

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

AYN RAND ATLAS VAZGEÇTİ

3. KİTAP

PEGASUS

ATLAS VAZGEÇTİ

✦ 3. Kitap ✦

Gerçek Gerçektir

Pegasus Yayınları: 2491

Atlas Vazgeçti

3. Kitap

Ayn Rand

Özgün Adı: Atlas Shrugged

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan

Editör: Gizem Aldoğan

Düzeltili: Halûk Kürşad Kopuzlu

Sayfa Tasarımı: Ezgi Gültekin

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık

Sertifika No: 45121

Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A

Bayrampaşa/İstanbul

Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Kasım 2021

ISBN: 978-625-410-245-5

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2021

Copyright © Ayn Rand, 1957

Bu eserin telif hakları 1985 yılında Eugene Winick, Paul Gitlin ve Leonard Peikoff tarafından yeniden tescil edilmiştir.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 45118

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han

No: 11/9 Taksim / İSTANBUL

Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

AYN RAND

ATLAS VAZGEÇTİ

✦ 3. Kitap ✦

Gerçek Gerçektir

İngilizceden çeviren:

Belkıs Dışbudak

PEGASUS YAYINLARI

Frank O' Conner'a

YAZARIN ÖNSÖZÜ

“Benim hayatım, romanlarımdaki karakterlerin yaşamı gibidir,” diyor Ayn Rand. “Bir tek cümleden, ‘Ben ciddiym cümlesinden oluşmaktadır. Ben her zaman kitaplarımda sunduğum felsefe ye göre yaşadım. Yarattığım kahramanlar için nasıl iyi sonuç verdiyse, benim için de iyi sonuç verdi.

Yazar olmaya dokuz yaşında karar verdim, yaptığım her şey o amaca hizmet etti. Ben kendi seçimimle ve inancım la Amerika- lıyım. Avrupa’da doğdum ama Amerika’ya geldim çünkü bu ülke ahlaki fikirlerime uyuyordu; ayrıca insanın yazmakta tümüyle özgür olabileceği tek ülkeydi. Avrupa’da bir üniversiteden mezun olduktan sonra buraya tek başıma geldim.

Zor bir mücadele verdim, geçici işlerde çalışarak hayatımı kazandım, sonunda yazılarımı finansal başarı çizgisine ulaştı- rabildim. Bana hiç kimse yardım etmedi, ben de hiçbir zaman birilerinin bana yardım etmek gibi bir görevi olduğunu varsay- madım.

Üniversitede ana konum olarak tarihi, özel ilgi alanım olarak da felsefeyi seçmiş tim. Birincisini insanlığın geçmiş iyle ilgili gerçek bilgileri edinmek için, gelecekteki yazılarım açısından seçmiş tim. İkincisini ise değerlerin objektif bir tanımını yap a- bilmek için almış tım. Sonunda, birincisinin öğrenilebilecek bir şey olduğunu ama ikincisinin benim tarafımdan yapılması gerek-

tiğini anladım. Bugün inandığım felsefeye de hatırlayabildiğim kadarıyla her zaman bağlıydım.

Yıllar içinde çok şey öğrendim; ayrıntılarla, belirli konularla, tanımlarla ve uygulamalarla ilgili bilgilerimi geliştirdim. Daha da geliştirmekte kararlıyım ama temel noktaları hiçbir zaman değiştirmek zorunda kalmadım. Benim felsefemin esası, insanın kahraman bir varlık olduğu, hayattaki manevi amacının kendi mutluluğu olduğu, en soylu faaliyetinin üretici başarıları olduğu, elindeki mutlak hakikatin de kendi mantığı olduğu yolundadır. Kabullenebileceğim tek felsefi derinlik, Aristo'ya dayanır. Gerçi onun felsefesinin pek çok bölümüne şiddetli itirazlarım var ama mantık kanunlarını ve insanın bilgi edinme yollarını tanımlayışı öyle büyük bir başarıdır ki bununla karşılaştırıldığında hataları önemsiz kalmaktadır. Ona olan saygımın ifadesini, *Atlas Vazgeçti*'nin üç ayrı bölümünün başlığında bulacaksınız.

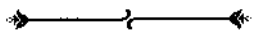
Ve bir de ithaf sayfasında minnet duyduğum bir başka kişinin adını andım. Bir erkekte ne gibi karakter değerleri aradığımı biliyordum. Böyle bir adamla karşılaştım ve yirmi sekiz yıldır da evliyiz. Adı Frank O'Connor.

Hayatın Kaynağı'ni keşfetmiş olan, oradaki fikirlerin daha geniş uygulamalarına ilişkin bana sayısız sorular soran tüm okurlarıma, o sorularına bu romanla cevap verdiğimi, *Hayatın Kaynağı*'nın aslında *Atlas Vazgeçti*'nin uvertürü olduğunu söylemek isterim.

Umarım hiç kimse bana, bu yazdığım türde insanların var olmadığını söylemez. Bu kitabın yazılmış ve yayınlanmış olması, onların gerçekten var olduğu yolundaki kanıtımdır.

Ayn RAND
1957

3. Kitap

GERÇEK GERÇEKTİR

1 Atlantis

Gözlerini açtığında güneş ışığını, yeşil yaprakları ve bir adamın yüzünü gördü. Bunun ne olduğunu biliyorum, diye düşündü. On altı yaşındayken görmeyi umduğu dünyaydı bu. Ve işte şimdi kendisi de varmıştı oraya. Öyle basit, şaşırtıcılıktan öyle uzak görünüyordu ki içindeki duygu, evrene yönelik küçücük bir ifadeden ibaretti: Ah elbette!

Yanına diz çökmüş adamın yüzüne baktı, geride bıraktığı onca yıl için de görmek için canını verebileceği asıl şeyin bu olduğunu anladı. Bu yüzde ne acının ne korkunun ne de suçluluğun izi vardı. Ağzının kıvrılışı gurur yansıtıyordu. Hatta daha fazlasını ifade ediyordu. Sanki gurur duymaktan gurur duyuyordu. Çenesinin keskin hatları tek başına Dagny'nin aklına küstahlığı, gerilimi, tiksintiye getiriyordu ama bu yüzde bunların hiçbirisi yoktu. Yalnızca hepsinin son göstergesi vardı: dingin bir kararlılık ve af dilemeyen, bağışlamayan, katıksız bir masumiyet. Hiçbir şeyi saklamak zorunda olmayan, hiçbir şeyden kaçıp kurtulmak zorunda olmayan bir yüzdü bu. Görmekten ve görülmekten korkusu yoktu. Dagny'nin onda ilk gördüğü şey, gözlerindeki güçlü sezgi oldu. Görme yeteneği en sevdiği araçmış, kullanılması da neşeli bir serüvenmiş gibi davranıyordu. Sanki o gözlerden kendine ve dünyaya üstün değerler saçılıyordu... Kendine yönelik olanlar görme yeteneğinden ötürü, dünyaya yönelik olanlar da görülmeye bu kadar hevesle degecek şeyler sunduğu içindi. Dagny bir an için, yanındaki kişinin yalnızca bir bilinç olduğu duygusuna kapıldı... Oysa bir erkeğin vücudunun hiç bu kadar farkında olmamıştı. Gömleğinin ince kumaşı, beden yapısını saklamaktan çok vurguluyordu. Teni güneşte yanmış gibi bronzdu. Vücudunda ince, gergin bir güç vardı. Dökme demir gibiydi. Sanki metalden dökülmüştü. Ama

parıltısı yumuşak bir metaldendi. Alüminyum bakır alaşımı gibi. Teninin rengi, saçlarının kestane rengiyle iyi gidiyordu. Alnına dökülen saç tellerinin rengi güneş altında kestaneden altına dönüşüyor, gözleri de bu renk uyumunu tamamlıyordu. O gözler, renk uyumu içinde yumuşatılmamış tek rengi sergiliyordu. Koyu yeşildi gözleri. Dagny'ye hafif bir gülümseme ifadesiyle bakıyordu. Keşfetmek ister gibi bir bakış değildi bu, tanıdık, düşünceliydi. Sanki o da çok zamandır beklediği, varlığından hiçbir zaman kuşku duymadığı bir şeye bakıyordu.

Bu benim dünyam, diye düşündü Dagny. Erkeklerin böyle olması, varoluşlarıyla böyle yüzleşmesi gerekiyordu. Geri kalan her şey, bunca yılın bütün çirkinlikleri ve mücadeleleri yalnızca birilerinin anlamsız şakasıydı. Adama gülümsedi. Bir suç ortağına gülümser gibi, rahatça gülümsedi. Bir daha asla önem vermeyeceği bir yığın şeyi alaya alırcasına. Adam da gülümsedi. Onunki de aynı gülümsemeydi. Sanki Dagny'nin neler hissettiğini de bunun ne anlama geldiğini de biliyordu.

Dagny, "Hiçbirini ciddiye almamız gerekmiyordu, değil mi?" diye fısıldadı.

"Hayır, gerekmiyordu."

O sırada bilinci yerine gelmeye başladı, bu adamın hiç tanımadığı bir yabancı olduğunu fark etti.

Ondan uzaklaşmaya çalıştı ama bu çok etkisiz bir hareket oldu. Çimenlerin üzerinde yatıyor, otlar saçlarına değiyordu. Kalkmaya uğraştığında, saplanan bir ağrı onu yeniden yatmaya zorladı.

"Kıpırdamayın Bayan Taggart, yaralısınız."

"Beni tanıyor musunuz?" Dagny'nin sesi resmî ve sert çıkmıştı.

"Yıllardır tanıyorum."

"Ben sizi tanımış mıydım?"

"Evet, sanıyorum."

"Adınız ne?"

"John Galt."

Dagny hiç kıpırdamadan baktı ona.

Adam, "Neden korktunuz?" diye sordu.

"Çünkü buna inanıyorum."

Adam gülümsedi. Sanki Dagny'nin bu isimle bağdaştırdığı, isme çoktan beri yüklenmiş anlamlarla ilgili tüm itirafları anladığını ifade etmeye çalışıyordu. Bu gülümsemede bir hasmın, meydan okunmasını kabul ettiği de okunuyordu. Ama bir çocuğun kendini kandırması karşısında bir yetişkinin eğlenmesi de vardı.

Dagny, kazada hasar görenin yalnızca uçak olmadığını, yavaş yavaş kendine geldiğini hissediyordu. Henüz bulmacanın tüm parçalarını bir araya getirecek durumda değildi. Bu isimle ilgili tüm bildiklerini de derleyemiyordu. Yalnızca ismin kara bir boşlukta durduğunu, yavaş yavaş o boşluğun dolacağını biliyordu. Bu doldurma işini şu anda yapamazdı. Adam gerçekten de göz kamaştırıcı bir varlıktı. Spot ışığı gibiydi. Karanlık köşelerdeki varlıkları görmesini engelliyordu.

"Sizi mi izliyordum?" diye sordu.

"Evet."

Dagny yavaşça çevresine bakındı. Yeşil, çimenlik bir alana yatırılmıştı. Bu alan, binlerce fitten dimdik inen granit bir kayalığın dibinde, uzaklardaki mavi gökyüzünün altındaydı. Alanın öbür ucunda birkaç çam ağacı ile yaprakları parıldayan birkaç huş ağacı, çevrelerini saran dağların biraz daha uzaktaki duvarını gözden saklıyordu. Uçağı parçalanmamıştı. Birkaç adım ötede duruyordu. Çimenlere karın üstü oturmuştu. Görünürlerde başka uçak olmadığı gibi, herhangi bir yapı ya da insan bulunduğu dair bir işaret de yoktu.

"Nedir bu vadi?" diye sordu.

O gülümsedi. "Taggart terminali."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Öğreneceksiniz."

Belli belirsiz bir içgüdü ne kadar gücü kaldığını denemek istemesine yol açtı. Kollarını ve bacaklarını oynatabiliyor, başını kaldırabiliyordu. Derin bir soluk aldığı anda vücuduna bir acının

saplandığını hissetti, çorabının yan tarafından ince bir çizgi halinde akan kanı gördü.

“İnsan buradan hiç çıkabiliyor mu?” diye sordu.

Adam cevap verirken sesi ciddiye ama gözlerindeki pırıltıda bir gülümseme saklanmıştı. “Aslında hayır, ama geçici olarak evet.”

Dagny kalkmaya yeltendi. Galt onu kaldırmak üzere eğildi ama Dagny hızlı, ani bir hareketle gücünü topladı, ondan kurtuldu, ayağa kalkmak için mücadele etti. “Sanıyorum kalkabili...” diye başlarken kendini ayakları üzerinde bulduğu anda yeniden yere yıkıldı. Ayak bileğinden yukarı doğru müthiş bir ağrı yükselmiş, bileği onu taşımamıştı.

Galt onu kollarına alıp kaldırdı, gülümsedi. “Hayır, yapamazsınız Bayan Taggart,” dedi ve çimenler üzerinde yürümeye başladı.

Dagny kollarını onun boynuna atmış, başını onun omzuna dayamış, kucağında hareketsiz yatıyordu. İçinden, birkaç dakikalığına, tümüyle teslim olabilirim, her şeyi unutabilirim, kendime hissetme izni verebilirim, diye düşünüyordu. En son ne zaman yaşamıştı böyle bir şeyi? Bu düşünce bir an zihninde dolaştı ama hatırlayamadı. Tanıyordu bu duyguyu. Bir zamanlar tanımıştı. Bu emin olma, sona varma, ulaşma, sorgusuz tamamlama duygusu! Ama korunduğunu hissetmek ve korunmaya izin vermek çok yeniydi. Teslim olmak... evet, çünkü bu garip güven duygusu aslında geleceğe karşı bir korunma değildi. Geçmişe karşıydı. Savaşmaktan korunmakla değil, savaşı kazanmış olmakla ilgiliydi. Dagny’nin zayıflığına değil, güçlülüğüne sunuluyordu... Galt’ın kendi vücudundaki ellerini anormal bir baskıyla hissediyor, altın ve bakır saçları, kirpiklerin yanağına düşen gölgelerini seyrediyordu. Bulanık bir düşünce geçti aklından... Neye karşı korunma? Düşman oydu asıl... Yoksa öyle miydi? Neden? Bilmiyordu. Şu anda düşünemiyordu. Birkaç saat önce bir amacı, bir hedefi olduğunu hatırlamak bile çaba istiyordu. Kendini zorladı, onun ne olduğunu bulup çıkarmaya çalıştı.

“Sizi izlediğimi biliyor muydunuz?” diye sordu.

“Hayır.”

“Uçağınız nerede?”

“İniş pistinde.”

“İniş pisti nerede?”

“Vadinin öbür tarafında.”

“Aşağıya baktığımda bu vadide iniş pisti yoktu. Çayır da yoktu. Bu çayır buraya nasıl geldi?”

Galt gökyüzüne baktı. “Dikkatli bakın. Orada bir şey görrebiliyor musunuz?”

Dagny başını arkaya attı, dosdoğru gökyüzüne baktı, orada sabahın sakın maviliğinden başka hiçbir şey göremedi. Birkaç saniye sonra, belli belirsiz birkaç şerit halinde titreşen havayı gördü.

“Isı dalgaları,” dedi.

Galt, “Refraktör ışınlar,” diye karşılık verdi. “Sizin gördüğünüz vadi dibi, 8000 fit yüksekliğinde bir dağın zirvesiydi, buraya da sekiz kilometre uzak.”

“Bir... neydi?”

“Hiçbir pilotun inmek istemeyeceği bir dağ zirvesi. Sizin gördüğünüz, bu vadiye yansıtılmış bir görüntüydü.”

“Nasıl?”

“Her şeye karşı dikkatle hesaplanmış bir ışın ekranıyla... Tabii sizinki gibi bir cesaret hariç.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bir uçağın tabana yedi yüz fitten çok yaklaştırmaya kalkışacağı hiç aklıma gelmemişti. Siz ışın ekranına çarptınız. Işınlardan bazıları manyetik motorları durduracak türden. Bu da beni ikinci kez yenişiniz oluyor: Daha önce izlendiğim de görülmemişti.”

“O ekranı neden koyuyorsunuz?”

“Çünkü burası özel mülk ve öyle kalması gerekiyor.”

“Nedir burası?”

“Madem ki geldiniz, size göstereceğim burayı Bayan Taggart. Önce görün, sorularınıza ondan sonra cevap vereceğim.”

Dagny sustu. Kendisi Galt'a her konuda soru sormasına rağmen; onun hiçbir soru sormadığını fark etti. Sanki bu adam tek bir birimdi, Dagny'yi bir bakışıyla anlamış, çözmüştü, başka açıklamaya da ihtiyaç yoktu. Sanki onunla ilgili her şeyi direkt algılama yöntemiyle biliyordu, şimdi de bu bildiklerini tanımlama süreci başlamalıydı.

Galt onu, kıvrılarak vadinin tabanına doğru inen bir patikadan aşağıya götürüyordu. Çevrelerindeki yamaçlarda gördüğü kara uzun köknar ağaçları dimdikti. Maskülen, yalın, heykel gibi bir halleri vardı. Huş ağaçlarının dantel gibi, güneşte titreyen yapraklarıyla fena çelişki içindelerdi. O yaprakların arasından giren güneş ışıkları Dagny'nin saçlarında, ikisinin yüzlerinde oynayıyordu. Patikanın kıvrımlarından ötürü, daha aşağılarda neler olduğu görünmüyordu.

Dagny'nin gözleri ikide bir onun yüzüne dönüyordu. O da arada sırada Dagny'ye bakıyordu. İlk seferinde Dagny gözlerini kaçırmış, sanki yaramazlık yaparken yakalanmış gibi davranmıştı. Sonra da ondan ders almış gibi, o ne zaman bakarsa Dagny de gözlerini kaçırmamıştı. İçindeki duyguları onun da bildiğinin farkındaydı. Zaten Galt da kendi bakışlarının anlamını saklamıyordu.

Onun sessizliğinin de kendi sessizliğiyle aynı itirafı taşıdığını biliyordu Dagny. Bir kere onu taşıma biçimi, yaralı bir kadını taşıyan, bir duygu barındırmayan bir erkek gibi değildi. Tavrından hiç belli olmasa da aslında bir kucaklamaydı bu. Bunu anlamasının nedeni, onun da aralarındaki temasın tüm bedeniyle farkında olduğunu sezmesindendi.

Kayaların altındaki kesik pırıltıları görmeden önce bir çağlayanın sesini duydu. Zihnindeki bulanık temponun arasından gelmişti çağlayanın sesi. Mücadele veren bir bellekten daha yüksek olmayan bir ses, bir ritimdi. Ama ilerledikleri halde ritim devam etti. Dagny suyun sesini dinliyordu ama bir başka ses ondan daha fazla netleşmeye başlamıştı. Yükseliyordu yeni ses. Kendi

zihninde değildi. Yapraklar arasında bir yerden yükseliyordu. Patika kıvrıldı, görüş açısı genişledi, Dagny birdenbire aşağıdaki kayanın üzerinde küçük bir ev gördü. Güneş evin açık duran penceresinin doğramalarına düşmüştü. Aynı anda, onu şu ana teslim olmayı istemeye yönelten tecrübenin ne olduğunu hatırladı. Comet'in tozlu vagonunda, Halley'nin Beşinci Konçertosu'nu ilk defa duyduğu geceydi. Şu anda da onu duyduğunu biliyordu. Şu anda bir piyanonun tuşlarından çıkıyordu bu konçerto. Net, keskin ezgiyi, güçlü ve güvenli bir dokunuşla duyuyordu.

Soruyu genç adamın yüzüne fırlatır gibi sorarken sanki onu hazırlıksız yakalamayı ummuştı. "Bu Halley'nin Beşinci Konçertosu değil mi?"

"Evet."

"Ne zaman besteledi bunu?"

"Neden kendisine sormuyorsunuz?"

"O burada mı?"

"Piyanyoyu çalan o. Bu onun evi."

"Ya..."

"Onunla birazdan tanışacaksınız. Sizinle konuşmak onu sevindirecek. Akşamları yalnızken evinizde dinlediğiniz tek müziğin, onun besteleri olduğunu biliyor."

"Nereden biliyor?"

"Ben söyledim."

Dagny'nin yüz ifadesi, soracağı sorunun, "Peki siz nasıl..." diye başlayacağını gösteriyordu ama onu sormadı. Genç adamın gözlerindeki ifadeyi görünce güldü Dagny. Gülüşü, Galt'ın bakışının anlamını yansıttı.

Hiçbir şeyi sorgulayamam, diye düşündü. Artık yapamazdı. Bu müzik yapraklar arasında yankılanırken olmazdı. Özgürleşmenin, kurtuluşun müziği idi bu. Çalınması gerektiği gibi çalınıyordu. Tozlu vagonda, yaralı tekerlerin sesleri arasındayken kafasının içinde duymaya çalıştığı gibi çalınıyordu. Bunu öngör-

müştü Dagny sesler arasında o gece... Ve bu vadiyi görmüştü, bu sabah güneşini ve...

Birden soluğu tikanır gibi oldu. Patika yine kavislenmiş, üstünde bulundukları kayanın yükseltisinden, aşağıdaki kasaba gözükmüştü.

Kasaba değildi aslında. Rastgele serpilmiş evlerdi. En dip-ten başlıyor, çevrelerini saran kayaların çeşitli düzeylerine doğru tırmanıyorlardı. Evler küçük ve yeniydi. Çıplak, köşeli çizgileri vardı. Geniş pencereleri pırıl pırıldı. İlerideki bazı binalar daha yüksekti. Bacalarından çıkan dumanlar, oranın sanayi bölgesi olduğunu düşündürüyordu. Ama daha yakında, neredeyse Dagny'nin gözlerinin hizasındaki ince bir granit sütunun üzerinde, bir metre yüksekliğinde, ısıltısıyla göz kamaştıran, başka her şeyi sönükleştiren bir dolar işareti duruyordu. Som altından yapılmıştı. Kasabanın yukarısında, buranın arması olarak, markası olarak dikiliyordu. Güneş ışığını yakalayıp yansıtıyor, evlerin damları üzerindeki havaya bir kutsama gibi yayıyordu.

Dagny parmağıyla işareti göstererek, "O nedir?" diye soludu.

"O Francisco'ya özgü bir espri."

"Hangi... Francisco?" Sesi bir fısıltıydı çünkü cevabı biliyordu.

"Francisco d'Anconia."

"O da mı burada?"

"Olacak. Yakında gelir."

"Ne bakıma onun esprisi?"

"O işareti yıldönümü armağanı olarak buranın sahibine verdi. Ardından da biz hepimiz bunu kendi özel amblemimiz olarak kabul ettik. Fikir hoşumuza gitti."

"Bu yerin sahibi siz değil misiniz?"

"Ben mi? Hayır." Aşağıya doğru baktı, kayanın dibindeki bir adamı işaret etti. "İşte, mal sahibi geliyor."

Aşağıdaki toprak yolun ucunda bir araba durmuştu. İki kişi hızlı adımlarla yokuşu çıkıyordu. Dagny onların yüzlerini net göremiyordu. Biri ince uzun, diğeri daha kısa, daha yapılıydı.

Patikanın kıvrımında onları göremez oldu. Bu arada onlar da yürümeyi sürdürdü.

“Vay canına!” diye patladı yapılı adam. Dagny onu tanımiyordu ama adam Dagny’ye bakakalmıştı.

Dagny bu arada, onun yanındaki ince uzun adama baktı: Hugh Akston’dı bu.

İlk konuşan Hugh Akston oldu. Eğilip nazik bir şekilde selam verdi. “Bayan Taggart, ilk defa birisi beni haksız çıkarmış oluyor,” dedi. “Onu asla bulamazsınız demiştim ama bir sonraki karşılaşmamızda sizi onun kucağında göreceğim hiç aklıma gelmemişti.”

“Kimin kucağında?”

“Motoru yaratan kişinin tabii.”

Dagny sesli bir soluk saldı ve gözlerini kapattı. Bu ilişkiyi kendi kendine kurması gerektiğini düşünüyordu. Gözlerini açtığı anda Galt’a bakıyordu. O gülümsüyor, bunun Dagny için ne anlama geldiğini biliyormuş gibi görünüyordu.

Güçlü kas yapısına sahip olan adam, “Boynunu kırsaydın hak etmiş olurdun!” diye aksilendi. Bunu kaygıdan kaynaklanan bir öfkeyle söylüyor, sevgisini belli ediyordu. “Ne biçim bir numara çekmek bu! Hem de ön kapıdan gelmek istese burada sevinçle karşılanacak biri için!”

Galt, “Bayan Taggart, size Midas Mulligan’ı takdim edebilir miyim?” dedi.

Dagny zayıf bir sesle, “Yaa,” dedi, sonra güldü. Artık şaşırarak hali kalmamıştı. “Yoksa ben uçak kazasında öldüm de bu da bir tür öteki dünya mı?” dedi.

Galt, “Daha farklı bir yaşam,” diye karşılık verdi. “Ölme konusuna gelince... aslında tam tersi gibi gözüküyor mu?”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny. “Evet...” Mulligan’a gülümsedi. “Ön kapı nerede?” diye sordu.

“Burada.” Eliyle kendi alnını gösteriyordu.

Dagny hiç gücenmeden, “Anahtarı kaybetmişim,” diye basit bir cevap verdi. “Şu anda tüm anahtarları kaybetmiş durumdayım.”

“Bulursun. Ama o uçakta ne işin vardı?”

“İzliyordum.”

“Onu mu?” Parmağıyla Galt’ı gösteriyordu.

“Evet.”

“Sağ kaldığın için şanslısın! Ciddi şekilde yaralanmadın, değil mi?”

“Sanmıyorum.”

“Seni bir tedavi etsinler de... Ondan sonra birkaç soruya cevap vermek zorunda kalacaksın.” Birden döndü, öne düşüp arabaya ilerlerken Galt’a döndü. “Bak sen şu işe!” dedi. “Buna önlem almamıştık ama işte... ilk grev kırıcı.”

“İlk... ne?” diye sordu Dagny.

“Boş ver,” dedi Mulligan. Galt’a baktı. “Ne yapıyoruz?”

Galt, “Görev benim,” dedi. “Ben sorumluyum. Siz Quentin Daniels’ı alın.”

“Yo, o hiç sorun değil. Tek ihtiyacı burayı öğrenmek, alışmak. Geri kalan her şeyi biliyor gibi görünüyor.”

“Evet. Hemen hemen tüm yolu tek başına almış.” Dagny’nin ona anlamayan bakışlarla baktığını görüyordu. “Size bir konuda teşekkür borçluyum Bayan Taggart,” dedi. “Bıraktığım işi devam ettirmek üzere Quentin Daniels’ı seçmekle bana bir iltifat sunmuş oldunuz. Uygun bir kişiymiş.”

“Nerede o?” diye sordu Dagny. “Bana neler olup bittiğini söyleyecek misiniz?”

“Midas bizi iniş pistinde karşıladı, beni evime bırakıp Daniels’ı yanında götürdü. Birlikte kahvaltı etmek üzere onlara katılacaktım, o sırada sizin uçağın spin yaparak dalışa geçtiğini gördüm. Oraya en yakın bendim.”

Mulligan, “Mümkün olduğu kadar çabuk yetismeye çalıştık,” diye onun kaldığı yerden devam etti. “O uçaktaki her kimse,

ölmeyi hak etmiştir diye düşünüyordum. Dünyada istisna tanıyacağım iki kişiden biri olabileceği aklıma bile gelmemiştir.”

“Öteki kim?” diye sordu Dagny.

“Hank Rearden.”

Dagny’nin yüzü buruştu. Çok uzaklardaki bir yerden ani bir darbe almış gibiydi. Şimdi de neden Galt ona bakıyormuş gibi, yüzünü dikkatle inceliyormuş gibi geldiğini, neden Galt’ın yüz ifadesinde de bir anlık bir değişiklik sezdiğini bilemiyordu.

Arabaya varmışlardı. Üstü açık bir Hammond’dı. Brandası açıktı. En pahalı modellerden biriydi. Birkaç yıllıktı ama çok iyi bakılmıştı. Galt, Dagny’yi dikkatle arka kanepeye yerleştirdi, kolunun kıvrımıyla korudu. Dagny arada sırada bıçak gibi bir sancı hissediyordu ama buna ayıracak dikkati yoktu. Mulligan marşa basıp araba ileri atılırken Dagny kasabanın uzaklardaki evlerine bakıyordu. Dolar işaretinin altından geçerlerken altın bir ışık gözüne girdi, sonra alnından kaydı.

“Kim buranın sahibi?” diye sordu Dagny.

Mulligan, “Ben,” dedi.

“Ya bu nedir?” Galt’ı gösteriyordu.

Mulligan kıkırdadı. “O yalnızca burada çalışıyor.”

“Ya siz, Dr. Akston?”

Akston, Galt’a baktı. “Ben onun iki babasından biriyim Bayan Taggart,” dedi. “Ona ihanet etmeyen baba benim.”

“Ya.” Kafasında bir bağlantı daha netleşmişti. “Üçüncü öğrenciniz o muydu?”

“Evet, öyle.”

“Muhasebeci yardımcısı!” diye inledi Dagny. Belleği bir şeyi daha yakalamıştı.

“O da ne?”

“Dr. Stadler ona öyle demişti. Üçüncü öğrenciye ne oldu diye sorduğumda Dr. Stadler bana, herhalde bir yerde muhasebeci yardımcısı olmuştur, demişti.”

Galt, “Fazla iyimser konuşmuş,” dedi. “Onun ve dünyasının standartlarıyla ben çok daha aşağıdayım.”

Araba vadinin üzerindeki bir kayada tek başına duran eve doğru sapmıştı. Önlerindeki patikada bir adam, hızlı adımlarla kasabaya iniyordu. Kot kumaştan tulum giymişti, elinde bir kumanya kutusu taşıyordu. Adımlarının kesik kesik hızında tanıdık bir şey vardı. Araba adamın yanından geçerken Dagny onun yüzünü bir an için görebildi, sonra dönüp arkasına bakakaldı, sesi hareketin verdiği acının etkisiyle çığlığa dönüşerek, “Ah, durun! Durun!” diye bağırdı. “Gitmesin, ne olur!” Bu adam Ellis Wyatt’tı.

Üç adam güldü ama Mulligan arabayı durdurdu. “Şey...” dedi Dagny. Sesi zayıf, özür diler gibiydi. Buranın, Wyatt’ın terk edip gidemeyeceği yer olduğunu unutmuştu.

Wyatt onlara doğru koşuyordu. O da Dagny’yi tanımıştı. Dagny karşısındaki o genç, zafer dolu gülümsemeye baktı. Aynı ifadeyi bir kere daha görmüştü: Wyatt kavşağının peronunda.

“Dagny! Nihayet geldin ha! Artık bizden biri misin?”

Galt, “Hayır,” dedi. “Bayan Taggart kaçak yolcu.”

“Ne?”

“Bayan Taggart’ın uçağı düştü. Görmediniz mi?”

“Düştü mü? Buraya mı?”

“Evet.”

“Bir uçak sesi duydum ama...” Yüzündeki şaşkınlık bir gülümsemeye dönüştü. Hazin, eğleniyormuş gibi, dostça bir gülümsemeydi bu. “Anlıyorum. Ah Dagny! İnanılmaz bir şey bu!”

Dagny ona çaresiz bakışlarla bakıyor, geçmiş şimdiki zamana bağlamayı bir türlü başaramıyordu. Ölmüş bir dostuna bakar gibi hissediyordu kendini. Rüyadaymış gibiydi. Ona söyleyemediği sözler döküldü ağzından. “Size ulaşmaya çalıştım,” dedi. İki yıl önce çalıp çalıp açılmayan o telefonu düşünüyordu.

Wyatt yumuşacık bir ifadeyle gülümsedi. “Biz de ondan beri sana ulaşmaya çalışıyoruz Dagny... Bu gece görüşürüz.

Kaygılanma, ortadan kaybolacak değilim... Sanıyorum sen de kaybolmayacaksın.”

Ötekilere el sallayan Wyatt kumanya kutusunu sallayarak yoluna devam etti. Mulligan arabayı çalıştırırken Dagny başını kaldırdı, Galt’ın gözlerinin dikkatle onu incelediğini gördü. Dagny’nin yüzü hemen sertleşti. Acıyı itiraf ediyormuş ama bunun ona verdiği tatmin duygusuna meydan okuyormuş gibi. “Peki,” dedi. “Ne tür bir şova tanık olmamı planladığınızı anlıyorum.”

Ama Galt’ın yüzünde ne zalimlik ne de acıma vardı. Yalnızca adalet kavramının içtenlikli ifadesi okunuyordu. “Burada ilk kuralımız, herkesin her şeyi önce kendi gözüyle görmesidir Bayan Taggart,” dedi.

Araba tek başına bir evin önünde durdu. Kaba granit bloklardan yapılmış bir evdi. Ön duvarı hemen hemen tümüyle camdı. Mulligan gaza basıp uzaklaşmadan önce, “Doktoru yollarım,” dedi, Galt da Dagny’yi kucağında eve taşıdı.

“Senin evin mi?” diye sordu Dagny.

“Benim.” Kapıyı ayağıyla iterek açıyordu. Dagny’yi pırıl pırıl bir salona taşıdı. Burada güneş ışığı huzmeler halinde cilalı çam duvarlara vuruyordu. Dagny odada el yapımı birkaç mobilya gördü. Tavan ham kütüklerden yapılmaydı. Mutfığa geçişi sağlayan yuvarlak bir kapı vardı. Küçüktü mutfak. Kaba raflar, çıplak bir tahta masa, elektrik ocağının üzerinde insanı şaşırtacak kadar parıldayan kromlar vardı. Bir sınır kulübesinin ilkel basitliği görülüyordu burada. En gerekli şeylerden fazlasına yer verilmemiş, ama bu iş ultra modern bir beceriyle yapılmıştı.

Galt onu ışık huzmeleri arasından geçirip küçük misafir odasına soktu, bir yatağın üzerine bıraktı. Dagny pencerenin açık olduğunu, dışarıda kaya basamaklar ve göklere yükselen çamlar göründüğünü fark etti. Duvarların ahşabına yazı yazılmış gibi küçük çizgiler ilişti gözüne. Farklı çizgilerdi bunlar, aynı elden çıkmamış gibiydi. Kelimeleri çözemiyordu. Yarı açık bir kapı daha gördü. Oradan Galt’ın yatak odasına geçiliyordu.

“Burada konuk muyum, yoksa tutuklu mu?” diye sordu.

“Seçim sizin Bayan Taggart.”

“Bir yabancıyla pazarlık ederken seçim yapamam.”

“Ama yabancı sayılmazsınız. Demiryolunuza benim adımı vermemiş miydiniz?”

“Ah! Evet...” Bir bağlantı daha yerine oturmuş, onu yine sarsmıştı. “Evet, ben...” Uzun boylu adama, güneşin soldurduğu saçlara, bastırılmaya çalışılan gülümsemeye, amansızcasına gözlemci gözlere bakıyor, o hattı inşa ederken gösterdiği çabayı, o yaz günü yapılan ilk seferi görüyordu. Eğer o hattı simgeleyecek bir insan figürü olabilseydi, herhalde bu insandan başkası olmazdı.

“Evet, vermiştim...” Sonra geri kalanını da hatırlayarak ekledi. “Ama aslında oraya bir düşmanın adını vermiştim.”

Galt gülümsedi. “O da er geç çözmeniz gereken bir çelişkiydi Bayan Taggart.”

“Sendin, değil mi? Hattımı mahveden sendin.”

“Hayır, bu çelişkiydi.”

Dagny gözlerini yumdu. Az sonra, “Hakkında duyduğum onca hikâye var,” dedi. “Hangileri doğru?”

“Hepsi.”

“O hikâyeleri yayan sen miydin?”

“Hayır. Neden yayayım? Hakkımda konuşulmasını hiçbir zaman istemedim.”

“Ama bir efsane haline geldiğini biliyorsun, değil mi?”

“Evet.”

“Efsanenin tek doğru öyküsü, Twentieth Century Motor’daki genç mucit herhalde.”

“Somut anlamda gerçek olan o, evet.”

Heyecansız söyleyemezdi şimdi söyleyeceğini. Sesi kısıldı, soluk soluğa bir tonda, “Motor...” dedi. “Bulduğum motor... Onu yapan sen miydin?”

“Evet.”

Başının yukarı kalkmasına yol açan hevesi önleyememişti. “Enerjiyi değişimden geçirip...” diye başlarken sustu.

Seslendirmedeği umutsuz yakarışa cevap olarak, “Size on beş dakikada anlatabilirdim,” dedi. “Ama onu bana dünyada hiçbir güç anlattıramaz. Bunu anlayabiliyorsanız, sizi şaşırtan her şeyi de anlayacaksınız.”

“O gece, on iki yıl önce, altı bin katilin katıldığı toplantıyı terk edip çıktığın ilkbahar gecesi... o hikâye doğru, öyle değil mi?”

“Evet.”

“Onlara dünyanın motorunu durduracağını söyledin.”

“Durdurdum.”

“Ne yaptın?”

“Hiçbir şey yapmadım Bayan Taggart. Zaten sırrım da bu.”

Dagny uzun süre boyunca ona sessizce baktı. O ise durmuş bekliyordu. Sanki Dagny’nin düşüncelerini okuyordu. Dagny şaşkınlık ve çaresizlik içinde, “Yok edici...” dedi.

Galt, “Gelmiş geçmiş en kötü yaratık,” diye sözü bitirdi, Dagny kendi sözcüklerini hemen tanıdı. “Dünyanın beynini bitiren adam.”

“Beni ne kadar dikkatle inceliyordun? Ve ne zamandan beri?”

Yalnızca bir anlık bir duraksama oldu, Galt’ın gözleri kıpırdamadı ama Dagny’ye sanki bakışları yoğunlaşmış gibi geldi. Ona baktığının özel bir biçimde farkındaymış gibi. Sonra alçak sesle cevap verirken Dagny onun sesinde de bir yoğunluğun olduğunu fark etti: “Yıllardır.”

Gözlerini yumup kendini serbest bıraktı. Vazgeçmişti. Garip, hafif bir kayıtsızlık hissediyordu. Sanki o anda tek istediği, çaresizlik duygusuna teslim olmakmış gibi.

Gelen doktor kır saçlı, yumuşak ifadeli, düşünceli yüzlü biriydi. Davranışı özgüvenliydi.

Galt, “Bayan Taggart, sizi Dr. Hendricks’le tanıştırebilir miyim?” dedi.

“Dr. Thomas Hendricks değil herhalde!” diye soludu Dagny. Çocuksu bir kabalıktı bu. Ağzından çıkan isim çok ünlü bir cer-
rahın ismiydi. Altı yıl önce emekliye ayrılıp ortadan kaybolmuştu.

“Evet, tabii o,” dedi Galt.

Dr. Hendricks, Dagny’ye gülümsedi. “Midas bana, Bayan Taggart’ın şoktan ötürü tedaviye ihtiyacı olduğunu söyledi,” dedi. “Uğradığı şok değil... Uğrayacağı şoklar nedeniyle.”

Galt, “Bu işi size bırakıyorum,” dedi. “Ben de markete gidip kahvaltı için bir şeyler alayım.”

Uğradığı hasarlar bir bir muayene edilirken Dagny, Dr. Hendricks’in çalışmasındaki seri ustalığı seyrediyordu. Yanında Dagny’nin daha önce hiç görmediği bir alet getirmişti. Herhalde taşınabilir bir röntgen makinesiydi bu. Muayene sonucunda, iki kaburgasının kırıkdağını yırttığını, ayak bileğini burktuğunu, bir diziyle bir dirseğini sıyırdığını, her yanında çürükler olduğunu öğrendi. Dr. Hendricks’in usta elleri sargıları sarıp bandaj yapıştırma işini bitirirken Dagny vücudunu usta bir teknisyenin muayenesinden çıkmış bir makine gibi hissetti, artık başka bakım gerekmediğine inandı.

“Size yataktan çıkmamanızı tavsiye ederim Bayan Taggart.”

“Yo, hayır! Dikkat eder, yavaş hareket edersem bir şey olmaz.”

“Dinlenmelisiniz.”

“Dinlenebilir miyim ki?”

Doktor gülümsedi. “Herhalde hayır,” dedi.

Dagny, Galt gelene kadar giyinmişti. Dr. Hendricks durumu Galt’a özetledi, “Yarın gelip yine muayene edeceğim,” dedi.

Galt, “Teşekkür ederim. Faturayı bana yollayın,” diye karşılık verdi.

Dagny, “Asla olamaz!” diye atıldı gücenik bir sesle. “Kendim öderim.”

İki adam eğlenerek birbirine baktı. Sanki bir dilencinin övünmesine tanık oluyorlardı.

Galt, “Bunu sonra konuşuruz,” dedi.

Dr. Hendricks ayrılınca Dagny ayağa kalkmaya çalıştı ve topallayarak, mobilyalara tutunarak ilerledi. Galt onu yine kucaklayıp mutfağa götürdü, iki kişilik sofranın hazırlandığı masanın başındaki sandalyeye oturttu.

Dagny acıktığını hissediyordu. Ocakta kaynayan kahve, iki bardak portakal suyu, cilalı masanın üzerinde, güneş ışığında parlayan beyaz porselen tabaklar.

Galt, “En son ne zaman yedin ya da uyudun?” diye sordu.

“Bilmiyorum, trende yemek yemiştım... Şeyle...” Acı ve çaresiz bir gülümsemeyle başını iki yana salladı. Bir serseriyle, diye düşünüyordu. Ona yalvarmış, ulaşılamayan bir intikam meleğinden kurtulmak için bilgi istemişti. O intikam meleği şimdi karşısında oturuyor, portakal suyunu içiyordu. “Bilemiyorum... Yüzyıllarca geride, kıtaların ardında gibi,” dedi.

“Beni nasıl oldu da izledin?”

“Siz kalkış yaparken ben Afton Havaalanı’na indim. Oradaki adam bana, Quentin Daniels’ın seninle gittiğini söyledi.”

“Uçağını tepede turlarken gördüğümü hatırlıyorum. Ama o an... seni düşünmediğim tek andı. Trenle geliyorsun sanıyordum.”

Dagny dosdoğru ona bakarak, “Buna ne anlam vermemi bekliyorsun?” diye sordu.

“Neye?”

“Beni düşünmediğin tek zamana?”

Galt gözlerini kaçırmadı. Dagny onun tipik özelliği olduğunu anladığı belli belirsiz hareketi fark etti. Gururlu dudaklarının bir gülümser gibi bükülmesiydi o hareket. “Ne istersen,” dedi Galt.

Dagny yaptığı seçimin altını, yüzünün ciddiyetiyle çizebilmek için bir an sessiz kaldı, sonra soğuk bir sesle, düşmanca bir suçlama tonunda sordu. “Quentin Daniels’a geldiğimi biliyor muydun?”

“Evet.”

“Onu önce sen kaptın, benim ulaşamamamı istedin, öyle mi? Benimle yarıştın. Bunun beni nasıl etkileyeceğini bile bile, öyle mi?”

“Tabii.”

Gözlerini kaçırın ve sessiz kalan Dagny oldu. Galt kahvaltının geri kalanını hazırlamak üzere ayağa kalktı. Dagny onun ocak başında ekmek kızartmasını ve yumurtaları pişirmesini seyretti. Çalışma biçiminde bir kolaylık, bir rahatlık vardı ama bunlar başka bir meslekten gelen becerilerdi. Elleri bir mühendisin hesaplı hareketleriyle kontrol panelindeki kolları çekiyor, itiyordu sanki. Böyle bir beceriyi daha önce nerede gördüğünü hatırladı.

Ocağı göstererek, “Bunları Dr. Akston’dan mı öğrendin?” diye sordu.

“Evet, başka bir sürü şey arasında bunları da.”

“Sana vaktini... yani senin vaktini bu tür şeylere harcamanı mı öğretti?”

“Ben vaktimi çok daha önemsiz işlere de harcadım.”

Tabağı Dagny’nin önüne koyduğunda Dagny, “Bu yiyecekleri nereden aldın?” diye sordu. “Burada bakkal dükkânı da mı var?”

“Dünyanın en iyi dükkânı. Lawrence Hammond işletiyor.”

“Ne?”

“Lawrence Hammond. Hammond Oto’nun sahibi. Jambon, Dwight Sanders’in çiftliğinden. Sanders Uçak yani. Yumurtalar ile tereyağı Yargıç Narragansett’ten. Eskiden Illinois Eyaleti Üst Mahkemesi baş yargıcıydı.”

Dagny tabağına baktı. Bakışları acıydı. Sanki yiyeceklere elini sürmeye korkuyordu. “Herhalde ömrümde yiyeceğim en pahalı kahvaltı,” dedi. “Hele aşçının ve diğerlerinin zamanlarının maliyeti hesaba alınırsa...”

“Evet... bir bakıma. Ama diğer yandan, ömründe bulacağın en ucuz kahvaltı çünkü hiçbir kuruşu seni bu uğurda yıllarca çalıştıran ve sonunda açlıktan öldüren yağmacılara gitmiyor.”

Uzun bir sessizlikten sonra Dagny, “Ne yapıyorsunuz hepiniz burada?” diye sordu.

“Yaşıyoruz.”

Dagny bu kelimenin bu kadar gerçek anlamda kullanıldığını hiç duymamıştı.

“İşin ne?” dedi. “Midas Mulligan senin burada çalıştığını söyledi.”

“Tamir ustasıym herhalde.”

“Nesin nesin?”

“Tesisatlarda bir bozukluk olunca beni çağırırlar. Elektrik sistemi var örneğin.”

Dagny ona baktı, sonra birdenbire öne uzandı, elektrik ocağına yakından bakmaya çalıştı ama bu hareket canını yakınca sandalyesine yaslandı.

Galt sesli sesli güldü. “Evet, doğru,” dedi. “Ama ağır ol, yoksa Dr. Hendricks seni yeniden yatağa yatırır.”

“Elektrik sistemi...” Dagny boğulur gibiydi. “Burada elektrik sistemi... senin motorunla mı çalışıyor?”

“Evet.”

“Motoru yaptın mı yani? Çalışıyor mu? İşliyor mu?”

“Kahvaltını pişirebildi işte.”

“Görmek istiyorum!”

“Ocağa bakacağım diye kendini sakatlama. Basit bir elektrik ocağı ama çalıştırması yüz kat daha ucuz. Görebileceğin de o kadar Bayan Taggart.”

“Bana bu vadiyi göstereceğine söz verdin.”

“Göstereceğim. Ama elektrik jeneratörünü değil.”

“Kahvaltı biter bitmez beni vadide dolaştırır mısın?”

“İstersen... ve kıpırdayabilirsen.”

“Tabii ki.”

Galt ayağa kalktı, telefona yürüyüp bir numara çevirdi. “Alo Midas? Evet... Geldi. Evet, durumu iyi... Arabanı bana bir günlüğüne kiralar mısın? Sağ ol. Normal fiyata, yirmi beş sent. Yollayabilir misin arabayı? Baksana, sende bir tür baston var mı? İhtiyacı olacak... Bu gece mi? Evet, sanırım. Olur. Teşekkürler.”

Telefonu kapattı. Dagny ona inanamaz gözlerle bakıyordu.

“Doğru mu anladım? İki yüz milyon dolar parası olan Bay Mulligan, arabasını kullandın diye senden yirmi beş sent mi alacak?”

“Doğru.”

“Ulu Tanrım, sana arabayı nezaketen veremez miydi?”

Galt oturup bir an ona baktı, yüzünü inceledi, sanki onun da kendi yüzündeki eğlenen ifadeyi görmesini sağlamaya çalıştı. “Bayan Taggart,” dedi. “Bu vadide yasalarımız yok, kurallarımız yok, hiçbir türlü resmî organizasyonumuz yok. Buraya geldik çünkü dinlenmek istiyorduk. Ama bazı âdetlerimiz var. Onlara hepimiz uyarız çünkü onlar, uzak kalmak istediğimiz şeylerle ilgili. Seni şimdiden uyarsam iyi olacak, bu vadide bir tek yasak kelime varsa o da vermek kelimesidir.”

“Özür dilerim,” dedi Dagny. “Haklısın.”

Galt onun fincanına kahve koydu, bir paket de sigara uzattı. Dagny gülümseyerek paketten bir tane aldı. Üzerinde dolar işareti vardı.

Galt, “Eğer akşama çok yorgun olmazsan Mulligan bizi yemeğe davet ediyor,” dedi. “Görmek isteyeceğini sandığım bazı konukları olacak.”

“Ah, tabii! Yorgun olmam. Bir daha hiç yorgun olmayacakmışım gibi geliyor.”

Kahvaltılarını bitirirlerken Mulligan’ın arabasının evin önünde durduğunu gördüler. Şoför dışarı fırladı, patikadan yukarı koştu, kapıyı vurmak ya da çalmak için bile duraksamadan odaya daldı. Dagny’nin bu hevesli, soluk soluğa, dağınık gencin Quentin Daniels olduğunu anlaması bir süre aldı.

“Bayan Taggart,” diye soludu genç adam. “Çok üzgünüm!” Sesindeki umutsuz suçluluk duygusu, yüzündeki sevinç dolu heyecanla çelişiyordu. “Daha önce sözümünden hiç dönmemiştim! Bunun özü yok. Sizden beni bağışlamanızı isteyemem, inanmayacağınızı da biliyorum ama işin doğrusu... unuttum!”

Dagny, Galt’a göz attı. “İnanıyorum,” dedi.

“Bekleyeceğime dair size söz verdiğimi unuttum. Her şeyi unuttum, birkaç dakika öncesine kadar. Bay Mulligan uçağınızın buraya düştüğünü söylediği zaman hatırladım ve hepsinin benim suçum olduğunu hemen anladım. Eğer size bir şey olsaydı... Ah Tanrım, iyi misiniz?”

“Evet. Kaygılanma. Otur.”

“İnsan verdiği şeref sözünü nasıl unuttur, bilmiyorum. Bana neler oldu anlayamıyorum.”

“Ben anlıyorum.”

“Bayan Taggart, aylardır üzerinde çalışıyordum. Özellikle bir hipotezin üzerinde. Ne kadar çabalarsam durum o kadar umutsuz görünüyordu. Son iki günü laboratuvarından çıkmadan geçirmiştım. İmkânsız görünen bir matematik denklemini çözmeye uğraşıyordum. Bu kara tahtanın başında ölürüm de pes etmem, diye düşünüyordum. O geldiği zaman gecenin geç saatiydi. İçeri girdiğini fark etmedim bile. Yani gerçek anlamda. Benimle konuşmak istediğini söyledi, bir dakika bekle dedim ve işime devam ettim. Sanıyorum onun orada olduğunu da unuttum. Öylece ayakta durmuş beni seyrediyordu. Bu ne kadar sürdü, bilemiyorum. Tek hatırladığım, sonunda elini uzattı, tahtadaki rakamlarımın hepsini sildi, oraya tek bir kısa denklem yazdı. İşte o zaman fark ettim onu! Çılgılık attım. Çünkü motorun tam cevabı değildi bu. Ama o cevaba giden yoldu. Benim göremediğim, akıl edemediğim şeydi. Fakat denklemi görür görmez nereye varacağını anladım! ‘Nereden bildin?’ diye haykırdım, o da parmağıyla sizin motorun fotoğrafını işaret etti, ‘Çünkü onu ilk yapan benim,’ dedi. İşte en son hatırladığım bu, Bayan Taggart. Yani kendi varlığımla ilgili son hatırladığım bu oldu çünkü ondan sonra statik elektrikten, enerji konversiyonundan, motordan söz etmeye başladık.”

Galt, “Buraya gelene kadar da yolda hep fizik konuştuk,” dedi.

Daniels, “Seninle gelmek isteyip istemediğimi sormuştun, onu hatırlıyorum,” dedi. “Gidip her şeyden vazgeçmek... Her

şeyden ha? Ormana katılmaya hazırlanan ölü bir enstitüden, bir hademe ve köle olarak geleceğimden, Wesley Mouch'un Yönerge 10-289'undan, üstümüze tırmanan hayvandan da aşağı yaratıkların bize 'akıl diye bir şey yok' deyip durmasından... Ah Bayan Taggart!" Daniels birden sevinçle güldü. "Bana bunlardan vazgeçip onunla gelmek istiyor muyum diye soruyordu! İki kere sormak zorunda kaldı çünkü birincisinde inanamamıştım. Hiçbir insanın bunu seçenек olarak bile görebileceğine inanamıyordum. Gitmek, ha? Onunla gidebilmek için gökdelenin tepesinden atlamaya bile razı olurdum. Yeter ki yere çarpmadan önce bana formülünü söyleyeceğini bileyim!"

"Seni suçlamıyorum," dedi Dagny. Onun yüzüne imrenir gibi bakıyordu. "Hem sen kontratının sorumluluğunu yerine getirdin. Beni motorun sırrına götürdün."

"Burada da hademe olacağım," dedi Daniels. Mutlu mutlu sırtıyordu. "Bay Mulligan beni hademe olarak işe alıyor. Elektrik santraline! Yeterince öğrendiğim zaman elektrikçiliğe terfi edeceğim. Bay Mulligan ne harika biri, değil mi? Onun yaşına gelince ben de öyle olmak istiyorum. Para kazanmak istiyorum. Milyonlarla. Onun kadar para kazanmak istiyorum!"

"Daniels!" Dagny gülüyordu. Başlangıçta tanıdığı genç fizikçinin o sessiz kontrollülüğünü, ciddi dikkatini, ödünsüz mantığını hatırlıyordu. "Neyin var senin? Nerelerdesin? Ağzından çıkanı biliyor musun?"

"Buradayım Bayan Taggart... Ve burada olabilecek şeylerin sınırı yok! Dünyanın en büyük ve en zengin elektrikçisi olacağım. Ben artık..."

Galt, "Sen artık dosdoğru Mulligan'ın evine gidiyorsun," dedi. "Yatıp yirmi dört saat uyuyorsun... yoksa santralin yanına bile yaklaştırmam seni."

Daniels çekingen bir sesle, "Peki efendim," dedi.

Güneş çevredeki granit doruklardan aşağı süzölmeye başlamış, granit duvarların ve pırıltılı karların ortasındaki vadiye ışıklı bir

daire çizmişti. Dagny birdenbire, sanki o ışıklı dairenin dışında hiçbir şey yokmuş gibi hissetti, sonluluk kavramında bulunabilecek o neşeli, gururlu duyguya şaştı çünkü öyle bir durumda insanın tüm kaygıları, gözünün eriştiği alanla sınırlı kalırdı. Kollarını aşağıdaki kasabanın damları üzerinden uzatmak, parmak uçlarını karşıdaki doruklara değdirmek geldi içinden. Ama kollarını kaldıramazdı. Bir eliyle bastona abanıyor, diğeriyle Galt'ın koluna asılıyor, ayaklarını yavaş, bilinçli bir çabayla hareket ettiriyor, yürümeyi yeni öğrenen bir çocuk gibi arabaya doğru ilerliyordu.

Galt arabayı sürerken Dagny onun yanında oturdu, kasabanın kenarından dolaşp, Midas Mulligan'ın evine yöneldiler. Bir kayanın üzerindeydi ev. Vadinin en büyük eviydi. İki katlı tek ev oydu. Hisar ile bir tatil evi karışımı, sağlam granit duvarlarla, geniş, apaçık teraslarla donatılmıştı. Bir ara durup Daniels'ı indirdiler, sonra dağlara doğru yavaşça yükselen kıvrımlı yola tırmandılar.

Mulligan'ın servetini düşünmek, altlarındaki lüks arabayı fark etmek, Galt'ın direksiyondaki ellerine bakmak, ilk defa, acaba Galt da mı zengin, diye merak etmesine yol açtı. Galt'ın kıyafetini süzdü. Gri pantolon, beyaz gömlek giymişti. Uzun süre dayanacak türden kumaşlardan yapılmıştı ikisi de. Belindeki ince kemerin derisi çatlak çatlaktı. Kolundaki saat çok hassastı, paslanmaz çelikten yapılmaydı. Lükse işaret edebilecek tek şeyi saçlarıydı, rüzgârla kıpırdayan o sıvı altın ve bakır rengi tellerdi.

Yolun bir virajını döndüklerinde Dagny birdenbire geniş alana yayılmış çimenleri ve uzaktaki çiftlik evini gördü. Bu çayırdaki koyun sürüleriyle birkaç at otluyor, çitle ayrılmış domuz ağılları görünüyor, ileride ahşap ambarlar, daha uzakta da bir metal hangar göze çarpıyordu... O hangar bu çiftliğin bir parçası olamazdı.

Kovboy gömleği giymiş bir adam hızlı adımlarla onlara doğru geliyordu. Galt arabayı durdurdu, ona el salladı ama Dagny'nin soru soran bakışlarına cevap vermedi. Adamın yaklaşmasını, onun Dwight Sanders olduğunu Dagny'nin kendisinin anlamasını bekledi.

“Merhaba Bayan Taggart,” diye gülümsedi Sanders. Dagny onun sıvanmış kollarına, ağır çizmelerine, otlayan sığırlarına baktı. “Demek Sanders Uçak’tan geriye kalan bu,” dedi.

“Yo, hiç de değil. Bir de mükemmel bir monoplane var. En iyi modelim. Ama siz tepenin eteklerinde yamulttunuz onu.”

“Demek olanları biliyorsunuz, öyle mi? Evet, sizin uçaklarınızdan biriydi. Harika bir uçaktı. Ama korkarım ona fena halde zarar verdim.”

“Onarımı size ait.”

“Galiba alt kısmı büyük hasar gördü. Kimse onaramaz.”

“Ben onarırım.”

Bu sözler ve bu ses tonu, Dagny’nin yıllardır duymadığı türde bir özgüveni yansıtıyordu. Bu davranışı insanlardan beklemekten umudunu çoktan kesmişti. Ama yüzü tam gülümsemeye başlayacakken acı bir gülüşle yeniden değişti. “Nasıl?” diye sordu. “Domuz çiftliğinde mi?”

“Yok canım, Sanders Uçak’ta.”

“Nerede o?”

“Nerede olacağını sanıyorsunuz? New Jersey’deki o binada mı olacaktı? Hani Tinky Holloway’in kuzeninin, benim iflas eden vârislerimden devlet kredisıyla ve vergi ertelemesiyle satın aldığı binada mı? Sonradan orada ürettiği altı uçağın hiçbirisi yerden kalkmadı, kalkan sekiz tanesi de düşüp kırkar yolcu öldürdü.”

“Nerede öyleyse?”

“Ben neredeysem orada.”

Eliyle yolun karşı tarafını gösterdi. Çamların üzerinden, vadinin dibindeki dikdörtgen biçimli havaalanı görünüyordu.

“Burada birkaç uçağımız var, benim işim de onların bakımını yapmak,” dedi Sanders. “Domuz yetiştiriyorum, aynı zamanda da havaalanı görevlisiyim. Jambon ve pastırma üretme işinde hayli başarılıyım; eskiden bu malları satın aldığım insanlar buralarda olmasa bile. Ama o insanlar, ben olmadan uçak yapamaz... Hatta ben olmadan jambon ve pastırma bile üretemezler.”

“Ama siz... uçak tasarlamıyorsunuz.”

“Hayır, tasarlamıyorum. Bir zamanlar size söz verdiğim dizel lokomotifleri de yapmıyorum. Sizi son gördüğümde bu yana yalnızca bir tek traktör tasarımı yapıp ürettim. Bir tek. Elle yaptım onu. Seri imalat gerekmiyordu. Ama o traktör normal sekiz saatlik iş gününü dört saate indirdi. Nerelerde mi?” Kolunu uzatmış sağdan sola doğru kaydırıyor, asma bahçeleri gösteriyordu. “Yargıç Narragansett’in mandırasında...” Kolu biraz daha hareket etti, kanyonun dibindeki yeşilimsi altın rengi ekinleri gösterdi, oradan da canlı yeşil kısımlara kaydı. “Buğday tarlalarında, Midas Mulligan’ın tütün tarlasında...” Kol yükseldi, pırıltılı yaprakların göz doldurduğu granit balkonu gösterdi. “Richard Halley’nin meyve bahçelerinde.”

Dagny’nin gözleri yavaşça onun kolunu izliyordu. Kol indikten çok sonra bile, o hâlâ gösterilen yerlere bakıyordu. Ama yalnızca, “Anlıyorum,” demekle yetindi.

“Şimdi artık uçağınızı onarabileceğime inandınız mı?”

“Evet. Ama uçağı gördünüz mü?”

“Tabii. Midas ilk anda hemen iki doktor çağırdı. Hendricks’i sizin için, beni de uçağınız için. Onarılabilir. Ama pahalıya çıkar.”

“Kaça?”

“İki yüz dolar.”

“İki yüz dolar mı?” Dagny inanmamıştı. Bu fiyat ona göre çok düşüktü.

“Altın olarak Bayan Taggart.”

“Ha! Peki altını nereden satın alabilirim?”

Galt, “Alamazsınız,” dedi.

Dagny başını meydan okur gibi ona çevirdi. “Alamaz mıyım?”

“Hayır. Sizin geldiğiniz yerde alamazsınız. Kanun bunu yasaklıyor.”

“Sizin kanununuz yasaklamıyor mu?”

“Hayır.”

“O zaman siz satın bana. Kurunuzu kendiniz belirleyin. İstedığınız parayı söyleyin, benim paramla.”

“Ne parası? Siz meteliksizsiniz Bayan Taggart.”

“Ne?” Böyle bir söz duyacağı, bir Taggart vârisinin asla aklına gelemezdi.

“Bu vadide meteliksizsiniz. Taggart Transcontinental hisselerinde milyonlarca dolarınız var ama hepsini bir araya getirseniz bile bu para Sanders domuz çiftliğinden yarım kilo pastırma almaya yetmez.”

“Anlıyorum.”

Galt gülümsedi, Sanders’a döndü. “Sen yap o uçağı,” dedi. “Bayan Taggart sonunda ödeyecektir.”

Marşa basıp yola koyuldu. Dagny hareketsiz oturuyor, hiç soru sormuyordu.

İlerideki zirveleri, turkuaz mavi bir renk böldü ve yolun sonuna vardılar. Buranın bir göl olduğunu Dagny yeni anlıyordu. Hareketsiz su, gökyüzünün mavisikle çam kaplı dağların yeşilini yoğunlaştırıyor ve öyle parlak bir renge dönüştürüyordu ki gökyüzü onun yanında soluk gri kalıyordu. Kaynayan beyaz köpükler çamların arasından fışkırıp kayalık basamaklardan göle ulaşıyor, orada kayboluyordu. Akan bu derenin yanı başında küçük bir granit yapı duruyordu.

Galt arabayı durdururken iş tulumu giymiş yapılı bir adam, açık duran kapıdan çıktı. Dick McNamara’ydı bu adam, yani bir zamanlar Dagny’nin tanıdığı en iyi müteahhit olan kişi.

“İyi günler Bayan Taggart!” dedi mutlu bir sesle McNamara. “Ağır yaralanmadığınıza çok sevindim.”

Dagny sessiz bir selam ifadesiyle başını eğdi. Sanki geçmişin kayıplarını ve acılarını selamlıyordu. Mutsuz bir akşamüstü Eddie Willers’ın ona bu adamın da işi bıraktığını söyleyişini selamlıyordu. Ağır yaralanmak mı? Tabii ki ağır yaralanmıştı... Ama uçak düştüğü zaman değil, o akşam, o boş ofiste ağır ya-

ralanmıştı... Yüksek sesle sordu. “Burada ne yapıyorsunuz? En kötü zamanda bana niye ihanet ettiniz?”

Adam gülümsedi, eliyle taş binayı ve akan suyu gösterdi. “Ben enerji hizmetlerinden sorumluyum. Su, elektrik ve telefon hizmetlerini karşılıyorum.”

“Tek başınıza mı?”

“Eskiden yalnızdım. Ama son bir yıl içinde öyle büyüdük ki bana yardım etmek üzere üç kişiyi yanıma almak zorunda kaldım.”

“Kimleri? Nereden?”

“Bir tanesi ekonomi profesörü. Dışarıda iş bulamamış çünkü insanın ürettiğinden fazla tüketmesinin imkânsız olduğunu savunuyormuş. Biri tarih profesörü. O da iş bulamamış çünkü bu ülkeyi kuranların, gecekondularda oturan insanlar olmadığını söylüyormuş. Öbürü de psikoloji profesörü. Onun iş bulamaması, derslerini verirken, insanların düşünme yeteneğine sahip olduğunu söylemesi.”

“Sizin yanınızda tesisatçı ve vasıfsız işçi olarak mı çalışıyorlar?”

“İşlerinde ne kadar iyi olduklarını bilerseniz şaşardınız.”

“Üniversitelerimizi kimlere terk ettiler peki?”

“Orada istenen kişilere.” McNamara güldü. “Ben size ihanet edeli ne kadar zaman oldu Bayan Taggart? Üç yıl bile dolmadı değil mi? John Galt Hattı’nı yapmak istememiştim. Şimdi nerede hattınız? Oysa benim şebekelerim bu arada çok büyüdü. Mulligan’ın ben gelmeden önce yaptığı üç kilometrelik hattın, şimdi yüzlerce kilometrelik boru ve kabloya ulaştı, hepsi de bu vadinin sınırları içinde.”

Dagny’nin yüzündeki bir anlık heves ifadesini gördü, işinin ehli birinin beğenisiydi bu! McNamara gülümsedi, Galt’a göz attı ve sonra yumuşak bir sesle, “Biliyor musunuz Bayan Taggart,” dedi. “İş John Galt Hattı’na kalırsa belki de o yoldan giden ben oldum, ihanet eden de siz oluyorsunuz.”

Dagny de Galt’a baktı. Galt onun yüzünü inceliyordu ama Dagny o yüzde hiçbir şey okuyamadı.

Göl kıyısında ilerlemeye başladıklarında, “Bu yolu özellikle seçtin, değil mi?” dedi Dagny. “Bana gösterdiğin bu adamların hepsi...” Sustu. Söylemek içinden gelmiyordu. Sonunda, “Benim kaybettiğim kimseler,” dedi.

John Galt sağlam bir sesle, “Senden çekip aldığım bütün adamları gösteriyorum,” dedi.

Dagny içinden, bu yüzdeki suçluluktan uzak ifadenin anlamı bu işte, diye düşündü. Dagny’nin söylemek istemediği, onun yüzüne çarpmaktan kaçındığı kelimeleri sezmiş, pat diye söylemişti. Bir iyi niyeti, kendi değerlerine uymadığı için reddetmişti. Haklı olduğundan emin olduğu için de Dagny’nin bir suçlama olarak kullanacağı şeyi, o bir övünme aracı haline getirmişti.

İleride göl sularının üzerine uzanmış ahşap bir iskele vardı. Genç bir kadın iskelenin üzerinde güneşe uzanmış, oraya dizili balık oltalarını gözlüyordu. Araba sesini duyunca dönüp baktı, sonra ayağa fırladı, belki biraz fazla aceleyle yola doğru koştu. Uzun pantolonunun paçalarını dizlerine kadar sıvamıştı. Siyah, dağınık saçları, iri gözleri vardı. Galt ona el salladı.

“Merhaba John! Ne zaman döndün?” diye seslendi kadın.

“Bu sabah.” Galt durmaksızın yoluna devam etti.

Dagny başını çevirip arkaya baktığında, genç kadının Galt’ın arkasından nasıl baktığını gördü. O bakışta umutsuzluğun yanı sıra huzurlu bir kabullenme, biraz da tapınma vardı. Dagny daha önce hiç tanımadığı bir şey hissetti: Bıçak gibi saplanan bir kıskançlık.

“Kim bu?” diye sordu.

“En iyi balıkçımız. Hammond’ın marketine balıkları o getirir.”

“Başka?”

“Hepimiz için başka sorusunun geçerli olduğunu fark etmişsin. O bir yazar. Yazdıklarını yayınlatabmayan bir yazar. Çünkü kelimelerle oynamanın, zihinlerle oynamak olduğuna inanıyor.”

Araba dar bir patikaya saptı, çalılar ve çamlar arasından dik bir yamaca tırmanmaya koyuldu. Dagny ağaca çivilenmiş el

yapımı bir levhadaki Esperanza Geçidi yazısı ile altındaki oku görünce ne beklemesi gerektiğini anlamıştı.

Geçit değildi burası. Pırıl pırıl bir kaya duvardı, üzerine borular, pompalar, vanalar tırmanıyordu, en tepede de koskoca bir levha vardı. Harflerin gururlu hırçınlığı, mesajı aşılmaz çalı ve dikenlere, çam dallarına haykırır gibiydi. Bu durum, o göze çarpan kelimelerden bile daha tanıdık geliyordu: Wyatt Petrol.

Borunun ağzından parıltılı bir kıvrımla aşağıdaki tanka akan şey petroldü. Kayanın içindeki korkunç gizli mücadelenin tek tanığıydı. Göze çarpmayan makinelerin kanıtıydı. Ama buradaki makineler ve mekanizmalar, bilinen petrol tesislerindeki pek benzemiyordu. Dagny o anda Buena Esperanza Geçidi'nin doğmamış sırrına baktığını anlamıştı. Bu petrolün yatağından, insanların imkânsız sandığı bir metotla çekildiğini biliyordu.

Ellis Wyatt tepede durmuş, kayaya gömülü bir cam gösterenin ibresine bakıyordu. Arabanın aşağıda durduğunu gördü, "Merhaba Dagny!" diye seslendi. "Hemen geliyorum!"

Onunla birlikte çalışan iki kişi daha vardı. İri, adaleli biri, duvarın ortalarındaki bir pompanın başındaydı. Yerdeki tankın orada da bir genç duruyordu. Delikanlının sarı saçları ve yüz ifadesi ender rastlanan bir temizliği, saflığı yansıtıyordu. Dagny bu yüzü tanıdığından emindi ama nerede gördüğünü hatırlamıyordu. Çocuk onun şaşkın bakışını gördü, sırtıttı, yardım etmek ister gibi, çok alçak sesle Halley'nin Beşinci Konçertosu'nu ıslıkla çalmaya koyuldu.

Dagny güldü. "Gerçekten Halley'nin Beşinci Konçertosu'y-muş, değil mi?"

"Tabii," dedi delikanlı. "Ama bunu bir grev kırıcıya söyler miydiniz sanıyorsunuz?"

"Bir neye?"

O sırada yaklaşan Ellis Wyatt, "Sana paranı neye karşılık veriyorum?" diye sordu ve çocuk kıkır kıkır güldü. Wyatt devam

etti. “Bu eskiden senin en iyi frencindi, şimdi benim petrol işçim. Ama ikimiz de onu sonuna kadar tutamayabiliriz.”

“Kim tutabilecek?”

“Richard Halley. Müzik. Halley’nin en iyi öğrencisi o.”

Dagny gülümsedi. “Biliyorum, burası yalnızca aristokratların en sünepe işlerde çalıştırıldığı bir yer.”

“Hepsi aristokrat, o doğru,” dedi Wyatt. “Çünkü sünepe iş diye bir şeyin olmadığını biliyorlar. Yalnızca o işlere burun kıvrıran sünepe adamlar var.”

İri yarı adam onlara yukarıdan bakıyor, konuşulanları merakla dinliyordu. Dagny başını kaldırdı, “Siz dışarıda ne yapıyordunuz?” diye sordu adama. “Karşılaştırmalı edebiyat profesörü mü?”

“Hayır hanımefendi,” dedi adam. “Ben kamyon şoförüydüm.” Sonra ekledi. “Ama öyle kalmak istemedim.”

Ellis Wyatt çevresine, takdir duyma hevesindeki bir gencin gururuyla bakmıyordu. Salonunda resmî davet veren ev sahibinin gururu gibi, ressamın galerideki sergisinin açılışındaki hevesi gibi. Dagny gülümsedi ve makineyi işaret ederek, “Tabandaki petrol mü?” diye sordu.

“Ah, evet.”

“Dünyadayken geliştirmeye çalıştığın şey mi bu?” Bu söz istemeyerek ağzından kaçmıştı. Kendi sözleri karşısında soluğu şaşkınlıkla boğazına tikanır gibi oldu.

Wyatt güldü. “Cehennemdeyken... evet,” dedi. “Dünyaya daha şimdi geldim.”

“Ne kadar üretiyorsun?”

“Günde iki yüz varil.”

Dagny’nin sesine bir hüzün yerleşti. “Bir zamanlar bu yöntemle günde beş tanker tren doldurmaya niyetleniyordun,” dedi.

Wyatt parmağıyla tankı göstererek inançla konuştu. “Dagny, bunun bir galonu, cehennemdeki bir tren dolusuna değer çünkü bu benim! Hepsi! Her damlası! Hiçbir şeye değil, kendime harcamak üzere.” Kara lekelerle dolu elini kaldırdı, o lekeleri bir hazine

gibi sergiledi. Parmağının ucundaki bir yağ damlası, güneşte mücevher gibi parılıyordu. “Benim,” dedi. “Bu kelimeyi sana unutturmalarına izin mi verdin yoksa? Nasıl bir duygu olduğunu hatırlamıyor musun? Kendine bir şans tanı da yeniden öğren.”

Dagny karanlık bir sesle, “Tanrı’nın yabanında bir deliğe saklanmış durumdasın,” dedi. “İki yüz varil petrol çıkarıyorsun. Oysa dünyayı petrol seline boğabilirdin.”

“Ne için? Yağmacıları beslemek için mi?”

“Hayır! Hak ettiğin serveti kazanmak için.”

“Şu anda ben dünyadayken olduğumdan daha zenginim. Servet dediğin şeyin, insanın hayatını genişletmekten başka bir anlamı var mı? Bunu yapmanın iki yolu vardır: Ya daha çok üretirsin ya da daha hızlı üretirsin. Benim yaptığım da bu, ben zaman üretiyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“İhtiyaç duyduğum her şeyi üretiyorum. Metotlarımı geliştirmekle uğraşıyorum. Tasarruf ettiğim her saat benim hayatıma eklenmiş oluyor. Başlangıçta bu tankın dolması beş saat sürüyordu. Şimdi üç saat. Kurtardığım iki saat benim... Öylesine benim ki sanki mezarımı her beş saatte iki saat daha ileriye itmişim gibi. Bir işten iki saat tasarruf edip onu başka işe yatırmak... Çalışmak, büyümek, ilerlemek için iki saat daha. İşte biriktirdiğim bu. Dış dünyada böyle bir hesabı alacak kasa var mı?”

“Ama ilerlemek için sana gereken mesafe nerede? Piyasan nerede?”

Wyatt keyifle güldü. “Piyasa mı? Ben artık kullanım için çalışıyorum, kâr için değil. Yani kendi kullanımım için, yağmacıların kârı için değil. Piyasam da yalnızca benim hayatıma bir şeyler katanlar, onu kemirenler değil. Piyasa dediğin ancak üreten insanlardır, yalnızca tüketenler değil. Benim işim yamyamlarla değil, hayat verenlerle. Petrolümü üretmek daha az emekle yapılabiliyorsa, karşılığında ihtiyacım olan şeyleri alacağım insanlardan daha az şey alıyorum. Yaktıkları her galon için onların hayatlarına

da biraz zaman eklemiş oluyorum. Onlar da benim gibi insanlar olduğuna göre yaptıklarını yapabilmenin daha hızlı yollarını onlar da icat edip duruyor. Onlardan ekmek, giysi, tahta, maden aldığımda her biri bana bir dakika, bir saat, bir gün ekliyor.” Yan gözle Galt’a baktı. “Satın aldığım her bir aylık elektrikle, bir yıl kazanıyorum. Piyasamız bu bizim. Böyle işliyor. Ama dış dünyada böyle değildi. Günlerimiz, hayatlarımız, enerjimiz hangi deliğe akıp gidiyordu? Hangi dipsiz kuyuya, geleceksiz lağıma bedavaya gömülüyordu? Biz burada başarıları değiş tokuş ediyoruz, başarısızlıkları değil. Değerleri değişiyoruz, ihtiyaçları değil. Birbirimizden bağımsızız, ama yine de hep birlikte büyüyörüz. Servet mi dedin Dagny? Dünyada kendi hayatına sahip olmak ve hayatını da onu büyümek için harcayabilmek gibi bir servet var mı? Yaşayan her şey büyümeli. Olduğu gibi duramaz. Ya büyürüm ya da yok olurum. Bak...” Ağır bir kayanın altından, yana doğru büyümeye uğraşan bir bitkiyi işaret etti. Uzun, eğri büğrü bir sapı vardı. Doğa dışı bir mücadele sonucu biçimi bozulmuştu. Sarkık, sararmış, biçim alamamış yapraklarının sonrasında bir tek yeşil filiz, son bir zayıf çabayla yukarıya, güneşe doğru yükselmeye çalışıyordu. “Cehennemde bize yaptıkları buydu işte. Benim buna razı olmamı mı bekliyorsun?”

“Hayır,” diye fısıldadı Dagny.

Wyatt parmağıyla Galt’ı gösterdi. “Onun razı olmasını bekliyor musun?”

“Tanrım, hayır!”

“O halde bu vadide gördüğün hiçbir şeye şaşırma.”

Arabayla uzaklaşırlarken Dagny sessizdi. Galt da bir şey söylemedi.

Uzaktaki yamaçta sık, yeşil bir orman göze çarpıyordu. Çam ağaçlarından birinin yay çizerek devrildiğini, sonra diğer ağaçlar arasında gözden kaybolduğunu gördü. Bunun insan eliyle oluşan bir hareket olduğunu biliyordu.

“Oduncu kim burada?” diye sordu.

“Ted Nielsen.”

Yolun kavisleri genişlemiş, zaten tepelerin çizgileri de yumuşamıştı. Dagny pas rengi yamacın birinde farklı yeşil tonda iki kare alan gördü. Patates bitkisinin koyu, tozlu yeşili ile lahanaların gümüşsü yeşili. Kırmızı gömlekli bir adam traktöre binmiş, yabancı otları temizliyordu.

“Lahana kralı kim?” diye sordu Dagny.

“Roger Marsh.”

Dagny gözlerini yumdu, kapanan fabrikanın temiz mermer basamaklarına tırmanan yabancı otları hatırladı. O fabrika şu dağların ardında, birkaç yüz kilometre ilerideydi.

Yol, vadinin tabanına doğru iniyordu. Kasabanın damları tam altlarındaydı. Dolar işaretinin küçük, parıldayan ışığı da uzakta, karşı taraftaydı. Galt arabayı damların yukarısındaki bir kayanın üzerine kondurulmuş ilk yapının önünde durdurdu. Tuğla bir binaydı bu, bacasının üzerindeki havada kızılımsı bir titreşim fark ediliyordu. Aslında son derece normal bir levha olan “Stockton Dökümhanesi” tabelasını orada görmek, Dagny’yi fazlasıyla şaşırttı.

Güneş altında bastonuna dayana dayana binanın loş rutubetine doğru ilerlerken hissettiği şaşkınlık, yarı sıla özlemi yarı anakronizmdi. Doğunun sanayisiydi bu. Şu birkaç saat içinde, o kavramı sanki yüzyıllarca geride bırakmıştı. Burada o çok sevdiği manzara onu bekliyordu. Kızılımsı dumanlar, görünmez kaynaklardan güneş parlamaları gibi fışkıran kıvılcımlar, kara bir sisin içinden püskürüveren ani alevler, beyaz metalle parıldayan kum kalıpları. Sis, binanın duvarlarını saklıyor, boyunu küçültüyordu. Bina bir an için Dagny’ye, Stockton-Colorado’daki o kocaman ölü dökümhane gibi göründü... Nielsen Motor’du burası. Rearden Çelik’ti.

“Merhaba Dagny!”

Sisin içinden ona yaklaşan o gülümseyen yüz, Andrew Stockton'ın yüzüydü. Dagny ona gururla uzatılan kirli eli gördü. Sanki bir anlığına tüm cevaplar, o elin avucunun içindeydi.

Hemen uzatılan ele sarıldı. "Merhaba," dedi yavaşça. Geçmiş mi yoksa geleceğini mi selamladığının farkında değildi. Başını salladı ve "Siz neden burada patates ekmiyor, ayakkabı dikmiyorsunuz?" diye sordu. "Kendi mesleğinizde kalmışsınız."

"Ayakkabıları New York'un Atwood Elektrik Şirketi'nden Calvin Atwood yapıyor. Hem benim mesleğim en eski mesleklerden biri ve ona her yerde ihtiyaç var. Yine de bu uğurda mücadele vermek zorunda kaldım. Önce bir rakibi yenmem gerekiyordu."

"Efendim?"

O sırtıttı, güneş ışığıyla dolmuş bir odanın cam kapısını işaret etti. "İşte mahvettiğim rakibim," dedi.

Dagny orada genç bir adam gördü. Uzun bir masanın üzerine eğilmiş, bir matkap ucunun karmaşık biçimli kalıbı üzerinde çalışıyordu. Elleri konser piyanisti gibi ince ve uzun parmaklı, ustaca ve güçlüydü. Yüzü ise işine eğilmiş bir cerrahın ciddi yüzüne benziyordu.

"Aslında o bir heykeltıraş," dedi Stockton. "Buraya geldiğimde ortağıyla birlikte elle işleme ve onarım atölyesi açmışlardı. Ben de gerçek bir dökümhane açtım, tüm müşterilerini ellerinden aldım. Çocuk zaten benim türümde iş yapamazdı. Bu onun için zamanının ancak yarısını verebileceği bir uğraş sayılırdı. Asıl işi heykel. O da benim yanımda çalışmaya geldi. Şimdi daha az çalışıyor, daha fazla kazanıyor. Ortağı kimyagerdi. Tarıma yöneldi, buradaki üretimi iki katına çıkaran kimyevi bir gübre geliştirdi. Patates mi demiştin? Özellikle patates üretimi arttı."

"O halde biri de gelip sizi işinizden edebilir, öyle mi?"

"Tabii. Bu mümkün. Bunu yapabilecek birini zaten tanıyorum. Geldiği zaman herhalde yapacaktır da. Ama... Tanrım! Onun yanında külleri süpürme işinde çalışmaya bile razıyım."

Bu vadide bir roket gibi patlayacaktır. Herkesin üretimini üç katına çıkaracaktır.”

“Kim o?”

“Hank Rearden.”

“Evet...” diye fısıldadı Dagny. “Evet, tabii!”

Bunu bu kadar emin olarak söylemesinin nedenini merak etti. Aynı anda hem Hank Rearden’ın bu vadide var olmasının imkânsız bir şey olduğunu hissetti hem de buranın ona ait olduğunu, tam onun yeri olduğunu, yetiştigi, ilk adımını attığı yer olduğunu, beri yandan ömrü boyunca aradığı, ulaşmaya çalıştığı, işkence dolu savaşının amacı olan yer olduğunu da sezdi. Şu alev dolu sis, sanki zamanı garip, dairesel bir biçime sokuyordu. Bulanık düşünceler beyninden uçarak geçerken zihninde bir cümle belirdi: Değişmeyen bir gençliğe sarılmak, sonunda insanı başladığı yere getirir. Bir vagondaki restoranda serserinin birinin ne dediğini hatırladı: “John Galt gençlik çeşmesini buldu, onu aşağıya, insanlara getirmek istedi. Ama geri dönmedi çünkü onun aşağıya getirilemeyeceğini anladı.”

Sisin gerilerinden bir küme kıvılcım fışkırdı, Dagny içerideki ustabaşının görünmeyen bir hareketi yönlendirecek el işaretini yapışına baktı. Adam emrini vermek için başını çevirdiğinde Dagny onun profilini gördü, soluğu tıkanır gibi oldu. Stockton bunu fark edip güldü, sise doğru seslendi.

“Hey, Ken! Gel buraya! Eski bir dostun var burada!”

Dagny yaklaşan Ken Danagger’a baktı. Masasında kalması için onca savaş verdiği büyük sanayicinin üstünde şimdi leke içinde bir iş tulumu vardı.

“Merhaba Bayan Taggart, çok geçmeden yine karşılaşacağımızı söylemiştim size.”

Dagny’nin başı eğildi. Bu hem bir selam hem de bir onaylamaydı. Ama eli de bastonun sapına yüklenmişti. Bir an için son karşılaşmalarını tekrar yaşar gibi oldu. Bir saat boyunca işkence

içinde bekleyiş, sonra masada oturan bu kişinin mesafeli yüzü, giden bir yabancıнын arkasından kapanan kapı.

“Ben bunu beklemiyordum,” dedi Danagger’a. “Sizi bir daha görmeyi hiç beklemiyordum.”

Danagger ona, bir zamanlar keşfettiği istikbal vadeden bir çocuğa bakar gibi sevgiyle, eğlenerek bakıyordu. “Biliyorum,” dedi. “Ama bu şaşkınlık neden?”

“Ben... ah, olmayacak bir şey bu!” Eliyle adamın giysilerini gösterdi.

“Nesi var?”

“Yolunuzun sonu bu mu?”

“Daha neler! Bu yolumun başı!”

“Amaçınız ne?”

“Madencilik. Kömür değil ama. Demir.”

“Nerede?”

Danagger dağları gösterdi. “Burada. Midas Mulligan’ın kötü yatırım yaptığını hiç gördün mü? Şu kayalık alanda neler bulunduğunu bilsen şaşardın... Tabii aramasını bilene. Ben de onu yapıyorum. Arıyorum.”

“Ya demir cevheri bulamazsanız?”

Danagger omuz silkti. “Yapılacak başka şeyler de var. Ben ömrümce hep zaman darlığı çektim ancak hiçbir zaman yapılacak şeylerin darlığını çekmedim.”

Dagny merakla Stockton’a baktı. “En tehlikeli rakibinizi kendi elinizle mi yetiştiriyorsunuz?”

“Ben yalnızca o tür insanları işe almaktan hoşlanırım. Dagny, sen yağmacıların arasında çok mu uzun süre yaşadın? Bir insanın yeteneğinin öbür insan için bir tehdit olduğuna inanmaya mı başladın?”

“Yo, hayır! Ama öyle düşünmeyen bir tek ben kaldım sanıyordum.”

“Bulabildiği en yetenekli insanı işe almayan kişi sahtekârın biridir ve çalıştığı alana da layık değildir. Bana sorarsan dünyanın

en kötü adamı, her suçludan daha iğrenci, bir insana ‘fazla iyi’ diye iş vermeyen kişidir. Ben hep böyle düşünmüşümdür ve... hey, neye gülüyorsun?”

Dagny onu inanamayarak, hevesli bir gülümsemeyle dinliyordu. “Bunları duymak öyle şaşırtıcı ki!” dedi. “Çünkü çok doğru!”

“İnsan başka ne düşünebilir?”

Dagny yavaşça güldü. “Biliyor musunuz, ben çocukken her iş adamının böyle düşünmesini beklerdim.”

“Ya daha sonra?”

“Daha sonra iyiyi beklememeyi öğrendim.”

“Ama doğrusu bu, öyle değil mi?”

“Ben doğruyu beklememeyi öğrendim.”

“Ama mantıklı değil mi?”

“Mantık beklemekten de vazgeçtim.”

Ken Danagger, “İşte ondan asla vazgeçmemek gerekir,” dedi.

Arabaya dönmüş, yolun son iniş kıvrımlarında ilerliyorlardı.

Dagny, Galt’a baktı, Galt hemen ona döndü. Sanki bunu bekliyor gibiydi.

Dagny, “O gün Danagger’ın ofisindeki sendin, değil mi?” diye sordu.

“Evet.”

“Benim dışarıda beklediğimi biliyor muydun?”

“Evet.”

“O kapalı kapının dışında beklemenin nasıl bir şey olduğunun farkında mıydın?”

Galt’ın ona bakışını tarif edecek kelime bulamıyordu. Acıma değildi çünkü anlamı Dagny’ye yönelik değildi. Bir insanın, çekilen acıya bakışı gibiydi. Ama Galt’ın gördüğü şey de Dagny’nin çektiği acı değildi sanki.

Sonunda alçak sesle, “Evet,” diye cevap verdi. Sesi bir hayli kısık çıkmıştı.

Vadinin tek sokağının yan tarafında ilk ortaya çıkan dükkân, insanda açık hava tiyatrosuymuş gibi bir izlenim bırakıyordu. Üç

duvarlıydı, ön duvarı yoktu. Sahnesi müzikal komedi oynanacakmış gibi rengârenkti; kırmızı küplerle, yeşil dairelerle, altın üçgenlerle doluydu. Bunların içinde domatesler, marullar, portakal piramitleri göze çarpıyor, arkadaki duvarın raflarına da konserve kutularının dizili olduğu görünüyordu. Üzerindeki tabelada “Hammond Market” yazılıydı. İçeride kibar görünümlü bir adam vardı. Kısa kollu gömlek giymişti. Profili pek ciddi, şakakları kırışmıştı. Terazide tereyağı tartıyor, bu parçayı karşısındaki genç ve güzel kadına satmaya hazırlanıyordu. Kadının duruşu revü kızlarınıninki gibiydi. Pamuklu elbisesinin eteği, dans giysisi gibi rüzgârla savrulup duruyordu. Adamın Lawrence Hammond olduğunu gören Dagny yine de gülümsemeden edemedi.

Dükkânların hepsi tek katlı yapılarıydı. Aralarından geçerken Dagny tabelalarda tanıdık isimler görüyordu: Mulligan Hırdavatçı, Atwood Deri Mamulleri, Nielsen Ahşap sonra küçük bir tuğla fabrikanın üzerinde dolar işareti, tabelasında da “Mulligan Tütün Şirketi” yazısı. Hemen sordu. “Şirketi de kim? Midas Mulligan’dan başka kim ortak?” Galt, “Dr. Akston,” diye karşılık verdi.

Gelip geçenler azdı. Birkaç erkek, daha az kadın. Amaçlı ve hızlı adımlarla yürüyor, belli işleri bitirmek için sanki acele ediyorlardı. Arabayı görünce her biri duruyor, Galt’a el sallıyor, Dagny’ye tanımanın getirdiği, şaşkınlıktan uzak bir merakla bakıyorlardı. “Burada çok zamandır mı bekleniyorum?” diye sorduğunda Galt, “Hâlâ bekleniyorsun,” cevabını verdi.

Yolun kenarında cam duvarların ahşap doğramayla tutturulduğu bir bina gördüler. Dagny bir an için orayı bir kadın portresinin çerçevesi sandı. Uzun boylu, kırılgan bir kadındı bu. Saçları açık sarıydı. Yüzü öyle güzeldi ki mesafenin getirdiği belirsizlik sanki ressamın kararıydı; o güzelliği yansıtamayacağını bildiği için gerçekçi çizmemiş gibi. Derken kadın başını kıpırdattı, Dagny oradaki masalarda insanların oturduğunu fark etti. Bir kafeydi burası. O kadın, tezgâhın arkasında duruyordu.

Adı Kay Ludlow'du. Bir kere görenlerin asla unutmadığı bir film yıldızıydı Ludlow. Beş yıl önce emekliye ayrılıp ortadan yok olmuştu. Onun yerine adları da yüzleri de birbirinden pek farklı olmayan kızlar gelmişti. Dagny onu gördüğü anda şu ara çekilen filmleri düşündü. Buradaki görev Kay Ludlow'a daha layıktı.

Aksi halde sıradan şeyleri, sıradan oldukları için öven filmlerde rol alması gerekecekti.

Bir sonraki bina küçük, alçak bir granit yapıydı. Sağlam, sert, düzgün, dikdörtgen, dik açılardan oluşmuş bir yerdi. Ütülenmiş resmî takım elbise gibiydi. Dagny oraya baktığında sanki bir hayalet gibi, Chicago sislerinin içinde bir gökdelen gördüğünü sandı. Karşısında duran altın harflerle yazılı levha, bir zamanlar o binanın kapısındaydı: Mulligan Bankası.

Galt bankanın önünden geçerken arabayı yavaşlattı.

Daha sonra küçük, tuğla bir yapıya geldiler. Onun da kapısında, "Mulligan Darphanesi" diye yazılıydı. "Bir darphane, öyle mi?" diye sordu Dagny. "Mulligan darphaneyi ne yapacak?" Galt elini cebine attı, iki küçük madenî para çıkarıp onun avucuna bıraktı. Pırıl pırıl altından dökülmüş minyatür disklerdi bunlar. Amerikan sentlerinden de ufaktı. Nat Taggart'ın gününden beri kullanılmayan eski paraların boyutundaydı. Bir yüzünde Özgürlük Anıtı, öbür yüzünde de, "Amerika Birleşik Devletleri Bir Dolar" yazıları vardı. Ama tarihlere bakınca son iki yıl içinde basıldıkları anlaşılıyordu.

"Burada kullandığımız paralar bunlar," dedi Galt. "Midas Mulligan döküyor bunları."

"Ama... kimin yetkisiyle?"

"Paranın üstünde yazılı. Her iki yüzünde de."

"Bozuk para olarak ne kullanıyorsunuz?"

"Onları da Mulligan döküyor. Gümüşten. Bu vadide başka türlü para kabul etmiyoruz. Objektif değerlerden başkası geçerli değil."

Dagny paraları inceliyordu. “Bunlar sanki... benim atalarımın zamanına ait gibi,” dedi.

“Öyle, değil mi?” Galt eliyle vadiyi gösteriyordu.

Dagny’nin gözleri o narin, hafif, iki damlaya benzeyen altınlardaydı. Taggart Transcontinental sisteminin tümüyle bu tür paralara dayanarak oluşturulduğunu biliyordu. Tüm taşları, tüm arkları, tüm rayları taşıyan bu olmuştu. Taggart Köprüsü’nü de Taggart binalarını da. Başını iki yana sallayarak paraları tekrar Galt’a verdi.

Alçak sesle, “İşimi kolaylaştırmıyorsun,” dedi.

“Mümkün olduğu kadar zorlaştırıyorum.”

“Neden açıkça söylemiyorsun? Öğrenmemi istediğin her şeyi neden bir bir anlatmıyorsun?”

Kolunun hareketi önce kasabayı sonra da arkalarında kalan yolu gösterdi. “Ne yapıyorum sanıyorsun?” dedi.

Sessizce yola devam ettiler. Bir süre sonra Dagny kuru bir sesle, istatistiksel bir soru sordu. “Midas Mulligan bu vadide ne kadar servet biriktirdi?”

Galt ileride bir yeri işaret ederek, “Kendin tahmin et,” dedi.

Yol kıvrılarak vadideki evlere doğru gidiyordu. Evler bir sokağa dizilmemiş, yüksek ve alçak yerlere serpilmişti. Küçük ve basit evlerdi. Yerel malzemeye yapılmışlardı. Daha çok granit ve çam kullanılmıştı. Zekice planlanmış, fiziksel çabadan tasarruf göz önünde bulundurulmuştu. Her ev sanki bir tek kişinin çabasıyla yapılmış gibiydi. Birbirinin eşi olan iki ev yoktu. Tek ortak yanları, sorunları kavrayan ve çözebilen bir zekânın ürünü olmalarıydı. Galt ara sıra bir evi gösteriyor, ona tanıdığı bir isim söylüyordu. İsimler, dünyanın en zengin borsasının portföy listesi ya da bir onur listesi gibiydi: Ken Danagger... Ted Nielsen... Lawrence Hammond... Roger Marsh... Ellis Wyatt... Owen Kellogg... Dr. Akston.

Sonuncu ev Dr. Akston’inkiydi. Kocaman terası olan küçük bir evdi. Dağlara doğru yükselen bir kayanın üzerine kurulmuştu.

Orayı da geçip tırmanmaya başladılar. Zemin daraldı, iki sıra halindeki çam ağaçlarının arasına sıkıştı. Sütunlu bir yolda ilerliyor gibilerdi. Dallar yukarıda birleşiyor, yolu alacakaranlığa ve sessizliğe gömüyordu. Toprak zeminde teker izleri yoktu. Kullanılmayan, unutulmuş bir yere benziyordu burası. Birkaç yüz metrelik, birkaç virajlık mesafe, sanki toplumdan uzaklaşmaya yetiyordu. Dalların arasından ara sıra girebilen güneşin dışında, sessizliğin ve sakinliğin baskısını azaltacak hiçbir şey yoktu.

Patikanın kenarında birdenbire ortaya çıkan ev, onu beklenmedik bir sesin şoku gibi etkiledi. Yapayalnız, diğer evlerden uzak, öylece duruyordu. İnsan varlığından uzaktaydı. Büyük bir meydan okuma ya da büyük bir hüznün sonucu seçilen inzivayı simgeler gibiydi. Vadinin en mütevazı eviydi. Kütüklerden yapılmış bir kulübeydi. Nice yağmurun gözyaşlarıyla lekelenmişti. Ama geniş pencereleri sayısız fırtınalara dayanıp sağ çıkmış pırıl pırıl camları sergiliyordu.

“Kimin evi bu... Ah!” Dagny soluğunu tuttu, başını hızla çevirdi. Güneş ışığının düştüğü kapının üzerindeki, rüzgârlarla yıpranmış gümüş arma, Sebastian d’Anconia’nın armasıydı.

Dagny’nin istem dışı kaçınma hareketine bir cevap gibi, Galt arabayı o evin önünde durdurdu. Bir an gözleri birbirine çakılı kaldı. Dagny’nin gözlerinde bir soru, Galt’ın gözlerinde bir emir vardı. Dagny’nin yüzü samimiyetle meydan okuyor, onunki ise bir şey belli etmeyen bir ciddiyet sergiliyordu. Dagny onun amacını anlamıştı ama bunu neden yaptığını bilemiyordu. Başını eğdi, bastonuna dayanarak arabadan indi ve dimdik durup eve baktı.

Gözleri İspanya’daki bir mermer saraydan alınıp Ant Dağları’ndaki bir sundurmaya getirilen gümüş armadaydı. Oradan da Colorado’daki bir kulübeye gelmişti. Boyun eğmeyen adamın arması. Kulübenin kapısı kilitliydi. Güneş camların ardındaki karanlığa ulaşamıyordu. Çam dalları damın üzerinde, korumayı üstlenmiş bir çardak gibiydi. Merhametle. Kutsayarak. Upuzun dakikalar boyunca duyulabilen tek ses, bir dalın kırılması ya da

uzakta bir yerlerde düşen bir damlaydı. Bu sessizlik, eve saklanan tüm hüznü korumuş, sese dönüşmesine engel olmuştu. Dagny durmuş dinliyordu. Nazik, teslimiyetçi, sızlanmasız bir saygıyla dinliyordu: Bakalım kim daha büyük onur getirecek.. Sen mi Nat Taggart’a, yoksa ben mi Sebastian d’Anconia’ya? Dagny! Kalmam için yardım et bana. Reddetmem için. Haklı olmasına rağmen!

Galt’a bakmak üzere döndü. O gece yardım edemediği, destek veremediği mücadelenin ona karşı verildiğini biliyordu artık. Galt arabanın direksiyonundaydı. Dagny’yle birlikte gelmemiş, yardım etmeye çalışmamıştı. Sanki onun geçmişi kabullenmesini istemiş, sunacağı özel selamda yalnız olmasına izin vermişti. Dagny onun hâlâ aynı pozda, kıpırdamadan oturduğunu gördü. Kolunu direksiyona dayamıştı. Açısı bile değişmemişti kolun. Parmakları aynı pozda, heykel gibi sarkıyordu. Gözleri Dagny’yi izliyordu ama Dagny’nin o yüzde okuyabildiği sadece o kadarla kalıyordu; onu dikkatle ama hiç kıpırdamadan izlediğiyle!

Yeniden arabaya binip onun yanına oturduğunda Galt, “O senden koparıp aldığım ilk insandı,” dedi.

Dagny ciddi bir yüzle, apaçık, meydan okurcasına sordu. “O konuda ne kadar bilgin var?”

“Bana hiçbir şey söylemedi. Ama senden söz ederken sesinin tonundan edindiğim bilgiler var.” Dagny sessiz kalınca Galt marşa bastı, motorun sesi, oradaki sessizliğin hikâyesini parçaladı ve yola koyuldular.

Yol biraz genişledi, ileride güneş ışığının havuz gibi aydınlattığı yer görüldü. Meydana çıkarlarken dallar arasında teller parıldıyordu. Tepenin yamacında göze çarpmayan küçük bir bina duruyordu. Granitten yapılmış basit bir küptü bu. Aletlerin bulunduğu bir sundurma kadardı. Penceresi yoktu. Hiçbir tür alet de görünmüyordu. Pırıl pırıl çelik kapısı vardı, damından karmaşık, dallı budaklı bir anten yükseliyordu. Galt hiçbir şey söylemeden önünden geçerken Dagny birdenbire, “Bu nedir?” diye sordu.

Galt'ın yüzünde belli belirsiz bir gülümsemenin gölgesi oynadı: "Santral."

"Ah, dur lütfen!"

Galt durdu, arabayı geri geri tepenin eşiğine getirdi. Dagny'yi durduran, kayaya tırmanan ilk basamaklar oldu. Sanki daha ileri gitmeye gerek yoktu, yükselecek daha başka bir seviye yoktu. Bu vadide gözlerini ilk açtığı andaki gibi, öylece durdu. Kendi başlangıcını amacına bağlayan bir an.

Başını kaldırıp binaya bakarken bilinci bir tek görünüme, bir tek kelimesiz duyguya teslim oldu. Ama duyguların, zihinsel aritmetiğin sonucunda ortaya çıktığını zaten biliyordu. Şu anda hissettiği de isimlendirmek zorunda olmadığı düşüncelerin bir toplamıydı. Upuzun bir ilerleyişin sonucuydu. Bir ses ona bunları bir duygu biçiminde söylüyordu: Eğer Quentin Daniels'ı elinde tutsaydı motoru kullanmaya hiç umut olmadığı halde sırf dünyada başarının ölmediğini kanıtlamak için onu zorlasaydı... Eğer sıradanlık okyanusuna batan aşırı yüklü bir dalgıç gibi, jelatin gözlü, lastik sesli, inançları spirallerden oluşmuş, taahhüde girmeyen insanların baskısı altında, insan zihninin üstün başarısına oksijen tüpünden gelen boru gibi sarılsaydı... Eğer motorun kalıntısını gördüğünde Dr. Stadler'in çürümüş ciğerinden bir çığlık kopsaydı, aşağıya değil, yukarıya bakması mümkün olsaydı ve o çığlık, o özlem, onun hayat besini olsaydı... eğer kendisi gençliğinin açlığıyla tertemiz, kaskatı, ıslıl ıslıl bir yeteneğe doğru çekilseydi... varacağı nokta işte karşısındaydı. Ulaşılmış, yapılmıştı. Ölçülmez bir zekânın biçim verdiği, güneş altında parıldayan teller demeti, yaz güneşinin altında, boşluktan inanılmaz miktarda gücü çekip alan, şu küçük taş binanın gizli sırlarıyla yoğuran...

Binaya baktı. Tren vagonlarının ancak yarısı kadardı. Ama ülkedeki tüm santrallerin yerini tutabilirdi. Onca çelik, yakıt, çaba... Bu yapıdan dağılan akımı düşündü. Kiloları kaldıran, tonları kaldıran, tüm yükleri insanların omzundan alan, onların hayatlarına saatler katan, günler, yıllar ekleyen, hayatları özgür-

leştiren, işinden başını kaldırıp güneşe bakma imkânını sağlayan, elektrik faturasından artan parayla bir paket sigara satın almaya izin veren, enerji kullanan her fabrikanın işçileri için her gün bir saat az çalışma olanağı getiren, emeğinden artanla alınabilecek bir biletle bir aylık seyahate olanak sağlayan, treni bu güçle çekebilen, onca ağırlığın, zorlanmanın, zamanın bedelini bir tek zihninin enerjisiyle ödeyen; o kabloları nasıl bağlayacağını bilen zihninin enerjisiyle... Ama aslında Dagny, motorların da fabrikaların da trenlerin de hiçbir anlamı olmadığını biliyordu. Onların tek anlamı, insanın hayattan aldığı zevkti. Başarı karşısında içinden kabaran hayranlık, bunu yaratan adama yönelikti. Adama, onun gücüne, içindeki vizyona, kişinin amacına ulaşmasının mutluluğuna, hayatın anlamına.

Binanın kapısı dümdüz bir tabaka paslanmaz çelikti. Güneş alanda mavimsi bir ışıkla parlıyordu. Üzerindeki granite, binanın dikdörtgen ciddiyetinin tek süsü olarak bir yazı yazılmıştı:

**HAYATIM VE HAYATIMA OLAN SEVGİM ADINA
YEMİN EDERİM Kİ HİÇBİR ZAMAN BİR BAŞKA İNSAN
İÇİN YAŞAMAYACAĞIM VE BAŞKA BİR İNSANDAN
BENİM İÇİN YAŞAMASINI İSTEMEYECEĞİM.**

Galt'a döndü, gelmiş yanında duruyordu. Bu selamın ona yönelik olduğunu biliyordu. Dagny motorun mucidine bakıyordu ama orada rahat tavırlı bir işçi görüyordu. Kendi ortamında, kendi işinin başında biri. Onun duruşundaki özgüven dolu hafifliği hissetti. Bedenini kontrol konusunda usta olduğu çok belliydi. Uzun boylu, basit giyinmiş biriydi. İnce gömlek, ince pantolon, ince belinde bir kemer ve hafif rüzgârda uçuşan, metal gibi parılayan saçlar. Yaptığı esere nasıl baktıysa ona da öyle baktı Dagny.

Ve o anda, birbirlerini ilk gördüklerinde sarf ettikleri sözlerin hâlâ aralarındaki havada dolaştığını anladı. Daha sonra söylenmiş her şey o ilk sözlerin üzerine oturuyordu. Bunu o da biliyordu. Biliyor, Dagny'nin unutmamasına da izin vermiyordu. Dagny yalnız olduklarını hissetti. Durumu vurgulayan bir dü-

şünceydi bu. Başka sonuçlara izin vermiyor, söylenmeyenin tüm anlamını o özel vurguda tutuyordu. Sessiz bir ormanın içinde, antik bir tapınağa benzeyen bu binada yalnızlardı. Ve Dagny bu tür bir sunağa nasıl bir ritüel sunulmasının uygun olacağını biliyordu. Boğazının dibinde ani bir basınç hissetti, başı biraz arkaya büküldü, böylece saçlarında oynayan rüzgârı biraz daha hissetti ama sanki boşlukta uzanmıştı, rüzgâr karşıdan esiyordu, tek hissettiği de onun bacakları ile ağzının biçimiydi. Galt durmuş bakıyordu. Yüzü hareketsizdi... Yalnızca gözleri biraz kısılmış, sanki aşırı güçlü bir ışıktan korunmaya kalkışmıştı. Üç anlık bir tempo gibiydi; birincisi buydu, ikincide Dagny büyük bir zafer duygusunu bıçak saplanması gibi hissetti çünkü onun gösterdiği çabanın kendininkinden fazla olduğunu anlamıştı. Sonra Galt gözlerini hareket ettirdi, tapınağın üstündeki yazıya baktı.

Dagny onun oraya bir süre bakmasına izin verdi, bunu yakıt ikmali yapan bir hasıma anlayış göstermek için yaptı, sonra sesinde büyük bir gururla, “Nedir o?” diye sordu.

“Sen hariç bu vadideki herkesin ettiği yemin.”

Dagny gözlerini yazıdan ayırmadan, “Bu her zaman benim yaşam kuralım olmuştur,” dedi.

“Biliyorum.”

“Ama bunu uygulamanın sizin yolunuzla mümkün olduğunu düşünmüyorum.”

“O halde hangimizin yanıldığını öğrenmek zorundasın.”

Dagny bedeninin hareketlerinde belli belirsiz vurgulanan ani bir güvenle binanın çelik kapısına yürüdü. Çok belli belirsiz bir vurguydu bu. Yalnızca karşısındakinin acısı nedeniyle doğan bir gücü elinde tuttuğunun bilincinde olduğuna işaretledi. Kapının tokmağını, kimseden izin istemeden çevirmeye çalıştı. Ama kapı kilitliydi. Dagny avucundaki tokmakta hiçbir titreşim hissetmiyordu. Sanki kilit o kayaya kaynatılmıştı.

“O kapıyı açmaya çalışmayın Bayan Taggart.”

Galt yaklaştı. Adımları normalden biraz daha yavaştı. Sanki attığı her adımı onun da hissettiğini çok iyi bildiğini gösteriyordu. “Hiçbir fiziksel güç açamaz onu,” dedi. “O kapıyı ancak bir düşünce açabilir. Eğer kapıyı dünyanın en iyi patlayıcılarıyla açmaya çalışırsanız kapı yıkılmadan çok önce içerideki makine hurda haline dönüşmüş olacaktır. Ama gerekli düşünceye ulaşırsanız gizli motor sizin olacağı gibi...” Dagny onun sesinde ilk defa bir titreme sezdi, “...bilmek isteyeceğiniz başka her türlü sır da size açılacaktır.”

Bir an Dagny’nin karşısında durdu, sanki kendini onun tüm kavrayışına açık etti, sonra yüzünde garip bir gülümseme göründü, kendi kafasındaki bir düşünceye sessizce gülümsedi ve ekledi. “Ve ben size bunun nasıl yapılacağını gösterebilirim.”

Geri çekildi. Hareketsiz dururken başını kaldırdı, kapının üzerindeki taşta yazılı kelimeleri yavaş yavaş, dengeli bir sesle tekrarladı, sanki yeminini tazeledi. Sesinde hiçbir heyecan yoktu. Yalnızca o kelimeleri, anlamının tümünü bilerek söylediğinin altını çizen bir ses tonuydu. Ama Dagny, ona sunulacak en önemli anlardan birine tanık olduğunu biliyordu. Bir insanın ruhunu çıplak görüyordu o anda. Bu sözleri söyleyebilmek için ödediği bedeli de görüyordu. Onun bu yemini tekrarladığında ardından yaşayacaklarını bile bile söylemesinin yankısını dinliyordu. O karanlık ilkbahar gecesinde bir adamın, altı bin adama karşı hangi duygularla ayağa kalktığını, onların bu adamdan neden korktuğunu, bütün bunların dünyada on iki yıldır yer alan her şeyin kaynağı olduğunu, aslında bunun kesinlikle binanın içindeki motordan daha önemli olduğunu biliyordu... Gerçeği ona hatırlatan adamın sesinde yankılanıyordu bunların hepsi...

“Hayatım... ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki... hiçbir zaman bir başka insan için yaşamayacağım. Ve kimseden de benim için yaşamasını... istemeyeceğim.”

Son sözle birlikte kapı kendiliğinden açılmaya başladığında bu Dagny’yi şaşırtmadı. Şaşkınlık yaratmayacak bir şeymiş gibi,

önemi olmayan bir şeymiş gibi geldi bu ona. Kanat içerideki karanlığa doğru açılıyordu. Tam içerideki ışık yanarken Dagny ilerledi, kapının tokmağını yakalayıp onu yeniden kapattı, kilit bir çıtırtıyla yerine oturdu.

“Sağlam bir kilit,” dedi Galt. Yüzünde huzur vardı. “O cümle, kilidin açılması için gereken seslerin şifresini içeriyor. Bu sırrı sana vermekte bir sakınca görmüyorum çünkü bu sözcükleri gerçekten inanarak söyleyebileceğin güne kadar, başka amaçla söylemeyeceğini biliyorum.”

Dagny başını eğdi. “Başka amaçla söylemeyeceğim,” dedi.

Galt’ın peşi sıra arabaya yürüdü. Kendini kıpırdayamayacak kadar yorgun hissediyordu. Koltuğa serilip yaslandı, gözlerini yumdu, marşın çalıştığını bile zor duydu. Uykusuz geçen saatlerinin gerilimi bir anda bastırmıştı. Sinirlerinin bunu geri itmek için kurduğu bariyer artık dayanamıyordu. Öylece yaslanmış, düşünemiyor, tepki gösteremiyor, mücadele edemiyordu. Tüm duyguları boşalmış, geriye bir tane kalmıştı.

Araba Galt’ın evinin önünde duruncaya kadar konuşmadı, gözlerini de açmadı.

“Dinlensen iyi olacak,” dedi Galt. “Bu akşam Mulligan’ın yemeğine katılmak istiyorsan hemen yatıp uyu.”

Dagny onun sözünü dinledi, başım evet der gibi salladı. Sendeleterek eve doğru yürürken onun yardımından kaçınıyordu. Ona, “Bir şeyim yok,” demek için çaba harcadı, sonra odasının güvenli atmosferine kaçıp kapıyı kapayınca kadar ayakta kalabilmeye uğraştı.

Yatağa yüzüstü devrildi. Yalnızca fiziksel yorgunluk değildi söz konusu. Dayanılamayacak kadar eksiksiz bir duygunun yarattığı saplantı da söz konusuydu. Vücudunun gücü kalmayınca ve zihni de gücünü kaybedince geri kalan enerjiyi çeken bir tek şey kalmıştı: anlayışın, yargılayanın, kontrolün gücünü çeken, ona hiç direnecek ya da yönlendirecek olanak bırakmayan, yalnızca hissetmesine yeten bir duygu. Ne başı vardı ne de hedefi. Ka-

fasının içinde hep onun duruşunu görüyordu, o yapının önünde dururkenki halini... Başka hiçbir şey hissetmiyordu. Ne bir arzu ne bir umut ne kendi duygularını kavrayabilme ne de buna nasıl bir isim verebileceğiyle bir ilgisi kalmıştı. Sanki kendisinin bir kimliği bile yoktu. Kişi değildi o, yalnızca bir işlevdi. Onu görme işlevi. O görüntünün kendi anlamı ve amacı vardı, başka da varacağı bir yer yoktu.

Yüzünü yastığa gömüp belli belirsiz bir bedensel anı olarak, güçlü ışıklar altında Kansas hava pistinden kalkışını hatırladı. Uçağın motorunun sarsıntısını hissediyor, pist üzerinde dosdoğru, tek bir amaca doğru ilerleyişini, hızlanışını yeniden yaşıyordu. Tam tekerler yerden kesileceği sırada o da uyumuştı.

Vadinin tabanı, gökyüzünün ışığını yansıtan bir havuz gibiydi hâlâ ama ışığın rengi altından bakıra dönüşüyordu. Onlar arabayı Mulligan'ın evine sürerken kıyılar soluyor, doruklar fûme gibi bir maviye dönüyordu.

Dagny'nin bedeninde yorgunluktan eser kalmamış, içindeki şiddet yok olurken tortu bile bırakmamıştı. Gün batarken uyanmış, odasından çıktığında Galt'ı bekler halde bulmuştu kendini. Galt lambanın ışığı altında hareketsiz oturuyordu. Başını kaldırıp Dagny'ye bakmış, Dagny de kendi odasının kapısında, kontrollü yüzüyle durmuş, ona bakmıştı. Saçları taranmış, duruşu rahat ve güvenliydi. Taggart binasındaki ofisinin kapısında nasıl görünüyorsa öyle görünüyordu. Tek farkı, bastona dayanmak için vücudunun zemine açılı oluşturacak şekilde durmasıydı. Galt bir an oturduğu yerden ona bakmış, Dagny de acaba neden içimdeki duygu, bu adamın bir hayale baktığını söylüyor, diye düşünmüştü. Dagny'yi ofisinin kapısında görüyordu. Çoktan canlandırdığı, çoktan yasakladığı bir hayal gibi.

Dagny arabada onun yanına oturdu ama konuşmak içinden gelmedi. Sessizliğin anlamını ikisinin de saklayamadığını biliyordu. Vadinin ilerisinde birkaç ışığın ortaya çıkışına baktı,

sonra Mulligan'ın evinin aydınlık pencerelerini gördü, bir soru sordu. "Kimler olacak orada?"

"Senin son dostlarından, benim de ilk dostlarımdan bazıları."

Midas Mulligan onları kapıda karşıladı. Dagny onun ciddi, dört köşe suratının hiç de zannettiği kadar sert ve ifadesiz olmadığını fark etti. Tatmin ifadesi vardı o yüzde. Ama hatlarını, o ifade bile yumuşatamıyordu. Yalnızca çakmak taşı gibi etkiliyor, gözlerinin köşelerine mizah pırıltıları yolluyordu. Her gülümsemeden daha zeki, daha çok şey bekleyen, ama daha sıcak bir mizah.

Mulligan evinin kapısını açarken kolunu normalden biraz daha ağır hareket ettirdi, jestine belli belirsiz bir ciddiyet kattı. Dagny salona girdiğinde hemen ayağa kalkan yedi erkekle karşılaştı.

Midas Mulligan, "Baylar, işte Taggart Transcontinental," dedi.

Gülümseyerek söylese de bu ancak yarı şaka olabilirdi. Se-
sindeki bir tını, demiryolunun adını Nat Taggart'ın günündeki gibi, onurlu bir unvanmış gibi söylediğini belli ediyordu.

Dagny başını eğip selam verdi, karşısındaki adamları nezaketle selamladı. Bu adamların değer ve onur kavramlarının onunkiyle aynı olduğunu biliyordu. Takdim edilirken söylenen unvanı onlar da Dagny'nin algıladığı gibi algılıyorlardı. Yıllar boyunca bu saygınlığı ne kadar özlediğini içine bir acı saplanır gibi hissetti.

Bakışları selam verir gibi bir yüzden diğerine dolaştı: Ellis Wyatt, Ken Danagger, Hugh Akston, Dr. Hendricks, Quentin Daniels derken Mulligan'ın sesi diğer ikisini de tanıştırdı: "Richard Halley ve Yargıç Narragansett."

Richard Halley'nin yüzündeki hafif gülümseme, Dagny'nin yüreğinde onunla yıllardır tanışıyorlarmış gibi bir duygu uyandırıyordu. Gerçekten de yalnız geçirdiği akşamlarda, fonografinin yanı başında, gerçek anlamıyla tanışmışlardı. Yargıç Narragansett'in ak saçlı ciddiyeti, bir zamanlar insanların, onun mermer bir heykele benzediğinden bahsettiklerini hatırlattı Dagny'ye. Gözlerini bir bağla bağlamış mermer bir heykel. O imge de ülkenin mahkeme

salonlarından kaybolmuştu. Tıpkı altın sikkelerin halkın elinden kaybolması gibi.

Midas Mulligan, “Çoktan beri buraya aitsiniz Bayan Taggart,” dedi. “Gelişinizin böyle olmasını beklemiyorduk ama yine de... evinize hoş geldiniz.”

Hayır, diye cevap vermek geldi içinden. Ama ağzından yumuşak sesle, “Teşekkür ederim,” sözlerinin döküldüğünü duydu.

“Dagny, kendin olmayı öğrenmen için daha kaç yıl geçmesi gerekiyor?” Bunu soran Ellis Wyatt’tı. Onu dirseğinden tutmuş bir koltuğa yürütüyor, yüzündeki çaresizlik ifadesi karşısında sırtıyordu. Dagny’nin yüzünde, gülümseme ile karşı koyma birbiriyle savaşıyor gibiydi. “Bizi anlamıyormuş gibi yapmaya çalışma. Anlıyorsun.”

Hugh Akston, “Biz hiçbir zaman beyanlarda bulunmayız Bayan Taggart,” dedi. “O, düşmanlarımızın işlediği ahlaki bir suçtur. Biz söylemeyiz, yalnızca gösteririz. İddia etmeyiz, kanıtlarız. Sizden söz dinlemenizi değil, rasyonel olarak ikna olmanızı bekleriz. Sırrımızın tüm unsurlarını gördünüz. Artık sonuç çıkarmak size kalıyor... Adını koymakta size yardımcı olabiliriz ama kabul etmenize yardımcı olamayız. Görmek, bilmek ve kabul etmek size ait olmalıdır.”

Dagny, “Biliyormuşum gibi hissediyorum,” diye basit bir cevap verdi. “Dahası da var: Her zaman bilmişim de hiç bulamamışım gibi geliyor. Şimdi de korkum... Yo, işitmekten korkmuyorum da çok yaklaşıyor diye korkuyorum.”

Akston gülümsedi. “Bu size nasıl görünüyor Bayan Taggart?” Elini havada çevirerek salonun içini gösterdi.

“Bu mu?” Dagny karşısındaki adamların pencereden giren altın ışıqla aydınlanmış yüzlerine bakıp birdenbire güldü. “Nasıl mı görünüyor? Biliyorsunuz, hiçbirinizi yeniden görmeyi ummuyordum. Yalnızca bir kez görmek, bir tek sözünüzü duymak için neler feda edeceğimi zaman zaman düşünmüştüm. Şimdi sanki çocukluğumda gördüğüm bir rüya gerçek olmuş gibi ge-

liyor. Hani günün birinde cennette, dünyadayken tanımadığım büyükleri göreceğimi düşünür gibi. Geçmiş yüzyıllardan kalma insanlar, hep tanımak istediğimiz büyükler.”

Akston, “Aslında sırrımızın ne tür bir sır olduğuna dair ipuçlarından biri de o,” dedi. “Kendinize bir sorun, cennet ve büyükler rüyasının bizi mezarlarımızda beklemesine izin vermemiz mi gerekli, yoksa bu şimdi ve burada, henüz dünyadayken mi bizim olmalı?”

“Biliyorum,” diye fısıldadı Dagny.

Ken Danagger, “Peki o büyük adamlarla cennette karşılaşırsan onlara ne söylemek isterdin?” diye sordu.

“Yalnızca... merhaba derdim herhalde.”

“Hepsi o kadar değil,” dedi Danagger. “Onlardan duymak isteyeceğin bir şeyler vardır. Bunu ben de bilmiyordum... onu ilk defa gördüğümde anladım ancak.” Eliyle Galt’ı işaret ediyordu. “O söyledi bana. Ömrüm boyunca neyin eksikliğini çektiğimi o zaman anladım. Bayan Taggart, onların size şöyle bir bakmasını, sonra da aferin demesini istersiniz.” Dagny başını eğdi, sessizce evet anlamında salladı. Başı hep eğikti çünkü gözlerine apansız dolan yaşları onun görmesini istemiyordu. “Peki öyleyse: Aferin Dagny! Bravo. Çok iyi şeyler yaptın. Ve şimdi de artık o yükü sırtından indirme zamanın geldi çünkü öyle bir yükü taşımak zaten hiçbirimize düşmemeliydi.”

Midas Mulligan, Dagny’nin eğik duran başına kaygıyla bakıp, “Yeter!” dedi.

Ama Dagny başını kaldırdığında gülümsüyordu. “Teşekkür ederim,” dedi Ken Danagger’a.

Mulligan, “Eğer dinlenmekten söz edeceksen, o zaman bırakalım da dinlensin,” dedi. “Bir güne çok fazla şey sığdırdı.”

“Hayır,” diye gülümsedi Dagny. “Devam edin. Söyleyin... ne varsa.”

Mulligan, “Daha sonra,” dedi.

Yemeğin servisini yapan, Mulligan ile Akston’dı.

Quentin Daniels da onlara yardım ediyordu. Servisi, koltukların kol yerlerine koydukları küçük gümüş tepsilerle yaptılar. Hepsi odanın çevresindeki koltuklara yerleşmişti. Pencereelerde gökyüzünün alevleri soluyor, elektrik ışığının parıltıları şarap kadehlerini süslüyordu. Lüks bir hava vardı odada... Ama bu lüks, ustalıklı bir basitliğin lüksüydü. Dagny rahatlığı nedeniyle özenle seçilmiş pahalı mobilyaların farkındaydı. Lüksün hâlâ bir sanat olduğu zamanlarda alınmış olmalıydı bunlar. Hiçbir fazlalık yoktu burada. Yalnızca bir duvarda büyük Rönesans ustalarından birinin tuvalini görüyordu. Ne servet! Yerdeki Şark halısının dokusu ve rengi ancak bir müzenin ışıkları altındaki camekâna uygundu. Mulligan'ın servet anlayışı bu işte, diye düşündü. Seçimlerin serveti... birikimlerin değil.

Quentin Daniels yere oturmuş, tepsisini de kucağına almıştı. Son derece rahattı. İkide bir Dagny'ye bakıp sırtıyor, ablasının henüz keşfedemediği bir sırrı önceden öğrenmiş afacan küçük kardeş gibi davranıyordu. Bu vadiye o benden on dakika önce geldi, diye düşündü Dagny. Ama onlardan biriydi Daniels. O ise hâlâ bir yabancıydı.

Galt kenarda oturuyordu. Lamba ışığının oluşturduğu hal-kanın dışındaydı. Dr. Akston'ın koltuğunun koluna ilişmişti. Tek kelime söylememiş, geri çekilip Dagny'yi onların eline bırakmıştı. Şimdi artık kendisinin rol oynamadığı bir şovu seyrediyordu. Ama Dagny'nin gözleri ikide bir ona dönüyordu çünkü bu şovu onun seçtiğinin, onun sahnelediğinin kesinlikle farkındaydı Çoktan sahneye koymuştu bunu Galt. Salondakilerin hepsi gibi Dagny de biliyordu bunu.

Galt'ın varlığının fazlasıyla farkında olan birini daha görüyordu, o da Hugh Akston'dı. İkide bir başını kaldırıp ona bakıyordu. İstem dışıydı o hareketler. Sanki uzun bir ayrılığın özlemini itiraf etmemek için mücadele ediyor gibiydi. Onunla konuşmuyordu Akston. Ama ara sıra Galt başını eğip de saçı alnına düştüğünde uzanıp öğrencisinin alnından o saçı kaldırıyordu. Ancak bu kadar

bir duygu ifadesi için izin veriyordu kendine. Tek selamı buydu. Bir babanın hareketiydi yaptığı.

Dagny çevredekilerle konuşurken rahatlamaya başladığını hissetti. Yo, dedi kendi kendine. Gerilim değildi hissettiği. Öyle bir şey hissetmesi gerektiğine inanırken, hissetmediğini görünce duyduğu şaşkınlıktı. Olayın anormal yanı, bu kadar doğal ve basit görünmesiydi zaten.

Önce biriyle, sonra öbürüyle konuşurken kendi sorularının pek farkında değildi ama onların verdiği cevaplar zihnine derin izler kazıyor, adım adım onu bir hedefe taşıyordu.

Sorduğu bir soruya karşılık, “Beşinci Konçerto mu?” dedi Richard Halley. “On yıl önce besteledim. Biz ona Kurtuluş Konçertosu diyoruz. Gece ıslıkla çalınan birkaç notadan onu tanıdığınız için size teşekkür ederim. Evet, biliyorum... Evet, çalışmalarımı tanıdığınıza göre duyunca anlamanız doğal. Bu konçerto gerçekten de ulaşmak için mücadele verdiğim her şeyi söylüyor. Ona ithaf ettim.” Galt’ı gösteriyordu. “Yo, hayır Bayan Taggart, müziği bırakmış değilim. Bunu da nereden çıkardınız? Son on yılda bestelediklerim, ömrümün diğer dönemlerinde verdiğim eserlerden daha çok. Evime geldiğinizde size çalarım, hangisini isterseniz... Hayır Bayan Taggart, dışarıda yayınlanmayacak. Tek notası bile bu dağların ötesinde duyulmayacak.”

Dr. Hendricks de, “Bayan Taggart, tıptan vazgeçmedim,” dedi. “Son altı yılımı araştırmalarla geçirdim. Beyne kan taşıyan damarların çatlamasını önlemeye yönelik bir metot keşfettim, insanlar artık inme denilen o korkunç hastalığın tehdidinden kurtulacak... Hayır, metodumun tek kelimesi bile dışarıda duyulmayacak.”

Yargıç Narragansett, “Kanun mu Bayan Taggart?” dedi. “Hangi kanun? Ben hukuktan vazgeçmiş değilim ama ortada hukuk kalmadı. Ben yine seçtiğim dalda çalışıyorum, o da adalete hizmet etmek... Hayır, adalet yok olmadı. Nasıl yok olabilir? İnsanlar onun varlığını görmezden gelebilir ama bu, onların

mahvolmasına yol açar. Adalet görmezden gelinse de yok olmaz çünkü biri diğerinin fonksiyonu bile olsa, adalet aslında var oluşa bilinç kazandırılmasıdır... Evet, mesleğimde çalışmayı sürdürüyorum. Hukuk felsefesi konusunda bir tez yazıyorum. İnsanlığın en büyük karanlığının, en tehlikeli mekanizmasının, objektif olmayan hukuk olduğunu ortaya koyuyorum... Ve bu tez dışarıya sunulmayacak.”

Midas Mulligan, “İşim mi?” diye sordu. “Benim işim kan nakli... onu da hâlâ yapıyorum. Büyüyebilecek olan bitkilere can suyu vermek gibi bu. Ama hiç işlemek istemeyen bir vücudu, verilecek kanla kurtarmak mümkün mü, onu Dr. Hendricks’e sorun isterseniz. Hiç çabasız var olmak isteyen paraziti itelemek mümkün değil. Benim kan bankam ise altın. Altın harikalar yaratan bir yakıttır ama ortada motor yoksa yakıt ne yapsın... Hayır, pes etmedim. Yalnızca mezbaha işletmekten bıktım. Sağlıklı yaşayanlardan kan sızdırıp ruhsuz yarı ölümlere pompalamaktan usandım.”

“Vazgeçmek mi?” dedi Hugh Akston. “Kendi çıkış noktanızı kontrol edin Bayan Taggart. Hiçbirimiz vazgeçmedik. Vazgeçen dünya oldu... Bir filozofun işlek yolda mola lokantası işletmesinde ya da benim şimdi yaptığım gibi sigara fabrikası işletmesinde ne sakınca var? Her faaliyet bir felsefi faaliyettir, insanlar verimli çalışmayı ve bunun kaynağını kendi manevi değerlerinin standardı olarak kabul etmeyi öğrendikleri zaman, doğarken hakları olan ama sonradan kaybettikleri mükemmellik düzeyine de ulaşmış olacaktır. Çalışmanın kaynağı mı? İnsan aklıdır, Bayan Taggart, insanın mantık yürüten aklı. Bu konuda bir kitap yazıyorum, orada kendi öğrencimden öğrendiğim bir ahlaki felsefeyi tanımlıyorum... Evet, tabii dünyayı kurtarabilir... Ah hayır, kitabı dışarıdan kimse okuyamayacak.”

“Neden?” diye haykırdı Dagny. “Neden? Ne yapıyorsunuz siz böyle?”

John Galt, “Grevdeyiz,” dedi.

Hepsi ona döndü. Sanki o kelimeyi o sesin söylemesini bekliyorlardı. Dagny kendi içinde, zamanın boş temposunu dinledi. Odadaki ani sessizlikten kaynaklanıyordu bu. Dönmüş Galt'a bakıyordu. Galt koltuğun koluna rahatça yerleşmiş oturuyordu. Hafif öne eğilmiş, kolunu kıvrıp dizine dayamıştı. Başı hafif sarkıktı, yüzündeki belli belirsiz gülümseme, sesine değişmez bir kesinlik niteliği getiriyordu.

“Bu neden o kadar şaşırtıcı olsun? İnsanlık tarihi boyunca hiç greve gitmemiş bir tek tür insan var. Diğer sınıflardan insanların hepsi, istedikleri zaman durmayı denedi, dünyaya taleplerini sundu, biz olmazsak olmaz diye iddialarda bulundu... Yalnızca dünyayı omuzlarında taşıyanlar bunu yapmadı. Düzeni canlı tutmayı sürdürdüler, karşılığında yalnızca işkence sunulmasına rağmen insan nesline arkalarını asla dönmediler. Eh, şimdi sıra onlarda. Bırakalım dünya onların kim olduğunu anlasın. Kim olduğunu, neler yaptığını, onlar çalışmazsa neler olacağını. Bu, akıllı insanların grevidir Bayan Taggart. Akıllar greve gitti.”

Dagny hiç kıpırdamadı, yalnızca tek elinin parmakları yavaşça yanağından şakağına doğru yükseldi.

Galt devam etti. “Onca çağ boyunca akıl hep kötülük sayıldı. Her türlü hakarete uğradı. Tanrı karşıtı dendi, maddeci dendi, sömürücü dendi, her türlü töhmet yöneltildi. Sürgünler, aforozlar, mala mülke el koymalar, tüm işkenceler uygulandı. Alay edildi, zincire vuruldu, darağacına gönderildi. Bunların hepsi, dünyaya yaşayan bilincin gözüyle bakabilen, rasyonel bağlantılar kurmak gibi hayati bir işlevi yerine getirebilen akıllara uygulandı. Ama yine de bu insanlar zincire vurulmuşken, zindanlara atılmışken, gizli köşelere sığınmışken, filozofların hücrelerine tıkılmışken, atölyelerinde ter dökerken yine de düşünmeyi sürdürdü... Ve onlar ne kadar düşünebildiyse insan nesli o oranda sağ kalabildi. Bunca yüzyıllık akılsızlığa tapınma sırasında insan nesli hangi duraklamalara tahammül etmeyi seçmişse, hangi tür gaddarlıklar uygulanmışsa, hepsi aslında buğdayın su verilirse büyüyebilece-

ğini, kavisli dizilen taşların bir ark oluşturacağını, iki ile ikinin dört ettiğini, işkencenin sevgiye hizmet etmediğini ve hayatın yıkımla beslenemeyeceğini görebilen insanlar sayesinde sürebildi. O insanların sayesinde diğerleri, insan olma kıvılcımını yakalayabildikleri anları yaşayabildi ve varoluşlarını sürdürmeleri ancak o anlar sayesinde mümkün oldu. Onlara ekmek pişirmesini öğreten, yaralarına pansuman yapmasını, silahlarını imal etmesini öğreten hep akıllı adamdı... Fakat sonunda cezaevleri yapıp o adamı içine tıktılar. Olağanüstü bir enerjiyle doluydu o insan... Ve gözükara bir cömertliğe sahipti. Duraklamanın insanlığın kaderi olmadığını biliyordu. Beceriksizlik, insanın doğası sayılamazdı. Zekâsının en soylu, en sevinçli güç olduğunun farkındaydı. Yalnızca kendisinin hissedebildiği o varoluş sevgisine hizmet adına çalışmayı sürdürdü. Emegini yağmalayanlar için, onu hapse atanlar için, işkence edenler için çalıştı, onların imtiyazlarının bedelini kendi hayatıyla ödedi. Bu onun şerefi ve aynı zamanda da suçuydu. Diğerlerinin ona suçluluk duygusunu öğretmesine izin verdiği için de suçluydu. Kurbanlık hayvan rolünü kabul ettiği için, zekâsı yüzünden cezalandırılmayı, hunharların sunaklarında can vermeyi benimsediği için suçluydu. İşin acı yanı şu ki insanoğlunun kurduğu her sunakta, hep insanı kurban ettiler, hayvanı yücelttiler, insanoğlu her zaman, insanın değil hayvanın niteliklerine taptı, içgüdü idolü ve kuvvet idolü... mistikler ve krallar... Mistikler sorumsuz bilinç peşindeydi; kendi karanlık duygularının akıldan üstün olduğunu iddia ediyorlardı, bilginin nedensiz, kör püskürmeler halinde geldiğini, bunlara körü körüne itaat edilmesi gerektiğini, bunlardan kimsenin kuşku duyamayacağını savunuyorlardı. Krallar ise pençeleri ve kaslarıyla yönetiyordu. Yöntemleri fetih, amaçları yağmaydı. Kullandıkları gücün aracı sopaları ya da silahlarıydı. İnsan ruhunun savunucuları insanın ruhu için kaygı duyarken insan bedeninin savunucuları da onun midesi için kaygılanıyordu... Ama her ikisi de onun aklına karşı olma noktasında birleşiyordu.

Oysa hiç kimse, en aşağı düzeydeki insan bile, kendi beynini tümüyle reddedemezdi. Mantık dışı bir şeye kimse inanmamıştır. Onların inanabildiği, adaletsiz şeylerdir. İnsan ne zaman aklı reddetmişse, nedeni hep itiraf etmesini aklının engelleyeceği bir amaç yüzündendir. Çelişkileri savunmaya kalkışması bile, birinin imkânsız yükleri kabulleneceğine, birinin bunu kendi acılarıyla, kendi hayatını vererek gerçekleştireceğine güvendiği içindir. Her tür çelişkinin bedeli yıkımdır. Adaletsizliği mümkün kılan, kurbanlar olmuştur. Hayvanın yönetmesini mümkün kılan da akıl sahibi insan olmuştur. Yeryüzünde her mantıksız inancın amacı, mantığı parçalayıp yok etmek olmuştur. Kendini feda etmeyi öneren her vaazın amacı, yeteneği parçalayıp yok etmektir. Yağmacılar bunun her zaman farkında olmuştur. Bilmeyen bizdik. Şimdi bizim de gerçeği görme zamanımız geldi. Şimdi bizden tapmamızı istedikleri şey, bir zamanlar Tanrı ya da kral kılığında sunulmuş olan şey, yeteneksiz insanın çıplak, çarpık, akılsız figürü. Yeni ideal bu. Uğrunda yaşanacak yeni amaç bu. Ve tüm insanlar, buna yaklaşabildikleri ölçüde ödüllendirilecek. Bize bunun, sıradan adamın çağı olduğunu söylüyorlar. Bu sığfata herkes, beceremediği şeyler ölçüsünde sahip çıkabilir. Göstermediği çabalar sayesinde soyluluk düzeyine yükselebilir. Sergilemediği değerler için alkışlanır, üretmediği şeylerin parasını alır. Ama biz... yetenekli olma suçunun sahipleri olan biz, onun emirleri altında çalışıp onu beslemek zorunda kalırız, tek ödölümüz de onun keyfi olur. En büyük katkıyı biz yaparken en az söz hakkı bize verilir. Düşünme kapasitemiz daha yüksek olduğu için kendi düşüncelerimize sahip olmamıza izin verilmez. Eyleme geçecek kararlar alma hakkına sahibiz ama kendi seçtiğimiz eylemlere geçmemize izin verilmez. Çalışamayacak insanların çıkardığı yönergeler ve kontroller altında çalışırız. Enerjimizi onlar kullanır çünkü kendi enerjileri yok, üretimimizi de onlar kullanır çünkü üretmiyorlar. Bunun imkânsız olduğunu, uygulanamayacağını mı söyleyeceksiniz? Onlar bunun farkında ama siz değilsiniz. Onlar

da zaten sizin bunun bilmemenize güveniyor, insanlık dışının sınırlarına kadar çalışmaya devam etmenizi, ömrünüz yettikçe onları besleyip durmanızı bekliyorlar. Siz yıkılınca nasıl olsa bir başka kurban ortaya çıkar, onları beslemeyi sürdürür, diye bekliyorlar. Her çıkan kurbanın süresi de daha kısa olacak. Siz onlara bir demiryolu bırakarak ölürken, ruhları ortak torunlarınızın en sonuncusu onlara bir somun ekmek verebilmek uğruna ölecek. Bu durum bugünkü yağmacıları hiç kaygılandırmıyor. Onların amacı, tarihteki tüm kraliyet yağmacıları gibi, yağmanın kendi ömürleri boyunca devam edebilmesi. Daha önce bu hep sağlandı çünkü bir tek kuşak içinde tüm kurbanları bitiremediler. Ama bu sefer... devam edemeyecek. Kurbanlar greve gitti. Kurban edilmeye karşı grevdeyiz, bunu mümkün kılan ahlaki ilkeye karşı grevdeyiz. Bir insanın diğer insan için var olması inancına karşı grevdeyiz. Yamyamlar ilkesinin, bedene ya da ruha uygulanmasına karşı grevdeyiz, insanlarla ilişkilerimizi ancak kendi koşullarımızla sürdüreceğiz, o koşul da insanın kendisinin bir amaç olduğu, başkalarının amacı için kullanılamayacağı kuralı. Biz kendi kuralımızı onlara dayatma peşinde değiliz. Neye inanmak istiyorlarsa ona inanmakta serbestler. Ama bu sefer, inançlarını seçtiklerinde biz olmadan sağ kalmak zorundalar. Bu sefer kendi inançlarının ne anlama geldiğini kesinlikle öğrenecekler. O inanç yüzyıllar boyunca, ancak kurbanların onayı sayesinde devam edebildi. Kurbanlar uyulması imkânsız bir kurala uymayı kabul ettiği için sürebildi. Ama artık o kural çökecek. Bu öyle bir kural ki uyanlar değil uymayanlar sayesinde yaşıyor, azizlerinin sevapları sayesinde değil, günahkârlarının lütufları sayesinde sürüyor. Biz artık günahkâr olmamaya karar verdik. O ahlak kuralını ihlal etmekten vazgeçtik.

Onun varlığını dünyadan sileceğiz ve bunu da dayanamayacağı tek yöntemle yapacağız: ona itaat ederek. İşte itaat ediyoruz. Uyuyoruz kurala, insanlarla ilişkilerimizde onların değer kurallarına harfi harfine uyuyor, istemedikleri kötülüklerden onları koruyoruz.

Akıl mı kötü? Aklımızın etkilerini toplumdan geri çektik. Bize ait hiçbir fikir onlar tarafından bilinmeyecek ve kullanılmayacak. Yetenek bencil bir kötülükmüş, daha az yeteneği olanlara şans tanımıyormuş, öyle mi? Onu da rekabetten çektik, yeteneksizlere tüm fırsatları bıraktık. Servet peşinde koşmak açgözlülükmüş, tüm kötülüklerin kökeniymiş! Artık servet sahibi olma peşinde koşmuyoruz. Sağ kalmaya yetecek miktardan fazla kazanmak günahmış! Bulabildiğimiz en aşağı işlerde çalışıyoruz, kaslarımızla para kazanıyoruz, temel ihtiyaçlarımıza yetecek kadarından fazla kazanmıyoruz; dünyaya zarar verecek bir kuruşluk buluş veya icat olmaksızın. Başarılı olmak günah çünkü başarılar hep zayıflara karşı güçlü bir konum elde ediyor, öyle mi? Artık zayıflara kendi ihtiraslarımızı yüklemiyoruz. Biz olmadan ilerlemeleri için meydana onlara bıraktık, işveren olmak mı kötü? Hiçbir şeyin sahibi değiliz. Dünyada var olmaktan zevk almak mı kötü? Onların dünyasında hiçbir zevk aramıyoruz. Ve... dayanması en zor olanı da buydu, onların dünyası hakkındaki duygularımız artık tam da onların istediği gibi; kayıtsızlık, boşluk, sıfır, ölümün işareti... Biz insanlara, istiyoruz dedikleri, yüzyıllardır iyidir diye aradıkları her şeyi veriyoruz. Şimdi görsünler bakalım istiyorlar mıymış!”

Dagny, “Bu grevi başlatan sen miydin?” diye sordu.

“Bendim.”

Galt ayağa kalktı, elleri ceplerinde, yüzü aydınlıkta, öylece durdu. Dagny onun rahat, çabası, emin olmaktan gelen keyifle gülümsediğini gördü.

“Grevler hakkında ne çok şey dinledik,” diye devam etti Galt. “Sıradan olmayan adamın sıradan adama bağımlı olduğu konusunda da öyle. Sanayicinin bir parazit olduğu haykırıldı. Onu işçilerinin beslediği söylendi. Servetini, lüksünü işçilerin sağladığı düşüncesi işlendi. Ya işçiler çeker giderse, o adamın hali ne olur, dendi. Pekâlâ. Ben de gerçekte kimin kime bağımlı olduğunu bütün dünyaya göstermeyi önerdim. Kim kimi besliyor-

muş, servetin kaynağı kimmiş, hayatı kim mümkün kılıyormuş, kim çekip giderse kime ne oluyormuş, göstermek istedim.”

Pencere camları artık kara çarşaflar gibiydi. Yanık sigaraların uçlarındaki ateşi yansıtıyordu. Galt yanındaki masadan bir sigara aldı, kibritin alevi parlarken Dagny onun iki parmağı arasında parıldayan altın rengi dolar işaretini gördü.

Hugh Akston, “Ben de her şeyi bıraktım, ona katılıp greve gittim,” dedi. “Çünkü entelektüelin değerini, aklın inkârına dayandıran insanlarla mesleğimi paylaşamazdım. Tesisatçı kendi mesleki üstünlüğünü göstermek için tesisatçılık diye bir şey yoktur demeye kalksa, insanlar ona iş vermezdi. Besbelli filozoflar için aynı standart geçerli değil. Ama bunu mümkün kılanın ben olduğumu kendi öğrencimden öğrendim. Düşünenler eğer düşüncenin varlığını inkâr edenleri, farklı bir düşünce ekolü olarak kabullenirse, aklın yıkımına imkân sağlamış olur. Düşmana alan tanır, böylelikle deliliğe mantığın onayını sunmuş olur. Temel ilke, kendi antiteziyle işbirliğine asla izin vermez ve hiçbir toleransı kabul etmez. Aynı şekilde ve aynı nedenle, bankacı da sahte parayı kabul etmez ve kimseye dağıtmaz.

“Sahte paraya bankasının onayını, onurunu ve saygınlığını sunmaz, kalpazanın talebini basit bir fikir ayrılığı gibi görmez. Ben de Dr. Simon Pritchett’e filozof diyemem, insanların düşüncelerini etkileme yolunda onunla rekabete girişmem. Dr. Pritchett’in felsefeye katabileceği hiçbir şey yok, yalnızca onu yok etme yolunda bağırarak ilan ettiği niyeti var. İnsan aklını inkâr etmekle, mantığın insanlar arasındaki gücünden pay kapmak istiyor. Yağmacı efendilerinin planlarına, mantığın damgasını basmanın yollarını arıyor. Felsefenin saygınlığını kullanarak düşüncenin esaretini satın almak istiyor. Ama o saygınlık ancak çeklerin altına ben imza attığım sürece geçerli. Şimdi bensiz yapsın. O da çocuklarının beynini ona emanet edenler de istediklerini elde etmiş durumda. Akli olmayan entelektüellerin ve düşünemediklerini ilan eden düşünürlerin dünyası. Ben razıyım.

Düzene uyuyorum. Onlar mutlak olmayan dünyalarının mutlak gerçeğini gördükleri zaman ben orada olmayacağım, onların ilişkilerinin bedelini ödeyen de ben olmayacağım.”

Midas Mulligan, “Dr. Akston sağlam bankacılık ilkelerine dayanarak işi bıraktı,” dedi. “Ben ise sevgi ilkesine dayanarak bıraktım. Sevgi, insanın üstün değerlere sunabildiği nihai takdirdir. Bana kararımı verdiren, Hunsacker Davası oldu. Mahkeme bana, mudilerimin fonları üzerindeki öncelik haklarını, talep etmeye hakkı olmayanlara vermemi emrettiği zaman. İnsanların hak ederek kazandıkları parayı, kazanamadığını ileri süren, başka da hiçbir şey ileri süremeyen bir salağa vermemi emrettiler. Ben paranın anlamını biliyordum. Hayatımda birçok insanla iş görmüştüm. Onların büyümesini izlemiştim. Belli bir türdeki insanı tanıyabilmem sayesinde kazanmıştım servetimi. Senden asla inanç, umut ve sadaka istemeyen, gerçekleri, kanıtları, kârı getiren türde insanı. Hank Rearden’ın ilk yükseldiği zamanlarda onun işine yatırım yaptığımı biliyor muydun? Minnesota’dan daha yeni çıkmış, Pennsylvania’da demir çelik fabrikası satın almıştı. Masamda o mahkeme emrini gördüğümde kafamda bir fotoğraf canlandı. Bir resim belirdi. Öyle netti ki her şeyin görüntüsünü değiştirdi. Genç Rearden’ın parlak yüzünü, gözlerini gördüm karşımda. Onu ilk gördüğüm gündeki gibi. Onu bir sunakta yatarken, kanları yerlere akarken gördüm. Sunağın tepesinde de Lee Hunsacker duruyordu. Çapaklı gözleriyle. Ona hiçbir zaman fırsat verilmediği için sızlanıyordu. Durumu net görünce her şey ne kadar basitleşiyor! Bankayı kapatıp gitmek benim için zor değildi. Ömrümde ilk defa ne uğruna yaşadığımı, neyi sevdiğimi net olarak görebiliyordum.”

Dagny, Yargıç Narragansett’e baktı. “Siz de aynı dava sırasında bıraktınız, değil mi?” diye sordu.

“Evet. İtiraz mahkemesi kararımı geri çevirdiği zaman bıraktım. Mesleğimi seçmemin nedeni, adaleti korumak istememdi. Ama uygulamamı istedikleri yasalar beni en hakkani-

yetsiz işlemlerin uygulayıcısı durumuna sokuyordu. Haklarını korumam için karşıma gelen savunmasız insanların haklarını, güç kullanarak ihlal etmem isteniyordu. Bir davanın taraflarının, mahkemenin hükmüne uymalarını sağlayabilecek tek bir koşul vardır; o da mahkemenin tarafsız karar vermesidir. Bunu iki taraf da kabul eder. Oysa artık taraflardan birinin yasayla bağlı olduğunu, diğerinin olmadığını görüyordum. Biri yasaya boyun eğecek, diğeri canının istediğini yapacaktı. İhtiyacıymış! Yasa da o isteğin yanında olacaktı. Adaletten, adil olmayanı uygulaması bekleniyordu. Bıraktım... çünkü dürüst bir insanın bana ‘Sayın Yargıç’ demesine dayanamazdım.”

Dagny’nin gözleri yavaşça Richard Halley’ye döndü. Onun hikâyesini duymak için hem tutuşuyor hem de duymaktan korkuyor gibi bir hali vardı. Halley gülümsedi.

“Ben mücadele konusunda insanları bağışlayabilirdim,” dedi. “Bağışlayamadığım şey başarıyı nasıl gördükleri oldu. Onca yıl beni reddetmelerine rağmen içimde hiçbir nefret hissetmemiştim. Eğer yeni türde eserler veriyorsam, onlara öğrenmeleri için zaman tanımak zorundaydım. Eğer raydan çıkıp kendime göre bir yüksekliğe varmakta öncü olmuşsam ve bundan gurur duyuyorsam, peşimdekilerin izlemesi uzun sürüyor diye şikâyet etmeye hakkım yoktu. Onca yıl kendime bunları söyleyip durmuştum. Yalnız bazı geceler, artık bekleyemediğim, inanmadığım zamanlar, neden diye çılglık atıyor, yine de cevap bulamıyordum. Sonunda beni alkışlamaya karar verdikleri gece, sahneye çıkıp öylece durdum, ben hep şu ana ulaşmak için uğraşmıştım, diye düşündüm, bunu hissetmeye çalıştım ama hiçbir şey hissedemedim. Geride kalan geceleri, hâlâ cevapsız olan neden çılgılıklarını hatırlıyordum. Alkışları da ilgisizlikleri kadar boş göründü bana. Eğer, ‘Geç kaldığımız için üzgünüz, sana beklediğin için teşekkür ediyoruz,’ deselerdi, başka hiçbir şey istemezdim, onlara daha ne verebiliyorsam vermeyi sürdürürdüm. Ama yüzlerini gördüğümde, beni övmek için toplandıklarında nasıl konuştuklarını

duyduğumda, hep sanatçılara söylenen şeyle karşılaştım... Oysa ben bir insanın buna gerçekten inanabileceğini tahmin edemiştim. Bu insanlar sanki bana, hiçbir şey borçlu olmadıklarını, sağırılıklarının bana ahlaki bir amaç sağladığını söylüyor, mücadele etmenin, acı çekmenin, dayanmanın benim görevim olduğunu ileri sürüyorlardı. Onların hatırı için. Küçümseseler de tiksinseler de nefret de etseler de ben dayanmalı, onlara eserlerimden zevk almasını öğretmeliydim. Onların hakkıydı bu. Benim de amacım bu olmalıydı. İşte o zaman yağmacının ruhunu anladım. Daha önce hiç düşünememişim bunu. Ellerini ruhuma uzattıklarını gördüm. Mulligan'ın cebine uzanır gibi. Nasıl onun servetini kamulaştırmak istedilerse benim de kişiliğime ait değerleri çalmak istiyorlardı. Sıradanlığın o küstah hainliğinin, kendi boşluğunu dipsiz kuyu gibi uzattığını, daha iyilerin cesetleriyle doldurulmasını istediğini gördüm. Mulligan'ın parasını kemirmek istedikleri gibi, benim beste yaptığım saatlerle, bana onu yaptıran şeyle beslenerek, müziğimin amacının kendileri olduğuna beni inandırmak istediklerini anladım. Onlar benim değerimi bilecek değildi, ben onların değeri önünde eğilmek zorundaydım... O gece ben, bir daha yazdığım tek bir notayı bile duymamalarını sağlamaya karar verdim. O tiyatrodan çıktığımda sokaklar bomboştu. Son çıkan ben olmuştum. Daha önce hiç görmediğim bir adamın beni sokak lambasının dibinde beklediğini gördüm. Bana pek fazla şey söylemesine gerek kalmadı. Ama ona adadığım konçertonun adı Kurtuluş Konçertosu oldu.”

Dagny ötekilere baktı. “Lütfen siz de bana gerekçelerinizi anlatın,” dedi. Sesinde kararlı bir ifade vardı. Sanki darbe alıyor ama bunu sonuna kadar sürdürmekten kendini alamıyordu.

Dr. Hendricks, “Sağlık sektörü birkaç yıl önce devlet kontrolüne geçtiği zaman ayrıldım,” dedi. “Bir beyin ameliyatı yapmak için neler gerekir, bilir misiniz? Ne tür bir beceri gerektiriyor, o beceriyi edinmek için yıllar süren ne tür ihtiraslı, amansız, adanmış çabalar gerekiyor düşündünüz mü? İşte ben de bunların

hepsini, beni yönetmek için gösterdikleri tek marifetin genellemeler yumurtlayarak ‘seçilmiş’ olmak olduğunu ileri süren ve o sayede isteklerini silah zoruyla kabul ettiren güruha teslim etmeyi reddettim. Uğruna yıllar süren çalışmalarımı adadığım amaçlarımı, bana onlar dikte edemezdi, işimin koşullarını, hastalarımın seçimini, ödülümün miktarını onlar kararlaştıramazdı. Tıbbın köle edilmesi öncesindeki tartışmalarda, her şey konuşulurken, yalnız doktorların istekleri sorulmadı. Hep hastaların çıkarı düşünülürdü, bunu sağlayanlara hiç bakılmadı. Doktorun bu konuda bir hakkı, isteği ya da seçimi olması, konuyla ilgisi olmayan bir bencillik olarak görüldü. Ona seçmek düşmez, yalnızca hizmet etmek düşer, dediler. Zorbalık altında çalışmaya razı olan adama bir depoyu bile emanet etmemek gerektiği, hastaların emanet edileceği sağlam kişileri ihmal edenlerin hiç aklına gelmedi. İnsanların beni köleleştirmekteki, çalışmamı kontrol etmekteki, irademi baskı altına almaktaki, vicdanımı ihlal edip aklımı boğmaktaki o kibrini çok sık düşündüm. O halde ameliyat masasında, ellerimin altında yatarken neye güvenmeyi bekliyorlardı? Kendi ahlak kuralları onlara, kurbanlarının dürüstlüğüne güvenilebileceğini öğretmişti. İşte ben de onu geri çektim. Kendi sistemlerinin ne tür doktorlar üreteceğini şimdi görsünler. Ameliyathanelerde ve hastane koğuşlarında, hayatlarını baskıyla boğdukları insanlara kendi canlarını emanet etmenin güvenli olmadığını anlasınlar. Bundan tedirgin olmakla yetinen adama can emanet etmek de güvenli değildir ama tedirgin bile olmayan adama emanet etmek hiç güvenli değildir.”

Ellis Wyatt, “Benim bırakmamın sebebi de hem yamyamlara yem olmak hem de yemek olarak kendimi pişirmek istemediğim için,” dedi.

Ken Danagger, “Ben de savaştığım adamların değersiz olduğunu gördüm,” dedi. “Cesaretsiz, amaçsız, sorumsuz ve mantıksız adamlardı. Benim onlara ihtiyacım yoktu. Bana koşullar dikte

etmek onlara düşmezdi. O taleplere boyun eğmezdim. Bunu onlar da anlasın diye bıraktım.”

Quentin Daniels, “Ben de bıraktım çünkü eğer lanetlenmenin de dereceleri varsa, hizmetini kaba kuvvete sunan fizikçi, herhalde dünyadaki en uzun menzilli katil sayılır,” dedi.

Susmuşlardı. Dagny, Galt’a döndü. “Ya sen?” dedi. “Sen ilktin. Seni o noktaya getiren neydi?”

O güldü. “Varoluş günahıyla doğmuş olmayı reddetmek,” dedi. “Ne demek istiyorsun?”

“Yeteneğimden hiçbir zaman suçluluk duymadım. Aklımdan hiçbir zaman suçluluk duymadım. İnsan olduğum için hiçbir zaman suçluluk duymadım. Hak etmediğim hiçbir günahı kabul etmedim, o sayede de kendi değerimi hak edecek ve bilecek özgürlüğe sahip oldum. Kendimi bildim bileli, benden kendi ihtiyaçları için yaşamamı isteyecek bir adamı öldürebileceğimi hissediyordum. Bunun en yüksek manevi duygu olduğunu da biliyordum. Twentieth Century’deki toplantının akşamı, ağza alınmaz kötülüklerin ahlak adına telaffuz edildiğini duyduğum zaman, dünyanın trajedisinin köklerini de çözümün anahtarını da gördüm. Ne yapmak gerektiğini anladım. Onu yapmak üzere de oradan çıktım.”

“Ya motor?” diye sordu Dagny. “Onu neden terk ettin? Neden Starnes vârislerine bıraktın?”

“Babalarının malıydı. Onu yapayım diye babaları maaş vermişti bana. Motor ona ait iş saatleri içinde yapılmıştı. Ama işlerine yaramayacağını, bir daha kimsenin o motorun adını bile duymayacağını biliyordum. İlk deneme modelimdi. Onu tamamlayabilmek, hatta ne olduğunu anlayabilmek için benim ayarımda biri olmak gerekiyordu. O andan sonra benim ayarımda birinin o fabrikaya asla uğramayacağından da emindim.”

“Motorunun ne tür bir başarıyı temsil ettiğinin farkında mıydın?”

“Evet.”

“Ve onu yok olmaya terk ettiğini de biliyor muydun?”

“Evet.” Pencerenin dışındaki karanlıklara bakıp hafifçe güldü ama çıkan ses neşeli bir ses değildi. “Oradan çıkmadan önce motoruma son bir kere baktım. Servetin bir doğal kaynak olduğunu iddia eden adamları düşündüm. Sonra da servetin fabrikalara el koymak anlamına geldiğini iddia edenleri, makinelerin kendi beyinlerini koşullandırıldığını iddia edenleri. İşte onları koşullandıracak bir motor oracıkta, insan aklından yoksun kaldığında ne olabileceksen, o halde duruyordu. Bir tomar metal ve kablo... çürüyüp gidiyordu. Sen o motorun, eğer üretilirse insanlığa getireceği büyük hizmetleri düşünüyorsun. Bence insanlar o fabrikadaki hurdanın uğradığı kaderin anlamını çözdüğü gün... motor daha da büyük bir hizmet yapmış sayılacak.”

“Onu orada bırakırken öyle bir günü görmeyi umuyor muydun?”

“Hayır.”

“Onu başka bir yerde yeniden yapma fırsatını bekliyor muydun?”

“Hayır.”

“Ve yine de onu bir hurda yığını halinde bıraktın mı?”

“Motorun benim için taşıdığı anlam adına...” dedi Galt yavaşça, “onun çürümesine ve ebediyen yok olmasına izin vermiydim.” Dosdoğru Dagny’ye baktı, Dagny o sesteki dengeli, tereddütsüz, amansız niteliği duydu. “Tıpkı senin de Taggart Transcontinental raylarını çürümeye, yok olmaya bırakmak zorunda kalacağın gibi.”

Dagny gözlerini kaçırmadı. Başını kaldırmıştı. Yumuşak sesle, gururlu bir rica tonunda, “Şu anda cevap vermeye zorlama beni,” dedi.

“Hayır. Sana bilmek isteyeceğin her şeyi söyleriz ama bir karar vermeye zorlamayız.” Yeniden konuştuğunda Dagny o sesin yumuşaklığı karşısında şaşırdı. “Bizim olması gereken o dünyaya karşı böyle bir kayıtsızlık hissetmenin yaşadığımız en zor şey olduğunu söylemiştim. Biliyorum. Hepimiz geçtik oradan.”

Dagny sessiz, beklenti dolu odaya baktı... sonra ışığa... onun motorundan gelen ışığa. Ömründe gördüğü en huzurlu ve güvenli insanların yüzünde parlıyordu o ışık.

“Yürüyüp Twentieth Century’den çıktıktan sonra ne yaptın?” diye sordu.

“Gidip alev gözcüsü oldum. Vahşiliğin koyulaşan gecesi içinde, parlayan ateşleri görmeye çalıştım. Yetenekli insanlardı onlar. Akılları vardı. Onların yolunu, çektikleri acıları izledim... yeterince gördüklerine karar verdiğim zaman da onları çekip aldım.”

“Her şeyi yüzüstü bırakıp gitmelerini sağlamak için onlara ne söyledin?”

“Haklı olduklarını söyledim.”

Dagny’nin bakışındaki sessiz soruya karşılık Galt bir açıklama daha yaptı. “Sahip olduklarının farkında olmadıkları gururu verdim onlara. Bunu belirleyecek kelimeleri verdim. Kaybettikleri, özlemini duydukları, ama ihtiyaç duyduklarının farkında olmadıkları paha biçilmez şeyi geri verdim: Ahlaki onay. Sen beni yok edici diye, insan avcısı diye mi niteledin? Ben bu grevde seyyar delegeydim. Kurbanlar isyanının lideriydim. Baskı altına alınanların, sahipsiz kalanların, sömürülenlerin savunucusuydum... Üstelik bu sözleri gerçek anlamlarında kullanıyorum ben.”

“Seni ilk izleyenler kim oldu?”

Galt bir anın sessiz geçmesine izin verdi, sonra güçlü bir sesle konuştu. “En iyi iki dostum. Birini tanıyorsun. Ne bedel ödediğini belki de en iyi sen biliyorsun. Ondan sonra kendi hocamız Hugh Akston geldi. Bir akşam sohbetiyle katıldı bize. Twentieth Century laboratuvarında patronum olan William Hastings çok zor günler geçirdi, kendisiyle savaşıp durdu. Bir yıl sürdü onunki. Ama katıldı. Sonra Richard Halley. Ardından Midas Mulligan.”

“Benimki on beş dakika sürdü,” dedi Mulligan.

Dagny ona döndü. “Bu vadiyi kuran siz miydiniz?”

“Evet. Başlangıçta benim özel dünyamdı. Yıllar önce satın almıştım. Bu dağlarda kilometrelerce alan aldım. Bölüm bölüm.

Neye sahip olduklarının farkına bile varmayan çiftçileriden. Bu vadi hiçbir haritada yok. Bırakıp çekilmeye karar verdiğimde de bu evi yaptım. Buraya geliş yollarının hepsini, bir tanesi dışında özenle kamufle ettim. Kimsenin keşfedemeyeceği biçimde. Buraya stok taptım, kendi kendini döndürecek hale getirdim. Ömrümün sonuna kadar burada yaşayabileyim, bir daha bir tek yağmacının bile yüzünü görmek zorunda kalmayayım diye. John'un Yargıç Narragansett'i de bize kazandırdığını duyduğumda yargıcı buraya davet ettim. Sonra Richard Halley'yi de yanımıza çağırdık. Diğerleri önceleri dışarıda kaldı."

Galt, "Hiçbir kuralımız yoktu," dedi. "Bir teki dışında. Birisi bizim yeminimizi ettiğinde tek bir yükümlülüğe girmiş oluyordu: Kendi mesleğinde çalışmayacak, dünyayı kendi aklından yararlandırmayacaktı. Her birimiz bunu kendi seçtiğimiz biçimde uyguladık. Parası olanlar emekli olup tasarruflarıyla yaşamayı seçti. Çalışmak zorunda olanlarsa bulabildikleri en aşağı işlere girdi. Kimimiz ünlü insanlar olduk, kimimiz de Halley'nin keşfettiği sizin genç frenci gibi, sömürülmeye başlamadan önce bizim tarafımızdan durduruldu. Ama aklımızdan da sevdiğimiz işten de vazgeçmedik. Her birimiz kendi mesleğini de sürdürdü. Boş zamanlarımızda ya da gizliden gizliye, gerçek işimize elimizden geldiğince devam ettik. Sırf kendi yararımız için, insanlara hiçbir şey vermeden ve hiçbir şeyi paylaşmadan. Ülkenin her yanına saçılmıştık. Zaten toplum dışında kalan insanlar hep öyledir. Ama bu sefer rolümüzü bilinçli olarak kabullenmiştik. Tek rahatlama yolumuz ara sıra, nadiren de olsa birbirimizle görüşmemizdi. Buluşmaktan hoşlandığımızı fark ettik... çünkü insanların hâlâ var olduğunu hatırlamamıza yarıyordu bu. Böylece yılda bir ay boyunca bu vadiye buluşmaya karar verdik. Dinlenmek için, rasyonel bir dünyada yaşamak için, gerçek işimizi saklandığı yerden çıkarmak, başarılarımızı değiş tokuş etmek için... Burada, başarıların paraya çevrildiği, kamulaştırılmadığı yerde. Herkes buradaki evini kendisi, kendi parasını harcayarak yaptı. Yılın on

iki ayından yalnızca birini geçirmek için. O zaman geri kalan on bir aya dayanmak daha bir kolaylaşıyordu.”

Hugh Akston, “Anlıyorsunuzdur Bayan Taggart,” dedi. “İnsan sosyal bir hayvandır, ama yağmacıların söylediği anlamda değil.”

Midas Mulligan, “Bu vadinin büyümesini başlatan, Colorado’nun çökertilmesi oldu,” diye sözü yeniden devraldı. “Ellis Wyatt ve diğerleri gelip buraya temelli yerleşti çünkü saklanmak zorundalardı. Servetlerinin ne kadarını kurtarabildilerse, altına ya da makineye çevirip buraya getirdiler. Sayımız yeterince artmıştı, burayı geliştirmeye başladık, hayatını dışarıda kazanmak zorunda olanlar için de iş alanları yarattık. Şimdi artık öyle bir duruma geldik ki çoğumuz burada sürekli yaşayabiliyoruz. Vadi hemen hemen kendine yetiyor, burada üretmediğimiz mallara gelince, onları da dışarıdan, kendime ait bir düzenle satın alıp getirebiliyorum. Özel bir ajanım var, paramın yağmacıların eline geçmesini engelliyor. Biz burada bir devlet ya da bir tür cemiyet değiliz. Yalnızca gönüllü olarak bir araya gelmiş, sadece ve sadece kendi çıkarları için bir arada kalan bir grup insanız. Vadinin sahibi benim, istedikleri zaman ötekilere arsaları satıyorum. Anlaşmazlık çıkarsa Yargıç Narragansett hakemlik yapacak. Henüz öyle bir durum oluşmadı tabii. İnsanların anlaşması zordur der dururlar. Ama bunun ne kadar kolay olduğuna şaşırsın... yeter ki tarafların ikisi de kimsenin başkası için yaşamayacağını, tüm alışverişin mantık çerçevesinde yapılacağını kabul etmiş olsun. Vakit geliyor, yakında herkesi burada yaşamaya çağırmak zorunda kalacağız... çünkü dünya öyle hızlı yıkılıyor ki çok geçmeden açlık başlayacak. Ama biz bu vadide kendi kendimizi geçindirebileceğiz.”

Hugh Akston, “Dünya bizim sandığımızdan daha hızlı çöküyor,” dedi. “İnsanlar duruyor, vazgeçiyor. Sizin donmuş trenleriniz, gruplar halinde baskın yapan çeteler, kaçaklar... bütün bunlar bizi hiç duymamış kimseler. Bizim grevimizin bir parçası değiller. Kendi başlarına hareket ediyorlar. Yaptıkları şey, işlerinde

mantık olarak ne kalmışsa, onunla verdikleri doğal bir cevap... onlarınki de bizimkine benzer bir protesto.”

Galt, “Biz bir zaman sınırı hedefleyerek başlamadık,” dedi. “Dünyanın kurtuluşunu görür müyüz, yoksa savaşımızı ve sırrımızı sonraki kuşaklara mı aktarmak zorunda kalırız, bilmiyorduk. Tek bildiğimiz, ancak bu şekilde yaşamayı istediğimizdi. Ama şimdi, çok geçmeden zafer gününü göreceğimizi, geri dönebileceğimizi düşünür olduk.”

“Ne zaman?” diye fısıldadı Dagny.

“Yağmacıların kanunları çöktüğü zaman.”

Dagny’nin ona baktığını görüyordu. Bu bakışta yarı soru, yarı umut gizliydi. Galt devam etti. “Kendini feda etme inancı, o belirsiz rotasının sonuna vardığı zaman, insanlar adaletin yolunu tıkamakta kullanılacak kurban bulamayıp işin artık kendilerine döneceğini gördükleri zaman, kendini feda etme vaazları verenler, bu öğüdü tutacak kişilerin feda edecek bir şeyi olmadığını, feda edecek şeyi olanların da artık feda etmek istemediğini gördükleri zaman, insanlar yüreklerinin de kaslarının da onları kurtarmayacağını anladıkları ama lanetledikleri aklın da artık yardım çığlıklarını duyamayacak kadar uzaklarda olduğunu gördükleri zaman, ellerinde otorite numarası yapacak güç kalmadığı, yasalardan geriye bir tortu bile kalmadığı, ahlak yok olduğu, onu yeniden elde edecek umut da güç de akıl da kalmadığı zaman... işte o an geri dönüp dünyayı yeniden inşa edebiliriz.”

Taggart terminali, diye düşündü Dagny. Bu kelimeler zihnindeki uyuşukluğun arasında çınlıyordu. Tartmaya zaman bulamadığı bir yükün temsilcisi gibiydi. İşte Taggart terminali bu, dedi kendi kendine. Bu odaydı Taggart terminali... Yoksa New York’taki dev bina değildi. Onun amacı buydu. Yolun sonu buydu. Dünyanın kavisinin sonrasında iki rayın birleşip kaybolduğu, onu peşinden çektiği, vaktiyle Nathaniel Taggart’ı da çektiği yer... Nathaniel Taggart’ın da uzaklarda gördüğü amaç buydu. Granit salondaki heykelin dik duran başı, dosdoğru işte bu noktaya ba-

kıyordu. Dagny'nin kendini Taggart Transcontinental'a adaması bu yüzdendi. Aranan gövde ve ruh işte bulunmuştu. Her zaman istediği şeylerin hepsini burada, bu odada bulmuştu... onundu hepsi. Ama bedeli de demiryolunu geride bırakmaktı. Yok olacak rayları, çökecek köprüleri, sönecek sinyal ışıklarını... Ama yine de ömrümce istediğim her şey bu, diye düşündü ve bakışlarını güneş rengi saçları, her şeyi gören gözleri olan adamdan kaçırmaya çalıştı.

"Bize hemen şimdi cevap vermek zorunda değilsin."

Dagny başını kaldırdı. Galt onu, zihninde attığı adımları birer birer izliyormuş gibi seyrediyordu.

"Hiçbir zaman anlaşma talep etmeyiz," dedi. "Hiç kimseye, duymaya hazır olduğundan fazlasını söylemeyiz. Sırrımızı vaktinden önce öğrenen tek kişi sensin. Ama buradasın ve bilmen şarttı. Şimdi artık yapacağın seçimin gerçekten ne anlama geldiğini biliyorsun. Zor geliyorsa, ortada yalnızca iki seçenek olduğuna hâlâ inanmadığındandır. Aslında gerçekten öyle olduğunu öğreneceksin."

"Bana zaman verecek misiniz?"

"Sana zaman vermek bize düşmez. İstedğin kadar zamanı kendin al, kullan. Neyi ne zaman yapman gerektiğine tek karar verecek olan sensin. O kararın bedelini biliyoruz. Biz de ödedik. Buraya gelmiş olman durumu senin için kolaylaştırabilir ama zorlaştırabilir de."

"Zorlaştırıyor," diye fısıldadı Dagny.

"Biliyorum."

Bunu söylerken Galt'ın sesi de onunki kadar alçaktı. Dagny bir an yumruk yemiş gibi oldu çünkü Galt'ın onu kollarında yamaçtan aşağı taşıdığı zaman da dâhil olmak üzere aralarındaki en yakın fiziksel temasın şu an, seslerinin buluşmasıyla gerçekleştiğini hissetmişti.

Arabada eve doğru giderlerken vadinin üzerindeki gökyüzünde dolunay pırıl pırıldı. Çevresinden pek az ışık çıkaran

yuvarlak bir lamba gibiydi. Boşlukta asılı duran bir ışık sisinin ortasındaydı. Yere varmıyordu o ışık. Aydınlığı toprağın anormal beyaz parlaklığından fışkırıyor gibiydi. Renksiz manzaranın bu doğal olmayan sessizliğinde, dünya sanki bir peçeyle örtülmüştü. Biçimler manzarayla birleşmiyordu. Yavaşça akıp geçiyor, bulut üstüne basılmış bir fotoğrafı andırıyordu. Dagny gülümsediğini birdenbire fark etti. Gözleri vadinin evlerindeydi. Işıklı pencereler mavimsi bir gölgeyle perdelenmişti. Duvarlarının çizgileri sanki eriyor, uzun sis şeritleri aralarda tembel dalgalar gibi dolaşıyordu. Suyun altına batan bir kente benziyordu burası.

“Buranın adına ne diyorlar?” diye sordu Dagny.

“Ben Mulligan Vadisi diyorum. Ötekiler Galt Kovuğu diyor.”

“Ben olsam...” Ama sözünü bitirmedi.

Galt ona baktı. Dagny onun yüzünde ne gördüğünü biliyordu. Sonra Galt başını çevirdi.

Dagny, Galt’ın dudaklarının soluk verir gibi kıpırdandığını, kendini işlev görmek üzere zorladığını gördü. Bakışlarını indirdi, kolu arabanın yan tarafına sarktı. Sanki eli birdenbire dirseğine fazla ağır gelmişti.

Tırmanırken yol daha da karanlıklaştı, çam dalları başlarının üstüne daha da sarktı. Yaklaşan bir kayanın üzerinde, onun evinin camlarındaki ay ışığı göründü. Dagny başını koltuğun arkasına yasladı, hareketsiz kaldı, arabada olduğunu bile unuttu, yalnızca onu ileriye taşıyan hareketi hissetti ve çam dallarından damlayan sulara yansımış yıldızları seyretti.

Araba durduğunda, inerken neden dönüp ona bakmadığını bilme hakkını kendine tanımadı. Onun aşağıda bir an durup karanlık pencerelere baktığını da fark etmedi, yaklaştığını da duymadı ama ellerinin etkisini şok yaratan bir yoğunlukla hissetti. Sanki şu anda hissedebileceği tek şey oydu. Galt onu kucakladı, yavaşça eve çıkan patikayı tırmanmaya koyuldu.

Dagny’ye bakmadan yürüyor, onu sımsıkı tutuyordu. Sanki zamanın geçmesine engel oluyordu. Sanki kolları, az önce onu

kucağına alıp göğsüne yasladığı andaki pozda kilitlenmişti. Dagny onun adımlarını, tek bir yönelmiş bir hareketin akışı gibi hissediyordu. Ama aynı zamanda her adım aynıydı, Dagny bir sonrakini düşünmeye cesaret edemiyordu. Başı onun başına yakındı, ikisinin de başını bir an bile kıpırdatmayacağını biliyordu. Ani, şaşkın bir sarhoşluk durumu gibiydi bu. Saçları iki vücudun ışınları gibi birbirine karışmıştı. Dagny onun gözü kapalı yürüdüğünü gördü. Sanki görme duyusu şu an için gereksizdi.

Galt evine girdi, salonda ilerlerken sağa sola bakmadı... Dagny de bakmadı. Ama solda kalan, Galt'ın odasına giden kapıyı her ikisinin de gördüğünü biliyordu. Galt karanlığın içinden dosdoğru misafir yatağına düşen ay ışığına ilerledi, Dagny'yi yatağa bıraktı. Dagny o ellerin kendi omzundan ve belinden ayrılmakta bir an geciktiğini fark etti. Sonunda eller onun bedeninden ayrılınca, bu anın sona erdiğini anladı.

Galt geri çekilip bir düğmeye bastı ve odayı ışığın haşın parıltısına teslim etti. Hareketsiz duruyor, sanki Dagny'nin ona bakmasını istiyordu. Yüzü beklenti dolu ve sertti.

"Beni görür görmez vurmak istediğini unuttun mu?" diye sordu.

Bunu gerçek kılan, Galt'ın gövdesinin savunmasızlığı ve hareketsizliğiydi. Dagny'yi doğrultan titreşim ise bir korku ve inkâr çılgılığı gibiydi. Yine de gözlerini onunkileriden kaçırmadı, dengeli bir sesle cevap verdi. "Doğru," dedi. "Öyleydi."

"O halde sözünü tut."

Sesi alçaktı. Yoğunluğu hem teslim hem de öfkeli bir sitem ifade ediyordu. "Durumu daha iyi biliyorsun aslında."

Galt başını iki yana salladı. "Hayır. İsteğinin bu olduğunu hatırlamanı istiyorum. Geçmişte haklıydın. Dış dünyanın parçası olduğun sürece beni mahvetmeyi istemek zorundaydın. Ve şimdi önündeki iki yoldan biri, bunu gerçekten yapmak zorunda kalacağın noktaya varacak." Dagny cevap vermedi. Başı eğikti. Hayır anlamında başını iki yana salladı. "Sen benim tek teh-

likemsin. Beni düşmanlarıma teslim edebilecek tek kişi sensin. Onlarla kalırsan bunu yapacaksın da. İstersen o yolu seç ama bilerek seç. Bana şimdi cevap verme. Ama verinceye kadar...” Galt’ın sesindeki ciddiyet vurgusu güçlüydü, “...unutma ki her iki cevabın anlamını da biliyorum.”

“Benim bildiğim kadar iyi mi biliyorsun?” diye fısıldadı Dagny.
“Öyle.”

Galt gitmek üzere döndüğünde, Dagny’nin gözleri duvarlarda görüp yazıya benzettği çiziklere ilişti. Gördükten unutmuştu o çizgileri.

Ahşabın cilasını oyarak yazılmıştı yazılar. Yazan elin, kalem bastırışındaki şiddet belli oluyordu: “Aşacaksın – Ellis Wyatt” “Sabaha bir şey kalmaz – Ken Danagger” “Buna değer – Roger Marsh” Ve daha başkaları da vardı.

“Ne bunlar?” diye sordu Dagny.

Galt gülümsedi. “Bu oda, yazıları yazarların vadideki ilk gecelerini geçirdikleri oda. İlk gece en zordur. İnsanın anılarından son kopuşudur ve çok kötüdür. Burada yatmalarını istiyorum ki isterlerse beni çağırabilsinler. Uyuyamazlarsa onlarla konuşuyorum. Çoğu uyuyamıyor. Ama sabah olduğunda kendilerini kurtarmış oluyorlar... Bu odadan hepsi geçmiştir. Şimdi buraya işkence odası ya da başlangıç odası diyorlar çünkü herkes vadiye benim evimden giriyor.”

Galt gitmek üzere döndü, eşikte durup ekledi.

“Ben bu odada kalmanızı hiçbir zaman istemedim. İyi geceler Bayan Taggart.”

2 Hırs Ütopyası

“Günaydın.”

Dagny odasının kapısından salona, orada duran Galt’a baktı. Galt’ın arkasında kalan pencerelerden, dağların yaklaşan gün ışığının vaadiyle gümüşsü pembe bir renge büründüğü görünüyordu. Dünyanın bir yerlerinde güneş doğmuştu ama henüz engeli aşıp buraya ulaşamamıştı. Buna karşılık gökyüzü pırıl pırıldı ve güneşin yaklaştığını haber veriyordu. Günün başladığının işaretini Dagny de duymuştu. Bu işaret kuşların sesi değildi. Az önce bir telefon çalmıştı. Ayrıca günün başladığını dışarıdaki yeşil dallardan değil, ocağın üzerindeki kromajlı kaplamanın parıltısından, masadaki cam tablanın ışıltısından, Galt’ın gömlek manşetlerinin pırıl pırıl beyazlığından görüyordu. Dagny kendi sesinde de onunkine cevap oluşturan bir gülümsemenin tonunu duyarak, “Günaydın!” diye cevap verdi.

Galt masasından kurşun kalemle yazılmış hesaplarla dolu kâğıtları toplamaya koyuldu, hepsini büküp cebine soktu. “Aşağıya, santrale kadar gitmem gerek,” dedi. “Işın ekranı konusunda sorun varmış, az önce telefon ettiler. Anlaşılan senin uçağın ekranın ayarını kaydırmış. Yarım saate kadar dönerim, kahvaltımızı o zaman hazırlarım.”

Bu sesteki basitlik, Galt’ın evdeki bu tempoyu doğal kabul ettiğine, Dagny’nin burada bulunmasına çok büyük bir anlam yüklediğine işaretti.

Dagny de aynı rahat sesle karşılık verdi. “Eğer arabada bıraktığım bastonumu getirirsen döndüğünde kahvaltıyı hazır bulabilirsin.”

Galt ona şaşkınlıkla baktı. Gözleri Dagny’nin ayak bileğindeki bandajdan, kısa kollu bluzunun açıkta bıraktığı dirsek bandajına

doğru kaydı. Dirsekteki sargı epeyce kalındı. Yarı saydam bluzun yakası açık duruyordu. Dagny'nin saçları, bluzun ince kumaşının içinden görünen omuzlarına dökülmüş, onu masum bir okullu kız gibi gösteriyordu. Ciddi bir şekilde sakatlandığını kimse söyleyemezdi. Zaten duruşu o sargıları da önemsiz gösteriyordu.

Galt gülümserken sanki ona değil de şu an hatırladığı bir anıya gülümsüyormuş gibiydi. "Nasıl istersen," dedi.

Onun evinde yalnız kalmak Dagny'ye biraz garip gelmişti. Bunun nedeni bir dereceye kadar, kendi kendine açıklayamadığı o garip duyguydu. Daha önce hiç hissetmediği türden bir duygu. Huşu dolu bir saygı. Sanki buradaki herhangi bir şeye dokunmak, aşırı bir yakınlık, bir samimiyet simgesiydi. Diğer taraftan kaygısız bir rahatlık duygusu vardı. Burada kendi evindeymiş gibi rahat etme duygusu. Sanki evinin sahibinin de sahibi oymuş gibi.

Kahvaltı hazırlamak gibi basit bir işten bu derece katıksız bir zevk almak garipti. Sanki yapılan iş kendi başına bir amaçtı. Sanki kahve demliğini doldurmak, portakalları sıkmak, ekmeği dilimlemek, kendi başına birer sonuçu, dans figürlerini yaparken de aranan ama nadiren bulunabilen bir zevki temsil ediyordu. Mesleğinde ise bu tür bir zevki, Rockdale istasyonundaki o günlerden beri hiç alamadığını düşündü.

Tam sofrayı kurarken birinin eve uzanan patikada hızla yaklaştığını gördü. Yol kenarındaki taşları sıçrayarak aşıyordu. "Hey, John!" diye bağırarak ön kapıyı itti ancak Dagny'yi görünce olduğu yerde kalakaldı. Lacivert pantolon ve kazak giymişti. Altın rengi saçları vardı. Yüzü öylesine kusursuz bir güzellikteydi ki Dagny ona başlangıçta hayranlıkla değil inanamazlıkla baktı.

Adam da ona sanki bu evde bir kadın bulmayı beklemiyormuş gibi bakıyordu. Sonra Dagny o yüzde, tanımanın getirdiği yumuşamayı gördü, bu ifade bir şaşkınlığın içinde eriyip kayboldu. Biraz eğleniyor gibi, biraz da zafer dolu bir gülüş kurtuldu adamın ağzından. "Ah, siz de mi katıldınız bize?" dedi.

Dagny kuru bir sesle, "Hayır," diye karşılık verdi. "Ben kaçak olarak buradayım."

Adam sanki karşısında, anlamını bilmediği teknolojik kelimeleri kullanan bir çocuk varmış gibi güldü. "Ne dediğinizi biliyorsanız, bunun mümkün olmadığını da bilirsiniz," dedi. "Özellikle burada."

"Ben kapıyı kırarak geldim. Hem de tam sözlükteki anlamıyla."

Adam onun bandajlarına baktı, soracağı soruyu önce tarttı, sonra açık bir merakla, "Ne zaman?" diye sordu.

"Dün."

"Nasıl?"

"Uçakla."

"Bu bölgede uçakla ne yapıyordunuz?"

Adamda bir soylunun ya da kabadayının apaçık, üstten bakan hali vardı. Soylu gibi görünüyordu ama kabadayı gibi giyinmişti. Dagny bir süre onu süzdü, bilerek bekletti. "Tarih öncesinden kalma bir serap bulup oraya inmeye çalışıyordum, sonunda da yaptım," dedi.

Adam, "Gerçekten kaçakmışsınız," diyerek güldü. Sorunun tüm karmaşıklığını artık çözmüş gibiydi. "John nerede?" diye sordu.

"Bay Galt santrale gitti. Neredeyse döner."

Adam izin istemeden koltuğa oturdu. Sanki kendi evindeydi. Dagny sessizce işine döndü. Adam onun hareketlerini sırtarak izliyordu. Sanki Dagny'nin çatal bıçakları mutfak masasına dizmesi bir tür paradoksmuş gibi.

"Francisco sizi burada görünce ne dedi?" diye sordu birdenbire.

Dagny hafif irkilerek ona döndü ama bunu belli etmeyen bir sesle cevap verdi. "O henüz burada değil."

"Öyle mi? Emin misiniz?"

"Bana öyle söylendi."

Adam bir sigara yaktı. Dagny ona bakarken, acaba kendine ne meslek seçmiş olabilir, diye düşünüyordu. Hangi işi seçmiş, sevmiş, sonra bu vadiye gelmek üzere terk etmişti? Hiçbir tah-

minde bulunamıyordu. Aklına gelen işlerin hiçbirini uymuyordu bu insana. Keşke hiçbir mesleği olmasa, diye düşündüğünü fark edip şaşırdı. Çünkü bu inanılmaz güzellik için her tür iş bir tehlike sayılırdı. Kişilik dışı bir duyguydu bu hissettiği. Ona bir erkek olarak bakmıyordu. Yürüeyebilen bir sanat eseri olarak görüyordu onu. Böyle birinin, işini sevenlere yöneltilen o suçlamalara, gerilimlere, yaralara hedef olması dünyanın ayıbıydı. Diğer yandan bu duygu da yersizdi çünkü adamın yüzündeki sertlik, dünyadaki hiçbir tehlikenin ona ulaşamayacağını ifade eder gibiydi.

“Hayır Bayan Taggart,” dedi adam birdenbire. Onun bakışını görmüştü. “Hayır, beni daha önce hiç görmediniz.”

Bu cümle üzerine Dagny onu açıkça incelediğini ve bunun da fark edildiğini görünce şaşırdı. “Benim kim olduğumu nereden biliyorsunuz öyleyse?” diye sordu.

“Öncelikle resminizi gazetelerde pek çok kez gördüm. İkincisi, bildiğim kadarıyla dış dünyada kalmış olan kadınlar arasında Galt’ın Kovuğu’na girmesine izin verilebilecek bir tek siz varsınız. Üçüncüsü, hâlâ kaçak olarak kalma cesaretini ya da müsrifliğini gösterebilecek tek kadın da sizsiniz.”

“Kaçak olduğumdan nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?”

“Olmasaydınız tarih öncesi serabının bu vadi değil, dış dünyadaki insanların hayata bakış biçimi olduğunu bilirdiniz.”

Bir motor sesi duydular, sonra bir arabanın aşağıda, evin önünde durduğunu gördüler. Dagny, yabancının arabada Galt’ı görür görmez hemen ayağa kalktığına dikkat etti. Bu harekette o çok belirgin heves ve sevinç olmasa, insan bunu askerî bir saygı sanabilirdi.

Galt’ın içeri girdiğinde yabancıyı görünce bir an duraksadığını da fark etti. Galt gülümsedi, ama sesi boğuk, hemen hemen ciddi çıktı. Sanki itiraf etmediği bir rahatlama hissetmişti. “Merhaba,” dedi.

Konuk neşeyle, “Merhaba John,” diye karşılık verdi.

Tokalaşmaları bir an gecikmiş, gereğinden uzun sürmüştü. Sanki son görüşmelerinden sonra bir daha karşılaşabileceklerinden emin değillermiş gibi.

Galt, Dagny'ye döndü. "Tanıştınız mı?" diye sorarken ikisine birden hitap ediyor gibiydi.

Dagny, "Pek sayılmaz," dedi.

"Bayan Taggart, size Ragnar Danneskjöld'ü tanıtmama izin verir misiniz?"

Dagny, konuğun sesini çok uzaklardan geliyormuş gibi duyduğunda, kendi yüzündeki ifadenin nasıl bir şey olduğunu ancak anlayabildi. "Korkmanıza gerek yok Bayan Taggart. Galt Kovuğu'nda hiç kimse için tehlike oluşturmam."

Dagny ancak başıyla selam verebildi, sesini çıkarmayı daha sonra başardı. "Mesele sizin insanlara ne yaptığınızda değil... onların size ne yaptığında..."

Adamın gülüşü, Dagny'nin afallamış ifadesini silip süpürdü. "Dikkatli olun Bayan Taggart. Eğer böyle şeyler hissetmeye başlarsanız uzun süre kaçak olarak kalamazsınız." Sonra da ekledi. "Ama işe, Galt Kovuğu'ndaki insanlardan doğru şeyleri alıp benimsemekle başlamanız gerekir, yaptıkları hataları değil. Onları on iki yılı benim için kaygılanmakla geçirdiler, hem de hiç gerek yokken." Danneskjöld yan gözle Galt'a baktı.

Galt ona, "Ne zaman geldin?" diye sordu.

"Dün gece geç saatte."

"Otur. Bizimle kahvaltı edeceksin."

"Ama Francisco nerede? Neden hâlâ gelmedi?"

Galt, "Bilmiyorum," derken kaşlarını hafifçe çatı. "Demin havaalanına sordum. Kimse ondan bir haber almamış."

Dagny mutfağa döndüğünde Galt da onu izledi. "Hayır," dedi Dagny. "Bugün bu iş benim."

"Yardım etmeme izin ver."

"Burası kimsenin yardım istemediği yer değil miydi?"

Galt gülümsedi. "Bak o doğru işte," dedi.

Dagny daha önce, ağırlığı yokmuş gibi hareket etme zevkini hiç yaşamamıştı. Elindeki baston sanki gereksizdi. Yiyecekleri sofraya koyarken adımlarının hızlı, doğru çizgiler halinde atıldığıнын, hareketlerinin tamamen doğal olduğunun son derece farkındaydı. Davranışı, seyredildiğinin farkında olduğunu gösteriyor, başını dik tutuyor, sahnedeki oyuncuymuş gibi, balo salonundaymış gibi, sessiz bir yarışmanın galibiymiş gibi hareket ediyordu.

Sonunda Dagny de gelip sofraya oturduğunda Danneskjöld, “Francisco ona vekâlet edenin siz olduğunuzu öğrenince sevinecek,” dedi.

“Ne edenin?”

“Bugün haziranın biri. Biz üçümüz; yani John, Francisco ve ben, on iki yıldır 1 Haziran günleri birlikte kahvaltı ederiz.”

“Burada mı?”

“Başlangıçta burada değildi tabii. Ama sekiz yıl önce bu ev yapıldığından beri, burada buluşuyoruz.” Gülümseyerek omuz silkti. “Ardında yüzyılların geleneği yatan biri olarak, bizim geleneğimizi ilk bozanın Francisco olması garip.”

“Peki ya Bay Galt?” diye sordu Dagny. “Onun gerisinde kaç yüzyılın geleneği var?”

“John’un mu? Hiç yok. Gerisinde yok... ama ilerisinde çok var.”

Galt, “Yüzyılları boş ver,” dedi. “Sen bana geride bıraktığın bu yılı anlat. Nasıl geçti? Hiç adam kaybettin mi?”

“Hayır.”

“Peki, zaman kaybettin mi?”

“Yani yaralandım mı, demek istiyorsun. Hayır, on yıl önceki o olaydan beri bir sıyrık bile almadım. O zamanlar henüz amatördüm. O günleri çoktan unutmam gerekirdi. Hayır, hiçbir tehlikeyle yüzleşmedim... Aslında Yönerge 10-289’a uygun olarak küçük bir kasabada dükkân işletiyor olsaydım bundan daha fazla tehlikede olurdu.”

“Hiç çatışma kaybettiğin oldu mu?”

“Hayır. Kayıplar bu yıl hep karşı taraftan oldu. Yağmacılar bana daha çok sayıda gemi kaptırdı, sana da daha çok sayıda adam. Sen de iyi bir yıl geçirdin, öyle değil mi? Bunu biliyorum çünkü seni izledim. Birlikte son kahvaltımızdan bu yana Colorado’da kimi istersen aldın, dışarıdan da bazı kimseleri aldın. Ken Danagger gibi. Danagger büyük ikramiye sayılır. Ama bir tane daha söyleyeceğim. Daha da büyük ve önemli. O da hemen hemen senin olmanın eşiğinde. Yakında ayaklarının dibine devrilecek. Benim hayatımı kurtaran adam. Buradan da ne kadar ileri safhalara ulaştığını anlayabilirsin.”

Galt arkasına yaslandı. Gözleri kısılmıştı. “Hiç tehlikeye düşmemişsin demek...” dedi.

Danneskjöld güldü. “Eh, küçük bir riski göze almıştım. Buna değerci. Ömrümde yaşadığım en keyifli karşılaşmaydı. Sana yüz yüze anlatma fırsatını bekliyordum. Adam kimdi, biliyor musun? Hank Rearden. Ben...”

“Hayır!”

Bu ses Galt’tan çıkmıştı. Bir emir gibiydi. Kısacık bir sözcüktü ama daha önce ikisinin de ondan duymadığı bir şiddet titreşimi içeriyordu.

“Ne?” Danneskjöld’ün hafif çıkan sesinde inanmazlık vardı.

“Bana onu şu anda anlatma.”

“Ama sen her zaman burada görmeyi en çok istediğin kişinin Hank Rearden olduğunu söyledin.”

“Hâlâ öyle, ama sonra anlatırsın.”

Dagny, Galt’ın yüzünü dikkatle inceledi ancak hiçbir ipucu bulamadı. Yalnızca kapalı, kararlı ya da kontrollü bir ifadeydi bu. Elmacık kemikleri ile dudakları arasındaki teni gerginleşmiş gibiydi. Dagny içinden, hakkımda ne biliyor olursa olsun, bunu bilmesine imkân yok, diye düşündü.

Danneskjöld’e dönerek, “Hank Rearden’la mı karşılaştınız?” diye sordu. “Ve sizin hayatınızı kurtardı, öyle mi?”

“Evet.”

“Bunu dinlemek isterim.”

“Ben istemem,” dedi Galt.

“Ama neden?”

“Siz bizden biri değilsiniz Bayan Taggart.”

“Anlıyorum.” Dagny meydan okurcasına gülümsedi. “Hank Rearden’ı kazanmanızı engelleyebileceğimi mi düşündünüz?”

“Hayır, düşündüğüm o değildi.”

Dagny, Danneskjöld’ün, Galt’ın yüzünü incelediğini fark etti. Olaya o da bir açıklama bulamamış gibiydi. Galt gözlerini Danneskjöld’ün gözlerinden kaçırmadı. Sanki ona bir açıklama bulması için meydan okuyor, bulamayacağını biliyordu. Danneskjöld’ün bulamadığını Dagny de anladı. Galt’ın yüz çizgilerinin yumuşadığını gördüğü anda emin oldu bundan.

“Başka?” diye sordu Galt. “Yıl içinde başka neler başardın?”

“Yerçekimi kanununa meydan okudum.”

“Onu zaten hep yapıyordun. Bu sefer hangi yolla yaptın?”

“Atlantik ortasından Colorado’ya kadar, kapasitesinin ve güvenlik sınırının üzerinde altın yüklü bir uçakla uçtum. Yatıracağım miktarı Midas bir görsün de bak. Müşterilerim bu yıl daha zenginleşecek... Baksana, Bayan Taggart’a onun da müşterilerimden biri olduğunu söyledin mi?”

“Hayır, henüz söylemedim. Sen kendin söyle istersen.”

Dagny, “Ben... neymişim dediniz?” diye sordu.

Danneskjöld, “Şaşırmayın Bayan Taggart,” dedi. “İtiraz da etmeyin. Ben itirazlara alışkınım. Burada zaten garip biri sayılıyorum. Mücadelemizde benim seçtiğim yolu onaylayan pek kimse yok. John onaylamıyor, Dr. Akston onaylamıyor. Hayatımın çok daha değerli olduğunu düşünüyorlar. Ama benim babam bir piskopostu... söylediği sözlerden bir tanesini ben adamakıllı kabullendim: Kılıcı eline alan, kılıçla ölür.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Şiddet pratik bir şey değildir demek istiyorum. Eğer insanlar kas ağırlıklarının toplamıyla beni yönetebileceğini sanıyorsa, bir

yanda tek başına kuvvet, öbür yanda zekâyla yönetilen kuvvet bulunduğu zaman ne sonuç çıkacağını görsünler. Yaşadığımız çağda bu yolu seçmeye hakkım olduğunu John bile kabul ediyor. Benim yaptığım da onun yaptığının aynısı ama ben kendi yolumdan yapıyorum. O, insanların ruhlarını yağmacıların elinden kurtarıyor, ben de insanların ruhlarının yarattığı ürünleri kurtarıyorum. O, akılları yağmacıların elinden alıyor, ben de servetleri. O dünyanın ruhunu çekiyor, ben bedenini. John'un ki, insanların öğrenmesi gereken bir ders. Ama ben sabırsız olduğum için bu eğitim sürecini hızlandırıyorum. Yine de tıpkı John gibi ben de onların ahlak standardına uyuyorum, benim adıma çifte standart uygulamalarına izin vermiyorum. Ya da Rearden'ın adına. Ya da sizin adınıza."

"Neden söz ediyorsunuz?"

"Gelir vergisinden, vergi alma metodundan söz ediyorum. Tüm vergi yöntemleri karmaşıktır ama bu çok basit çünkü diğerlerinin çıplak esası bu aslında. Size açıklayayım isterseniz."

Dagny dinledi. Pırıl pırıl bir sesin, titiz bir muhasebeci tonuyla mali transferleri, banka hesaplarını, gelir vergisi iadelerini, bir kalamazodan okuyormuş gibi anlatışını dinledi. Karşılık olarak kendi kanını ortaya koymuş, o deftere her şeyi kendi kanıyla işlemiş gibi. Kalemi kaydığı anda her şey sona erecekmiş gibi. Dinlerken Dagny onun yüzünün kusursuzluğunu da izliyordu. Dünya bu kelleye milyonlarca dolar ödül koydu, diye düşündü. Ölüp bir yerde çürüsün diye. Dagny böylesi bir yüzün, üretken bir kariyerin getireceği vereceği hasarlar için fazla güzel olduğunu düşündü. Sözlerin yarısını kaçırıyor, bu yüzün riske atılamayacak kadar güzel olduğunu düşünüyordu. Derken birden aklına geldi. Bu adamın fiziksel mükemmelliği basit bir görüntüydü. Ona dış dünyanın kaba değerleriyle verilmiş çocukça bir dersti; insandan da aşağı bir seviyeye inen çağda insani değerlerin kaderine ilişkin bir ders. Seçtiği yolun haklılığı ya da kötülüğü ne olursa olsun, onlar ne demeye... Sonra hayır, dedi birden kendi kendine. Seçtiği yol

haklıydı. İşin korkunç yanı da adaletin seçebileceği başka hiçbir yol kalmamış olmasıydı. Dagny onu suçlayamazdı. Ağzını açıp ne bir takdir ne de bir sitem sözü söyleyebilirdi.

“Müşterilerimin adlarına gelince Bayan Taggart, hepsi birer birer dikkatle seçilmiş kimseler. Karakterlerini ve kariyerlerini büyük bir dikkatle incelemek zorunda kaldım. Servetlerini iade edeceğim kişilerin listesinde sizin adınız da en baştakilerden biri.”

Dagny yüzünün ifadesiz kalması için kendini zorladı, sonunda yalnızca, “Anlıyorum,” dedi.

“Hesabınız ödenmeden kalan en sonunculardan biri. Burada, Mulligan Bankası’nda duruyor, bize katıldığınız gün size ödenmeyi bekliyor.”

“Anlıyorum.”

“Ama sizin hesabınız, bazılarınıninki kadar büyük değil. Son on iki yıldır sizden zorbalıkla çok büyük paralar alınmasına rağmen yine de fazla büyük sayılmaz. Mulligan’ın size vereceği vergi iade formlarından da göreceğiniz gibi, yalnızca işletmeden sorumlu başkan yardımcısı maaşınızdan kesilen vergilerinizi geri ödüyorum, Taggart hisselerinden gelen gelirinizin vergilerini ödemiyorum. Aslında o hisse değerlerinin her kuruşunu da hak ediyorsunuz, babanızın günlerinde olsaydık kârınızın da her kuruşunu öderdim ama ağabeyinizin yönetimi altında Taggart Transcontinental yağmadan da pay aldı, zorbalıkla, devlet ikramlarıyla, sübvansiyonlarla, moratoryumlarla, yönergelerle para kazandı. Bunların sorumlusu siz değildiniz. Aslında siz o politikaların en büyük kurbanı durumundaydınız. Ama ben yine de yalnızca katıksız üretim yeteneğiyle kazanılan parayı geri ödüyorum, zorbalıkla ve yağmayla alınmış paraların karıştığı kısımları ödemiyorum.”

“Anlıyorum.”

Kahvaltıyı bitirmişlerdi. Danneskjöld bir sigara yaktı, dumanların arasından bir süre Dagny’yi süzdü. Dagny’nin kafasındaki çelişkilerin şiddetini biliyor gibiydi. Sonra Galt’a sırtıttı, ayağa kalktı.

“Ben kaçıyorum,” dedi. “Karım beni bekliyor.”

Dagny’nin ağzından, “Ne?” diye bir şaşkınlık ifadesi çıktı.

“Karım,” diye tekrarladı Danneskjöld neşeyle. Dagny’nin şaşkınlığını anlayamamış gibiydi.

“Karınız kim?”

“Kay Ludlow.”

Böyle bir şeyin yarattığı şaşkınlık, Dagny’nin kaldırabileceğinden büyük oldu. “Ne zaman... ne zaman evlendiniz?”

“Dört yıl önce.”

“Nasıl oldu da herhangi bir yerde nikâh yapacak kadar uzun süre kalabildiniz?”

“Burada evlendik. Bizi Yargıç Narragansett evlendirdi.”

“Ama nasıl...” Dagny kendini durdurmaya çalışıyor, kelimeler yine de ağzından çaresiz bir itiraz sonucu dökülüyordu. Bu itiraz, karşısındaki adama da kadere de dış dünyaya da karşı olabilirdi, farkını kendisi de bilemiyordu. “On bir ay boyunca nasıl dayanıyor? Yani sizin her an...” Sözünü bitirmedi.

Danneskjöld gülümsüyordu ama Dagny o gülümsemedeki ciddiyeti fark etti, kendisinin ve karısının böyle bir gülümsemeyi hak edebilmek için neleri göze aldıklarını anladı. “Dayanıyor Bayan Taggart çünkü biz bu dünyanın, insanların ıstırap çekmesi gereken bir sefalet alanı olduğuna inanmıyoruz. İnsanın kaderinin trajedi olduğuna, sürekli felaketlerden korkarak yaşamak gerektiğine inanmıyoruz. Felaketin gelmesi için belli bir neden olmadıkça öyle bir şeyin gelmesini beklemiyoruz. Karşımıza çıkarsa da onunla savaşmakta özgürüz. Biz mutluluğu değil, acı çekmeyi anormal sayıyoruz. İnsanın hayatında başarıyı değil, felaketi istisna sayıyoruz.”

Galt onu kapıya kadar geçirdi, sonra geri döndü ve masadaki yerine oturdu, rahat bir tavırla bir kahve daha almak üzere uzandı.

Dagny ayağa fırladı. Tepesi atmış gibi duruyordu. “Onun parasını kabul eder miyim sanıyorsun?”

Galt demlikten akan kahvenin fincanını doldurmasını bekledi, sonra gözlerini kaldırıp ona baktı, cevap verdi. “Evet, öyle sanıyorum.”

“Ama etmeyeceğim! Bunun için hayatını riske atmasını kabul etmem!”

“O konuda seçme şansın yok.”

“Hiçbir zaman o parayı talep etmeme seçeneğim var.”

“Evet, var.”

“O zaman para kıyamete kadar bankada bekler!”

“Hayır, beklemez. Sen talep etmezsen bir bölümü, aslında çok küçük bir bölümü, senin adına bana verilir.”

“Benim adıma mı? Neden?”

“Oda ve diğer masraflar için.”

Dagny ona bakarken, yüzündeki kızgın ifade yavaş yavaş şaşkınlığa dönüştü, sonra Dagny yerine oturdu.

Galt gülümsedi. “Burada ne kadar kalabileceğinizi düşünüyordunuz Bayan Taggart?” Dagny’nin şaşkın çaresizliğine baktı. “Aklınıza gelmemiş miydi? Benim geldi. Burada bir ay kalacaksınız. Hepimiz gibi bir aylık bir tatil. Bunun için sizin onayınızı istemiyorum, siz de buraya gelirken bizim onayımızı istememiştiniz. Bizim kurallarımızı ihlal ettiniz, sonuçlarına da razı olmak zorundasınız. Bu bir ay boyunca bu vadiden hiç kimse ayrılamaz. Gitmenize izin verebilirdim aslında. Ama vermeyeceğim. Sizi burada zorla tutmam için bir kural yok fakat siz zorla geldiğinize göre bana da seçme şansı tanımış oluyorsunuz. Sizi burada tutacağım çünkü kalmanızı istiyorum. Eğer ayın sonunda geri dönmek istediğinize karar verirsiniz bunu yapmakta özgür olacaksınız. Ama daha önce olmaz.”

Dagny dimdik oturuyordu. Yüzünü oluşturan düzlemler gevşemiş, ağzını oluşturan çizgiler belli belirsiz bir gülümsemenin gölgesiyle yumuşamıştı. Bir düşmanın tehlikeli gülümsemesiydi bu. Ama gözleri buzlar gibi parlıyordu. Savaşmaya hazır olan ama kaybetmeyi uman bir düşman.

“Pekâlâ,” dedi.

“Burada kalmanız karşılığında oda ücreti alacağım. Kurallarımıza göre bir başkasına hak etmediği ikramlarda bulunmak yasaktır. Bazılarımızın karısı ve çocukları var ama orada da bir alışveriş söz konusu. Herkes bir şeyler öder,” yan gözle Dagny’ye baktı, “ama benim öyle bir tahsilat yapmaya hakkım yok. Sizden günde elli sent alacağım. Bana parayı, Mulligan Bankası’nda yatan hesabınızı kabul ettiğiniz gün ödersiniz. Kabul etmezseniz de Mulligan borcunuzu düşer, talep ettiğim zaman bana öder, sizin hesabınızdan o kadar eksilme olur.”

“Kurallarınıza uyacağım.” Dagny’nin sesi bilinçli, güvenli, tüccarlara özgü ve hesapçı bir sestir. “Ama borçlarım için o paranın kullanılmasına izin vermem.”

“Başka nasıl uyacaksınız kurallara?”

“Oda ücretim karşılığında çalışmayı öneriyorum.”

“Hangi işte?”

“Aşçı ve ev hizmetçisi olarak.”

Dagny ilk defa, Galt’ın beklemediği bir şeyle karşılaştığı için şaşırıldığını gördü. Bu şaşkınlık, Dagny’nin sandığından daha şiddetli oldu. Aslında Galt’ın tepkisi bir kahkaha patlaması olmuştu. Ama tüm savunması yerle bir olmuş gibi gülüyordu. Dagny’nin sözlerinin gerektireceğinden çok daha fazla gülüyordu. Dagny onun geçmişindeki bir noktaya dokunduğunu, kendisinin bilmediği bir duyarlı noktaya temas ettiğini hissetti. Uzaktaki bir hayale gülüyor gibiydi Galt. O hayale karşı zafer kazanmış gibiydi. Dagny’nin de ortak olduğu bir zafer.

Dagny yüzünde terbiyeli bir ifadeyle, iş ciddiyeti taşıyan bir sesle konuştu. “Beni işe alırsan yemeklerini pişirir, evini temizler, çamaşırlarını yıkar, hizmetkârlardan beklenecek diğer işleri yaparım. Odaya, yiyecekler ve ihtiyaç duyacağım giysileri almak için gereken paraya karşılık. Birkaç gün boyunca yaralarım beni bir dereceye kadar engelleyebilir ama o da çabuk geçer. İş tümüyle yapabilecek hâle gelirim.”

“Yapmak istediğin bu mu?” diye sordu Galt.

“Yapmak istediğim bu.” Dagny kafasındaki cevabın geri kalanını söylemeden sustu. Neredeyse, dünyada en çok istediğim şey bu, diyecekti.

Galt hâlâ gülümsüyordu. Eğlenir gibi bir gülümsemeydi bu ama ifade her an bir tür zafere de dönüşebilirdi. “Peki Bayan Taggart,” dedi. “Sizi işe alacağım.”

Dagny başını hafifçe eğerek kuru bir ifadeyle kabullendi. “Teşekkür ederim.”

“Size ayda on dolar ödeyeceğim. Tabii odanıza ve diğer giderlere ek olarak.”

“Çok iyi.”

“Bu vadide hizmetçi tutan ilk insan ben olacağım.” Ayağa kalktı, elini cebine atıp beş dolarlık bir altın çıkardı, masaya attı. “Maaşınızdan avans,” dedi.

Dagny parayı almak üzere uzanırken, ilk işine girmiş bir genç kızın hevesiyle elinin titrediğini görüp şaşırdı. Bunu hak edebileceğini umuyordu.

“Teşekkürler,” dedi ve gözlerini indirdi.

Dagny’nin vadideki üçüncü gününde Owen Kellogg geldi. Uçağından inerken, havaalanının kenarında duran Dagny’yi gördü; üzerinde New York’un en pahalı dükkânlarından alınmışa benzeyen zarif bir kıyafet vardı. Yarı transparan bir bluz, pamuklu kumaştan, desenli ve bol bir etek. Bunları vadideki dükkândan altmış sent karşılığında almıştı. Elinde bastonunu tutuyor, kolundaki alışveriş sepetinin takılı olduğu yerde de sargıları göze çarpıyordu.

Kellogg uçaktan bir grup erkekle birlikte indi ama Dagny’yi gördüğü anda fırlayıp ona doğru koştu. Karşı koyulmaz bir güç onu oraya çekiyormuş gibi. Amacı ne olursa olsun, tepkisi korkuya bir hayli benziyordu.

“Bayan Taggart...” diye fısıldadı, başka da bir şey söylemedi. Dagny gülüyor, bir yandan da buraya nasıl ondan önce vardığını

anlatmaya çalışıyordu. Kellogg bunların hiçbir önemi yokmuş gibi dinliyordu. En sonunda, kurtulmak istediği düşünceyi ağzından çıkarmayı başardı. “Ama biz sizi öldü sanıyorduk.”

“Kim sanıyordu?”

“Hepimiz... Yani dış dünyadaki herkes.”

Dagny o anda gülümsemeyi kesti. Bu arada Kellogg’un sesi de Dagny’nin hikâyesinin hızını kaptırmış, ilk defa bir sevinç tınısı yansıtmaya başlamıştı.

“Bayan Taggart, hatırlamıyor musunuz? Benden Winston, Colorado’ya telefon etmemi, ertesi gün öğlende orada olacağınızı haber vermemi istemiştiniz. O gün evvelsi gündü. Ayın otuz biri. Ama Winston’a varmadınız. Akşama doğru tüm radyolar uçak kazasında öldüğünüzü duyurdu.”

Dagny başını yavaşça salladı, aklına bile gelmeyen şeyleri hatırlamaya, anlamaya çalıştı.

Kellogg, “Ben haberi Comet’te duydum,” diye devam etti. “New Mexico’da, küçük bir istasyondaydık. Kondüktör, treni orada bir saat bekletti, ben bu arada olayın doğru olup olmadığını şehirlerarası telefonda onaylatmaya yardımcı oldum. Kondüktör de haber yüzünden benim kadar sarsılmıştı. Herkes öyle... Tren mürettebatı, istasyon sorumlusu, makasçılar, Denver ve New York gazetelerinin haber bölümlerine telefon etmeye çalıştığımda, adamların hepsi etrafıma toplanmıştı. Pek fazla bilgi edinemedik. Yalnızca Afton’dan 31 Mayıs günü, şafak sökmesine az bir zaman kala havalandığınızı öğrendik. Bir yabancının uçağının peşinden gittiğiniz izlenimi vardı. Alan görevlisi doğruya doğru uçtuğunuzu görmüş... Ondan sonra da sizi başka gören olmamış. Arama kurtarma ekipleri uçağınızın enkazını bulmak için dağları karış karış taramış.”

Dagny istemeyerek sordu. “Comet sonunda San Francisco’ya vardı mı?”

“Bilmiyorum. Kuzey Arizona’nın oralarda ilerlerken ben pes ettim. Çok fazla gecikme, çok fazla terslik, çok fazla kargaşa söz

konusuydu. Trenden indim, gece otostopla Colorado'ya geldim. Kamyonlara, at arabalarına falan binip indim. Buluşma yerine vaktinde yetişmek istiyordum. Oradan her yıl Midas'ın mekiği bizi alıp buraya getirir."

Dagny ağır adımlarla patikadan yukarıya, Hammond Market'in önüne bıraktığı arabaya doğru yürüyordu. Kellogg da onu izliyordu. Yeniden konuştuğunda sesi alçaldı, ikisinin de geciktirmek istedikleri bir şeyi söylüyormuş gibi ciddileşti.

"Jeff Allen'a iş buldum," dedi. Sanki son arzunuzu yerine getirdim diyormuş gibi konuşuyordu. "Laurel'daki adamınız onu hemen kaptı, saniyesinde işe koştı. Kolunda güç olan... ah hayır, kafasında güç olan herkese ihtiyacı vardı."

Arabanın yanına varmışlardı ama Dagny binmedi.

"Bayan Taggart, ağır yaralanmadınız, değil mi? Uçak düştü ama kötü değildi, demiştiniz, değil mi?"

"Yo, hiç kötü değildi. Yarından itibaren Bay Mulligan'ın arabasına ihtiyacım olmayacak. Bir iki gün sonra şu bastona da gerek kalmayacak." Bastonu havada çevirdi, tiksiniyormuş gibi arabanın içine fırlattı. Sessizce durdular. Dagny bekliyordu.

Kellogg yavaşça, "New Mexico'dan en son Pennsylvania'yı aradım," dedi. "Hank Rearden'la konuştum. Ona bildiğim her şeyi anlattım. Dinledi, bir süre sessiz kaldı, sonra, 'Beni aradığınız için teşekkür ederim,' dedi." Kellogg bakışlarını indirdi, ekledi. "Ömrümde bir daha o tür bir sessizlik duymayı asla istemiyorum."

Sonra gözlerini kaldırıp Dagny'ye baktı. Bakışında hiç sitem yoktu. Yalnızca ilk talimatı aldığı anda düşünmediği ama aradan geçen zaman içinde anladığı şey okunuyordu gözlerinde.

"Teşekkür ederim," dedi Dagny. Arabanın kapısını ardına kadar açtı. "Seni bir yere bırakabilir miyim? Benim hemen eve dönmem gerek. Patronum gelmeden akşam yemeğini hazırlamak zorundayım."

Galt'ın evine dönüp güneşli odada tek başına, sessizlik içinde durduğunda neler hissettiğini ilk defa tüm gücüyle fark etti. Pen-

cereye doğru baktı. Dağlar gökyüzünün doğu kesimini kaplıyordu. Şu anda üç bin kilometre uzaktaki masasında oturan Hank Rear-den'ı düşündü. Yüzü, acılara karşı bir duvar gibi gergindi. Yıllarca aldığı her darbeye olduğu gibi. Dagny'nin içinden umutsuz bir arzu kabardı. Onun için savaşmak, onun yerine, onun geçmiş için, yüzündeki o gergin ifade ve onu besleyen cesaret için savaş vermek istiyordu. Tıpkı son bir çabayla çöllerde, çürüyen raylar üzerinde ilerlemeye çalışan Comet için savaş vermek istediği gibi. Ürperdi, gözlerini yumdu, kendini çifte suç işlemiş gibi hissetti. Sanki bu vadi ile dışarıdaki dünya arasındaki boşlukta asılıp kalmıştı ama her iki dünyaya da hakkı yoktu.

Akşam sofrasında, Galt'ın karşısında otururken o duygu yok olmuştu. Galt ona bakıyordu. Rahatça, çekingenlik barındırmayan bakışlarla. Sanki Dagny'nin oradaki varlığı normalmiş gibi. Sanki bilincine girmesine izin verebileceği tek şey onun oradaki varlığıymış gibi.

Dagny arkasına yaslandı, onun bakışının anlamına uyuyormuş gibi davrandı ve kuru bir sesle, bilinçli bir inkâr tonunda konuştu. "Gömleklerine baktım, iki düğme eksikti. Birinin de sol dirseği eskimişti. Onarmamı ister misin?"

"Tabii... eğer yapabilirsen."

"Yapabilirim."

Bu sözler Galt'ın bakışını değiştirmede. Yalnızca içindeki tatmin dozunu biraz artırmış göründü. Ama Dagny o gözlerde gördüğü şeyin tatmin olduğundan pek de emin değildi. Ayrıca Galt'ın, ondan herhangi bir şey söylemesini beklemediğinden de emindi.

Masanın ötesindeki pencerenin dışında fırtına bulutları, doğu göklerinde son kalan ışıkları da süpürüp götürmüştü. Neden birdenbire dışarı bakmakta isteksizlik duyduğunu anlayamıyordu. Acaba neden tahta masanın yüzeyindeki altın rengi yansımalara, ekmeklere sürülmüş tereyağına, kahve demliğine, Galt'ın saç-

larına saplanıp kalıyordu? Uçurumun kenarındaki ufacık adaya yapışır gibi!

Derken kendi sesinin bir soru sorduğunu duydu. İstem dışı bir soruydu bu. Bunun, kaçınmak istediği ihanetin ta kendisi olduğunu da hemen anladı. “Dış dünyayla iletişime izin veriyor musunuz?”

“Hayır.”

“Hiç mi? Gönderen adresi yazılmamış bir not bile mi?”

“Hayır.”

“Sizin hiçbir sırrınızı açıklamayan bir mesaj?”

“Buradan olmaz. Bu ay olmaz. Dışarıdaki insanlara hiç olmaz.”

Dagny, Galt’ın gözlerine bakmaktan kaçındığını hissediyordu. Kendini zorladı, başını kaldırıp onun yüzüne baktı. Galt’ın bakışı değişmişti. Dikkatli, sabit, gözlemci bir bakıştı bu. Sorunun sebebini biliyormuş gibi, “Bir istisna mı isteyeceksin?” diye sordu.

Dagny gözlerini kaçırmadan, “Hayır,” dedi.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Dagny odasında, kapısı kapalı olarak oturmuş, Galt’ın gömleğinin kolunu yamamaya çalışıyor, alışmadığı bu işteki acemice çabalarını onun görmesine izin vermemeye uğraşıyordu. Evin önünde bir arabanın durduğunu işitti.

Galt’ın salonu aceleyle geçen adımlarını dinledi, ön kapıdan neşeyle ve rahatlamış bir sesle, “Nihayet!” diye seslendiğini duydu.

Ayağa kalkarken durdu. Galt’ın sesi değişmişti. Kaygılı ve ciddi idi. Belli ki karşısında gördüğü bir şeyden ötürü duyduğu şaşkınlığı yansıtıyordu. “Ne oldu?”

“Merhaba John,” dedi duru ancak yorgun bir ses.

Dagny yatağın kenarına oturdu. Birden tüm enerjisinin tü-kendiğini hissetmişti. Bu ses Francisco’ya aitti.

Galt’ın kaygı dolu sorusunu duyuyordu. “Neyin var?”

“Daha sonra söylerim.”

“Neden bu kadar geç kaldın?”

“Bir saate kadar yine gitmem gerek.”

“Gitmek mi?”

“John, sana söylemeye geldim... Bu yıl burada kalamayacağım.”

Bir sessizlik oldu, sonra Galt ciddi ve tok bir sesle sordu.

“Sorun her neyse... o kadar mı kötü?”

“Evet, ben... belki bu ay bitmeden geri gelebilirim. Bilmiyorum.” Sonra umutsuz bir çabayla, “Çabuk bitirmeyi mi ummalıyım, yoksa tersini mi... bilemiyorum,” diye ekledi.

“Francisco, şu anda sana şaşırtıcı bir haber versem bunu kaldırıabilir misin?”

“Ben mi? Artık hiçbir şey beni sarsamaz.”

“Burada, konuk odasında biri var, onu görmek gerek. Şaşıracaksın, o yüzden önceden uyarayım, bu kişi hâlâ bir kaçak.”

“Ne? Kaçak mı? Senin evinde mi?”

“Önce anlatmak istiyorum, yani bu işin nasıl...”

“Kendi gözümle görsem daha iyi!”

Dagny, Francisco’nun güldüğünü duydu, sonra bunu adım sesleri izledi. Kapı ardına kadar açıldı, ardından kapıyı Galt kapattı, ikisini içeride yalnız bıraktı.

Francisco’nun öylece durup ona bakışının ne kadar sürdüğünü bilemiyordu çünkü ilk farkına vardığı an, onu diz üstü çökmüş gördüğü an oldu. Yüzünü Dagny’nin dizlerine gömüp ona sımsıkı sarılmıştı. Onun bedenindeki ürperti Dagny’ye geçti. Ve sonunda Francisco hareketsizleşirken Dagny kıpırdayabilir hale geldi.

Kendi elinin onun saçlarına uzandığını şaşıracak şekilde gördü. Bir yandan, bunu yapmaya hakkı olmadığını düşünüyordu. Acaba elinden bir dinginlik duygusu mu yayılıyordu? O akım her ikisini birden kucaklayıp geçmişti dizginliyor muydu? Francisco hiç kıpırdamadı, hiç ses çıkarmadı. Ona sarılıp öylece durmak her şeyi ifade etmeye yetiyormuş gibi davranıyordu.

Sonunda başını kaldırdığında Dagny’nin vadide gözlerini ilk açtığı andaki haline benziyordu. Sanki dünyada hiç acı yokmuş gibi bakıyordu gözleri. Yüzü de gülüyordu.

“Dagny, Dagny, Dagny!” diyordu sesi. Sözleri sanki yıllardır fışkırmasına izin verilmeyen bir itiraf gibi değil de bunu

söylememiş olmanın özentiliğine güler gibiydi. “Tabii ki seni seviyorum. Rearden bana bunu söylediğinde korktun mu? Oysa ben istediğin kadar sık söyleyebilirim... Seni seviyorum sevgilim, seni seviyorum, her zaman seveceğim... Benim için korkma, bir daha sana asla sahip olamasam da umurumda değil, hiç önemi var mı? Sen sağsın ve buradasın, üstelik artık her şeyi biliyorsun. Hepsi öyle basit ki! Değil mi? Durumun ne olduğunu, seni neden terk etmek zorunda kaldığımı görebiliyor musun?” Kolu uzandı, vadiyi gösterir gibi bir hareket yaptı. “İşte, karşında... senin dünyanın, senin krallığın, senin türünde bir dünya... Dagny, seni hep sevdim ve terk edişim, asıl aşkımdı.”

Dagny’nin iki elini tuttu, dudaklarına bastırdı, öylece kaldı, hiç kıpırdamadı. Bir öpüş değildi bu. Uzun bir an boyunca dinlenmeydi. Sanki konuşmak dikkatini onun varlığından çeliyormuş gibi, sanki söyleyecek çok fazla şey arasında bocalıyormuş gibi, yılların sessizliğinde biriken o söylenecek sözlerin baskısı çok fazlamış gibi.

“Peşinde koştuğum kadınlar... bunlara aslında inanmadın, değil mi? Bir tekine bile elimi sürmedim... Ama sanırım bunu sen de biliyordun. Baştan beri biliyordun. Sosyete çapkını ha... Yağmacılar d’Anconia Bakır’ı dünyanın gözü önünde yok etmeye çalıştığımdan kuşkulananmasın diye o rolü oynamak zorundaydım. İşte onların sisteminin jokeri de bu. Şerefi ve ihtirası olan adamla savaşmak için seferber olurlar da değersiz bir serseri gördüler mi onu hemen dostları zannederler. Güvenli bulurlar onu. Güvenli! Onların hayat görüşü bu işte. Ama öğreniyorlar! Kötülüğün güvenli, beceriksizliğin pratik olmadığını öğreniyorlar... Dagny, seni sevdiğimi anladığım ilk gece, gitmek zorunda olduğumu da anladım. Oteldeki odama geldiğin gece sana bakıp ne olduğunu, nasıl olduğunu gördüğümde benim için ne anlam ifade ettiğini anladığımda ve gelecekte seni nelerin beklediğini biçimlendirdiğimde kararımı verdim. Olduğundan biraz daha farklı olsan, belki beni bir süre için durdurabilirdin. Ama seni

bırakma kararımı verdiren yine sendin, sen oldun. Senden yardım istedim o gece. John Galt'a karşı. Ama biliyordum ki onun bana karşı en iyi silahı yine sendin. Bunu ne o ne de sen bilebilirdin. Onun aradığı her şeydin sen. Bize uğrunda yaşanabileceğini, gerekirse ölünebileceğini söylediği her şey... O ilkbahar günü bana birdenbire telefon ettiği, New York'a gelmemi istediği zaman ben hazırdım. Bir süredir ondan haber almamıştım. O da benim boğuştuğum sorunla boğuşuyordu. O çözdü... Hatırlıyor musun? Benden üç yıl haber alamadığın zamandı. Dagny, babamın işini devraldığım, tüm sanayi sisteminin içine girdiğim zaman esas kötülüğün gerçek yüzünü gördüm. Daha önce de kuşkulanıyordum ama bana inanılmayacak kadar canavarca bir şeymiş gibi geliyordu. Yüzyıllardır d'Anconia Bakır'ın üzerine küf gibi çöken o vergilendirme mikrobunu gördüm. Kimsenin isimlendiremeyeceği, var olmayan bir hakla tüketiyordu bizi. Beni yaralamaya dönük hükümet kararlarının çıktığını gördüm. Sırf başarılı olduğum için. Rakiplerime avantaj sağlaması için. Neden? Onlar beceriksizdi ve tembeldi de ondan. Sendikaların her anlaşmazlığı kazandığını gördüm. Benim yeteneğimle karınlarını doyurdukları halde. Her insanın kazanmayı beceremediği parayı almasının, meşru bir hak sayılmaya başladığını gördüm. Kazanamıyorsa parayı istemesi bir haktı, ama başarılıysa o zaman onu aç gözlü diye lanetliyorlardı. Politikacıların bana göz kırptığını, kaygılanmamamı, birazcık daha çok çalışmakla hepsini alt edeceğimi söylediklerini gördüm. O anki kârların ötesine baktığımda ne kadar çok çalışırsam boynumdaki ilmiğin o kadar sıkıştığını fark ettim. Enerjim bir lağıma akıp duruyor, asalaklar ondan besleniyordu ama kendi tuzaklarına kısılmışlardı. Bunda mantık yoktu, cevabı bilen yoktu, dünyanın verimli kanını emen lağımlar, borularla bir sis bulutunun içine taşınıyor, kimse o sisi delmeye cesaret edemiyordu. Pek çok kişi omuz silkiyor, dünyadaki hayatın ancak kötü olabileceğini söyleyip duruyordu. Derken dünyanın tüm sanayi mekanizmasını gördüm. O harika meka-

nizmayı. Bin tonluk fırınları, okyanus altından geçen kabloları, maun ofisleri, borsaları, pırıl pırıl elektrikli reklamları, o gücü, o serveti... Bunları yönetenler aslında bankacılar ile yönetim kurulları değildi. Bodrum barlarında bira içen, sakalı uzamış hümanistler ve erdemin erdem olduğu için cezalandırılmasını savunan yılanlardı. Yeteneğin amacı, beceriksizliğe hizmetti, insanoğlu ancak başkaları için yaşadığı sürece yaşama hakkına sahipti... Anlamıştım. Bununla savaşmanın bir yolu yoktu. Ama John o yolu buldu. Yanında yalnızca iki kişiydik. Çağrısı üzerine New York'a ikimiz geldik. Ragnar ve ben. Bize neler yapmamız gerektiğini, ne tür insanlara ulaşmamız gerektiğini söyledi. Twentieth Century'den ayrılmıştı. Gecekondu mahallesinde salaş bir yere yerleşmişti. Pencereye yürüyüp kentin gökdelenlerini işaret etti. Kent ışıklarını söndürmemiz gerektiğini, New York'un ışıkları söndüğü gün işimizi başardığımızı anlayacağımızı söyledi. Ona hemen katılmamızı istemedi. Her şeyi enine boyuna düşünmemizi, bunun hayatlarımızı her yönden nasıl etkileyeceğini görmemizi istedi. Ona cevabımı ikinci günün sabahı verdim, birkaç saat geçtiğinde, öğleden sonra da Ragnar'ın cevabı geldi... Dagny, işte o sabah, birlikte geçirdiğimiz son gecenin sabahıydı. Uğrunda savaşmam gereken şeyden asla kurtulamayacağımı görmüştüm. Senin o geceki halini görmek, demiryolundan söz ettiğini duy-mak yetmişti... Hudson Nehri'ndeki bir kayanın üzerinden New York'un silüetini görmeye çalıştığımız zamanki halin yeterdi.

"Seni kurtarmak zorundaydım. Senin önündeki yolu açmak zorundaydım. Açıp sana kenti göstermeliydim. Ömrünün yıllarını tökezleyerek geçirmeni engellemeli, zehirli sisin içinde, gözlerini ileriye dikerek ilerlemeye çalışmanı durdurmalıyım. O yolun sonu kentin doruklarına varmayacaktı. Şişko bir sarhoşun içeceği cinin parasını çıkarmak için ziyan edecektin hayatını. Başka hiçbir zevkin olmayacaktı. Sen... başkalarının keyfi için! İnsandan daha aşağı yaratıklar uğruna! Dagny, benim gördüğüm buydu... ve sana bunu yapmalarına asla izin veremezdim! Ne sana ne de

geleceğe senin gibi bakan bir başka çocuğa, senin ruhuna sahip bir başka insana! Gururla, neşeyle, suçsuzluk içinde var olan birine! Bu uğurda savaşmak için bıraktım seni. Seni kaybetsem bile her yılın savaşında kazandığımı yine sen olacağını biliyordum. Ama artık anlıyorsun, değil mi? Bu vadiyi gördün. Çocukken seninle ikimizin ulaşmak üzere yola çıkağımız yer burası. İşte vardık. Artık başka ne isteyebilirim? Seni burada görmek.. John senin hâlâ kaçak olduğunu mu söylemişti? Zıyanı yok, artık sadece bir an meselesi, sonunda sen de bizden biri olacaksın çünkü her zaman öyleydin. Şimdi tam olarak göremiyorsan bekleriz, umurumda değil... Yeter ki sağ ol, yeter ki dağların üzerinde uçağının enkazını aramak zorunda kalmayayım!"

Dagny'nin soluğu tıkanır gibi oldu. Francisco'nun vadiye neden vaktinde gelmediğini anlamıştı.

Francisco güldü. "Öyle bakma bana. Dokunmaktan korktuğun bir yaraymışım gibi bakma."

"Francisco, seni öyle çok incittim ki..."

"Hayır! Hayır, beni incitmedin... o da incitmedi. O konuda konuşma. Esas incinen o oldu. Ama onu kurtaracağız, o da gelecek buraya. Ait olduğu yere. O zaman anlayacak. O da gülebilecek tüm bunlara. Dagny, beni beklemeni ummamıştım. Girdiğim riskin farkındaydım. Eğer biri olacaksa, o olduğu için de memnunum."

Dagny gözlerini yumdu, inlememek için dudaklarını sımsıkı kapattı.

"Sevgilim, yapma! Bunları önemsemiyorum, görmüyor musun?"

Ama öyle değil, diye düşündü Dagny. Mesele o değil. Sana gerçeği söyleyemem çünkü bunu benden asla duyamayacak biri söz konusu ve onu hiç elde edemeyebilirim.

"Francisco, seni gerçekten sevdim..." dedi, sonra soluğunu tuttu. Şaşkınlık içindeydi. Bunu söylemek istememişti. Özellikle geçmiş zamanı seçmek istememişti.

Francisco sakın sakın gülümsedi, "Ama seviyorsun," dedi. "Hâlâ seviyorsun beni... bu sevgini göstermenin bir yolu var ki

onu da her zaman hissediyor ve istiyorsun, ama artık bana vermiyorsun. Ben bundan önce ne isem yine oyum, sen de bunu her zaman görebileceksin, bana her zaman aynı tepkileri göstereceksin... başka birine daha büyük tepkiler sunsan da. Onunla ilgili duyguların ne olursa olsun, bunlar bana olan duygularını değiştirmeyecek, üstelik bu bir ihanet de değil çünkü aynı kökten geliyor, aynı değerlere verilen aynı tepki. Gelecekte ne olursa olsun, biz ikimiz yine birbirimiz için ne isek o olarak kalacağız çünkü beni her zaman seveceksin.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. “Sen bunun ne anlama geldiğini biliyor musun?”

“Elbette. Şimdi sen de anlamıyor musun? Dagny, her türlü mutluluk birdir, her türlü arzuyu güden motor aynıdır... Hepsini güden şey, bir tek değere duyduğumuz sevgimizdir, o da kendi varoluşumuzun en yüksek potansiyelidir. Her başarı da bunun bir ifadesidir. Bizler için burada, engelsiz bir dünyada nelerin mümkün olduğunu görebiliyor musun? Benim ne kadar çok şeyi yapmakta, denemekte, başarmakta özgür olduğumu görüyor musun? Bütün bunların da senin, benim gözümdeki anlamının bir parçası olduğunu anlamıyor musun? Tabii ki ben de senin için aynı anlama geliyorum! Eğer yeni icat ettiğim bakır haddehanesine gülümsediğini görürsem bu, yatakta yanında yatarken hissettiğim duyguların bir başka biçimi olacaktır. Yeniden seninle yatmak isteyecek miyim? Umutsuzcasına isteyeceğim. Seninle birlikte olan her erkeğe imrenecek miyim? Tabii. Ama bunun ne önemi var? Seni burada görmek, hayatta olduğunu bilmek öyle büyük bir şey ki!”

Dagny’nin gözkapakları inmişti ve yüzü ciddiydi. Başını da eğmişti. Bir saygı ifadesi gibi ağır ağır konuşarak, sanki bir vaadi yerine getirerek, “Beni bağışlayacak mısın?” diye sordu.

Francisco şaşırmış göründü, sonra neşeye güldü. Hatırlamıştı. “Henüz olmaz,” dedi. “Bağışlanacak bir şey yok, ama seni ancak bize katıldığın zaman bağışlarım.”

Ayağa kalktı, Dagny'yi de çekip kaldırdı. Kucaklaştılar; öpüşmeleri geçmişin, geldikleri sonun ve kabullenmenin bir mührü gibi oldu.

Odadan çıktıklarında Galt'ın salonda olduğunu gördüler. Pencerede durmuş vadiye bakıyordu. Dagny onun baştan beri hep orada durduğundan emindi. Galt'ın, ikisinin yüzünü incelediğini gördü. Bakışları yavaşça birinin yüzünden diğerinin yüzüne kayıyordu. Francisco'nun ifadesindeki değişikliği görünce biraz rahatladığı belli oldu.

Francisco gülümseyerek, "Neden öyle bakıyorsun bana?" diye sordu.

"İlk geldiğinde nasıl görünüyordun, haberin var mı?"

"Öyle mi? Üç gecedir uyumadığım içindi. John, beni akşam yemeğine davet eder misin? Bu kaçağın buraya nasıl geldiğini dinlemek istiyorum ama daha ilk cümlesinin orta yerinde uyu-yakalırım diye korkuyorum. Şu anda hiç uykum yokmuş gibi hissetsem de... Hemen evime gidip akşama kadar kendime gelsem iyi olacak."

Galt hafif bir gülümsemeyle ona bakıyordu. "Ama vadiden bir saat içinde ayrılmayacak mıydın sen?"

"Ne? Hayır..." Sesi yumuşaktı. Bir anlık bir şaşkınlık geçirmişti. "Hayır!" diye keyifle güldü. "Gitmek zorunda değilim! Evet, sana nedenini söylememiştim, değil mi? Dagny'yi arıyordum. Uçağının... enkazını. Uçağının dağlık bölgeye düştüğü duyurulmuştu."

Galt alçak sesle, "Anlıyorum," dedi.

Francisco mutlu mutlu, "Her şey aklıma gelirdi de onun Galt Kovuğu'na düşeceği aklıma gelmezdi," dedi. Bu sevinci ve rahatlama, geçmişin dehşetini siliyor gibiydi. "Afton ve Utah rotasında uçtum, Winston ve Colorado rotalarında uçtum, her doruğu, her uçurumu turladım, her an..." Sustu. Ürperiyormuş gibi göründü. "Geceleri de yaya çıkıyorduk... Winston'daki demiryolu merkezinden arama ekipleriyle. Elimizde ne bir ipucu ne de bir plan vardı... Şafak sökene kadar durmuyorduk. Hemen

ardından...” Omuz silktilti, kafasındakileri silip gülümsemeye çalıştı. “En kötü kâbuslarımda bile...”

Francisco birden sustu. Yüzündeki gülümseme silindi ve üç gündür yüzüne yerleşmiş olan ifade geri döndü. Unuttuğu bir varlığın saklı hayali gibi.

Birkaç saniye sonra Galt’a döndü ve çok ciddi bir sesle konuştu. “John, dışarıdakilere Dagny’nin sağ olduğunu haber verebilir miyiz? Belki... benim hissettiğim şeyleri hisseden biri vardır diye...”

Galt dosdoğru onun yüzüne bakıyordu. “Dışarıdaki birine, dışarıda kalmanın sonuçlarına karşı bir rahatlama mı sunmak istiyorsun?”

Francisco bakışlarını yere indirdi ama kararlı bir sesle, “Hayır,” dedi.

“Acıma mı bu Francisco?”

“Evet. Unut gitsin. Hakkın var.”

Galt karakterine uymuyormuş gibi görünen bir hareketle olduğu yerde döndü. Bu harekette, istemeyerek yaptığını gösteren bir aksaklık vardı.

Galt tekrar onlara dönmedi. Francisco ona şaşkınlıkla baktı. Yumuşak bir sesle, “Ne oldu?” diye sordu.

Galt döndü, bir an ona baktı, cevap vermedi. Onun yüzünün çizgilerini yumuşatan duyguları Dagny çözemedi. Bir gülümsemenin gölgesi vardı ama anlayışın, acının... bunların hepsini çok küçük gösteren bambaşka ve çok daha büyük bir şeyin gölgesi de vardı.

Sonunda Galt, “Her birimiz bu savaş için ne bedeller ödemiş olursak olalım, en büyük darbeleri alan sen oldun, öyle değil mi?” dedi.

“Kim? Ben mi?” Francisco sırtıttı. Yüzünde şaşkınlık dolu, inanmaz bir ifade vardı. “Hiç de değil! Ne oluyor sana?” Sonra güldü. “Yoksa acıma mı bu John?”

“Hayır.” Galt’ın sesi çok ciddiydi.

Dagny, Francisco'nun Galt'a biraz şaşkın bir ifadeyle, kaşlarını çatarak baktığını görüyordu çünkü Galt konuşurken Francisco'ya değil, Dagny'ye bakmıştı.

Francisco'nun evine girdiğinde Dagny'nin edindiği ilk duygusal izlenim, daha önce evi, kilitliken dışarıdan gördüğü zamanki izlenime hiç uymuyordu. Bu evde trajik bir yalnızlık duygusu olduğunu düşünmüyor, hayat veren bir parlaklık bulunduğunu hissediyordu. Odalar çıplak, kaba denecek kadar basitti. Ancak ev beceriyle inşa edilmişti. Francisco'ya özgü sabırsızlığın izlerini de taşıyordu. Bir sınır nöbetçisinin kulübesine benziyordu. Aceleyle yapılmış, bir trampelen görevi görüp o kişinin geleceğe doğru uçmasını sağlayacakmış gibiydi. Bekleyen o gelecek öyle yoğun faaliyetleri gerektiriyormuş ki trampelenin konforuna zaman ayırmak abes olurmuş gibi. Buradaki parlaklık, bir evin parlaklığı değil, gökdelen dikmek üzere kurulan iskelenin parlaklığıydı.

Francisco'nun üzerinde kısa kollu gömleği vardı. Yirmi metre-karelik salonunun ortasında, sarayında bir konuk ağırlıyormuş gibi duruyordu. Dagny'nin Francisco'yla karşılaştığı onca yer arasında, en çok burası ona aitmiş gibiydi. Üzerindeki giysiler nasıl onun soylu görünümünü daha da vurguluyorsa, buranın hamılığı da bir asilzade sığınağı havasındaydı. Kütüklerden yapılmış duvarın bir oyduğunda, çok eski zamanlardan kalma iki gümüş kadeh duruyordu. Üzerlerindeki oymalar, bir zamanların çok lüks, çok pahalı ve çok ustalıklı sanatının ürünü olduğunun bir işaretiydi. O kadehlerin yapımına harcanan emek, bu kulübeyi inşa etmeye verilen emekten çok daha fazlaydı. Yüzyıllar boyunca cilalanıp parlatılmıştı o kadehler. Bu kulübenin kütükleri o zamanlar daha çam fidanı bile değildi. Bu odanın içinde Francisco'nun o rahat, doğal halinde bir gurur vardı. Sanki Dagny'ye, işte ben buyum ve bunca yıldır hep bu oldum, diyormuş gibiydi.

Dagny gümüş kadehlere baktı.

Francisco onun sessiz sorusuna karşılık, “Evet, bunlar Sebastian d’Anconia ile karısına aitti,” diye cevap verdi. “Buenos Aires’teki sarayımdan buraya yalnızca bunları, bir de kapının üstüne çaktığım armayı getirdim. Kaybolmamasını istediğim bir tek bunlar var. Başka her şey yok olacak... şu birkaç ay içinde.” Neşeyle güldü. “El koyacaklar. D’Anconia Bakır’a ait olan her şeye. Ama çok da şaşıracaklar. Bu zahmetlerine karşılık pek de fazla bir şey bulamayacaklar. O saraya gelince, kalorifer faturasına bile paraları yetmeyecek.”

“Ya sonra?” diye sordu Dagny. “O noktadan sonra ne yapacaksın?”

“Ben mi? D’Anconia Bakır’da çalışmaya başlayacağım.”

“Ne demek istiyorsun?”

“O eski sloganı hatırlıyor musun: Kral öldü, yaşasın kral! Atalarımın mülkünün cesedi ortadan kalkınca, madenim d’Anconia Bakır’ın genç ve yeni bedeni olacak. Atalarımın istediği türden bir mülk. Uğrunda çalıştıkları, hak ettikleri ama asla sahip olamadıkları türden.”

“Senin madenin mi? Hangi madenin? Nerede?”

“Burada,” dedi Francisco. Eliyle dağların doruklarını gösteriyordu. “Bilmiyor muydun?”

“Hayır.”

“Yağmacıların asla ulaşamayacakları bir bakır madeninin sahibiyim. Araştırmaları yaptım, orayı keşfettim, ilk kazıları yaptım. Sekiz yıl kadar önceydi. Midas’ın bu vadiye toprak sattığı ilk kişi bendim. Satın aldım o madeni. Kendi ellerimle başlattım. Tıpkı Sebastian d’Anconia’nın yaptığı gibi. Şu anda bir görevli var başında. Şili’de en iyi metalürji uzmanımdı. Maden, bize ihtiyacımız olan tüm bakırı sağlıyor. Elde ettiğim kârı Mulligan Bankası’na yatırıyorum. Birkaç ay sonra elimde servet olarak yalnızca o kalacak. Zaten daha fazlasına da ihtiyacım yok.”

Bu son cümleyi söylerken sesi sanki sonunu, dünyayı fethetmek için, diye bitirecekmiş gibiydi. Dagny bu kelime söyle-

nirkenki ses tonuyla, çağın insanların bu kelimeye yüklediği o utanç dolu, yarı sızlanma yarı tehdit yüklü anlam arasındaki farkı düşünmeden edemedi.

Francisco pencerede durmuştu. Dağların değil, zamanın doruklarına bakıyormuş gibi konuştu. “Dagny, d’Anconia Bakır’ın yeniden doğuşu ve tabii dünyanın yeniden doğuşu buradan başlamak zorunda. Amerika Birleşik Devletleri’nden. Çünkü bu ülke, dünya tarihinde rastlantı sonucu ya da aşiret savaşları sonucu değil de insan aklının rasyonel bir ürünü olarak doğmuş tek ülke. Mantığın üstünlüğü ilkesine göre kurulmuş ve bir koca yüzyıl boyunca, harikulade bir yüzyıl boyunca da dünyaya ışık saçmış. Bunu yine yapacak. D’Anconia Bakır’ın da diğer insani değerlerin de ilk adımları buradan atılmak zorunda çünkü dünyanın geri kalanı, artık çağlar boyunca bağlandığı inançların sonuna geldi. Mistik inanç, mantıksızlığın egemenliği... Bunlar yolun sonunda ancak iki yere ulaşabiliyor; biri tımarhane, öbürü de mezarlık. Sebastian d’Anconia bir tek hata yaptı. Hak ede ede elde ettiği mülkünün, bir hak olarak değil de bir izin sonucu onun olacağını söyleyen sistemi kabul etti. Bunun bedelini de onun soyundan gelenler ödedi. Ben de son kalan borcu ödedim... Sanıyorum bu topraklardan bir kere daha fıskırarak d’Anconia Bakır madenlerinin, tesislerinin, rıhtımlarının bir kere daha dünyaya yayılmasını, kendi ülkeme de ulaştığını görecektim kadar yaşayacağım. Ülkemin yeniden dirilişini başlatan ben olacağım. Bunları görebilirim, diyorum ama tam da emin olamıyorum. Başkalarının mantık yoluna ne zaman döneceğini hiç kimse tam olarak bilemez. Belki de ömrümün sonunda tek kurabildiğim bu bir tek maden olur... d’Anconia Bakır No. 1, Galt Kovuğu, Colorado, ABD. Ama Dagny, babamın ürettiği bakır miktarını iki katına çıkarma ihtirasımı hatırlıyor musun? Bak Dagny, ömrümün sonunda bir tek libre bakır üretiyor durumda olsam bile babamdan daha zengin sayılırım... Binlerce ton üretmiş tüm dedelerimden de daha zengin sayılırım. Çünkü o bir tek libre

bakır, hak olarak benim olacak ve bunu çok iyi bilen bir dünya düzenini sürdürmek için kullanılacak!”

Çocukluklarındaki Francisco’ydu bu. Haliyle, davranışıyla, gözlerindeki bulutsuz parıltıyla. Dagny kendini, ona bakır madeni hakkında sorular sorarken buldu. Tıpkı eskiden olduğu gibi, Hudson Nehri kıyılarında yürürlerken ona kafasındaki sanayi projeleriyle ilgili sorular soruyormuş gibi hissediyordu. Tıkanıklıkları olmayan o gelecek vardı karşısında yine.

“Seni madenime götürür etrafi gösteririm,” dedi Francisco. “Ayak bileğin tamamen iyileşsin, hemen götürürüm. Oraya varmak için bir patikayı tırmanmak zorundayız. Henüz kamyon yolu yok. Dur sana yeni tasarladığım haddehaneyi göstereyim. Epeydir üzerinde uğraşıyorum. Şu andaki üretim düzeyimiz için fazla karmaşık ama üretim artık gerekli düzeye gelince öyle çok zaman, emek ve paradan tasarruf sağlayacak ki!”

Birlikte yere oturmuş, önlerine serdikleri kâğıtların üzerine eğilmişlerdi. Haddehanenin karmaşık bölümlerini inceliyorlardı. Bir zamanlar atıklar arasında buldukları çizimleri incelerken duydukları sevincin aynısı vardı içlerinde. Francisco bir başka kâğıda uzanırken Dagny öne eğilmişti. Kendini onun omzuna dayanmış buldu. İstem dışı olarak bir an hareketsiz kaldı. Tek bir hareketin akışı içindeki kısacık bir duraksama gibi. O anda bakışları Francisco’nun gözlerine doğru yükseldi. O da Dagny’ye bakıyordu. Duygularını saklamadan ama daha başka bir şey de talep etmeden. Dagny kendini geri çekti. İkisinin de aynı arzuları hissettiklerinin farkındaydı.

Sonra Dagny eskiden ona karşı hissettiklerini hâlâ koruyarak, o duygunun içinde hep var olan ama kendisinin ilk defa yakalayabildiği şeyi fark etti. Eğer o arzu, insan hayatının bir kutsanmasıysa, o zaman Francisco için başlangıçtan beri hissettiği şeyler de kendi geleceğinin kutsanmasıydı. Bilinmeyen bir birikimin kısmi avansı gibi. Bir vadin onayı gibi. Bunu fark ettiği anda, geleceğin simgesi olarak değil de şu anda ve tam olarak

arzuladığı tek şeyin ne olduğunu anladı. Bir görüntü şeklinde anlamıştı bu. Küçük, granit bir yapının kapısında duran bir adam biçiminde. Onu hareket halinde tutan o vaadin son biçimi. Belki de o adam, hiçbir zaman ulaşılamayacak bir vaat olarak kalacaktı.

Aklı karmakarışık halde, Dagny böyle bir kaderden ihtirasla nefret ettiğini, onu hep reddettiğini düşündü. Her zaman ileride parıldayacak ama asla ulaşılamayacak olan insanın hayali... Dagny'nin kendi hayatı ve kendi değerleri, sonunda onun bu noktaya gelmesini sağlayamazdı. İmkânsız şeylere özlem duymaya hiçbir zaman eğilimli olmamıştı. Mümkün olan şeyi de asla kendi gücünün ötesinde görmemişti. Oysa şimdi karşısına çıkan tam da öyle bir durumdu, buna hiçbir cevap bulamıyordu.

Ne onu feda edebilir ne de dünyadan vazgeçebilirdi. O akşam Galt'a bakarken kafasından geçenler bunlardı ancak o karşındayken cevabı bulmak daha da zorlaşıyordu. Hiçbir problem yokmuş gibi hissediyordu aslında. Onu gördüğü gerçeği karşısında başka hiçbir gerçek duramazdı, hiçbir güç de onu buradan ayrılmaya zorlayamazdı. Ama aynı anda, eğer demiryolunu feda ederse... Galt'a bakmaya bile hakkı olamayacağını hissediyordu. Bu adamın sahibi gibi hissediyordu kendini ve bu, daha baştan beri ikisi tarafından da anlaşılmış durumdaydı... Diğer yandan dış dünyanın gelecekteki herhangi bir sokağında buharlaşıp yok olabilirdi bu adam. Kayıtsızlıkla yanından geçip gidebilirdi.

Dagny, Galt'ın ona Francisco'yla ilgili hiçbir soru sormadığını fark ediyordu. Yüzünde ne bir onay ne de bir sitem görebilmişti. Yalnızca o ciddi ve dikkatli ifadede belli belirsiz bir gölgelenme sezdiği duygusuna kapıldı. Galt sanki bu konuda herhangi bir duygu hissetmemeyi seçmiş gibi görünüyordu.

Dagny'nin belli belirsiz hissettiği tedirginlik yavaş yavaş bir soru işaretine dönüşüyordu. Sonra o soru işareti de bir matkaba dönüştü, Galt gidip Dagny evde yalnız kaldığında akşamın olayları, Dagny'nin zihnini daha derin oymaya koyuldu. Galt iki akşamda bir, yemekten sonra dışarı çıkıyor, nereye gittiğini ona

söylemiyor, gece yarısı ya da daha sonra dönüyordu. Dagny onun dönüşünü nasıl bir gerilim ve tedirginlik içinde beklediğini kendine itiraf etmemeye çalışmıştı. Akşamlarını nerede geçirdiğini hiç sormamıştı ona. Sormasını engelleyen şey, bilmeyi çok fazla ve acilen istemesi olmuştu. Meydan okur gibi sessiz kalmıştı. Biraz ona, biraz da kendi kaygılarına meydan okur gibi.

Korktuğu şeyleri anlamlandırmayacak, onlara kelimelerin somutluğunu kazandırmayacaktı. Şimdilik onları yalnızca rahatsızlık veren, bilinçlendirilmeyen duyguların bir çekimi olarak biliyordu. Bunun bir bölümü, daha önce hiç hissetmediği türden, hırçın bir direnişti. Hayatında bir kadın bulunması korkusuna karşı Dagny'nin cevabı. Ama korktuğu şeyin sağlıklı olması nedeniyle, direnişi garip biçimde yumuşuyordu. Gerekirse onu kabullenmekten başka çare yokmuş gibi. Oysa daha başka, daha çirkin bir korku daha vardı: Galt'ın yoldan çekilip orayı boş bırakması, Dagny'yi en sevdiği arkadaşı olan erkekle yakınlaştırması ihtimali...

Dagny bu konudan bahsedinceye kadar günler geçti. Neden sonra, bir akşam yemeğinde, onun çıkıp gitmesinden hemen önce, Dagny kendi hazırladığı yemekleri Galt'ın yemesini seyrederken bundan büyük bir zevk aldığını fark etti. Ve birdenbire, istem dışı olarak, belirleyemediği bir hakka sahip olmuş gibi, direncini kıran şey acı değil de zevkmiş gibi, kendi sesinin bir soru sorduğunu duydu. "İki gecede bir çıkıp ne yapıyorsun?"

Galt çok basit bir cevap verdi. Sanki Dagny'nin de bilmesini normal karşılıyormuş gibi, "Konferans veriyorum," dedi.

"Ne?"

"Bir dizi konferanstan oluşan bir fizik kursu veriyorum. Her yıl bu ayda yaptığım gibi. Bu benim... Ne diye gülüyorsun?" Dagny'nin yüzündeki rahatlama ifadesine, duyduğu sözlere yönelik gibi görünmeyen sessiz gülüşe bakıyordu. Sonra, daha Dagny cevap veremeden, o cevabı birdenbire anlamış gibi çok özel, çok kişisel bir ifadeyle gülümsedi. Bu gülümsemede hemen hemen küstahça bir yakınlık vardı. Sonra Galt yine eski sakin ve mesafeli tavrıyla

devam etti. "Biliyorsun, bu ay hepimiz gerçek mesleklerimizin başarılarını değış tokuş ederiz. Richard Halley konserler verecek, Kay Ludlow artık dış dünya için yazı yazmayan iki yazarın oyunlarında sahneye çıkacak... Ben de konferanslar vereceğim... Yıl içinde ne gibi çalışmalar yaptığımı anlatmak için."

"Bedava konferanslar mı?"

"Hiç olur mu? Kursa katılmak kişi başına on dolar."

"Seni dinlemek istiyorum."

Galt başını iki yana salladı. "Olmaz. Eğlenmek için sen de konserlere, tiyatrolara katılabilirsin. Ama benim konferanslarım olmaz. Bu vadinin dışına taşıyabileceğin herhangi bir fikir alış-verişı de olmaz. Hem benim müşterilerim ya da öğrencilerim, bu kursu almayı özel bir amaç için isteyen kimseler. Dwight Sanders, Lawrence Hammond, Dick McNamara, Owen Kellogg ve daha birkaç kişi. Bu yıl bir kişi daha eklendi: Quentin Daniels."

"Sahi mi?" Dagny'nin hissettiği şey hemen hemen kıskançlıktı.

"Bu kadar pahalı bir şeye onun nasıl parası yetiyor?"

"Krediyle. Ona bir ödeme planı yaptım. Buna değer çünkü."

"Dersleri nerede veriyorsun?"

"Hangarda. Dwight Sanders'ın çiftliğinde."

"Peki, yıl boyu nerede çalışıyorsun?"

"Laboratuvarımda."

Dagny dikkatli bir sesle sordu. "Laboratuvarın nerede? Burada, vadide mi?"

Galt bir an Dagny'nin gözlerine baktı, eğlenen gözlerini onun da görmesini, amacını anlamasını sağladı, sonra, "Hayır," diye cevap verdi.

"On iki yıldır hep dışarıda mı yaşıyorsun?"

"Evet."

"Sen de..." bu düşünceye dayanamayacağını hissediyordu, "sen de ötekiler gibi bir işte mi çalışıyorsun?"

"Evet, tabii."

"Bana sakın muhasebeci yardımcısı olduğunu söyleme."

“Hayır, değilim.”

“Ne iş yapıyorsun?”

“Dünyanın yapmamı istediği türden bir işte çalışıyorum.”

“Nerede?”

Başını iki yana salladı. “Hayır Bayan Taggart. Eğer bu vadi-
den ayrılmaya karar verirsiniz, bu da bilmenize izin verilmeyen
şeylerden biri olacak.”

Yine aynı küstah gülümseme belirdi Galt’ın yüzünde. Bu
seferkinin anlamı, söylediği sözün içerdiği tehdidi de, bunun onu
nasıl etkileyeceğini de bildiğini gösterir gibiydi.

O gidince Dagny, evin sessizliği içinde zamanın büyük ölçüde
ağırlaştığını hissetti. Sanki somut bir şey esneyerek uzuyormuş
gibi. Temposu da geçenin dakikalar mı yoksa saatler mi olduğunu
anlamasına izin vermeyen bir tempoydu. Salondaki kanepeye
yarı uzanmış durumdaydı. Tembellik etme isteğinden çok farklı,
tam tersine, şiddetten daha zayıf bir eylemin tatmin edemeyeceği
garip bir irade sapmasının ağırlığı altındaydı.

Zihni de akıp geçen zaman gibi baskı altında, tül gerisin-
deymiş gibi bir yavaşlıkla çalışıyordu. Kendi pişirdiği yemekleri
Galt’ın yemesini seyrederken duyduğu zevk, aslında ona bir tür
fiziksel zevk vermiş olmasından, onun duyduğu bedensel zevkin
birazını da Dagny’nin sağlamasından kaynaklanmıştı... Bir ka-
dının bir erkek için yemek pişirmek istemesinin bir sebebi var,
diye düşünüyordu. Hayır, görev olarak değildi bu. Ama kadının
görevleri konularında vaaz verip duranlar ne kılığa sokmuşlardı
bunu! İç bulandırıcı bir köleliğin hadım edilmiş performansına
dönüşmüştü! Ve bunu, bir kadının sahip olmak isteyeceği bir
değer haline getirmişlerdi. Ama buna karşılık, olaya anlam ka-
zandıran şey de ayıp ve günah sayılmıştı. Kokulu bir mutfakta
yağlarla, buharlarla, yiyeceklerle yapılan bir iş, ruhani bir konu
haline dönüştürülmüş, ahlaki bir görev olup çıkmıştı. İki vücudun
yatak odasında buluşması ise abartı sayılmış, hayvansal güdülere

teslimiyet olarak yorumlanmış, tüm güzelliği, anlamı, gururu elinden alınmış, bu işe bulaşan iki hayvandan uzaklaştırılmıştı.

Birdenbire ayağa fırladı. Dış dünyayı da o dünyanın ahlak kuralını da düşünmek istemiyordu. Oysa düşündüğü şeyin o olmadığına da farkındaydı. Aslında düşüncelerinin izlediği yolu da bilmek istemiyordu. Aklı hep aynı konuya dönüyor, bunu Dagny'nin iradesi dışında, ayrı bir iradeymiş gibi yapıyordu...

Odada dolaştı, kendi hareketlerinin o tutuk, kontrolsüz gevşekliğinden nefret etti. Hareketiyle bu evin sakinliğini kırma ihtiyacını duyuyor ama istediğinin bu tür bir şey olmadığını da fark ediyordu. Bir anlığına anlamlı bir şey yapıyormuş gibi hissedebilmek için sigara yakıyor, aradığının o olmadığını anladığı anda da hemen atıyordu. Odaya tedirgin bir dilencinin gözleriyle baktı, hareketsiz eşyalara, ona bir anlam vermeleri için yalvardı. Keşke temizleyecek, onaracak, cilalayacak bir şey bulabilseydi. Oysa bu işlerin hiçbirinin, göstereceği çabaya değmeyeceğini biliyordu. Kafasının içindeki sert ses, eğer hiçbir şey hiçbir çabaya değmiyorsa çok daha değerli bir başka şeyi kendinden saklamak için hile yapıyorsun demektir, dedi. İstedğin nedir? Bir kibrit çaktı, alevini dudağından yakılmamış olarak sarktığını fark ettiği sigaranın ucuna tuttu. İstedğin nedir, diye sordu aynı ses. Yargıçlarınkine benzer sert bir sestti. Dagny, onun geri döndüğünü görmek istiyorum, diye cevap verdi. Kelimeleri sessiz bir çılgılık gibiydi. İçindeki birine, onu suçlayan birine haykırıyordu. Peşinden kovalayan bir hayvana kemik fırlatır gibi. Hayvanın aklını dağıtmak, atılmasını engellemek için.

Suçlayan ses, bu kadar sabırsızlığa gerek olmadığını söylediğinde, onu geri istiyorum, dedi yavaşça. Onu geri istiyorum... Sesinde yakarış vardı. Yargıcın terazisinde bu cevabın kazanamayacağını bildiği için, onu geri istiyorum, diye haykırdı sonunda. Bu sözün içindeki tek gereksiz sözü atmamak için mücadele veriyordu.

Başının yorgunlukla sarktığını fark etti. Dayak yemiş gibi yorgundu. Elindeki sigaranın ancak bir santim kadarının yandığını gördü. Bastırıp söndürdü, yeniden kanepeye çöktü.

Konudan kaçmıyorum, diye düşündü. Kaçmıyorum. Yalnızca... bir cevap bulamıyorum. Giderek koyulaşan sisin içinde yine karşısına çıkan o ses, istediğin şeyi uzanıp alabilirsin, dedi. Ama tam kabullenmenden, tam ikna olmandan eksik her şey, onun tüm varlığına ihanet olur... O halde, lanetlesin beni, diye düşündü. Ses sanki sisin içinde kaybolmuştu. Artık duyulmuyordu. Varsın yarın lanetlesin beni... Onu istiyorum, geri istiyorum... Hiçbir cevap gelmedi çünkü Dagny'nin başı kanepenin koluna yaslanmış, uyuyakalmıştı.

Gözlerini açtığı anda bir metre ileride onu gördü. Öylece durmuş Dagny'ye bakıyordu. Epeydir onu seyrediyormuş gibi bir hali vardı.

Dagny onun yüzünü, algı yeteneğinin sağlayabileceği tüm netlikle gördü, o yüzdeki anlamı okudu. Saatlerdir mücadele ettiği anlamdı o. Hiç şaşırmadan baktı çünkü neden şaşırması gerektiğine ilişkin henüz herhangi bir bilinç kazanabilmiş değildi.

Galt, "Ofisinde uyuyakaldığın zaman böyle görünüyorsun," dediğinde Dagny onun da neyi açıkladığının farkında olmadığını anladı. Söyleyiş biçimi, onun bunu ne kadar sık düşündüğünü ve neden düşündüğünü anlamaya yetti. "Gözlerini saklıyor ve korkacak hiçbir şeyin bulunmadığı bir dünyaya açacakmış gibi görünüyorsun." Dagny kendi yüzünde ilk beliren ifadenin bir gülümseme olduğunu anladı. Bunu da o gülümsemenin silinip yok olduğu anda fark etti. Çünkü ikisinin de uyanık olduğunun farkına o anda vardı. Galt sözünü, "Ama burada gerçekten korkacak bir şey yok," diye bitirdi.

Dagny'nin gerçek dünyaya dönmekle ilgili düşündüğü ilk şey, kendini güçlü hissettiği oldu. Rahat, özgüvenli bir hareketle doğrulup oturdu. Soruyu sorarken yavaş konuşması, sesinin doğacak tüm sonuçları içeren tonu, yumuşatılmış bir tepeden

bakışı da yansıtıyordu. “Ofisimde uyurken... nasıl göründüğümü nereden biliyorsun?”

“Seni yıllardır izlediğimi söylemiştim.”

“Beni o kadar yakından nasıl izlemiş olabilirsin? Nereden?”

“Buna şimdi cevap vermeyeceğim,” dedi Galt. Meydan okuyan bir hali yoktu.

Dagny’nin dik omuzlarındaki belli belirsiz hareket, sesinin hafif boğuklaşması, sözlerine gülümseyen bir zafer edası katıyordu: “Beni ilk defa ne zaman gördün?”

“On yıl önce.” Gözleri dosdoğru onunkilere bakıyor, sorunun açıklanmamış anlamına apaçık cevap verdiğini ifade ediyordu. “Nerede?”

Galt bir an kararsızlık yaşar gibi oldu, sonra Dagny o yüzde yalnızca dudaklara dokunan, gözlere yayılmayan hafif gülümsemeyi gördü, içinde özlem, acı ve gurur bulunan bir gülümseme... Çok yüksek bedele satın alınmış bir kazanım. Galt’ın gözleri sanki Dagny’ye değil, o zamanki genç kıza bakıyordu. “Yer altında, Taggart terminalinde,” diye karşılık verdi.

Dagny birdenbire oturma pozunun farkına vardı. Sırtı koltukta aşağıya kaykılmıştı. Yarı yatar pozdaydı. Tek bacağı karşıya uzanmıştı. Resmî bir tarzı olan yarı saydam bluzu, basma desenli bol eteği, ince ipek çorapları ve topuklu ayakkabılarıyla, hiç de demiryolu yöneticisine benzemiyordu. Bunu Galt’ın gözlerine bakınca, görülmeyen bir şeyi seyrettiğini anlayınca fark etmişti. Tam neyse oydu şu anda: Galt’ın evindeki hizmetçi kız. Galt’ın gözlerinin o eski hayalden ayrılıp şimdiki zamana dönüş anını hemen fark etti. O gözlere küstah bakışlarla baktı. Bu bakış, yüz kaslarını kıpırdatmadan gülümsemek gibiydi.

Galt olduğu yerde döndü. Ama odanın içinde uzaklaşırken adımlarının sesi de konuştuğu zamanki sesi kadar zarıftı. Dagny onun odadan çıkmak istediğini anlamıştı. Her gece olduğu gibi. Eve döndüğünde ancak kısacık bir süre, iyi geceler dilemeye yetecek kadar kalırdı odada. Dagny onun hareketindeki mücadeleyi

sezdi. Bunu adımlardan mı anlıyor, yoksa kendi bedeni bir ekran olmuş da hem hareketleri hem de bunların altında yatan amaçları mı yansıtabiliyor, pek emin değildi. Kesin olarak bildiği tek şey, hiçbir zaman onunla bir savaş vermemiş, hiçbir zaman böyle bir mücadele kaybetmemiş olan bu insanın şu anda odadan çıkacak gücünün bulunmadığıydı.

Oysa hiçbir zorlanma belirtisi yoktu. Ceketini çıkarıp yan tarafa fırlattı, gömlekle ilerleyip Dagny'nin karşısındaki pencerenin önünde duran koltuğun koluna ilişti. Gitmiyor ama kalmıyor gibiydi.

Dagny bir an için, onu kavrayıp yakalama duygusunun zaferiyle, içinde karmaşık bir coşku hissetti. Kısacık bir andı bu, katlanması da riskliydi. Ama çok tatmin edici bir temas biçimiydi.

Derken birdenbire, göz karartan bir dehşetle, içinden kabaran yarı çılgıncı bir darbe gibi hissetti, şaşkınlık içinde bunun nede-nini aradı, Galt'ın biraz yana eğik durduğunu görebildi. Kazayla girdiği bir poz gibiydi bu. Omzundan başlayan upuzun bir çizgi, belinden geçip kalçalarına, oradan bacaklarına uzanıyordu. Dagny gözlerini kaçırdı, titrediğini ondan saklamaya çalıştı, sonra tüm zafer ve güçlülük duygularından sıyrıldı.

Galt alçak sesle ve her zamandan biraz daha yavaş bir tempoda konuştu. "O zamandan bu yana seni pek çok kere gördüm," dedi. Sanki her şeyi kontrol edebiliyor, yalnızca konuşma ihtiyacını kontrol edemiyordu.

"Nerede gördün beni?"

"Pek çok yerde."

"Ama kendini göstermemeyi başardın." Dagny böyle bir yüzü fark etmemenin mümkün olmayacağını düşünüyordu.

"Evet."

"Neden? Korkuyor muydun?"

"Evet."

Bunu basit bir havada söylüyordu Galt. Sanki kendi görünümünün onu nasıl etkileyeceğini bildiğini kabullenir gibiydi.

“Beni ilk gördüğünde kim olduğumu biliyor muydun?”

“Tabii. En kötü düşmanımdan bir öncekiydin.”

“Ne?” Dagny bunu beklemiyordu. Alçak sesle sordu. “En kötüsü kim?”

“Dr. Robert Stadler.”

“Beni onunla aynı kategoriye mi soktun?”

“Hayır. O benim bilinçli düşmanım. Ruhunu satan adam o. Niyetimiz onu geri kazanmak değil. Ama sen... sen bizden biriydin. Seni görmeden çok önce biliyordum bunu. Aynı zamanda bize en son senin katılacağını, alt etmesi en zor kişinin sen olacağını da biliyordum.”

“Kim söyledi sana bunu?”

“Francisco.”

Dagny birkaç saniyenin geçmesini bekledi, sonra sordu. “Sana ne söyledi?”

“Listemizdeki tüm adlar içinde, kazanması en zor kişinin sen olacağını söyledi. Senin varlığını ilk o zaman duydum. Adını listeye yazan Francisco’ydu. Taggart Transcontinental’ın geleceği için senin tek umut olduğunu, çok uzun süre bize karşı duracağını, demiryolun için amansız bir mücadele vereceğini söylemişti. Dayanma gücünün, cesaretinin ve adanmışlığının çok büyük olduğunu söyledi.” Dagny’ye çabucak göz attı. “Başka bir şey söylemedi. Senden de tıpkı gelecekteki grevcilerimizin herhangi birinden söz ediyormuş gibi söz etti. İkinizin çocukluk arkadaşı olduğunuzu biliyordum, o kadar.”

“Beni ne zaman gördün?”

“İki yıl sonra.”

“Nasıl?”

“Rastlantıydı. Gecenin geç saatiydi... Taggart terminalinde, yolcu peronlarından birinde.” Dagny bunun bir teslimiyet türü olduğunu biliyordu. Galt aslında söylemek istemiyor ama yine de konuşma ihtiyacı hissediyordu, Dagny onun sesinde hem çekimserliğin çekişini, hem söylemenin yoğunluğunu duyabiliyordu,

bunun nedeni de ikisine bu temas şansını tanımak istemesiydi. “Bir gece elbisesi giymiştin. Üzerinde omuzlarından hafifçe kaymış bir de pelerinin vardı. İlk önce ancak çıplak omuzlarını, sırtını ve profilini görebildim. Pelerin daha kayacakmış, orada çıplak kalacakmışsın gibiydi. Derken farkına vardım, altında buz rengi, uzun bir elbisen vardı. Yunan tanrıçalarının tuniklerine benziyordu. Ama kısa kesilmiş saçların ve gururlu profilin, Amerikan kadınlarına özgüydü. İstasyonda hiç olmayacak kadar aykırı görünüyordun. Zaten ben seni orada görmüyordum. Daha önce hiç görmediğim türden bir yerin manzarası vardı karşımda... Ama sonra birdenbire fark ettim ki sen gerçekten demiryollarına aittin. O metal dirseklere, o kurum dolu yere. Rüzgârla kıpırdayan elbisen, çıplak omuzların, seninki kadar canlı bir yüz... Bunların ait olduğu uygun fon oydu, bir apartman dairesinin perdeli pencereleri değildi. Lüksün sembolü gibiydin ve o lüksün kaynağı olan yerdeydin. Serveti, zarafeti, hayat sevincini asıl hak sahibi olanlara geri getiriyor gibiydin. Demiryollarını ve fabrikaları yaratan insanlara veriyordun. Sende enerjinin ve onun ödülünün havası vardı; işinin ustası olmaktan gelen lüksün bir yansıması vardı. Ben de bu ikisinin birbirinden ayrılmaz şeyler olduğunu söyleyen ilk insandım. Kendi kendime düşündüm. Eğer çağımız kendi tanrılarına biçim vermeye kalkışsa, Amerikan demiryollarının ruhunu temsil edecek bir heykel dikmek istese, o heykel sen olurdun... Sonra senin ne yaptığını gördüm... ve o zaman kim olduğunu anladım. Üç terminal görevlisine emirler veriyordun. Kelimelerini duyamıyordum ama sesin güvenli, konuşman hızlı ve netti. Senin Dagny Taggart olduğunu anlamıştım. Biraz yaklaştım, iki cümle duyabildim. Adamlardan biri, ‘Kim demiş?’ diye sordu, sen de, ‘Ben diyorum,’ diye cevap verdin. Duyabildiğim o kadarla kaldı. Bu da yeterli oldu zaten.”

“Ya sonra?”

Galt gözlerini yavaşça kaldırdı, odanın karşısından Dagny’nin gözlerine baktı. Bu bakışın yoğunluğu sesini daha da kısmasına,

tonunu bulandırıp yumuşatmasına, ona sanki kendiyle umutsuzca dalga geçiyormuş gibi bir nitelik vermesine yol açtı. “O zaman anladım ki bu grev uğruna feda edeceklerim arasında bedeli en yüksek olan... terk ettiğim motor olmayacaktı.”

Dagny içinden, yanından geçen o isimsiz yolcular arasında hangisinin Galt olduğunu düşündü. Lokomotiften çıkan buhar kadar önemsiz, onun kadar görmezden gelinen insanlar... Acaba ona ne kadar yaklaşmıştı? “Neden o sıra ya da daha sonra benimle konuşmadın?”

“O gece Taggart terminalinde ne yapıyordun, hatırlıyor musun?”

“Bir gece beni bir partiden acele çağırdıklarını hayal meyal hatırlıyorum. Babam kent dışındaydı, yeni terminal müdürü bir hata yapmıştı, tünellerdeki trafik fena halde tıkanmıştı. Eski müdür de bir hafta önce apansız istifa etmişti çünkü.”

“Onu istifa ettiren bendim.”

“Anlıyorum...”

Sesi söner gibi oldu, gözkapakları indi. Eğer Galt o gece dayanamasaydı, hemen orada ya da daha sonra yaklaşp bir taleple karşısına çıksaydı ne tür bir trajedinin yaşanacağını merak etti. Yok ediciyi ilk gördüğünde vuracağım cümlesini nasıl bağırarak, ağlayarak ilan ettiğini hatırladı. Onu vururdum, dedi kendi kendine, oynadığı rolü keşfeder etmez vururdum. Ve ne olursa olsun keşfederdim. Dagny ürperdi. Yine de Galt’ın o gece yanına gelmesini istediğini fark ediyordu. Zihninde varlığını kabullenmediği bir düşünce vardı. Karanlık bir sıcaklık gibi dolaşıyordu bu fikir: Onu vururdum, ama önce...

Dagny başını kaldırdı. Kafasındaki düşüncenin apaçık okunabilen bir şey olduğunu Galt’ın gözlerinden anladı. Kendisi de onun düşüncelerini okuyabiliyordu. O gölgeli bakışı, ağızdaki gerginliği görüp içindeki acıyı sezdi, kendi içinden ona acı çek-tirme, çektiğini görme hevesi yükselip boğucu düzeye vardı. O acıyı seyretmek... O da Galt da dayanamayınca kadar seyretmek, ondan sonra da onu zevkin çaresizliğine indirgemek.

Galt ayağa kalktı, başka tarafa baktı. Dagny onu bu kadar sakın ve net gösteren şeyin başını hafif kaldırmış olması mı, yoksa çizgilerindeki gerilim mi olduğunu anlayamadı. Sanki tüm duyguları soyulup temizlenmiş, ortada çıplak vücudu kalmıştı.

“Demiryolunun ihtiyaç duyduğu, ama son on yıl içinde kaybettiğin her kişi,” dedi. “Sana hepsini kaybettiren bendim.” Sesinde bir monotonluk vardı. Bir muhasebecinin, hovarda müşterisine, satın aldığı şeylerin maliyetinden kurtulamayacağını söylemesi kadar basit konuşuyordu. “Taggart Transcontinental’ın altından, bastığı her dayanağı çektim. Şimdi geri dönecek olursan her şey senin başına çökecek.”

Galt odadan çıkmak üzere döndü. Dagny onu durdurdu. Asıl durduran, ağzından çıkan kelimelerden çok, sesinin tonu olmuştu. Boğuk çıkıyordu sesi. İçinde duygu yoktu. Yalnızca çöken bir ağırlığı, renk olarak da bir iç yankısı vardı. Sürüklenen, tehlide benzeyen bir yankı. Onurunun kalıntılarını hâlâ koruyan ama artık o konuyu pek de umursamayan birinin yakarışı gibi.

“Beni burada tutmak istiyorsun, değil mi?”

“Dünyada her şeyden çok.”

“Tutabilirsin.”

“Biliyorum.”

Galt’ın sesi de Dagny’nin sesiyle aynı tondaydı. Sonra sustu, soluk aldı. Yeniden konuştuğunda sesi kısık, net, stresli bir bilinçlilik tonundaydı. Bir gülümsemeyi yansıtır gibiydi.

“Benim istediğim, senin bu yeri kabul etmen. Yoksa senin fiziksel varlığının anlamsız olarak burada bulunması benim ne işime yarar? Çoğu insanın ömrü boyunca kendini kandırmakta kullandığı sahte gerçeğe benzer. Ben bunu yapamam.” Gitmek üzere döndü. “Sen de yapamazsın. İyi geceler Bayan Taggart.”

Yürüyüp kendi odasına girdi, kapıyı kapattı.

Dagny düşünmenin de ötesine geçmiş durumdaydı. Odanın karanlığı içinde, yatağına uzanmış yatarken ne düşünebiliyor ne de uyuyabiliyordu. Zihnini dolduran o iniltili şiddet, sanki yalnızca

kaslarından kaynaklanan bir duyguydu ama tonu ve kıvrımlı gölgeleri yakarış dolu bir çığlığı andırıyor, Dagny o çığlığı kelimeler halinde değil de bir acı olarak algılıyordu... Gelsin buraya, kırıp döksün... Başka her şey cehennemin dibine, demiryolum da onun grevi de uğrunda yaşadığımız her şey de! Cehennemin dibine... Ne idiysek, şimdi neyse, hepsi... Yarın öleceksem öleyim, ama yarın. Önce buraya gelsin. Ne pahasına olursa olsun, o nasıl isterse. Artık ona satılamayacak hiçbir şey kalmadı... Hayvanlaşmak bu mu demek? Bu demek, ben de öleyim...

Dagny sırtüstü yatıyor, avuçlarını iki yanda çarşafıya bastırıyordu. Bastırmasa hemen kalkacak, yürüyüp onun odasına gidecekti. Bunu bile yapabileceğini biliyordu. Bu ben değilim. Tahammül edemediğim ama kontrol de edemediğim bir beden bu. Ama içinde bir yerlerde, kelime olarak değil de hareketsiz ve ısıltılı bir nokta olarak, o gözlemci yargıç duruyordu. Artık ciddi ve suçlayıcı değildi. Onaylıyor, eğleniyor gibiydi. Sanki ona, "Vücudun mu?" diyordu. "Eğer o, tanıdığın o insan olmasaydı, vücudun seni bu noktaya getirir miydi? Neden istediğin yalnızca onun vücudu da başka hiç kimseninki değil? Onun da senin de hep uğrunda yaşadığınız şeyleri lanetlediğini mi sanıyorsun? Şu anda arzularınla onurlandırdığın şeyi mi lanetliyorsun?" Bu sözleri duymak zorunda değildi. Zaten biliyordu hepsini. Her zaman bilmişti. Bir süre sonra bilmenin pırıltısını kaybetti, geriye o acıdan ve çarşafa bastırılmış avuçlardan başka hiçbir şey kalmadı... Bir de tabii, acaba o da uyanık mı, o da aynı işkenceyle mi boğuşuyor, diye bir merak. Evin içinde hiçbir ses duymuyor, onun penceresinden dışarıdaki ağaç gövdelerine yansıyan ışık falan da görmüyordu. Çok uzun bir süre sonra onun odasından, deminki sorularını tam olarak cevaplayan iki ses duydu. Onun uyanık olduğunu ama buraya gelmediğini anladı. Duydukları, önce adım sesi, sonra da bir çakmağın çakılmasıydı.

Richard Halley çalmayı bıraktı, ellerini piyanonun tuşlarından çekti, Dagny'ye döndü. Dagny'nin duygularını saklamaya çalışır gibi, istemeyerek başını eğdiğini gördü, ayağa kalktı, gülümsedi, "Teşekkür ederim," dedi.

Dagny, "Yo, hayır," diye fısıldadı. Minnetin kendisine ait olduğunu, bunu ifade etmenin ise yararsız olduğunu biliyordu. Şu anda Halley'nin onun için çaldığı parçaların yazıldığı o uzun yılları düşündü. Burada. Vadinin kenarındaki bu ufacık evde, sesin tüm ihtişamını biçimlendirerek, var olma duygusunu güzel-lik duygusuyla eşleştiren bir kavrama, akışkan bir anıt dikmeye uğraştığı süre. O süre boyunca kendisi New York sokaklarını arşınlayıp bir haz ifadesini umutsuzca aramış, modern bir senfoninin gıcırıltıları da peşinden onu izleyip durmuştu. Bir hoparlörün enfeksiyonlu boğazından fişkırlıp varoluşa nefret dolu öksürüğünü sunuyormuş gibi.

"Ama ben ciddiym," diye gülümsedi Richard Halley. "Ben bir iş adamıyım, hiçbir şeyi de bedelini almadan yapmam. Siz bana karşılığını ödediniz. Bu akşam neden sizin için ödeme yapmayı istemiştin, anlıyor musunuz?"

Dagny başını kaldırdı. Halley salonunun ortasında dimdik duruyordu. İkisi yalnızdı. Açık pencereden dışarıdaki yaz akşamı içeriye doluyordu. Kara ağaçlar kademe kademe alçalan yamaçta, vadinin ötelerindeki ışıltıları saklamaya çalışıyor gibiydi.

"Bayan Taggart, eserlerim acaba kaç kişinin gözünde, sizin gözünüzde olduğu kadar anlam taşır?"

"Pek değil," dedi Dagny. Sesinde ne böbürlenme ne de iltifat vardı.

"İşte istediğim bedel de bu. Bunu ödemeye pek çok kişinin gücü yetmez. Aldığınız zevki, tattığınız duyguları kastetmiyorum. Duygular cehennemin dibine... Ben sizin anlamanızı ve aldığınız zevkin benimkiyle aynı yapıda olmasını kastediyorum. Aynı kaynaktan geliyor çünkü. Zekânızdan, eserim bestelenirken kullanılmış standartlarla değerlendirebilen bir zihinsel idrak ye-

teneğini kullanmanızdan... Yani hissetmeniz değil de ben sizin neyi hissetmenizi istemişsem onu hissetmiş olmanızdan ötürü. Çalışmamı beğendiğiniz için değil de tam beğenilmesini istediğim niteliklerini beğenmiş olduğunuz için.” Sonra yüksek sesle güldü. “Sanatçıların içinde, beğenilme arzusundan daha güçlü bir tek ihtiras vardır, o da gelen beğenin yapısını anlama korkusudur. Ama ben bu korkuyu hiç duymadım. Çalışmalarım konusunda da beklediğim tepkiler konusunda da kendimi hiçbir zaman kandırmadım; her ikisine de çok fazla değer veririm. Sebepsiz beğenilmek, duygusal beğenilmek, sezgisel beğenilmek, içgüdüsel beğenilmek ya da körü körüne beğenilmek benim istediğim bir şey değildir. Hiçbir türde körlükten hoşlanmam, göstereceğim çok şey var. Sağırlıktan da hoşlanmam, söyleyecek de çok şeyim var. Kimsenin beni kalpten sevmesi umurumda değildir, beyninden sevmesini isterim. Karşıma bu paha biçilmez yeteneğe sahip bir müşteri çıkınca da performansım karşılıklı alışverişe, karşılıklı kazanmaya dönüşür. Sanatçı da bir tacirdir Bayan Taggart. Tüm tacirlerin en zorlusu, en çok şey bekleyenidir. Şimdi anlıyor musunuz beni?”

“Evet,” dedi Dagny. Ama buna inanamıyordu. “Evet, anlıyorum.” İnanamaması da kendine manevi gururunun sembolü olarak seçtiği şeyi, bu insanın, bu en beklemediği insanın da seçtiğini görmekten kaynaklanıyordu.

“Eğer anlıyorsanız, demin neden o kadar trajik bir ifadeye büründünüz? Neyin pişmanlığını hissettiniz?”

“Eserleriniz işitilmeden geçen on yılın pişmanlığı...”

“Ama öyle olmadı. Her yıl iki üç konser verdim. Burada, Galt Kovuğu’nda. Haftaya da bir tane veriyorum. Umarım gelirsiniz. Giriş bileti yirmi beş sent.”

Dagny gülmesini tutamadı. Halley de gülümsedi, sonra seslendirmede olduğu bir düşüncenin etkisiyle yüzü yavaşça ciddileşti. Pencerenin karanlığına, o karanlığın ötesindeki bir noktada, dalların arasında solan ay ışığının parıldattığı metalik ışığa

bakıyordu. Dolar işareti orada, gökyüzüne işlenmiş oymalı bir çeliğe benziyordu.

“Bayan Taggart, neden bir tek iş adamına karşılık üç düzine modern sanatçı vermeye hazır olduğumu anlıyor musunuz? Ellis Wyatt gibi, Ken Danagger gibi hiç müzik kulağı olmayan adamlarla neden daha çok ortak yanım olduğunu, Mort Liddy ve Balph Eubank’le ise ortak hiçbir yanımın bulunmadığını görebiliyor musunuz? İster senfoni olsun ister kömür madeni, tüm işler bir yaratımdır ve hep aynı kaynaktan gelir: Bir şeyi kendi gözleriyle görme kapasitesi gibi ihlal edilemez bir özellikten. Bunun anlamı, rasyonel bir tanımlamadır, yani görmek, ilişkiyi kurmak ve yapmak... Daha önce görülmemiş, ilişkilendirilmemiş ve yapılmamış bir şeyi yapmak, ortaya çıkarmak. Hani yazarlara, senfonilere, romanlara özgü dedikleri o pırıl pırıl yaratıcılık var ya... Acaba petrolü kullanmayı ilk keşfeden, maden ocağını ilk işletebilen, ilk defa bir elektrik motoru yapan insanı güden şeyin ne olduğunu sanıyorlar? Müzisyenler ile şairlerin içindeki o sönmek bilmeyen kutsal ateşten söz ediyorlar. Bir sanayicinin, yeni geliştirdiği metal için tüm dünyaya meydan okumasını sağlayan ne peki? Uçakları icat edenleri, demiryollarını yapanları, yeni mikropları ya da çağlar boyunca yeni kıtaları keşfedenleri güden... Gerçeği izleme yolundaki o ödünsüz adanmışlık, diyorlar Bayan Taggart. Ahlakçıların ve sanat âşıkklarının yüzyıllardır sanatçının doğruyu izleme yolundaki adanmışlığından söz edip durduğunu duymuyor musunuz? Peki dünyanın döndüğünü söyleyen adamın ya da yaptığı çelik ve bakır alaşımının bazı işleri başaracak birtakım nitelikleri olduğunu iddia eden, tüm dünya üstüne gelse bile kafasındaki gerçekleri inkâr etmeyip onun karşısında dikilen adamın adanmışlığından daha büyük bir adanmışlık gösterebilir misiniz bana? İşte bu, Bayan Taggart, bu tür ruh, cesaret ve gerçeklik aşkıdır! Öte yanda da sarsak bir serseri ortalıkta dolaşüyor, kendisinin ancak delilere özgü bir mükemmelliğe ulaştığı yolunda gururla böbürleniyor, nedeni de bir ressam olması... Yaptığı resmin

ne olduğunu da ne anlama geldiğini de bildiği yok, “olmak” ve “anlam taşımak” gibi kavramlar onu sınırlayamayacak kadar kaba saba şeyler, o çok daha yüce esrarengizliklerin aracı, o eseri nasıl ve niçin yarattığını bilmiyor, içinden fıskırmış; tıpkı sarhoşların kusması gibi. Hiç düşünmemiş, düşünmeye tenezzül de etmez zaten, yalnızca hissetmiş. Tek yapması gereken hissetmek. O şapşal, tuhaf bakışlı, salyası akan, titreyip duran sefil! Ben bir sanat eserinin yaratılması için ne tür bir disiplin, ne tür bir çaba, ne ölçüde zihinsel gerilim, kişinin yeteneği üzerinde ne tür zorlamalar gerektiğini bilen biriyim. Bu çabanın, zincire vurulmuş mahkûmların çalışmasını bile dinlenme gibi gösterdiğini, hiçbir sadist çavuşun hiçbir talimde zorlayamayacağı ölçülere vardığını bilen biriyim. Ben bir kömür madeni işletmecisini, daha yüce esrarengizliklerin aracı olan o kişilere tercih ederim. İşletmeci, kömür yüklü arabaları yerin altında hareket ettiren şeyin kendi duyguları olmadığını çok iyi bilir. O arabaları neyin yürüttüğünü bilir. Duygular mı? Eh, tabii hissederiz. O işletmeci de siz de ben de. Hatta aslında hissedeabilen kişiler yalnızca biz olabiliriz. Duygularımızın nereden geldiğini de biliyoruz. Ama bizim bilmediğimiz, öğrenmeyi de çok uzun süre ertelediğimiz şey, duygularının hesabını veremeyeceklerini iddia edenlerin niteliği. Bunu daha yeni yeni öğreniyoruz. Hatamız çok pahalıya patladı. En büyük payı olanlar da en büyük bedeli ödeyecek, zaten adalet de öylesini gerektirir. Suçu en fazla olanlar, gerçek sanatçılar. İlk onlar yok edilecek çünkü kendi cellatlarının zaferini onlar hazırladı. Tek koruyucularını mahvetmeye yardım ederek yaptılar bunu. Çünkü eğer iş adamı, kendinin insanoğlundaki en yüce yaratma ruhunun tezahürü olduğunu bilmediği için dünyanın en aptal insanı sayılacaksa, iş adamını kendi düşmanı sayan sanatçı kesinlikle ondan daha ahmadır.”

Dagny vadinin sokaklarında yürür, güneşte parıldayan dükân vitrinlerine çocuksu bir heyecanla bakarken, bu doğru, diye düşünüyordu. Buradaki iş girişimlerinde sanatın belli bir amaç

doğrultusunda seçiciliği vardı. Konser salonunun karanlığında oturup Halley'nin müziğindeki kontrollü şiddeti ve matematiksel kesinliği dinlerken, sanatın da iş dünyasındaki o ciddi disipline sahip olduğunu hissediyordu.

Açık havada, sıra sıra dizilmiş oturaklardan birine oturup sahnede Kay Ludlow'u seyrederken, her ikisinde de mühendisliğin ışıltısı var, diye düşündü Dagny. Çocukluğundan bu yana hiç yaşamadığı bir tecrübeydi bu. Üç saat boyunca seyrettiği oyun, yepyeni bir hikâye üzerine kuruluydu. Daha önce hiç bilmediği o hikâyeyi, ilk defa duyduğu satırlarla, yüzyıllardır tekrarlanan sözlerden alınma olmayan ifadelerle izliyordu. Zekice, beklenmeyen, mantıklı, amaçlı dizinler, dikkatini uyanık tutuyordu. Bu zevki çoktandır unutmuştu. Hele bunu, ruhunun güzelliği de fiziksel güzelliğine denk olan üstün bir kadının performansıyla izlemek, gerçekten olağanüstü bir tecrübeydi.

Oyundan sonra bunu Kay Ludlow'a söylediğinde kadın gülmüsed, "İşte o yüzden buradayım Bayan Taggart," dedi. "İnsan yüceliğinin niteliklerini ne ölçüde ifade edebiliyorsam, dış dünya o nitelikleri o kadar aşağılamaya kalkıştı. Yalnızca yozlaşmışları, fahişeleri, avantacıları, ev yıkanları oynamama izin verdiler. Her seferinde de beni yenen, komşunun kız çocuğu gibi bir tip oluyordu. Sıradanlığın sevabını simgeleyen biri. İstidadımı, istidat kavramını karalamak için kullandılar. O yüzden bıraktım."

Dagny, bir oyun seyrettikten sonra bu denli bir coşkuyu çocukluğundan beri yaşamadığını düşünüyordu. Bir lağımın içini gereksiz yere inceleme duygusu yerine, hayatta uzanmaya değer şeyler olduğu duygusu içindeydi. İzleyiciler oturma alanının yer aldığı ışıklandırılmış yerden ayrılıp karanlıklara dalarken ileride Ellis Wyatt'ı, Yargıç Narragansett'i, Ken Danagger'ı gördü. Bunlar bir zamanlar, her tür sanattan tiksindiklerini söylemiş kişilerdi. O gece dikkatini çeken son görüntü, ince uzun iki kişinin kayalar arasındaki yokuşu tırmanması oldu. Altın rengi ışıklar saçlarında parıltıyordu. Kay Ludlow ile Ragnar Danneskjöld'dü bunlar.

Dagny, acaba bu ikisini mahvetmeyi amaç edinmiş bir dünyaya geri dönebilir miyim, diye merak etti.

Fırının sahibi olan genç kadının iki oğlunu gördüğünde, kendi çocukluğunu hatırlamadan edemiyordu. Onları genellikle vadinin yollarında dolaşırken görüyordu. Korkusuz iki varlık gibilerdi. Biri yedi, diğeri dört yaşındaydı. Dünyaya bakışları, Dagny'nin çocukluğundaki gibiydi. Dış dünyadaki çocukların yüzünde gördüğü o ifade yoktu bunlarda. O korku, çocuğun yetişkine karşı savunmasını oluşturan o yarı sır saklayan yarı alay eden, yalanları dinleyip nefret etmeyi öğrendiğini gösteren o ifade yoktu. İki çocuğun yüzündeki ifade açık, neşeli, dostça bir güvenle doluydu. Canlarının acıtılmasını beklemeyen kedi yavruları gibilerdi. Masum ve doğal, kibirden uzak bir kendine güvenin tüm pırıltılarını taşıyorlardı. Herhangi bir yabancının da bunu görebileceğine dair masum bir güven duyuyorlardı. Nereye isterlerse gidebileceklerine, her şeyi keşfedebileceklerine güvenleri tamdı. Hayatın keşfetmeye değmeyecek bir şeyler saklamadığından eminlerdi. Eğer kötü niyetle karşılaşılırsa bunu tehlikeli ama aptalca bir şey olarak, varoluş yasasına aykırı bir şey olarak reddedecekmiş gibi görünüyorlardı.

Genç anne, taze bir ekmeği kâğıda sarıp uzatırken Dagny'nin sözlerine karşılık, "Onlar benim kariyerimi temsil ediyor Bayan Taggart," diye karşılık verdi. "Onlar benim seçtiğim mesleğin ürünü. Annelik konusundaki onca saçma sapan yüceltmelere rağmen bu işi dış dünyada doğru dürüst yapmaya imkân yok. Sanırım eşimle tanıştınız. Kendisi Dick McNamara'nın yanında çalışan ekonomi öğretmeni. Herhalde biliyorsunuzdur, bu vadede kolektif taahhütlere yer yok. Ailelerin, akrabaların buraya getirilmesine izin yok. Her gelenin kendi iradesiyle grev yemini etmesi şart. Ben buraya yalnızca kocamın mesleği için değil kendi kariyerim için de geldim. Oğullarımı gerektiği gibi yetiştirmek için geldim. Onları asla beyinlerini durduran, mantığın gereksiz olduğunu öğreten, karşısına başa çıkamayacağı kadar saçma bir kaos çıkaran, kronik

bir korku ortamında yaşatan eğitim sistemine teslim edemezdim. Benim çocuklarım ile dışarıdaki çocuklar arasındaki farka mı şaşıyorsunuz Bayan Taggart? Bu farkın nedeni çok basit. Çünkü burada, Galt Kovuğu'nda, bir çocuğun karşısına mantıksızlığı çıkarmayı canavarlık saymayacak hiç kimse yok.”

Dagny o akşamki yıllık buluşmada Dr. Akston'ın üç öğrencisine bakarken içinden, dışarıdaki dünyada okulların kaybettiği öğretmenleri düşündü.

Dr. Akston bu akşam için bir başka konuk daha davet etmişti, o da Kay Ludlow'du. Altısı birden, Akston'ın evinin arka bahçesinde, batan güneşin ışıkları yüzlerinde parlayarak oturuyordu. Vadi aşağıda yumuşacık, mavi bir buğuyla kaplanmaktaydı.

Dagny, Dr. Akston'ın öğrencilerine baktı. Enerji dolu insanlardı, şezlonglarına rahat bir memnuniyet içinde uzanmışlardı. Üstlerinde pantolonları, rüzgârlıkları, açık yakalı gömlekleri vardı: John Galt, Francisco d'Anconia, Ragnar Danneskjöld.

Dr. Akston gülümseyerek, “Şaşırmayın Bayan Taggart,” dedi. “Bu üç öğrencimin bir tür insanüstü yaratık olduğunu sanma yanılgısına da düşmeyin. Onlar çok daha büyük ve çok daha şaşırtıcı bir şey: Normal insan onlar. Dünyanın hiç görmediği bir tür yani. En büyük başarıları da öyle kalabilmiş olmaları. Dünyanın beyni yozlaştıran doktrinleri ve yüzyıllardır biriken kötülükleri karşısında zarar görmemek için istisnai bir akla ve ondan daha da istisnai bir dürüstlüğe ihtiyaç var. Ancak o sayede insan kalmak mümkün çünkü insan mantıklıdır.”

Dagny, Dr. Akston'ın davranışında bir farklılık seziyordu. Her zamanki ciddi içe kapanıklığından farklı bir şey. Sanki Dagny'yi de kendi dünyalarına kabul etmiş gibi bir hali vardı. Sanki onu artık yalnızca bir konuk olarak görmüyordu. Francisco, Dagny'nin orada bulunması normal bir şeymiş, neşeyle kabul edilmesi gereken bir şeymiş gibi davranıyordu. Galt'ın yüzünde de hiçbir farklılık yoktu. Yalnızca Dagny'yi Dr. Akston'ın isteği üzerine buraya getirmiş kibar bir kavalye gibi görünüyordu.

Dr. Akston'ın gözlerinin ikide bir ona döndüğünü fark ediyordu Dagny. Öğrencilerini gururla, değer bilen bir gözlemciye gösteriyormuş gibi. Konuşması da hep aynı konu etrafındaydı; en sevdiği konuya ilgi duyan bir dinleyici bulmuş baba gibiydi.

“Onları üniversitedeyken görmeliydiniz Bayan Taggart. Bu kadar farklı geçmişlere sahip üç çocuk daha bulamazdınız. Ama geçmişin canı cehenneme, sanıyorum birbirlerini daha ilk görüşte fark ettiler, kampüsteki binlerce kişi arasında. Francisco, dünyanın en büyük servetinin mirasçısı; Ragnar Avrupalı bir soylu ve John, kendini gerçekleştirmiş bir insan, her anlamda ve sıfırdan. Meteliksiz, anasız, babasız ve kravatsız. Aslında babası, Ohio'nun kuş uçmaz köşelerinden birinin üzerindeki bir benzincide teknisyendi. John on iki yaşındayken evini terk etmiş, kendi hayat yolunu çizmek üzere ayrılmıştı. Ama bendeki izlenime göre sanki John bu dünyaya bilgelik tanrıçası Minerva olarak gelmiş. Hani yetişkin, giyimli ve silahlı olarak Jüpiter'in kafasından fırlayıp çıkar ya Minerva. Bu üçünü ilk gördüğüm günü hatırlıyorum. Sınıfın arka sıralarında oturuyorlardı. Ben yüksek lisans ve doktora öğrencilerine özel bir ders veriyordum. Öyle de zor bir dersti ki dışarıdan cesaretini toplayıp gelebilen kişi sayısı pek azdı. Bu üçü, üniversitenin birinci sınıfına bile giremeyecek kadar genç görünüyordu. Sonradan öğrendiğime göre o sırada on altı yaşındalarmış. Dersin sonunda John ayağa kalktı, bana bir soru sordu. Altı yıldır felsefe öğrenen bir öğrenci sorsa, öğretmen olarak yine de gurur duyacağım bir soruydu bu. Platon metafiziğiyle ilgili bir soru. Platon bu soruyu kendi kendine soracak kadar akıl sergileyememişti. Cevap verdim, dersten sonra da odama gelmesini söyledim. Geldi.. ama üçü birlikte geldiler. Diğer ikisini koridorda görünce içeriye çağırdım. Onlarla bir saat konuştum, sonra tüm randevularımı iptal ettim, bütün gün onlarla konuşmayı sürdürdüm. Sonunda o derse kayıtlı öğrenci olarak gelmeleri ve kredilerini kazanmaları için ayarlama yaptım. Geldiler. Sınıftaki en yüksek notları aldılar... İki konuda derece

yapacaklardı: fizik ve felsefe. Bu seçimleri herkesi şaşırtıyor, bir tek bana ilginç gelmiyordu. Modern düşünceyi temsil edenler gerçeği görmeyi, modern fizikçiler de düşünmeyi gereksiz buluyordu. Oysa ben biliyordum. Beni asıl şaşırtan, bu üç çocuğun da biliyor olmasıydı... Robert Stadler fizik kürsüsü başkanıydı, ben de felsefe kürsüsü başkanıydım. Bu üç öğrenci için o da ben de tüm usulleri ve sınırlamaları askıya aldık.

“Sıradan, gereksiz derslere girip çıkmalarını istemedik, onun yerine onlara en zor görevleri yükledik, dört yıllık eğitimleri süresince istedikleri iki konuda derece almaları için yolu açtık. Bu uğurda onlar da çok çalıştı! O dört yıl boyunca ayrıca hayatlarını kazanmak için de çalıştılar. Francisco ile Ragnar’a ailelerinden harçlık geliyordu, John’un ise hiçbir şeyi yoktu. Ama kendi tecrübelerini ve kendi paralarını kazanabilmek için üçü de yarı zamanlı işlere girdi. Francisco bir bakır dökümhanesinde, John da bir demiryolu tamirhanesinde çalıştı. Ragnar’a gelince Bayan Taggart... Hayır, Ragnar da asla onlardan geri kalmıyordu. Ama içlerinde en sakini oydu. Üniversite kütüphanesinde görevli olarak çalıştı. Her şeye vakitleri vardı ama insanlara, kampüs faaliyetlerine ayıracak zamanları yoktu. Onlar... Ragnar!” Bunu birden sert bir sesle seslenmişti öğrencisine. “Toprağa oturma!”

Danneskjöld oturduğu yerden kalkıp çimenlere geçmiş, başını Kay Ludlow’un dizlerine dayamıştı. Söz dinleyip yerden kalkarken sesli sesli gülüyordu. Dr. Akston özür diler gibi gülümsedi.

“Eski huyumdur,” diye açıklama yaptı Dagny’ye. “Şartlı refleks herhalde. Üniversitedeyken de o soğuk, sisli akşamlarda, benim evin arka bahçesinde yere oturur, ben de yakaladıkça onu kaldırırdım. Bu konularda çok kaygısızdı. Beni endişelendiriyordu. Oysa tehlikeleri bilmesi gerekirdi ve...”

Birden sustu. Dagny’nin şaşkın bakışlarında gördüğü de kendi kafasındaki düşüncenin aynısıydı: yetişkin Ragnar’ın karşılaşmayı seçtiği tehlikeler! Dr. Akston omuz silkti, iki elini iki yana açıp

kendisiyle alay eder gibi bir ifade takındı. Kay Ludlow ona anlayışla gülümsüyordu.

Akston içini çekerek devam etti. “Evim kampüsün hemen dışında, Erie Gölü’ne bakan bir tepenin üzerindeydi. Dördümüz orada pek çok akşam geçirdik. İlkbahar ve şonbahar akşamlarında, arka bahçemde bugünkü gibi otururduk, yalnız manzara olarak bu granit dağlar değil göl ve yayılıp giden sonsuz alanlar vardı karşımızda. Öyle akşamlarda, her derstekinden daha çok çalışmak zorunda kalırdım. Bana sordukları sorulara cevaplar verirdim, açtıkları konuları tartışırdık. Gece yarısında kalkıp onlara sıcak çikolata pişirir, zorla içirirdim. Vakit ayırıp da doğru dürüst besin alamadıklarından kuşkulanıyordum. Sonrasında yine konuşmayı sürdürürdük. Derken göl kapkaranlık kesilir, gökyüzünün rengi dünyanınkinden açık renk olurdu. Bazen gökyüzünün koyulaşıp gölün renginin açıldığını ben fark edinceye kadar konuştuğumuz da oluyordu. Gün ışığına birkaç cümle kalana kadar... Ama aklımı başıma toplamam gerekirdi. Zaten yeterince uyku uyumuyordum, biliyordum. Ama yine de zaman zaman unuttuyordum bunu. Ne zaman onlarla birlikte olsam sanki sabahmış, dipdiriymişiz, önümüzde koskoca bir gün varmış gibi hissederdim. Gelecekte kendilerini hangi işlerde bulacaklarından hiç söz etmezlerdi. Esrarengiz, büyük bir gücün onlara istediklerini yapabilmeleri için şu ya da bu tür bilinmeyen bir yetenek verip vermediğini tartışmazlardı. Yalnızca ne yapacaklarını söylerlerdi. Sevgi insanı korkak mı yapıyor? Hatırlıyorum, ben en büyük korkuları onları dinlerken, dünyanın ne hale geldiğini, gelecekte nelerle karşılaşacaklarını düşünürken yaşıyordum. Korku, evet. Ama aslında korkudan da fazla bir şeydi, insana cinayet işlettirecek kadar güçlü bir duyguydu. Dünyanın gidişatının bu çocukları yok etmeyi amaçladığını düşündükçe, bu üç çocuğumun damgalanmış kurbanlar olduğunu idrak ettikçe irilerini öldürebilecek hale geliyordum. Evet, öldürürdüm de... Ama kimi öldürecek-tim? Herkesi ve hiç kimseyi. Bir tek düşman yoktu. Olayın bir

merkezi, kötü adamı yoktu. Ne tek kuruş kazanmayı becerebilen mızımız çalışanlar ne de kendi gölgesinden korkan hırsız devlet memurları. Dehşetin ayıbına yuvarlanan, tüm dünyaydı. Onu oraya iten de iyi olabilecek, dürüst olabilecek insanlardı. İhtiyacın yetenekten üstün olduğuna, acımanın adaletten kutsal olduğuna inandıkları için yapıyorlardı bunu. Ama bunlar ara sıra ortaya çıkan duygulardı. Her zaman böyle hissetmiyordum. Çocuklarımı dinledikçe, hiçbir şeyin onları alt edemeyeceğinden emin oluyordum. Arka bahçemde onlara bakarken, evimin ötesinde koskoca binalar olduğunu, onların esaret altına girmemiş düşünceye dikilmiş anıtlar olduğunu anlıyordum. Patrick Henry Üniversitesi! Daha ötede de Cleveland'ın ışıkları, bacaların ardında çelik tesislerinin turuncu pırıltıları, radyo kulelerinin kırmızı noktaları, kapkara gökyüzünde havaalanlarının bembeyaz projektörleri vardı. Bunları gördükçe dünyada var olmuş olan tüm büyüklükler adına, üç çocuğumun son mirasçıları olduğu o büyüklükler adına, sonunda kazanacaklarından emin oluyordum. Bir gece John'un epeydir sessiz kaldığını fark ettim, sonra uyuyakaldığını gördüm. Toprağa uzanmış, uyumuştı. Öbür ikisi de onun iki gündür uyumadığını söyledi. Francisco ile Ragnar'ı hemen yatağa yolladım ama John'u rahatsız etmeye gönlüm elvermedi. Bir battaniye getirip örttüm, sabaha kadar olduğu yerde uyumasına izin verdim, kendim de başında oturup bekledim. Yıldız ışığında yüzünü seyrediyordum. Derken gamsız alnına, kapalı gözkapaklarına günün ilk ışıkları düştü, içimde uyanan şey bir dua değildi. Ben dua etmem. Aslında o duygu, duanın ulaşmaya çalışıp da ulaşamadığı bir şeydi. Doğruya olan sevgime tam ve güvenli bir adanma, doğrunun kazanacağından emin olma, bu çocuğun hak ettiği geleceğe ulaşabileceğini bilme." Kolunu uzatıp vadiyi işaret etti. "Tabii bu kadar görkemli olmasını da bu kadar zor olmasını da beklemiyorum."

Dr. Akston konuşurken hava kararmış, dağlar gökyüzüyle birbirine karışır gibi görünmeye başlamıştı. Aşağıda vadinin tek

tek ışıkları havada asılı gibiydi. Yukarıda Stockton'ın dökümhanesinin kızıl soluğu, Mulligan'ın evinin ışıklı pencereleri vardı. Gökyüzüne asılmış bir vagon gibiydi.

“Aslında bir rakibim vardı,” dedi Dr. Akston yavaşça. “Robert Stadler... Çatma kaşlarını John, geçti gitti artık... John çok severdi bir zamanlar onu. Eh, ben de severdim... Yo, aslında tam da öyle sayılmaz ama insanın Stadler gibi bir zekâyâ karşı hissettiği duygu, sevgiye acı kadar yakın bir duygudur. En nadir zevklerden biri olan hayranlıktır. Hayır, sevmiyordum onu. Ama onunla ikimiz her zaman kendimizi, yok olan bir çağın ya da diyarın sağ kalmış iki insanı olarak görürdük. Çevremizi saran sıradanlık batağının ortasında... Robert Stadler'ın büyük günahı, ait olduğu yeri hiçbir zaman doğru dürüst tanımlamamış olmasıydı... Aptallıktan nefret ederdi, insanlara dair hissettiği tek şey oydu. Ona itiraz etme cesaretini gösteren yeteneksizliğe karşı acı, bezgin bir nefret. Kendi yolunu çizmek, yapacaklarını yapabilmek için rahat bırakılmak istiyordu. İnsanları yolunun üzerinden itmek istiyor ama istediği işleri nasıl yapacağını, yolunun ne olduğunu, düşmanlarının kim olduğunu hiçbir zaman tanımlayamıyordu. Kestirme yolu seçti. Gülümsüyor musunuz Bayan Taggart? Siz de mi nefret ediyorsunuz ondan? Evet, hangi kestirme yolu seçtiğini biliyorsunuz.. Bu üç genç konusunda ikimizin rakip olduğunu size kendisi söylemiş. Doğruydum... ama aslında ben durumu öyle görmüyordum. Onun öyle gördüğünü ise çok iyi biliyordum. Eh, eğer rakipsek benim bir avantajım vardı. Bu çocukların niçin her ikimizin mesleğine de ihtiyacı olduğunu ben biliyordum; o ise benim alanıma ilgi duymalarını hiçbir zaman anlayamadı. Felsefenin onun için ne kadar önemli olduğunu da anlamadı. Zaten onu yıkan da bu oldu. Ama o yıllarda henüz bu üç öğrenciyi kavrayabilecek kadar canlılığı vardı. Kavramak diyorum çünkü tek önem verdiği, taptığı değer zekâydı. Çocuklara, onlar kendi özel hazinesiymiş gibi sarıldı. Her zaman çok yalnız bir adam olmuştu. Sanırım tüm hayatı boyunca Francisco

ile Ragnar onun tek aşkı oldu, John ise tek ihtirası. John'u kendi veliahdı, geleceği, ölümsüzlüğü olarak görüyordu. John'un niyeti mucit olmaktı, bu da fizikçi olmasını gerektiriyordu. Mezuniyet sonrasında Robert Stadler'in kürsüsünde akademik derece yapacaktı. Francisco mezun olur olmaz iş hayatına atılmak istiyordu, ikimizin, iki zihinsel babasının mükemmel bir karışımı olacak, dünyaya sanayici olarak adım atacaktı. Ragnar'a gelince... Onun ne meslek seçtiğini bilmiyordunuz, değil mi Bayan Taggart? Hayır, akrobasi pilotu, ormanlar kâşifi ya da derin deniz dalgıcı değil. Bunların hepsinden daha fazla cesaret gerektiren bir şey. Ragnar filozof olmaya karar vermişti. Teorik, akademik, fildişi kulede çalışan bir filozof... Evet, Robert Stadler çok seviyordu onları. Ben de onlar uğruna adam bile öldürürdüm ama öldürecek kimse yok demiştim. Eğer öldürmek çare olsaydı ki değil, öldürülecek kişi Robert Stadler olurdu. Şu anda dünyayı mahveden kötülükle ilgili bir tek büyük suçlu varsa o da Stadler'di. Durumu görebilecek zekâyâ sahipti. Yağmacıları silip süpürecek saygın başarıları temsil eden kişi oydu. Bilimi yağmacıların silahlarına teslim eden de o oldu. John bunu beklemiyordu. Ben de beklemiyordum... John mezuniyet sonrası dersleri için okula geri döndü. Ama bitirmedi. Devlet Bilim Enstitüsü'nün kurulması Robert Stadler tarafından onaylandığı gün çalışmalarını bıraktı. Odasında John'la son konuşmasını yapıp çıktığında koridorda Dr. Stadler'a rastladım. Değişmiş görünüyordu. Bir daha hiçbir insanın yüzünde o tür bir değişiklik görmek istemem. Karşıdan benim yaklaştığımı gördü, neden bana dönüp haykırdığını sanırım kendisi bilmiyordu ama ben biliyordum. 'Sizin gibi pratiklikten uzak idealistlerden usandım artık!' diye haykırdı bana. Başka tarafa baktım. Bir insanın kendi idam fermanını imzalamasına tanık olduğumu biliyordum... Bayan Taggart, bana üç öğrencimle ilgili bir soru sormuştunuz, hatırlıyor musunuz?"

"Evet," diye fısıldadı Dagny.

“Sorunuzun biçiminden, Robert Stadler’in onlar hakkında size neler söylediğini tahmin edebiliyorum. Söyleyin bana, neden onlar hakkında konuşma gereğini duydu?”

Akston, Dagny’nin yüzünde acı bir gülümsemenin gölgesini görüyordu. “Bana onların hikâyesini, insan zekâsına güvenmekten bir yarar gelmeyeceğini göstermek için anlattı. Onların zekâsı, dünyanın gidişatını değiştirebilmesini bekleyeceğiniz zekâlar-dandı, dedi.”

“Peki bunu yapmadılar mı?” diye sordu Dr. Akston.

Dagny yavaşça başını salladı, sonra başı uzun bir an boyunca, onay ve saygı ifadesiyle eğik kaldı.

“Anlamanızı istediğim şey şu Bayan Taggart. Bu dünyanın, yapısı itibarıyla kötülüklerin yeri olduğuna, iyiliğe burada yer olmadığına, iyiliğin asla kazanamayacağına inananların kötülüğünü görmeyi istiyorum. Onlar kendi ilkelerini, kendi değer standartlarını yeniden gözden geçirmek zorundadır. Kötülüğe, gerekli olduğu düşüncesiyle ruhsat vermeden önce iyinin ne olduğunu ve neleri gerektirdiğini kontrol etmek zorundalar. Robert Stadler artık insan zekâsının yetersiz ve yararsız kalacağına, insan hayatının mantıksız olduğuna inanıyor. John Galt’ın büyük bir bilim insanı olup Dr. Floyd Ferris’in emrinde çalışmaya razı olmasını mı bekliyordu? Francisco d’Anconia’nın büyük bir sanayici olup Wesley Mouch’un emirlerine göre, onun çıkar hesaplarına göre çalışmasını mı bekliyordu? Ragnar Danneşkjöld’ün büyük bir filozof olup Dr. Simon Pritchett’in emri altında fetvalar vermesini, aklın var olmadığını, gücün önemli olduğunu söylemesini mi bekliyordu? Robert Stadler’in mantıklı bulup onayladığı bu tür bir gelecek mi yani? Görmeyi istediğim şey Bayan Taggart, hayal kırıklıklarını en yüksek sesle haykıranların, iyilik battı, mantık yetersiz diye çılgılık atanların, aslında kendi savundukları fikirlerin mantıksal sonuçlarını yaşadığıdır. O kadar mantıksal ki görmeye, kavramaya cesaret edemiyorlar. Aklın varlığını reddeden, kaba kuvvetle yönetmenin ahlaken doğru olduğunu savunan bir

dünyada, yeteneklinin yeteneksiz hatırına cezalandırıldığı, en iyinin en kötüye feda edildiği bir ortamda, en iyiler de topluma karşı durmak ve toplumun en amansız düşmanları olmak zorunda kalır. Böyle bir dünyada ölçülmez bir zekâ gücüne sahip John Galt vasıfsız işçi olacak kalacaktır, mucizevi servet yaratıcısı Francisco d'Anconia bir serseri olacaktır, aydınlık dünyaların adamı olan Ragnar Danneskjöld de karanlık bir dünyaya kapatılacaktır. Toplum da Robert Stadler da neyi savunmuşsa onu elde etmiştir. Şimdi yakınmaya, evren mantıksızdır demeye hakları var mı? Mantıksız mıymış?”

Gülümsedi. Gülümsemesinde emin olmanın getirdiği o acımasız yumuşaklık vardı.

“Her insan kendi dünyasını kendine benzer yaratır,” diye devam etti Dr. Akston. “Seçme gücü vardır ama yaptığı seçimin sonuçlarından kaçma gücü yoktur. Elindeki güçten feragat ederse insanlık mevkisinden feragat etmiş demektir, kendi dünyası olarak seçtiği de mantıksızlığın kaosu olur. Her kim ki bir tek düşüncüyü başkalarının iradesine ödün vermeden sürdürürse, her kim ki kendi doğrultusunda bir kibrit çöpü ya da bir ufacık bahçe yaratırsa o kişi o ölçüde adamdır, değeri de buna göre ölçülür.” Dr. Akston parmağıyla öğrencilerini göstererek, “Onlar ödün vermedi,” diye devam etti. “Koruduklarının ve varoluşlarının ölçüsü de bu!” Bir yandan vadiyi gösteriyordu. “Şimdi artık bana sorduğunuz soruya cevap verebilirim çünkü cevabımı tam olarak anlayabileceğinizi biliyorum. Bana üç oğlumun sonunda ne olduklarına bakınca gurur duyup duymadığımı sormuştunuz. Bu kadar gurur duyacağımı umut edemezdim. Her eylemlerinden, her amaçlarından, sahip oldukları her değerden gurur duyuyorum. İşte cevabımın tümü bu kadar Dagny.”

Akston ona ilk adıyla hitap etmişti, çok babacan bir sesle söylemişti bu ismi ama gözleri Dagny'ye değil Galt'a bakıyordu. Galt'ın da gözlerini kaçırmayarak ona bir anlık bir cevap verdiğini, sanki onay sinyali verdiğini görüyordu. Sonra Galt'ın gözleri

Dagny'nin gözlerine döndü. Dagny, Galt'ın ona, aralarındaki sessizlikte asılı kalmış bir unvanın sahibine bakar gibi baktığını görüyordu. Dr. Akston'ın ona sunduğu bir unvan. Ama Akston bunu telaffuz etmemiş, diğerleri de fark etmemişti. Duyduğu şaşkınlığa karşı Galt'ın gözlerinde bir anlık neşeli bir pırıltı, destek, hatta inanılır gibi değil ama... şefkat görmüştü.

D'Anconia Bakır No. 1, dağın yamacında küçük bir yarıktan ibaretti. Sanki bir bıçak inmiş, oraya açılar oluşturan birkaç kesik atmış, kızıl kahve yamaçta kayaların raflarını kıpkızıl yaralar gibi açıkta bırakmıştı. Güneş kavuruyordu orayı. Dagny patikanın kenarında duruyor, iki yanındaki Galt ile Francisco'nun kollarına tutunuyordu. Beş yüz metre aşağıdaki vadi tabanını süpüren rüzgâr yüzlerine vuruyordu.

Dagny madene bakarak, işte bu, insan servetinin dağlara yazılmış öyküsüdür, diye düşündü. Yangın üzerinde birkaç çam ağacı vardı. Yüzyıllardır yabanıl alanı kasıp kavuran fırtınalar yüzünden biçimleri bozulmuştu. O ağaçların örttüğü alanda altı işçi kaya raflarda çalışıyor, çok karmaşık mekanizmalar yarık çizgilerini gökyüzüne doğru izliyor, işin çoğunu bu makineler yapıyordu.

Francisco'nun, eserini ona anlattığı kadar, hatta belki daha fazla, Galt'a anlattığını fark ediyordu Dagny. "Burayı geçen yıldan beri görmemiştin John... Bir de gelecek yıl gör de bak. Dışarıda işlerim birkaç aya kadar bitiyor, ondan sonra burası benim tam zamanlı işim olacak."

Bir soruya cevap olarak, "Yok be John!" diye güldü. Ama Dagny onun Galt'a bakarkenki ifadesinin niteliğini fark ediyordu. Dagny'nin odasında, dayanılmaz bir anın geçmesini beklerken masanın kenarına sarıldığı andaki ifadeydi bu. O anda da sanki karşısında biri varmış gibi davranmıştı. Galt'tı, diye düşündü Dagny. O anda Francisco'nun dayanmasını sağlayan şey Galt'ın hayali olmuştu.

Benliğinin bir noktasında belli belirsiz bir korkuyu hissediyordu Dagny. Francisco'nun o anda Dagny'nin kaybı ve karşısındaki rakibi önünde gösterdiği çaba, bu savaş için ondan beklenen bedeldi. Bu çaba öyle yüksek bir bedele mal olmuştu ki şimdi artık Dr. Akston'ın tahmin ettiği gerçeği göremiyordu. Acaba öğrendiği zaman nasıl etkilenecek, diye merak etti Dagny. Sonra içindeki acı bir ses, belki de öğrenilecek bu tür bir gerçek hiçbir zaman olmayacak, diye hatırlattı ona.

İçindeki bir noktada da Galt'ın, Francisco'ya bakarkenki belli belirsiz gerilimini hissediyordu. Gizliliği olmayan bir duyguya açık, basit, çekincesi olmayan bir teslimiyet bakışıydı bu. Hiç isimlendirmedeği ve hiç inkâr etmediği o kaygı dolu merakı yine hissetti: Acaba bu duygu onu vazgeçme çirkinliğine kadar alçaltacak mıydı?

Ama zihninin büyük bölümü, tüm kuşkulara gülüyormuşçasına rahattı. Bakışları ikide bir, buraya gelirken tırmandıkları keçi yoluna kayıyordu. Üç kilometre boyunca kıvrılıp tırmanan daracık yol tehlikeliydi. Kendi ayaklarının dibinden başlıyor, vadinin tabanına kadar iniyordu.

Çalılar, çamlar ve o yeşil bitki örtüsü ta aşağılardan başlayarak granit duvarlara tırmanıyordu. Yavaş yavaş yeşil çimenler ile çalılar kayboluyor ancak çamlar devam ediyor, seyrelen bir tempoda tırmanmayı sürdürüyor, sonunda tek tük ağaç kalıyor, ondan sonra da çıplak kayalar, doruklardaki yarıklarda görülen ışıltılı karlara doğru yola devam ediyordu. Dagny ömründe gördüğü en zekice tasarlanmış maden makinelerine baktı, sonrasında da bakışları, en ilkel taşıma yöntemlerinin işareti olan katır izleriyle dolu patikaya döndü.

Eliyle göstererek, "Francisco, bu makineleri kim tasarladı?" diye sordu.

"Bunlar standart ekipmanın uyarlanmış hali."

"Sen mi tasarladın bunları?"

“Evet, ben çizdim. Çok fazla adamımız yok. Bu açığı telafi etmek zorundayız.”

“Cevheri katır sırtında taşımakla çok vakit kaybediyorsun ama. Vadiye inen bir ray sistemi kurman gerek.”

Aşağıya doğru baktığı için Francisco’nun hevesli bakışlarını ona çevirdiğini göremedi, sesindeki tedbirli tonu da fark edemedi. “Biliyorum ama o çok daha zor iş, madenin ürünü de şimdilik o çabayı haklı gösterecek düzeyde değil.”

“Saçma! Görüldüğünden çok daha kolay bir iş. Doğu tarafında bir geçit var, eğimi daha az, taşı da daha yumuşak. Tırmanırken gözledim. Bu kadar çok viraj gerektirmez. Beş kilometrelik ray, hatta belki daha azı yeter.”

Eliyle doğuyu gösteriyordu. İki adamın dikkatli bakışlarla onun yüzünü incelediğini fark etmemişti.

“Dar bir dekovil hattı yeter, ilk yapılan demiryolları gibi... Zaten madenlerdeki demiryolları ilk kez böyle yapılmaya başlanmıştı. Ama o zamankiler kömür madeniydi. Bak, şu çıkıntıyı görüyor musun? Üç ayaklık ara için yer var. Hiçbir yeri patlatmak, genişletmek gerekmez. Sekiz yüz metrelik yol nasıl da hafif eğimli, bak. Yüzde dörtlük bir eğim. Her lokomotif altından kalkar bu işin.” Dagny kendine güvenen bir tonda konuşuyor, kendi dünyasında, kendi işini yapmanın mutluluğunu duyuyordu. Onun için hiçbir şey bir sorunu çözmekten önemli değildi. “Hat üç yılda kendi parasını çıkarır. Kaba bir bakışla, sanıyorum en pahalı yanı iki çelik viyadük olacak. Bir de patlatıp tünel açmak zorunda kalabileceğim yer var ama otuz metreden bile az. Hattı şu uçurumdan aşırıp buraya getirmek için bir viyadük gerek ama görüldüğü kadar da zor değil... Dur, göstereyim, bir kâğıdın var mı?”

Galt’ın defter ile kalemi ne büyük bir hızla eline tutuşturduğunu da fark etmedi. Onları orada hazır bulacağından eminmiş gibi hemen kaptı Dagny. Sanki inşaat alanında emirler veriyordu ve bu tür şeylerin onu geciktirmesine izin veremezdi.

“Ne demek istediğimi şöyle kabaca anlatayım. Kayaya di-yagonal direkleri sokarsak...” Bir yandan hızla çizmeye devam ediyordu, “asıl çelik ayakların arası iki yüz metreyi geçmez... Senin tirbuşon virajlarınının şu son sekiz yüz metrelik kısmını kazanırsın... Rayları üç ayda döşetirim, sonra da...”

Bir anda durdu. Başını kaldırıp onların yüzüne baktığında kendi yüzündeki ateş sönmüştü. Kâğıdı buruşturup yana, tozların arasına fırlattı. “Of, neye yarar!” dedi. Umutsuzluğu ilk defa belli oluyordu. “Beş kilometrelik bir ray döşe, kıta aşan sistemi bırak!”

Yanıdakilerin ikisi de ona bakıyordu. Dagny onların bakış-larında hiçbir sitem göremedi. Yalnızca bir anlayış ifadesi vardı. Belki de biraz merhamet.

Dagny, “Üzgünüm,” dedi yavaşça. Gözlerini indirdi.

Francisco, “Eğer fikrini değiştirirsen seni hemen işe alırım,” dedi. “Ya da Midas sana krediyi beş dakikada verir, yolu finanse edersin... kendin sahibi olmak istersen yani.”

Dagny başını iki yana salladı. “Yapamam,” diye fısıldadı. “Henüz olmaz.”

Başını kaldırırken kendi çaresizliğini onların da bildiğinden emindi. Mücadelesini onlardan saklamanın bir yararı yoktu. “Bir kere denedim,” dedi. “Vazgeçmeyi denedim. Nasıl bir şey olduğunu biliyorum. Buraya koyacağımız her raya baktıkça onu düşüneneğim, her direği çakınca gözümün önüne o gelecek... Öteki tüneli, Nat Taggart’ın köprüsünü düşüneneğim. Ah, keşke olanları hiç duymasaydım! Keşke burada kalabilseydim, demir-yoluna neler yaptıklarını öğrenmeseydim, yok olduğunu da hiç duymasaydım!”

“Duymak zorunda kalacaksın,” dedi Galt. Kendine özgü o acımasız sesle konuşuyordu. Basit, içinde hiç duygu bulunmayan, yalnızca gerçeklere saygı duyan bir sesle. “Taggart Transcontinental’in son nefesini verirken çekeceği acıları birer birer yaşayacaksın. Her kazayı, seferden kaldırılan her treni duyacaksın. Terk edilen hatları birer birer dinleyeceksin. Taggart Köprüsü’nün yıkıldığını

da duyacaksın. Yaptığı seçimin tüm sonuçlarının tam olarak farkında varmamış hiç kimse bu vadide kalamaz. Hiç kimse gerçeği herhangi bir şekilde sahteleştirerek burada kalmayı seçemez.”

Dagny ona baktı. Başını kaldırmıştı. Galt'ın hangi fırsatı reddettiğini biliyordu. Dış dünyadaki hiçbir erkeğin şu anda ona bu sözü söyleyemeyeceğini düşünüyordu. Dünya geleneğinin beyaz yalanları bir merhamet sayıp onlara nasıl taptığını hatırlıyordu. İçinde o geleneğe karşı bir tiksinti hissetti, ilk defa olayı tüm çıplaklığıyla gördü. Karşısındaki adamın gergin, temiz ifadesinden büyük bir gurur duydu. Galt, Dagny'nin dudaklarının kontrollü bir ifadeyle gerilirken, bir yandan da duyguların etkisiyle yumuşadığını izledi, sonra Dagny alçak sesle, “Teşekkür ederim,” dedi. “Hakkın var.”

Galt, “Bana hemen cevap vermek zorunda değilsin,” diye devam etti. “Karar verdiğin zaman söylersin. Hâlâ bir hafta zaman var.”

Dagny sakın bir sesle, “Evet,” dedi. “Yalnızca bir hafta.”

Sonra Galt döndü, buruşmuş kâğıdı yerden aldı, özenle katlayıp cebine koydu.

Francisco, “Dagny,” dedi. “Kararını verirken istersen işi ilk bıraktığın zamanı düşün ama her şeyiyle düşün. Bu vadide damları onararak, hiçbir yere varmayan patikalar yaparak kendine işkence etmek zorunda değilsin.”

Dagny birdenbire, “Söyle bana,” diye ona döndü. “O sırada nerede olduğumu nasıl bildin?”

Francisco gülümsedi. “John söyledi bana,” dedi. “Yok edici, unuttun mu? Yok edicinin sana birini niçin yollamadığını merak ediyordun. Oysa yollamıştı. Beni oraya yollayan Galt'tı.”

“O mu seni yolladı?”

“Evet.”

“Ne dedi sana?”

“Fazla bir şey söylemedi. Neden?”

“Ne dedi? Tam kelimeleri nelerdi, hatırlıyor musun?”

“Evet, hatırlıyorum. Dedi ki, ‘Eğer şansını kullanacaksan, git kullan. Hak ettin.’ Hatırlıyorum çünkü...” Francisco hafif bir şaşkınlık ifadesiyle Galt’a döndü. “John, neden öyle söylediğini hiçbir zaman tam olarak anlayamadım. Neden o söz? Neden benim şansım olacaktı?”

“Şu anda cevap vermesem bir sakıncası var mı?”

“Hayır ama...”

Biri Francisco’ya madenin karşı tarafından el sallıyordu. Francisco dönüp uzaklaştı, daha fazla bu konu üzerinde durmak gerekmiyormuş gibi seke seke aşağıya inmeye koyuldu.

Dagny başını Galt’a çevirirken geçen o upuzun sürenin tamamen farkındaydı. Galt’ı kendisine bakar bulacağından emindi. Onun gözlerinde hiçbir şey okuyamadı, ancak belli belirsiz bir üstten bakış sezebildi... Sanki Dagny’nin hangi soruya cevap bulmak istediğini biliyormuş ama o cevabı yüzünden okumasına izin vermiyormuş gibi.

“Kendi istediğin bir şansını ona mı verdin?”

“O mümkün olan her şansını kullanmadıkça benim hiçbir şansım olamazdı.”

“Neyi hak ettiğini nereden biliyordun?”

“Ona on yıldır seninle ilgili sorular soruyorum. Ne zaman fırsat bulursam... Ve her seferinde de başka bir açıdan. Hayır, bana söylemedi. Durumu belli eden şey, senden söz etme biçimiydi. Konuşmak istemiyordu ama çok büyük bir hevesle konuşuyordu. Hem hevesle hem de istemeyerek. O zaman bunun yalnızca çocukluk arkadaşlığı olmadığını anladım. Grev uğruna ne kadar büyük bir şeyi feda ettiğini ama onu da ebediyen feda etmemenin umutsuzluğu ve çaresizliği içinde olduğunu anladım. Peki ya ben? Ben ona yalnızca gelecekteki önemli grevcilerden biriyle ilgili sorular soruyordum. Daha pek çok kişiyle ilgili sorular sorduğum gibi.”

Galt, Dagny’nin bunu duymak isteyeceğini biliyordu, ama esas korktuğu cevabın bu olmadığını da biliyordu. Dagny’nin

gözleri onun yüzünden ayrılıp yine onlara yaklaşan Francisco'ya döndü. Asıl korkusunun, o ağır ve çaresiz kaygısının, Galt'ın üçünü birlikte, umutsuzca bir kendini feda etme girdabına fırlatıp fırlatmayacağı olduğunu artık kendinden saklamamaya karar vermişti.

Francisco yaklaştı, düşünceli bakışlarla Dagny'ye baktı. Kendi kafasındaki bir soruyu tartıyor gibiydi ama o soru gözlerine neşeli pırıltılar getiriyordu.

“Dagny, yalnızca bir hafta kaldı,” dedi. “Eğer oraya geri dönmeye karar verirsen uzun bir süre için bu son ayrılışın olacak.” Sesinde sitem de üzüntü de yoktu. Yüklü duyguları yalnızca sesinin yumuşamasından belli oluyordu. “Eğer şimdi gidersen... yo, tabii yine geleceksin ama çok çabuk olmayacak. Bana gelince, birkaç aya kadar ben buraya sürekli yerleşmek üzere dönüyorum. Yani şimdi oraya dönersen seni yıllarca görmeyeceğim. Bu haftayı benimle geçirmeni istiyorum. Benim evime taşınmanı teklif ediyorum. Konuğum olarak, başka bir nedenle değil. Tek nedeni, böylesinin güzel olacağını düşünmem.”

Bunu çok basit bir şeymiş gibi söylüyordu. Üçünün arasında hiçbir saklı gizliye yer yokmuş ve olamazmış gibi. Dagny, Galt'ın yüzünde herhangi bir şaşkınlık belirtisi görmedi. Kendi göğsünde ise bir sıkışma hissediyordu. Sert, hemen hemen haince bir şey. Onu körü körüne eyleme sürükleyen karanlık heyecana benzer bir şey.

“Ama ben işçiyim,” dedi garip bir gülümsemeyle. Dönmüş Galt'a bakıyordu. “Bitirmek zorunda olduğum bir işim var.”

Galt, “Akte bağlı kalman için ısrar etmem,” dedi ve Dagny bu ses tonu karşısında öfkesinin kabardığını hissetti. Dagny'ye hiç gizli mesaj vermeyen, yalnızca içerdiği kelimelerin anlamıyla sınırlı bir ses tonu. “İşi istediğin an bırakabilirsin. Sana kalmış.”

“Hayır, değil. Ben burada bir tutukluyum. Hatırlamıyor musun? Emir alıyorum. Kendi tercihlerimi izlemiyorum, isteklerimi

ifade etmiyorum, kararlarımı kendim vermiyorum. Kararın sana ait olmasını istiyorum.”

“Bana ait olmasını mı istiyorsun?”

“Evet!”

“Bir istek ifade ettin ama.”

Galt’ın sesinde hem ciddi hem alaycı bir ton vardı. Dagny hiç gülümsemeden, isterse anlamamış numarasını sürdürmesi için ona meydan okuyarak, “Peki, isteğim bu!” dedi.

Galt ona gülümsedi. Bir çocuğun karmaşık komplosuyla karşı karşıyaymış da oyunu çoktan anlamış gibi bir ifade vardı yüzünde. “Pekâlâ,” dedi ve sonra hiç gülümsemeden Francisco’ya döndü. “O halde... hayır.”

Francisco’nun, Dagny’nin yüzünde okuyabildiği tek ifade, öğretmenlerin en sertine meydan okuma ifadesi olmuştu. Francisco üzölmüş gibi omuz silktili, sonra neşeyle cevap verdi. “Belki de haklısın. Eğer geri dönmesini sen engelleyemezsen... hiç kimse engelleyemez.”

Dagny, Francisco’nun kelimelerini duymuyordu. Galt’ın cevabını duyduğunda hissettiği rahatlama duygusunun büyüklüğü onu sersemletmişti. Bu rahatlama, ona demin duyduğu korkunun ne kadar büyük olduğunu da göstermişti. Bu kararın onun için ne büyük anlamlar taşıdığını ancak yeni anlıyordu. Cevap farklı olsa Dagny’nin gözünde bu vadi de mahvolacaktı.

İçinden gülmek geldi, ikisini de kucaklamak geldi, hep birlikte bunu kutlamak geldi. Burada mı kalacak yoksa dünyaya mı dönecekti, şu an bunun hiçbir önemi yoktu. Bir hafta çok uzun bir zamandı. Her iki seçenek de aynı değişmez güneş ışığının parıltısı altındaydı... Hiçbir mücadele zor sayılmaz, diye düşündü. Eğer varoluşun yapısı buyrsa gerçekten zor sayılmazdı. Rahatlamanın asıl sebebi, Galt’ın onu reddetmemesi de Dagny’nin kazanabileceği herhangi bir güvence de değildi, yalnızca onun her zaman ne ise o olarak kalacağını bilmektir.

“Dünyaya geri dönecek miyim, dönmeyecek miyim, bilemiyorum,” dedi Dagny ciddi bir sesle. Ama sesinde sindirilmiş bir şiddetin titreşimi vardı. O şiddet, neşeydi. “Hâlâ karar veremediğim için üzgünüm. Bir tek şeyden eminim: Karar vermekten korkmayacağım.”

Francisco onun yüzündeki ani parıltıyı, olayın pek de önemli olmadığını kanıtı saymıştı. Ama Galt anlıyordu. Dagny’ye baktığında bakışında yarı eğlenir bir ifade, yarı azarlayan bir sitem vardı.

Yalnız kaldıkları zamana kadar Galt hiçbir şey söylemedi. Vadinin yokuşundan aşağıya inerlerken Dagny’ye tekrar baktı. Eğlenir gibi bakışları bu sefer daha da keskindi. “Hayırseverliğin en aşağı düzeylerine kadar düşüp düşmeyeceğimi öğrenmek için beni teste tabi tutman mı gerekirdi?” diye sordu.

Dagny cevap vermedi, yalnızca dönüp onun yüzüne apaçık, savunmasız bir onaylama ifadesiyle baktı.

Galt sesli sesli gülüp gözlerini başka tarafa çevirdi, birkaç adım sonra yavaşça, bir alıntı yapar gibi konuştu. “Burada hiç kimse gerçeği herhangi bir şekilde sahteleştirerek kalamaz.”

Dagny onun yanında sessizce yürürken rahatlamaasının sebebinin biraz da çelişkinin şokundan kaynaklandığını düşünüyordu. Kendini feda etmenin, eğer üçü tarafından uygulansa nasıl bir şey olacağını bir anda, sezgisel algıyla, resim gibi görebiliyordu. Galt istediği kadını, arkadaşının hatırı için feda ediyor, içindeki en güçlü duyguyu sahteleştirip yok ederken kendisini de o kadının hayatından siliyor, bunun kendisi ve o kadın için nelere mal olacağına aldırmadan yapıyor, ömrünün geri kalan süresini de uzanıp alınmamış, tatmin edilmemiş atıklar düzeyinde yaşıyordu. Dagny ise avunmak için ikinci bir seçeneğe dönüyor, hissetmediği bir aşkı sahte olarak yaşıyor, buna razı oluyor çünkü kendini kandırma eğiliminin aslında Galt’ın kendini feda etmesi için şart olduğunu biliyor, geri kalan yıllarını umutsuz bir özlem içinde, iyileşmeyen yarasını ara sıra yorgun şefkatiyle tımar

etmeye çalışarak geçirirken aşkın boşuna olduğu, dünyada aşk bulunamayacağı görüşüne sarılıyordu. Francisco sahte bir gerçeğin kaygan sisleri içinde çırpınırken hayatı en sevdiği, en güvendiği iki kişinin sahnelediği sahtekârlıktan oluşuyor, mutluluğunda neyin eksik olduğunu kavramaya uğraşıyor, Dagny'nin sevdiği erkeğin kendisi olmadığını, yalnızca istemeyerek razı olunan bir seçenek olduğunu anlama uçurumunun üzerindeki bir iskelede dolaşıyor, algılama gücü bir tehlike oluşturuyor, neşesinin derme çatma yapısını ancak uyusuk bir aptallık koruyordu. Francisco mücadele ediyor, sonunda pes ediyor, dünyada insanlar için tatminin mümkün olmadığı fikrine sığınıyor, üçü birden, varoluşun tüm armağanları önlerine serilmişken acılı insanlara dönüşüyor, hayatın çaresizlik olduğunu, bu çaresizliğin de gerçek olmayan şeyi gerçekleştirememekten kaynaklandığını haykırıp duruyordu.

Ama bu... dış dünyadaki insanların ahlak kuralıydı. Bu kural bir başkasının zaafı, aldanması ve aptallığı üzerine yönelmeye itiyordu insanları. Böyle yaşıyorlardı. Bir sisin içinde, rol yaparak, bilinçlendirmeyerek, gerçeklerin katı ve nihai olduğuna inanmayarak, her tür gerçeği inkâr ederek gerçek dışı bir yaşamı sürdürüyor, sonra da hiç doğmamış olarak ölüyorlardı. Dalların arasından vadinin pırıltılı damlarına bakarak, burada insanlara da güneş kadar, kayalar kadar net davranılıyor, diye düşündü. İçindeki o hafiflik aslında, ortada kaypak bir muğlaklık, belli belirsiz bir kaçınma olmadıkça hiçbir savaştan zor olmayacağını, hiçbir kararın tehlikeli olmayacağını bilmekten geliyordu.

Galt soyut bir tartışma sesiyle ama onun aklından geçen düşüncelerin hepsini biliyormuş gibi konuştu. "Hiç aklınıza geldi mi Bayan Taggart, insanlar mantıksız mümkün olanlar arasından, yıkımı da pratik olanlar arasından çıkarıp attıkları anda aralarında hiçbir çıkar çatışması kalmaz... Üstelik iş hayatında, ticaret hayatında olduğu gibi en özel alanlarda da çatışma kalmaz. Ne çatışmaya ne de fedakârlığa gerek vardır, hiçbir insan da bir başkasının amaçları için tehlike oluşturmaz. Yeter ki insanlar

gerçeğin hakkında numara yapılmayacak bir mutlak olduğunu, yalanların işe yaramayacağını, hak edilmemiş şeyin verilemeyeceğini, var olan değer yok edilmesiyle, yok olan değere değer katılamayacağını anlasın. Kendinden üstün bir rakibi çiğneyerek kendine pazar açmaya kalkışan iş adamı, işverenin servetinin bir kısmını kendine isteyen işçi, rakibinin üstün yeteneğini kıskanan ressam... Bunların hepsi bazı gerçeklerin yok olmasını istemektedir, isteklerinin gerçekleşmesinin tek yolu da yıkmak ve yok etmektir. Eğer bunun peşinden giderlerse pazar da servet de ölümsüz şöhret de kazanamazlar, yalnızca üretimi, istihdamı ve sanatı yok etmiş olurlar. Mantıksıza duyulan istek, yerine gelmemelidir; kurbanlar razı olsa da olmasa da. Ama insanlar imkânsızı istemekten vazgeçmeyecek, yıkma özleminden de kurtulamayacak. Onlara kendini yok etme ve kendini feda etmenin mutluluk getirdiği öğütlendiği sürece bundan kurtulamazlar.”

Dagny’ye baktı, sonra sesindeki resmiyete yalnızca hafif bir vurgu ekleyerek, yavaşça sürdürdü konuşmasını. “Elde edebileceğim ya da yok edebileceğim tek mutluluk, benim kendi mutluluğumdur. Bana da ona da bu korktuğun şeyden korkmayacak kadar saygın olması gerekirdi.”

Dagny cevap vermedi. Bu anın yoğunluğuna bir tek kelime bile fazla gelirdi. Yalnızca onaylayan bir bakışla baktı Galt’a. Tüm silahları elinden alınmış gibi, bir çocuk kadar mütevazı... Bu kadar neşeli olmasa özür dileme sayılacak bir bakışla.

O gülümsedi. Keyifle, anlayarak, paylaştıkları şeylerin dostluğu içinde, Dagny’nin hissettiklerini de kabullenerek gülümsedi.

Sessizce yürümeye devam ettiler. Dagny’ye sanki bugün, hiç yaşayamadığı gençlik yıllarından çalınma, avare bir günmüş gibi geliyordu. Köy yollarında güneşin tadını çıkararak yürüyen, hiçbir sorunu olmayan iki kişilerdi. Bu hafifliğine, yokuş aşağı iniyor olmanın duygusu da ekleniyordu. Yürümek için hiçbir çabaya gereksinimi yokmuş, yalnızca uçmamak için direnmesi

gerekiyormuş, vücudunu o yüzden arkaya yaslar poza sokuyormuş, rüzgâr eteklerini yelken gibi uçurup hareketini frenliyormuş gibi.

Patikanın dibine vardıklarında ayrıldılar. Galt, Midas Mulligan'la randevusuna, Dagny de Hammond'ın marketine, akşam yemeği için bir şeyler almaya gitti.

Karısı, diye düşündü yolda. Bu kelimeyi zihninde vurgulayarak düşünüyordu. Dr. Akston'ın dillendirmediği ancak Dagny'nin hissettiği bir sözcüktü bu. Üç haftadır, bir teki hariç diğer her anlamda karısıydı onun. O sonuncusunu da hak etmek gerekiyordu. Ama buraya kadarı gerçektir, bugün kendine bunu bilme, hissetme, bir günlüğüne bu düşünceyle yaşama izni verebilirdi.

Lawrence Hammond'ın pırıl pırıl tezgâh üstüne sıraladığı yiyecekler hiçbir zaman Dagny'nin gözüne bu kadar değerli görünmemişti. Onların etkisi altında, tatsız bir şeyi ancak yarı yarıya sezebiliyordu. Bir terslik vardı ama kafası çok dolu olduğu için kavrayamıyordu. Hammond'ın duraksadığını, kaşlarını çatıldığını, dükkânın açık ön cephesinden gökyüzüne baktığını ancak görebildi.

Tam o anda Hammond, "Sanıyorum biri sizin numarayı tekrarlamaya çalışıyor Bayan Taggart," dedi. Ve o anda Dagny bir süreden beri duyduğu şeyin bir uçak sesi olduğunu ancak o zaman fark etti. Böyle bir ses bu vadide, ayın ilk gününden beri duyulmamıştı.

Dükkânların kapısında insanlar beliriyor, yoldan yürüyenler oldukları yerde durup yukarıya bakıyordu.

"Acaba... beklenen biri var mı?" diye sordu Dagny. Sesindeki kaygı kendisini bile şaşırtıyordu.

"Hayır," dedi Hammond. "Burada işi olabilecek herkes burada." Ancak Hammond tedirgin görünmüyordu. Yalnızca meraklanmıştı.

Uçak minik bir leke, gümüşten bir sigara gibi görünüyordu. Dağlara doğru bir ışık halinde alçalıyordu.

"Özel bir monoplan gibi," diyerek gözlerini kısıp güneşe doğru bakmaya çalıştı. "Askerî model değil."

"İşin ekranı dayanır mı?" Dagny bunu sorarken sesinde, yaklaşan düşmana karşı savunmacı bir güceniklik vardı.

Hammond sesli sesli güldü. "Dayanmak mı?"

"Bizi görebiliyor mu?"

"O ekran bir yer altı kasasından bile sağlamdır Bayan Taggart. Sizin de bilmeniz gerekir."

Uçak yükseldi, bir an için parlak bir nokta oldu. Rüzgârda savrulan bir kese kâğıdı gibiydi. Güvensizlik içinde havada asılı kaldı, sonra bir kere daha spiraller çizerek inişe geçti.

Hammond, "Neyin peşinde bu?" diye söylendi.

Dagny'nin gözleri birdenbire Hammond'ın yüzüne döndü.

"Bir şey arıyor," dedi Hammond. "Ne arıyor?"

"Vadide bir teleskop var mı?" diye sordu Dagny

"Evet, havaalanında var ama..." Adamcağız tam Dagny'nin sesine ne olduğunu sormak üzereyken Dagny dükkândan fırlamış, patikadan aşağı, havaalanına doğru koşmaya başlamıştı. Koşmasının, kavramaya vakit de cesaret de bulamadığı bir sebebinin olduğunun farkında değildi.

Dwight Sanders'ı kontrol kulesinde, küçük teleskobun başında buldu. Uçağı dikkatle, kaşlarını şaşkınlıkla hafif çatarak seyrediyordu.

"Bir bakayım şuna!" dedi Dagny.

Metal tüpü yakaladı, gözünü merceğe dayadı, eliyle tüpü yavaşça çevirerek uçağı aradı, sonra eli durdu ama parmakları açılmadı, yüzü de teleskopun merceğinden ayrılmadı. Sonunda Sanders eğilip baktığında merceği Dagny'nin alnına dayanmış gördü.

"Neyiniz var Bayan Taggart?"

Dagny cevap vermeden başını yavaşça kaldırdı.

"Tanıdığınız biri mi Bayan Taggart?"

Hâlâ bir şey söylemiyordu. Telaşla uzaklaşırken adımları belirsizliğin ve ne yapacağını bilememenin etkisiyle zikzaklar çiziyordu. Koşmaya cesareti yoktu ama kurtulmak, saklanmak

zorundaydı. Çevredeki insanların mı yoksa yukarıdaki uçağın onu görmesinden mi korktuğunu bilemiyordu. O uçağın gümüş kanatları arasındaki gövdede Hank Rearden'a ait bir numara okunuyordu.

Bir taş takılıp düşünce koştüğünü anladı. Havaalanının hemen yukarısındaki yokuştaydı. Kasabadan görünmeyen ama gökyüzüne açık bir yerdeydi. Granit duvara tutunarak kalktı, avuçlarında kayanın güneşten emdiği sıcaklığı hissetti. Sırtını oraya dayayıp durdu. Kıpırdayamadığı gibi gözlerini de uçaktan ayıramıyordu.

Uçak yavaşça daire çiziyor, alçalıyor, sonra yükseliyor, mücadele ediyordu. Tıpkı kendisinin de ettiği gibi. Kayalar ve yarıklar arasında bir uçak enkazı ararken yaptığı gibi. Uçaktan görülebilen kayalar ne bırakıp gidecek kadar netti ne de incelemeye değecek kadar şey sunuyordu. Belli ki o da Dagny'nin uçağının enkazını arıyordu. Pes etmemişti. Bu üç hafta ona nelere mal olmuş olursa olsun, neler hissetmiş olursa olsun, dünyaya verdiği tek cevap, o monoton motor sesiyle dağları dolaşmak, her tehlikeyi göze alarak aramayı sürdürmek olmuştu.

Yaz havasının parlak saflığı içinde, uçak ona çok yakın görünüyordu. Dagny onu çok net görebiliyordu. Rüzgâr, uçağı tehlikeli biçimde sallıyordu. Onun buraları görememesine inanmak öyle zor geliyordu ki! Koskoca vadi, onun gözlerinin altına serilmişti, güneş ışığıyla pırıl pırıldı. Camlı pencereleri ve yeşil çimenleriyle görülmek için yalvarır haldeydi. Rearden bu işkence dolu çabasının sonunda, istediğinden fazlasına kavuşabilirdi. Uçağın enkazı ve Dagny'nin cesedi değil capcanlı Dagny çıkabilirdi karşısına. Ve bu arada kendi özgürlüğünü de kazanabilirdi. Aradığı her şey önünde apaçık bekliyordu. Dalışa geçse tamamdı. Gereken tek şey görmesiydi. "Hank!" diye haykırdı Dagny. Kollarını sallıyor, ona sinyal vermeye çalışıyordu. "Hank!"

Sonra taş duvara yaslandı. Ona ulaşmasının bir yolu olmadığını biliyordu. Kendini gösteremezdi. Dünya yüzünde o ekranı tek

delebilecek şey, Hank'in kendi zihni ve akli olabilirdi. Birdenbire, ilk defa olarak, Dagny o ekranı soyut bir perde olarak değil de dünyanın en büyük engeli olarak gördü.

Kayaya dayanmış yukarı bakıyordu. Sessiz bir teslimiyet içindeydi. Uçağın çizdiği umutsuz daireleri, motorun sızlanmadan attığı imdat çığlıklarını izledi. Yardım etme imkânı yoktu. Uçak birdenbire alçaldı ama bu son bir yükselişin başlangıcından başka bir şey değildi. Dağlar arasında çapraz bir rota izledi, sonra açık gökyüzüne doğru fırladı. Kıyıları ve çıkışı olmayan bir göle dalar gibi yavaşça battı, sonunda da boğulup görünmez oldu.

Dagny acı bir merhametle, Hank'in göremediği tüm bu şeyleri düşündü. Ya ben, dedi kendi kendine. Eğer vadiden ayrılırsa ekran onun için de böyle sımsıkı kapanacaktı. Atlantis, ışınlardan oluşan bir kasanın altına gömülecek, okyanusların dibinden daha ulaşılmaz hale gelecekti. Dagny de görmesini bilemediği şeylerle mücadele etmek zorunda kalacak, ilkel bir vahşilikle boğuşacak, arzuladığı şeylerin gerçeğine bir daha asla ulaşamayacaktı.

Ama dış dünyanın çekimi, onu kaybolan uçağı izlemeye çeken güç, Hank Rearden'ın hayali değildi. Dünyaya dönse bile ona dönemeyeceğini biliyordu. Çekim gücü, Hank Rearden'ın cesaretinden, hâlâ hayatta kalma mücadelesi veren herkesin cesaretinden kaynaklanıyordu. Başka herkes umudunu çoktan kaybettiği halde Rearden vazgeçmemişti Dagny'nin uçağının enkazını aramaktan. Fabrikasından vazgeçmeyeceği gibi, kendine seçtiği amaca giden tek bir fırsat kaldığı zaman bile ona arkasını dönmeyeceği gibi. Kendisi emin miydi Taggart Transcontinental için hiçbir fırsat kalmadığından? Savaşın kuralları öyle kötü ki kazanmak umurunda bile değil, demeye hazır mıydı? Atlantis'tekilerin hakkı vardı. Arkalarında hiçbir değer bırakmadıklarına göre ortadan kaybolmakta haklılardı. Ama Dagny değerlendirilmemiş hiçbir fırsat kalmadığından emin olana kadar, onların arasına katılma hakkına sahip olamazdı. Haftalardır onu tedirgin eden soru buydu ama cevabını bir türlü bulamamıştı.

O gece yatağında hareketsiz ve uyanık yattı, tıpkı bir mühendis gibi, tıpkı Hank Rearden gibi, hemen hemen matematiksel denecek kadar hassas bir düşünce çizgisini dikkatle izledi. Bedele de duygulara da aldırılmıyordu. O uçağı gördüğünde yaşadığı acıyı, sessiz karanlığın içinde cevap ararken, ama bulamazken de yaşadı. Odanın duvarlarındaki yazılara bakıyordu. Yıldız ışığında ancak görebiliyordu onları. Ama o adamlara karanlık gecelerinde ulaşan yardımı çağırmaya kendisinin hakkı yoktu.

“Evet mi, hayır mı Bayan Taggart?”

Akşamın yumuşak ışığında, Dagny, Mulligan’ın salonunda oturan dört adamın yüzlerine baktı: Galt’ın yüzü dingin, öznellikten uzak, bilim insanlarına özgü bir dikkat ifadesine bürünmüştü. Francisco’nun yüzünde de hafif bir gülümsemenin gölgesi vardı, verilecek her iki cevaba da uyabilecek bir gülümseme idi bu. Hugh Akston yumuşak ve merhamet dolu görünüyordu; deminki soruyu sormuş Midas Mulligan’ın sesinde hiçbir husumet yoktu. Üç bin kilometre uzaklarda bir yerde, bu günbatımı saatinde, New York binalarına tepeden bakan takvimin ışığı yanmış, 28 Haziran’ı gösteriyordu. Dagny birden o takvimi görebiliyormuş gibi oldu. Sanki takvim o dört kişinin kafasının üstündeydi.

“Bir günüm daha var,” dedi dengeli bir sesle. “O günü bana verecek misiniz? Sanıyorum kararımı verdim ama tam olarak emin değilim. Oysa mümkün olduğu kadar emin olmak zorundayım.”

Mulligan, “Tabii,” dedi. “Hatta öbürsü günün sabahına kadar vaktiniz var. Bekleriz.”

Hugh Akston, “Ondan sonra da bekleriz,” dedi. “Gerekirse senin yokluğunda da bekleriz.”

Dagny pencerenin yanında, ayakta durmuş onlara bakıyordu. Dik durmasından ötürü bir anlık bir memnuniyet duydu. Elleri titremiyordu, sesi kontrollü çıkıyordu, onların sesleri kadar sızlanmasız ve acımasızdı. Bu durum onlarla arasında bir anlık bir bağ oluşturunuyordu.

Galt, "Eğer emin olamamanın herhangi bir bölümü, kalbin ile zihnin arasındaki bir çelişkiyle ilgiliyse... zihnini izle," dedi.

Hugh Akston, "Bizim haklı olduğumuzdan emin olma gerekçelerimizi düşün," dedi. "Ama emin olduğumuzu düşünme. Kendin emin değilsen, bizim emin olmamıza aldırma. Bizim kararımızı kendi kararının yerine ikame etmeye kalkışma."

Mulligan, "Senin geleceğin için neyin en doğru seçim olacağı konusunda bizim kanılarımızı dikkate alma," dedi. "Biz tabii biliyoruz ama sen bilinceye kadar bu yeterli olmaz."

Francisco, "Bizim çıkarlarımızı ya da arzularımızı düşünme," dedi. "Kendin dışında hiç kimseye karşı bir ödevin yok."

Dagny gülümsedi. Gülümsemesi ne neşeli ne de hüzünlüydü. Bu öğütlerin ona dış dünyada asla verilemeyeceğini düşünüyordu. Asla yardım edilemeyecek bir durumda ona yardım etmeyi ne kadar çok istediklerini bildiği için onlara güvence vermeyi kendi görevi sayıyordu.

Alçak sesle, "Buraya zorla geldim," dedi. "Sonuçlarının sorumluluğu da bana ait olmak zorundaydı. O sorumluluğu alıyorum."

Ödül olarak, Galt'ın gülümsediğini gördü. O gülümseme, göğsüne takılan askerî bir madalya niteliğindeydi.

Başını çevirirken birdenbire Jeff Allen'ı hatırladı, Comet'te rastladığı işsiz adamı. Adam ona, nereye gittiğini bildiğini söylemiş, amaçsızlığının yükünü ona yüklemek istememiş, bir anda Dagny'nin takdirini kazanmıştı. Dagny gülümsedi, şimdi artık her iki rolü de tattığını düşündü. Hayatta hiç kimse, kendi karsızlığının yükünü başkasının omzuna yüklememeliydi. İçinde garip bir sakinlik hissetti. Aslında bunun gerilim olduğunun farkındaydı ama yine de büyük netliğe sahip bir gerilimdi. Acil durumda makul davranabildiğini, güvende olduğunu düşündüğünü fark etti. Sonra birdenbire, kendi kendini değerlendirdiğini, kendini üçüncü şahıs gibi gördüğünü anladı.

Midas Mulligan, "Yarıdan sonraki güne kadar bekleyelim Bayan Taggart," dedi. "Bu gece hâlâ buradasınız."

“Teşekkür ederim.”

Dagny pencerenin yanında kalmayı sürdürdü. Onlar aralarında vadinin işlerini konuşmaya başlamıştı. Ayın son toplantısını yapıyorlardı. Yemek yeni bitmişti. Dagny bir ay önce bu evde yediği ilk yemeği hatırladı. Üstünde, o gün giydiği gri tayyör vardı. Güneşte rahat rahat giydiği basma desenli etek yoktu. Avucunu pencerenin pervazına sahiplenircesine dayayarak, “Bu gece hâlâ buradayım,” diye düşündü.

Güneş henüz dağların ardına inip gözden kaybolmamıştı ama gökyüzü şimdiden koyu maviydi. Uzaklardaki bulutlarla kaynaşıyor, güneşi gözlerden saklıyordu. Bulutların kenarları incecik, alev rengi bir şeritle çevrelenmişti. Neon bir ağ gibi, diye geçirdi içinden Dagny. Kıvrılan nehirlerin haritası ya da gökyüzüne ateşle çizilmiş bir demiryolu şebekesi gibi.

Mulligan’ın Galt’a, dış dünyaya dönmeyecek kişilerin adlarını vermesini dinledi. “Hepsi için iş bulduk,” diyordu Mulligan. “Aslında bu yıl dünyaya dönecek on ya da on iki kişimiz kaldı ancak. Çoğu son işlerini bitirmeye, neleri kaldıysa likide edip buraya temelli dönmeye gidiyor. Sanırım bu son tatil ayımız. Gelecek yıl hepimiz bu vadide yaşıyor olacağız.”

“Öyle,” dedi Galt.

“Zaten dışarıdaki duruma bakılırsa buna mecburuz.”

“Evet.”

Mulligan, “Francisco,” dedi. “Sen birkaç ay içinde temelli dönmüş olacak mısın?”

“En geç kasımda. Kısa dalgayla haber yollarım. Geleceğim zaman evimin kaloriferini yakar mısınız lütfen?”

Hugh Akston, “Ben yakarım,” dedi. “Akşam yemeğini de hazırlarım, gelince yersin.”

Mulligan, “Senin bu sefer New York’a dönmeyeceğini varsayıyorum John,” diye Galt’a döndü.

Galt bir an ona baktı, sonra düz bir sesle, “Henüz karar vermedim,” dedi.

Dagny, Francisco *ile* Mulligan'ın hayretle öne eğilip Galt'a dikkatle baktıklarını fark etti. Hugh Akston'ın bakışları da yavaşça Galt'a döndü. Akston pek de şaşırmışa benzemiyordu.

Mulligan, "Bir yıllığına o cehenneme dönmeyi düşünüyor olamazsın," dedi.

"Düşünüyorum."

"Ama... Tanrım, John! Neden?"

"Kararımı verdiğimde size söylerim."

"Ama orada yapacağın hiçbir şey kalmadı. Bildiğimiz ya da bilmeyi umduğumuz herkesi aldık. Listemiz tamamlandı, bir tek Hank Rearden kaldı... Onu da yıl sona ermeden alacağız. Bir de Bayan Taggart, eğer gelmeyi seçerse. Hepsi o kadar. İşin tamamlandı. Arayacağın hiçbir şey kalmadı orada. Bir tek son çöküş var... çatıları kafalarına göçerken!"

"Biliyorum."

"John, bu iş olurken çöken yapının altında bulunmasını istemeyeceğim bir tek kafa varsa, o da senin kafan."

"Benim için daha önce hiç kaygılanmak zorunda kalmadınız."

"Ama ne hale geliyorlar, göremiyor musun? Apaçık şiddete yönelmelerine bir tek adım kaldı. Lanet olsun, karar adımını atıp ilan ettiklerinden bu yana epey zaman geçti... Ama bir an daha geçtiğinde ne yaptıklarını tam anlamıyla fark edecekler, olay o kahrolası suratlarında patlayacak. Apaçık, rastgele, kana susamış bir vahşet başlayacak, yoluna çıkanı ezecek. Seni öyle bir ortamda istemiyorum."

"Ben kendimi kollayabilirim."

Francisco, "John, böyle bir riski göze alman için hiçbir sebep yok," dedi.

"Hangi risk?"

"Yağmacılar ortadan kaybolan adamlar için kaygılı. Bir şeylerden kuşkuluyorlar. Özellikle sen... artık oralarda kalmamalısın. Senin kim olduğunu ve ne yaptığını keşfetmeleri ihtimali de var."

"Küçük bir ihtimal var. Fazla değil."

“Ama bunu göze almak için hiçbir neden yok. Ragnar ile benim bitiremeyeceğimiz hiçbir şey kalmadı.”

Hugh Akston onları sessizce seyrediyordu. Koltuğunda arkasına yaslanmıştı. Yüzünde çok yoğun bir ifade vardı. Ne tam acı ne de tam gülümseme. İlgilendiği ama kendi hayalinin gerisinde kalmış bir süreci izliyormuş gibiydi.

Galt, “Eğer geri gidersem bu bizim işimizle ilgili olmayacak,” dedi. “Şimdi artık iş bittiğine göre, dünyada kendim için istediğim tek şeyi kazanabilmek için olacak. Ben dünyadan hiçbir şey almadım, hiçbir şey de istemedim. Ama bir şey var ki bana ait olduğu halde hâlâ dünyanın elinde... Ve ben bunu onlara bırakmayacağım. Hayır, yeminimi bozma niyetinde değilim, yağmacılarla anlaşma yapacak değilim, orada hiç kimsenin yapaklarına yardımcı olmayacağım. Ne yağmacılara ne tarafsızlara ne de kaçaklara. Gidersem bu hiç kimse için değil, kendim için olacak. Ayrıca hayatımı riske attığımı da sanmıyorum. Ama eğer atıyorsam da... Eh, artık bunu da seçmekte özgürüm.”

Galt, Dagny’ye bakmıyordu ama Dagny dönüp cama dayanma zorunluluğunu hissetmişti çünkü elleri titriyordu.

Mulligan, “Ama John...” diye bağırdı. Kolunu vadiye doğru sallayarak devam etti. “Sana bir şey olursa biz nasıl...” derken birdenbire sustu, suçluluk duygusu içindeymiş göründü.

Galt sesli sesli güldü. “Ne söyleyecektin?” Mulligan yaramazlık yaparken yakalanmış çocuklar gibi elini sallayarak konuyu geçiştirmeye çalıştı. Galt yine sordu. “Bana bir şey olursa dünyanın gelmiş geçmiş en başarısız insanı olarak öleceğimi mi?”

Mulligan suçlu bir sesle, “Pekâlâ, bunu söylemeyeceğim,” dedi. “Sensiz yapamayacağımızı söylemeyeceğim... idare edebiliriz. Bizim hatırımız için burada kal diye yalvarmayacağım. Yakarışlarıma bir daha geri döneceğimi hiç sanmazdım ama... Tanrım nasıl da bunun eşiğine geldim! İnsanların böyle şeyleri niçin yaptığını anlıyorum diyeceğim neredeyse. Biliyorum ki istediğin şey her ne ise eğer hayatını riske atmayı seçiyorsan, bu

iş bu kadar... Ama ben yine de düşünüyorum ki... Ah Tanrım, John, seninki o kadar değerli bir hayat ki!”

Galt gülümsedi. “Biliyorum. İşte o yüzden de ben onu riske attığımı düşünmüyorum. Kazanacağımı düşünüyorum.”

Francisco sessizleşmişti. Galt’ı çok güçlü bakışlarla izliyordu. Kaşları hafifçe çatılmıştı. Aradığı cevabı bulmuş gibi değil ama birdenbire soru karşısında netleşmiş gibi.

“Bak John,” dedi Mulligan. “Henüz gidip gitmeme konusunda karar vermediğine göre... vermedin değil mi?”

“Hayır, henüz vermedim.”

“Vermediğine göre dikkate almanı istediğim birkaç şeyi sıralamama izin verir misin?”

“Sırala.”

“Beni korkutan tehlikelerle ilgili... parçalanmış bir dünyanın mantıksız ve önceden kestirilmez tehlikeleri. Komplike makineler kör salakların, korkudan gözü kararmış korkakların eline geçtiğinde ne gibi fiziksel tehlikeler doğurur, onu düşün. Bu insanların demiryollarını düşün. Trene her adım atışında Winston Tüneli olayı gibi bir dehşeti göze almış oluyorsun. Bu tür şeyler giderek daha sık olacak. Öyle bir gün gelecek ki büyük bir kaza olmadan gün geçmeyecek.”

“Biliyorum.”

“Aynı şey başka her sanayide de olacak. Makine kullanan her yerde. Bizim akıllarımızın yerini alacak diye umdukları makineler! Uçak kazaları, petrol tankeri patlamaları, yüksek fırın kazaları, yüksek gerilim hattında çarpılmalar, metrolarda çökmeler, viyadük yıkılmaları... Hepsini görecekler. Hayatlarını güvenli kılan o makineler artık için sürekli tehlike kaynağı haline gelecek.”

“Biliyorum.”

“Bildiğinin farkındayım ama her ayrıntısını düşündün mü? Durumu gözünde canlandırmak için kendine izin verdin mi? İçine girmeyi düşündüğün şeyin tam bir resmini görmeyi istiyorum... Bunu haklı gösterecek bir neden olup olmadığını düşünmeden

önce görmeni istiyorum. En kötüsü kentlerde olacak, biliyorsun. Kentleri kuran, demiryolları oldu... Ve kentler de demiryollarıyla birlikte gidecek.”

“Doğru.”

“Demiryolları kesilirse New York iki günde açlıktan ölür. Besin stoku yalnızca o kadar. Beş bin kilometre uzunluğunda bir kıta besliyor orayı. Besinleri New York’a nasıl taşıyacaklar? Yönergelerle, kağıt arabalarıyla mı? Ama daha bunlar olmadan önce kıtlıkların, açlık ayaklanmalarının, kör şiddetin ıstırabını yaşayacaklar.”

“Öyle.”

“Önce uçaklarını, sonra otomobillerini, sonra kamyonlarını, sonra da at arabalarını kaybedecekler.”

“Edecekler.”

“Fabrikaları duracak, fırınları kapanacak, radyoları kesilecek. Ardından elektrik ve aydınlanma sistemi gidecek.”

“Gidecek.”

“Kıtayı tek parça halinde tutan bir tek eskimiş iplik var. Oradan önce günde bir tek tren geçecek, sonra haftada bir tek... Derken Taggart Köprüsü de çökecek ve...”

“Hayır, çökmeyecek!”

Bu Dagny’nin sesiydi. Hepsi birlikte ona döndü. Yüzü bembeyazdı ama onlara deminki cevapları verdiği zamana göre çok daha sakindi.

Galt yavaşça ayağa kalktı, bir kararı kabulleniyormuş gibi başını önüne eğdi. “Kararını verdin o halde,” dedi.

“Verdim.”

Hugh Akston, “Dagny, çok üzgünüm,” dedi. Alçak sesle, büyük bir çabayla konuşuyor, sanki kelimeleri odadaki sessizliği doldurabilmek için mücadele veriyor ama bu işi başaramıyordu. “Keşke bunun olmaması mümkün olsaydı, başka her şeyi tercih ederdim... Tabii senin, inançlarının verdiği cesarete aykırı biçimde burada kaldığını görmenin dışında.”

Dagny ellerini iki yana açtı. Avuçları dışarı dönük, kolları iki yandaydı. Açık konuştuğunun işareti olan bir pozdaydı. Çok sakin biçimde hepsine birden hitap ediyor, hiçbir duygu belirtisi göstermiyordu. “Şunu bilmenizi istiyorum: Keşke bir ay içinde ölebilsen de o süreyi burada, bu vadide geçirebilsem, diye umut etmiştim. Kalmayı o kadar çok istemiştim. Ama yaşamaya devam ettiğim sürece kendi savaşım saydığım bir savaşa arkamı dönemem.”

“Tabii,” dedi Mulligan saygıyla. “Eğer hâlâ öyle düşünüyorsan.”

“Beni geri götüren tek sebebin ne olduğunu bilmek istiyorsanız size söyleyeyim: Dünyadaki tüm görkemli şeyleri yok olmaya terk edemem, onlar benim ve sizindi, bizler tarafından yapıldı ve hâlâ da bizim hakkımız... Çünkü gerçekler bizden yanayken ve insanların kendi hayatları bunu kabul etmeye bağlı duruma gelmişken gerçeği görmeyi reddetmeye devam edeceklerine, bize karşı kör ve sağırmışçasına davranmayı ebediyen sürdüreceklerine inanmıyorum. Yaşamayı yine de istiyorlar... Bu da akıllarının yozlaştırılmamış bir kalıntısı. İnsanlar yaşamayı istedikleri sürece, benim savaşımı kaybetmeme imkân yok.”

“İstiyorlar mı?” diye sordu Hugh Akston yavaşça. “Gerçekten istiyorlar mı? Hayır, bana şimdi cevap verme. Biliyorum, o cevabı anlamak ve kabul etmek bize de en zor gelen şey olmuştu. Yalnızca o soruyu giderken yanında götür, son olarak o varsayımı kontrol et.”

Midas Mulligan, “Bizim dostumuz olarak gidiyorsun,” dedi. “Ve biz de senin yapacağın her şeyle savaşacağız, çünkü senin yanıldığını biliyoruz. Ama lanetlediğimiz sen değilsin.”

Hugh Akston, “Geri döneceksin,” diye sözü devraldı. “Çünkü seninki bir bilgi yanlışlığı. Ahlaki bir bozukluk değil. Kötülüğe teslim olmak değil. Yalnızca kendi değerlerinin kurbanı olma yolundaki son bir adım. Seni bekleyeceğiz... Hem geri geldiğinde isteklerin arasında hiçbir çelişkinin bulunmadığını da anlamış

olacaksın. Bu kadar iyi taşıdığın o değerler arasında böylesine trajik çatışmalar olmasına gerek yok.”

“Teşekkür ederim.” Dagny gözlerini yummuştu.

Galt bir iş yöneticisinin duygudan uzak sesiyle, “Buradan ayrılmanın koşullarını tartışmamız gerek,” dedi. “Bir kere, sırrımızı ya da o sırrın herhangi bir kısmını kimseye açıklamayacağına dair bize söz vermelisin. Ne amacımızdan ne varlığımızdan ne bu vadiden ne de son ayı nerede geçirdiğinden söz edeceksin. Dünyadaki hiç kimseye, hiçbir zaman ve hiçbir amaçla tek kelime etmeyeceksin.”

“Söz veriyorum.”

“İkincisi, bu vadiyi aramaya asla kalkışmayacaksın. Buraya davetsiz gelmeyeceksin. Birinci sözünden dönersen, bu bizi pek ciddi bir tehlikeye sürüklemes. Ama ikincisinden dönersen sürükler. Kendimizi herhangi bir kimsenin iyi niyetine ya da bir vaade teslim etmek gibi bir politikamız yok. Bizim çıkarlarımızı kendi çıkarlarının üzerinde tutmanı da bekleyemeyiz. Kendi yolunun doğru olduğuna inandığına göre gün gelir düşmanlarımızı bu vadiye yönlendirmeyi gerekli bulabilirsin. Bu nedenle sana bunu yapma fırsatı tanımamalıyız. Bu vadiden uçakla, gözlerin bağlı olarak çıkarılacaksınız, geri dönüş yolunu bulmanı imkânsız kılacak bir mesafeye kadar öyle uçacaksınız.”

Dagny başını eğerek kabullendiğini belli etti. “Hakkınız var.”

“Uçağın onarıldı. Mulligan Bankası’ndaki hesabından para çekerek onu geri almak istiyor musun?”

“Hayır.”

“O halde sen parayı ödemek isteyinceye kadar uçak burada kalacak. Yarından sonraki gün seni kendi uçağımla buradan götürreceğim ve taşıt bulabileceğin bir noktaya yakın yerde bırakacağım.”

Dagny yine başını eğdi. “Kabul.”

Mulligan’ın evinden ayrıldıklarında ortalık kararmıştı. Galt’ın evine giden yol, vadinin tabanından ilerleyip Francisco’nun evinin önünden geçiyordu. Üçü birlikte yürümeye koyuldular. Karanlığın

içinde ışığı yanık birkaç pencere görünüyor, sisin ilk işaretleri o pencerelerin önünden yavaşça, uzaktaki bir denizin gölgeleri gibi süzülüyordu. Sessizce yürüyorlardı ama adımlarının düzenli temposu, anlaşılması gereken, başka bir türde ifadesi mümkün olmayan bir konuşma gibiydi.

Bir süre sonra Francisco, “Hiçbir şeyi değiştirmez bu,” dedi. “Yalnızca süreyi biraz uzatır. Son bölüm de her zaman en zoru olur. Ama yine de sonuncusudur.”

Dagny, “Umarım,” diye karşılık verdi. Sonra alçak sesle tekrarladi. “Sonuncusu en zoru olur.” Galt’a döndü. “Bir istekte bulunabilir miyim?”

“Evet.”

“Yarın gitmeme izin verir misin?”

“İstersen.”

Birkaç saniye sonra Francisco yeniden konuştuğunda sanki kafasının içindeki isimsiz bir mucizeye hitap ediyordu. Sesi bir soruya cevap verir gibiydi. “Dagny, biz üçümüz de âşığız.” Dagny’nin başı hızla ona döndü. “Aynı şeye âşığız, biçimi ne olursa olsun. Aramızda bir ayrılık olmamasına şaşırma. Sen de bizden biri olacaksın. Raylarına, lokomotiflerine âşık olduğun sürece bizden birisin. Ve onlar seni yine bize getirecek. Kaç kere yolunu kaybetmiş olursan ol. Asla bağışlanmayacak tek adam, hiçbir ihtirası olmayan adamdır.”

“Teşekkür ederim,” dedi Dagny yavaşça.

“Neye teşekkür ediyorsun?”

“Şeye... sesinin tonuna.”

“Sesim nasıl? Tanımla lütfen Dagny.”

“Sesin... mutluymuşsun gibi çıkıyor.”

“Öyleyim. Senin de mutlu olduğun gibi. Bana neler hissettiğini söyleme. Biliyorum. Ama bak, dayanabileceğin cehennem, aşkının gücü kadardır. Benim asıl dayanamayacağım cehennem de seni kayıtsız görmek olurdu.”

Dagny sessizce başını salladı, içindeki duyguların hiçbirine sevinç adını takamamakla birlikte yine de onun haklı olduğunu hissetti.

Etrafa parça parça sis çökmüştü. Duman gibi görünüyordu ve ayın önünden geçiyordu. Dagny ikisinin arasında yürürken, o yayılan zayıf ışıktaki, yüzlerinin ne ifade ettiğini tam olarak bilemiyordu. Fark edilebilen yalnızca vücutlarının silueti, adımlarının kesintisiz sesi ve kendi içindeki yürümeyi bırakmama isteğiydi. Bu duyguyu tanımlamıyordu... Ama kuşkudan da acıdan da farklı bir şeydi.

İlk eve geldiklerinde Francisco durdu, ikisini de davet eder gibi elini kapıya uzattı. “İçeri gelir misiniz? Uzun süre için birlikte son gecemiz olacağına göre... Üçümüzün de emin olduğu geleceğin şerefine birer kadeh içelim.”

“Emin miyiz?” diye sordu Dagny.

Galt, “Evet, eminiz,” diye yanıtladı.

Francisco evin ışığını yaktığında Dagny ikisinin yüzüne baktı. O ifadeleri tanımlayamadı. Mutluluk değildi, neşeyle ilgili bir duygu da değildi. Yüzleri gergin ve ciddiye ama bir yandan rahatlamış da görünüyordu. Böyle bir şey mümkün olabilir mi, diye düşündü Dagny. İçindeki garip duyguyu hissedince kendi yüzünün de öyle görüldüğüne karar verdi.

Francisco önce dolaptaki üç kadehe uzandı, sonra aklına bir şey gelmiş gibi duraksadı. Kadehlerden birini masaya koydu, sonra Sebastian d’Anconia’nın iki gümüş kadehini alıp masadaki bardağın yanına koydu.

Evdeki yıllanmış şarabı çıkarırken nazik ev sahibi sesiyle, “Sen dosdoğru New York’a mı gidiyorsun Dagny?” diye sordu.

Dagny sakın bir sesle, “Evet,” diye karşılık verdi.

“Ben yarından sonraki gün Buenos Aires’e uçuyorum.” Bir yandan şişenin mantarını açıyordu. “Daha sonra New York’a döner miyim emin değilim ama eğer dönersem, beni görmek senin için tehlikeli olabilir.”

“O umurumda değil... Fakat artık seni görmeye hakkım olmadığını düşünüyorsan...”

“Doğru, Dagny. Hakkın yok. New York’ta olmaz.”

Francisco şarapları doldururken Galt’a baktı. “John, sen gitme ya da kalma kararını ne zaman vereceksin?”

Galt dosdoğru ona bakarak yavaşça, ağzından çıkanların getireceği tüm sonuçları bilen biri gibi, “Ben karar verdim Francisco,” dedi. “Gidiyorum.”

Francisco’nun eli bir anda durdu. Uzun bir an boyunca tek görebildiği Galt’ın yüzü oldu. Sonra gözleri Dagny’ye döndü. Şişeyi elinden bıraktı, geri çekilmedi ama sanki bakışı ikisini de içine alabilsin diye geri çekilmiş gibi bir hali vardı. “Ama... tabii,” dedi.

Sanki daha da gerilemiş, karşısında uzun yılların akışını görebiliyormuş gibi görünüyordu. Sesi sakindi.

“On iki yıl önce anlamıştım,” dedi. “Sen bilmeden çok önce anlamıştım. Senin neyi göreceğini görebilmem gerekirdi. Bizi New York’a çağırdığın o gece düşünmüştüm bunu...” Francisco, Galt’a söylüyordu bunları ama gözleri Dagny’ye kaydı. “Aradığın her şey... Bize uğrunda yaşanacak ya da gerekirse ölünecek şeyler olarak söylediklerinin hepsi... Bunu senin de düşüneceğini görmeliydim. Başka türlü olamazdı. Zaten böyle olmalıydı. Ta o zaman, on iki yıl önce tamamdı.” Galt’a bakıp sesli sesli güldü. “Bir de en ağır darbeyi alanın ben olduğumu söylüyorsun, öyle mi?” dedi.

Francisco önce çok hızlı döndü, sonra hareketin sonunu çok yavaş getirdi, şarabı kadehlere doldurma işine özel bir anlam yüklüyormuş gibi göründü. İki gümüş kadehi eline aldı, bir an başını eğip kadehlere baktı, sonra birini Galt’a, diğerini Dagny’ye uzattı.

“Alın,” dedi. “Hak ettiniz bunu. Üstelik şans da değildi.”

Galt kadehi onun elinden aldı ama bu kabul daha çok ikisinin bakışması sırasında gözlerdeki ifadelerle gerçekleşmişti. “Başka

türlü olması için her şeyi feda ederdim,” dedi Galt. “Bir tek, verilemeyeceklerin dışında.”

Dagny kadehini aldı, Francisco’ya baktı, sonra döndü. Galt’a nasıl baktığını Francisco’nun görmesini sağladı. “Evet,” dedi cevap verir gibi. “Ama ben hak etmiş değilim... Sen ne bedel ödediysen ben onu şimdi ödüyorum, hak edecek kadar kazanıp kazanamayacağımdan da emin değilim ama bedel ve ölçü cehennemse... O zaman üçümüzün en hırslısı ben olayım.”

Şarabını yudumlarken Dagny gözlerini kapattı, şarabın boğazından akışını hissetti, her üçü için de bunun şimdiye kadar yaşadıkları en işkence dolu ama en yüce an olduğunu anladı.

Eve doğru yürürlerken Galt’la konuşmadı. Ona doğru başını bile çevirmedi. Bir bakışın bile çok tehlikeli olacağını seziyordu. Sessizlikte tam bir sükûnet ve tam bir anlayışın varlığını hissediyor, aradaki gerilimden, anladıkları bu şeylere isim koymamaları gerektiğini de biliyordu.

Ama salona girince ona döndü, tam bir güvenle, sahip olduğu bir hakkın bilincine varmış gibi, konuşmanın artık güvenli olduğunu anlamış gibi konuştu. Ne yakarış ne de zafer izi taşıyan bir sesle, “Dış dünyaya ben oradayım diye dönüyorsun,” dedi.

“Evet.”

“Gitmeni istemiyorum.”

“Bu konuda karar hakkın yok.”

“Benim hatırım için gidiyorsun ama.”

“Hayır, kendim için.”

“Orada seni görmeme izin verecek misin?”

“Hayır.”

“Seni göremeyecek miyim?”

“Hayır.”

“Nerede olduğunu, ne yaptığını bilmeyecek miyim?”

“Bilmeyeceksin.”

“Önceden yaptığın gibi beni gözleyecek misin?”

“Daha da çok.”

“Amacın beni korumak mı?”

“Hayır.”

“Nedir o halde?”

“Bize katılmaya karar verdiğin gün orada olmak.”

Dagny ona dikkatle baktı, kendine başka bir tepki gösterme izni vermedi. Ama ilk defa cevabı net biçimde anlayamamanın izi vardı yüzünde.

Galt açıkladı. “Senden başka hepimiz çekilmiş olacağız. Orası kalmak için fazla tehlikeli olacak. Ben senin son anahtarın olarak kalacağım... Vadinin kapısı temelli kapanmadan önce.”

“Ya!” Sesi iniltiye dönüşmeden önce sustu. Sonra mesafeyi yine koymayı başardı, sorusunu sordu. “Ya sana kararımın kesin olduğunu, size hiçbir zaman katılmayacağımı söylersem?”

“Bu bir yalan olur.”

“Ya şimdi kesin kararımı verir, gelecekte ne olursa olsun bu karardan dönmeyeceğim dersem?”

“Gelecekte göreceğin tüm kanıtlara, edineceğin tüm kanılara rağmen *mi?*”

“Evet.”

“Bu, yalandan da kötü olur.”

“Yanlış karar verdiğimden emin misin?”

“Eminim.”

“İnsanın kendi hatalarının sorumluluğuna katlanması gerektiğine inanıyor musun?”

“Evet.”

“O halde benim de kararımın sonuçlarına katlanmama neden izin vermiyorsun?”

“Veriyorum, zaten katlanacaksın da.”

“Ya bu vadiye dönme kararını iş iştenden geçtikten sonra verirsem kapıyı benim için açık tutma riskine niçin giriyorsun?”

“Buna mecbur değilim. Kendi bencil bir çıkarım olmasa bunu yapmazdım.”

“Hangi bencil çıkarın?”

“Seni burada istiyorum.”

Dagny yenilgiyi kabullenircesine gözlerini kapatıp başını eğdi. Hem tartışmayı kaybetmişti hem de terk ettiği şeyle yüzleşme çabasında yenilgiye uğramıştı.

Sonra başını kaldırdı, bu açık sözlülüğü sindirmiş gibi Galt'ın yüzüne baktı ve ne acısını ne özlemini ne de sakinliğini sakladı. Dagny bunların hepsinin bakışlarına yansıdığını bilerek bakıyordu.

Galt'ın yüzü, güneş ışığı altında onun yüzü ilk gördüğü andaki gibiydi: Bu yüzde acımasız bir huzur ve dikkat vardı. Acı yoktu, korku yoktu, suçluluk yoktu. Dagny eğer ona böyle bakmayı sürdürebilse koyu yeşil gözlerin üzerindeki düz kaşlara, dudaklarını vurgulayan çene kıvrımına, açık yakasından görünen, dökme metal gibi tenine, rahat pozda sağlam basan bacaklarına bakmayı sürdürebilse, ömrünün sonuna kadar şu durduğu noktada durmaya razı olacağını düşündü. Ama bir an sonra bu dileği kabul olsa bile bunun anlamını yitireceğini çünkü ona değer yükleyen her şeye ihanet etmiş sayılacağını fark etti.

Sonra, anı olarak değil de yaşamakta olduğu anın bir parçası olarak, kendini New York'taki evinin penceresinde dururken gördü. Sisli kente bakıyor, Atlantis'in erişilmez yerlere doğru battığını görüyordu. İşte şu anda, o akşamki sorunun cevabını görmekteydi. Kente yönelttiği sözleri değil de o sözleri yaratan duyguyu yaşıyordu: Sen, her zaman sevdiğim ve hiç bulamadığım, ufkun ötesinde, rayların ucunda bulmayı umduğum...

Yüksek sesle, “Şunu bilmeni istiyorum,” dedi Dagny. “Ben hayata bir tek mutlak gerçeğe başladım: Dünyayı istediğim gibi biçimlendirecektim, bunu en yüksek değerlere göre yapacaktım, hiçbir zaman daha düşük bir standarda geçit vermeyecektim, bu uğurdaki mücadele ne kadar zor olursa olsun...” Fakat içindeki bir ses, araya başka sözler de katıyordu: New York sokaklarında varlığını her zaman hissettiğim sen ve sana kurmak istediğim dünya. “Şimdi anlıyorum ki bu vadi için savaş vermişim.” Bana devam etme gücünü veren sana olan sevgimdi. Bu vadinin müm-

kün olabileceğini görmüştüm ve bunu daha eksik hiçbir şeye değişmemekte, akılsız kötülüğe teslim olmamakta kararlıyım. Sana sevgim, sana ulaşma umudum ve günün birinde karşı karşıya durduğumuzda sana lâayık olma isteğim hep vardı... “Şimdi bu vadi için savaşmak üzere geri dönüyorum. Onu yer altından kurtaracağım, hakkı olan alanı kazanmasını sağlayacağım, dünyanın, ruhunda olduğı gibi gerçeğinde de sana ait olmasını sağlayacağım. Ya da başaramayıp ömrümün sonuna kadar bu vadiden uzakta, sürgün olarak kalacağım.” Ama hayatımın geri kalanı yine sana ait olacak, senin adınla yoluna devam edecek, o adı hiç söyleyemesem bile yine de sana hizmet etmeyi sürdüreceğim, hiç kazanmayacağımı bilsem bile devam edeceğim, karşılaşmayacağımızı bile bile... Karşılaştığımız takdirde sana layık olmaya uğraşacağım. “Bu uğurda mücadele edeceğim, sana karşı savaş verecek olsam bile, sen beni hain diye lanetlesen bile, seni bir daha hiç göremesem bile.”

Galt hiç kıpırdamadan duruyordu. Sonuna kadar, yüzünde hiçbir değişiklik olmadan dinlemişti. Ama gözleri, sanki her kelimeyi duyuyormuş, aradaki söylenmeyenleri biliyormuş gibi bakıyordu. O da aynı ifadeyle cevap verdi, sanki bakışları kesilmemesi gereken bir akımı sürdürüyormuş, sesi onunkinin tonunda bir şeyi yakalamak zorundaymış gibi, içindeki duygu belirtisi yalnızca kelimeler arasındaki mesafeden belli olacak şekilde konuştu.

“Mümkün olan bir hayali gerçekleştirme çabasında nice kişilerin başına geldiğı gibi sen de başarısızlığa uğrarsan, o hayal ulaşamayacağın bir yerde kalırsa, sen de onlar gibi, insanın en yüksek değerlere asla ulaşamayacağını, en büyük hayallerin asla gerçekleşmeyeceğini düşünürsen bu dünyayı suçlama, yani onlar gibi varoluşu suçlama. Sen onların aradığı Atlantis’i gördün, burada o, gerçekten var... Ama oraya ancak çıplak ve yalnız girilebilir, yüzyılların sahteliğıyle girilemez, ancak duru ve katıksız bir zihinle adım atılabilir. Masum bir kalple değil, daha da zor olan bir şeyle, ödünsüz bir zihinle girilebilir. Kişinin sahip olduğı

tek anahtar odur. Dünyayı ikna etmek ya da fethetmek zorunda olmadığını öğrenene kadar oraya giremezsin. Öğrendiğin zaman göreceksin ki onca mücadele yıllarında seni Atlantis'ten uzak tutan hiçbir şey yokmuş, zincirlerin yalnızca kendine bağlamak istediğin zincirlermiş. Onca yıl boyunca en çok kazanmak istediğin şey, hep seni bekliyormuş..." Galt ona sanki Dagny'nin söylemediği sözlerle cevap veriyormuş gibi baktı... "Senin verdiği savaş kadar azimle, ihtirasla, umutsuzca bekliyormuş. Ama içindeki güven seninkinden fazlaymış. Dışarı çık ve mücadeleyi sürdür. Seçmediğin yükleri taşı, hak etmediğin cezaları çek, ruhunu en haksız işkencelere teslim etmenin adalet olduğuna inanmaya devam et. Ama en kötü ve en karanlık anlarında unutma ki başka türlü bir dünyayı da gördün sen. Onun beklediğini, gerçek olduğunu, mümkün olduğunu ve senin olduğunu bil."

Sonra başını biraz çevirdi, sesi yine bir o kadar duru ama gözleri arasındaki akımı kesmiş olarak, "Yarın kaçta gitmek istiyorsun?" diye sordu.

"Ah... Sana uyacak en erken saatte."

"O halde kahvaltıyı yedide hazırla, sekizde havalanalım."

"Peki."

Galt elini cebine attı ve ona küçük, parlak bir disk uzattı. Dagny bunun ne olduğunu başlangıçta anlayamadı. Galt o diski Dagny'nin avucuna koydu. Altın bir beş dolardı bu.

"Aylık ücretinin son bölümü," dedi.

Dagny'nin parmakları paranın çevresinde sımsıkı kapandı ama cevap verirken sesi sakın ve ifadesiz çıktı.

"Teşekkür ederim."

"İyi geceler Bayan Taggart."

"İyi geceler."

Geri kalan saatlerde uyumadı. Odasında yere oturdu, yüzünü yatağa dayadı, yalnızca Galt'ın, duvarın arkasındaki varlığını hissetti. Zaman zaman onu karşısındaymış gibi gördü. Sanki

kendisi, onun ayaklarının dibinde oturuyormuş gibi. Son gecesini onunla birlikte bu şekilde geçirdi.

Vadiden geldiği gibi ayrıldı. Yanında buraya ait hiçbir şey götürmedi. Edindiği birkaç parça eşyayı, pamuklu eteği ile bluzunu, mutfak önlüğünü, birkaç parça çamaşırını düzgün biçimde katlayarak odasındaki bir çekmeye koydu. Bir an onlara baktı, sonra çekmeceyi kapattı, geri dönerse belki de onları burada bulabileceğini düşündü. Yanında o beş dolarlık altından ve kaburgalarına hâlâ bağlı olan sargıdan başka hiçbir şey götürmedi.

Güneş dorukları aydınlatmış, vadinin tepesine daire biçiminde parlak bir sınır çizmişti. Dagny uçağa bindi, Galt'ın yanındaki koltuğa oturup arkasına yaslandı ve onun yüzüne baktı. İlk sabah gözlerini açtığında gördüğü yüz gibiydi bu. Sonra gözlerini kapattı, Galt'ın uzanıp gözlerini bağladığını hissetti.

Motorun sesini ses olarak değil de kendi bedeni içinde bir patlama olarak duydu. Ama bir yandan da uzaklardaki bir titreşime benziyordu. Sanki o kadar uzakta olmasa insanın canı yanacakmış gibi.

Tekerlerin yerden ne zaman kesildiğini, uçağın dorukları ne zaman aştığını bilemedi. Hareketsiz uzanmıştı. Mekân duygusu yalnızca motorun gürültüsünden kaynaklanıyor, sanki ara sıra sarsılan bir ses akımının içinde taşınıyordu. Ses motordan, onun direksiyondaki ellerinin kontrolünden geliyordu. O sese sarıldı. Geri kalanına dayanılabilirdi. Direnmeyebilirdi.

Hareketsiz uzanmış, bacaklarını ileriye uzatmış, kollarını koltuğun kollarına dayamıştı. Ona geçen zamanın ölçüsünü ifade edecek hiçbir hareket yoktu. Kendi vücudunda bile! Ne zaman ne mesafe ne görüş ne gelecek... Yalnızca değişmez bir gerçeklik olarak, Galt'ın yanı başındaki varlığı.

Konuşmadılar. Bir ara Dagny, "Bay Galt," deyiverdi.

"Evet."

"Yo. Bir şey yok. Hâlâ yanımda mısınız bilmek istedim."

“Her zaman burada olacağım.”

Kaç mil gittiklerini bilmiyordu. Kelimelerin anısı küçücük bir uzaklık işareti gibi belirdi, sonra geride kaldı, küçüldü ve yok oldu. Ardında yalnızca bölünemez bir şimdiki zamanın sükûneti kaldı.

Alçalmaya başladıklarını hissettiğinde aradan bir gün mü, yoksa bir saat mi geçtiğini bilmiyordu. Ya iniyor ya da düşüyor olmalıydı. İki ihtimalin de onun kafasında birbirinden farkı yoktu.

Tekerlerin yere değmesi esnasındaki sarsıntıyı gecikmiş, garip bir sansasyon gibi hissetti. İnanması için aradan bir saniye geçmesi gerekliymiş gibi.

Arazide sarsılarak ilerlediler, sonra durdular... Sessizlik oldu. Ardından Galt'ın ellerini saçlarında hissetti. Göz bağını çıkarıyordu.

Dagny karşısında göz kamaştırıcı güneşi gördü. Göz alabildiğine uzanan yaban otları vardı. Çevrede onları durduracak dağlar yoktu. Bomboş bir otoyol, iki kilometre kadar uzakta bir kasabanın silueti. Dagny saatine baktı; kırk yedi dakika önce vadideydi.

Galt eliyle kasabayı göstererek, “Orada bir Taggart istasyonu bulacaksın,” dedi. “Vardığında trene binebilirsin.”

Dagny anladığını göstermek için başını salladı.

Yere indiğinde Galt onunla birlikte inmedi. Ardından Galt diğer tarafta açık duran kapıya doğru eğildi ve birbirlerine baktılar. Dagny durmuş, yüzünü ona doğru kaldırmıştı. Tatlı bir rüzgâr saçlarını uçuruyordu. Omuzlarının düz çizgisi, tayyörünün kesimi nedeniyle daha da belirgindi. Dagny artık bu yabanıl ıssızlığın ortasındaydı.

Galt'ın eli doğudaki görünmez kentleri işaret etti. “Orada beni arama,” dedi. “Bulamazsın. Ta ki beni olduğum gibi isteyinceye kadar. Ve istediğinde de bulması en kolay insan ben olacağım.”

Dagny kapının kapanma sesini duydu. Bu ses ardından gelen pervane sesinden daha güçlüymüş gibi geldi ona. Uçağın tekerlerinin dönüşüne baktı, gerisinde otların düzleştiğini gördü. Az sonra tekerler ile otlar arasında bir gökyüzü şeridi görüldü.

Dagny çevresine baktı. Uzaktaki kasabanın üzerine kızılımsı, sıcak bir sis oturmuştu. Binalar paslanıyormuş gibi görünüyordu. Damların üzerinde eski, yıkık bir bacanın kalıntısını fark etti. Yanındaki otlarda sarımsı bir şey hışırdadı. Dagny dönüp baktı, bir gazete parçasıydı. Bakmayı sürdürdü. Nesneleri gerçek olarak bilinçlendirmekte zorluk çekiyordu.

Gözlerini uçağa doğru kaldırdı. Kanadının gökyüzünde ufalıışına baktı. Motor sesi de hafifliyordu. Uçak sürekli yükseliyordu. İnce ve uzun bir gümüş haça benziyordu artık. Sonra eğimi yerküreyi izledi, alçalır gibi gözüktü, ardından bir süre hareketsiz duruyor, yalnızca küçülüyormuş gibi oldu. Sönen bir yıldız bakar gibi bakıyordu Dagny. Önce haç biçimindeyken sonra nokta, sonra alev alev bir kıvılcım oldu, daha sonra da Dagny onu görebildiğinden emin olamadı. Birdenbire gökyüzünün her yanının böyle kıvılcımlarla dolu olduğunu fark etti. Uçak artık gitmişti.

3 Hırs Karşıtı

“Benim ne işim var burada?” diye sordu Dr. Robert Stadler. “Neden çağrıldım buraya? Bir açıklama istiyorum. Nedensiz, habersiz ve açıklamasız, kıtanın bir ucundan bir ucuna sürüklenmeye alışık değilim.”

Dr. Floyd Ferris gülümsedi. “Bu da burada bulunmanızı daha önemli kılıyor Dr. Stradler.” Sesinde minnet mi vardı yoksa böbürlenme mi, pek belli olmuyordu.

Güneş tüm ışığını doğrudan tepelerine boşaltıyor gibiydi. Dr. Stadler şakağından terler aktığını fark etti. Çevrelerindeki tribünleri dolduran halkın önünde utanç verici, özel bir konuşmayı bu kadar öfkeyle yapamazdı. Üç gündür görüşme fırsatı aramış ancak bulamamıştı. Dr. Ferris’le buluşmasının zaten bu sebeple bu kadar geciktirilmiş olabileceği geldi aklına... Ama bu düşünceyi bir kenara itti. Islak şakağına konmaya çalışan sineği iter gibi.

“Neden sizinle temasa geçemedim?” diye sordu. Her zamanki alaycı ton bu sefer pek işe yaramıyordu ama Dr. Stadler’in elindeki tek silah da oydu. “Neden bana ofis kâğıtlarına yazılmış, ordu üslubuna uygun mesajlar yollayıp durdunuz?” Neredeyse “emirler” diyecekti ama demedi. “O iletiler kesinlikle bilimsel muhaberat türünde değildi, haksız mıyım?”

Dr. Ferris yumuşacık bir sesle, “Olay devlet meselesi,” dedi.

“Çok fazla işim olduğunu, bunların çalışmalarımı yarıda kestiğini anlayamadınız mı?”

Dr. Ferris kaygısızca, “Ha, evet,” demekle yetindi.

“Gelmeyi reddedebileceğim aklınıza gelmedi mi?”

“Ama reddetmediniz.” Sesi yine yumuşacıktı.

“Neden bana hiçbir açıklama yapılmadı? Neden bana kendiniz gelmediniz de yarı bilim dili, yarı magazin dili konuşan o iki genç sersemi yolladınız?”

“Çok meşguldüm,” dedi Dr. Ferris.

“O halde Iowa’nın orta yerindeki bu ovada ne işiniz olduğunu söyler misiniz bana? Ve benim de ne işim olduğunu?” Kolunu boş kırların tozlu ufuklarına doğru sallıyor, bir yandan da tribün olarak yerleştirilmiş üç sıra oturma yerini gösteriyordu. Bu oturma yerleri buraya yeni yerleştirilmişti. Sıcakta tahtalar bile terliyor gibiydi. Güneş altında parıldayan reçine damlacıkları belli oluyordu.

“Tarihî bir olaya tanık olmak üzereyiz Dr. Stadler. Bilim, uygarlık, sosyal refah ve siyasal uyum yolunda kilometre taşı sayılacak bir olay.” Dr. Ferris’in sesi, halkla ilişkiler görevlilerinin ezberlenmiş sözlerini hatırlatan bir tondaydı. “Yeni bir çağın dönüm noktası,” diye bitirdi sözünü.

“Ne olayı? Hangi yeni çağ?”

“Az sonra göreceğiniz gibi, buna tanık olmak için ancak en seçkin vatandaşlar, entelektüel elitler seçildi. Sizin isminizi de atlayamazdık herhalde, değil mi? Ve tabii işbirliğinize ve sadakatinize güvenebileceğimizden de eminiz.”

Dr. Ferris’in gözlerini göremiyordu. Tribünler hızla doluyordu. Dr. Ferris de ikide bir sözünü yarıda kesip yeni gelenlere el sallıyordu. Bu insanların hiçbirini Dr. Stadler daha önce ömründe görmemişti ama Ferris’in ilgili bakışlarına bakılırsa hepsi de önemli kimseler olmalıydı.

Görünüşe göre hepsi Dr. Ferris’i tanıyor, ona sanki tören yöneticisi ya da günün yıldızı gibi davranıyorlardı.

Dr. Stadler, “Bir an için net konuşsanız da bana bu işin ne...” diye söze başlarken, Dr. Ferris dönüp tombul, ak saçlı, general üniforması giymiş birine, “Merhaba Spud!” diye el salladı.

Dr. Stadler sesini yükseltti. “Lütfen bir dakikalığına konsantre olun da bana neler olduğunu anlatın!”

“Çok basit. Bu... şeyin son zafer günü... Ah, bana bir dakika izin vermeniz gerek Dr. Stadler.” Dr. Ferris telaşla fırlarken çan sesine tepki veren eğitilmiş bir köpek gibiydi. Yaşını başını almış bir grup adamın olduğu yere doğru ilerliyordu. Giderken başını çevirip tek kelimeyle açıklama yaptı: “Basın!”

Dr. Stadler tahta banklara oturduğunda çevresindekilere değmekten çekiniyordu. Üç sıra bank yarım daire biçiminde dizilmişti. Küçük, özel bir sirki hatırlatıyordu burası. Yaklaşık üç yüz kişilik yer vardı. Bir gösteriyi seyretmek üzere gelenler için hazırlanmıştı. Ama oturanların yüzleri ufka kadar giden yamyassı ovaya dönüktü. Orada hiçbir şey yoktu. Kilometrelerce ötede bir çiftlik evi benek gibi görünüyordu, o kadar.

Stantlardan birinin önünde radyo mikrofonları vardı. Orası basın için hazırlanmışa benziyordu. Standın önünde de taşınabilir telefon santraline benzer bir şey göze çarpıyordu. O da yetkililer içindi. Üzerinde pırıl pırıl birkaç cilalı metal levye görünüyordu. Stantların arkasında kurulmuş otoparkta gıcır gıcır yeni lüks arabalar güven dolu bir hava yansıtıyordu. Ama Dr. Stadler’a belirsiz bir tedirginlik duygusu veren şey, üç yüz metre kadar ötedeki yamaçta duran binaydı. Küçük, basık bir yapıydı bu. Hangi amaca hizmet ettiği belli değildi. Kalın taş duvarları vardı, penceresi yoktu, yalnızca sağlam demir parmaklıklarla korunan birkaç yarık göze çarpıyordu. Koskoca kubbesi binadan daha ağır gibiydi. Tüm yapıyı bastırıyor, sanki toprağa gömülmeğe zorluyordu. Kubbenin dibinden birkaç çıkıntı düzensiz biçimlerde uzanıyor, kötü dökümlenmiş kil hunileri andırıyordu. Sanayi çağının ürünü değilmiş, bilinen bir işe yaramazmış gibi görünüyorlardı. Sessiz bir kötü niyet okunuyordu binada. Şişmiş, mikroplu bir mantar gibiydi. Belli ki modern bir yapıydı ama o şapşal, yuvarlak, kaypak hali onu sanki ilkelmiş gibi gösteriyordu. Balta girmemiş ormanın içinde bir kazıdan çıkmış, eski zamanın vahşi ritüellerinden birine ait bir yapı gibiydi.

Dr. Stadler tedirginlikle iç geçirdi. Usanmıştı sırlardan. Ona iki gün içinde bilinmeyen bir amaçla Iowa'ya gelmesini söyleyen davetiyenin üzerine damgalar basılmış ve "Gizli", "Çok Gizli" diye yazılar yazılmıştı. Ona eşlik etmek üzere, enstitüde kendilerini fizikçi olarak tanıtan iki genç adam belirmişti. Ferris'in Washington'daki ofisine açtığı telefonlar cevapsız kalıyordu. Devletin resmî uçağıyla, sonra da resmî bir arabayla yapılan upuzun ve yorucu yolculuk boyunca gençler fizikten, acil durumlardan, sosyal dengelerden, gizlilik gereğinden söz edip durmuşlardı. Sonunda Dr. Stadler başlangıçtakinden de daha az şey bilir hale gelmişti. İki kelimenin sık sık kullanıldığını fark etmişti. Davetiyede de vardı o iki kelime. Bilinmeyen bir amaçla ilgili olunca karanlık çağrışımlar yapan bu iki kelime sadakat ve işbirliğiydi.

İki genç onu en ön sırada bir yere oturtmuş, ardından ortadan kaybolup onu Dr. Ferris'le yüz yüze bırakmışlardı. Şimdi Stadler çevresindeki sahneyi seyrediyor, Dr. Ferris'in gazeteci grubu ortasındaki muğlak, heyecanlı, gevşek hareketlerini izliyor, şaşırtıcı bir beceriksizlik kaosunun titreşimlerini alıyordu. Bir yanda onu, bir yanda da tam istenen anda istenen etkiyi yaratmak üzere işleyen mekanizmayı...

İçinde bir anlık bir panik hissetti, buradan kaçmak istediğini kendi kendine kabullendi. Ama sonra zihnini bu fikre kapattı. Bugünle ilgili en karanlık sırrın, o binadan gelecek herhangi bir şeyden daha kritik, daha iğrenç, daha tehlikeli şeyin, onu buraya gelmeye razı eden şey olduğunu biliyordu.

Kendi amacımı hiçbir zaman öğrenmek zorunda kalmayacağım, diye geçirdi içinden. Bunu kelimelerle değil de kısa, hain bir duygu titreşimiyle düşünmüştü. Tedirginliğe benzeyen, asit gibi bir his veren titreşim. Kafasında beliren kelimeler, daveti kabul ederken de düşündüğü büyülü formülü oluşturan kelimelerdi. İnsanlar bunu gerek duydukça daha ileriye bakmamak için söylerdi: İnsanlarla ilişki kurmak gerekiyorsa elden ne gelir?

Ferris'in entelektüel seçkinler dediği insanlar için hazırlanan standın, resmî yetkililer için hazırlanandan daha büyük olduğunu görüyordu. Bir anlık sinsi bir sevinç hissetti içinde. Kendisi ön sırada olduğu için. Dönüp arkasındaki sıralara baktı. Yaşadığı duygu küçük, gri renkli bir şoktu. Orada gördüğü rastgele, solgun, yorgun insanlar hiç de onun kafasındaki entelektüel seçkinlere benzemiyordu. Savunmaya geçmiş kavgacı adamlar görüyordu orada. Zevksiz giyinmiş kadınlar görüyordu. Yüzlerinde gaddar, kaçaron, kuşkucu ifadeler vardı. Zekâ denen şeyin bayraktarı sayılabilecek kişilere uymuyordu gözlerindeki ifadeler. Güvensizliğin ifadesiydi bu. Tanıdığı hiçbir yüz yoktu orada. Ünlü kimse yoktu. Üne kavuşabilecek kimse de yoktu. Bu insanların hangi standartlara göre seçildiğini merak etti.

İkinci sırada oturan sırık gibi, sarkık ve uzun suratlı yaşlı adam biraz tanıdık geliyordu ama hakkında hiçbir şey hatırlamıyordu. Yalnızca belli belirsiz bir aşinalık vardı. Belki saygın olmayan bir yayın organında gördüğü bir fotoğraf olabilirdi bu. Oradaki bir kadına doğru eğildi, eliyle göstererek, "Bana şu be-yin adını söyleyebilir misiniz?" diye sordu. Kadın huşu ve saygı dolu bir fısıltıyla, "Dr. Simon Pritchett!" dedi. Dr. Stadler başını çevirdi, umarım kimse beni görmez, kimse beni bu grubun bir üyesi saymaz, diye düşündü.

Gözlerini açtığında Dr. Ferris'in tüm gazeteci grubunu ona doğru getirdiğini gördü. Ferris turist rehberleri gibi kolunu uzatıyor, onu yanındakilere gösteriyordu. Yaklaştıklarında, sarf ettiği sözleri de duyabildi: "Ama neden benimle vakit ziyan edesiniz ki! Burada günün başarısının gerçek kaynağı var. Her şeyi mümkün kılan adam... Dr. Robert Stadler!"

Gazetecilerin o eskimiş, alaycı yüzlerinde bir anlık tutarsız ve uygunsuz ifadeler gördü. Tam olarak saygı sayılamayacak, beklenti veya umut da denemeyecek ama bunların yankısını taşıyan bir ifade. Sanki gençliklerinde Dr. Stadler'ın adını duyunca nasıl bir saygı duyduklarını zar zor hatırlıyorlarmış gibi. O anda Stad-

ler'in içinde itiraf etmeyeceği bir içgüdü belirdi. Onlara bugünkü olayla ilgili hiçbir şey bilmediğini söyleme içgüdü. Buraya bir oyunun parçası olarak, piyon olarak, hemen hemen tutuklu gibi getirildiğini söyleme içgüdü.

Ama onun yerine, kendi sesinin sorulara kibirli, tepeden bakan bir sesle cevap verdiğini duydu. Yüksek sıklara vakıf biriymiş gibi. "Evet, Devlet Bilim Enstitüsü, yaptığı kamu hizmetlerinden gurur duymaktadır... Devlet Bilim Enstitüsü kişisel hırsların ve özel çıkarların aracı değildir, tüm insanlığın iyiliğine adanmıştır..." Dr. Ferris'ten duyduğu genellemeler dökülüyordu ağzından. Diktafon gibi konuşuyordu.

İçindeki duygunun kendinden iğrenme olduğunu kabullenemezdi. Duyguyu saptadı, amacını tanımlamadı. Çevredeki adamlardan iğrendim, diye düşündü. Kendisini bu utanç verici performansa zorlayanlar onlardı. İnsanlarla uğraşmak gerekiyorsa elden ne gelirdi?

Gazeteciler onun sözlerini dinleyip kısa notlar alıyordu. Yüzlerinde hep aynı ifadeler vardı. Çıkan sesleri dinliyor, bunlar habermiş gibi hareket ediyorlardı.

Bir tanesi yamaçtaki binayı göstererek, "Dr. Stadler, Proje X'i, Devlet Bilim Enstitüsü'nün en büyük başarısı saydığınız doğru mu?" diye sordu.

Sessizlik oldu. İğne düşse sesi duyulurdu.

"Proje... X mi?" dedi Dr. Stadler.

Sesinin tonunda korkunç bir yanlışlık olduğunu anlamıştı çünkü gazetecilerin kafalarının bir anda kalktığını görüyordu. Alarm sesini duymuş gibilerdi. Kalemleri kâğıtlarının üzerinde hazır halde bekliyorlardı.

Bir an için yüz kaslarının sahte bir gülümsemeye yer verecek şekilde gerildiğini fark etti, içinde şekilsiz, hemen hemen doğaüstü bir korku hissetti. Sinsi bir makinenin çalıştığını bir kere daha seziyordu. Sanki kendisi de o makineye kapılmıştı, onun geri dönülmez iradesini yerine getiriyordu. "Proje X mi?"

dedi yumuşak bir sesle. Bu sefer sesi, bir komplonun ortağına aitti. “Aslında baylar, Devlet Bilim Enstitüsü’nün herhangi bir başarısının değerinden de amacından da kuşku duyulamaz çünkü bu kuruluş kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur... Başka bir şey söylemem gerekiyor mu?”

Başını kaldırdığında Dr. Ferris’in de çoktan beri kalabalığın kenarında durup dinlediğini gördü. Acaba Dr. Ferris’in yüzünde şimdi daha az gergin, daha fazla küstah bir ifade olduğunu sadece ben mi hayal ediyorum, diye düşündü.

O sırada iki muhteşem araba son hızla otoparka daldı, fren gıcırıltıları arasında durdu. Gazeteciler cümlelerin ortasında onun yanından ayrıldı, arabalardan inen gruba doğru koştu.

Dr. Stadler, Ferris’e döndü. “Nedir bu Proje X?” diye sordu sert bir sesle.

Dr. Ferris çok masum ve küstah bir ifadeyle gülümsedi. “Kâr amacı gütmeyen bir girişim,” dedi, sonra koşarak yeni gelenleri karşılamak üzere uzaklaştı.

Dr. Stadler kalabalığın saygı dolu fısıltılarından, yeni grubun ortasındaki soluk keten elbiseli ufak tefek adamın, Devlet Başkanı Bay Thompson olduğunu anlıyordu. Bay Thompson gülümsüyor, kaşlarını çatıyor, gazetecilere havlar gibi cevaplar yağıdırıyordu. Dr. Ferris’in grubun içinde oradan oraya gidip durması, bacaklara sürtünen bir kediye hatırlatır türdendi. Grup yaklaştığında Ferris’in herkesi kendisine doğru yönlendirdiğini gördü. Dr. Ferris yankılanan bir sesle, “Bay Thompson,” dedi, “Size Dr. Robert Stadler’ı takdim edebilir miyim?”

Stadler bir an için bu küçük sinsinin gözlerinin onu incelediğini fark etti. O gözlerde batıl bir huşu vardı. Karşısındakini mistik bir boyuttan gelme, kendisinin asla erişemeyeceği bir olgu sayıyor gibiydi. Delici, hesapçı bakışlar. Hiçbir şeyi kendi standartlarından muaf saymayan bakışlar. “Derdin ne?” sözünün bakışlara tercüme edilmiş.

“Şeref duydum doktor, şeref duydum,” dedi Bay Thompson. Kısaca tokalaştı.

Bu arada uzun boylu, kambur duran adamın Bay Wesley Mouch olduğunu öğrendi. El sıkıştığı diğer kişilerin adlarını tam duyamadı. Grup, devlet yetkililerinin bölümüne yöneldiğinde Stadler yüzleşmeye cesaret edemediği alev alev bir duyguyla baş başa kaldı: Küçük sinsinin onaylayıcı baş sallamasının, onu heyecanlandıracak kadar sevindirdiğini keşfetmişti.

Sinemalarda yer gösterenlere benzeyen bir grup genç görevli, el arabalarını ite ite geldi, oradakilere pırıltılı birtakım objeler dağıtmaya başladı. Bunlar dürbündü. Dr. Ferris, yetkililerin standına yakın yerde duran mikrofona başına geçti. Bay Wesley Mouch’un bir işareti üzerine görkemli sesi çayırıların üzerinde kükredi.

“Bayanlar, baylar!”

Kalabalık hemen sustu, tüm başlar Dr. Floyd Farris’in zarif vücuduna döndü.

“Bayanlar, baylar, üstün kamu hizmetiniz ve sosyal sadakatınız nedeniyle sizler, bugün akıllara durgunluk verecek derecede önem taşıyan bilimsel bir başarının açıklanmasına tanık olacaksınız. Bu öylesine çılgır açacak bir imkândır ki şu ana kadar yalnızca bir avuç insan tarafından Proje X adıyla bilinmiştir.”

Dr. Stadler dürbününü görebildiği tek şeye ayarladı: uzaktaki çiftlik evine.

Oranın terk edilmiş, harabe halinde bir çiftlik evi olduğunu gördü. Besbelli yıllar önce terk edilmişti. Çatısının çıplak kargaları arasından gökyüzü görünüyordu. Boş pencerelerinin karanlığı, kırık cam parçalarının gerisindeydi. Damı sarkmış bir ambar gördü. Paslı su kulesi, tulumbanın tekeri, ters dönmüş yatan tırmıkları havaya dikilmiş bir traktör enkazı...

Dr. Ferris, Proje X için çalışan bilim fedailerinden, yıllar süren fedakârlıklardan, esirgenmeyen emeklerden, sebatkâr araştırmalardan söz ediyordu.

Dr. Stadler harabeyi incelerken, bu çok garip, diye düşündü. O viranenin ortasında bir keçi sürüsü olması garipti. Altı yedi tane vardı. Kimi uyukluyor kimi ölgün yaban otlarının arasında bulabildiği diri otları tembel tembel yiyordu.

“Proje X,” diyordu Dr. Ferris, “...ses alanında yapılan özel bir araştırmadır. Ses biliminin, konuya dışarıdan bakanların aklına bile gelmeyecek çok şaşırtıcı yönleri vardır...”

Çiftlik evinden on beş metre kadar ötede Dr. Stadler bir başka yapı gördü. Besbelli yeniydi. Oraya yapılması için hiçbir amaç olamazdı. Boşluğa uzanmış birkaç çelik direğe benziyordu. Hiçbir şeyi taşımayan, hiçbir yere varmayan çelikler.

Dr. Ferris ses titreşimlerinden söz etmeye başlamıştı.

Dr. Stadler dürbününü çiftliğin gerisindeki boşluğa çevirdi ama orada kilometreler boyunca görülecek hiçbir şey yoktu. Keçileriden birinin ani hareketi, dürbünü tekrar oraya çevirmesine neden oldu. Keçilerin belli aralıklarla yere çakılmış kazıklara bağlı olduğunu fark etti.

Dr. Ferris, “...ve bazı ses titreşimlerine, organik ya da inorganik hiçbir yapının dayanamayacağı keşfedilmiş bulunuyor,” diyordu.

Dr. Stadler otların arasından gümüş rengi bir beneğin sıçramakta olduğunu gördü. Zincirlenmemiş bir oğlaktı bu. Sıçırıyor, annesinin çevresinde dolaşıyordu.

“Ses ışını yer altındaki bir laboratuvarda bulunan panelden kontrol ediliyor,” diyerek yamaçtaki binayı gösterdi Dr. Ferris. “O panele ksilofon ismini taktık çünkü doğru tuşlara basmak, yani doğru levyeleri çekmek konusunda çok dikkatli olmak gerek.” Bu sefer devlet yetkililerinin oturduğu yerin önündeki santrale benzer cihazı gösterdi. “Ancak o zaman tüm operasyonu izleyebilir, prosedürün ne kadar basit olduğunu görebiliriz...”

Dr. Stadler oğlağı seyretmekten zevk almaya başlamıştı. Avutucu, güven tazeleyici bir tür zevk. Bu küçük yaratık henüz bir haftalık bile değildi herhalde. Zarif, uzun bacakları üzerinde beyaz bir yün yumağını andırıyordu. Dört bacağını da dümdüz

tutarak neşeyle sıçrayıp duruyordu. Güneş ışıklarına, yaz havasına, kendi varlığını keşfetmenin sevincine sıçırıyorgibiydi.

“Ses ışını gözle görülmez, işitilmez, hedef, yön ve erim açısından tümüyle kontrol edilebilir bir ışıdır. Şimdi tanık olacağınız ilk halka açık test üç buçuk kilometreyi aşmayan küçük bir alanda, tam bir güvenlik içinde, otuz kilometrelik boş alanın ortasında yapılmaktadır. Hâlâ laboratuvarımızda bulunan jenerasyon aygıtları, kubbenin altında gördüğünüz çıkışlardan itibaren yüz altmış kilometre yarıçapında bir alanı kapsayabilecek kapasitededir ki bu da Mississippi kıyısında Taggart Transcontinental Köprüsü’nün bulunduğu yerden, Des Moines ve Fort Dodge, Iowa’ya, Austin, Minnesota’ya, Woodman, Wisconsin’a, Rock Island, Illinois’a kadar olan bir alan demektir. Üstelik bu yalnızca mütevazı bir başlangıçtır. Elimizdeki teknik bilgiler üç yüz elli dört yüz kilometre menzilli jeneratörler yapmayı mümkün kılmaktadır. Ama yeterli miktarda yüksek rezistanslı metali, örneğin Rearden Metal’i vaktinde temin edemediğimiz için şu anki teçhizatımız ve menzilimizle yetinmek zorunda kaldık. Büyük yöneticimiz Bay Thompson’ın gayretleriyle Devlet Bilim Enstitüsü’ne gerekli fonlar tahsis edilmeseydi bu girişim asla mümkün olamazdı. Bu nedenle bu büyük icat bundan böyle Thompson Harmonizatörü olarak bilinecektir!”

Kalabalık alkışladı. Bay Thompson hareketsiz oturuyordu. Yüzündeki ifade bilinçli olarak sertti. Dr. Stadler bu küçük sininin projeye ilgisinin, diğer tarafta duran gençlerinki kadar az olduğundan emindi. Dünyaya yeni bir köstebek tuzağı getirmeye yetecek akla da inisiyatifte de hatta bu işin gerektirdiği hainlik damarına da sahip değildi besbelli. O da sessiz makinenin bir piyonuydu. Makinenin merkezi de lideri de yönü de yoktu. O makineyi harekete geçiren Dr. Ferris değildi. Wesley Mouch da değildi. Şu an tribünlerde oturanların ya da perde arkasındaki kişilerin hiçbiri değildi. Kimliği olmayan, düşünmeyen, bedeni olmayan bir makineydi o. Sürücüsü yoktu, herkes piyondur ve her

piyon, kendi kötülük derecesinde katkı yapıyordu. Dr. Stadler bankın kenarına sarıldı, içinden ayağa fırlamak, buradan kaçmak geliyordu.

“Ses ışınının işlevine ve amacına gelince, o konuda hiçbir şey söylemeyeceğim. Kendi sözünü kendi söylesin. Şimdi nasıl çalıştığını göreceksiniz. Dr. Blodgett ksilofonun üzerindeki levyeleri çektiğinde gözlerinizi hedeften ayırmamanızı öneririm. Hedef üç buçuk kilometre ötedeki çiftlik evidir. Başka görülecek hiçbir şey olmayacak. Işının kendisi gözle görülemiyor. Tüm ilerici düşünürler çoktan beri kimlik diye bir şeyin olmadığını, yalnızca eylemlerin olduğunu anlamış bulunuyor. Değerler yok, yalnızca eylemlerden doğan sonuçlar var. Şimdi bayanlar, baylar, Thompson Harmonizatörü’nün eylemini ve sonuçlarını göreceksiniz.”

Dr. Ferris eğilip katılımcıları selamladı, yavaşça mikrofondan uzaklaştı, gelip Dr. Stadler’in yanındaki yerine oturdu.

Genç ve hafif kilolu biri çıkıp santral cihazının başında yerini aldı, gözlerini bir beklenti ifadesiyle Bay Thompson’a çevirdi. Bay Thompson bir an için boş boş bakarak şaşkınlığını belli etti. Sanki bir şey aklını karıştırmıştı. Sonunda Wesley Mouch ona doğru eğilip kulağına birkaç kelime fısıldadı. Bay Thompson yüksek sesle, “Kontak!” diye bağırdı.

Dr. Blodgett’in zarif, kararlı, efemine elinin cihazda önce birinci, sonra ikinci kolu itişini seyretmeye Dr. Stadler dayanmıyordu. Dürbününü kaldırdı, çiftlik evine baktı.

Merceği odakladığı sırada, keçileriden biri zincirini çekmeye, uzamış, kuru bir ota erişmeye çalışıyordu. Bir an sonra keçi havaya yükseldi, ters döndü, bacakları yukarı doğru gerildi, sonra titremeler içindeki yedi keçiden oluşan gri yığına düştü. Dr. Stadler bu gördüklerine inanmayı başarıncaya kadar o yığın hareketsizleşmişti. Hayvanlardan birinin bacağı kazık gibi uzanmış, güçlü rüzgârın etkisiyle sallanıyordu. Çiftlik evi kalaslarına ayrılıp çöktü, bacasının tuğlaları sıcak su kaynağından fışkırır gibi kalasların üstüne yağdı. Traktör yok oldu, dümdüz yığıldı.

Su kulesi yarıldı, parçaları yere çarparken tekeri havada kavis çizdi. Sanki keyifle uçuyordu. Küçük çelik yapının kirişleri ve direkleri, kibrit çöpünden yapılmış gibi devrildi. Her şey öyle çabuk, öyle basit bir şekilde gerçekleşmişti ki Dr. Stadler hiçbir dehşet duygusu hissetmedi. Aslında hiçbir şey hissetmedi. Bil-diği ve alışık olduğu gerçeklik değildi bu. Bir çocuğun kâbusu gibiydi. Nesnelerin, bir tek kötü iradenin etkisiyle eriyip yok olduğu bir kâbustu.

Dürbünü gözünden indirdi. Bomboş çayıra bakıyordu. Çiftlik yoktu. Karşıda hiçbir şey yoktu. Yalnızca bulut gölgesine benzer koyu renk bir şerit kalmıştı.

Arkasında kalan sıralardan tek bir tiz çığlık yükseldi, ka-dının biri düşüp bayıldı. Stadler içinden, acaba neden olaydan sonra bu kadar geç bağırdı, diye merak etti ama sonra ilk kolun çekilmesinden bu yana geçen sürenin bir dakika bile olmadığını fark etti.

Dürbününü tekrar kaldırdı. Tek göreceğinin bulut gölgesi olmasını umuyor gibiydi. Ama nesneler de oradaydı hâlâ. Bir atık yığını gibilerdi. Dürbünü yığının üzerinde dolaştırdı, az sonra, oğlağı aradığını anladı. Fakat bulamıyordu. Gri bir yün yığınının başka bir şey yoktu.

Dürbünü indirip döndüğünde Dr. Ferris'i yüzüne bakar halde buldu. Testin başından bu yana Ferris'in hedefe değil de hep onun yüzüne baktığından emindi. Sanki ışına Robert Stadler'in dayanıp dayanamayacağını merak ediyormuş gibi.

Dr. Blodgett mikrofona, "Hepsi bu kadar," dedi. Sesinin tonu, büyük mağazalardaki satıcıları andırıyordu. "Yapılarda ne bir çivi ne de bir cıvata kaldı. Hayvanların gövdesinde de parçalanmamış bir tek damar bile kalmadı."

Kalabalık ani hareketlerle, fısıltılı konuşmalarla kıpır kıpırdı. Herkes birbirine bakıyor, yerinden kararsız bir hareketle kalkıyor, sonra yine oturuyor, tedirginlik içinde bu duraksamanın dışında bir şeylerin olmasını bekliyordu. Fısıltılarında baskı altına alın-

mış bir histeri vardı. Ne düşüneceklerinin onlara söylenmesini bekliyorlardı. Dr. Stadler bir kadının basamaklardan indirildiğini gördü. Başını eğmiş, mendilini ağzına dayamıştı. Midesinin bulandığı belliydi.

Başını çevirdiğinde Dr. Ferris'in hâlâ ona baktığını gördü. Stadler biraz arkasına yaslandı, yüzünde katı ve tiksinti dolu bir ifadeyle, ülkenin en büyük bilim insanı ifadesiyle, "Kim icat etti bu korkunç şeyi?" diye sordu.

"Siz ettiniz."

Dr. Stadler hiç kıpırdamadan baktı ona.

Dr. Ferris neşeyle, "Bu gördüğünüz, sizin teorik keşiflerinizin pratikteki uygulaması," diye devam etti. "Kozmik ışınlar ve enerjinin uzamsal transmisyonu konusundaki paha biçilmez araştırmalarınıza dayalı."

"Projede kimler çalıştı?"

"Birkaç üçüncü sınıf kişi... Yani sizin deyiminizle. Aslında pek zor olmadı. O adamların hiçbiri, sizin enerji transmisyonu formülünüzün ilk adımını bile düşünebilecek düzeyde değil ama formül ellerinde olunca gerisi kolaydı."

"Pratik faydası ne bu icadın? Çağ yaratan olanaklardan kasıt nedir?"

"Ah, anlamıyor musunuz? Bu kamu güvenliğinin paha biçilmez bir aracı. Böyle bir silahın sahibine hiçbir düşman saldıramaz. Bu silah ülkeyi saldırı korkusundan kurtaracak; geleceğini tam bir güvenlik içinde planlamasına imkân sağlayacaktır." Sesinde garip bir özensizlik vardı. Sözleri o anda bulup söylüyormuş gibiydi. Sanki bunlara inanılmasını beklemiyor, zaten inandırıcı olmaya da çalışmıyordu. "Sosyal sürtüşmeleri yok edecek. Barışı, istikrarı ve... daha önce söylediğimiz gibi uyumu teşvik edecek. Tüm savaş tehlikelerini silecek."

"Hangi savaş? Hangi saldırı? Bütün dünya açlıktan ölürlen ve şu halk devletleri de bu ülkenin verdiği sadakalarla yaşamlarını

ancak sürdürebilirken savaş tehlikesini nereden çıkarıyorsun? Paçavralar içindeki o vahşilerin sana saldırmasını mı bekliyorsun?”

Dr. Ferris dosdoğru Stadler'ın gözlerine baktı. “İç düşmanlar da halk için dış düşmanlar kadar tehlikeli olabilir,” diye karşılık verdi. Bu sefer sesi, anlaşılmayı bekliyormuş ve anlaşılacağından eminmiş gibiydi. “Sosyal sistemler son derece kırılğan. Ama stratejik kilit noktalara birkaç bilimsel tesis kurmakla ne büyük bir istikrar elde edilebileceğini düşünün. Ebedî bir barış devletini garanti altına alır... Sizce de öyle değil mi?”

Dr. Stadler kıpırdamadığı gibi cevap da vermedi. Saniyeler tıkr tıkr geçerken yüzündeki ifade hiç değişmedi. Sanki felç olmuştu. Gerçeği baştan beri biliyormuş, bilmemek için çok çabalamış ve şu anda da bilmek ile inkâr etme gücü arasında bir mücadele içindeymiş gibiydi. Sonunda, “Ne demek istediğini anlamıyorum!” dedi aksi aksi.

Dr. Ferris gülümsedi. “Hiçbir iş adamı ya da hırslı sanayici Proje X'i finanse etmezdi,” dedi yavaşça. Sanki sohbet ediyorlardı. “Bir kere parası yetmezdi. Bu çok büyük bir yatırım, ucunda maddi bir kazanç da yok. Yatırımcı bunun karşılığında ne beklesin ki? Artık şu çiftlikten de bir kazanç gelmeyecek.” Eliyle uzaktaki kara şeridi gösterdi. “Ama sizin de çok haklı olarak işaret ettiğiniz gibi Proje X kâr amacı gütmeyen bir projedir. Özel şirketten farklı olarak Devlet Bilim Enstitüsü proje için kaynak bulmakta hiç de zorluk çekmedi. Geçtiğimiz iki yıl boyunca enstitünün para sıkıntısı içinde olduğunu hiç duymadınız, değil mi? Oysa eskiden bilime kaynak tahsis etmek için oy vermelerini sağlamak ne kadar da zor olurdu! Hep kendi paralarına kılıf ararlardı... siz öyle derdiniz. İşte bu kılıf, iktidardaki bazı kişilerin çok hoşuna giden bir kılıf oldu. Onlar da ötekilere oy verdirdiler. Zor olmadı. Hatta çoğu aslında gizli bir projeye oy vermeyi hayli güvenli buldu. Gizli olduğuna göre önemli demektir, o kadar önemliydi ki kendileri bu sırrı öğrenecek kadar önemli sayılmıyordu. Tabii birkaç kuşkucu da çıktı. Ama onlara da Devlet Bilim Enstitü-

sü'nün başında Dr. Robert Stadler'in bulunduğu hatırlatılınca seslerini kestiler... çünkü onun yargılarından ve dürüstlüğünden asla kuşku duyamazlardı."

Dr. Stadler başını eğmiş, kendi tırnaklarına bakıyordu.

Mikrofondaki ani gıcirtı kalabalığın bir anda dikkat kesilmesine yol açtı. İnsanlar paniğin birkaç santim gerisindeymiş gibi görünüyordu. Makineli tüfek gibi konuşan bir spiker, büyük keşfi tüm ulusa duyuracak radyo konuşmasını dinlemek üzere olduklarını duyurdu. Gözü kolundaki saatte, elinde okuyacağı metinle Wesley Mouch'tan işaret bekliyordu. Sonunda mikrofonun parıldayan kafasına eğildi, ülkenin tüm oturma odalarına, ofislerine, stüdyolarına, bebek odalarına haykırdı: "Bayanlar ve baylar! Proje X!"

Dr. Ferris, Dr. Stadler'a doğru eğildi, spikerin tüm kıtada duyulan kesik kesik sesinin temposu arasında rahat bir sesle konuştu. "Şu duyarlı dönemde, ülkede projeye ilgili hiçbir eleştiri olmaması hayati önem taşıyor," dedi. Sonra biraz ağzından kaçırılmış gibi, biraz da şaka gibi ekledi. "Aslında hiçbir zaman, hiçbir konuda eleştiri olmaması çok önemli."

"Ulusun siyasal, kültürel, entelektüel ve manevi liderleri," diye haykırıyordu spiker mikrofona, "...bu büyük olayı sizleri temsilen izlemiş kişiler, şimdi izlenimlerini size şahsen aktaracak!"

Tahta basamaklardan çıkıp mikrofon platformuna ilk gelen Bay Thompson oldu. Sert ve kısa konuştu, başlattıkları bu yeni çağı selamlarken sesi belirsiz düşmanlarla kavga ediyor gibiydi. Bilimin insanların emrinde olduğunu, yeryüzündeki her insanın da teknolojik ilerlemenin avantajlarından yararlanması gerektiğini söyledi.

Sıra Wesley Mouch'taydı. O da sosyal planlamadan, planlamacıların fikir birliği için desteklenmesi ihtiyacından söz etti. Disiplinden, birlikten, kemer sıkılmaktan, geçici zorluklara dayanmanın her yurttaşın görevi olduğundan söz etti. "Ülkenin en parlak beyinlerini, sizin refahınız için seferber ettik," dedi. "Bu

büyük keşif, insanlığa adanmışlığından kuşku duyulamayacak, hepimiz tarafından yüzyılın en harikulade beyni olarak tanınan bir kişinin dehasından çıkmıştır... Dr. Robert Stadler!”

“Ne?” Dr. Stadler şaşkınlık içinde Dr. Ferris’e döndü.

Dr. Ferris sabır dolu, yumuşak bakışlarla bakıyordu ona.

Dr. Stadler yarı azarlayarak yarı fısıldayarak, “Böyle bir şey söylemek için benden izin almadı!” dedi.

Dr. Ferris sitem dolu bir çaresizlik ifadesiyle ellerini iki yana açtı. “Şimdi görüyor musunuz Dr. Stadler, politik konuların sizi rahatsız etmesine izin vermek ne kadar kötü... Siz bu tür konuları hiçbir zaman dikkatinize ve bilginize layık bulmadınız. Görüyorsunuz işte, izin istemek Bay Mouch’un pek sık yaptığı bir şey değil.”

Bu sefer spikerin platform üzerindeki gölgesi eğilip bükülmeye, sanki mikrofonun etrafına dolanmaya, ayıp bir hikâye anlatıyormuş gibi sıkıntılı, tiksinti içeren bir sesle konuşmaya başladı. Bu da Dr. Simon Pritchett’ti. Yeni icadın sosyal bir refah aracı olduğunu, genel refahı garantiye alacağını, apaçık görülen bu gerçekten kuşku duyanların toplum düşmanı olduğunu ve ona göre muamele göreceğini söylüyordu. “Bu icat, özgürlük âşığı Dr. Robert Stadler’in ürünü...”

Dr. Ferris bir evrak çantası açtı, içinden daktiloyla son derece düzgün yazılmış birkaç sayfa çıkardı, Dr. Stadler’a döndü. “Radyo yayınının doruk noktası siz olacaksınız,” dedi. “En son konuşmacısınız. Bir saatlik programın en sonunda.” Sayfaları uzattı. “İşte konuşmanız.” Geri kalanını gözleri anlatıyordu.

Dr. Stadler sayfaları aldı ama onları dümdüz uzattığı parmakları arasında tuttu. Az sonra fırlatıp atacağı bir kâğıt parçasını tutuyor gibi. “Ben sizden gölge yazarım olmanızı istemedim,” dedi. Sesindeki alaycılık, Ferris’e aradığı ipucunu vermişti. Şu sıra alay etmenin zamanı değildi.

“Değerli zamanınızı radyo konuşmaları yazmakla ziyan etmenize izin veremezdim,” dedi Dr. Ferris. “Memnun olacağınızdan

emindim.” Sesinde abartılı, sahte saygı vardı. Sahte olmasının anlaşılmasını istiyordu. Dilenciye saygınlığını koruyabilmesi için birkaç kuruş atar gibi bir sestti.

Dr. Stadler’in tepkisi onu tedirgin etti. Dr. Stadler cevap vermiyor, elindeki yazılara da bakmıyordu.

Platformdaki bir konuşmacı, “İnançsızlık,” diye hırlıyordu. “Tek korkacağımız şey inançsızlıktır! Eğer liderlerimizin planlarına inanırsak o zaman bu planlar başarılı olur, hepimiz refaha, rahata, berekete kavuşuruz. Bizi kıtlıklara, sefaletlere sürükleyenler, kuşku duyan, moralimizi bozanlardır. Ama bunu sürdürmelerine izin vermeyeceğiz, biz insanları korumak için buradayız. Ve eğer o kuşkucu ukalalardan biri yüzünü gösterirse inanın bana hemen çaresine bakacağız!”

Dr. Ferris yavaşça, “Böyle patlamaya hazır günlerde Devlet Bilim Enstitüsü’ne yönelik bir kamuoyu düşmanlığı doğarsa hiç iyi olmaz,” dedi. “Ülkede tedirginlik ve memnuniyetsiz en üst seviyede. Eğer insanlar yeni icadın niteliğini yanlış anlarsa hınçlarını tüm bilim insanlarından çıkarmaya kalkar. Bilim insanları halkın gözünde hiçbir zaman fazla popüler olmamıştır zaten.”

“Barış!” diyordu platformdaki sıska kadın. İçini çeker gibi bir sesle, “Bu icat barışın çok büyük bir aracı. Bizi bencil düşmanların saldırgan planlarından koruyacak, serbestçe soluk almamızı sağlayacak, bize insanları sevmeyi öğretecek.” Kemikli bir yüzü vardı. Ağzının ifadesi sertleşmişti. Açık mavi elbisesi, arp çalanların konserlerde giydiklerine benziyordu. “Tarihte imkânsız sayılmış bir mucize diyebiliriz buna... Çağların rüyası... Bilim ile sevginin nihai sentezi!”

Dr. Stadler sıraları dolduran yüzlere baktı. Herkes sessizce oturuyor, dinliyordu. Ama herkesin gözünden sabit ve daimî bir korku okunuyordu. Açık yaralar nasıl enfeksiyonun örtüsüyle kapanırsa o korku da bulutlanmıştı. Mantar binanın kubbesindeki biçimsiz huniler, aslında onları hedef alıyordu, bunun farkındalardı. Dr. Stadler da farkındaydı. Acaba şu anda zihinlerini kapatıp da

bunu biliyor olmaktan nasıl sıyrıldıklarını merak etti. Dinleyip inanmaya çalıştıkları sözler, onları bağlayan zincirlerdi. Az önce menzil ucunda zincirlerle bağlı gördükleri keçiler gibi. İnanmayı istiyorlardı. Dudaklarının gerildiğini, ara sıra yanlarında oturanlara kaçamak kuşkulu bakışlar yönelttiklerini görüyordu... Sanki onları tehdit eden dehşet, o ses ışını değilmiş de dehşeti fark etmelerini sağlayacak insanlarmış gibi. Gözleri giderek bulutlanıyordu ama yaranın görünüşü yine de yardım istemişçesine haykırır gibiydi.

Dr. Ferris yavaşça, “Ne düşünüyorlar dersiniz?” diye sordu. “Bilim insanının tek silahı mantıktır. Onun da insanlar üzerinde hiç gücü yoktur, öyle değil mi?”

“Şimdiki zaman gibi dönemlerde, ülke parça parça olurken, kalabalık gruplar kör bir çaresizlik içinde şiddetin eşiğinde gü-rültüler koparırken, düzeni ne pahasına olursa olsun sağlamak gerekirken ve insanlarla uğraşırken... elden ne gelir?”

Dr. Stadler cevap vermedi.

Şişman, pelte gibi bir kadın, ter lekeli elbisesiyle ayaktaydı. O da mikrofonda konuşuyordu. Dr. Stadler önce inanmadı... Kadın yeni icadın özellikle ülkedeki anneler tarafından minnetle karşılandığından söz ediyordu.

Dr. Stadler başını çevirdi. Ferris ona bakıyor ama açık alnının soylu çizgisiyle ağzının köşelerindeki derin acı çizgilerinden başka bir şey göremiyordu.

Birdenbire Dr. Stadler ona döndü. Kapanmak üzere olan bir yaradan kan fışkırır gibi! Stadler’ın yüzü her şeyi belli ediyordu. Acısı, korkusu, samimiyeti ortadaydı. Bir an için kendisi de Ferris de yalnızca insandı. İnanmazlık dolu bir sesle, umutsuzca inledi.

“Uygar bir yüzyılda Ferris, uygar bir yüzyılda!”

Dr. Ferris acele etmedi. Neden sonra, sesli sesli güldü, gülüşünü biraz da uzattı. Bir yerden alıntı yapıyormuş gibi, “Neden söz ettiğinizi anlamıyorum,” dedi.

Dr. Stadler gözlerini yere indirdi.

Ferris yeniden konuştuğunda, sesinde Stadler'in tam anlam veremediği belli belirsiz bir gerginlik vardı. O gerginliğin uygar bir konuşmada yeri olamazdı. "Devlet Bilim Enstitüsü'nü sıkıntıya sokacak herhangi bir şey olursa çok yazık olur," dedi. "Enstitü kapanırsa ya da herhangi birimiz oradan uzaklaştırılmak zorunda kalırsak büyük talihsizlik olur. Nereye gidebiliriz? Bugünlerde bilim insanları gereksiz bir lüks... İnsanların ve kuruluşların çoğu gerekli ihtiyaçlarına bile para bulamıyor, nerede kaldı lüks şeyler! Hiçbir açık kapı yok bize. Bir sanayi tesisinin araştırma departmanında kendimize yer bulamayız, örneğin Rearden Çelik gibi bir yerde. Hem eğer düşman edinirsek bizi işe alacak kişiler de korkar o düşmanlardan. Rearden gibi bir adam olsa bizim için savaş verirdi. Ama Orren Boyle gibi biri verir mi? Hoş bütün bunlar teorik spekülasyon sayılır çünkü pratikte tüm özel sektör firmalarının araştırma bölümleri yasayla kapatıldı. Belki farkında değilsinizdir ama Yönerge 10-289'u Bay Wesley Mouch yayınladı. Belki üniversiteleri düşünüyor olabilir misiniz? Onlar da aynı durumda. Düşman edinmeyi göze alamazlar. Bizi kim savunur? Sanırım Hugh Akston gibi biri bizi savunmaya koşardı... Ama bunu söylemek de anakronizm sayılır. O başka bir çağın insanıydı. Bizim sosyal ve ekonomik gerçeğimizin koşulları, onun varlığını sürdürmesini çoktan beri imkânsız kılıyor. Dr. Simon Pritchett'in ve onunla yürüyen kuşağın da bizi savunmak için parmağını kıpırdatacağını sanmıyorum. Ben idealistlerin bir şey becerebileceğine hiçbir zaman inanmadım. Ya siz? Zaten çağımız da pratik olmayan idealizme göre değil. Biri çıkıp devlet politikasına karşı gelmeye kalksa sesini nasıl duyurur? Şu basın mensupları kanalıyla mı Dr. Stadler? Şu mikrofon kanalıyla mı? Kontrol dışı bir radyo istasyonundan mı? Özel mülkiyete giren bir mal ya da bir kişisel fikir mi?" Sesin notu artık niteliğini iyice belli etmişti; bu bir kabadayı tehdidiydi. "Kişisel bir fikir sahibi olmak, günümüzde hiç kimsenin gücünün yetmeyeceği bir lüktür."

Dr. Stadler'ın dudakları kazık gibi kırırdadı. Deminki keçilerin kasları kadar katıydı. "Dr. Robert Stadler'la konuştuğunuzu hatırlatmak isterim."

"Bunu unutmuş değilim. Zaten unutmadığım için konuşuyorum. Robert Stadler çok parlak bir isim. Bu isme zarar gelmesini asla istemem. Ama günümüzde parlak isim dediğiniz şey ne ki? Kimin gözünde parlak?" Kolu havada gezinip tribünleri gösterdi. "Şu çevrenizde gördüğünüz insanların gözünde mi? Eğer bir ölüm aracı, onlara bir refah aracı olarak tanıtıldığında buna inanıyorlarsa Dr. Robert Stadler'ın bir hain, bir devlet düşmanı olduğu söylendiğinde inanmayacaklar mı? Böyle bir şeyin gerçek olmaması sizi kurtarabilir mi? Gerçeklik kavramını mı düşünüyorsunuz Dr. Stadler? Gerçeklik, sosyal konulara giremez. İlkelere halkla ilgili konularda hiçbir etkisi yoktur. Mantık denilen şeyin, insanlar üzerinde gücü olamaz. Ahlak da gereksizdir. Bana hemen cevap vermeyin Dr Stadler. Mikrofonda cevap verirsiniz. Konuşma sırası sizde."

Dr. Stadler uzaktaki çiftlikten geri kalan kara şeride baktığında hissettiği şeyin dehşet olduğunu anladı ama ne tür bir dehşet olduğunu bilme iznini kendine vermedi. Kozmik uzaydaki parçacıkları ve alt parçacıkları incelemeyi başarmış kendisi gibi birine, kendi duygularını inceleyip üç bölümden oluştuğunu anlama hakkını tanımadı. Bu bölümlerin biri, gözlerinin önünde beliren bu kâbustan duyduğu dehşetti, o kâbus da, enstitünün kapısına onun onuruna yazılmış o yazıydı: "Korkusuz akla, ihlal edilmez gerçeğe" İkinci bölüm, fiziksel yok edilmeye karşı duyduğu o hayvani korkuydu. Küçük düşürücü bir korkuydu bu. Gençlik günlerinin uygar dünyasında Dr. Stadler böyle bir şeyi hiçbir zaman hissetmeyeceğini varsaymıştı. Üçüncü bölüm de birincisine ihanet etmekle insanın kendini ikincinin kucığında bulduğunu anlayanın getirdiği dehşetti.

Konuşma platformuna yürürken adımları sağlam ve yavaştı. Başını dik tutuyor, konuşmasının yazılı olduğu sayfalar parmakları

arasında buruşmuş görünüyordu. Ya bir heykelin kaidesine ya da giyotine doğru gidiyormuş gibi bir yürüyüşü. Ölmek üzereyken kişinin tüm hayatı nasıl gözlerinin önünden geçerse, spikerin sesi Robert Stadler'ın yüksek başarılarını sıralarken, o da tıpkı öyle yürüyordu. Bir anlık, belli belirsiz bir titreme yüzünü sıyrıp geçti. O anda spiker, "Patrick Henry Üniversitesi'nin fizik kürsüsü eski başkanı," diyordu. Buradaki kalabalığın demin izlediği yok oluştan çok daha korkunç bir yok oluşu izlemek üzere olduğunu, sanki bu bilgi kendi içinde değil de geride bıraktığı birinin içindeymiş gibi biliyordu.

Platformun ilk üç basamağını çıkmıştı ki genç bir gazeteci öne doğru atıldı, ona koştu, onu durdurmak istiyormuş gibi tırabzana sarıldı, "Dr. Stadler!" diye yalvardı umutsuz bir fısıltıyla. "Onlara gerçeği söyleyin! Bununla hiçbir ilişkiniz olmadığını söyleyin! Bunun ne kötü bir cehennem makinesi olduğunu, ne amaçla kullanılacağını söyleyin! Ülkeye karşı onu ne tür insanların kullanmaya kalktığını söyleyin! Kimse sizin sözünüzden kuşku duyamaz! Gerçeği söyleyin onlara! Kurtarın bizi! Bunu yapabilecek tek kişi sizsiniz!"

Dr. Stadler başını eğip ona baktı. Gençti. Hareketlerinde ve sesinde, işinin ehli olanlara özgü hızlı ve keskin bir netlik vardı. Çevresindeki yaşlı, yoz, iltimasçı ve torpilci kalabalığın arasında, siyasal basında kendi yeteneğiyle seçkin bir yere yükselmeyi başarmıştı. Gözlerinde hevesli, korkusuz bir zekâ pırıltısı vardı. Dr. Stadler'ın nice kez sınıflarda karşılaştığı gözlere benziyordu bunlar. Delikanlının gözlerinin ela olduğunu, içine biraz da yeşil karıştığını fark etti.

Dr. Stadler başını çevirdi, Ferris'in bir uşak ya da gardiyan gibi yanı başına geldiğini gördü. Stadler yüksek sesle, "İhanet niyetleriyle dolu sadakatsiz genç serserilerin hakaretine maruz kalmayı beklemiyordum," dedi.

Dr. Ferris bir hışımla genç adama döndü, yüzündeki öfke ifadesini engelleyemeden hırladı. “Bana basın kartını ve çalışma iznini ver!”

Dr. Robert Stadler mikrofona geçince ulusun dikkatli sessizliğine hitap etmeye başladı, elindeki kâğıtlarda yazılanları okuyordu. “Yıllardır sürdürdüğüm çabanın ve bilime hizmetlerimin, insan zihnine uygarlaştırıcı ve özgürleştirici etkiler yapacak yeni bir aracın potansiyelini büyük liderimiz Bay Thompson’ın ellerine teslim etme onurunu bana kazandırmasından ötürü gurur duyuyorum...”

Gökyüzünde fırın ağzı gibi durağan bir hava akımı vardı, New York’un sokaklarında sanki hava ve ışık dolaşmıyor da erimiş toz dolaşıyordu. Dagny havaalanı otobüsünün onu indirdiği köşede durup kente pasif bir şaşkınlıkla baktı. Birkaç haftalık yaz sıcağı, binaların cephelerini eskitmişe benziyordu ama insanlar yüzyıllardır çekilen acılarla sanki yaşlanmıştı. Durup onları seyretti, içinde dev bir gerçek olarak duran dişilik duygusu onu çaresizliğe itiyordu.

O dişilik, sabahın erken saatinden bu yana hissedebildiği tek duyguydu. Bomboş bir otoyoldan tanımadığı kente doğru yürüyüp karşısına ilk çıkan kişiyi durdurarak nerede olduğunu sorduğundan beri.

“Watsonville,” cevabını almıştı. “Hangi eyalet söyler misiniz lütfen?” diye sorduğunda adam ona bakmış, “Nebraska,” demiş, sonra da hızlı adımlarla uzaklaşmıştı. Dagny kendi kendine gülümsemiş, adamın aslında onun buraya nasıl geldiğini merak ettiğini düşünmüştü. Fakat ona anlatabileceği hiçbir öykü, asıl gerçek kadar fantastik olamazdı. Oysa sokaklardan demiryolu istasyonuna doğru yürürken ona fantastik görünen de Watsonville’di. İstirabı gözlemlemek ona artık insanoğlunun doğal halini gözlemlemek gibi gelmiyordu. Bu alışkanlığını unutmuştu. Onu yeniden görmek, tüm anlamsızlığıyla çarpmıştı Dagny’ye. İnsanların yüzünde belli bir çeşit korkuyu okuyordu. Bir de bunu bilmekten

kaçınma ifadesi vardı. Sanki korkunç bir role bürünmüş, numara yapıyordu hepsi. Gerçeği uzağa itmeye dönük bir ritüel uyguluyor, bu arada dünyayı görünmez hale getirirken kendi hayatlarını da yaşanmamış kılmaya uğraşıyorlardı. Adı olmayan yasak bir şeyden kurtulmak için. Yasak olan, kendi acılarının niteliğine bakmak, buna dayanma zorunluluğunu sorgulamaktı. Bunu öyle net görebiliyordu ki içinden tanımadığı insanlara doğru yürümek, onları yakalayıp sarsmak, yüzlerine bakıp gülmek, “Sıyrıl bu etkiden!” demek geliyordu.

İnsanların bu kadar mutsuz olması için hiçbir mantıklı sebep yok, diye düşünmüştü. Hem de hiç... Ama sonra birden hatırlamıştı. Onların da varoluşlarından uzaklaştırdıkları güç, mantıktı zaten.

Bir Taggart trenine binip en yakın havaalanına varmıştı. Kendini hiç kimseye tanıtmamıştı. Zaten buna gerek de yoktu. Trende pencere yanındaki bir koltuğa oturmuş, çevresindekilerin anlaşılmaz dilini öğrenmeye çalışan bir yabancı gibi yolculuk etmişti. Atılmış bir gazete bulup eline aldığı anda neler yazıldığını zorlukla anlamış ama bunların niçin yazılmış olabileceğini anlayamamıştı. Hepsi çocuksu denecek kadar anlamsız geliyordu. New York gazetelerinden biriyle aynı gün yayınlanan bir yazıdaki paragrafa şaşkınlıkla baktı. Bay James Taggart’ın bir demeç verdiğini, kız kardeşinin bir uçak kazasında öldüğünü açıkladığını, bunun dışındaki vatanseverlikten uzak dedikoduların gerçek olmadığını söylediğini okuyordu orada. Yavaş yavaş aklına Yönerge 10-289 geldi. Jim’in herhalde, onu kardeşini terk edip gidenler arasında sayanların dedikodularından utanç duymuş olması gerektiğini akıl etti.

Paragrafın kelimeleri, kendi kayboluşunun kamuoyunda hayli tartışıldığını, konunun hâlâ da kapanmadığını gösteriyordu. Bu konuda başka işaretler de vardı. Sayısı giderek artan uçak kazalarından söz eden bir makalede, Bayan Taggart’ın trajik ölümüne değiniliyordu. Arka sayfadaki bir ilanda da uçağının enkazını

bulana 100.000 dolar verileceği söylenmişti. İlanın altında Henry Rearden'ın imzası vardı.

Bu sonuncusu, yüreğine bir telaş sapladı. Geri kalanı anlamsız göründü. Hemen ardından, kendi dönüşünün büyük haber sayılacağını fark etti. Dramatik bir karşılamayı, Jim'le ve basınla karşılaşmayı, o heyecanı gözlemlemeyi düşününce içinde bezgin bir uyuşukluk belirdi. Keşke bütün bunları ben yokken yapıp bitirseler, diye düşündü.

Havaalanında bir kasaba muhabirinin, oradan ayrılacak birkaç yetkiliyle röportaj yaptığını gördü. Röportaj bitene kadar bekledi, sonra adama yaklaşıp kimliğini çıkardı, afallamış gözlerle bakan adama yavaşça, "Ben Dagny Taggart," dedi. Lütfen duyurur musunuz, ben hayattayım ve öğleden sonra New York'ta olacağım." Uçak kalkmak üzereydi. Dagny sorulan sorulara cevap verme gereğinden o sayede kurtuldu.

Pencereden aşağıda kayıp giden çayırlara, nehirlerle, kasabalara, kentlere bakıyordu. Uçaktan dünyaya bakarken hissettiği mesafe duygusunu, insanlara bakarken de aynen hissettiğini fark etmekteydi... Ama insanlarla arasındaki mesafe çok daha uzundu.

Yolcular bir radyo yayını dinliyordu. Ne kadar dikkatle dinlediklerine bakılırsa besbelli önemli bir şeydi. Birtakım sahte seslerin, tanımlanmamış bir kamu refahı konusunda tanımlanmamış yararlar sağlayacak yeni bir icattan söz ettiğini duydu. Kelimeler besbelli net bir anlam taşımamak üzere seçilmişti, insanlar nasıl oluyor da bir konuşma dinliyormuş numarası yapabiliyorlar, diye merak etti Dagny ama yolcuların yaptığı da tam olarak buydu. Okumasını öğrenmemiş küçük çocukların kitabı açıp, canlarının istediğini yüksek sesle söylemesi gibi bir şeydi bu. Ama çocuk öyle yaparken, bir oyun oynadığını bilir, diye düşündü. Bu insanlar numara yapmadıklarını göstermeye çalışıyor. Başka bir varoluş biçimi bilmiyorlar.

Uçak indiğinde Dagny görülmeden muhabirler grubundan sıyrıldığında da taksilerin bulunduğu yerde dikkat çekmek iste-

mediği için sessizce havaalanı otobüsüne bindiğinde de o dışılık duygusu, içindeki tek duygu olarak varlığını sürdürüyordu. Şimdi otobüsten inmiş, sokağın köşesinde durmuş, New York'a bakıyordu. Kendini terk edilmiş bir kente bakıyor gibi hissetti.

Evine girdiğinde yuvaya dönmüş gibi bir duygu hissetmedi. Burası önemsiz bir amaç için kullandığı rahat bir makine gibiydi.

Ama içinde hızlanan bir enerji artışı vardı. Sisini açılmaya başladığı an gibi... Telefonun ahizesini kaldırdı ve Pennsylvania'yı, Rearden'in ofisini aradı.

"Ah Bayan Taggart... Bayan Taggart!" dedi neşeli bir ses. Her zaman çok ciddi biri olan, duygularını asla belli etmeyen Bayan Ives'in sesiydi bu.

"Merhaba Bayan Ives. Sizi şaşırtmadım, değil mi? Sağ olduğumu duymuş muydunuz?"

"Ah, evet! Bu sabah radyodan duydum."

"Bay Rearden ofisinde mi?"

"Hayır Bayan Taggart. O... Dağlarda arama yapıyor, yani..."

"Evet, biliyorum. Ona nasıl ulaşabileceğimiz hakkında bir fikriniz var mı?"

"Her an burayı aramasını bekliyorum. Bu gece Los Gatos, Colorado'da kalacak. Haberi duyar duymaz onu aradım. Ama havalanmıştı. Beni araması için mesaj bıraktım. Çünkü... gün boyu uçuyor. Ama otele dönünce beni arayacak."

"Hangi otel bu?"

"Eldorado Oteli. Los Gatos'ta."

"Teşekkür ederim Bayan Ives." Tam kapamak üzereydi.

"Şey, Bayan Taggart!"

"Efendim?"

"Neydi başınıza gelen? Neredeydiniz?"

"Ben... sizi görünce anlatırım. Şimdi New York'tayım. Bay Rearden arayınca lütfen ofisimde olduğumu söyleyin."

"Peki Bayan Taggart."

Dagny telefonu kapattı ama eli ahizenin üzerinde kaldı. İlk defa önemli bir şeye temas ettiğini hissediyordu. Odanın içine, sonra pencerenin dışındaki kente baktı, gerisin geri anlamsızlığın sislerine gömülmeyi hiç canı istemedi.

Kulaklığı kaldırıp Los Gatos'u aradı.

Uykulu ve gücenik bir kadın sesi, "Eldorado Oteli," dedi.

"Bay Henry Rearden için bir mesaj alır mısınız? Lütfen geldiğinde söyleyin, hemen..."

"Bir dakika lütfen," dedi kadın. Sesi her sözü bir zahmet olarak algıladığını belli ediyordu.

Dagny düğmelere dokunulmasını, zillerin çalması, sessizliklerin bozulmasını dinledi, ardından net bir erkek sesi, "Alo?" dedi. Hank Rearden'ın sesiydi bu.

Dagny ahizeye, tabanca namlusuna bakar gibi baktı, kendini tuzağa kısılmış hissetti, soluk alamaz oldu.

"Alo?" diye tekrar sordu Rearden.

"Hank, sen misin?"

Kısık bir ses duydu. Bir soluğun boğaza tıkanmasından çok bir iç çekişi gibiydi. Sonra tellerin uzun süre boş boş çıtırdamasını dinledi.

"Hank!" Cevap gelmedi. "Hank!" diye bağırdı Dagny korkuyla.

Henry'nin soluk alma çabasını duyar gibi oldu, sonra bir fısıltı geldi. Soru değildi, her şeyi ifade eden bir sözdü. "Dagny."

"Hank, çok üzgünüm... Ah sevgilim, çok üzgünüm! Bilmiyor muydun?"

"Neredesin Dagny?"

"İyi misin?"

"Tabii."

"Döndüğümü, sağ olduğumu bilmiyor muydun?"

"Hayır... bilmiyordum."

"Ah Tanrım, böyle aniden aradığımı üzüldüm, ben..."

"Neden söz ediyorsun? Dagny, neredesin?"

"New York'tayım. Radyodan duymadın mı?"

“Hayır. Daha yeni döndüm.”

“Bayan Ives’i araman için mesaj bırakmıştım, almadın mı?”

“Hayır.”

“İyi misin?”

“Şimdi mi?” Dagny onun güldüğünü duydu. Bir gülüşün başlangıcıydı duyduğu. Gençliğin sesi her saniye güçleniyordu o gülüşte. “Ne zaman döndün?”

“Bu sabah.”

“Dagny, neredeydin?”

Hemen cevap vermedi. “Uçağım düştü,” dedi. “Dağlarda. Birileri beni buldu, yardım etti ama kimseye haber yollayamadım.”

Rearden’in sesindeki gülüş kayboldu. “Çok mu kötüydü?” diye sordu.

“Ha, uçağın düşüşü mü? Hayır, pek kötü değildi. Yaralanmadım. Yani ağır yaralanmadım.”

“O halde neden haber yollayamadın?”

“Orada hiç... iletişim olanağı yoktu.”

“Geri dönmen neden bu kadar uzun sürdü?”

“Buna şimdi cevap veremem.”

“Dagny, tehlikede misin?”

Dagny, “Hayır,” derken sesindeki yarı gülümseyen yarı acılı ton, hemen hemen pişmanlık yansıtıyordu.

“Esir mi düştün?”

“Hayır, tam olarak öyle sayılmaz.”

“O zaman daha erken dönebilecekken dönmedin, öyle mi?”

“Doğru... ama söyleyebileceğim bu kadar.”

“Neredeydin Dagny?”

“Bunu şimdi konuşmasak olmaz mı? Görüşene kadar bekleyelim.”

“Tabii. Soru sormam. Yalnızca söyle bana, şimdi güvende misin?”

“Güvende mi? Evet.”

“Yani yaralanma ya da başka bir kalıcı sorun var mı?”

Dagny aynı neşesiz gülüşle, “Yaralanma mı... Hayır, Hank,” dedi. “Kalıcı soruna gelince, bilemiyorum.”

“Bu gece New York’ta mısınız?”

“Evet... Ben temelli döndüm.”

“Öyle mi?”

“Bunu neden soruyorsun?”

“Bilmiyorum. Herhalde buna çok alışmışım, yani seni bulamamaya...”

“Ben döndüm.”

“Tamam. Seni birkaç saate kadar görürüm.” Henry’nin sesi titrer gibi oldu. Sanki bu cümleye inanamıyordu. Daha net bir sesle, “Biraz saate kadar,” diye tekrarladı.

“Burada olacağım.”

“Dagny...”

“Evet?”

Rearden sesli sesli güldü. “Yo, bir şey yok. Yalnızca sesini bir kere daha duymak istedim. Bağışla beni. Yani, şimdi değil. Demek istediğim... şu anda daha fazla bir şey söylemek istemiyorum.”

“Hank, ben...”

“Görüşüğümüz zaman sevgilim.”

Dagny ayaktaydı. Sessiz ahizeye bakıyordu. Dönüşünden beri ilk defa acıyı hissetti. Şiddetli bir acıydı ama onu canlandırıyordu çünkü hissetmeye değer bir acıydı.

Taggart Transcontinental’daki sekreterine telefon açtı ve ona kısaca yarım saate kadar ofiste olacağını söyledi.

Nathaniel Taggart’ın heykeli gerçekte. Dagny terminalin ortasında durup o heykele baktı. Sanki koskocaman, yankılarla dolu bir tapınakta ikisi yalnızlarmış gibi hissetti. Çevrede yalnızca sis gibi, şekilsiz hayaletler vardı, bir görünüp bir kayboluyorlardı. Hareketsiz durmuş, başını kaldırmıştı. Bir an için heykele adanmışçasına baktı. Geri döndüm... Söyleyebileceği tek söz buydu.

Kendi odasının kapısındaki buzlu camda hâlâ Dagny Taggart yazıyordu. Dış odaya adım attığında orada çalışanların yüzünde

gördüğü ifade, boğulurken kendilerine ip atıldığını gören insanların ifadesine benziyordu. Eddie Willers'ın kendi cam bölmesi içinde ayağa kalktığını gördü. Karşısında biri vardı. Eddie, Dagny'ye doğru hareketlenirken durdu. Kendini kapana kısılmış gibi hissediyordu. Dagny kendi yüzünün odadaki herkesi selamlamasına izin verdi, çocuklara gülümser gibi hepsine yumuşacık gülümsedi, sonra Eddie'ye yönlendi.

Eddie onun yaklaşmasını seyrederken sanki dünyada ondan başka hiçbir şey göremiyor gibiydi. Ama kaskatı pozu, karşısındaki adamı dinliyor gibi görünmeye çalıştığını belli ediyordu.

“Lokomotif mi?” diyordu adam. Sesi genizden ve kaygan, aynı zamanda da heceleri sıçrar gibiydi. “Lokomotif diye bir sorun yok. Tek yapacağın...”

“Merhaba,” dedi Eddie yavaşça. Yüzünde sırlarla dolu bir gülümseme vardı. Sanki çok uzaklardaki bir hayale bakıyordu.

Adam dönüp Dagny'ye baktı. Benzi sarı, saçları kıvrıkcıktı. Yumuşak kaslardan oluşan sert bir yüzü vardı. Tuhaf yakışıklılığı bar köşelerine yakışacak türdendi. Bulutlu kahverengi gözlerinde cam gibi bir ifadesizlik göze çarpıyordu.

Eddie ciddi ve titreşimli bir sesle, sanki adamı salonlara özgü görgü kurallarına zorla çekmek istiyormuş gibi, “Bayan Taggart, size Bay Meigs'i takdim edebilir miyim?” dedi.

Adam ilgilenmiyormuş gibi, “Memnun oldum,” deyip yine Eddie'ye döndü, sanki Dagny orada yokmuş gibi devam etti. “Tek yapacağın Comet'i yarın ve salı günü seferden çekip lokomotifleri Arizona'daki özel trene ve size sözünü ettiğim Scranton kömürü için yollanmış trene bağlamak. Emirleri hemen ver.”

Dagny soluğu tıkanır gibi, “Asla öyle bir şey yapmayacaksın!” dedi. Buna inanamıyordu. Kızmaya bile zaman bulamamıştı.

Eddie cevap vermedi.

Meigs'in Dagny'ye bakışlarının, eğer gözleri tepki verebilecek gözler olsa, şaşkınlıkla dolu olduğu söylenebilirdi. Eddie'ye vurgusuz bir sesle, “Emirleri yolla,” dedi ve sonra dönüp çıktı.

Eddie önündeki bir kâğıda notlar alıyordu.

“Deli misin?” diye sordu Dagny.

Eddie gözlerini kâğıttan kaldırıp ona baktığında dayak yemiş gibi yorgundu.

Ölü bir sesle, “Mecburuz Dagny,” dedi.

Dagny eliyle Meigs’in arkasından kapanan kapıyı gösterdi.

“Neydi bu böyle?”

“Birleştirme Müdürü.”

“Ne?”

“Washington’ın Demiryolları Birleştirme Planı temsilcisi.”

“O da ne?”

“Aslında... Dur bir dakika Dagny, sen iyi misin? Yaralanmış mıydın? Uçağın mı düştü?”

Eddie Willers’in yüzünün yaşlandığında nasıl olacağını Dagny bundan önce hiç düşünmemişti ama şimdi karşısında görüyordu. Daha otuz beş yaşındayken, bir ay içinde yaşlanmıştı Eddie. Durumun teniyle, kırıxıklıklarla ilgisi yoktu. Yine aynı yüz, yine aynı kaslar vardı karşısında. Ama tüm çizgileri solgun ve acılı bir kabullenişle doluydu.

Dagny yumuşacık, güvenle gülümsedi, tüm sorunları siler gibi bir ifadeyle elini uzattı. “Pekâlâ Eddie. Merhaba.”

Eddie uzatılan eli tutup dudaklarına götürdü. Bunu daha önce hiç yapmamıştı. Halinde ataklık da özür dileme de yoktu. Yalnızca apaçık bir samimiyet vardı.

“Uçak kazasıydı,” dedi Dagny. “Hem kaygılanma diye sana gerçeği söyleyeceğim Eddie. Ben yaralanmadım. Yani ağır yaralanmadım. Ama basına ve diğerlerine öyle söylemeyeceğim. Sen de söyleme.”

“Tabii.”

“Hiç kimseyle iletişim kurma imkânım yoktu ama yaralandığımdan değil. Söyleyebileceklerim bu kadar Eddie. Nerede olduğumu, dönüşümün neden bu kadar uzun sürdüğünü sorma.”

“Sormam.”

“Şimdi söyle bana, nedir bu Demiryolları Birleştirme Planı?”

“O plan... Ah, izin verir misin, Jim söylesin sana. Çok geçmeden söyler zaten. Ben gerçekten kaldıramıyorum. Ama sen şu anda illa öğrenmek istiyorsan...” Disiplinin gereklerine uymak için bilinçli bir çaba gösterdiği belliydi.

“Hayır, söylemek zorunda değilsin. Yalnızca bana şu Birleştirici’nin dediğini doğru anlayıp anlamadığımı söyle. Comet’i iki gün iptal etmeni, lokomotifleri Arizona’da greyfurt taşıyacak bir özel trene vermeni mi istiyor?”

“Evet, öyle.”

“Ve meyveleri yükleyebilmek için de bir kömür trenini mi iptal etmiş?”

“Evet.”

“Greyfurt mu?”

“Evet.”

“Neden?”

“Dagny, neden sözünü artık hiç kimse kullanmıyor.”

Dagny bir an sessiz kaldıktan sonra sordu. “Peki nedeni hakkında herhangi bir tahminin var mı?”

“Tahmin mi? Tahmin etmek zorunda değilim. Çünkü biliyorum.”

“Peki neymiş?”

“Bu özel tren Smathers Kardeşler’e gidiyor. Smathers Kardeşler bir yıl kadar önce Arizona’da bir meyve çiftliği satın aldı. Araziyi, Fırsat Eşitleme Yasası yüzünden iflas etmiş birinden almışlar. O adam otuz yıldır oranın sahibiymiş. Smathers Kardeşler bir yıl öncesine kadar kumarhane panelleri yapıyormuş. Araziyi Washington’ın, Arizona gibi yoksul bölgeleri kalkındırma projesi çerçevesinde açtığı bir krediyle almışlar. Washington’da dostları var.”

“Ee?”

“Dagny, herkes biliyor artık. Tren saatlerinin son üç haftadır nasıl ayarlandığını bilmeyen yok. Neden bazı sevkiyatçıların tren

bulabilirken diğerlerinin bulamadığı apaçık ortada. Biz yalnızca bildiğimizi açıklamıyoruz, o kadar. Bu kararların yalnızca kamu çıkarları nedeniyle verildiğine inanıyormuş gibi yapmak zorundayız. New York kentinin en önemli çıkarı, çarçabuk büyük miktarlarda greyfurt ulaştırılmasıymış gibi.” Eddie duraksadı, sonra devam etti. “Birleştirme Kurulu’nun başkanı, kamu çıkarlarının ne olacağına kendi başına karar veriyor, ABD’nin her yanında hangi vagonların ve hangi lokomotiflerin nereye çalışacağını o saptıyor.”

Bir anlık bir sessizlik oldu. “Anlıyorum,” dedi Dagny. Sonra, “Winston tüneli konusunda ne yapıldı?” dedi.

“Ha, orası üç hafta önce terk edildi. Trenleri gömen toprağı hiçbir zaman kaldırmadılar. Makineler çalışmadı.”

“Tünelin dışından dolaşan eski hattı onarmak için ne yapıldı?”

“O da rafa kaldırıldı.”

“Biz kıtayı bir kıyıdan öbür kıyıya kadar aşan herhangi bir trafik yapıyor muyuz?”

Eddie ona garip garip baktı ve acı bir sesle, “Evet, yapıyoruz,” dedi.

“Kansas Western’ı turlayarak mı?”

“Hayır.”

“Eddie, neler oldu burada son bir aydır?”

Eddie ağzından çıkan sözler çirkin bir itirafmış gibi gülümsemi. “Son bir aydır para kazanıyoruz,” dedi.

Dagny o sırada dış kapının açıldığını gördü, James Taggart, yanında Bay Meigs’le birlikte içeri girdi. Dagny, “Eddie, bu toplantıda bulunmak ister misin?” diye sordu. “Yoksa bulunmamayı mı yeğlersin?”

“Hayır, bulunmak isterim.”

Jim’in yüzü buruşmuş kâğıt gibiydi. “Dagny, konuşulacak pek çok şey var, bir sürü önemli değişiklik...” Sesi tiz çıkıyor, sanki ona ait değilmiş gibi anlaşılıyordu. “Şey, döndüğüne memnun oldum, sağ olduğuna sevindim,” diye ekledi sabırsız bir havada. Yeni hatırlamıştı. “Şimdi birtakım acil durumlar...”

Dagny, “Odama geçelim,” dedi.

Odası tarihî bir restorasyon geçirmiş gibiydi. Eddie Willers tarafından restore edilmiş ve korunmuştu. Duvardaki haritası, takvimi, Nat Taggart’ın resmi... Burada Clifton Locey dönemin-den hiçbir kalıntı yoktu.

“Anladığıma göre hâlâ bu demiryolunun işletmeden sorumlu başkan yardımcısıyım, öyle mi?” diye sordu.

“Öylesin.” Taggart’ın telaşlı sesinde suçlayan, hemen hemen meydan okuyan bir ifade vardı. “Elbette öylesin... Bunu hiç unutmasan iyi edersin. İşi bırakmadın... Bırakmadın, değil mi?”

“Hayır, bırakmadım.”

“Şimdi yapılacak en acil iş, döndüğünü, işinin başında olduğunu hemen basına açıklamak, aradan geçen sürede nerede olduğunu anlatmak. Ha, bu arada... neredeydin sen?”

“Eddie,” dedi Dagny. “Şunu bir not alıp basına yollar mısın lütfen: Dağlar üzerinden Taggart tüneline doğru uçarken uçağımın motoru arıza yaptı. Yolumu kaybettim, acil iniş yapacak bir yer ararken uçağım Wyoming’de dağların ıssız bir yerine sert bir iniş yaptı. Beni yaşlı bir çoban ile karısı buldu, kulübe-lerine götürdüler. Orası en yakın yerleşim yerine elli kilometre uzaklıktaydı. Kötü yaralanmıştım. İki hafta bilincim yerinde değildi. Yaşlı karı kocanın telefonu, radyosu, iletişim olanağı ya da aracı yoktu. Bir tek eski kamyonetleri vardı, kullanmaya çalıştıklarında o da bozuldu. Yürüyebilecek gücü kazanıncaya kadar onların yanında kalmam gerekti. Seksen kilometrelik yolu yürüyüp tepelerin eteğine vardım, sonra otostopla Nebraska’daki Taggart istasyonuna ulaştım.”

“Anlıyorum,” dedi Taggart. “Eh, iyi öyleyse. Basınla görüşüğünde...”

“Basınla görüşmeyeceğim.”

“Ne? Ama bütün gün beni arayıp duruyorlar! Bekliyorlar! Şart bu!” Paniğe kapılmış gibiydi. “Son derece gerekli!”

“Kim arıyor seni bütün gün?”

“Washington’dakiler ve başkaları... Senin açıklama yapmanı bekliyor herkes.”

Dagny parmağıyla Eddie’nin elindeki kâğıtları gösterdi. “İşte, açıklamam orada.”

“Ama o yetmez! Bırakıp gitmediğini söylemen gerek.”

“O zaten belli değil mi? Dönmüşüm işte.”

“O konuda bir şey söylemelisin.”

“Ne gibi?”

“Kişisel bir şey.”

“Kime?”

“Ülkeye. İnsanlar senin için kaygılandı. Onlara güvence vermek zorundasın.”

“Bu hikâye onlara güvence verir. Tabii birileri gerçekten benim için kaygılandıysa.”

“Benim demek istediğim o değil!”

“Eh, nedir öyleyse?”

“Benim dediğim...” Sustu, gözlerini onunkileriden kaçırdı. “Yani...” Oturdu. Söyleyecek kelime arıyor, parmak eklemlerini cıtırdatıp duruyordu.

Jim iyice dağılıyor, diye düşündü Dagny. O gerginlik ve sabırsızlık, sesindeki o tizlik, genel panik hali... Hepsi yeniydi bunların. Tedbirli sakinlik pozunun yerine, şimdi ikide bir belli olan etkisiz bir hainlik havası yansıtıyordu.

“Demek istediğim...” Kafasındakini dilediği şekilde ifade edebilecek kelimeler arıyordu. Anlaşılmasını istemediği şeyi Dagny’nin anlaması için uğraşıyordu. “Yani halk...”

“Biliyorum ne demek istediğini,” dedi Dagny. “Hayır Jim, halka sanayimizin durumuyla ilgili güvence verecek değilim.”

“Ama şimdi sen...”

“Varsın halk kendi akli ölçüsünde güvencesiz kalsın. Şimdi işe dönelim.”

“Ben...”

“İş konuşalım Jim.”

Taggart yan gözle Bay Meigs'e baktı. Bay Meigs sessizce oturmuş, bacaklarını üst üste atmış, sigarasını içiyordu. Üstündeki ceket askerî üniforma değildi ama öyle bir havası vardı. Tombul boynu yakasının üzerinden taşıyor, vücudunun etleri, onları saklasın diye yapılmış dar kemerini zorluyordu. Parmağında kocaman, sarı elmas bir yüzük vardı. Küt parmaklarını hareket ettirdikçe taş parıldıyordu.

"Bay Meigs'le tanışmışsın," dedi Taggart. "İkinizin iyi geçineceğini bilmek beni memnun ediyor." Beklenti dolu ifadeyle duraksadı ama tarafların ikisinden de bir tepki alamadı. "Bay Meigs, Demiryolları Birleştirme Planı'nın temsilcisi. Onunla işbirliği yapmak için pek çok fırsatın olacak."

"Demiryolları Birleştirme Planı nedir?"

"Bu bir... üç hafta önce yürürlüğe girmiş yeni bir ulusal düzen. Hoşuna gidecek, onaylayacaksın ve çok da pratik olduğunu göreceksin." Dagny onun seçtiği metodun yararsızlığına şaşırıyordu. Fikri önceden isimlendirmekle, artık ona bunu değiştirme fırsatı bırakmadığını sanıyordu. "Acil durum düzeni. Ülkenin ulaşım sistemini kurtaran sistem."

"Nedir plan?"

"Acil durum sırasında herhangi bir inşaat işinin ne aşılmaz zorluklar getireceğini tabii ki biliyorsun. Şimdi... geçici olarak yeni ray döşemek imkânsız. Bu nedenle ülkenin en önemli sorununu, ulaşım sanayisini bütün olarak muhafaza etmek. Sanayinin mevcut durumunu ve tüm tesislerini muhafaza altına almak. Ulusal kurtuluşumuzun gereği olarak..."

"Plan nedir?"

"Ulusal kurtuluş politikamızın gereği olarak, ülkenin tüm demiryolları bir tek ekip olarak, tüm kaynakların bir havuza toplanmasıyla birleştirildi. Hepsinin brüt geliri, Washington'daki Demiryolları Havuz Kurulu'na devredildi. O kurul tüm sektör için bir tür kayyum gibi davranıyor, toplam geliri çeşitli demir-

yolu şirketleri arasında bölüştürüyor. Yani daha... daha modern bir dağıtım ilkesine göre.”

“Hangi ilke?”

“Kaygılanma lütfen, mülkiyet hakları korunuyor, yalnızca bunlara yeni bir biçim verilmiş oluyor. Her demiryolu şirketi, kendi işletmesiyle ilgili sorumluluğu bağımsız olarak taşıyor, tren programlarını, hatlarının ve teçhizatının bakım onarımını kendisi sağlıyor. Ulusal havuza katkı olarak da her demiryolu şirketi, gerektiği zaman diğer şirketlere kendi hatlarını ve tesislerini ücretsiz olarak kullanma izni veriyor. Yıl sonunda havuz kurulu toplam brüt geliri paylaşıyor, her demiryolu şirketine para veriliyor. Eskisi gibi rastgele değil. Yani kaç trenin kaç ton yük taşıdığına göre değil, ihtiyacına göre. Baş ihtiyaç da tabii ki hatların bakım ve onarım masrafları. Yani her demiryoluna, kaç kilometre hattı varsa ona göre para veriliyor.”

Dagny kelimeleri duyuyor, bunun anlamını kavlıyor ama bunun gerçek olduğuna kendini bir türlü inandıramıyordu. Böyle bir deliliğe, böyle bir kâbusa sırf insanlar makul bir şeymiş gibi numara yapıyor diye saygı gösterip kızmak, kaygılanmak, itiraz etmek mümkün müydü? İçinde bir uyuşma hissetti. Manevi anlamda güceniklikten de öte bir seviyeye geçmişti.

Dümdüz, kupkuru bir sesle, “Kıta aşan trafiğimiz için kimin hattını kullanıyoruz?” diye sordu.

Taggart telaşla, “Kendi hattımızı tabii,” dedi. “Yani New York’tan Bedford-Illinois’a kadar. Bedford’dan öteye kendi trenlerimizi Atlantic Southern’ın hatları üzerinden yolluyoruz.”

“San Francisco’ya kadar mı?”

“Eh, senin oluşturmaya çalıştığın o dolambaçlı rotadan çok daha hızlı.”

“Kendi trenlerimizi, hattın kullanımı için para ödemedен mi yolluyoruz?”

“Hem zaten senin rotan uzun süre yaşamazdı çünkü Kansas Western hattı çöktü, ayrıca...”

“Atlantic Southern’ın hattını kullanırken para ödemiyor muyuz?”

“Eh, biz de Mississippi Köprüsü’nü onlara kullandırdığımızda para almıyoruz.”

Dagny bir an sonra, “Haritaya baktın mı?” diye sordu.

Meigs hiç beklenmeyen bir anda, “Tabii,” diye söze karıştı. “Sizin hatlarınız ülkede en uzun kilometre tutan hatlar. O nedenle de kaygılanacak hiçbir şeyiniz yok.”

Eddie Willers kendini tutamayıp gülmeye başladı.

Meigs ona boş boş baktı. “Neyin var senin?” diye sordu.

Eddie bezgin bir sesle, “Hiçbir şey,” dedi. “Bir şeyim yok.”

Dagny, “Bay Meigs,” dedi. “Eğer haritaya bakarsanız rahatça görebileceğiniz gibi, kıta aşan trafiğimizle ilgili hatların bakım onarım giderinin üçte ikisi bize bedava veriliyor ve parası da rakibimizin cebinden çıkıyor.”

“Evet, tabii öyle,” dedi adam. Ama gözleri kısılmıştı. Dagny’ye kuşkuyla bakıyordu. Bu kadar apaçık konuşmaya onu hangi gücün ittiğini merak eder gibiydi.

“Bu arada biz de kilometreler boyunca uzanan, hiçbir trafik taşımayan yararsız hatların sahibi olduğumuz için para alıyoruz.”

Meigs durumu anlamıştı. Bu konuşmalara olan ilgisini tümüyle kaybetmiş gibi arkasına yaslandı.

Taggart, “Bu doğru değil,” diye terslendi. “Eski kıta aşan hatlarımızın bölgesinde çok sayıda yerel tren çalıştırıp o bölgelere hizmet götürüyoruz. Iowa, Nebraska, Colorado... Tünelin öbür yanında da California, Nevada, Utah var.”

Eddie Willers iş raporu verir gibi boş ve masum bir sesle, “Günde iki yerel tren çalıştırıyoruz,” dedi. “Bazı yerlerde daha da seyrek.”

Dagny sordu: “Bir demiryolunun çalıştırmak zorunda olduğu trenlerin sayısı nasıl saptanıyor?”

“Kamu çıkarlarına bakarak,” dedi Taggart.

Eddie, “Hayuz Kurulu saptıyor,” diye katkıda bulundu.

“Son üç hafta içinde ÷lkede kaç tren seferi kaldırıldı?”

Taggart hevesle, “Aslında plan bizim sektör÷ daha uyumlu hale getirdi ve çılgın rekabeti ortadan kaldırmaya yardımcı oldu,” dedi.

Eddie, “÷lkede çalışan trenleri yüzde otuz azalttı,” diye açıkladı. “Rekabet yalnızca Havuz Kurulu’na sefer iptal etmek için verilen dilekçeler arasında kaldı. Sağ kalacak demiryolu, hiçbir tren işletmemeyi başaran şirket olacak.”

“Atlantic Southern’ın daha ne kadar ayakta kalacağını hesaplayan oldu mu?”

Meigs, “O sizi hiç ilgile...” diye söze başlarken Taggart, “Lütfen Cuffy!” diye bağırdı.

Eddie sakın bir sesle, “Atlantic Southern’ın başkanı intihar etti,” dedi.

Taggart, “Onun bununla hiçbir ilgisi yoktu!” diye çıkıştı. “Şahsi bir nedenle oldu o!”

Dagny sessiz kaldı. Karşısındakilerin yüzüne bakıp duruyordu. Beynindeki uyuşuk kayıtsızlığın şaşkınlığı hâlâ tam olarak geçmiş değildi. Jim her zaman kendi başarısızlıklarının ağırlığını çevredeki en güçlülerin sırtına kaydırmayı başarmış, onları mahvederek ayakta kalmış, kendi hatalarını onlara ödetmişti. Dan Conway’e yaptığı gibi, Colorado’lu sanayicilere yaptığı gibi. Ama bu seferkinde yağmacı mantığı bile yoktu. Zaten zayıf olan, yarı iflas etmiş durumdaki bir rakibin leşine saldırmak bambaşka bir şeydi.

Mantıklı davranma alışkanlığı neredeyse onu konuşmaya yöneltecekti. Yani tartışmaya, açıkça gör÷leni ortaya sermeye... Ama onların yüzüne bakınca, her şeyi zaten bildiklerini anladı. Onun bildiğı gibi değil, biraz farklı biçimde... Ama sonuç olarak biliyorlardı. Ne söylese yeni olmayacaktı onlar için. Yaptıklarının mantıksız dehşetini göstermek, bunun yol açacağı sonuçlara dikkat çekmek yararsızdı. Meigs de Taggart da biliyordu hepsini.

“Anlıyorum,” dedi alçak sesle.

Taggart, “Ee, başka ne yapayım istiyordun?” diye bağırdı. “Kıta aşan trafikten mi vazgeçseydim? İflas mı etseydim? Koskoca şirketi bir doğu kıyısı yerel sistemine mi çevirseydim?” Görünüşe göre Dagny’nin o tek kelimesi, Taggart’ı her türlü itirazdan daha fazla etkilemişti. Alçak sesle söylenen “anlıyorum” sözüyle anlaşılan şey onu korkudan titretiyor gibiydi. “Elimden başka bir şey gelmiyordu! Kıtayı bir uçtan bir uca aşan bir ağımız olması şarttı! O tünelin çevresinden dolaşabilecek bir yol yoktu! Fazla maliyete yönelecek paramız yoktu! Bir şeyler yapılması şarttı! Bir hattımız olmalıydı!”

Meigs ona yarı şaşkın, yarı tiksinen bir bakışla bakıyordu.

Dagny kuru bir sesle, “Ben tartışmıyorum Jim,” dedi.

“Taggart Transcontinental gibi bir demiryolunun çökmesine izin veremezdik! Ulusal bir felaket olurdu bu! Onca kenti, onca sanayiye, yolcuları, çalışanları, hissedarları, hayatı bize bağlı olanları düşünmek zorundaydık! Yalnız kendimiz için değil kamu çıkarları için de yaptık bunu! Demiryolları Birleştirme Planı’nın pratik bir plan olduğunu herkes kabul ediyor! En bilgili...”

“Jim,” dedi Dagny. “Benimle konuşacak işle ilişkili başka konular varsa konuş.”

“Sen hiçbir zaman hiçbir şeyin sosyal boyutunu düşünmedin.” Sesi karanlık, geri çekilen bir sestti.

Dagny, Meigs’in de bu numaraları en az onun kadar yadırgadığını görüyordu ama onunkinin nedeni başkaydı. Adam Jim’e sıkkın bir tiksintiyle bakıyordu. Dagny o anda Jim’i, iki kutup arasında, Meigs’le kendisi arasında orta yolu bulmaya çalışan biri gibi gördü. Şimdi artık yolunun daraldığını fark ediyordu. İki dimdik duvar arasında ilerlemek zorunda olduğunu anlamıştı.

Acı dolu ama eğlenceli bir merakla, “Bay Meigs,” dedi. “Yarından sonra ekonomik planınız nedir?”

Kahverengi gözlerin ifadesiz bakışlarla ona döndüğünü gördü. “Pratik biri değilsiniz,” dedi Meigs.

Taggart, “Ben gelecekle ilgili teoriler konusunu hiç bilmem,” diye patladı. “Biz şu andaki acil durumu düzeltmek zorundayız. Uzun vadede...”

Meigs, “Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız,” dedi. Sonra birdenbire ayağa kalktı. “Ben gidiyorum Jim,” dedi. “Boş laflarla geçirecek zamanım yok. Şu tren kazalarını önlemek için bir şeyler yapma konusunda onunla sen konuş... Eğer gerçekten demiryollarının sihirbazı olan küçük kız hâlâ oysa...” Hakaret eder gibi söylememişti bunları. Hakaret ederken de kendisine hakaret edilirken de bunun farkına varabilecek adamlardan değildi.

Taggart, “Sonra görüşürüz Cuffy,” dedi, Meigs ikisine de bakmadan odadan çıktı.

Taggart, Dagny’ye baktı. Bakışlarında hem beklenti hem de korku vardı. Sanki onun söyleyeceklerinden korkuyor, bir yandan da ondan bir kelime, bir tek kelime gelsin diye can atıyordu.

Dagny, “Ee?” diye sordu.

“Ne demek istiyorsun?”

“Başka konuşmak istediğin bir şey var mı?”

“Şey, ben ...” Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. “Evet!” diye bağırdı sonra. Umutsuz bir dalışa geçer gibiydi. “Tartışacağım bir konu daha var, hepsinden en önemlisi şu...”

“Sayısı artan tren kazaları mı?”

“Hayır! O değil.”

“Nedir o halde?”

“Şey... bu gece Bertram Scudder’ın radyo programına çıkman gerek.”

Dagny arkasına yaslandı. “Öyle mi?”

“Dagny, bu çok önemli, başka çare yok, reddetmek olanaksız, hele zamanımızda hiç kaçıışı yok ve...”

Dagny kolundaki saate baktı. “Sana açıklaman için üç dakika tanıyorum, eğer dinlememi istiyorsan yani. Açık konuşsan iyi olur.”

“Peki!” Sesi pek umutsuzdu. “Çok yüksek düzeylerde, yani Chick Morrison, Wesley Mouch, Bay Thompson düzeyinde, o

kadar yüksek düzeyde, çok önem verilen bir durum var... Senin ulusa bir konuşma yapman, moral vermen, işi bırakmadığını söylemen gerekiyor.”

“Neden?”

“Çünkü herkes bıraktığını sandı! Son zamanlarda neler olduğunu bilmiyorsun. Ama... ama durum çok anormal. Ülke dedikodularla çalkanıyor. Her konuda söylentiler var. Her konuda ve hepsi de tehlikeli. Yıkıcı yani. Sanki insanlar hiçbir şey yapmıyor, yalnızca fısıldaşüyor. Gazetelere inanmıyorlar, en iyi konuşmacılara inanmıyorlar, fakat ortalıkta dolaşan her türlü hain dedikoduya inanıyorlar. Ne güven kaldı ne inanç ne düzen ne... ne de otoriteye saygı. İnsanlar paniğin eşiğinde.”

“Ee?”

“Bir kere, tüm büyük sanayicilerin buhar olup uçması gibi korkunç bir olay var! Kimse bunu açıklayamıyor ve herkes çok korkuyor. Bu konuda dünya kadar histerik yorum dolaşüyor ortada. Hep dedikleri şey, kendine saygısı olan hiç kimsenin bu herifler için çalışmayacağı. Yani Washington’dakileri kastediyorlar. Şimdi anlıyor musun? Sen kendini ünlü biri olarak görmezsin ama öylesin. Ya da oldun. Uçağın düştüğünden beri. Uçak düşmesi olayına kimse inanmadı. Herkes senin yasayı, yani Yönerge 10-289’u ihlal ettiğini, işi bırakıp gittiğini düşündü. Kamuoyunda Yönerge 10-289 çok yanlış anlaşıyor, büyük tedirginlik var. Şimdi radyoda konuşmanın önemini anlıyor musun? Çıkıp onlara, Yönerge 10-289’un sanayiye mahvettiğinin doğru olmadığını, o yasanın çok iyi bir yasa olduğunu, herkese yarar sağlayacağını, biraz daha sabrederlerse durumun iyiye döneceğini, refahın geri döneceğini söylemelisin. Artık halk yetkili resmî görevlilere inanmıyor. Sen... sen bir sanayicisin. Eski ekolden kalan az sayıda sanayiciden birisin. Gitti sanıldığı halde sonunda geri dönen de bir tek sen varsın. Seni... Washington politikalarına karşı çıkan bir gerici olarak tanıyorlar. O yüzden inanacaklar sana. Üstle-

rindeki etkin çok büyük olacak. Güvenleri yükselecek, moralleri düzelecek. Şimdi anlıyor musun?”

Taggart, Dagny'nin yüzündeki garip ifadeyi görünce dizginleri bırakmış, alabildiğince konuşmuştu. Dagny yarı gülümser, yarı düşüncelere dalmış gibi dinliyordu.

Dinlerken kafasında, Rearden'ın bir yıl önce ilkbaharda söylediği sözler vardı: “Bizden bir tür onaya ihtiyaçları var. Bunun nasıl bir onay olduğunu bilmiyorum ama bildiğim bir tek şey var Dagny, eğer kendi hayatımızın değerini biliyorsak, o onayı onlara asla vermememiz gerek. Seni işkence masasına bile yatırırsalar bunu onlara verme. Bırak senin demiryolunu, benim fabrikamı mahvetsinler, ama o onayı verme onlara.”

“Şimdi anlıyor musun?”

“Evet Jim, anlıyorum!”

Jim onun ses tonunu yorumlayamamıştı. Alçak sesle söylemişti Dagny bunu. Biraz inilti, biraz gülme, biraz zafer vardı sesinde. Ama ilk defa duygu izi girmişti o sese. Bunun üzerine Taggart, ummaktan başka çare göremeyerek yine konuştu. “Washington'dakilere konuşacağına dair söz verdim! Şimdi dönemeyiz, hele böyle bir konuda! Sadakatsizliğimizden kuşkulananmalarını göze alamayız. Her şey hazırlandı. Bu gece on buçukta, Bertram Scudder'ın programında konuk konuşmacı olacaksın. Önemli kişilerle röportajlar yaptığı bir programı var. Tüm ülkede aynı anda yayınlanıyor. Çok sayıda dinleyicisi var. Yirmi milyondan fazla kişiye ulaşıyor. Moral Şartlanma Ofisi'ne göre...”

“Neye göre?”

“Moral Şartlanma... Chick Morrison'un ofisi. Beni üç kere aradı, bir terslik olmayacağından emin olmaya çalıştı. Tüm yayıncı kuruluşlara emir çıkardılar. Gün boyu hepsi duyurular yapıyor, insanlara bu gece Bertram Scudder'ın programında seni dinlemelerini söylüyorlar.”

Taggart cevap bekler gibi bakıyordu. Aynı zamanda, olayın içinde en önemsiz şeyin o cevap olduğunu Dagny'nin anlama-

sını da bekler gibiydi. Dagny, “Benim Washington politikaları hakkında da Yönerge 10-289 hakkında da neler düşündüğümü biliyorsun,” dedi.

“Böyle bir zamanda, düşünme gibi bir lüksü göze alamayız!”

Dagny yüksek sesle güldü.

“Ama artık onlara hayır diyemeyeceğini görmüyor musun?” Taggart bağıırıyordu. “Onca duyurudan sonra programa çıkmazsan dedikodulara destek vermiş olursun. Sadakatsizliğin açıkça ilanı demek olur bu!”

“Bu tuzak işlemez Jim.”

“Hangi tuzak?”

“Senin hep kurduğun tuzak.”

“Ne demek istediğini anlamıyorum!”

“Bal gibi anlıyorsun. Biliyordun, hepimiz biliyordunuz... Reddedişim sürpriz değil. Bu yüzden beni halka açık bir tuzağa ittin. Reddersem senin için utanç verici bir skandal olacak. Benim yol açmak istemeyeceğim kadar büyük bir skandal. Öyle umdun. İlmiğe uzattığınız boynunuzu benim kurtarmamı bekliyorsunuz. Kurtarmam.”

“Ama ben söz verdim!”

“Ben vermedim.”

“Ama onları reddedemeyiz! Bizi kısıkvrak bağladıklarını görmüyor musun? Gırtlığımızdan yakalamış durumdalar bizi! Bu Demiryolu Havuzu kanalıyla ya da Birleştirme Kurulu kanalıyla, belki de tahvillerimizin moratoryumu kanalıyla bize neler yapabilirler, bilmiyor musun?”

“Ben onu iki yıl önceden biliyordum.”

Taggart tir tir titriyordu. Korkusunun şekilsiz, umutsuz, hemen hemen batıl bir niteliği vardı. Saydığı tehlikelerle ölçülemeyecek kadar büyük bir batıl korku. Dagny birdenbire, bunun bürokratik cezalandırmalardan çok daha derin bir sebebi olduğunu hissetti. Jim o cezalandırılmaları, içindeki korkuyu özdeşleştirebileceği tek somut işaret olarak seçmiş, onu başka şeylerle özdeşleştirip

bilinçlendirmeye cesaret edememişti. Böyle özdeşleştirmekte hem biraz mantık görüntüsü de vardı, asıl amacın saklanması yardımcı oluyordu. Savuşturmaya çalıştığı şeyin ülkedeki panik olmadığından emin oldu Dagny. Aslında Jim, Chick Morrison, Wesley Mouch ve yağmacı takımının geri kalanı, Dagny'nin onayını kurbanlarına güvence vermek için değil kendileri için güvence bulmak adına istiyor. Akıllarınca kurnazlık ediyor, histerik ısrarlarına kılıf olarak, kurbanlarının gözünü boyama amacını ileri sürüyorlardı. Dagny dehşet dolu bir tiksintiyle bu adamların onları bu derece aldatacak düzeylere kadar nasıl alçalabildiğini nasıl olup da isteksiz bir kurbanın onayına ihtiyaç duyar hale geldiklerini merak etti... Oysa dünyayı kandırdıklarını düşünerek koyulmuşlardı bu yola.

"Başka çaremiz yok!" diye bağırdı Taggart. "Kimsenin başka çaresi yok!"

Dagny çok alçak sesle, "Defol buradan," dedi.

O sesteki bir şey, Taggart'ın içindeki itiraf edilmemiş bir noktaya değdi. Hiç dile dökmediği o şey, bu sesin hangi bilinçlenme düzeyinden doğduğunu anlamasını sağladı. Dönüp odadan çıktı.

Dagny, Eddie'ye baktı. Eddie bir tiksinti kriziyle daha boğuşuyor gibiydi. Bu mücadeleler son zamanlarda kronikleşmeye başlamıştı.

Bir an sonra Eddie sordu. "Dagny, Quentin Daniels'a ne oldu? Sen onun peşinden uçuyordun, öyle değil mi?"

"Evet," dedi Dagny. "Gitti."

"Yok ediciye mi gitti?"

Bu kelime Dagny'ye fiziksel bir darbe gibi çarptı. Dış dünyaya geldiğinden beri ilk defa, gün boyu içinde tuttuğu o ışıklı varlığa dokunuyordu. O varlık sessiz, değişmez bir hayal gibiydi. Özel bir hayaldi. Çevresindeki hiçbir şeyden etkilenmeyecek, asla düşünülmeyecek, yalnızca bir güç kaynağı olarak hissedilecekti orada. Ama birdenbire o gücün bu dünyadaki adının "yok edici" olduğunu fark ediyordu.

Büyük bir çabayla ve ifadesiz bir sesle, “Evet,” dedi. “Yok ediciye gitti.”

Sonra elleriyle masanın kenarını yakaladı, zihnini ve duruşunu dengelemeye çalıştı. Acı bir gülümseme gölgesiyle, “Eh, Eddie, bakalım sen ve ben gibi iki pratiklikten uzak insan, şu tren kazalarını önleme konusunda neler yapabileceğiz,” dedi.

İki saat sonra odasında yalnızdı. Rakamlarla dolu kâğıtların üzerine eğilmişti. Sayfalarda rakamdan başka bir şey yoktu ama Dagny’nin gözü önünde son dört haftanın tüm demiryolu olayları film gibi canlanmıştı. O sırada zil çaldı, sekreterinin sesi, “Bayan Rearden sizi görmek istiyor Bayan Taggart,” dedi.

“Bay Rearden herhalde?” Duyduğuna inanamamıştı. İkisine de inanmak mümkün değildi.

“Hayır, Bayan Rearden.”

Dagny bir an bekledi, sonra, “Tamam, içeri gelsin,” dedi.

Lillian Rearden’ın odaya girip masaya doğru yürürkenki hareketlerinde garip bir ima var gibiydi. Özel olarak dikilmiş bir etek ceket takım giymişti. Yakasında yanlamasına, gevşek bir şekilde bağlanmış parlak renkli bir fiyonk vardı. Küçük şapkasını da hafif yan takmıştı. Yüzü biraz fazla sakın, adımları biraz fazla yavaştı. Kalçasını hafif sallayarak yürüyordu.

Ağır fakat zarif bir sesle, “Nasılsınız Bayan Taggart,” dedi. Tam salon sesiydi bu.

Dagny ciddi bir ifadeyle başını selamlar gibi hafifçe eğdi.

Lillian odayı süzdü. Bakışlarında da şapkasını yan takmasındaki oyuncu ifade vardı; hayatın gülünç olduğunu anlayacak kadar olgun birinin şakacı ifadesiydi bu.

“Lütfen oturun,” dedi Dagny.

Lillian oturdu, zarif ve rahat bir poza büründü. Yüzünü Dagny’ye çevirdiğinde, eğlenen ifadesi hâlâ yerli yerindeydi ama biraz farklılaşmıştı. Bir sırrı paylaşıyorlarmış gibiydi bu sefer. Sanki onun burada bulunması yabancılara çok garip görünse de

ikisi arasında çok normal bir şeymiş gibi. Bunu sessiz kalmasıyla da vurguluyordu.

“Sizin için ne yapabilirim?”

Lillian rahat bir sesle, “Bu akşam Bertram Scudder’ın yayınına çıkacağınızı size söylemeye geldim,” dedi.

Dagny’nin yüzünde hiçbir şaşkınlık göremedi. Garip sesler çıkaran motora bakan bir mühendisin suratı vardı karşısında. Dagny, “Herhalde cümleyi kurma biçiminizin tümüyle farkındasınız,” dedi.

“Evet, tabii!”

“O halde sözünüzü destekleyin.”

“Efendim?”

“Anlatmayı sürdürün.”

Lillian hafifçe güldü. Gülüşünün zoraki kısalığı, bu tepkiyi beklemediğini ortaya koyuyordu. “Eminim uzun açıklamalara gerek yoktur,” dedi. “O programa çıkmanızın iktidardakiler için neden önemli olduğunu biliyorsunuz. Ben de sizin neden çıkmayı reddettiğinizi biliyorum. Bu konudaki inançlarınızın farkındayım. Belki pek önem vermediniz ama benim de sempatimin şimdi iktidarda olanlardan yana olduğunu biliyor olmalısınız. Herhalde konuyla ilgilenmemi ve olaydaki rolümü de anlıyorsunuzdur. Ağabeyiniz, bana yayına çıkmayı reddettiğinizi söylediğinde meseleye el atmaya karar verdim çünkü sizin reddedebilecek durumda olmadığınızı bilen az sayıda insandan biri de benim.”

“Ben o az sayıda insanların arasında değilim,” dedi Dagny.

Lillian gülümsedi. “Eh, evet, biraz daha açıklamam gerek. Sizin radyo programına çıkmanızın iktidardakiler açısından değeri, kocamın Armağan Sertifikası’nı imzalayıp Rearden Metal’i onlara devretmesiyle aynı, bunu herhalde anlıyorsunuz. Tüm propagandalarında buna ne kadar sık değinip ne kadar çok yararlandıklarının farkındasınızdır.”

“Bilmiyordum,” dedi Dagny sert bir sesle.

“Eh, elbette geçtiğimiz aylar boyunca siz genellikle uzaklardaydınız. Sürekli yapılan hatırlatma yayınlarını kaçırmış olmalısınız. Basında, radyoda, miting konuşmalarında, her yerde. Yönerge 10-289’u Hank Rearden bile onaylıyor çünkü Armağan Sertifikası’nı kendi isteğiyle imzalayıp metalini ulusa devretti, diyorlar. Hank Rearden bile. Bu söz, potansiyel kuşkucuları hiza sokuyor, yönetime de adımlarını sürdürme imkânı veriyor.” Arkasına yaslandı, parantez içinde bir şey söylüyormuş gibi, “Ona, niçin imzaladığını hiç sordunuz mu?” dedi.

Dagny cevap vermedi. Sanki bu sözün soru olduğunu fark etmemişti. Yüzü tümüyle ifadesiz, öylece oturuyordu. Ama gözleri fazla iri gibiydi. O gözler Lillian’a çakılmıştı. Sanki o anda tek isteği, Lillian’ın söyleyeceklerini sonuna kadar dinlemektir.

“Yo, bildiğinizi sanmıyordum ben de. Size asla söylemeyeceğini de tahmin ediyordum.” Lillian’ın sesi daha da pürüzsüzleşmişti. Bildiği bir yokuştan aşağı kolayca kayıyor gibiydi. “Neden imzaladığını öğrenmeniz gerek çünkü aynı neden sizi de bu gece Bertram Scudder’ın programına çıkaracak.”

Lillian duraksadı. Teşvik bekledi. Dagny ise beklemekle yetindi.

“Sizi memnun edecek bir neden,” dedi Lillian. “Yani kocamın hareketi açısından. O imzanın onun gözünde ne demek olduğunu bir düşünün. Rearden Metal onun en büyük başarısıydı. Hayatında gerçekleşmiş en iyi şeylerin zirvesiydi. Gururunun nihai sembolüydü. Sizin de bildiğiniz gibi, kocam çok ihtiraslı bir insandır ve gururu da belki en büyük ihtirasıdır. Rearden Metal onun gözünde yalnızca bir başarı değildi. Kendi başarabilme yeteneğinin, bağımsızlığının, mücadelelerinin, yükselişinin bir simgesiydi. Kendi malıydı, hakkıydı... Hak meselesinin onun kadar ciddi, onun kadar sahiplik peşinde koşan bir insan için ne anlama geldiğini düşünebiliyor musunuz? Onu iğrendiği insanlara teslim etmektense canıyla savunmayı yeğlerdi. İşte buydu anlamı onun gözünde... Ve feda ettiği de o oldu. Herhalde bilmek hoşunuza

gider, onu sizin için feda etti Bayan Taggart. Sizin şöhretiniz ve onurunuz için. Armağan Sertifikası'nı imzalamasını sağlayan, sizinle sürdürdüğü gayrimeşru ilişkinin tüm dünyaya açıklanacağı tehdidiydi. Ah tabii, kanıtlarımız da vardı. En ince ayrıntısına kadar. Sanıyorum sizin, fedakârlıkları onaylamayan bir felsefeniz var... Ama o olayda, siz de bir kadın olduğunuza göre eminim bir erkeğin vücudunuzu kullanma imtiyazı karşılığında yaptığı büyük fedakârlık içinizde bir minnet duygusu uyandıracaktır. Kuşkusuz, sizin yatağınızda geçirdiği gecelerden büyük zevk almışsınızdır. O gecelerin bir bedelinin olması ve bu bedeli onun ödemesi size pek bir zevk vermeyecektir. Ayrıca... açık sözlülüktен hoşlanıyordunuz, değil mi Bayan Taggart... Kendinize seçtiğiniz mevki de orospuluk olduğuna göre karşılığında tahsil ettiğiniz bedeli düşününce, size şapka çıkarmak zorundayım. Kız kardeşlerinizin hiçbiri böyle bir şeyi ummaya bile cesaret edemez.”

Lillian'ın sesi giderek keskinleşiyordu. Taşın fayını ararken bulamayıp durmadan derinlere giden bir matkap gibiydi. Dagny hâlâ ona bakıyordu ama gerek bakışlarındaki, gerekse oturma biçimindeki sertlik silinip yok olmuştu. Lillian, neden Dagny'nin yüzüne spot ışığı düşmüş gibi geliyor bana, diye merak etti. Herhangi bir ifade yoktu o yüzde. Yalnızca doğal, sükûnet içinde bir yüzdü. Bu ışıltı kendi yapısından geliyor gibiydi. Keskin hatların özeninden, ağzın ciddiyetinden, gözlerin berrak bakışlarından. O gözlerdeki anlamı çözemiyordu Lillian. Bir tutarsızlık var gibiydi. Bir kadının değil, bir bilim insanının gözleriydi. Tatmin edici bilginin getirdiği korkusuzluktan doğan ışık.

Lillian yumuşak bir sesle, “Bürokratlara kocamın ihanetini haber veren bendim,” dedi.

Dagny, Lillian'ın cansız gözlerinde ilk duygu kıpırtısını gördü. Keyifli bir ifadeye benziyordu bu ama bir yandan da ondan çok uzaktı. Güneş ışığı ayın yüzeyinden yansıyıp bataklığın durgun suyuna düşmüş gibiydi. Bir an titredi, sonra yok oldu.

Lillian, “Rearden Metal’i onun elinden alan bendim,” dedi. Sesi hemen hemen bir yakarış gibiydi.

O yakarışı ya da Lillian’ın aslında ne bulmayı umduğunu anlamak, Dagny için mümkün değildi. Tek bildiği, Lillian’ın aradığını bulamadığıydı. Çünkü bir sonraki sözünü söylerken Lillian’ın sesi çok tiz çıkmıştı. “Ne dediğimi anladınız mı?”

“Evet.”

“O halde ne istediğimi ve sizin de niçin sözümü dinleyeceğinizi biliyorsunuz. Kendinizi yenilmez sanmıştınız, değil mi? Henry de siz de.” Sakin kalmaya çalışıyor ama dengesini kaybediyordu. “Hiç kimsenin iradesine yüz vermeyip yalnız kendi iradenizle hareket ettiniz. Benim ulaşamadığım bir lüks bu. Bir kereliğine ve telafî niteliğinde benim irademe göre davranacağınızı göreceğim. Benimle mücadele edemezsiniz. Parayla bu durumdan kurtulamazsınız. Sizin kazanabildiğiniz, benim kazanamadığım o dolarlar yetmez buna. Önüme sunabileceğiniz hiçbir çıkarım yok. Hiç hırs yok bende. Bunu yapmak için bürokratlardan da para almıyorum. Ben bu işi bir şey kazanmadan yapıyorum. Hiçbir şey kazanmadan. Beni anlıyor musunuz?”

“Evet.”

“O halde daha fazla açıklamaya gerek yok. Yalnızca gerçekleri hatırlatmak yeter. Otel kayıtları, kuyumcu faturaları, falan filan. Bunlar ilgili insanların elinde. Yarın her radyo programında açıklanacak... Eğer siz bu akşamki programa çıkmazsanız. Durum açık mı?”

“Evet.”

“Şimdi, cevabınız nedir?” Dagny’nin ifadesiz bakışlarını dikkatle izliyordu Lillian.

Dagny, “Bana bunu söylediğinize sevindim,” dedi. “Bu gece Bertram Scudder’ın programına çıkacağım.”

Mikrofonun metaline beyaz bir ışık demeti düşmüştü. Çevrelerindeki cam duvarlar, Dagny'yi Bertram Scudder'la birlikte ablukaya almış, hapsetmişti.

Metalin pırıltısı mavimsi yeşil renkteydi. Mikrofon, Rearden Metal'den yapılmıştı.

Tepelerinde, cam duvarların ötesinde bir loca vardı. Dagny iki sıra halinde dizilmiş yüzlerin onlara baktığını görüyordu. Jim Taggart'ın gevşek, kaygılı suratı ve yanında da Lillian Rearden, elini güven verircesine Jim'in koluna dayamıştı... Washington'dan uçakla gelen ve Dagny'ye Chick Morrison olarak takdim edilen bir adam vardı. Ve onunla gelen bir grup genç erkek... Aralarında entelektüel etkinin grafik yüzdelерinden konuşan ama motosikletli polisler gibi davranan insanlar.

Bertram Scudder, Dagny'den korkuyor gibiydi. Mikrofonta sarılıyor, cihazın ağ gibi örülmüş yüzeyine kelimeleri tükürüyor, programında ele alacağı konuları sayıyordu. Çabası sesinin sinik, kuşkucu, alaycı, tepeden bakan ve histerik çıkmasını sağlamaktı. Tüm insani inançların kibrini alaya alan, bu sayede dinleyicilerin ona hemen inanmasını bekleyen biri. Ensesinde ufacık bir ter damlası parıldıyordu. Dagny'nin çoban kulübesinde bir ay boyunca nasıl iyileşmeye çalıştığını aşırı renkli bir dille tarif ettikten sonra seksen kilometrelik dağ yolunu kahramanlar gibi yürüyüşünü anlatmaya başladı. Bu kritik ulusal durumda, halka karşı görevlerini yerine getirebilme aşkıyla çabalamıştı...

"Ve eğer içinizden bazıları, liderlerimizin büyük sosyal programını sabote etmeye yönelik hain dedikodulara kanmışsa... Bayan Taggart'ın sözüne güvenebilirsiniz çünkü o..."

Dagny ayakta duruyor, beyaz ışık demetine bakıyordu. Işığın içinde toz zerrecikleri dönüp duruyordu. Dagny o zerrecikler arasında bir tanesinin canlı olduğunu fark etti. Minicik bir sinekti bu; kanatlarını çırpıp duruyordu. Kendine özgü bir amaç uğruna çılgın bir mücadele veriyordu. Dagny, bakarken kendini

o sineğin amacından ne kadar uzakta hissediyorsa şu dünyanın amacından da o kadar uzakta hissediyordu.

“Bayan Taggart tarafsız bir gözlemcidir. Zeki bir iş kadınıdır. Geçmişte hükümeti oldukça sık eleştirmiş, aşırı kesimi temsil ettiği, Hank Rearden gibi sanayi devleriyle aynı görüşleri paylaştığı söylenebilecek biridir. Ama o bile...”

Dagny bunun ona ne kadar kolay geldiğine şaşıtı. İnsan eğer bir şeyler hissetmek zorunda değilse her şey çok kolaydı. Şu anda herkesin önünde çıplak duruyor gibiydi. O ışık demeti yetiyordu ona destek olmaya. Çünkü içinde acının, umudun, pişmanlığın, kaygıların, geleceğin ağırlığı yoktu.

“Ve şimdi de bayanlar, baylar, size gecenin kahramanını takdim ediyorum. Hiç sıradan olmayan bir konuk...”

Acı birdenbire, bir bıçak saplanmış gibi geri döndü. Cam duvar parçalanmış, bir parçası gelip saplanmış gibi. Bunu izleyen kelimelerin kendisine ait olacağının bilincine varmıştı. Bir insanın ismini söylemeye yetecek kadar bir süre boyunca hissetti onu. Yok edici dediği adamın. Şimdi söylemek zorunda kalacağı şeyleri onun duymasını istemiyordu. Eğer bunu duyarsan, diye seslendi ona içinden kopan sessiz bir çığlıkla, o zaman sana söylediklerime inanmazsın. Hayır, daha da kötüsü... Sana söylemediğim ama senin bildiğin, inandığın ve kabul ettiğin şeylere de. Benim o şeyleri sunacak özgürlüğe sahip olmadığımı, seninle geçirdiğim günlerin bir yalan olduğunu düşünürsün... Bu hem benim ömrümün bir ayını hem de senin on yılını mahvedecek... bu şekilde öğrenmeni istemezdim, böyle olmamalı, bu gece olmamalıydı... Ama öğreneceksin. Beni izleyen, her hareketimi bilen sen, şu anda da beni seyreden sen... Her neredeyse duyacaksın çünkü bu söylenmek zorunda.

“Sanayi tarihimizin şerefli isimlerinden birinin son torunu, ancak Amerika’da yetişebilecek bir kadın yönetici, büyük bir demiryolu şirketinin işletmeden sorumlu başkan yardımcısı... Bayan Dagny Taggart!”

Dagny o anda teninde Rearden Metal'in temasını hissetti. Eli mikrofonun sapına sarılmıştı. Birdenbire her şey kolaylaştı. İçilen bir ilaçtan kaynaklanan kayıtsızlığın sağladığı kolaylık değildi bu. Parlak, duru, canlı bir şekilde eyleme geçebilmenin kolaylığıydı.

“Buraya bizi yöneten sosyal programdan, siyasal sistemden ve ahlaki felsefeden söz etmek için geldim.”

Sesinin tonunda öyle bir sakinlik, öyle bir doğallık, öyle eksiksiz bir güven vardı ki sanki o ses bile inandırıcılık sağlamaya tek başına yeterliydi.

“Benim bu sistemi yoz niyetlere, yağmacı amaçlara, yalanı, sahtekârlığı ve kaba kuvveti metot olarak kullanmaya dayalı bir sistem olarak gördüğümü, sonucunda ancak yıkım getireceğine inandığımı duymuşsunuzdur. Diğer yandan tıpkı Hank Rearden gibi benim de sistemin sadık bir destekçisi olduğumu, bugünkü politikalara, bu arada Yönerge 10-289'a gönüllü işbirliği sunduğumu da duymuşsunuzdur. Ben buraya, size doğruyu söylemek için geldim.

“Hank Rearden'in tutumunu paylaştığım doğrudur. Benim siyasi inançlarım da onunkiler gibidir. Geçmişte onun, bugünkü rejimin her adımına, önlemine, sloganına karşı çıkan bir gerici olduğunu duymuştunuz. Şimdiyse onun en büyük sanayicimiz olduğunu, ekonomik politikalarla ilgili görüşlerine rahatça güvenebileceğini duyuyorsunuz. Doğrudur. Onun yargılarına güvenebilirsiniz. Kendinizi sorumsuz bir kötülüğün pençesinde hissedip korkmaya başlıyorsanız, ülkenin çöktüğünü, yakında aç kalmaya terk edileceğinizi hissediyorsanız, en becerikli sanayicimizin görüşlerini düşünün çünkü o, üretimin hangi koşullarda mümkün olduğunu, ülkenin hangi koşullarda ayakta kalabileceğini biliyor. Onun görüşleri hakkında tüm bildiklerinizi hatırlayın. Konuşabildiği zamanlarda size, bu hükümetin politikalarının sizi köleliğe ve yıkıma sürüklediğini söylemişti. Ama o politikaların doruk noktasını, Yönerge 10-289'u kınamadı. Hakları için mücadele ettiğini, hem kendisinin hem de sizin haklarınızı savunduğunu gördünüz ve bağımsızlığından, kendi hakkı olan şeylerden vaz-

geçmediğine tanık oldunuz. Ama Yönerge 10-289'la mücadele etmedi. Size Hank Rearden'ın, Armağan Sertifikası'nı isteyerek imzaladığı, Rearden Metal'i düşmanlarına isteyerek teslim ettiği söylendi. Önceki davranışlarına bakacak olursanız hayatı pahasına karşı çıkacağını düşündüğünüz kâğıdı imzaladı. Ne anlama geliyordu bu? Size söylendiği gibi, Yönerge 10-289'un gerçekten gerekli olduğuna ikna olduğu, kendini, ülkesinin çıkarları uğruna feda ettiği anlamına mı geliyordu? Onun görüşlerini, size söylenen bu açıklamayla bir karşılaştırın. Bu söyledigimi hiç çekincesiz bir kere daha vurguluyorum. Onun görüşlerini, yaptığı bu hareketle bir karşılaştırın. Ve eğer benim bakış açım, size söyleyeceklerime önem veriyorsanız, benim görüşlerimi de o hareketle karşılaştırın çünkü onun inançlarını ben de paylaşıyorum.

“İki yıl boyunca Hank Rearden'ın metresi oldum. Bu sakın yanlış anlaşılmasın. Ben bunu utanç dolu bir itiraf olarak değil, çok büyük bir gururla söylüyorum. Onunla birlikte, onun yatağında, onun kolları arasında yattım. Şimdi artık hiç kimse size benim hakkımda, daha önce benim söylemediğim bir şeyi söyleyebilecek durumda değil. Beni rezil etmenin artık önemi kalmadı. Yapılan suçlamaların neler olduğunu biliyorum ve onları size kendim söyleyeceğim. Ona karşı fiziksel bir istek mi duydum? Evet, duydum. Kendi vücudumun ihtirasıyla mı hareket ettim? Evet, ettim. Eğer bu beni sizin gözünüzde düşmüş bir kadın durumuna getiriyorsa o da sizin kararınız olsun. Ben kendi görüşlerimin sahibiyim.”

Bertram Scudder ona bakıp duruyordu. Onun beklediği konuşma haliyle böyle bir şey değildi, içinde başlayan panik duygusuyla, bunun devam etmesine izin vermenin pek de uygun olmayacağını hissediyordu ama yanındaki özel bir konuktu. Washington'dakiler ona, konuğa karşı dikkatli davranmasını söylemişlerdi. Konuğun sözünü kessin mi, kesmesin mi emin olamıyordu. Hem zaten bu tür hikâyeleri dinlemekten hoşlanan biriydi. Dinleyiciler locasında James Taggart ile Lillian Rearden donakalmıştı. Üstlerine gelen

trenin farı karşısında hipnotize olmuş hayvanlara benziyorlardı. Locadakiler arasında, duydukları bu sözlerle programın konusu arasındaki ilişkiyi bilen bir tek onlar vardı. Artık iş işten geçmişti; bir şey yapamazlardı. Bir hareket yapmanın sorumluluğunu almaya cesaret edemeyecekleri gibi, bundan sonra olacakların sorumluluğunu da üstlenemezlerdi. Kontrol odasında Chick Morrison'ın genç entelektüellerinden biri, sorun çıkarsa yayını kesmek üzere hazır bekliyordu ama şu anda duydukları ona politik bir önem taşıyormuş gibi gelmiyordu. Bu sözlerden efendilerine bir tehlike gelebileceğini görememişti. İsteksiz kurbanlara gizlice baskı yapılması sonucunda yapılan konuşmaları duymaya alışkındı, bu seferkini de, gericilerden birinin bir skandalı itiraf etmeye zorlanması olarak algılanıyordu. Belki bu nedenle politik bir ağırlığı olabilirdi yapılan konuşmanın. Hem zaten sonunu dinlemeyi de çok istiyordu.

“Kendisine zevk vermek üzere beni seçmiş olmasından da benim seçtiğim kişinin o olmasından da gurur duyuyorum. Çoğunuzun hayatında rastlandığı gibi sıradan bir razı gelme ve ardından da karşılıklı olarak tiksinti duyma değildi söz konusu olan. Bu olay, birbirimize olan hayranlığımızın doruk noktasını ifade ediyordu. Yaptığımız seçimi dayandırdığımız değerlerin son derece farkındaydık. Bizler zihinsel değerlerini bedenlerinin eyleminden ayrı düşünmeyen kişileriz. Değerlerini boş rüyalara bırakmayıp var etmeye, düşüncelere maddesel biçimler vermeye yatkın insanlarız. Çelik yapan, demiryolu yapan, mutluluk oluşturan insanlarız. Aranızda insanlık sevincinden nefret edenler varsa, insan hayatını kronik bir acı ve başarısızlık olarak görmek isteyen, insanların mutlu oldukları için özür dilemesi gerektiğine inanan ya da başarıları, yetenekleri, servetleri için özür dilemeleri gerektiğine inananlar varsa onlara şunu söylemek istiyorum: Onu istedim, elde ettim, mutlu oldum, neşeyi, katıksız ve suçsuz sevinci tattım... Sizin itiraf edildiğini duymaktan korktuğunuz

sevinci, ancak elde edenlerden nefret etmekle tanıdığınız sevinci yaşadım. Evet, benden nefret edin çünkü ben vardım o noktaya.”

Bertram Scudder ürkek bir sesle, “Bayan Taggart,” dedi. “Konudan uzaklaşmıyor muyuz? Ne de olsa sizin Bay Rearden’la özel ilişkinizin hiçbir politik önemi olmadığını...”

“Ben de olmadığını sanıyordum,” dedi Dagny. “Ve tabii ki buraya, ülkede geçerli olan siyasi ve ahlaki sistemi anlatmaya geldim. Evet, Hank Rearden hakkında her şeyi bildiğimi sanıyordum, oysa bugüne kadar öğrenmediğim bir şey daha varmış. Hank Rearden’ın Armağan Sertifikası’nı imzalamasına ve Rearden Metal’i teslim etmesine yol açan şey, aramızdaki ilişkinin açıklanacağı yolunda kendisine şantaj yapılmasıymış. Bir şantaj! Şantajı yapanlar da sizin hükümetiniz, sizin yöneticileriniz, sizin...”

Bertram Scudder’in eli bir anda mikrofonu deviriverdi, mikrofonun boynu yere çarparken bir çatırtı duyuldu, entelektüel polisin de yayını o anda kestiği anlaşıldı.

Dagny güldü. Ama güldüğünü görecektir ya da duyacak hiç kimse yoktu. Cam bölmeye koşan insanlar birbirine bağırıp duruyordu. Chick Morrison, Bertram Scudder’a bağırarak ağza alınmayacak hakaretler yağıdırıyordu. Bertram Scudder da bu fikre baştan beri karşı olduğunu, yayını yapması için ona emir verildiğini haykırıyordu. James Taggart vahşi bir hayvan gibi dişlerini gösteriyor, Morrison’ın iki genç yardımcısını ürkütmeye çalışırken, üçüncü ve daha yaşlı yardımcının bakışlarından kaçınmaya uğraşıyordu. Lillian Rearden’in yüzünde tuhaf bir gevşeme belirtisi vardı. Yolun üstünde yatan ölü bir hayvan gibiydi. Moral şartlandırıcıları, Bay Mouch’un ne düşüneceğini sanıyorsa onu haykırıyordu. Program sunucusu parmağıyla mikrofonu gösterip, “Ne diyeceğim onlara?” diye bağırmaya başlamıştı. “Bay Morrison, dinleyiciler bekliyor! Onlara ne diyeceğim?” Cevap veren olmadı. Kavgaları ne yapılması gerektiğine ilişkin değildi, bu olup bitenlerin kimin suçu olduğu üzerineydi.

Kimse Dagny'ye tek kelime söylemedi, onun bulunduğu tarafa bile bakmadı. Salonun kapısından çıkarken de onu kimse durdurmadı.

Gördüğü ilk taksiye bindi, oturduğu apartmanın adresini söyledi. Taksi harekete geçerken, ön paneldeki radyonun ışığının yandığını gördü. Ama ses gelmiyordu. Daha doğrusu, parazitlerden başka bir şey duyulmuyordu. İstasyon Bertram Scudder'ın programına ayarlanmıştı.

Dagny arkasına yaslandı. Tek hissedebildiği, bu hareketinin belki tanıdığı bir erkeği hayatından uzaklaştırmış olabileceği, o kişinin de bir daha onu görmeyi asla istemeyebileceği karşısında duyduğu boşluktu. Onu bulma umudunun o korkunç yokluğunu ilk defa içinde hissetti. Bulunmak istemiyorsa, bulamazdı onu. Ne kentin sokaklarında ne kıtanın başka bir yerinde ne de dağların yansıtılmış ışıkla kapatılan boğazlarında... Geriye bir tek şey kalmıştı, o da boşlukta yüzen bir ağaç kütüğü gibiydi. Yayın boyunca Dagny o kütüğe sarılmayı başarmıştı. Başka her şeyi kaybetse bile bunu asla kaybedemeyeceğinden emindi. Onun sesiyle söylenen bir söz vardı aklında: "Hiç kimse burada herhangi bir sahte gerçekle kalamaz."

Birdenbire Bertram Scudder'ın sesi, parazitin arasından, "Bayanlar, baylar," diye yükseldi. "Elimizde olmayan teknik arızalar nedeniyle kanalımız, yeni ayarlamalar yapıncaya kadar yayınını kesmek zorundadır." Taksi şoföründen kısacık, tiksinti dolu bir gülüş yükseldi, adam elini uzatıp radyoyu kapattı.

Dagny arabadan inip şoföre parayı uzattığında adam paranın üstünü verirken birdenbire eğildi, Dagny'nin yüzüne daha bir dikkatle baktı. Dagny adamın onu tanıdığından emin oldu. Bir an gözlerini kaçırmadan baktı adama. Şoförün acı dolu yüzü de yama dolu gömleği de upuzun, umutsuz, kaybetmeye mahkûm bir mücadelenin kanıtlarıydı. Dagny bahşişi verirken adam, madenî paralarla ilgili olamayacak kadar vakur bir tonlamayla, "Teşekkürler hanımefendi," dedi.

Dagny hızla dönüp apartmanın kapısından girdi. Hâkim olamadığı duyguları adamın görmesini istememişti.

Dairenin kapısını anahtarıyla açarken başını eğmişti. Kapının altından gelen ışığı o anda fark etti. Kanadı itince, içlerinin aydınlık olduğunu şaşkınlıkla gördü. Bir adım attı, Hank Rearden'ın salonun ortasında durduğunu gördü.

İki şokun etkisiyle olduğu yere çakıldı. Birincisi, onu görmenin şokuydu. Bu kadar çabuk dönmesini beklemiyordu, ikincisi de Rearden'ın yüzündeki ifadeydi. O yüzde öyle kesin, öyle güvenli, öyle olgun bir sükûnet vardı ki... Dudaklardaki yarım gülümsemede, gözlerdeki durulukta öyle bir ifade vardı ki Dagny onun bir ayda onlarca yıl yaşlandığını hissetti. Ama bu yaşlanma kesinlikle manevi bir olgunlaşma anlamında olmuştu. Dagny içinden, böyle acı dolu bir ayı yaşadıktan sonra, Rearden'a bunca acıyı çektirdikten sonra ve bir de şimdi yaşatacağı acı karşısında Rearden'ın ona hâlâ destek sunabilecek kadar güçlü olduğunu hissetti. Bir an olduğu yerde hareketsiz kaldı ama onun yüzündeki gülümsemenin daha da derinleştiğini gördü. Sanki Dagny'ye, korkacak bir şey olmadığını söylüyordu. O sırada bir çıtırtı duydu, Rearden'ın yanındaki masada duran sessiz radyonun ışıklı ekranını gördü. Gözleri soru sorar gibi onunkilere döndü, Rearden da başını çok hafifçe eğerek cevap verdi, sanki yalnızca gözkapaklarını indirmiş gibi. Yayını dinlemişti.

Aynı anda birbirlerine doğru ilerlediler. Rearden onu omuzlarından tutup destek verdi. Dagny yüzünü onun yüzüne doğru kaldırmıştı ama Rearden onun dudaklarına dokunmadı. Ellerini kaldırıp bileklerini öptü. Sonra parmaklarını, avuçlarını öptü, beklerken duyduğu acının izin verebildiği duyguları sundu. Dagny geçirdiği bir günün ve bir ayın ağırlığı altında birden hıçkırıklara gömülmüştü. Vücudu onunkine yaslanmıştı. Yetişkin bir kadın olduğundan beri Dagny hiç böylesine ağlama ihtiyacı duymamıştı. Kendini, son bir itiraz dalgası içinde acılarına teslim etmişti.

Rearden onu yarı taşıyarak kanepeye götürdü, yanına oturtmaya çalıştı ama Dagny yere kaydı, onun ayakları dibine oturdu, yüzünü onun dizlerine gömdü, savunmasız ve gurursuz hıçkırıklarını sürdürdü.

Rearden onu kaldırmadı, ağlamasına izin verdi. Kolları ona hâlâ sımsıkı sarılmış durumdaydı. Dagny onun elini kendi başında, omzunda hissetti. O korumayı, o sağlamlığı duydu. O sağlamlık Rearden'a, döktüğü gözyaşları nasıl ikisine aitse, bildiklerinin de ikisine ait olduğunu söyler gibiydi. Dagny'nin acısını biliyordu, anlıyordu ama yine de sakın kalabiliyordu. Sanki Dagny'nin omzundaki yükü de hafifletmişti. Dagny'nin burada, ayaklarının dibinde yaşadığı çöküşü biliyor, onun artık taşıyamadığı şeyi taşıyabildiğini gösteriyordu. Dagny o anda, gerçek Hank Rearden'ın bu olduğunu anladı. Birlikte geçirdikleri ilk gecelerde ona ne tür hakaretler yöneltilmiş olursa olsun, ikisi arasında kendisi ne kadar daha güçlü gözükmüş olursa olsun, aralarındaki bağın temeli aslında her zaman bu olmuştu. Dagny'nin tüm gücü tükense bile, onu korumaya yetecek o kuvvet...

Dagny başını kaldırdığında Rearden ona gülümsüyordu.

Dagny suçluluk dolu bir sesle, "Hank..." diye fısıldadı. Böyle çökmesine kendi de şaşıyordu.

"Sus sevgilim."

Dagny yüzünü bir kez daha onun dizlerine gömdü, kendine dinlenme, kelimesiz düşüncelerle başa çıkma izni verdi. Rearden ise dayanmıştı, ama yayında Dagny'nin ona olan sevgisini itiraf edişi bunu sağlamıştı. Bu durumda, Dagny'nin şimdi ona söyleyeceklerindeki zalimlik büsbütün insanlık dışı görünüyordu. Kimsenin kimseye böyle bir darbe indirmeye hakkı olamazdı. Dagny bunu yapamayacağını hissettikçe benliğini korkular sarıyordu. Ama yapabileceğini hissettiğinde de aynı korkuya kapılıyordu.

Dagny başını yeniden kaldırdığında Rearden elini onun alnından kaydırdı, saçlarını yüzünden çekti.

“Bitti artık sevgilim,” dedi. “En kötüsü geride kaldı, ikimiz için de.”

“Hayır Hank, geride kalmadı.”

Rearden gülümsedi. Dagny’yi çekip yanına oturttu, başını onun omzuna dayamasını sağladı. “Henüz bir şey söyleme,” dedi. “Söylenecek her şeyi ikimiz de anlıyoruz, onu biliyorsun. Hepsini konuşacağız. Ama sana bu kadar çok acı vermeyen bir zamanda.”

Eli Dagny’nin kolu üzerinde kaydı, eteğine indi. Bu temas öyle hafifti ki sanki o el, eteğin altındaki teni hissedemiyordu. Sanki Dagny vücudunun hâkimiyetini yeniden kazanıyordu. Hâkimiyetini değilse bile, hâkim olma düşüncesini.

“Çok fazla şeye dayandın,” dedi Rearden. “Ben de öyle. Bırak bizi hırpalasınlar. Bizim de buna katkıda bulunmamız gerekmez. Karşımıza ne çıkarsa çıksın, ikimizin arasında acı çekmek olamaz. Fazladan acıya yer yok. Bırak acı onların dünyasından gelsin. Bizimkinden gelemaz. Korkma. Birbirimizi incitecek değiliz. Artık olmaz.”

Dagny başını kaldırdı, acı bir gülümsemeyle iki yana salladı. Bu harekette umutsuz bir şiddet vardı ama gülümseme yine de bir iyileşmenin, acıya karşı kararlılığın bir simgesiydi.

“Hank, şu son ay içinde yaşamana izin verdiğim cehennem...” Sesi titriyordu.

Rearden dengeli bir sesle, “Şu son bir saatte senin çektiklerine izin verdiğimi düşününce o hiç kalır,” dedi.

Dagny odada dolaşmak, kuvvetini kanıtlamak üzere ayağa kalktı. Adımları ve sözleri ona, artık korunmaya ihtiyaç duymadığını gösterecekti. Durup yüzünü ona doğru çevirdiğinde o da ayağa kalktı. Sanki Dagny’nin amacını anlamıştı.

Dagny radyoyu işaret ederek, “Bunu senin için daha da dayanılmaz hale getirdiğimin farkındayım,” dedi.

Rearden başını iki yana salladı, “Hayır,” dedi.

“Hank, sana söylemek zorunda olduğum bir şey var.”

“Benim de. İlk önce benim konuşmama izin verir misin? Bu sana çok önceden söylemem gereken bir şeydi. Konuşmama izin verir misin lütfen?”

Dagny başını evet der gibi salladı.

Rearden bir an onun duruşuna baktı. Sanki tüm vücudunu, şu anı, onları şu ana getiren her şeyi kafasına çakmak istiyordu.

“Seni seviyorum Dagny,” dedi alçak sesle. Sesinde apaçık ama coşku dolu olmayan bir mutluluğun basitliği vardı.

Dagny konuşmak üzereydi ama konuşamayacağının da farkındaydı. Rearden izin verse bile. Ağzından çıkmak üzere olan sözleri tuttu. Verdiği tek cevap, başını eğerken dudaklarının aldığı biçim oldu.

“Seni seviyorum. İşimi, fabrikamı, metalimi sevdiğim gibi, masamda, fırınımda, laboratuvarımda, cevher madenimde geçirdiğim saadeti, çalışma yeteneğimi sevdiğim gibi, görmeyi ve bilmeyi, aklımın kimya denklemlerini çözmesini ve gün doğumundan keyif almasını sevdiğim gibi, kendi yaptığım şeyleri ve hissettiğim şeyleri kendi seçimim olarak benimsediğim, kendi dünyamı kendimin en iyi aynası olarak biçimlendirdiğim gibi, hiç sahip olmadığım eşim gibi, yaşama gücüm gibi sevdim seni.”

Dagny başını eğmedi. Dikkatle ona bakmayı sürdürdü. Duyuyor ve kabul ediyordu. Tıpkı Rearden’ın beklediği gibi.

“Seni ilk gördüğüm günden beri sevdim. Milford istasyonunda, yan hattaki açık vagonun tepesinde gördüğüm andan beri. John Galt Hattı’nın ilk seferine birlikte çıktığımızdan beri. Ellis Wyatt’ın evinde sevdim seni. Ertesi sabah sevdim. Sen zaten biliyordun ama benim sana söylemem gerekiyordu. İşte şimdi söylüyorum. O geçmiş günleri geri kazanmak, ikimiz için gerekli anlamı taşımalarını sağlamak ister gibi. Sevdim seni. Sen biliyordun. Ben bilmiyordum. Bilmediğim için de masamda oturup Rearden Metal’le ilgili Armağan Sertifikası’na bakarken öğrenmek zorunda kaldım.”

Dagny gözlerini kapattı. Ama Rearden'ın yüzünde acı çektiğine dair hiçbir belirti yoktu. Yalnızca duruluğun engin ve sessiz mutluluğu vardı.

“Bizler akıllarının değerini bedenlerinin hareketlerinden ayıramayan insanlarız. Kendin söyledin yayında bu gece. Ama o zaman da biliyordun. O sabah, Ellis Wyatt'ın evinde de biliyordun. Sana yönelttiğim o hakaretlerin, bir erkekten gelebilecek en büyük aşk itirafı olduğunu biliyordun. İkimizin ortak utancı olarak lanetlediğim fiziksel arzunun, aslında fiziksel olmadığını, vücutlarımızdan kaynaklanan bir ifade de olmadığını, insan zihninin en derin değerlerinin bir ifadesi olduğunu biliyordun. Kişinin bununla yüzleşecek cesareti olsa da olmasa da. O yüzden bana öyle gülmüştün, değil mi?”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny.

“Sen o gün bana, ‘Aklını istemiyorum, iradeni istemiyorum, varlığını, ruhunu da istemiyorum, yeter ki en aşağı duygularının tatmini için bana gel,’ demiştin. O arzularımla birlikte sana zihnimi, irademi, varlığımı ve ruhumu da verdiğimi biliyordun. Şimdi bunu ben sana söylemek istiyorum. O sabahın gerçek anlamına kavuşabilmesi için: Aklım, iradem, varlığım ve ruhum, hepsi senin Dagny. Yaşadığım sürece.”

Dagny'nin gözlerine bakıyordu. Dagny o gözlerde bir anlık bir parıltı gördü. Gülümseme değildi bu. Dagny'nin sessiz çılgınlığını duymuş gibiydi yalnızca.

“Bırak bitireyim sevgilim. Duyduklarını ne kadar bilinçli olarak söylediğimi bilmeni istiyorum. Düşmanın inancıyla savaştığımı zannederken düşmanın inancına teslim olmuşum. Ve o günden beri de hep bunun bedelini ödedim. Şimdi de ödüyorum ve ödemek zorundayım. Bir insanı, daha yola çıkmadan önce mahvetmek için kullandıkları tek silahı kabullenmişim. O silah da kişinin akli ile bedenini birbirinden ayırmaktı. Kabullenmişim onu. Kurbanlarının çoğu gibi, farkında olmadan, böyle bir konunun varlığını bile bilmeden kabullenmişim. İn-

sanın yetersizliğiyle ilgili inançlarına isyan ediyor, düşünebilme yeteneğimle ya da eyleme geçme, kendi arzularımın tatmini için çalışma yeteneğimle gurur duyuyordum. Ama bunun üstün bir değer olduğunu bilmiyordum. Hiçbir zaman bunu ahlaki bir değer olarak, ahlaki değerlerin en üstünü olarak görmemiştim. Hayatımızda üstün tutmamız gereken şeyin o olduğunu bilmiyordum. Çünkü aslında hayatı mümkün kılan şey o. Oysa ben, o yüzden cezalandırılmayı kabul etmişim. Küstah bir kötülüğün eline düşmüş değer için cezalandırılmayı... Küstahlık da benim bilmeyişimden, cehaletimden, teslimiyetimden kaynaklanıyordu.

“Onların hakaretlerini kabullendim. Aldırmamaya gücüm yeter, diye düşündüm. Habire ruhlarından söz edip duran ama kafalarının üzerine bir dam kurmaktan aciz olan o yeteneksiz mistikleri kabullendim, o söylenmelerin benim gücüme bir şey yapamayacağını düşündüm. Niçin her çatışmayı kaybedip durduğumu anlayamadım. Bana karşı harekete geçirilen gücün, benim kendi gücüm olduğunu kavrayamadım. Ben maddeyi fethetmekle uğraşırken aklın, düşüncenin, ilkenin, hukukun, değerlerin, ahlakın alanını onlara bıraktığımı anlayamadım. Hiç farkında olmadan fikirlerin insan yaşamında önemi olmadığını, bu dünyanın işini, gerçeğini etkilemeyeceğini kabullenmişim. Sanki fikirler mantığın uzantısı değilmiş de nefret ettiğim o mistik inancın uzantısıymış gibi. Zaten benden bekledikleri de oydu. Bu kadarı yeterliydi. Tüm gevelemeleriyle saptırmak istedikleri de buydu zaten. İnsanın mantığıydı. Hayır, onlar maddeyle uğraşma yeteneğine sahip değillerdi, zenginlik yaratamazlardı, bu dünyayı kontrol edemezlerdi. Ama etmeleri de gerekmezdi. Beni kontrol ediyorlardı çünkü.

“Ben ki servetin yalnızca amaca ulaşmak için bir araç olduğunu biliyordum. Yine de aracı yarattım, amaçlarımı dikte etme işini onlara bıraktım. Arzularımı tatmin edebilme yeteneğimle gurur duyan ben, arzularımı yargılayacak reçeteyi onların yazmasına izin verdim. Maddeye kendi istediğim gibi biçim veren ben, önümde bir yığın çelik ve altınla ortada kaldım. Amaçlarımın

hepsi sekteye uğradı, arzularıma hepsine ihanet edildi, mutluluk çabalarımın hepsi yarı yolda kaldı.

“Kendimi ikiye bölmüştüm. Tam mistiklerin öğütlediği gibi. İşimi bir kurallar dizisine göre, kendi hayatımı da başka bir kurallar dizisine göre yönetiyordum. Yağmacıların çeliğine değer biçmesine, fiyat koymasına isyan ediyor, hayatım için ahlak değerlerini kararlaştırmalarınaysa hiç ses çıkarmıyordum. Hak edilmemiş serveti istemelerine isyan ederken nefret ettiğim karıma hak etmediği sevgiyi göstermeyi kendi görevim sayıyordum. Ben-den nefret eden anneme saygı göstermeyi, beni mahvetmek için tuzaklar kuran erkek kardeşime bakmayı aynı şekilde borç bildim. Hak edilmemiş maddi zararlara baş kaldırıırken, hak edilmemiş acılarla dolu bir hayatı kabullendim. Üretim yeteneğimin suç olduğu doktrinine isyan ederken, mutluluk kapasitemin suçluluğunu kabul ettim. Fazilet denen şeyin ruhun bilinmezlerinden geldiği inancına başkaldırdım ama bedenim arzuları için, kendi bedenimin arzuları için de seni suçladım sevgilim. Ama eğer beden kötüyse, o zaman onun sağ kalmasını sağlayacak şeyleri verenler de kötüdür. Maddi servet de onu yaratanlar da. Manevi değerler bizim fiziksel varoluşumuzla çelişkiliyse, o zaman ödüllerin hak edilmeyişi de doğru demektir. Sevaplar, yapılmayan şeylerden oluşacak, başarı ile kâr arasında bir bağ bulunmayacak, üretmesini bilen aşağılık hayvanların, ruhen yüksek, fiziksel olarak beceriksiz efendilere hizmet etmesi normal sayılacaktır.

“Eğer Hugh Akston gibi biri çıkıp da daha yolun başındayken bana mistiklerin seksle ilgili teorisini kabul etmenin, ekonomiyle ilgili teorisini de kabul etmek anlamına geldiğini söyleseydi buna gülerdim. Ama şimdi söylese ona gülemem. Şimdi artık Rearden Çelik’in değersiz insanlarca yönetildiğini görüyorum. Hayatımın başarısının, düşmanlarımdan en kötülerine hizmet ettiğine tanık oluyorum. Ömrümde gerçekten sevdiğim iki kişiye gelince, birine ölümcül bir hakaret, diğerine skandal ve rezalet getirdim. Benim dostum, savunucum, öğretmenim

olan, bu öğrendiklerimi bana öğretip özgür kalmamı sağlayan adamın yüzüne tokat attım. Sevmiştim onu Dagny. O benim hiç sahip olmadığım kardeşim, oğlum, arkadaşımdı. Ama onu hayatımdan bir tokatla uzaklaştırdım, nedeni de yağmacılar için üretim yapmamı engellemeye çalışmasıydı. Onu geri kazanmak için ne olsa feda etmeye hazırım ama sunacak hiçbir şeyim kalmadı, zaten onu bir daha göremeyeceğim çünkü bağışlanmayı dilemeyi hak edecek bir şeye bile imkân kalmadığını biliyorum.

“Ama sana yaptığım daha da beter sevgilim. Yaptığın o konuşma ve onu yapmak zorunda kalman... İşte, sevdiğim kadına, tattığım tek mutluluğun karşılığında verdiğim bu oldu. Bunun kendi seçimin olduğunu, daha en başından itibaren tüm sonuçlarıyla birlikte, bu gece de dâhil olmak üzere, kabul ettiğini söyleme bana. Benim sana daha iyi bir sonuç sunamayışımı mazur göstermez bu. Seni konuşmaya yağmacıların zorladığını, senin de benim intikamımı almak, beni özgür kılmak için konuştuğun gerçeğini değiştirmez. Onların taktiklerini mümkün kılan yine de bendim. Seni küçük düşürmek için kullandıkları, onların namussuzluk kavramları olamazdı. Benim kavramlarıma dayanmak zorundalardı. Benim inandığım ve Ellis Wyatt'ın evinde söylediğim şeyleri uyguladılar yalnızca. Suçlu olduğumuzu düşünerek aşkımızı gizleyen, sır gibi saklayan bendim... Onlar yalnızca benim değerlendirmemi uyguladılar. Gerçeği onların gözüne iyi görünsün diye düzmece hale getiren bendim. Onlar yalnızca benim onlara tanıdığım kazanç hakkını kullandı.

“İnsanlar yalancının, kurbanı karşısında zaferi kazandığını sanıyor. Oysa ben yalanın aslında kendini silmek olduğunu öğrendim çünkü kişi kendi bunu yaptığında gerçeğini, karşısındaki kişiye teslim etmiş oluyor, o kişiyi efendisi durumuna getiriyor, o andan itibaren de o kişinin görüşüne göre gerçeğin nasıl olması gerekiyorsa, yaşanan sanki öyleymiş gibi numara yapmaya kendini mahkûm etmiş oluyor. O anda yalancı amacına ulaşmış olsa bile ödediği bedel, kazanmanın hizmet edeceği şeyin mahvoluşu

oluyor. Dünyaya yalan söyleyen adam, o andan itibaren dünyanın kölesidir. Ben sana olan aşkımlı saklamaya karar verdiğimde, onu herkesin önünde inkâr edip bir yalan olarak yaşamayı seçtiğimde, kamu malı haline getirmiş oldum. Ve kamu da sonunda layık olduğu biçimde talep etti onu. Tehlikenin yolunu kesecek, seni koruyacak gücüm kalmamış oldu. Yağmacılara teslim olduğumda, seni kurtarmak için sertifikayı imzaladığımda, yine de gerçeği sahteleştiriyordum, kendime yapabileceğim başka hiçbir şey bırakmıyordum. Ayrıca Dagny, o tehditlerini yerine getirdiklerini görmektense ikimizi de ölmüş görmeyi bin kere yeğlerdim. Ama beyaz yalan diye bir şey yoktur, yalnızca yıkımın karanlığı vardır, beyaz yalan da hepsinin en siyahıdır. Hâlâ gerçeği sahteleştiriyordum ve bunun sonucu da feci oldu. Seni kurtarmak için yeterli olmadı, aksine sana en korkunç acıları getirdi. Adını korumak yerine, kendini halkın taş atması için sunmana, ilk taşları da senin kendine atmana yol açtı. Biliyorum, söylediklerinden gurur duyuyordun, ben de dinlerken seninle gurur duydum ama o gurur, iki yıl önce sahip çıkmamız gereken gururdu.

“Hayır, durumu benim için daha da zorlaştırmış değilsin. Özgür kıldın sen beni. ikimizi de kurtardın, geçmişini temizledin. Senden beni bağışlamamı isteyemem, böyle şeyler bize uygun düşmez. Sana sunabileceğim tek şey, mutlu olduğumu söylemek. Mutluyum sevgilim, acı çekmiyorum. Gerçeği gördüğüm için mutluyum... Elimde bir tek görme gücüm kalmış olsa bile. Kendimi acılara teslim etsem, geçmişimi kendi hatam yüzünden mahvettiğim için pişmanlık duysam... işte o da son ihanet olurdu. İhanet ettiğim gerçeğe, en son ihanetim olurdu. Ama elimde bir tek gerçeğe olan sevgim kalmış olsa bile, kaybettiklerim geride kaldığına göre o sevgi için ne büyük bedel ödediğimi düşünüp bundan gurur duyabilirim. O zaman o enkaz, tabutumun üzerine örtülen toprağa benzemez, daha geniş görüş alanı kazanmak için üzerine tırmandığım tepeciğe benzer. Hayata başlarken elimde yalnızca gururumla görme yeteneğim vardı. Her ne başardıysam

onlar sayesinde başardım. şimdi her ikisi de daha büyük. şimdi bir de kaybettiğim üstün değerlerin bilinci var. Görüşümle gurur duyma hakkım. Gerisi artık uzanıp alabileceğim şeyler.

“Ayrıca Dagny, geleceğimin ilk adımı olarak yapmak istediğim şey, sana seni sevdiğimi söylemekti; şimdi söylediğim gibi. Seni seviyorum sevgilim, vücudumun en kör ihtiraslarıyla... Ama aklımın en duru algılarından kaynaklanan en kör ihtiraslarıyla seviyorum ve sana duyduğum sevgi, geğmişimden bana kalan tek değişmez kazanç. Önümdeki tüm yıllar boyunca... Sana bunları henüz söylemeye hakkım varken söylemek istedim. Başlangıçta söylemediğim için de sonunda söylemek zorunda kaldım. şimdi bana söylemek istediğin şeyin ne olduğunu söyleyeyim sana. Çünkü... bak, ben zaten biliyor ve kabul ediyorum. Geğtiğimiz ayın içinde bir noktada, sevdiğin adam çıktı karşına. Ve eğer sevgi insanın en son, yeri doldurulamaz seçimiye, o zaman o adam da senin ömrünce sevdiğin tek insan sayılır.”

“Evet!” Dagny’nin sesi yarı fısıltı yarı haykırış gibiydi. Fiziksel bir darbe almış da onun şokunun farkına daha yeni varabilmiş gibi. “Hank! Nasıl anladın?”

Rearden gülümsedi, parmağını radyoya uzattı. “Hayatım, yalnızca geçmiş zaman kipi kullandın.”

“Ah!” Dagny yoğun bir duygu içinde gözlerini kapattı.

“Ağzından onların yüzüne fırlatabileceğin kelime hiçbir çıkmadı. ‘Onu istiyordum’ dedin, ‘seviyorum’ demedin. Telefonda bugün bana, daha erken dönebilirken dönmediğini söyledin. Başka hiçbir sebep, beni bu halde bırakmaya zorlayamazdı seni. Ancak bir tek geçerli ve haklı gerekçen olabilirdi.”

Dagny arkaya yaslanır gibi duruyor, sanki dengesini zor sağlıyor ama gözleri dosdoğru ona bakıyordu. Yüzündeki gülümseme dudaklarını aralamıyor ama gözlerindeki hayranlık dolu bakışları yumuşatıyor, ağzının biçimine bir acı ifadesi yerleştiriyordu.

“Doğru,” dedi. “Sevdiğim ve hep seveceğim adama rastladım, onu gördüm, onunla konuştum. Ama o elde edemeyeceğim biri,

belki hiçbir zaman. Hatta belki de bir daha hiç göremeyeceğim biri.”

“Herhalde onu bir gün bulacağını hep biliyordum. Benim için neler hissettiğini, bu hislerinin büyüklüğünü biliyordum ama senin son seçimin olmadığını da biliyordum. Ona vereceklerin benden alınmış değil, bana hiç verilmemiş olan şeyler. Buna isyan edemem. Sahip olduklarım bile bana fazla... Onları elde etmiş olmam da asla değişmeyecek bir gerçek.”

“Bunu söylememi istiyor musun Hank? Seni hep seveceğimi söylersem beni anlayabilir misin?”

“Sanıyorum sen anlamadan önce ben anlamıştım.”

“Ben seni her zaman şu anda olduğun gibi gördüm. Kendine yeni yeni görme izni vermeye başladığın o büyüklüğünü gördüm. Ben hep biliyordum, senin keşfetme mücadelesi seyreliyordum. Pişmanlıklardan söz etme sakın, beni incitmedin, hataların, imkânsız bir sisteme karşı işkenceli bir mücadele sırasında o harikulade dürüstlüğünden kaynaklandı. Senin o mücadelen beni incitmedi, çok seyrek rastladığım bir duyguyu, hayranlık, duygusunu getirdi. Eğer onu kabul edersen o her zaman senindir. Benim için ne ifade ettiğin asla değişmeyecek. Ama rastladığım adam... Onun varlığından haberdar olmadan önce bile hep ulaşmak istediğim aşkı temsil ediyor ve sanıyorum her zaman da benim ulaşabileceğimin ötesinde kalacak. Ama onu sevdiğimi bilmek de yaşamaya devam etmeme yetecek.”

Rearden onun elini tutup dudaklarına götürdü. “O halde ne hissettiğimi de neden hâlâ kendimi mutlu hissettiğimi de anlıyorsun,” dedi.

Dagny onun yüzüne baktığında ilk defa Rearden’ı olması gerektiği gibi gördü: Varoluşun zevkini çıkarma kapasitesi çok yüksek bir insandı. O tahammül ifadesi, inkâr edilen acı ifadesi yoktu artık. En zor saatinin yıkımı içinde, yüzünde katıksız bir gücün dinginliği vardı. Bu ifade vadideki erkeklerin yüzünde gördüğü ifadeydi.

“Hank,” diye fısıldadı. “Nasıl açıklayacağımı bilemiyorum ama bence sana da ona da ihanet etmedim.”

“Hayır, etmedin.”

Dagny’nin bembeyaz yüzünde gözleri anormal derecede canlı gözüktüyordu; yorgunluktan çökmüş vücudu bilincini hiç etkilememiş gibi. Rearden onu oturttu, kolunu kanepenin arkasına, ona dokunmaksızın attı ancak yine de onu koruyucu bir kucaklama içine almış oldu.

“Şimdi anlat bana,” dedi. “Neredeydin?”

“Onu söyleyemem. O konuda hiçbir şey açıklamamaya söz verdim. Tek söyleyebileceğim... burası rastlantı sonucu bulduğum bir yerdi. Kazada oraya düştüm. Ayrılırken gözlerim bağlıydı. Yeniden arasam orayı bulamam.”

“Aynı yoldan gitmeye çalışamaz mısınız?”

“Çalışmam.”

“Ya o adam?”

“Onu da aramam.”

“Orada mı kaldı?”

“Bilmiyorum.”

“Onu neden bıraktın?”

“Sana söyleyemem.”

“Kimdi o?”

Dagny’nin dudaklarından kurtulan gülümseme istem dışıydı. “John Galt kim?”

Rearden şaşkınlık içinde ona baktı ve şaka yapmadığını hemen anladı.

“Yani gerçekten bir John Galt mı var?” diye sordu. Bunu çok yavaş söylemişti.

“Evet.”

“O argo söz de ona mı yönelik?”

“Evet.”

“Ve özel bir anlamı mı var?”

“Ah tabii! Onun hakkında sana söyleyebileceğim bir şey var çünkü bunu daha önce, sessizlik yemini etmeden önce keşfetmiştim. Bulduğumuz motoru icat eden adam o.”

“Ya!” Rearden gülümsedi. İfadesi, bunu bilmem gerekirdi der gibiydi. Sonra yumuşacık bir sesle, merhamet dolu bir bakışla, “Yok edici de o, değil mi?” diye sordu. Dagny’nin şaşkınlık dolu bakışını gördü ve devam etti. “Yo, cevap vermek istemiyorsan verme. Sanırım senin bir ayı nerede geçirdiğini anladım. Sen o sıra Quentin Daniels’ı yok ediciden kurtarmak istiyordun. Daniels’ı kovalarken uçağın düştü, değil mi?”

“Evet.”

“Ah Tanrım... Dagny! Öyle bir yer gerçekten var mı? Hepsi hayatta mı? Orada gerçekten... Özür dilerim. Cevap verme.”

Dagny gülümsedi. “Gerçekten var,” dedi.

Rearden uzun süre sessiz kaldı.

“Hank, Rearden Çelik’ten vazgeçebilir misin?”

“Hayır!” Cevap fazla hızlı gelmişti ama Rearden hemen sonra sesinde bir umutsuzlukla ekledi. “Henüz olmaz.”

Sonra Dagny’ye baktı. Şu son üç kelimeyle, Dagny’nin son bir aydır yaşadıklarını yaşamış gibiydi. “Anlıyorum,” dedi sonra. Elini uzatıp Dagny’nin alnını okşadı. Anlayışla, merhametle, hemen hemen inanılmaz bir şaşkınlıkla. Alçak sesle, “Nasıl bir cehenneme dönmeyi seçtin sen!” dedi.

Dagny başını evet der gibi salladı. Sonra yüzünü onun dizlerine dayadı. Rearden uzanıp onun saçlarını okşarken, “Yağmacılarla savaşabildiğimiz kadar savaşırız,” dedi. “Bizim için nasıl bir geleceğin var olduğunu bilmiyorum ama ya kazanacağız ya da durumun umutsuz olduğunu öğreneceğiz. O zamana kadar da kendi dünyamız için savaş vereceğiz. O dünyadan bir tek biz kaldık.”

Dagny oracıkta, yattığı yerde uyuyakaldı. Bilinç sorumluluğunu teslim etmeden önce son farkına vardığı şey dev bir boşluk duygusuydu. Bir kentin, bir kıtanın boşluğuydu bu. Arama hakkına sahip olmadığı adamı o boşlukta asla bulamayacaktı.

4 Hayat Karşıtı

James Taggart smokin ceketinin cebine uzandı, ilk bulduğu kâğıdı çekip çıkardı. Yüz dolarlık bir banknottu bu. Onu dilencinin eline tutuşturdu.

Dilencinin parayı tıpkı kendisi gibi kaygısız bir tavırla cebine tıkmasına baktı. “Sağ ol ahbab,” dedi dilenci tiksintiyle. Sonra dönüp uzaklaştı.

James Taggart kaldırımın ortasında hareketsiz duruyor, ona bu şaşkınlık ve dehşet duygusunu veren şeyin ne olduğunu merak ediyordu. Adamın küstahlığı değildi bir kere. Beklediği şey minnet değildi zaten. Yaptığı hareket de adama acıdığından değildi. Otomatik ve anlamsız bir hareketti, o kadar. Mesele adamın davranışının, sadaka yüz dolar da on sent de olsa aynı olacağını bilmekten geliyordu. Hiç yardım bulamazsa o zaman da bu gece bitmeden açlıktan öleceğini biliyor gibiydi. Taggart ürperdi, hızlı adımlarla yürüdü. O ürperdi sayesinde, dilencinin ruh halinin kendisinininkiyle aynı olduğunu görmekten kurtulmuştu.

Sokağın iki yanındaki duvarlarda yaz akşamlarının duruluğu vardı. Kavşaklarda güneşin batışı tüm netliğiyle göze çarpıyordu. Gökteki takvim sisi delip kendini göstermekte direniyordu. Sararmış bir sayfa gibiydi: 5 Ağustos.

Hayır, diye düşündü. Bu söz tüm isimlendirmediklerine cevaptı. Kendini iyi hissediyordu. Bu gece bir şeyler yapmak istemesi o yüzdendi. Hissettiği garip tedirginliğin zevk arama arzusundan kaynaklandığını kendine itiraf edemezdi. Aradığı zevkin kutlamayla ilgili olduğunu da itiraf edemezdi çünkü neyi kutlamak istediğini itiraf etmesi mümkün değildi.

Bugün çok aktif bir gün olmuştu. Havada pamuklar gibi uçan kelimelerle dolu ama amacını yerine getiren, hesap makinesi

gibi sonuca giden bir gün. Tabii ulaşılan amaç da o amacın nasıl bir şey olduğu da sır gibi saklanmak zorundaydı. Başkalarından saklarken, kendisinden bile saklamalıydı onu. Şu anda canının eğlenmeyi böylesine istemesi de açık verme tehlikesi barındırıyordu.

Gün, ülkeye ziyarete gelen Arjantinli bir milletvekilinin oteldeki süitinde, küçük bir öğle yemeğiyle başlamıştı. Aynı ayrı uluslardan bir avuç insan orada sohbet havasında, Arjantin'deki iklimden, ülkenin toprağından, kaynaklarından, insanların ihtiyaçlarından, geleceğe yönelik dinamik, ilerici bir tutumun değerlerinden söz etmişti. Bu arada kısacık da olsa Arjantin'in iki haftaya kadar halk devleti ilan edileceğı de söylenmişti.

Ardından Orren Boyle'un evinde kokteyller içilmiş, bu toplulukta yalnızca köşede sessizce oturan bir Arjantinli bulunmuştu. Washington'dan gelen iki yetkili ile mevkileri belli olmayan birkaç dost, orada da ulusal kaynaklardan, metalturjiden, mineralojiden, komşuluk görevlerinden, küresel refahtan söz etmişti. Bu arada Şili Halk Devleti'nin üç haftaya kadar Arjantin Halk Devleti'ne dört milyar dolarlık bir kredi açacağı da söylenmişti.

Bunu, gökdelenin tepesinde mahzen gibi döşenmiş bardaki özel salonda düzenlenen küçük bir kokteyl takip etmişti. Gayriresmî bir partiydi bu. James Taggart vermişti o partiyi. Yeni kurulan bir şirketin yöneticileri onuruna. Adı, Komşular Arası Dostluk ve Kalkınma Şirketi'ydi. Başkanı Orren Boyle'du, hazineden sorumlu adamı da Şili'den gelme, uzun boylu, zarif, fazla hareketli biriydi. Adı Sinyor Mario Martinez'di ama nedense Taggart'ın içinden onu Sinyor Cuffy Meigs diye çağırarak geliyordu. Adam fiziksel olarak değilse bile, ruh benzerliğı nedeniyle Meigs'e çok benziyordu. O partide golften, at yarışlarından, bot yarışlarından, otomobillerden ve kadınlardan söz edip durmuşlardı. Komşular Arası Dostluk ve Kalkınma Şirketi'nin yirmi yıllık bir yönetim anlaşmasına dayanarak güney yarıküredeki tüm halk devletlerinin sınai varlıklarını yöneteceğini zaten hepsi bildiğine göre konuşmaların diğer konulara kaymasını doğal karşılamak gerekiyordu.

Günün son olayı, Şili diplomatik temsilcilerinden Sinyor Rodrigo Gonzales'in evinde verilen büyük yemek daveti olmuştu. Bir yıl öncesine kadar Sinyor Gonzales'in adını kimse duymamıştı ama şu son altı aydır, yani New York'a geldiğinden beri, verdiği partiler nedeniyle adam üne kavuşmuştu. Konukları onu, ilerici bir iş adamı olarak tanımlıyordu. Söylendiğine göre Şili'nin halk devletine dönüşmesi sırasında tüm varlıklar kamulaştırılırken o da malını mülkünü kaybetmişti. Devletleştirilmeyen yalnızca gerici, yani halk devleti olmayan ülkelerin vatandaşlarına ait mallar kalmıştı, örneğin Arjantin vatandaşlarına ait olanlar. Ama Gonzales açık bir tutum benimsemiş, yeni rejime katılmış, kendini ülkesine hizmet etmeye adanmıştı. New York'taki evi, lüks bir apart otelin bütün bir katıydı. Şişkin, boş ifadeli bir yüzü, katillerinkini çağrıştıran gözleri vardı. Taggart bu geceki resepsiyonda onu seyrederken adamda hiçbir tür duygu, hatta duyu bulunmadığına, etini bıçak kesse farkına varmayacağına karar vermişti... Ama yerdeki gösterişli Acem halılarına ayaklarını sürterken ya da koltuğun cilalı kol yerini okşar, purosunu dudaklarına kısıtırırken, hemen hemen cinsel denilebilecek bir zevk aldığı da görülebiliyordu. Karısı Sinyora Gonzales ufak tefek, çekici bir kadındı. Sandığı kadar güzel bir kadın değildi ancak güzel olarak algılanmasını da enerjisine ve samimi, kinik özgüvenine borçluydu. Bu tavırla sanki pek çok şey vadediyor, herkesi bağışlıyordu. Bu kadının ticaret yapma tarzı, kocasının en güçlü niteliği olarak biliniyordu; tabii ticaretin malların değişimiyle değil, iyiliklerin değişimiyle yapıldığı bir çağda! Onu konuklar arasında dolaşırken gören Taggart, acaba böyle gecelerde kaç anlaşma sağlandı, kaç direktif çıkarıldı, kaç sanayi mahvedildi, diye düşünerek gülümsüyordu. Bu işlere daha önceden karışmış insanlar belki artık hatırlamıyorlardı bile olup bitenleri. Parti canını sıkıyordu Taggart'ın. Yarım düzine insanın hatırına gelmişti buraya. Onlarla bile konuşmak gereksizdi. Yalnızca gözükmek, ara sıra etraftakilerle göz göze gelmek yeti-

yordu. Tam yemek servisi başlamak üzereyken duymak umuduyla geldiği şeyi duydu. Sinyor Gonzales, oturduğu koltuğa yaklaşan birkaç kişiye, yakın gelecekte kurulacak Arjantin Halk Devleti'yle varılmış bir anlaşma gereği, d'Anconia Bakır'ın mal varlığına da bir aya kalmadan, Eylül'ün 2'sinde Şili Halk Devleti tarafından el konulacağını söylüyordu.

Her şey Taggart'ın beklediği gibi gidiyordu. Asıl beklemediği, o sözleri duyduktan sonra içinden hemen oradan ayrılma isteğinin doğması oldu. Yemeğin sıkıntısına dayanamayacağını hissediyordu; bu gecenin başarısını selamlamak için bir başka tür aktiviteye ihtiyacı var gibiydi. Sokağa, yaz akşamının ışıltısına çıktığında hem izliyor hem de izleniyormuş gibi bir his vardı içinde. Hiçbir şeyin veremeyeceği bir zevkin peşindeydi, bunu da adlandıramayacağı bir şeyi kutlamak için istiyordu. Onu izleyen duygu ise bu gecenin başarısını hangi amaçla planladığı ve şimdi onu bu kadar memnun eden şeyin, olayın hangi yönü olduğunu fark etme korkusuydu.

Kendi kendine, elindeki d'Anconia Bakır hisselerini satacağını söylüyordu. Geçen yılki düşüşten sonra zaten o hisseler eski değerini bulamamıştı. O parayla, Komşular Arası Dostluk ve Kalkınma Şirketi'nin hisselerini alacaktı, arkadaşlarıyla kararlaştırdıkları gibi. O hisseler servet kazandıracaktı ona. Ama bu düşünce de can sıkıntısından başka bir şey getirmedi. Kutlamak istediği şey o değildi.

Kendini zorlayıp bundan zevk almaya çalıştı. Para, dedi. Amacı paraydı, daha kötü bir şey değildi. Normal bir istek değil miydi bu? Geçerli bir şey değil miydi? Hepsi aynı şeyin peşinde değil miydi? Wyatt'lar da Rearden'lar da d'Anconia'lar da? Kafasını sallayıp düşünceleri zihninden kovmaya çalıştı. Sanki tehlikeli, karanlık bir yola sapıyordu düşünceler. O yolun sonunu görme izni vermemeliydi kendine.

Hayır, diye düşündü kara kara. Paranın artık onun için pek bir anlam ifade etmediğini istemeye istemeye itiraf etti. Bugün

verdiği partide yüzlerce doları havaya savurmuştu. Bitirilmeyen içkilere, yenmeyen yiyeceklere, hak edilmeyen bahşişlere, beklenmeyen kaprislere gitmişti paralar. Konuklardan biri Arjantin'e telefon açmıştı çünkü anlatmaya başladığı hikâyenin aslını, doğrusunu öğrenmek istemişti. Düşünmektense para harcamak daha kolaydı çünkü.

Sarhoş olduğu belli olan Orren Boyle kıkırdayarak, "Demiryolları Birleştirme Planı var oldukça hiçbir şey için kaygılanmak zorunda değilsin," demişti ona. O plan devreye girdikten sonra, Kuzey Dakota'da bir yerel demiryolu iflas etmiş, tüm bölgeyi kaderiyle baş başa bırakmıştı. Bölgedeki banker intihar etmeden önce karısını ve çocuklarını öldürmüştü. Tennessee'de bir marşandiz seferi iptal edilmiş, oradaki fabrikayı bir günlük ihbar süresiyle nakliyesiz bırakmıştı. Fabrika sahibinin oğlu üniversiteyi bırakmıştı ve şimdi de hapiste, idamını bekliyordu. Bir çeteyle birlikte cinayet işlediği için idam edilecekti. Kansas'ta bir elektrik dağıtım merkezi kapanmış, bilim adamı olmak isteyen sorumlusu bulaşıkçı olmuştu... Sırf James Taggart özel barda oturup Orren Boyle'un yuvarlayacağı içkileri ısmarlayabilsin, garson da Boyle'un önüne döktüğü içkiyi silebilsin, Şili'den gelen, geçmişte beyaz kadın tacirliği yapmış adam, tablaya uzanmaya üşenip külünü yere silkince halı yansın diye.

Onu korkutan ve ürpermesine yol açan şey, artık paraya karşı kayıtsız olduğunu anlaması değil, dilenci durumuna düşse, yine aynı kayıtsızlık içinde olacağını anlamaktı. Başlangıçta bir zamanlar içinde bir ölçüde suçluluk hissetmişti; belli belirsiz bir tedirginlik ve suçluluk. Bunun nedeni de hırs günahına kendisinin de katılmış olmasıydı. Oysa ömrü boyunca hep hırsın kötü olduğunu haykırarak yaşamıştı. Ama şimdi, hiçbir zaman ikiyüzlülük etmediğini görerek ürperiyordu. Hiçbir zaman paraya düşkün olmamıştı aslında. Bu da önünde ikinci bir kara delik açıyor, oradan yol bir başka karanlık çıkmaza sapıyordu... Orayı görmeyi de göze alamazdı.

Bu gece bir şeyler yapmak istiyorum, diye isyan etti içinden. Bunu aslında yine kendi öfkesine itiraz etmek için söylüyordu. Kafasına bu düşünceleri getiren her ne ise ona itiraz. Ne istediğini, neden istediğini bilmedikçe ona eğlenme hakkı tanımayan bu dünyaya itiraz...

İçinden düşmanca bir ses, nedir istediğin, diye soruyordu. Adımlarını hızlandırdı, sestten kurtulmaya çalıştı. Zihni bir labirent gibiydi. Her kavşağında karanlık bir koridor açılıyordu. Koridorların her biri, içinde derin çukurların saklı olduğu sislere girip kayboluyordu. Kendini koşuyormuş gibi hissetti. O küçücük güvenli ada giderek küçülüyor, yakında o koridorlardan başka hiçbir şey kalmayacakmış gibi görünüyordu. Yürüdüğü sokağın akşam aydınlığı gibi. Sisler durmaksızın geliyor, tüm çıkışları dolduruyordu. Panik içinde, güvenli yerler neden daralıyor, diye düşündü. Ömrü boyunca hep böyle yaşamıştı o. Gözlerini hep inatla önündeki kaldırıma dikmiş, yolun ilerisine, köşelerine, uzaklarına, doruklarına bakmaktan ustalıklı kaçınmıştı. Hiçbir yere varmak istememişti. İlerlemekten kurtulmak istemişti o. Düz çizginin boyunduruğundan kurtulmak istemişti. Yaşadığı yılların sonunda, toplam bir sayıya varmak istememişti. Neden yıllar toplanıp bir yaş oluşturunuyordu? Hiç kimsenin hareketsiz duramayacağı ya da geriye çekilemeyeceği bir yere nasıl olmuş da varmıştı? Bir ses, "Önüme baksana be adam!" diye hırladı, bir dirsek onu itti. İri kıyım, kötü kokan birine çarptığını o zaman fark etti. Bir süredir koştuğunu da o zaman anladı.

Adımlarını yavaşlattı ve aslında nereye doğru koştuğunu fark etti. Eve, karısına gittiğinin bilincine varmak istememişti. O da zihnindeki sisli koridorlardan biriydi ama artık başka koridor kalmamıştı.

Odaya girdiğinde ayağa kalkan Cherry'ın duruşuna baktı, bunun sandığından çok daha tehlikeli olduğunu, istediğini bulamayacağını anladı. Ama Jim Taggart için tehlike, zihnini ve görüşünü kapatma sinyali halinde belirdi. Yargısını da askıya

alacak, görmeme tercihiyle birlikte bu tehlike gerçek dışı olarak kalacaktı.

“Evet, önemli bir iş yemeğine davetli olduğum doğru. Ama fikrimi değiştirdim. Bu gece canım seninle yemek yemek istedi,” dedi iltifat eser gibi bir sesle. Fakat alabildiği tek cevap, “Anlıyorum,” sözü oldu. Cherryl’in şaşırmasından, solgun ve ifadesiz yüzünden, hizmetçilere sakın sakın talimat vermesini duymaktan tedirgin oldu. Az sonra kendini mumlarla aydınlatılmış yemek odasında buldu. Mükemmel kurulmuş sofrada Cherryl karşısında duruyordu. Aralarındaki gümüş tabaklara yerleştirilmiş iki kristal kapta meyveler vardı.

Taggart’ı en çok rahatsız eden, Cherryl’in duruşuydu. Artık sanatçıların dekore ettiği bu evin lüks görüntüsü içinde küçülen o tutarsız ucube değildi Cherryl. Kendini uydurmuştu eve. Masada otururken bu odanın talep edebileceği bir ev sahibesi gibiydi. Saçlarının bakır rengiyle karışan, sipariş üzerine dikilmiş, ipekli kumaştan bir ev ceketini giymişti. Bronz saçlarıyla uyum sağlayan bu ceketin tek süsü sade çizgileriydi. Taggart aslında onun eski tarz şingirtılı bileziklerini, kemik tokalı kemerlerini tercih ederdi. Cherryl’in gözleri de rahatsız ediyordu onu, hem de aylardır rahatsız ediyordu. Bakışları dostça da düşmanca da değildi. İnceleyen, sorgulayan bakışlardı.

Taggart yarı böbürlenene, yarı yakaran bir sesle, “Bugün büyük bir iş bağladım,” dedi. “Tüm kıtayı ve yarım düzine hükümeti kapsayan bir iş.”

Beklediği hayranlığın ve hevesli, meraklı ifadenin, o küçük tezgâhtar kıza ait olduğunu, o kızın da çoktan beri var olmadığını görüyordu Taggart. Karısının yüzünde o ifadelerin hiçbiri yoktu. Onun bu dengeli, dikkatli, sakın bakışındansa öfke ve nefret bile daha iyi olurdu. Bu bakış, suçlamadan da kötüydü çünkü sorgulayan bir bakıştı.

“Hangi iş Jim?”

“Ne demek hangi iş? Neden kuşkulanıyorsun? Neden hemen sorular soruyorsun?”

“Özür dilerim. Gizli olduğunu bilmiyordum. Cevap vermek zorunda değilsin.”

“Gizli falan değil.” Bekledi, ama karısı sessiz kaldı. “Ee? Bir şey demeyecek misin?”

“Yo, hayır.” Cherryl bunu çok sakın söylemişti. Sanki onun hoşuna gitsin diye söylüyordu.

“Yani hiç mi ilgi duymuyorsun?”

“Bunu konuşmak istemiyorsun sanmıştım.”

“Ah, bu kadar da rol yapma!” diye terslendi Taggart. “Büyük bir iş bu. Senin beğendiğin de öyle şeyler değil mi? Büyük işler! İşte bu da o çoluk çocuğun hiç aklına gelmeyecek kadar büyük. İnsanlar servet biriktirmek için tüm ömrünü harcıyor, oysa ben şıp diye yapıyorum.” Parmaklarını şıklatmıştı. “Şıp diye, anlıyor musun? Ömrümde çektiğim en büyük numara...”

“Numara mı Jim?”

“İş!”

“Sen mi yaptın? Kendin mi?”

“Tabii ben yaptım! Orren Boyle denilen o şişko salak bir milyon yılda kıvıramazdı bunu. Bu iş bilgi, beceri, zamanlama ister.” Karısının gözlerinde bir ilgi parıltısı gördü. “Ve psikoloji ister.” O pırıltı hemen yok oldu. Ama Taggart aynı hevesle devam etti. “Wesley’ye nasıl yaklaşmak gerektiğini, ters etkileri ondan nasıl uzak tutmak gerektiğini, bir yandan Bay Thompson’ın ilgisini çekerken diğer yandan ona fazla bilgi vermemeyi, Chick Morrison’ı işin içine katarken Tinky Holloway’i dışarıda bırakmayı, doğru zamanda birkaç kişinin Wesley için parti vermesini sağlamayı bilmek gerek, ayrıca... baksana Cherryl, evde hiç şampanya var mı?”

“Şampanya mı?”

“Bu gece şöyle özel bir şey yapsak olmaz mı? Birlikte bir kutlama yapamaz mıyız?”

“Şampanya içebiliriz. Tabii Jim, tabii.”

Cherryl uzanıp zili çaldı, o garip, cansız, nötr sesiyle, Taggart’ın isteklerini yerine getiriyormuş ama kendi istekleri yokmuş gibi gerekli emirleri verdi.

Taggart, “Pek de etkilenmiş görünüyorsun,” dedi. “Ama zaten sen işten ne anlayacaksın ki? Bu kadar büyük çaplı bir şeyi anlayamazsın. Sen Eylül’ün 2’sine kadar bekle. Onlar duyana kadar bekle de gör.”

“Onlar mı? Kimler?”

Taggart ona baktı. Sanki istemeyerek ağzından tehlikeli bir kelime kaçırmıştı. “Bir düzen kurduk... Ben, Orren ve birkaç arkadaş. Sınırın güneyindeki her türlü sınai mülkiyeti kontrol altına alacağız.”

“Kimin mülkünü?”

“Eh, insanların tabii. Bu eski zamanlardaki gibi kâr amacıyla yapılmış bir gasp değil. Misyonu olan bir sözleşme; değeri olan, kamu ruhuna sahip bir misyon. Güney Amerika’nın çeşitli halk devletlerinde millileştirilmiş mülklerin yönetimi, oralandaki işçilere bizim modern üretim tekniklerimizi öğretecek, hiç fırsat verilmemiş yoksullara bir fırsat verip...” Birden sustu. Cherryl’in bakışlarında hiçbir değişiklik yoktu. Taggart birdenbire soğuk soğuk gülererek, “Biliyor musun...” dedi. “Eğer kenar mahalleden geldiğini saklamaya o kadar hevesliysen sosyal devlet felsefesine kayıtsızlığını azaltman şart. İnsani içgüdülerin eksikliği hep yoksullarda ortaya çıkıyor. İnsanın hayırseverlik inceliklerini bilmek için paralı doğmuş olması şart.”

“Ben kenar mahalleden geldiğimi hiçbir zaman saklamaya çalışmadım,” dedi Cherryl. Sakin, ifadesiz ve uzak sesi, yalnızca bir yanılsı düzeltir gibiydi. “Ve sosyal devlet felsefesine de hiç sempati yok. Ben yeterince yoksul insan görmüş biriyim. Çaba göstermeden bir şeyler elde etmek isteyenler nasıl insanlardır, bilirim.” Taggart cevap vermedi. Cherryl birdenbire, şaşkın ama keskin bir sesle, uzun süreli bir kuşkusunu seslendirir gibi, “Ayrıca

Jim, sen de aldırmıyorsun o felsefeye,” dedi. “O sosyal zırvalara sen de inanmıyorsun.”

Taggart, “Eh, eğer tek ilgilendiğin şey paraysa, sana şimdiden söyleyeyim, bu iş bir servet getirecek,” dedi. “Senin hep hayranlık duyduğun şey o, değil mi? Servet, değil mi?”

“Duruma bağlı.”

“Sanırım dünyanın en zengin adamı olup çıkacağım,” dedi Taggart. Bu sefer karısının neye hayranlık duyduğunu sormadı. “Paramın yetmeyeceği hiçbir şey kalmayacak. Hiçbir şey. Adını söyle, tamam. Ne istersen yapabilirim. Hadi, durma, iste.”

“Ben bir şey istemiyorum Jim.”

“Ama ben sana bir armağan vermek istiyorum! Bu olayı kutlamak için, anlamıyor musun? Aklına ne gelirse iste! Ne gelirse! Her şeyi yapabilirim. Yapabileceğimi sana göstermek istiyorum. Canın ne isterse.”

“Canım bir şey istemiyor.”

“Of, hadi ama! Yat ister misin?”

“Hayır.”

“Buffalo’dayken oturduğun yerden sana koskoca bir mahalle satın alayım mı?”

“Hayır.”

“İngiltere’nin kraliyet mücevherlerini ister misin? O da alınabilir, biliyorsun. İngiltere uzun süredir onları karaborsada satmaya istekli olduğunu ima edip duruyor. Ama artık parası yetecek eski patronlar kalmadı. Benim param yeter. Ya da yetecek... 2 Eylül’de. İstiyor musun?”

“Hayır.”

“Öyleyse ne istiyorsun?”

“Hiçbir şey istemiyorum Jim.”

“Ama istemelisin! Bir şey istemek zorundasın, lanet olası!”

Cherryl bir an şaşırarak baktı ona ama sonra yine kayıtsızlığını korudu.

“Tamam, özür dilerim,” dedi Taggart. Bu çıkışına kendisi de şaşırtmıştı. “Yalnızca seni sevindirmek istemiştin,” deyip suratını astı. “Ama herhalde sen hiç anlamıyorsun. Bunun ne kadar önemli olduğunu göremiyorsun. Ne kadar büyük bir adamla evlendiğinin farkında değilsin.”

Cherryl yavaşça, “Öğrenmeye çalışıyorum,” dedi.

“Yine eskisi gibi, Hank Rearden’ı büyük adam olarak mı görüyorsun?”

“Evet Jim, öyle görüyorum.”

“Eh, ben onu yendim artık. Onların hepsinden büyüğüm. Rearden’dan da büyüğüm, kız kardeşimin öbür sevgilisinden de...” Fazla konuşmuş gibi birden sustu.

Cherryl yavaşça, “Jim, 2 Eylül’de neler olacak?” diye sordu.

Taggart başını kaldırıp ona baktı, gözleri soğuklaşırken kasları yüzüne yarı gülümser bir ifade verdi. Umursamaz bir tavırla, eğlenir gibi. “D’Anconia Bakır’ı kamulaştıracaklar,” dedi.

O sırada upuzun, kükreyen bir motor sesi duydu. Çatının üzerinden bir uçak geçiyordu. Sonra incecik bir ses geldi, bardaklara buz koyuluyordu. Ardından Cherryl konuştu. “Senin arkadaşındı o, değil mi?”

“Ah, kes sesini!”

Taggart sessizleşti, karısına da bakmıyordu. Gözleri tekrar oraya döndüğünde Cherryl’i hâlâ ona bakarken buldu. İlk konuşan Cherryl oldu. Sesinde garip bir ciddiyet vardı. “Kız kardeşinin radyo yayınında yaptığı harikaydı.”

“Evet, biliyorum, biliyorum, bir aydır sürekli bunu söylüyorsun.”

“Bana hiçbir zaman cevap vermedin.”

“Cevap verecek ne var ki?”

“Washington’daki dostların da kız kardeşine cevap vermedi.” Taggart sessizdi. “Jim, bu konuyu unutacak değilim. Washington’daki dostların bu konuda çıt çıkarmadı. Kız kardeşinin söylediklerini inkâr etmediler, açıklama yapmadılar, kendilerini haklı göstermeye çalışmadılar. Sanki o hiç konuşmamış gibi davran-

dılar. Sanırım halkın bu olayı unutmasını umuyorlar. Bazıları unutacak. Ama geri kalanımız, onun ne dediğini de dostlarının onunla savaşmaktan nasıl korktuğunu da her zaman bilecek.”

“Bu doğru değil! Gerekli önlemler alındı, olay kapandı. Neden durmadan o konuyu açıyorsun, anlamıyorum.”

“Hangi önlemler?”

“Bertram Scudder’ın programı yayından kaldırıldı. Halkın şu günlerdeki çıkarlarına uyan bir program olmadığı için.”

“Böylelikle kız kardeşine cevap verilmiş mi oldu?”

“Konu kapanmış oldu, artık söylenecek bir şey kalmadı.”

“Şantajla ve gaspla çalışan bir devlet konusunda mı?”

“Hiçbir şey yapılmadı diyemezsin. Scudder’ın programlarının çarpıtıcı, yıkıcı ve güvenilmez olduğu ilan edildi.”

“Jim, olayı anlamak istiyorum. Scudder senin kız kardeşinden yana değildi, sizden yanaydı. O yayını ayarlayan da o değildi. Washington’dan gelen emirlere göre davranıyordu, öyle değil mi?”

“Bertram Scudder’ı sevmezsin sanıyordum.”

“Sevmezdim, hâlâ da sevmiyorum ama...”

“O halde sana ne?”

“O zaman senin dostlarının gözünde onun masum olması gerekmez mi?”

“Keşke politikaya bulaşmasan. Aptalca konuşuyorsun.”

“Masumdu, değil mi?”

“Ne olmuş yani?”

Cherryl ona baktı. Gözleri şaşkınlıkla iri iri açılmıştı. “O halde onu günah keçisi olarak kullandılar, değil mi?”

“Of, Eddie Willers gibi oturup durma orada!”

“Ona mı benziyorum? Eddie Willers’ı severim. Dürüst biri.”

“Pratik gerçekler karşısında ne yapmak gerektiğini hiç bilmeyen bir gerizekâlı o!”

“Ama sen biliyorsun, değil mi Jim?”

“Hem de çok iyi biliyorum!”

“O zaman Scudder’a yardım edemez miydin?”

“Ben mi?” Taggart’ın dudaklarından çaresiz, öfkeli bir gülüş kurtuldu. “Sen büyüsene artık! Scudder’ın aslanlara atılması için elimden geleni yaptım! Birinin atılması şarttı. Başka birini bulamazsam benim kellem gidiyordu, farkında değil misin?”

“Senin kellen mi? Neden Dagny’nin kellesi değil? Yani eğer kabahat ondaysa... Demek kabahat onda değil, öyle mi?”

“Dagny tümüyle bambaşka bir mesele! Ya Scudder olacaktı ya da ben.”

“Neden?”

“Çünkü Scudder’ın olması, ulusal politika açısından da daha iyi. Böyle olunca Dagny’nin ne dediğini tartışmak gerekmiyor. Biri konuyu açarsa o konuşmanın Scudder’ın programında yapıldığını haykırmaya başlıyoruz, o programın foyasının çoktan ortaya çıktığını, Scudder’ın bir sahtekâr, yalancı olduğunu, falan filan... Sence halk bunun şifresini çözebilir mi? Bertram Scudder’a zaten hiç kimse güvenmiyordu. Bakma yüzüme öyle! Beni suçlamaya karar verseler daha mı iyiydi?”

“Neden Dagny olmuyor? Yaptığı konuşma yalanlanamayacağı için mi?”

“Eğer Bertram Scudder’a o kadar acıyorsan şimşekleri benim üstüme çevirmek için ne kadar uğraştığını görseydin! Yıllardır yapıyor bunu... Cesetlere basarak ilerleyen biri olmasa, vardığı yere yükselebilir miydi sanıyorsun? O da kendini oldukça güçlü sanıyordu. Koskoca şirket patronlarının ondan nasıl korktuğunu bir görmeliydin! Ama bu sefer kendisinden de iyi manevracılarla karşılaştı. Bu sefer yanlış hizipte buldu kendini.”

Taggart tatlı bir uyuşuklukla arkasına yaslanıp gülümsedi. Aradığı keyfin bu olduğunu anlamıştı: kendisi olabilmek. O karanlık koridorların en tehlikelisinin sisleri arasında uçarken, kendim olabilmek, diye düşündü... O koridorun sonu, kendisinin kim olduğu sorusuna varıyordu.

“Anla artık, Scudder da Tinky Holloway’in teşkilatındaydı. Bir süre işler tahtirevan gibi gitti. Bir yanda Tinky Holloway

fraksiyonu, diğer yanda Chick Morrison fraksiyonu. Ama biz kazandık. Tinky bir anlaşma sağladı; ona istediği birkaç şeyi vermemiz karşılığında yardakçısı Bertram'ı feda etmeye razı oldu. Bertram'ın haykırıışlarını bir duymalıydın. Ama işi bitmişti ve kendisi de bunun farkındaydı.”

Kıkır kıkır gülmeye başladı ama sonra karısının yüzünü görünce hemen sustu. “Jim,” diye fısıldadı Cherryl. “Senin kazandığın zaferler... bu tür zaferler mi hep?”

Taggart, “Tanrı aşkına!” diye bağırıp yumruğunu masaya indirdi. “Bunca yıldır nerelerdeydin sen? Ne tür bir dünyada yaşadığını sanıyorsun?” Bu hareketiyle su bardağı sallanmıştı. Dökülen su dantelli masa örtüsüne koyu renk bir leke halinde yayılıyordu.

“Anlamaya çalışıyorum,” diye fısıldadı Cherryl. Omuzları sarkıyor, yüzü yorgun görünüyordu. Yaşlanmış, çaresiz ve kaybolmuş gibi.

Taggart sessizliğin içinde, “Elimden bir şey gelmezdi!” diye patladı. “Suç bende değil! Durumları olduğu gibi kabullenmek zorundayım! Bu dünyayı yaratan ben değilim ya!”

Karısının gülümsediğini görünce dehşete kapıldı. Öyle acı bir tiksintiyle gülümsüyordu ki o yumuşak ifadeli, sabırlı yüzde bu ifadeye inanmak zordu. Taggart’a bakmıyor, kendi hayalindeki bir imgeye bakıyor gibiydi. “Babam da iş arayacağı yerde, köşedeki meyhanede sarhoş olduğunda hep böyle söylerdi.”

“Beni onunla karşılaştırmaya sen nasıl cesaret eder...” Sözünü bitirmedi çünkü Cherryl dinlemiyordu.

Cherryl yeniden ona baktığında sözleri çok ilgisiz görüldüğü için Taggart'ı şaşırttı. “O tarih...” diyordu karısı... “2 Eylül... Onu sen mi seçtin?”

“Hayır, benim ilgim yoktu. Yasama organının özel toplantısının tarihi. Neden?”

“O gün bizim ilk evlilik yıldönümümüz.”

“Öyle mi? Ah, doğru!” Taggart gülümsedi. Güvenli bir konu açıldığı için rahatlamıştı. “Bir yıldır evliyiz. Oysa hiç de o kadar olmuş gibi gelmiyor!”

Cherryl ifadesiz bir sesle, “Çok daha uzunmuş gibi geliyor,” dedi.

Yine gözleri başka taraflara dalıyordu. Taggart birdenbire tedirginleşti. Bu konu da üzerinde konuşmak için hiç güvenli değildi. Keşke karısı bütün yılı karşısında görüyormuş gibi bakıp durmasaydı. Diğer taraftan Cherryl, korkmak değil, öğrenmek bu, diye düşünüyordu. Yapılması gereken şey korkmamak ama öğrenmekti... Bunlar kendi kendine öyle sık tekrarladığı sözlerdi ki bedeninin çaresiz ağırlığıyla durmadan cilalanan bir sütuna benziyordu. Geçmiş bir yıl boyunca hep o sütun destek olmuştu ona. Ama ellerinin cila üzerinde kaymaya başladığını hissediyordu. O kelimeler korkuyu artık def edemeyecekmiş gibi... Çünkü artık yavaş yavaş anlamaya başlıyordu.

Eğer anlamıyorsan, yapılacak şey korkmak değil, öğrenmek... Cherryl bunu ilk olarak, evliliğinin beklenmedik bir yalnızlıkla dolu ilk günlerinde söylemişti kendine. Jim’in davranışını, zaaf gibi görünen karanlık öfkesini, sorulara verdiği kaçamak, anlaşılmaz cevapları anlayamıyordu. Korkaklık gibi görünüyordu Cherryl’a o cevaplar. Bunlar, onun evlendiği James Taggart’a uyacak nitelikler değildi. Anlamadan suçlamak olmaz, demişti kendine. Onun dünyasıyla ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Onun hareketlerini, kendi cehaletinden ötürü yanlış yorumluyor olabilirdi. Suçu kendi üstüne aldı, kendine sitem etti, kendini suçladı... Diğer yandan inatçı bir duygu da ona bu işte bir terslik olduğunu, duyduğu şeyin korku olduğunu söyleyip duruyordu.

Ona görgü kurallarını öğretmek için gelen öğretmene, “James Taggart’ın bilmesi gereken, olması gereken her şeyi öğrenmek zorundayım,” dedi. Acemi bir askerin, bir tarikat öğrencisinin adanmışlığıyla koyuldu öğrenmeye. Kocasının ona sunduğu yük-

sek seviyeye ulaşmasının tek yolu olarak bunu görüyordu. Jim'in onunla ilgili hayalini boşa çıkarmamalıydı. Göreviydi bu onun. Ayrıca kendine itiraf etmediği bir şey daha vardı. Bu upuzun yolun sonunda, kocasıyla ilgili kendi kafasındaki görüntüyü de geri kazanabileceğini umuyordu. Demiryolunun zafer gecesinde gördüğü adamı geri getirecekti sonunda.

Ama ona derslerinden söz ettiğinde Jim'in gösterdiği tepkiyi hiç anlayamadı. Birdenbire patlayıp gülmeye başlamıştı Jim. Cherryl o gülüşte hain bir tiksinti hissettiğinde inanamadı. "Neden Jim? Neden? Neye gülüyorsun?" Fakat o hiçbir açıklama yapmadı. Sanki o aşağılama tepkisi kendi başına yeterliymiş, ayrıca bir açıklama yapılmasına lüzum bırakmıyormuş gibi.

Ama Cherryl kötülüğü ona konduramazdı. Çünkü Jim karısının hatalarına karşı çok sabırlı ve cömert davranıyordu. Onu alıp kentteki her türlü partiye götürmeye hevesliydi. Cahilliklerini, gaflarını ya da yanlış bir şey söyleyip karşısındakilerin bakıştığını gördüğünde ona hiç sitem etmiyordu. Cherryl'in yanakları kıpkırmızı kesiliyor ama o bir utanç belirtisi göstermeksizin, durumu gülümseyerek seyrediyordu. Öyle akşamların sonunda eve döndüklerinde Jim şefkatli bir neşe içinde oluyordu. Cherryl da benim durumumu kolaylaştırmaya çalışıyor, diye düşünüyor, kocasına minnet duyuyor, daha da çok çalışıp öğrenmeye çaba gösteriyordu.

Bir akşam gittikleri partide ilk defa olarak hoşça vakit geçirdiğini fark ettiğinde bir ödül beklemişti. O akşam, kuralları düşünerek değil de rahat ve serbest hareket etmişti. Kuralların artık alışkanlık haline geldiğini, benliğine sindiğini hissetmişti. Dikkatleri üstüne çekiyordu o akşam. Ama ilk defa alaycı bakışları değil, hayranlık dolu bakışları çekiyordu. İnsanlar onunla konuşmaya geliyordu. Bayan Taggart olmuştu artık. Jim'i aşağı çekip duran, çeki taşı gibi bir sadaka hedefi değildi. Ona tahammül etmeleri Jim'in hatırı için olmaktan çıkmıştı. Neşeyle gülüyor, karşısındakiler de gülümsüyordu. Gözleri salonda dolaşıp duruyordu

Cherryl'in. İyi karne almış da göstermek isteyen okullu çocuklar gibiydi. Jim'in de ondan gurur duymasını öyle çok istiyordu ki! Fakat Jim bir köşede tek başına oturuyor, anlamı çözülmez bir bakışla onu seyrediyordu.

Dönüş yolunda onunla hiç konuşmadı. Salonda kravatını boynundan çekerken birdenbire, "Neden kendimi sürükleyip o partilere gidiyorum, hiç anlamıyorum," dedi. "Ömrümde hiç bu kadar sıkıcı, bu kadar bayağı bir toplulukla zaman harcamamıştım! Cherryl afallamış durumda, "Ama Jim..." dedi. "Ben çok beğendim."

"Sen beğenirsin. Çok da rahattın. Kendi çöplüğünde gibiydin. Sanki Coney Island'daydı parti. Keşke yerini bilsen de beni herkesin önünde utandırmasan."

"Ben mi seni utandırdım? Bu gece mi?"

"Evet, utandırdın!"

"Ama nasıl?"

"Eğer kendin anlamıyorsan ben hiç anlatamam." Sesinin tonu, anlamamanın, utanç verici bir aşağılık durumunu itiraf etmek demek olduğunu söyler gibiydi. Cherryl sert bir sesle, "Anlamıyorum," dedi. Jim ise dönüp odadan çıktı, kapıyı da çarparak kapattı.

Cherryl açıklanamayan o şeyi bu sefer bir boşluk olarak görmemişti... Jim'in içinde bir kötülük gölgesi olduğunun farkındaydı. O gecedен sonra içinde ufacık, sert bir korku kaldı. Çok uzaklardan, görünmez bir hat üzerinde üstüne doğru gelen bir trenin farı gibi.

Bilmek, Jim'in dünyasını daha net görebilmesini sağlayamıyor, tersine esrarengizlikleri daha da büyütüyordu. Jim ve arkadaşlarının gittiği resim sergilerinin mantıksızlığına, okudukları romanlara, tartıştıkları siyasal dergilere saygı duyması gerektiğine inanmıyordu. Sergilerdeki resimler, çocukken oturduğu gecekondun mahallesinin kaldırımlarına çocukların tebeşirle çizdiklerine benziyordu. Romanlarda bilimin, sanayinin, uygarlığın ve sevginin

bir işe yaramayacağı anlatılıyor, kullanılan dil de babasının en sarhoş anlarında bile kullanmayacağı türden oluyordu. Dergileride korkak genellemeler vardı. Çocukluğunda yaşadığı mahallenin papazının söylediklerinden beter anlaşılmaz gevelemelerdi hepsi. O kadar üst seviyede saydığı, ulaşmayı hevesle beklediği kültürün bu olduğuna inanası gelmiyordu. Sanki uzaktan gördüğü şatoya tırmanmış ama yanına varınca oranın yıkılmak üzere bir harabe olduğunu görmüştü.

Bir gece, ülkenin entelektüelleri diye anılan bir grupla buluşmalarından döndüklerinde, “Jim,” demişti Cherryl. “Dr. Simon Pritchett sahtekârın biri. Yani... korku içinde, yaşlı bir sahtekâr.” Jim cevap olarak, “Daha neler,” demişti. “Filozofları değerlendirebilecek durumda olduğuna mı inanıyorsun?”

“Ben sahtekârları değerlendirebilecek biri olduğuma inanıyorum. Öylelerini o kadar çok gördüm ki şimdi artık görünce hemen tanıyabilecek duruma geldim.”

“İşte ben de o yüzden, sana geçmişinden asla kurtulamayacaksın diyorum. Kurtulacak olsan Dr. Pritchett’in felsefesini öğrenirdin.”

“Hangi felsefeymiş o?”

“Eğer anlamıyorsan ben hiç anlatamam.”

Cherryl bu sefer konuşmayı Jim’in çok sevdiği bu sözle bitirmesine izin vermemekte kararlıydı. “Jim,” dedi. “O bir sahtekâr. O da Balph Eubank de bütün grupları da... Ve bana kalırsa... seni kandırmışlar.” Cherryl, Jim’in yüzünde beklenen bir öfke göreceği yerde gözkapaklarını hafif kaldırırken gözlerinde parlayan bir anlık keyfi gördü. Sonra Jim, “Sana öyle geliyor,” dedi.

Cherryl mümkün olabileceğini hiç sanmadığı bir şeyin gerçek olma ihtimaline karşı içinde anlık bir korku hissetti: Ya Jim’i kandırmamışlarsa? Dr. Pritchett’in sahteliğinin nedenini anlayabilirdi. Bu iş onun, hak etmediği halde dünya kadar para kazanmasını sağlıyordu. Bu zamana kadar artık Jim’in bile kendi işinde bir tür sahtekâr olabileceğini kabul edebilecek duruma

gelmişti. Aklının almadığı şey, Jim'in hiçbir şey kazanmadığı bir sahtekârlık çetesinin içinde olmasıydı. Bedava bir sahtelik. Bunun yanında normal üçkâğıtçılar ve dolandırıcılar bile daha masum kalırdı. Jim'in amacını bir türlü anlayamıyor, yalnızca o farların biraz daha yaklaştığını hissediyordu.

Jim'in demiryolundaki mevkisi konusunda kuşkusunun nasıl ve ne zaman başladığını hiç bilmiyordu. Hangi adımlarla, hangi birikimlerle oluştuğunu fark edememişti. Belki önce küçük çiziklerle, sonra bir şaşkınlık saplanmasıyla, ardından da kronik bir korkunun getirdiği tedirginlikle gelişmişti olay. Daha kuşkular biçimlenmeden önce bir keresinde Jim, "Demek bana güvenmiyorsun!" diye aksilenmiş, Cherryl da gerçekten güvenmediğini o zaman fark etmişti. Oysa o ana kadar, alacağı cevabın ona güven vereceğine inanıyordu. Çocukluğunun tecrübelerine göre dürüst insanlar hiçbir zaman kendilerine güvenilip güvenilmediği konusuna kaygılanmazdı.

Cherryl ne zaman demiryolundan söz açsa Jim hemen, "İş konuşmak istemiyorum," diyordu. Bir keresinde Cherryl neredeyse yalvaracak olmuştu. "Jim, işin hakkında ne düşündüğümü, sana o yüzden ne kadar hayranlık duyduğumu biliyorsun," demişti.

"Ya, öyle mi? Kiminle evlendin sen? Bir erkekle mi, yoksa bir demiryolu patronuyla mı?"

"Ben ikisini birbirinden ayırmayı hiçbir zaman düşünmedim."

"Eh, bu da benim için pek iltifat sayılmaz."

Cherry şaşkın gözlerle bakmıştı ona. Çünkü bunun iltifat sayılması gerektiğini düşünmüştü. Jim o zaman, "Beni kendim olduğum için sevdiğine inanmak isterim, demiryolum için değil," demişti.

"Ah, Jim! Sakın aklına benim..."

"Yo, hayır," demişti Jim hazin ve bağışlayıcı gülümsemesiyle. "Benimle param ya da mevkim için evlendiğini düşünmüyorum. Ben senden hiçbir zaman kuşku duymadım."

Cherryl şaşkınlık içinde, belki de söylediklerini onun yanlış anlamasına izin vermiş olabileceğini düşünmüştü. Kim bilir daha önce servet avcısı kadınlardan neler çekmişti Jim. Cherryl çaresizlik içinde başını iki yana sallayıp inlemişti. “Ah Jim, ben onu demek istemedim!” Taggart bir çocuğa güler gibi gülmüş, sonra kolunu ona sarmıştı. “Seviyor musun beni?” diye sormuştu ona. Cherryl da, “Evet,” diye fısıldamıştı. “O zaman bana güvenmen gerek. Sevgi, güvendir, biliyorsun. Buna ihtiyacım olduğunu anlamıyor musun? Çevremdekilerin hiçbirine güvenmiyorum. Her taraf düşman dolu. Çok yalnızım. Sana ihtiyacım olduğunu görmüyor musun?” Saatler sonra Cherryl tedirginlik içinde odayı arşınlayıp duruyordu. Ona inanmayı çok istediği halde tek kelimesine bile inanmıyor, oysa söylenenlerin doğru olduğunu da biliyordu.

Aslında doğrudu bu ama onun dediği anlamda değil, en azından Cherryl’in anlamayı umabileceği bir biçimde değil. James’in Cherryl’a ihtiyacı olduğu doğrudu ancak o ihtiyacın niteliği, Cherryl’in tanımlayabileceği türden değildi. Jim’in ondan ne beklediğini bilemiyordu, iltifat beklemediği kesindi. Cherryl onun nice yalancıdan, gücenik bir kayıtsızlıkla iltifat aldığını görmüştü. Onlara sanki uyuşturucu bağımlısıymış da verilen doz onu uyarmaya yetmemiş gibi bir havada bakardı. Ama bazen ona, canlandırıcı bir iğne bekler gibi, adeta yalvaran gözlerle baktığını fark ediyordu Cherryl. Ne zaman Jim’e bir hayranlık ifadesi sunsa o gözlerde bir hayat kıvılcımı seziyordu... Ama o hayranlığın nedenine ilişkin bir söz söylediği zaman da Jim buna öfke patlamasıyla tepki veriyordu. Cherryl’in onu harika biri olarak görmesini istiyor ama o harikalığı dile dökerek onaylamasını istemiyordu.

Nisan ortalarında bir gece Jim, Washington’a yaptığı bir seyahatten döndüğünde Cherryl onun ruh halini hiç anlayamamıştı. Daha kapıdayken, “Merhaba çocuk!” demiş ve bir kucak leylağı karısının kollarına koymuştu. “Mutlu günler geri geldi! Şu çiçekleri görünce aklıma sen geldin. İlkbahar geliyor bebeğim!”

Kendine bir içki koyup odada volta atmış, fazla hafif, fazla pervasız, neşe dolu bir havada konuşmayı sürdürmüştü. Gözlerinde pırıltılar vardı. Sesinde de doğal olmayan bir heyecan seziliyordu. Cherryl ona baktıkça, acaba sevinçten uçuyor mu yoksa bir şey onu ezip geçmiş mi, diye merak etmeye başlamıştı.

Taggart birdenbire, geçiş yapmaya gerek duymaksızın, “Ne planladıklarını biliyorum!” demişti. Cherryl çabucak başını kaldırıp bakarken onun içsel patlamalarından birine tanık olmak üzere olduğunu anlamıştı. “Koca ülkede bunu bilen bir düzine insan bile yok ama ben biliyorum! Yukarıdakiler işi ulusa açıklayacak duruma gelene kadar sır olarak saklıyor. Çok kişi şaşıracak! Yerle bir olacaklar! Çok kişi mi dedim? Ülkedeki her kişi aslında! Her bir insanı etkileyecek. O kadar önemli.”

“Nasıl etkileyecek, Jim?”

“Etkileyecek! Üstelik neyin yaklaştığını bilmiyorlar. Ama ben biliyorum.” Elini pencerelerin ışıklarına doğru sallayarak konuşmasını sürdürmüştü. “Bu gece öylece oturmuş plan yapıyor, paralarını sayıyor, çocuklarını ya da rüyalarını kucaklıyorlar. Bilmiyorlar. Ben biliyorum. Bunların hepsi zıncı diye olduğu yere çakılacak, öylece kalacak. Her şey değişecek!”

“Değişecek mi? İyiye doğru mu yoksa kötüye doğru mu?”

“İyiye doğru tabii,” demişti Jim sabırsız bir sesle. Sanki bunun bir önemi yokmuş gibi davranıyordu. Derken sesi canlılığını kaybetti, bir misyonu açıklarmış gibi sahte bir havaya girdi. “Ülkeyi kurtarmak üzere yapılmış bir plan bu. İktisadi gerilemeyi durdurmak, her şeyi durağan hale getirmek, istikrarı ve güvenliği sağlamak üzere.”

“Hangi plan?”

“Sana söyleyemem. Bu bir sır, çok gizli. Ne çok insan bilmek isterdi, tahmin bile edemezsin. Nice sanayici, bununla ilgili bir uyarı almak uğruna en iyi atölyesinden bir düzinesini vermeye hazırdır eminim, ama o şansa kavuşamayacak! Hank Rearden gibi

örneğin... Senin o çok beğendiğin Hank Rearden gibi.” Gözlerini uzaklara dikmiş kıkır kıkır gülüyordu.

Cherryl sesinde belirgin bir korkuyla, “Jim,” dediği anda o da gülüşünün yaptığı etkiyi anlamış oldu. “Hank Rearden’dan niçin nefret ediyorsun?”

“Nefret etmiyorum!” Bir hışımla dönmüştü. Yüzü inanılmaz derecede kaygılı, hemen hemen korku doluydu. “Hiçbir zaman nefret ediyorum demedim. Kaygılanma, planı o da onaylayacak. Herkes onaylayacak. Herkesin yararına çünkü.” Onay bekler gibi bir sesle konuşuyordu. Cherryl onun yalan söylediğinden kesinlikle emindi ama sesi bir yandan da samimi geliyordu. Sanki karısına güvence verme ihtiyacını kuvvetle hissediyordu ama bu güvence, söylediği şeylerle ilgili değildi.

Cherryl kendini zorlayarak gülümsedi. “Evet Jim, tabii,” diye cevap verdi. Jim’i neyin dürtüp de bunu söylettiğini, neden sanki ona güvence vermek kendi göreviymiş gibi davrandığını bilemiyordu.

Jim’in yüzünde gördüğü ifade hemen hemen bir gülümseme idi ve hemen hemen minnet içeriyordu. “Sana bu akşam söylemek zorundaydım. Söylemem şarttı. Ne önemli konularla uğraştığımı bilmeni istedim. Hep benim işimden söz ediyorsun ama işimi hiç anlamıyorsun çünkü senin sandığından çok daha kapsamlı. Sen demiryolu yönetmeyi, ray döşemek, parlak metallerle uğraşmak, trenleri yerine vaktinde ulaştırmak sanıyorsun. Ama değil. Onu her budala yapabilir. Bir demiryolunun kalbi aslında Washington’dadır. Benim işim politika. Politika. Ulusal çapta alınan, her şeyi etkileyen, herkesi kontrol eden kararlar. Bir kâğıda birkaç kelime yazılıyor, ortaya bir yönerge çıkıyor, her insanın hayatını değiştiriyor... Koca ülkenin her kovuğunda, köşesinde ve lüks sarayında yaşayan herkesin!”

“Evet Jim.” Aslında onun esrarengiz Washington çevrelerinde gerçekten öyle etkin ve önemli biri olduğuna inanmak istiyordu.

Odada dolaşırken Jim yine, “Göreceksin,” dedi. “Sen onları pek akıllı sanıyorsun... Motorlara, fırınlara akıllı pek eren o sanayi devlerine bayılıyorsun, değil mi? Durdurulacak hepsi! Soyulacaklar! Devrilecekler! Sonunda...” Karısının ona nasıl baktığını fark etmişti. “Kendimiz için değil...” dedi çabucak. “Halk için. İşte, iş dünyası ile politikanın farkı bu. Bizim bencil amaçlarımız, özel niyetlerimiz yok. Kâr peşinde değiliz. Biz ömrümüzü para kazanmaya adanmış değiliz, öyle bir zorunluluğumuz da yok! Zaten manevi amaçları, manevi idealleri kafası bir türlü almayan açgözlü kâr kurnazlarının bizi yerden yere vurması da o yüzden... Elimizden başka türlü gelmezdi!” Bunu birdenbire, bağırarak söylemiş ve Cherryl’a dönmüştü. “O plan bizim için şarttı! Her şey parça parça olurken, duraklarken bir şeyler yapmak lazımdı! Onların ilerlemesini durdurmalıydık! Elimizden başka türlü gelmezdi!”

Cherryl’ın bakışları umutsuzdu. Kocası böbürleniyor mu, yoksa bağışlanmak için yalvarıyor mu, bu bir zafer mi yoksa korku mu, anlayamıyordu. “Jim, kendini iyi hissetmiyor musun? Belki de çok fazla çalıştın, yoruldu ve...”

“Ömrümde kendimi hiç bu kadar iyi hissetmedim!” diye çıkıştı Taggart. Yine volta atmaya başlamıştı. “Elbette çok çalıştım. Benim işim, senin hayal edebileceğin her işten daha önemli. Rearden gibi, benim kız kardeşim gibi mekanik kafada tiplerin yaptığı her şeyden daha önemli. Onlar ne yaparsa ben bozabilirim. Bir ray döşesinler, ben gelip çat diye kırabilirim onu!” Parmaklarını şıklattı. “Bel kemiğini kırar gibi!”

Cherryl ürpererek, “Bunu mu yapmak istiyorsun?” diye sordu.

“Öyle bir şey demedim!” diye haykırdı Taggart. “Neyin var senin? Ben öyle mi dedim?”

“Özür dilerim, Jim!” Cherryl kendi ağzından çıkan sözlerden ve onun gözlerinde gördüğü korku ifadesinden ötürü dehşete kapılmış, soluğu sesli biçimde boğazından kurtulmuştu. “Yalnızca... anlamadığım için sordum. Ama bu kadar yorgun olduğun bir

zamanda seni sorularla rahatsız etmemem gerektiğini biliyorum.” Cherryl kendini inandırabilmek için umutsuzca çaba gösteriyordu. “Tabii, kafanda öyle çok şey var ki... Çok büyük şeyler! Benim aklımın ermeyeceği kadar büyük...”

Taggart’ın omuzları sarkmış, ruh hali biraz gevşemişti. Karısına yaklaştı, yorgun bir ifadeyle dizleri üzerine çöktü, kollarını ona sardı. Şefkatle, “Seni küçük budala,” dedi.

Cherryl içinden yükselen ve şefkate, hatta acıma duygusuna benzeyen bir dürtüyle ona sarıldı. Ama Jim başını kaldırıp karısının yüzüne baktığında, Cherryl’a sanki o yüzde gördüğü şey, yarı memnuniyet yarı aşağılamaymış gibi geldi. Sanki bilinmeyen bir tür yaptırımla, Jim’i temiz hale getirmiş, kirliliği kendi üstüne almış gibi.

Daha sonraki günlerde, bu tür şeylerin kendi başına anlayamayacağı şeyler olduğunu, kocasına inanmanın onun görevi olduğunu, aşkın da zaten inanmak anlamına geldiğini kendi kendine tekrarlamamanın bir işe yaramayacağını keşfetti. Kuşkuları giderek artıyordu. Taggart’ın anlaşılmasız işlerinden ve demiryolundaki pozisyonundan giderek daha çok kuşkulanıyordu. Neden bu kuşkuların, kocasına inanmayı görev sayma konusunda kendini azarlamasıyla doğru orantılı olarak büyüdüğünü anlayamıyordu. Derken uykusuz geçen bir gecede, görevini yapmanın aslında insanlar işten konuşurken başını çevirmek, gazetelerde Taggart Transcontinental’la ilgili haberleri okumamak, her kanıta ve her çelişkiye zihnini kapatmak anlamına geldiğini fark etti. Neydi durum o zaman? Bir yanda inanma, öbür yanda gerçekler mi yer alacaktı? İnanma hevesinin biraz da gerçeği bilmekten korkmasının sonucu olduğunu sezince bu sefer gerçeği öğrenme yolunu kararlı olarak seçti. Hem de görev konusunda kendini aldatmasına benzemeyen, daha temiz ve daha sakın bir biçimde...

Öğrenmesi uzun sürmedi. Taggart yöneticilerine birkaç basit soru sorduğunda adamların kaçamak tavırları, cevaplarının o bayat genellemeleri, patronun adı geçince gerilmeleri, ondan söz

etmekteki isteksizlikleri, her ne kadar somut bilgiler edinmesine yol açmıyorsa da kötü duyguların uyanmasına yol açıyordu. Demiryolu çalışanları ise daha kesin konuşuyordu. Taggart terminalinde rastgele seçip konuştuğu, onu hiç tanımayan makasçılar, kapıcılar ve biletçiler ise bambaşka bir tepki göstermişti. “Jim Taggart mı? O mızımız, yalnızca laf yapıp duran lüzumsuz mu?” “Başkan Jimmy mi? Bakın size bir şey söyleyeyim; o herif bu şirketin üstünde bir yük.” “Patron mu? Bay Taggart mı? Bayan Taggart demek istiyorsunuz herhalde, değil mi?”

Ona gerçeği söyleyen Eddie Willers olmuştu. Cherryl, Jim ile Eddie’nin çocukluk arkadaşı olduğunu öğrenmişti. Bunun üzerine onu öğle yemeğine davet etti. Masada karşılıklı oturduklarında, Eddie’nin gözlerindeki dürüst, soru soran, kaçamaksız bakışları, kelimelerinin ciddi basitliğini fark ettiğinde sondajlar yapmaktan vazgeçti, ona ne istediğini ve bunu niçin öğrenmek istediğini dobra dobra söyledi. Kısaca ifade etti bunları. Herhangi bir duygu yüklemeyi, yardım ya da acıma istemedi, yalnızca gerçeği talep etti. Eddie de aynı şekilde cevap verdi. Bütün hikâyeyi anlattı ona. Alçak sesle, öznel davranmadan, yargılamadan, şahsi bir fikir ifade etmeden, karşısındakinin duygularını korumaya kalkıp onu aşırı duygulandırmadan, lafı uzatmadan, yalnızca gerçekleri söyledi. Taggart Transcontinental’i kimin yönettiğini anlattı ona. John Galt Hattı’nın hikâyesini anlattı. Cherryl dinledi. Hissettiği şey şaşkınlık değil çok daha beter bir şeydi. Sanki hepsini çoktan biliyor gibiydi. Eddie sözünü bitirince, “Teşekkür ederim Bay Willers,” dedi.

O akşam Jim’in eve gelmesini bekledi, içindeki acıyı ve gücenikliği azaltan şey de olayla arasına mesafe koyabilmesi oldu. Sanki artık onun için bunların bir önemi yoktu. Sanki ondan bir hareket bekleniyordu ama hareketin ne olduğu da sonucunun nasıl olacağı da önemli değildi.

Jim’in odaya girdiğini gördüğünde içinde uyanan duygu öfke değil garip bir şaşkınlık oldu. Sanki onun kim olduğunu merak

ediyor, onunla konuşmasının niçin gerekli olduğunu anlayamıyordu. Öğrendiklerini ona kısaca, yorgun, sönük bir sesle anlattı. Ona sanki Jim durumu ilk bir iki cümlede anlamış gibi geldi. Sanki bunun er ya da geç olacağını zaten bekliyormuş gibi.

“Bana gerçeği kendin neden söylemedin?” diye sordu sonunda.

“Senin minnet anlayışın bu mu?” diye bağırdı Taggart. “Senin için yaptığım onca şeyden sonra hissettiklerin bunlar, öyle mi? Sefil bir sokak kedisini ensesinden tutup yukarılara kaldırmanın karşılığında ancak nankörlük ve bencillik bekleyebileceğimi herkes söylemişti bana zaten!”

Cherryl ona, sanki kendi kafasındaki konularla ilgisiz sesler duyuyormuş gibi baktı. “Bana neden gerçeği söylemedin?”

“Benim için hissettiğin tüm sevgi bu mu, seni sinsi yılan? Sana inanmamın karşılığında bana bunları mı sunuyorsun?”

“Neden yalan söyledin? Neden farklı biçimde düşünmeme yol açtın?”

“Kendinden utanman gerekir. Karşıma çıkmaktan, bana söz söylemekten utanman gerekir!”

“Benim mi?” Cherryl duyduğu ilgisiz seslerin anlamını o anda kavradı ama yine de inanmadı.

“Ne yapmaya çalışıyorsun Jim?” diye sordu mesafeli ve inanamayan bir sesle.

“Benim duygularımı hiç düşündün mü? Bunun benim duygularımı nasıl etkileyeceği aklına geldi mi? Önce benim duygularımı düşünmen gerekirdi! İnsanın eşine karşı ilk vazifesi budur. Üstelik senin durumundaki bir kadın için bu kural daha da geçerli! Dünyada nankörlükten daha aşağılık, daha çirkin bir şey yoktur!”

Cherryl bir an için suçlu olan ve suçlu olduğunu bilen bir erkeğin, kurbanında suçluluk duygusu uyandırarak bundan kurtulmak istemesi gibi akla hayale sığamayacak bir gerçeği görüverdi. Ama bunu beynine sığdıramaz, orada tutamazdı. Bir dehşet duygusunun içine saplandığını fark etti, zihni onu mahvedebilecek böyle

bir görünümü reddedip itti... Deliliğin sınırından geri dönmüştü sanki. Başını eğip gözlerini yumarken yalnızca içinde bir tiksinti duygusu kalmıştı, isimsiz bir sebepten doğan tiksinti...

Yeniden başını kaldırdığında Jim'in onu tereddütlü, çekingen, hesapçı bir bakışla izlediğini gördü. Hilesinin sonuç vermediğini anlamış bir insanın bakışlarıydı bunlar. Ama Cherryl daha buna inanmaya vakit bulamadan, Jim'in yüzü bir kere daha öfke ve güceniklik ifadesinin bulutları ardına saklanıverdi.

Cherryl düşüncelerini orada var olmayan mantıklı bir insana söylüyormuş gibi konuştu. Öyle birinin var olduğunu varsaymak zorundaydı çünkü hitap edecek başka kimse yoktu. "O gece, o manşetler, o şatafat... Hiçbiri seninle ilgili değildi aslında... Dagny'ye aitti onlar."

"Kes sesini sefil kaltak!"

Cherryl ona boş boş baktı, hiç tepki göstermedi. Artık hiçbir şey ona ulaşamazmış, o zaten ölürken son sözlerini sarf etmiş gibi.

Jim hıçkırır gibi bir ses çıkardı. "Cherryl, özür dilerim, isteyerek söylemedim, geri alıyorum, isteyerek söylemedim..."

Cherryl ayakta durmayı sürdürüyordu. Sırtını duvara dayamıştı. Baştan beri böyle duruyordu.

Taggart kanepenin köşesine çöktü, çaresizlik içinde pes etme pozuna girdi. "Sana nasıl anlatabilirdim?" dedi umudunu kesmiş gibi. "Her şey öyle büyük, öyle karmaşık ki! Sen ince ayrıntıları bilmedikçe kıta aşan bir demiryolunu sana nasıl anlatabilirdim? Yıllardır yaptığım işleri, tüm o... Of, neyse, bunları sana nasıl anlatabilirdim? Zaten ne yararı var? Ben her zaman yanlış anlaşıldım, artık buna alışmam gerekirdi ama seni farklı sandım, bir şansım var, diye düşündüm."

"Jim, benimle neden evlendin?"

Jim hazin hazin güldü. "Herkes bana bunu sorup durdu. Senin de soracağın hiç aklıma gelmemişti. Neden mi? Seni sevdim de ondan."

Cherryl insan dilindeki bu en basit kelimenin, herkesin anladığı, insanlar arasında evrensel bağ oluşturan bu kelimenin, nasıl olup da ona hiçbir anlam ifade etmediğine şaşırdı. Kafasında bunun ne anlama geldiğini bilemiyordu.

“Beni hiç kimse sevmeydi,” dedi Jim. “Dünyada sevgi diye bir şey yok, insanlar hissetmiyor. Ben hissediyorum. Ama bu kimin umurunda? Onlar için önemli olan trenlerin kalkış saatleri, taşıdığı yükler, bir de para. O tür insanların arasında yaşayamıyorum. Çok yalnızım. Anlaşılmayı hep özledim. Belki umutsuz bir idealist olabilirim, belki imkânsız arıyorum. Belki de beni bu hayatta hiç kimse anlayamayacak.”

Cherryl sesinde garip bir sertlikle, “Jim,” dedi. “Ben bunca zaman seni anlamak için uğraştım.”

Jim Taggart bu sözleri kenara iter gibi elini salladı. Sanki daha çok hüznü bir hava yaratmak istemişti. “Bunu başarabileceğini sanmıştım. Tek varlığım sensin. Ama belki anlayış denen şey insanlar arasında yok.”

“Neden mümkün olmasın? Ne istediğini bana neden söylemiyorsun? Neden seni anlamama yardım etmiyorsun?”

Jim içini çekti. “Al işte. Sorun da bu... Hep neden, neden diye sorular soruyorsun. Ya hissediyorsundur ya hissetmiyorsundur. Bu akıl meselesi değil, yürek meselesi. Hiç hissetmez misin sen? Hissetmeye çalışamaz mısın? Yani o soruları sormadan? Beni laboratuvarda bilimsel bir objeymişim gibi değil de insan olarak anlayamaz mısın? Yetersiz kelimelerimizle çaresiz akıllarımızın ötesine geçebilen o büyük anlayış... ama hayır, herhalde bunu beklememem gerekir senden. Fakat yine de her zaman arayacağım, umut edeceğim. Sen benim son umudumsun. Elimde bir tek sen varsın.”

Cherryl duvarın orada kıpırdamadan duruyordu.

“Sana ihtiyacım var,” dedi Taggart yumuşak bir sesle. “Yapayalnızım. Sen ötekiler gibi değilsin. Sana inanıyorum. Güve-

niyorum. Onca para, şöhret, mücadele ne getirdi ki bana? Tek varlığım sensin...”

Cherryl hareketsizdi. Başını eğip ona bakışı, onu tanıdığına dair tek belirtiydi. Jim’in, çektiği acılarla ilgili bu söylediklerinin hepsinin yalan olduğunu düşünüyordu. Ama acı çektiği doğrudu. Sürekli acılarla parça parça olan biriydi o. Bunları anlatamıyordu ama belki kendisi anlamayı öğrenebilirdi. Cherryl ona hâlâ bu kadarını borçlu olduğu kanısındaydı. En azından Jim’in ona kazandırdığı mevki karşılığında... Belki onu anlama konusunda bir çaba göstermek de borcuydu.

O geceyi izleyen günlerde kendine yabancılaşmış gibi hissetmesi garipti, isteyeceği, arayacağı hiçbir şeyi olmayan bir yabancı... Kahramanına tapmanın o büyük ateşiyle tutuşan bir aşkın yerine, içini kemiren yavan bir acıma duygusuyla kalakalmıştı. Bulmak için çırpındığı türden, amaçları için savaşan ve acı çekmeyi reddeden adamları aramak yerine, değer olarak yalnızca acı çekmeyi ortaya koyabilen bir adam vardı karşısında. Ama artık fark etmiyordu Cherryl için. Bir zamanlar ilerideki her köşenin ötesini görmeyi hevesle beklerdi. Şimdi ise pasif bir yabancıya dönüşmüştü. Çevresinde gördüğü diğer süslü insanlar gibiydi. Düşünmedikleri ve arzulamadıkları için kendilerini yetişkin sayan insanlar gibiydi.

Ne var ki bu yabancıнын içinde de eski halinin bir hayaleti vardı. O hayalet, başarmak istediği bir misyona sahipti. Onu mahveden şeyleri anlamak zorundaydı. Bilmek zorundaydı. Hep bir bekleme duygusu içinde yaşıyordu. Bilmesi şarttı. Uzaktaki farın şimdi çok daha yakınlaştığını hissetse de sonunda tekerlerin gelip ona çarpacağını bilse de...

Ne istiyorsun benden? İşte bu soru zihninde bir ipucu gibi durmadan ortaya çıkıyordu. Ne istiyorsun benden? Sessiz çığlıklar atıyordu hep. Sofralarda, salonlarda, uykusuz gecelerde... Bu soru Jim’e ve onun sırrını paylaşıyor gibi görünen herkese yönelikti. Balph Eubank’e, Dr. Simon Pritchett’a... Ne istiyor-

sunuz benden? Bunu hiçbir zaman yüksek sesle sormamıştı ama cevap vermeyeceklerini biliyordu.

“Ne istiyorsun benden?” Soru ağzından sesli olarak çıktı sonunda. Yemek odasındaki masanın başında oturur halde bulmuştu kendini. Gözleri Jim’in ateşli suratına ve masada kuruyan su lekesine bakıyordu.

Aralarındaki sessizliğin ne kadar uzun sürdüğünün farkında değildi. Kendi sesinin hiç sormaya karar vermediği bu soruyu sorduğunu duyunca şaşırılmıştı. Jim’in soruyu anlamasını beklemiyordu çünkü bundan basit soruları bile hiçbir zaman anlayamamıştı... Cherryl başını iki yana salladı, şimdiki zamana dönmeye çalıştı.

Jim’in, zekâsının azımsandığının farkına vardığını gösteren ve bu durumla eğlenen bir bakışla ona baktığını görünce şaşırdı.

“Sevgi,” diye cevap verdi Jim.

Cherryl hem çok basit hem de çok anlamsız gelen bu cevap karşısında içinde bir şeyin umutsuzlukla sarktığını hissetti.

“Sen beni sevmiyorsun,” dedi Jim suçlarcasına. Cherryl cevap vermedi. “Sevmiyorsun çünkü sevseydin bu soruyu sormazdın.”

Cherryl sönük bir sesle, “Bir zamanlar sevmiştim,” dedi. “Ama senin istediğin o değildi. Ben seni cesaretin, ihtirasın, yeteneğin için sevmiştim. Ama bunlar gerçek değildi. Hiçbiri gerçek değildi.”

Taggart’ın alt dudağı belli belirsiz bir tiksinti ifadesiyle öne çıktı. “Ne ters bir sevgi fikri,” dedi.

“Jim, sen hangi nedenle sevmek istiyorsun?”

“İşte tam küçük tezgâhtar tavrı!”

Cherryl konuşmadı. Yalnızca ona bakmakla yetindi. Gözlerinde sessiz bir sorunun uzantısı vardı.

“Bir şey için sevmek!” diye söylendi Taggart. Sesi kendi haklılığına inanan ve karşısındakiyle alay eden bir insanın sesiydi. “Demek sen sevgiyi bir matematik, bir alışveriş olarak görüyorsun. Tartılacak, ölçülecek bir şey sayıyorsun. Bakkal tezgâhındaki bir kilo tereyağı gibi. Ben hiçbir şey için sevmek istemiyorum.

Kendim için sevilmek istiyorum, yaptığım, söylediğim ya da düşündüğüm herhangi bir şey için değil. Kendim için. Vücudum için, aklım için, kelimelerim, çalışmalarım, eylemlerim için de değil...”

“Ama o zaman sen, kendin... nesen?”

“Beni sevseydin bunu sormazdın.” Sesinde sinirli olmasından kaynaklanan bir tizlik vardı. Sanki kör bir dürtü ile tedbirli davranış arasında tehlikeli biçimde sallanıp duruyordu. “Sormazdın. Kendiliğinden bilirdin. Hissederdin. Neden her şeye bir etiket yapıştırmak istiyorsun? O önemsiz materyalist tanımların dışına çıkamıyor musun? Hiç hissetmez misin sen? Bak, yalnızca hissetmekten söz ediyorum!”

“Evet Jim, hissederim,” dedi Cherryl alçak sesle. “Ama hissetmemeye çalışıyorum çünkü hissettiğim şey... korku.”

“Benden mi korkuyorsun?” Bunu umutlu bir sesle soruyordu.

“Pek sayılmaz. Senin bana yapabileceğin herhangi bir şeyden korkmak değil de senin ne olduğundan korkmak gibi.”

Taggart’ın gözkapakları inerken sanki bir kapı çarpılarak kapatılıyordu. Ama o arada Cherryl o gözlerde bir pırıltı yakalamıştı. İnanılmaz gibi görünüyordu ama o pırıltı, büyük bir korkunun ifadesiydi. Taggart birdenbire, “Sen sevgi duyabilecek biri değilsin, seni adi küçük servet avcısı!” diye bağırdı. Ses tonundan onu incitmek istediği belli oluyordu. Diğer tüm anlamlardan arınmış bir sestir bu. “Evet, servet avcısı dedim. Türlü türlü vardır bunların. Yalnız para hırsı değil, daha başka, daha kötüleridir. Sen manevi anlamda bir servet avcısısın. Benimle param için evlenmedin ama yeteneğim, cesaretim ya da sevgine karşılık neyi seçtiysen, ona ne fiyat biçtiysen onun için evlendin!”

“Sen sevginin sebepsiz olmasını mı istiyorsun?”

“Sevginin kendi sebepleri vardır! Sevgi her amacın, her mantığın üzerindedir. Sevgi kördür. Ama sana göre bir şey değil bu. Sende ticaret yapan ama asla bedava vermeyen, hesapçı bir dükkancı ruhu var! Sevgi bedava verilen bir armağandır. Her

şeyi aşan, her şeyi bağışlayan, kocaman, bedava, şartsız bir armağandır. Bir insanı iyi yanları için sevmekte bir cömertlik var mı? Ne vermiş oluyorsun ona? Hiçbir şey. Soğuk adaletten başka ne ki o? Zaten hak ettiği şey, o kadar.”

Karısının amacını görebilme çabasıyla tehlikeli bir yoğunluk gelmişti bakışlarına. Cherryl soru sorar gibi değil de hüküm verir gibi bir tonlamayla, “Sen sevginin hak edilmemiş olmasını istiyorsun,” dedi.

“Sen hiç anlamıyorsun!”

“Evet Jim, anlıyorum. İstedğin bu senin... hepiniz aslında onu istiyorsunuz. Parayı değil, maddesel yararları değil, ekonomik güvenliği, istediğinizi söylediğiniz o sadakaların hiçbirini değil.” Cherryl tekdüze bir sesle konuşuyordu. Kendi düşüncelerini kendine tekrarlıyor gibiydi. Sanki kafasındaki kaosun işkence eden parçacıklarına, somut kelime kimliği kazandırmaya çalışıyordu. “Sosyal yardımlardan söz edip duran siz... Aradığınız şey kazanılmamış para değil. Sadaka istiyorsunuz ama başka tür bir sadaka bu. Beni ruhen servet avcısı sayıyorsun, nedeni de değer arıyor olmam. O halde sizler, sosyal yardım vaizleri... Sizin yağmalamak istediğiniz şey aslında ruh. Bunun nasıl bir şey olduğunu, ne anlama geldiğini hiç düşünmemiştim, kimse de bana söylememişti... Hak edilmemiş ruh... Ama istediğiniz o. Hak etmediğin sevgiyi istiyorsun. Hak etmediğin hayranlıklar istiyorsun. Hak etmediğin büyüklükler istiyorsun. Hank Rearden gibi biri olmak istiyorsun ama onun gibi olmanın gerektirdiği şeyleri atlayarak, hiçbir şey olmayarak. Hatta var olmaya bile gerek kalmadan.”

“Kes sesini!” diye haykırdı Taggart.

Birbirlerine baktılar. İkisi de korku içindeydi. İkisi de Cherryl’in adını bilmediği, Taggart’ın da anmak istemediği bir şeyin kenarında sallandığının farkındaymış da bir adım daha atmanın ölümcül olacağını biliyormuş gibi.

Sonra Taggart o alışılmış, öfkeli sesiyle, “Ağzından çıkanın farkında mısın sen?” dedi. Bu ses her ikisinin tekrar normal dünyaya döndürmeyi amaçladığı için âdeta iyi niyet sergiliyordu. Normal bir aile kavgası havasına girmek üzerelerdi. “Ne tür bir metafizik konuya el atıyorsun?”

“Bilmiyorum...” Cherryl başını eğdi. Yakalamak istediği bir şey giderek uzaklaşıyormuş gibi yorgun bakışları vardı. “Bilmiyorum... Bu mümkünmüş gibi görünmüyor.”

“Boyunu aşan sulara yüzmeye kalkışmasan iyi edersin, yoksa...” Jim cümlesini tamamlayamadan susmak zorunda kaldı çünkü içeri hizmetçi girmişti. Elindeki pırıl pırıl gümüş kovada, kutlama için istenen şampanya vardı.

Sessizlik içinde beklediler, yüzyıllardır insanların “neşenin sesi” diye tanımladığı seslerin odayı doldurmasına izin verdiler: Mantarın fırlaması, soluk altın rengi sıvının gülerek geniş ağızlı iki kadehe akması, mum ışıklarını yansıtan kadehlerin kristal saplarından yukarı yükselen baloncukların tıslaması ve çevredeki her şeyi de onlarla birlikte yükselmeye davet etmesi.

Hizmetçi çıkana kadar sessizliklerini sürdürdüler. Taggart oturmuş baloncuklara bakıyor, kadehin sapını gevşek parmakları arasında tutuyordu. Derken eli birdenbire kadehin sapına sımsıkı sarıldı, yumruk gibi sıkıştı, kadehi havaya kaldırdı. Kadeh kaldırır gibi değil de kasap bıçağını kaldırır gibi.

“Francisco d’Anconia’ya!” dedi.

Cherryl kadehini elinden bıraktı ve “Hayır,” demekle yetindi. Taggart, “İç şunu!” diye haykırdı.

“Hayır.” Cherryl’in sesi yere düşen kurşun gibiydi.

Bir an bakışları birbirine çakıldı, sonra Taggart ayağa fırladı, kadehini yere fırlatıp parçaladı ve odadan yıldırım gibi çıktı.

Cherryl masada kıpırdamadan uzun süre oturdu, sonra yavaşça kalkıp zili çaldı.

Çıkıp odasına doğru yürüdü. Adımları doğal sayılamayacak kadar dengeliydi. Dolabın kapağını açtı, uzanıp bir tayyör ve

bir çift pabuç aldı. Evde giydiği kıyafeti dikkatli hareketlerle üstünden çıkarırken sanki hayatı hiçbir şeyin sarsılmamasına bağlıymış gibi davranıyordu. Ne kendi içinde ne de etrafta. Bir tek düşünceye sarılmıştı: Bu evden kurtulmalıydı. Kısa bir süre için bile olsa dışarı atmalıydı kendini. Yüzleşmesi gereken şeylerle daha sonra yüzleşirdi.

Önündeki kâğıtta satırlar bulanıklaşmaya başlayınca Dagny başını kaldırdı, ortalığın çoktan kararmış olduğunu gördü.

Kâğıtları kenara itti. Lambayı yakmak istemiyor, kendine aylaklığın ve karanlığın lüksünü tanımak istiyordu. O zaman salonunun pencereleri dışındaki kentten de kopmuş oluyordu. Uzaktaki takvim 5 Ağustos'u gösteriyordu.

Geride bıraktığı ay bomboş geçmiş, hiç bir iz bırakmadan yok olmuştu. Bir acil durumdan diğer bir acil duruma koşan plansız, verimsiz çalışmalar yapmıştı. Demiryolunun çöküşünü geciktirme çabalarının birbirinden kopuk hamleleriydi bunlar. Her an, o anın krizine göre yaşanmıştı. Başarılar dizisi olmamış, yalnızca sıfırlar toplamı olmuştu. Bir zafer yaşanmamış, yalnızca felaketler önlenmişti. Hayata hizmet değil, ölümle yarıştı uğraştığı.

Bazen öyle anlar oluyordu ki gözünün önünde bir hayal, vadinin bir anlık görüntüsü davetsizce beliriveriyordu. Birdenbire belirtmek gibi değil de sanki hep oradaymış, yalnızca gizliymiş ve ısrar bekleyen bir gerçekmiş gibi. Dagny bunu kör sessizlikler içinde, sabit bir karar ile bitmez bir acının arasında yaşıyordu. Bu acıyla mücadelenin tek yolu onu kabullenmek, buna da tamam demekti.

Bazı sabahlar yüzünde güneşin ışıklarıyla uyandığında, hemen kalkıp Hammond Market'e, kahvaltı için taze yumurta almaya koşmalıyım, diye düşünüyordu. Sonra ayılıyor, pencerenin dışında New York'un puslu havasını, çevresinde kendi yatak odasını görüyor, gerçeği inkâr etmenin acısını ölümün teması gibi, bıçak saplanırcasına bir acıyla hissediyordu. Biliyordun, diyordu kendine

sert sert. Seçimini yaparken bunların olacağını biliyordun. Sonra bedenini isteksiz bir yük gibi sürükleyerek yataktan kalkıyor, tatsız günü karşılamaya yöneliyor, pekâlâ, diyordu, buna da tamam.

İşkencelerin en kötüsü, sokakta yürürken gözüne kestane-altın karışımı saçların ilişmesiydi. Yabancılar arasında görüyordu bu renk saçları. O anda sanki kent yok oluyor, koşup onu yakalamasını yalnızca kendi içindeki şiddet dolu hareketsizlik geciktiriyormuş gibi oluyordu. Ama bir an sonra ortaya anlamsız bir yüz çıkıyordu. Dagny olduğu yerde duruyor, bir adım sonrasını yaşamak içinden gelmiyor, yaşamak için gereken enerjiyi toparlamayı bile canı istemiyordu. Böyle anlardan kaçınmaya çalışmış, yürürken gözlerini hep kaldırımında tutmaya uğraşmıştı. Ama bunu yapamıyordu. Gözleri, sanki onun iradesine bağlı değilmiş gibi altın rengi saçlara yöneliyordu.

Ofis penceresinin panjurlarını kaldırırken Galt'ın söylediği sözleri düşünüyordu. İçinden, her neredeyse, eğer beni gözlüyor-san, diye geçirdi. Aslında çevrede onun penceresini görebilecek yükseklikte bina yoktu ama Dagny hep uzaklardaki gökdelenlere bakıyor, onun gözlem istasyonunun nerede olduğunu merak ediyor, acaba kendi icat ettiği, ışıklı mercekli bir sistemle beni kilometrelerce uzaktan da görebiliyor mu, gibi sorular soruyordu. Perdeli pencerenin önündeki çalışma masasına oturuyor ve için için, ben seni bir daha hiç göremesem de senin beni gördüğünü bilmek güzel, diyordu.

Şimdi cdasının karanlığında bunları hatırlayınca hemen ayağa fırlayıp ışığı yaktı.

Sonra bir an başını eğdi, kendi kendine gülümsedi. Kentin kapkara hayaletinin ortasında kendi ışıklı penceresinin ona S.O.S yollayan bir işaret mi yoksa dünyanın geri kalanını koruyan bir fener mi olduğunu merak etti.

O sırada kapı çalındı.

Dagny kapıyı açtığı anda ufak tefek bir kızın silüetiyle karşılaştı ve ardından tanır gibi olduğu bir yüz gördü. Gelenin Cherryl Taggart olduğunu anlaması için aradan şaşkınlıkla dolu bir süre

geçmesi gerekti. Bir iki resmî selamlama sözü ve Taggart binasının koridorlarında birkaç kere karşılaşmaları dışında düğünden beri görüşmemişlerdi.

Cherryl'in yüzü kontrollü ve tebessümsüz bir yüzdü. "Sizinle konuşmama izin verir misiniz?" Bir kararsızlık yaşadı, sonra sözünü, "Bayan Taggart?" diye bitirdi.

Dagny ciddiyle, "Tabii," dedi. "Gel içeri."

Cherryl'in doğal olmayan sakinliğinde çaresiz bir hava seziyordu Dagny. Salon ışığında kızın yüzüne baktığında bundan büsbütün emin oldu. "Otur," dedi ona. Ama Cherryl ayakta durmayı sürdürdü.

Sesine duygu bulaştırmama mücadelesi içinde, ağır bir sesle, "Size bir borç ödemeye geldim," dedi. "Düğünümde size söylediğim sözler sebebiyle özür dilemek istiyorum. Beni bağışlamanız için hiçbir sebep yok ama o anda, hayranlık duyduğum her şeye hakaret ederken nefret ettiğim her şeyi savunduğumu itiraf etmek zorundayım. Bunu şimdi itiraf etmek hiçbir şeyi telafi etmez, onu biliyorum. Zaten buraya gelişim de bir başka küstahlık. Söyleyeceklerimi dinlemeniz için bile hiçbir neden yok. Yani borcumu tam olarak ödeyemiyorum bile. Yalnızca sizden bir ricada bulunabilirim, lütfen söyleyeceklerimi söylememe izin verin."

Dagny'nin duyduğu şaşkınlık, "bir yıl içinde ne büyük mesafe alınmış!" cümlesinin yansıması gibiydi. Gülümsemeden, sesinin tonuyla sanki elini uzatıp destek sunuyormuş gibi konuştu çünkü gülümserse aralarındaki hassas dengenin bozulabileceğini fark etmişti. "Ama bir borç her zaman ödenebilir ve ben elbette dinlemek istiyorum."

"Taggart Transcontinental'ı yönetenin siz olduğunuzu biliyorum. John Galt Hattı'nı yapan da sizdiniz. Her şeyi ayakta tutan sizin aklınız ve cesaretinizdi. Herhalde Jim'le parası için evlendiğimi düşünmüşsünüzdür. Dükkânda tezgâhtar olan bir kız öyle yapar. Ama aslında ben Jim'le evlendim çünkü... çünkü onu siz sanmıştım. Onu Taggart Transcontinental sanmıştım.

Şimdi biliyorum ki o..." Cherryl önce tereddüt etse de sonra her şeye razı olmuş gibi kararlı bir sesle devam etti, "hain bir sülük. Ama neden böyle olduğunu anlayamıyorum. Düğünümde sizinle konuşurken, büyüklüğü savunduğumu, düşmana haddini bildirmediğimi sanıyordum. Ama durum tersiymiş. Korkunç biçimde, inanılmaz bir seviyede tersiymiş! Bu yüzden size söylemek istedim ki... gerçeği biliyorum. Bunu söylemeyi istemem, sizin hatırınız için değil. Sizin bunu umursayacağınızı düşünmeye de hakkım yok ama... yalnızca sevdiğim şeylerin hatırına bunu anlatıyorum."

Dagny yavaşça, "Tabii ki. Özrünü kabul ediyorum," dedi.

"Teşekkür ederim." Cherryl'in sesi bir fısıltı gibi çıkmıştı. Sonra çıkmak üzere döndü.

"Otur."

Cherryl başını iki yana salladı. "Hepsi... Hepsi bu kadar Bayan Taggart."

Dagny kendine ilk defa hafifçe gülümseme izni verdi. Yalnızca gözlerinde ifade bulan bir gülümsemeydi bu. "Cherryl," dedi. "Benim adım Dagny."

Cherryl'in cevabı dudaklarında belli belirsiz, titrek bir kıvrılma oldu. "Bilemedim... Acaba ben..."

"Biz aileyiz, kardeş sayılırız, değil mi?"

"Hayır! Jim aracılığıyla değil!" İstem dışı bir çığlıktı bu söz.

"Hayır, kendi seçimimizle. Otur lütfen Cherryl." Bunun üzerine kız söz dinledi, Dagny'nin bu kabulünü ne kadar hevesle istediğini, onun desteğine ne kadar ihtiyaç duyduğunu göstermemeye, oraya yığılıp kalmamaya çalıştı. "Çok kötü zamanlar geçirdiniz, değil mi?" diye sordu

"Evet ama önemi yok. O benim kendi sorunum ve kendi suçum," diye yanıtladı Dagny.

"Sizin suçunuz olduğunu sanmıyorum."

Cherryl bir süre sustuktan sonra birdenbire çaresiz bir sesle, "Bakın, benim istediğim sadaka değil," dedi.

“Jim sana söylemiş olmalı, doğrudur da... Ben asla sadaka falan vermem.”

“Evet, söyledi. Fakat benim demek istediğim...”

“Ne demek istediğini biliyorum.”

“Benim için kaygılanmanıza hiç gerek yok, ben buraya yakınmaya gelmedim, hem... sizin omzunuza bir ek yük yüklemeye de gelmedim. Benim acı çekmem, sizin üzerinizde bir hakkım olduğu anlamına gelmez.”

“Göstermez. Ama benim değer verdiğim her şeye senin de değer vermen... işte o bir anlama gelir.”

“Yani demek istediğiniz... benimle konuşmak isterseniz, bu sadaka değil, öyle mi? Bana acıdığınız için değil, öyle mi?”

“Sana çok acıyorum Cherryl. Ve sana yardım etmeyi de isterim... Fakat acı çektiğin için değil, acı çekmeyi hak etmediğin için.”

“Yani benim zayıf, sızlanan, çürük yanlarıma iyi davranmazsınız ama görebildiğiniz iyi yanlarıma iyi davranırsınız, öyle mi?”

“Tabii, öyle.”

Cherryl başını hareket ettirmedi ama sanki dikleşmiş gibi, gücünü toplayıp acı ile gururu bağdaştırmayı başarmış gibi göründü.

“Sadaka değil bu Cherryl. Benimle konuşmaktan korkma.”

“Çok garip çünkü konuşabildiğim ilk kişi sizsiniz. Ve sözcükler öyle kolay geliyor ki... Ama yine de ben... ben sizinle konuşmaktan korkuyordum. Sizden özür dilemeyi çoktan beri istiyordum, gerçeği öğrendiğimden beri. Ofisinizin kapısına kadar gittim ama koridorda durdum, içeri girme cesaretini bulamadım... Bu gece de buraya gelmeyi düşünmemiştim. Sokağa çıktım çünkü bir şey üzerine düşünmek istiyordum. Sonra birdenbire sizi görmek istediğimi fark ettim. Koca kentte benim için tek yer burasıydı. Yapabileceğim bir tek bu kalmıştı.”

“Geldiğine memnun oldum.”

“Biliyor musunuz Bayan Tag... Dagny,” dedi yumuşacık bir sesle. “Sen hiç tahmin ettiğim gibi değilsin. Onlar... Jim ve arkadaşları senin sert, soğuk ve duygusuz biri olduğunu söylemişti.”

“Ama bu doğru Cheryl, öyleyim. Yani en azından onların kastettiği anlamda. Ama onlar bunu hangi anlamda söylediklerini sana hiç açıklayabildi mi?”

“Hayır. Hiçbir zaman açıklamıyorlar. Bir şeyi ne anlamda söylediklerini sorduğum zaman beni alaya alıyorlar, her konuda. Senin için ne anlamda konuşuyorlardı peki?”

“Bir insan bir başkasını duygusuz olmakla suçluyorsa o suçlanan insan hakkaniyetli davranıyor demektir. Kendini sebepsiz duygulara kaptırmıyor, kimseye hak etmediği duyguları yöneltmiyor demektir. Jim’e göre hissetmek demek, mantığın tersine gitmek, değerlerin tersine gitmek, gerçeğin tersine gitmek demektir. Onun demek istediği... Neyin var?” Dagny kızın gözlerindeki bakışların yoğunluğunu fark etmişti.

“Bu benim... anlamak için çok çaba sarf ettiğim bir şey, çok uzun zamandır.”

“Dikkat et, bak, o suçlamayı hiçbir zaman masumiyeti savunurken yapmazlar, her zaman suçluluğu iddia ederken yaparlar. Hiçbir zaman iyi bir insan, ona hakkaniyetli davranmayanlar için kullanmaz o sözü. Bunu hep ahlaksızlar, onlara ahlaksız muamelesi edenler için, işledikleri suça da sonucunda çektiklerine de anlayış göstermeyen kişiler için kullanır. Doğru olan şey, benim gerçekten bu tür duyguları hissetmediğim. Ama onu hissedenler de insanlığın büyüklüğü karşısında, hayranlığı, onayı ve saygıyı hak eden kişiler ve eylemler karşısında bir şey hissetmiyor. İşte ben bunları hissedebiliyorum. Göreceksin ki bunlardan ya biri geçerlidir ya diğeri. Suça anlayış gösterenler masumiyete asla göstermez. Kendine sorman gerek, hangisi duygusuz bu insanların? İşte o zaman sadaka kavramının tersi hangi amaçmış, onu anlarsın.”

“Nedir?” diye fısıldadı kız.

“Adalet, Cheryl.”

Cheryl birdenbire ürperdi, başını eğdi. “Ah Tanrım!” diye inledi. “Bir bilseniz, sizin bu söylediklerinize inanıyorum diye Jim bana ne cehennemler yaşattı!” Ardından başını kaldırdı, kontrol

etmeye çalıştığı şeyler boşalıvermiş gibi göründü. Gözlerinde müthiş bir korku ifadesi vardı. “Dagny,” diye fısıldadı. “Dagny, korkuyorum ben onlardan... Jim’den ve diğerlerinden... Bir şey yapacaklar diye değil. Mesele o olsa, kaçıp kurtulabilirdim. Ama ben çıkış yolu olmadığından korkuyorum. Onların ne olduğunu düşününce... onların var olduğunu düşününce korkuyorum.”

Dagny ona hızla yaklaştı, koltuğun koluna oturup onu denge-lercesine omuzlarından yakaladı. “Bak bana,” dedi. “Yanılıyorsun. İnsanlardan asla bu şekilde korkmamalısın. Onların varlığını asla senin kendi varlığının yansıması olarak görmemelisin. Oysa sen öyle düşünüyorsun.”

“Evet... Eğer onlar var olacaksa bana var olma fırsatı kalmadığını düşünüyorum... Fırsat da yer de sığacağım bir dünya da yok. Bunu hissetmek istemiyorum, durmadan geri itip duruyorum ama giderek yaklaşıyor, kaçacak yerim olmadığını da biliyorum... Nasıl bir duygu olduğunu anlatamam, üzerine parmağımı basamıyorum. Korkumun bir bölümü de ondan. Hiçbir şeyi tam kestiremiyorsun. Sanki dünya birdenbire bir patlamayla çökmüş gibi. Patlama katı ve somut bir şey. Bu sanki... korkunç bir yumuşaklıkla çöken bir dünya. Hiçbir şey katı değilmiş, hiçbir şeyin biçimi yokmuş gibi. Parmağını taş duvara uzatsan içine gömülecekmiş gibi. Dağlar pelte, binalar bulut gibi biçim değiştiriyor. Dünyanın sonu o olacak işte. Ateş ya da kükürt değil, vıcık vıcık bir çamur.”

“Cherryl... Cherryl... Yüzyıllar boyu nice filozof dünyayı o hale getirmeye uğraştı. İnsanların zihnini mahvetmek için gördükleri şeyin bu olduğuna herkesi inandırmaya çalıştılar. Ama bunu kabul etmek zorunda değilsin. Başkalarının gözıyla görmek zorunda değilsin. Kendi gördüklerine sarıl, kendi yargılarına bağlı kal. Var olanın var olduğunu biliyorsun, onu kendine yüksek sesle söyle, o dünyanın en kutsal duası... ve kimsenin de sana bunun tersini söylemesine izin verme.”

“Ama... ama ya artık hiçbir şey kalmadıysa? Jim ve arkadaşları yok artık örneğin. Kesinlikle var oldukları söylenemez. Onların

arasındayken neye baktığımı bilemiyorum. Konuştukları zaman ne duyduğumu da bilemiyorum. Hiçbiri gerçek değil, hiçbiri. Korkunç bir rolü oynuyorlar ve ben de onların neyin peşinde olduğunu anlayamıyorum. Dagny, bize her zaman insanlarda çok büyük bir bilgi gücü olduğu söylendi. Hayvanlarınkinden çok daha fazla. Ama ben... şu anda kendimi her hayvandan daha kör hissediyorum. Daha kör ve çaresiz. Bir hayvan, dostlarının kim, düşmanlarının kim olduğunu, ne zaman kendini savunması gerektiğini bilir. Bir dostunun gelip de gırtlığını kesmesini beklemez. Ona sevginin gözü kördür denmesini, yağmalama başarısıdır denmesini beklemez, çete liderlerinin devlet adamı olduğunun, Hank Rearden'ın belini kırmanın harika bir şey olduğunun söylenmesini beklemez. Ah... Neler diyorum ben?"

"Bu söylediklerini gayet iyi biliyorum."

"Yani... Nasıl başa çıkacağım insanlarla? Hiçbir şey bir saat bile dayanamıyorsa devam edemeyiz, öyle değil mi? Aslında ben her şeyin sert ve somut olduğunu biliyorum... Ama insanlar? Ah Dagny! Onlar her şey ve hiçbir şey. Varlık değil onlar, yalnızca birer değişim. Biçimleri olmayan birer değişim. Ama ben onların arasında yaşamak zorundayım. Bunu nasıl yapacağım?"

"Cherry! senin mücadele ettiğin şey, tarihin en büyük sorunu, insani acıların kaynağı o. Sen pek çok insandan çok daha fazlasını anlamışsın. Nice kişi acıları çekiyor, onları öldürenin ne olduğunu da bilmiyor. Ben anlamana yardım edeceğim. Bu çok geniş bir konu ve çok zor bir savaş... Ama ilk önce, her şeyden önemlisi, sakın korkma."

Cherry'nin yüzündeki ifadede garip bir özlem vardı. Sanki Dagny'ye çok uzak bir mesafeden bakıyor, yaklaşmak için çabalasa da bunu başaramıyordu. Yavaşça, "Keşke savaşmayı isteyebilseydim," dedi. "Ama istemiyorum. Artık kazanmayı bile istemiyorum. Bir tek değişim var... Bende de onu yapacak güç yok. Bak, ben Jim'le evlenmek gibi bir şeyi hiçbir zaman beklememiştim. Sonra o gerçekleşince hayat sandığımdan çok daha

harika, diye düşündüm. Şimdi de hayatın ve insanların benim hiç aklıma gelmediği kadar korkunç olduğunu, evliliğimin müthiş bir mucize değil hâlâ öğrenmekten korktuğum, ağza alınmayacak kadar müthiş bir kötülük olduğunu görüyorum ve... buna dayanmaya kendimi zorlayamıyorum. Onu aşıp geçemiyorum.” Birdenbire başını kaldırdı. “Dagny, sen nasıl yaptın bunu? Sen nasıl bozulmadan kalabildin?”

“Bir tek kurala tutunarak.”

“Hangisine?”

“Hiçbir şeyi, ama hiçbir şeyi kendi aklımın yargısından daha üste koymamak.”

“Çok korkunç saldırılara dayandın. Belki benden çok, hepimizden çok... Neydi onları aşabilmeni sağlayan şey?”

“Kendi hayatımın en yüksek değer olduğunun, savaşmadan teslim edilemeyecek kadar değerli olduğunun bilinci.”

Dagny, Cherryl’in yüzünde bir şaşkınlık gördü. Sanki kızcağız yılların gerisinde kalmış birtakım sansasyonları yakalamaya çalışıyordu. “Dagny...” Sesi yine fısıltıya dönüşmüştü. “Ben... çocukken bunu hissedirdim. Kendim hakkında en çok hatırladığım şey o tür bir duyguydu ve ben onu asla kaybetmedim. Hâlâ orada. Hep oradaydı. Ama büyürken, bunun saklanması gereken bir şey olduğunu sandım, ona hiçbir zaman isim bulamadım. Ama şu anda sen söyleyince bunun o olduğunu görebildim... Dagny, insanın kendi hayatı hakkında böyle hissetmesi iyi bir şey mi?”

“Cherryl, beni dikkatli dinle: O duygu, gerektirdiği ve peşinden sürüklediği her şeyle birlikte, dünyada var olan en yüce, en soylu ve tek iyi şey.”

“Bunu sormamın nedeni... ben öyle düşünmeye asla cesaret edemezdim. Nedense insanlar hep bana... sanki bu, bir tür günahmış gibi bir duygu aşıyor. Sanki onları gücendiren yanımla oymuş gibi... ve yok etmek istedikleri de oymuş gibi.”

“Doğru işte. Bazı insanlar onu yok etmek ister. Sen onların amacını anladığında dünyanın en karanlık, en çirkin, en büyük

kötülüğünü keşfetmiş olursun ama onun ulaşamayacağı yere varır, güvene kavuşursun.”

Cherryl’in gülümsemesi, birkaç damla yakıta ulaşınca kadar varlığını sürdürmeye, o damlaları yakalayıp dirilmeye, parlamaya çalışan zayıf bir alev gibiydi. “Aylardır ilk defa... sanki hâlâ bir şans varmış gibi hissediyorum,” diye fısıldadı. Dagny’nin gözlerinin dikkatli bir kaygıyla ona bakmakta olduğunu gördü ve ekledi. “Ben iyiyim, düzeleceğim. Buna alışmama izin ver, hem sana hem de söylediğin her şeye. Sanıyorum sonunda inanacağım, bunun gerçek olduğunu düşünüyorum ve Jim’in önemi olmadığına inanıyorum.” Cherryl o güven anını uzatmak istiyormuş gibi ayağa kalktı.

Dagny içinden hiç nedensiz yükselen ani bir kesinlikle, “Cherryl, bu gece eve gitmeni istemiyorum,” dedi.

“Yo, hayır! Benim bir şeyim yok. O tür bir korkum yok. Eve gitmekten çekinmem.”

“Sıkıntılı bir durum yaşanmadığından emin misin?”

“Hayır... yani gerçek anlamda değil. Normalde olanlardan daha kötü bir şey olmadı. Yalnız ben her şeyi biraz daha net görmeye başladım, o kadar... Bir şeyim yok. Düşünmem gerek. Daha önce hiç düşünmediğim kadar düşünmeliyim ve sonra da ne yapacağıma karar vermeliyim. Acaba...” Kararsızdı.

“Evet?”

“Acaba buraya gelip seninle tekrar konuşabilir miyim?”

“Tabii.”

“Teşekkür ederim. Ben... sana çok minnettarım.”

“Yine geleceğine söz verir misin lütfen?”

“Söz veriyorum.”

Dagny onun asansöre doğru yürüyüşüne baktı, omuzlarındaki çöküklüğü, sonra onları nasıl çaba gösterip dikleştirdiğini gördü. İncecik vücut önce sarsılmış, sonra tüm gücünü toplayarak dimdik ilerlemişti. Sanki bir bitkiydi, sapı kırılmıştı da bir tek lifle tutunuyordu. Kendini iyileştirmeye, sağlamlaştırmaya çalışıyordu ama rüzgâr şöyle güçlü esse onun işini bitirecek gibiydi.

James Taggart çalışma odasının kapı aralığından, Cherryl'ın holü geçip dairenin çıkış kapısına ilerlediğini, sonra çıkıp gittiğini görmüştü. Kalkıp kapıyı çarparak kapattı, pantolonunda hâlâ şampanyanın ıslak lekeleriyle kendini kanepeye attı. Sanki kendini rahatsız hissetmesinin sebebi, karısından ve ona istediği kutlamayı vermeyen evrenden intikam almakmış gibi.

Bir süre sonra ayağa fırladı, ceketini sırtından yırtarcasına çıkarıp odanın karşı duvarına savurdu. Elini bir sigaraya uzattı, sonra sigarayı da kırıp şöminenin üzerindeki tabloya fırlattı.

Gözü cam bir Venedik vazosuna ilişti. Yüzlerce yıllık, müzelik bir parçaydı. Saydam gövdesinde mavi ve altın rengi damarlar, dolaşık bir desen oluşturunuyordu. Onu kaptığı gibi duvara savurdu. Vazo tıpkı ampul gibi patladı, incecik camlar yağmur gibi yağdı.

O vazoyu, hayran olup da parası yetmeyecek nice kişiyi tatmin etmek için satın almıştı. Şu anda da o vazoya değer veren yüzyıllardan intikam alabilmenin tatminini yaşıyordu. Tabii bir de... o vazoya verilen parayla nice aç ailenin bir yıl geçinebileceğini düşünmenin tatmin duygusuna kapılmıştı.

Ayakkabılarını tekmeleyerek ayaklarından çıkardı, sonra yine kanepeye devrildi, çoraplı ayaklarını kanepenin kolundan öteye, havaya uzattı.

Kapı zili onu şaşırttı. Tam kendi ruhsal durumuna uyacak bir sestir bu. Kesin, ısrarcı, sabırsız bir sestir. Şu anda o da birinin ziline parmağını uzatmış olsaydı aynen böyle basardı.

Hizmetçinin ayak seslerini dinledi, kimseyi kabul etmeyeceğini söylemenin keyfini yaşayacağı umuduyla bekledi. Derken odanın kapısı vuruldu ve hizmetçi içeri girdi. "Bayan Rearden sizi görmek istiyor efendim," dedi.

"Ne? Ah... Tamam! İçeri al!"

Ayaklarını çevirip yere indirdi ama başka ödün vermedi. Yüzünde uyanık bir merak gülümsemesiyle öylece oturmayı sürdürdü, Lillian odaya girdikten sonra ayağa kalkmayı seçti.

Lillian şarap rengi, uzun bir tuvalet giymişti. Ampir seyahat takımlarının bir taklidiydi bu. Üstünde, elbisenin yüksek bel kesimine kadar inen, kruvaze düğmeli bir ceket vardı. Küçük şapkası yana eğikti. Şapkanın tüyü kıvrılarak çenesinin altına iniyordu. Odaya seri, ritmik olmayan bir hareketle girdi. Elbisesinin uzun etek kısmı ve şapkasının tüyü sallanıp duruyordu. Sonra etek bacaklarına, tüy de çenesine çarpıp titredi, gergin bir hava yansıttı.

“Lillian, canım, gelişine sevineyim mi, yoksa afallayıp kalayım mı?”

“Yo, hiç endişelenme! Seni görmek zorundaydım ve bunu da hemen yapmalıydım, o kadar.”

O sabırsız ses, otururkenki o düzensiz hareketler, bir zaafın itirafı gibiydi. Aralarındaki yazılı olmayan kurallara göre bu talep-kâr pozlara ancak kişi bir iyilik isteyecekse ya da elinde takas edecek bir şeyler varsa izin verilirdi.

Lillian sesindeki gerginliği gülümsemesiyle saklamayı başaramadı. “Gonzales’in davetinden neden erken ayrıldın?” diye sordu. “Ben yemekten sonra uğradım, seni bulmak istedim ama senin kendini iyi hissetmediğini, eve gittiğini söylediler.”

Taggart odanın öbür tarafına yürüyüp bir sigara aldı. Bunu sırf çoraplı ayaklarıyla Lillian’ın şık elbisesinin yanından geçebilmek için yapmıştı. “Sıkılmıştım,” dedi.

Lillian hafifçe ürpererek, “Nefret ediyorum hepsinden,” dedi. Taggart ona şaşkın gözlerle baktı. Bu kelimeler istem dışı söylenmiş samimi kelimelere benziyordu. “Sinyor Gonzales’e de kendine eş diye seçtiği o orospuya da tahammül edemiyorum. Bu kadar popüler olmaları iğrenç; kendilerinin de partilerinin de. Artık canım hiçbir yere gitmek istemiyor. Eski stil de eski ruh da kalmadı. Balph Eubank’e aylardır rastlamadım. Dr. Pritchett’a, diğer çocuklara da öyle. Yeni yeni ortaya çıkan suratların hemen hepsi kasap çırağı gibi. Bizimkiler ne de olsa centilmendi.”

“Öyle,” dedi Taggart düşünceli bir sesle. “Evet, garip bir fark var. Demiryolunda da öyle. Clem Weatherby ile geçinebiliyordum.

Uygar adamdı. Ama Cuffy Meigs... O da bir sorun işte. Yani...” Birdenbire sustu.

Lillian, “Olacak şey değil!” diye söylendi. Bunu dünyadaki herkese söylüyor gibiydi. “Bu yanlarına kalamaz.”

Kimin yanına neyin kalmayacağını açıklamasa da Taggart onun ne demek istediğini anlamıştı. Bir anlık bir sessizlik boyunca güven kazanmak için birbirlerine sarılmış gibi bir havaya girmişlerdi.

O an geçtiğinde Taggart keyifle, Lillian’ın yaşını göstermeye başladığını düşündü. Kıyafetinin koyu bordo rengi ona yakışmamıştı. Tenine morumsu bir ton katıyor, bu ton yüzünün çukurlarını daha koyu gösteriyor, etlerine yumuşamış da sarkıyormuş gibi, alaycı bakışlarına da düpedüz hain bakışlarmış gibi bir anlam veriyordu.

Taggart, Lillian’ın da onu incelediğini gördü. Yüzündeki gülümseme, hakaret edebilme lisansına sahip olduğunu gösterir. gibiydi. “Gerçekten hastasın, değil mi Jim? Darmadağınık ahır yamaklarına benziyorsun.”

Taggart sesli sesli güldü. “Öyle de gözüksem bana bir şey olmaz,” dedi.

“Biliyorum hayatım. New York kentinin en güçlü adamlarından birisin.” Sonra ekledi. “Bu da New York’a yapılmış hoş bir şaka zaten.”

“Öyle.”

“Her şeyi yapabilecek durumda olduğunu kabul ediyorum. Seni o yüzden görmek zorundaydım.”

“İyi.” Taggart rahattı, ona herhangi bir taahhüt de vermeyecekti.

“Gelmek zorundaydım çünkü bu olayda, ortalıkta birlikte görünmemizin doğru olmayacağını düşündüm.”

“Bu her zaman için akıllıca bir davranış olur.”

“Geçmişte senin için faydalı işler yaptığımı hatırlar gibiyim.”

“Geçmişte... evet.”

“Sana güvenebileceğimden eminim.”

“Elbette... Ama bu da eski moda, felsefi olmaktan uzak bir söz değil mi? Herhangi bir şeyden nasıl emin olabiliriz ki?”

“Jim,” dedi Lillian birdenbire. “Bana yardım etmek zorundasın!”

“Emrindeyim tatlım. Sana yardım etmek için her şeyi yaparım.” Aralarındaki gizli lisana göre açık sorulara ve taleplere kuyruklu yalanla cevap vermek şarttı. Lillian çaptan düşüyor, diye düşündü Taggart ve kendinden güçsüz bir hasımla karşı karşıya kalmanın keyfini yaşıyordu.

Kendi kusursuz imzası olan şeyi, yani şıklığını bile ihmal etmeye başlamıştı. Saçlarının muntazam dalgaları arasından birkaç tel isyan edip dışarıya çıkmıştı. Tırnakları da kıyafeti gibi bordoya boyanmıştı ve uçlardaki boya çatlakları kolayca görülüyordu. Elbisesinin açık yakasının sergilediği teni üzerinde, kombinezonun askısını elbiseye tutturan çengelli iğnenin parıltısı belli oluyordu.

Lillian yakarışını emir gibi göstermeye çalışan kavgacı bir sesle, “Buna engel olmak zorundasın!” dedi. “Bunu durdurmak zorundasın.”

“Sahi mi? Neyi?”

“Boşanmamı.”

“Ha...” Taggart’ın yüz çizgileri birden ciddileşti.

“Beni boşayacak, bunu biliyorsun, değil mi?”

“O konuda birkaç söylenti duymuştum.”

“Gelecek ay için plan yapıldı. Plan yapıldı diyorum çünkü tam olarak bu gerçekleşti. Tabii ona çok paraya patladı ama sonunda yargıcı satın aldı, memurları, mübaşirleri, savcılarını, avukatları... Onları destekleyenleri de birkaç milletvekiliyle, yarım düzine yöneticiyle birlikte aldı. Tüm adli süreci kendine göre ayarladı. Bana aradan süzülüp işi durduracak hiçbir geçit bırakmadı!”

“Anlıyorum.”

“Boşanma prosedürünü neden başlattığını biliyorsundur, değil mi?”

“Tahmin edebiliyorum.”

“Onu da sana iyilik olsun diye yapmıştım!” Lillian’ın sesi kaygıyla tizleşiyordu. “Sana kız kardeşini söyledim çünkü Armağan Sertifikası’nı dostlarına kazandırmanı istiyordum ve...”

Taggart telaşla, “Yemin ederim bilgiyi kimin sızdığını bilmiyorum!” diye bağırdı. “Muhbirimizin sen olduğunu ancak en tepedeki birkaç kişi biliyordu ve eminim ki hiçbiri cesaret edip bunu ağzına...”

“Yo, kimse söylememiştir, ondan eminim. Ama kendisinde de bunu anlayacak kadar akıl var, öyle değil mi?”

“Evet, herhalde. Eh, o halde riske girdiğini biliyor olmalıydın.”

“O kadar ileri gideceğini tahmin etmemiştim. Beni boşamaya kalkacağını düşünmemiştim. Ben hiçbir zaman...”

Taggart birden gülmeye başladı. Yüzünde şaşırtıcı bir gözlemcilik ifadesi vardı. “Suçluluğun giderek incelen bir ip olduğunu düşünmedin, öyle mi Lillian?”

Lillian şaşırdı, ona taş gibi bir yüzle baktı. “Bence öyle değil,” dedi.

“Öyledir hayatım... senin kocan gibi erkekler için öyledir.”

“Beni boşamasını istemiyorum!” Ani bir çığlıktı bu. “Onun dilediği gibi serbest kalmasını istemiyorum! Buna izin vermem! Tüm hayatımın, katıksız bir başarısızlık olmasına izin vermem!” Birden sustu. Ağzından çok fazla şey kaçırmış gibiydi.

Taggart hâlâ sesli sesli gülüyor, kafasını ağır ağır sallıyordu. Çok iyi anladığını ifade eden tavrında bir zekâ, hemen hemen bir gurur ifadesi vardı.

Lillian savunmaya geçmiş gibi, “Yani... ne de olsa o benim kocam,” dedi.

“Evet Lillian, evet, biliyorum.”

“Neler planlıyor, onu biliyor musun? Bir karar çıkarttıracak, beni beş parasız kaldırıp atacak... Ne tazminat ne nafaka, hiçbir şey! Son söz onun olacak. Anlamıyor musun? Bu yanına kalırsa o zaman... o zaman Armağan Sertifikası benim için bir zafer olmaktan çıkar!”

“Evet canım, anlıyorum.”

“Hem ayrıca... bunu düşünmek zorunda kalmam çok korkunç ama... ne yiyip ne içeceğim? Kendime ait bir avuç paramın bugün pek bir değeri yok. Babamın zamanındaki şirketlerin hisselerine yatırılmıştı hepsi. O şirketler çoktan kapandı. Ne yaparım?”

Taggart yumuşak bir sesle, “Ama Lillian, senin paraya ve maddi getirilere hiç önem vermediğini zannederdim.”

“Anlamıyorsun! Ben paradan söz etmiyorum, yoksulluktan söz ediyorum! Gerçek, leş kokan, sefil bir yoksulluk! Uygar bir insan için bu olacak şey değil! Ben... ben bile yiyeceğimi, kırım düşünmek zorunda kalacağım bir konuma mı düşeceğim?”

Taggart onu hafif bir gülümsemeyle seyrediyordu. Bir ke-religine de olsa o yumuşak, yaşlı görünen suratında bir bilgelik ifadesi vardı. Gözlem neymiş, onun keyfini keşfediyordu... Kendine algılama izni verebileceği bir gerçekle ilgili olarak hem de.

“Jim, bana yardım etmek zorundasın! Avukatımın elinden bir şey gelmiyor. Elimdeki bir avuç parayı ona ve araştırmacılarına, araçlara harcamak zorunda kaldım. Ama tek öğrenebildikleri, ellerinden bir şey gelemeyeceği oldu. Avukatım son raporunu bana bugün öğleden sonra ulaştırdı. Zerre kadar şansım olmadığını anlattı. Böylesi bir tuzağa karşı bir şeyler yapabilecek hiç kimseyi tanımıyorum. Bertram Scudder’a güvenmiştim ama... onun başına gelenleri de biliyorsun. O da sana yardım etmeye çalıştığım için oldu. Sen o olaydan kendini kurtardın Jim. Şimdi beni kurtarabilecek tek kişi de sensin. Senin en yukardakilere kadar ulaşan kanalların var. Büyük adamlara ulaşabilirsin. Arkadaşlarına bir şeyler fısılda, onlar da kendi arkadaşlarına fısıldasın. Wesley’den gelecek bir tek kelime yeter. Söyle, boşanma kararının reddedilmesini emretsinler. Bunu yapman kâfi.”

Taggart başını yavaşça, hemen hemen merhametle iki yana salladı, sanki yorgun bir profesyonel, hevesli amatöre laf anlatıyormuş gibi. “Bu mümkün değil Lillian,” dedi kesin bir sesle. “Yapmayı isterdim, senin de söylediğin nedenlerle... Ve sanırım

bunu sen de biliyorsun. Ama sahip olduğum güç ne kadar fazla olursa olsun bu olayda yeterli olmaz.”

Lillian ona bakıyordu. Kara gözlerinde garip, cansız bir durgunluk vardı. Konuştuğunda dudakları öyle hain bir kötülükle kıvrıldı ki Taggart o ifadenin her ikisini de kapsadığının ötesinde, anlamını yorumlamaya hiç kalkışmadı. Lillian, “Bunu yapmak istemeyeceğini biliyorum,” dedi.

Taggart numara yapma ihtiyacı hissetmedi. Garipti ama bu seferlik, gerçeğin kendisi çok daha keyifliydi. Bu sefer onun zevkine gerçekler hizmet edecekti. “Sanırım yapılamayacağını sen de biliyorsun,” dedi. “Karşılığında bir şey gelmeyecekse bugünlerde kimse iyilik yapmıyor. Bedel de giderek yükseliyor. Sözünü ettiğin iletişim kanalları öyle karmaşık, öyle eğik bükük ki herkesin elinde herkesle ilgili bir şeyler var. Kimse kıpırdayamıyor çünkü kimin hangi anda, kime karşı harekete geçeceğinden emin olmak mümkün değil. Böyle olunca ancak ölüm kalım meselesi gibi bir durum olduğunda harekete geçilebiliyor. Bugünlerde yapılan işlerin hepsi böyle. O çocukların gözünde senin özel hayatının ne değeri var? Kocanı elinde tutmuşsun, tutmamışsın, onlara ne? Benim kendi olanaklarıma gelince, şu ara koskoca bir mahkeme çetesine, kârlı oyunlarını bozmaları için sunabileceğim hiçbir şeyim yok. Zaten tepedeki adamlar bugünlerde öyle bir şeyi, ne bedel karşılığında olursa olsun yapamaz. Kocana çok dikkat etmek zorundalar. Şu anda ellerine düşmemiş tek kişi o... yani kız kardeşimin radyo yayınından bu yana...”

“Onu radyoda konuşmaya zorlamamı benden isteyen sendin!”

“Biliyorum Lillian. O olayda kaybettik. Her ikimiz de. Şimdi de yine ikimiz birden kaybediyoruz.”

“Evet.” Lillian’ın gözlerinde de Jim’inkiyle aynı karanlık tiksinti vardı. “İkimiz birden.”

Taggart’ın hoşuna giden de o tiksinti oldu. Bu kadının onu olduğu gibi görmesinden ötürü, acayip, gereksiz, tanımadığı türden bir keyif doldu içine. Lillian görüyor, yine de orada kalmayı

sürdürüyordu. Aralarındaki bağı kabullenir gibi koltuğunda arkasına yaslanıyordu.

“Harika bir insansın Jim,” dedi. Sesi onu lanetliyor gibiydi, oysa iltifat ediyordu. Taggart her ikisinin de artık lanetin bir değer sayıldığı alanda bulunduklarını fark ettiği için keyiflenmişti.

“Biliyor musun?” dedi birdenbire. “O kasap çıraqları konusunda, Gonzales gibileri konusunda yanılıyorsun. Onların da işe yaradığı durumlar var. Sen hiç Francisco d’Anconia’dan hoşlanmış mıydın?”

“Tahammül edemiyorum ben ona.”

“Eh, Sinyor Gonzales’in bu geceki kokteyli aslında hangi amaçla verildi, biliyor musun? D’Anconia Bakır’ın bir aya kadar kamulaştırılması anlaşmasını kutlamak içindi.”

Lillian bir an ona baktı, dudaklarının köşeleri bir gülümseme ifadesi oluşturacak şekilde yavaşça yükseldi. “O senin arkadaşındı, değil mi?”

Lillian’ın sesindeki tonu Taggart daha önce hiç hak ettiğini düşünmemişti. Bu duygu yükünü insanlardan ancak sahtekârlıkla koparabilirdi. Oysa şimdi ilk kez bu hayranlık ifadesi ona yaptığı şeye karşılık gerçekten sunuluyordu.

Birdenbire, tedirginlik içinde geçen onca saatin asıl amacının bu olduğunu anladı. Bulmaktan umudunu kestiği zevk buydu. Aradığı kutlama da buydu.

“Gel, birer içki içelim Lil,” dedi. İçkiyi kadehe doldururken odanın karşısından konuğuna baktı. Lillian koltuğa uzanır gibi serilmişti. Taggart, “Bırak boşansın,” dedi. “Son söz onun olmayacak. Onların olacak. Kasap çıraqlarının. Sinyor Gonzales ile Cuffy Meigs’in.”

Lillian cevap vermedi. Taggart yaklaşınca, kolunu havada tembel bir hareketle çevirerek elinden kadehi aldı. İçerken Taggart’la birlikte değilmiş de bir yerde tek başına içiyormuş, önemli olan alkolün kendisiymiş gibi içti.

Taggart kanepenin koluna oturdu. Ona uygunsuz sayılacak kadar yakındı, içkisini yudumlarken onun yüzünü seyrediyordu. Bir süre sonra, “Benim için neler düşünüyor?” diye sordu.

Görünüşe göre bu soru Lillian’ı şaşırtmamıştı. “Seni budalanın biri olarak görüyor,” diye cevap verdi. “Hayat çok kısa, öylelerinin varlığını fark etmeye bile zaman yok, diye düşünüyor.”

“Öyle bir farkına varır ki. Eğer...” Sustu.

“Kafasına sopayla vurursan mı? O kadar emin değilim. Sopanın yönünü görüp vaktinde kaçmadığı için kendini suçlar. Ama yine de dikkatini çekebilmek için tek çaren o.”

Lillian kıpırdandı, koltuğun üzerinde daha da aşağıya kaydıldı. Böyle oturduğunda göbeği belirginleşmişti. Sanki dinlenmek onun için çirkin bir davranıştı.

“Onunla tanıştığımda ilk fark ettiğim şey bu oldu,” dedi sonra. “Korkmaması. Hiçbirimiz ona bir şey yapamazmız gibi görünüyordu. O kadar kendinden emindi ki hissettiği şeyin niteliğini bile bilmiyordu.”

“En son ne zaman gördün onu?”

“Üç ay önce. Bir daha görmedim... Armağan Sertifikası’ndan beri.”

“Ben ona iki hafta önce bir sanayi toplantısında rastladım. Hâlâ öyle görünüyor, hatta şimdi daha da fazla. Ayrıca şimdi bunun özellikle farkındaymış gibi.” Sonra ekledi. “Başaramadın Lillian.”

Lillian buna bir cevap vermedi. Elinin tersiyle şapkayı başından itti, şapka halının üzerine yuvarlandı, tüyü soru işareti gibi kıvrıldı. “Fabrikasını ilk gördüğüm günü de hatırlıyorum,” dedi. “Onun fabrikası! Oraya karşı neler hissettiğini hayal bile edemezsin. Kendisine ait her şeyin, elini sürdüğü her şeyin kut-sallaştığına inanan bir entelektüel küstahlığı, sen anlayamazsın. Onun fabrikası, onun metali, onun parası, onun yatağı, onun karısı.” Taggart’a baktığında Lillian’ın gözlerindeki tembel bakış-ların içinde ufacık bir kıvılcım parıldadı. “Senin varlığını hiçbir

zaman fark etmedi. Ama benim varlığımı fark etti. Ben hâlâ Bayan Rearden'ım, en azından bir ay daha."

"Evet..." Taggart birdenbire ona yepyeni bir ilgiyle bakmaya başlamıştı.

"Bayan Rearden," diye kıkırdadı Lillian. "Bunun eskiden ona neler ifade ettiğini bilemezsin. Hiçbir Ortaçağ derebeyi, karısının unvanına bu kadar saygı duymamış, saygı gösterilmesini talep etmemiştir ve bu unvanı böylesine onurlandırmamıştır. Onun bükülmez, dokunulmaz, paslanmaz onuru!" Elini belirsiz bir hareketle havada çevirdi, sanki kendi vücudunu gösteriyordu. "Sezar'ın karısı!" diye kıkırdadı. "O kadın neydi, hatırlıyor musun? Yo, hatırlamazsın. Sitem edilemeyecek bir kadındı o."

Taggart ona ağır, kör, kısır bir nefretle bakıyordu. Lillian bir anda o nefretin hem öznesi hem de nesnesi haline gelmişti. "Metalinin ortalık malı haline gelmesinden, yoldan geçenin kullanımına sunulmasından hoşlanmamıştı, değil mi?"

"Hayır, hoşlanmamıştı."

Taggart'ın kelimeleri birbirine dolanıyordu. İçtiği içkiler ağırlaştırıyordu dilini. "Sakın şimdi bana o Armağan Sertifikası'nı bize iyilik olsun diye verdiğini, bundan hiçbir şey kazanmadığını söyleme," dedi. "Senin bu işi neden yaptığını biliyorum."

"O zaman da biliyordun."

"Tabii. İşte seni bu yüzden seviyorum Lillian."

Taggart'ın gözleri ikide bir Lillian'ın açık yakasına kayıyordu. İlgisini çeken şey orada gördüğü pürüzsüz ten değil, göğüslerin kabarıklığı değil, kenarı gözüken çengelli iğneydi.

"Onu yenilmiş görmek istiyorum," dedi Taggart. Bir kere olsun onun acıyla haykırdığını duymak istiyorum."

"Göremezsın Jimmy."

"Neden kendini bizden üstün sayıyor ki? O da benim kız kardeşim de!"

Lillian güldü.

Taggart ondan tokat yemiş gibi ayağa kalktı. Bara yürüdü, kendine bir içki daha doldurdu, ona bir tane daha isteyip istemediğini sormadı.

Lillian onun durduğu yerin ötesinde bir şeye bakıyormuş gibi âdeta havaya konuştu. “Benim varlığımı fark etmişti... ona demiryolu döşeyemesem bile, metalini onurlandırmak için köprüler kuramasam bile. Fabrikasını kuramam ama onu yok edebilirim. Erkekleri hayranlık duyguları içinde diz çöktüremem ama... başka şekilde diz çöktürebilirim.”

“Kes sesini!” diye haykırdı Taggart korkuyla. Sanki Lillian, görünmez kalması şart olan o sisli koridora çok fazla yaklaştı.

Lillian başını kaldırıp onun yüzüne baktı. “Amma korkaksın Jim.”

Taggart, “Sen sarhoş olsana!” diye terslendi, henüz boşaltmadığı kendi bardağını onun dudaklarına doğru uzatırken sanki ona vurmak istiyormuş gibi göründü.

Lillian’ın parmakları kadehe gevşekçe sarıldı, içerken içkinin birazı çenesinden göğsüne, elbisesine aktı.

“Of Lillian, dağıttın kendini!” dedi Taggart. Mendiline uzanma zahmetine bile kalkışmamıştı. Elini uzattı, dökülenleri eliyle silmeye çalıştı. Parmakları elbisenin yakasından içeri kaydı, Lillian’ın göğsüne indi, soluğu hıçkırık gibi bir sesle boğazında kaldı. Gözleri kapanmak üzereyken onun yüzünü gördü. Lillian’ın başı karşı koymadığını gösterircesine arkaya bükülmüş, dudakları tiksintiyle şişmişti. Taggart o dudaklara uzandığında Lillian’ın kolları söz dinler gibi onu kucakladı, dudakları cevap verdi ama o cevap yalnızca bir temastı, gerçek bir öpüş değildi.

Taggart başını kaldırıp onun yüzüne baktı. Lillian’ın dişleri bir gülümseme ifadesiyle ortaya çıkmıştı ama yine de ondan öteye bakıyor, sanki yalnızca kendisinin görebildiği bir hayaleti seyredebiliyordu. Gülümsemesi cansızdı ama içinde kötülük vardı. Etsiz bir kurukafanın sırtışı gibiydi.

Taggart onu kendine doğru çekti, o görüntüyü ve kendi ürpertisini yok etmeye çalıştı. Elleri artık ona daha fazla dokunuyordu. Lillian da uydu ona. Ama her nedense Taggart'a, kadının atardamarları alaycı bir ifadeyle kıkır kıkır gülüyormuş gibi geliyordu. Her ikisi de kendilerinden beklenen rutin hareketleri yapmayı sürdürüyordu. Birileri icat etmiş, onlara empoze etmişti o rutini. Karşılıklı olarak onu alayla, nefretle, icat edenlere hakaretle uyguluyorlardı.

Taggart tam olarak çözemediği, gereksiz bir öfke hissediyordu içinde. Öfke yarı korku yarı zevkle harmanlanmıştı. Korkusu, başkasına itiraf etmeye asla cesaret edemeyeceği bir işe kalkışmış olmasından, zevk de itiraf etmeyeceği kişilere yönelik nefretinden geliyordu. Kendisi olmuştu! Öfkesinin tek bilinçli bölümü, ona bunu haykırıp duruyordu. Sonunda kendisi olmuştu!

Konuşmadılar. Birbirlerinin amacını biliyorlardı. Aralarında yalnızca iki kelime söylendi. Taggart, "Bayan Rearden," dedi.

Taggart onu iterek kendi odasına götürüp yatağına yatırdığında birbirlerine bakmadılar. Taggart kendini onun üzerine bırakırken sanki yumuşak, içi doldurulmuş bir cismin üzerine yatıyordu. Yüzlerinde bir sır ifadesi vardı. Bir suçun ortağı olmuşlardı Birilerinin tertemiz bahçe çitine tebeşirle müstehcen şekiller çizen iki çocuk gibilerdi.

Sevişme sona erdiğinde elde ettiği şeyin hareketsiz, dirençsiz ve cevapsız bir beden olması Taggart'ı hiç üzmedi. Zaten bir kadını elde etmek değildi niyeti. Yaşamın kutsandığı bir eylem de değildi. Bu yaptıkları yalnızca beceriksizliğin zaferini kutlamaktı.

Cherryl kapının kilidini açıp sessizce içeri süzüldü. Kendi evi olan bu yerde sanki işitilmek ve görülmek istemiyordu. Dagny'nin varlığına, daha doğrusu Dagny'nin dünyasının varlığına ilişkin duyguları yol boyu ona destek olmuştu ama kendi evine girdiğinde duvarlar bir kere daha onu yutup bir tuzağa götürüyor gibiydi.

Dairenin içi sessizdi. Aralık kalmış bir kapıdan, yan odaya biraz ışık geliyordu. Kendini mekanik adımlarla kendi odasına doğru yöneltirken birden durdu.

Aralık duran kapı Jim'in çalışma odasının kapısıydı. Halının üzerinde, ışığın düştüğü yerde, bir kadın şapkasının durduğunu gördü. Üzerindeki tüy hava akımının etkisiyle hafif hafif dalgalanıyordu.

Odadan içeriye bir adım attı. Oda boştu. Sonra iki kadehi gördü. Biri masanın üstünde, öbürü yerdeydi. Koltuğun kol yerinde de bir kadın çantası duruyordu. Bir an olduğu yerde durdu. Sonunda Jim'in yatak odasında konuşmalar duyduğunu fark etti. Kelimeleri ayırt edemiyordu ama sesleri duyuyordu. Jim'in sesinde kızgınlık, kadınıninkinde aşağılama vardı.

Sonra kendi odasına gitti. Telaşla kapısını kilitlemeye çalışıyordu. Kör bir kaçış duygusu içinde gelmişti buraya. Saklanması gereken kendisiymiş, onları görmenin çirkinliğinden kaçmak ona düşüyormuş gibi. Tiksintinin, acımanın, utanmanın getirdiği bir panik içindeydi. Namuslu bir zihin, kötülüğünü ispat etmiş bir erkek karşısında nasıl büzülüp kalırsa o haldeydi.

Odasının orta yerinde, şu noktada ne yapabileceğini bulamadan öylece duruyordu. Derken dizleri gevşedi, kendini yerde otururken buldu, öylece kaldı. Gözleri halıdaydı, titreyip duruyordu.

Hissettiği ne öfke ne kıskançlık ne de güceniklikti. İğrenç bir anlamsızlıkla karşı karşıya kalmanın dehşetini yaşıyordu yalnızca. Evliliğinin, Taggart'ın ona olan sevgisinin, ona sarılmaktaki ısrarının, şu öteki kadına duyduğu sevginin ve bu garip zina olayının hiçbir anlamı olmadığını bilmekten de kaynaklanmıyordu bu tepki. Açıklama aramanın da yararı yoktu. Cherryl kötülüğü her zaman amaçlı bir şey olarak düşünmüştü. Sonunda bir yere varmak isteyenlerin yaptığı bir iş saymıştı. Ama şu anda gördüğü şey sırf kötülük aşkına kötülüktü.

Orada ne kadar oturduğunu bilmiyordu. Onların ayak seslerini, konuşmalarını duydu, ardından ön kapı kapandı. Cherryl

amaçsızcasına ayağa kalktı. Geçmişten gelen bir içgüdüyle, dü-rüstlük söz konusu olmasa bile, başka davranış biçimi bilmediği için boşluk içindeymiş gibi hareket ediyordu.

Yan odada Jim'le karşılaştı. Bir an birbirlerine baktılar. İkisi de birbirinin gerçek olduğuna inanamıyor gibiydi.

"Sen ne zaman döndün?" diye terslendi Taggart. "Ne zamandır evdesin?"

"Bilemiyorum..."

Taggart, Cherryl'in yüzüne bakıyordu. "Neyin var senin?"

"Jim, ben..." Cherryl önce mücadele etti, sonra vazgeçti ve elini onun yatak odasına doğru salladı. "Jim, farkındayım."

"Neyin farkındasın?"

"Sen orada... bir kadınla birlikteydin."

Taggart'ın ilk hareketi, onu çalışma odasına itip kapıyı çarparak kapatmak oldu. Birinden saklanmak istiyor gibiydi ama kimden saklandıklarını da bilemez olmuştu. Zihninde itiraf edemediği bir öfke kaynıyor, kaçıp kurtulmak ile patlamak arasında gidip geliyordu. Sonunda, gözünde hiçbir önemi olmayan karısının, onun zaferini çaldığı kararına vardı. Yeni eğlencesini karısına teslim edemezdi.

"Tamam!" diye haykırdı. "Ne olmuş? Sen ne yapacaksın şimdi?"

Cherryl ona boş boş baktı.

"Evet, orada bir kadınla birlikteydim! Çünkü canım öyle istedi! Sözlerinle, gözünü dikip bakmalarınla, sözde namusunla beni korkutabileceğim mi sanıyorsun?" Parmaklarını şıklattı. "Vız gelir senin fikrin! Umurumda bile değil! İsteddiğini yap!" Susmadan konuşmasına yol açan şey, Cherryl'in bembeyaz yüzüydü. O yüze baktıkça zevk alıyor, ağzından çıkanlar da insan yüzüne inen darbeler gibi görüyordu. "Saklanacak mıyım sanıyorsun? Sen tatmin ol diye rol yapmaktan usandım! Sen de kim oluyorsun küçük şıfırtı? Ben canımın istediğini yaparım, sen de çeneni kapatır, herkesin önünde doğru hareketleri yaparsın... herkes gibi. Kendi evimde rol yapmamı beklemekten vazgeçersin, rol

yapmanın yalnız yabancılara karşı olduğunu anlarsın! Ama eğer benim o rolleri gerçek hale getirmemi bekliyorsan, lanet olası küçük budala, o zaman çabucak büyüsen iyi edersin!”

Karşısında gördüğü Cherryl’ın yüzü değildi. Bu geceki marifetini yüzüne haykırmak istediği, ama bunu hiçbir zaman yapamayacağı adamdı. Ama Cherryl onun gözünde her zaman o adama tapan, onu savunan biri olarak, onun hayranı olarak kalmıştı. Taggart zaten o yüzden evlenmişti onunla. Demek ki şimdi Cherryl işe yarayabilirdi. Avazı çıktığı kadar bağırdı. “Biliyor musun kimdi o? Yattığım kadın kimdi? O kadın...”

“Hayır!” diye bağırdı Cherryl. “Jim! Bilmem gerekmiyor!”

“Bayan Rearden’dı! Bayan Hank Rearden’dı!”

Cherryl bir adım geriledi. Taggart içinde bir anlık bir korku hissetti çünkü Cherryl ona, kabul etmediği o şeyi görebiliyormuş gibi bakıyordu. Ölü bir sesle konuşurken, o sesle tutarlı olmayan bir sağduyu sergileyerek, “Herhalde boşanmak isteyeceksin,” dedi.

Taggart patlayıp gülmeye başladı. “Seni sersem budala! Sen hâlâ ciddisin! Hâlâ her şeyi büyük, parlak ve temiz zannediyorsun! Seni boşamak aklımdan bile geçmez. Senin beni boşamana izin vereceğimi de sakın düşünme! Bu işi bu kadar önemli mi sanıyorsun! Dinle beni aptal, başka kadınlarla yatmayan hiçbir koca yoktur, bunu bilmeyen hiçbir kadın da yoktur ama bu konu hiçbir zaman konuşulmaz. Ben kiminle istersem onunla yatarım, sen de git aynısını yap! Bütün orospular gibi! Çeneni kapalı tut yeter!”

Bir an için karısının gözlerindeki kaskatı, bulutsuz, duygusuz, hemen hemen insanlık dışı zekâyı gördü. “Jim, ben öyle yapabilecek bir kadın olsam benimle evlenmezdin.”

“Hayır, evlenmezdim.”

“Neden evlendin benimle?”

Taggart kendini girdaba kapılmış gibi hissediyordu. Tehlike anı geçtiği için rahatlamıştı ama yine aynı tehlikeye meydan okumadan edemiyordu. “Çünkü sen bayağı, çaresiz, inanılmaz bir fareydin, benim gibi bir fırsatla hiçbir zaman karşılaşmamış-

tın! Çünkü beni seveceğini sanmıştım! Beni sevmen gerektiğini bilirsin sanmıştım!”

“Olduğun gibi mi?”

“Benim ne olduğumu sorma cesaretini göstermeden! Sebepsiz olarak! Beni sürekli mantıklı davranmaya zorlamadan. Ömrümün sonuna kadar resmi geçitteymişim gibi yaşamaya beni zorlamadan!”

“Sen beni... değersizim diye mi sevdin?”

“Eh, ne sanıyordun kendini?”

“Beni bayağı olduğu için mi sevdin?”

“Sunacak başka neyin vardı? Olmadığını bilecek tevazuya bile sahip değilsin. Cömert davranmaya çalıştım, sana bir güvence sunmaya çalıştım. Değerlerin için sevilmede ne gibi bir güvence var ki? Rekabete açık, vahşi bir orman gibi orası. Her zaman senden iyisi çıkıp seni yere vurabilir! Ama ben... ben seni kusurların, zaafların için sevmeye hazırdım. Cahilliğin, kabalığın, bayağılığın için. O güvenli işte. Korkacak hiçbir şeyin olmayacaktı. Saklayacak bir şeyin de olmayacaktı. Kendin olabilirdin. Gerçek, leş kokan, günahkâr, çirkin benliğinle. Herkesin kendi benliği çirkindir. Ama sen benim sevgime sahip olabilirdin, hem de hiçbir şey vermeden!”

“Senin sevgini sadaka olarak alıp kabullenmemi mi istiyordun?”

“Hak edebileceğini mi düşünmüştün bu sevgiyi? Kendini benimle evlenmeye layık mı gördün, küçük şıllık! Senin gibileri bir yemeğe satın alırdım ben! Attığın her adımla, yediğin her lokma havyarla, bunların hepsini bana borçlu olduğunu hissetmeni istedim... Sen hiçbir şey değildin, kendini hiçbir şeyle eşit görme umudun yoktu, hak edemezdin, borcunu da ödeyemezdin!”

“Ben... hak etmeye çalıştım.”

“Hak etsen benim ne işime yarardın?”

“Hak etmemi istemedin mi?”

“Seni lanet olası aptal!”

“Daha iyiye gitmemi istemedin mi? Yükselmemi istemedin mi? Beni adi buldun ve öyle kalmamı mı istedin?”

“Hepsini hak etseydin ve ben de seni elimde tutmak için çabalamak zorunda kalsaydım, ne işime yarardın? İstedğin anda başkalarıyla alışverişe girebilirdin o zaman!”

“Sadaka olmasını istedin... İkimiz için de bunu istedin, öyle mi? Birbirimize zincirle bağlanmış iki dilenci olmamızı istedin!”

“Evet seni sersem! Kahramanlara tapan ahmak! Evet!”

“Beni değersiz olduğum için mi seçtin?”

“Evet!”

“Yalan söylüyorsun Jim.”

Jim’in cevabı yalnızca şaşkınlık dolu bir bakış oldu.

“Yemek fiyatına satın aldığın o kızlar, belki kendi gerçek benliklerinin çirkinleşmesine izin vermekten memnun olabilir. Belki senin sadakanı kabul eder ve yükselmeye hiç çalışmazlar, ama sen de onlardan biriyle evlenmezdin. Sen benimle evlendin çünkü benim çirkinliği kabullenmediğimi biliyordun. Yükselme çabası içinde olduğumu, bu mücadeleyi sürdüreceğimi biliyordun, değil mi?”

“Evet!” diye bağırdı Taggart.

İşte o anda Cherryl’in üstüne doğru geliyormuş gibi hissettiği ışıklar hedefi buldu, üzerine çöktü ve Cherryl bu duygusal, parıltılar saçan çarpışmanın etkisiyle çılgılık attı. Fiziksel bir korkuyla bağılıyor, Jim’den uzaklaşmaya çalışıyordu.

Taggart titreyerek, “Neyin var senin?” diye bağırdı, onun gördüğü şeyi kendisi görmeye cesaret edemedi.

Cherryl ellerini, bir şeyi yokluyormuş gibi hareket ettiriyordu. Biraz o şeyi kovar gibi, biraz da yakalamaya çalışır gibi. Sonra cevap verdiğinde, kelimeleri söylemek istediğini ifade edemedi ama tek bulabildiği sözler de onlardı: “Sen... sen bir katilsin, sadece öldürmek için öldüren bir katil...”

Adı anılmayan şeye çok fazla yaklaşmıştı Cherryl. Taggart kör bir korku içinde titreyerek kolunu savurdu, onun yüzüne bir tokat attı.

Cherryl koltuğun yan tarafına devrildi, başı yere çarptı ama bir an sonra başını kaldırdı, Taggart'a boş boş baktı. Bakışlarında şaşkınlık yoktu. Sanki fiziksel gerçeklik, onun beklediği biçime girmeye başlamıştı. Ağzının köşesinden bir kan damlası süzülüyordu.

Taggart hareketsiz durmuştu. Bir an birbirlerine baktılar, ikisi de hareket etmeye cesaret edemedi.

İlk kıpırdayan Cherryl oldu. Ayağa fırladı ve koştu. Önce odadan, sonra daireden fırladı. Taggart onun ayak seslerini dinliyordu. Yangın merdiveninin demir kapısını açmış, asansörü beklemek istememişti.

Cherryl merdivenlerden aşağı koştu, sahanlıkların kapılarını açarak ilerledi, binanın kıvrılan koridorlarından geçti, sonra yine basamaklardan aşağı koştu. Sonunda kendini lobide buldu ve sokağa fırladı.

Bir süre sonra karanlık bir mahallede, çöplerle dolu bir kaldırımda yürüdüğünü fark etti. Metro girişinin mağara benzeri girişinde tek bir elektrik ampulü parlıyor, ışığı bir çamaşırhanenin önündeki panoya, oradaki kraker ilanına düşüyordu. Buraya nasıl geldiğini hatırlayamadı. Zihni kopuk kopuk çalışıyordu. Tek bildiği, kurtulması gerektiği, ama kurtuluşun imkânsız olduğuydu.

Jim'den kurtulmak zorundayım, diye düşündü. Nereye, diye sordu kendine. Çevrede dolaşan bakışları bir dua çılgılığı gibiydi. Ucuz mallar satan bir dükkânda, şu çamaşırhanede, önünden geçtiği herhangi bir dükkânda işe girmeye hazırdı. Ama ne kadar çok çalışırsam, çevredeki insanların kötülüğünü o kadar çok kendime çekeceğim, diye düşündü. Ondan ne zaman gerçeği, ne zaman yalanı beklediklerini asla bilemeyecekti. Ama kendi dürüstlüğü ne kadar güçlenirse onların yapacağı sahtekârlıklarda da o kadar sık karşılaşmak zorunda kalacaktı. Bunu daha önce de görmüş, kendi ailesinin evinde, çalıştığı döküntü dükkânlarda da buna dayanmak zorunda kalmıştı ama o bunları hep birer istisna olarak görmüş, bittiğinde unutulması gerektiğini düşünmüştü. Şimdi bunların istisna

olmadığını, dünyanın kabullendiği usuller olduğunu anlıyordu. Herkesin inancıydı bu, ama kimse isimlendirmiyordu. İnsanlar bu yüzden ona hiçbir zaman tam anlayamadığı suçlu bakışlarla bakıyordu. Ve bu inancın en dibinde, kentin bodrumlarında ve insanların ruhunun zemininde, sessizliklerin altına saklanmış durumda, insanın birlikte yaşayamayacağı o şey vardı.

Çevresindeki karanlığa, sessiz bir çılgılla, “Neden yapıyorsun bunu bana?” diye sordu. Ona sanki damların tepesinden, lağımaların dibinden müthiş bir kahkaha cevap verdi: Çünkü sen iyisin! “O zaman artık iyi olmayı istemem.” Hayır, isteyeceksin. “Mecbur değilim.” Ama yapacaksın. “Dayanamıyorum.” Dayanacaksın.

Cherryl ürperdi, daha hızlı yürümeye koyuldu. İleride, sislerin arasında, kentin tepesindeki takvimi gördü: 6 Ağustos. Ama ona sanki 2 Eylül’ü görüyormuş gibi geldi, hem de kanla yazılmış olarak. Bir yandan düşünüyordu: Çalışıp çabalarsa, yükselirse, tırmanışının her adımında daha kötü darbeler alacaktı. Sonunda neye ulaşırsa ulaşınsın, ister bir bakır şirketine, ister ipoteksiz bir gecekonduya kavuşsun, Eylül’ün 2’sinde ona Jim el koyacaktı, kendisi de malının yok olduğunu, parasının partiler vermek için harcadığını, o partileride Jim’in, arkadaşlarıyla türlü anlaşmalar yaptığını seyretmek zorunda kalacaktı.

“O zaman bunu yapmam!” diye haykırıp olduğu yerde döndü, geldiği yöne doğru koşmaya başladı. Ama ona sanki kapkara gökyüzünden, çamaşırhanenin buharları arasından sırtan, şekilsiz, koskoca bir varlık vardı. Sürekli değişip duran suratında, o sırtıma hiç değişmiyordu.

Jim’in yüzüydü o yüz. Çocukluğunda kilisede dinlediği papazın yüzüydü. Mağazanın personel departmanındaki görevli kadının yüzüydü. O yüz Cherryl’a bir mesaj veriyordu: Senin gibiler hep dürüsttür, hep yükselmeye çalışırlar, hep çaba gösterir, çalışkan olurlar. Demek ki biz güvendeyiz, senin de seçme şansın yok.

Koştı. Durup çevresine bakındığında sessiz bir sokakta yürüyordu. Cam kapıların gerisinde, lüks binaların halı kaplı

lobilerinde ışıklar yanıyordu. Aksak yürüdüğünü fark etti. Ayakkabısının topuğu gevşemişti. Besbelli koşuşturduğu sırada bir yerlere çarpmıştı onu.

Geniş bir kavşağın köşesinden, uzaktaki gökdelenlere baktı. Bir sisin içinde sessizce kayboluyorlardı. Arkalarındaki gökyüzünde görünen parlaklık, bir veda gülümsemesini andırıyordu. Bir zamanlar bir vaat taşırdı o binalar. Cherryl çevresindeki çamurların arasından sanki başka tür bir insanın varlığına dair mesajlar almaya çalışırdı. Şimdi o binaların birer mezar taşı olduğunu biliyordu. Onları yarattıkları için yok edilen insanlara dikilmiş ince uzun anıt taşları! Başarıya ödül olarak ancak kurban olunacağına dair çığlığın donmuş hali.

O kulelerden birinde Dagny var, diye düşündü Cherryl. Ama Dagny de tek başına bir kurbandı. Yenilgiye mahkûm olduğu bir savaşı sürdürüyordu. O da ötekiler gibi mahvedilecek, sislere batıp yok olacaktı.

Tökezleyerek ilerlerken, gidecek bir yer yok, diye düşündü. Olduğum yerde duramam ama yürümeyi de sürdüremem artık. Ne çalışabilirim ne de durabilirim. Ne teslim olabilirim ne de savaşılabirim... Ama işte benden istedikleri de bu. Böyle kalmamı istiyorlar. Ne sağ ne ölü. Ne akıllı ne deli. Yalnızca korku içinde titreyen bir yumak. Onların biçim verdiği bir varlık, kendilerinin belli bir biçimi olmadığı halde.

Bir köşenin ötesindeki karanlıklara daldı, her tür insan gölgesinden korkarak kaçtı. Hayır, diye düşündü. Kötü değil. Herkes birden kötü değil... Onlar yalnızca kendi kendilerinin ilk kurbanı. Ama hepsi Jim'in inancını paylaşıyor, ben de bunun bilincinde olarak onlarla iş yapmam. Onlarla konuştuğum takdirde bana iyi niyetlerini göstermeye çalışacaklar ama ben onların neyi iyi bulduğunu bileceğim ve gözlerinden yansıyan ölümü göreceğim.

Kaldırım daracık, kırık dökük bir şeride dönüşmüştü. Sallaş evlerin önündeki çöp bidonlarından dışarı çöpler dökülüyor,

akıyordu. Bir barın tozlu ışığının ötesinde, kilitli bir kapının üzerinde ışıklı bir levha gördü: “Genç Kadınlar Dinlenme Kulübü”.

Bu tür yerleri de bunları işletenlerin nasıl kadınlar olduğunu da biliyordu. İşlerinin acı çekenlere yardım etmek olduğunu söylerdi o kadınlar. Tökezleyerek binanın önünden geçerken şimdi içeri girsem, onlardan yardım istesem, günahın nedir, diye soracaklar, diyordu kendi kendine. İçki mi? Uyuşturucu mu? Gayrimeşru gebelik mi? Hırsızlık mı? Cherryl cevap olarak, benim bir suçum yok, ben masumum, demeye çalışırken onlar, üzgünüz, diyecekti. Biz masumların acılarına karşı ilgisiziz.

Bir süre daha koştuktan sonra geniş, uzun bir caddenin köşesinde görüşünü yeniden netleştirdi. Binalar ve kaldırımlar burada gökyüzüyle birleşiyordu. Apaçık alanda iki sıra halinde yeşil ışıklar vardı. Bu ışıklar sonsuzluğa ulaşıyor, sanki başka kentlere, okyanuslara, yabancı diyarlara uzanıyor, dünyayı kucaklıyordu. Yeşil ışıltının bir asudeliği vardı. Önünde uzanan sınırsız yol, güvenli bir yolculuk için hazırды. Derken ışıklar kırmızıya döndü, ağırlaşmış gibi aşağı sarktı, keskin hatlı yuvarlaklardan, sisli lekelerle dönüştü. Bu sefer bilinmez tehlikelerin uyarıcısı olmuşlardı. Durdu, dev bir kamyonun geçişini seyretti. Canavar lastikler bir kat parlak cilayı daha ezip sokağın yassı yüzeyine kattı.

Işıklar tekrar güven dolu bir yeşile döndü ama Cherryl titreyerek duruyor, kıpırdıyamıyordu. İşte insan bedeninin yolculuğu böyle oluyor, diye düşündü. Ama ruhun trafiği için neler yapmışlardı? Sinyalleri ters yerleştirmiş olmalıydı. Yol asıl hain kırmızı renkler yandığı zaman güvenliydi. Sevapların yeşili yandığında, yol hakkı size tanındığında, yola çıktığınız anda tekerlekler dümdüz ederdi insanı. Dünyanın her yanında aynı şey, diye düşünüyordu. O ters ışıklar her diyara yayılmış, dünyayı dolaşıp duruyor. Ve dünya neye uğradığının, neden uğradığının farkında olmayan şaşkın insanlarla doluydu. Işıksız günleri boyunca ezik bacakları üzerinde sürükleniyorlardı ve tek cevapları da varoluşlarının

çekirdeğindeki o acı oluyordu. Ahlak polisleri de onlara gülüyor, insanoğlu yapısı nedeniyle kalkıp yürüyemez, diyordu.

Kafasındaki kelimeler bunlar değildi. Bunlar aslında yanı başındaki trafik ışığının direğine, sıkılı yumruklarını ani bir öfkeyle indirirken gücü olsa belki bulabileceği kelimelerdi. Direğin içindeki kof boşluktan paslı mekanizmanın vızıltılı sesi hâlâ duyuluyordu.

Orayı yumruklarıyla ezemez, göz alabildiğine uzanan direkleri birer birer deviremezdi. Tıpkı karşılaştığı insanların ruhlarından o inancı birer birer silemeyeceği gibi. Artık uğraşamazdı insanlarla. Onların seçtikleri yollara yönelemezdi. Zaten ne diyebilirdi ki onlara? Bildiği şeye isim bulamayan, insanlara duyuracak sesi olamayan biriydi o. Ne diyebilirdi onlara? Nasıl ulaşabilirdi hepsine? Konuşabileceği kişiler neredeydi?

Hayır, kafasındaki kelimeler bunlar değildi. Yalnızca direğe çarpan yumruklarının sesiydi bu. Derken birdenbire kendi yansımasını gördü. Kanamış eklemelerini kıpırdamayan direğe vurup duruyordu. Bu görüntü onu ürpertti ve tökezleyerek oradan uzaklaştı. Çevresinde hiçbir şey görmeden ilerledi, kendini çıkışı olmayan bir labirente hapsedilmiş gibi hissetti.

Çıkış yok... Bilincinde kalmış kopuk kopuk düşünceler bunu söyleyip duruyordu ona. Ayak sesleriyle kaldırıma bunu çakıyordu. Çıkış yok, sığınacak yer yok, bir işaret yok... Düşmanı dosttan ayırt etmenin bir yolu yok. Hani şu duyduğum köpek gibi, diye düşündü. Birinin laboratuvarında başka birinin köpeği... Tüm işaretler köpeğin üzerine dönüktü mutluluğu eziyetten ayırt edemiyordu. Yiyecek dayağa, dayak da yiyeceğe dönüşüp duruyordu. Gözleri ile kulakları onu sürekli kandırıyordu. Yargıları işe yaramıyordu, değişip duran bu biçimsiz dünyada bilinç işe yaramıyordu. Sonunda vazgeçmişti hayvan. O bedel karşılığında yemek yemeyi reddetmiş, o tür bir dünyada yaşamayı istememişti... Hayır! Beynindeki tek bilinçli kelime buydu: Hayır! Hayır! Hayır! Senin yolun, senin dünya bu değil.

Gecenin en karanlık saatiydi. Görevli onu sundurmaların, antrepoların arasında gördü. Bu görevli, bir kadındı. Gri suratı ve gri ceket, etraftaki binaların duvarlarıyla kaynaşıyordu. Bir genç kız görüyordu karşıda. Üzerindeki etek ceket takım bu mahal-
leler için fazlaca şıktı. Şapkası yoktu, çantası yoktu, tek topuğu kırılmıştı, saç başı dağılmıştı ve ağzının köşesinde de bir yara vardı. Kör gibi sendeliyordu. Kaldırımı yoldan ayırt edemiyor gibiydi. Bulunduğu sokak, koca antrepolar arasında dar bir yarık gibiydi. Kokuşmuş suların üzerinde, sislerin arasından bir ışık huzmesi geldi. Sokağın sonunda taştan bir korkuluk, ardında da nehir ile gökyüzünün birleştiği o koca karanlık vardı.

Görevli genç kıza yaklaştı, sert bir sesle ona, “Başınız dertte mi?” diye sordu. Kuşku dolu bir tek göz görüyordu karşısında. Diğer göz, alnına düşen saçların arkasında saklıydı. Yüzü insan sesini unutmuş vahşi hayvanların yüzüydü. Uzaklardan gelen bir yankıyı dinliyordu. Kuşkuyla ama hemen hemen umutla.

Kadın onu kolundan yakaladı. “Bu hale düşmek ayıp şey,” dedi. “Siz sosyete kızları keyif peşinde koşmak dışında kendinize bir meşguliyet bulmuş olsaydınız, gecenin bu saatinde serseriler gibi sarhoş sarhoş ortalarda dolaşmazdınız... Kendi zevkin için yaşamaktan, sırf kendini düşünmekten vazgeçsen de kendine daha yüce bir...”

O anda Cherryl birden bağırdı... Çığlığı sokağın iki yanındaki duvarlarda, işkence odasındaymış gibi yankılandı. Bir hayvanın korku çığlığıydı bu ses. Kolunu kurtardı, geriye sıçradı, sonra anlamı olan sözler karıştı çığlığının içine: “Hayır! Hayır! Sizin gibilerin dünyasında olmaz!”

Sonra fırlayıp koştu. Birdenbire boşalan bir enerjile, canını kurtarmaya çalışıyormuş gibi, dosdoğru sokağın ucuna, nehre doğru atıldı. Hızla, duraksamadan, bir anlık bir kuşku bile yaşamadan, kendini korumak için harekete geçtiğinden emin olarak koşmayı sürdürdü, parmaklık yolunu kestiği zaman da durmadı, üzerinden atlayıp boşluğa doğru uçtu, gitti...

5 Kardeşlerinin Koruyucuları

2 Eylül sabahı California'da, Taggart Transcontinental'ın Pasifik hattındaki iki telefon direği arasında gerili bakır tel koptu.

Gece yarısından beri yağmur ince ince yağıyordu. Güneş hiç doğmamış, yalnızca çamur gibi gökyüzünde gri bir ışıık belirmişti. Tebeşir rengi bulutlar altında tek parıldayan, telefon tellerindeki yağmur damlacıkları, kurşun rengi okyanus, bir de ıssız yamaçtan aşağı inen petrol kulelerinin çeliği idi. Teller, başta planlandığından çok daha uzun bir süre kullanılmıştı. Bir tanesi o sabah yağmur damlalarının ağırlığı altında sarkmış, sarkmış ve sonunda en çukur yerdeki damlacık büyümeye başlamış, kristal bir boncuğa benzemiş, tel ile boncuk aynı anda pes etmiş, tel de gözyaşı damlası gibi sessiz bir şekilde kopup yere serilmişti.

Telefon hattındaki kopukluk fark edilip bildirildiği zaman Taggart Transcontinental'ın bölge merkezinde çalışan adamlar birbirinin yüzüne bakmaktan kaçınmıştı. Soruna değinirken pek yersiz sözler söylemiş ama birbirlerini kandıramamışlardı. Bakır telin yavaş yavaş piyasadan kalkan olan bir malzeme olduğunu biliyorlardı. Altından da onurdan da daha değerli hale gelmişti bakır. Bölge merkez deposundaki görevlinin, elde ne kadar stok varsa hepsini haftalar önce sattığını da biliyorlardı. *Gece gelen* birilerine satmıştı... Gündüzleri ticaret yapmayan, yalnızca Sacramento'da ve Washington'da dostları olan adamlardı o gelenler. Zaten depo görevlisi de işinde oldukça yeniydi. O da New York'taki bir dostunun, Cuffy Meigs adlı bir dostunun sayesinde bu işe girmişti. Meigs hakkında kimse kimseye soru sormazdı. Şu noktada sorumluluğu üstlenecek, onarım isteyecek kişiye, onarım yapılamayacağının söyleneceğinden eminlerdi. Üstelik bilinmeyen çevrelerden şikayet gelebilirdi. Bu tutumla, birlikte

çalıştığı arkadaşları birden dilsiz kesilir, ona destek olacak ifadeleri vermezdi. O da kendini temize çıkaramazdı. Daha sonra işini normal biçimde yapmaya çalıştığında, bunun hiç de kolay olmadığını görürdü. Bugünlerde neyin güvenli, neyin tehlikeli olduğunu bilen yoktu. Cezalandırılanlar suçlular olmuyor, suçlayanlar oluyordu. Kuşkudayken ya da tehlikedeyken alınacak tek tedbirin hiç hareket etmemek olduğunu, tıpkı hayvanlar gibi herkes biliyordu. Eyleme geçmediler, uygun prosedürün ilgililere rapor yollamak olduğundan söz ettiler. Uygun zamanda tabii.

Genç bir yol amiri odadan çıktı, merkez binanın kapısından çıkıp bir eczanedeki telefon kulübesine sığındı. Kendi cebinden, tüm hiyerarşi kademelerine boş verip New York'a, Dagny Taggart'a telefon açtı.

Dagny'ye telefon, ağabeyinin odasında acil bir görüşme yaptığı sırada bağlandı. Genç yol amiri ona yalnızca telefon telinin koptuğunu, onaracak yedek tel de bulunmadığını söyledi. Başka hiçbir şey söylemediği gibi, neden onu şahsen arama gereği duyduğunu da söylemedi. Dagny hiç soru sormadı. Anlamıştı. Cevap olarak yalnızca, "Teşekkür ederim," dedi.

Kendi ofisindeki bir dosyada, hâlâ ellerinde bulunan hayati malzemenin bir listesi vardı. Her birinin, Taggart Transcontinental'ın hangi noktasında saklandığı işaretlenmişti. İflas edenlerin dosyaları gibiydi bunlar. Malzeme sürekli azalıyordu. Seyrek olarak, yeni bir şey eklendiğinde de açlıktan ölmek üzere olan koskoca bir kıtaya kısıntı atan birinin hain gülüşü hissediliyordu. Dagny dosyaya baktı, sonra kapağını kapattı, içini çekti ve Eddie'ye, "Montana," dedi. "Montana hattına telefon aç, ellerindeki telefon kablolarının yarısını California'ya yollasınlar. Montana onlarsız da ayakta kalmayı başarabilir, bir haftalığına falan." Eddie Willers itiraz etmek üzereyken Dagny, "Petrol, Eddie," diye açıkladı. "California, ülkede hâlâ petrol çıkaran nadir yerlerden biri. Pasifik Hattı'nı kaybetmeyi göze alamayız." Sonra tekrar ağabeyinin odasındaki görüşmeye döndü.

“Bakır tel mi?” diye sordu James Taggart. Bakışları Dagny’nin yüzünden, pencere dışındaki kent manzarasına doğru kaydı. “Çok kısa bir süre sonra bakır konusunda hiçbir derdimiz kalmayacak.”

Dagny, “Nasıl?” diye sordu ama cevap alamadı. Pencerenin dışında görülecek öyle pek de değişik bir şey yoktu. Güneşli günlere özgü dupduru, mavi bir gökyüzü vardı, o kadar. Öğle sonrasının sakin ışığı kentin damlarından yansıyor, daha yukarda da takvim, 2 Eylül diye parılıyordu.

Dagny, Jim’in bu görüşmeyi kendi ofisinde yapmakta neden bu kadar ısrarcı olduğunu anlayamamıştı. Neden Dagny’yle yalnız konuşmak istemişti? Oysa bundan her zaman kaçınırdı! Ayrıca neden durmadan saate göz atıp duruyordu?

“Bana öyle geliyor ki işler ters gidiyor,” dedi Jim. “Bir şeyler yapmak gerek. Koordinasyondan uzak, dengesiz politikaya doğru giden bir kopukluk ve kargaşa var. Demek istediğim, ulusal taşımacılığa yönelik talep çok büyük ama yine de para kaybediyoruz. Bana öyle geliyor ki...”

Dagny oturmuş, Taggart Transcontinental’ın kuşaklar öncesinden kalma haritasına bakıyordu. Duvarda asılıydı harita. Kırmızı çizgiler, sarı kıta üzerine damarlar gibi yayılmıştı. Bir zamanlar demiryoluna, ülkenin kan sistemi denmişti. Raylar üzerinde akıp duran trenler gerçekten de bir kan dolaşımına benzer, dokunduğu her ıssız toprak parçasına büyüme ve servet kazanma imkânı sağlardı. Şimdi de kan akışına benziyordu ama yaradan dışarı akan tek yönlü bir kana daha çok benziyor, sanki vücudun son gücünü boşaltıyordu. Tek yönlü trafik, diye düşündü kayıtsızca. Tüketici trafiği.

Aklına 193 numaralı tren geldi. Altı hafta önce 193 numaraya çelik yüklenip yola çıkarılmıştı. Ama piyasanın en iyisi olan Spencer Takım Tezgâh Fabrikası’nın bulunduğu Faulkton, Nebraska’ya değil. Önce iki hafta navlun bekleyip oyalanmış, ardından Sand Creek, Illinois’a, Konfedere Makine’nin bir yıldır borç batağı içinde bocaladığı, güvenilirmez ürünleri güvenilirmez

zamanlarda üretmeye çalıştığı yere gitmişti. Çelik oraya özel bir yönergeyle tahsis edilmiş, yönergede Spencer Takım Tezgâh Şirketi'nin zengin bir şirket olduğu, bekleyebileceği, oysa Konfedere'nin iflas durumunda olduğu, çökmesine izin verilemeyeceği çünkü Sand Creek, Illinois'dakilerin tek hayat kaynağının o fabrika olduğu belirtilmişti. Bu arada Spencer Takım Tezgâh Şirketi bir ay önce kapanmış, Konferede Makineler de iki hafta önce kapanmıştı.

Sand Creek, Illinois halkı, ulusal yardım programına alınmış ama ülkenin boş silolarında onlara göndermek için yiyecek bulunamamış, bu yüzden Nebraska'daki çiftçilerin tohumluk tahılına Birleştirme Kurulu tarafından el konmuş, 194 numaralı tren, tohumluk buğdayları Sand Creek'e taşımış, böylece Nebraska halkının geleceği, Illinois halkına yedirilmişti. Eugene Lawson bir radyo yayınında, "Aydınlık çağımızda nihayet öğrendik ki her birimiz, kardeşlerimizin koruyucusuyuz," demişti.

James Taggart, "Bugünkü gibi acil durum dönemlerinde ödeme günlerini kaçırmak, bazı bölgelerimizde ücret ödenmesinin gecikmesine izin vermek zorunda kalmak tehlikeli bir şey," diyordu. Bu arada Dagny'nin gözleri hâlâ haritadaydı. "Bunlar geçici durumlar tabii ama ..."

Dagny sesli sesli güldü: "Demiryolları Birleştirme Planı iyi işlemiyor, değil mi Jim?" diye sordu.

"Pardon?"

"Atlantic Southern'ın brüt gelirinden koskoca bir dilim, yıl sonunda ortak havuzdan sana verilecek... Ama havuzda kapışılacak kadar büyük bir birikim bulunmayacak, öyle değil mi?"

"Bu doğru değil! Yalnızca bankacılar planı sabote ediyor o kadar. İtoğulları! Eski günlerde bize kredi verirlerdi, teminat olarak da yalnızca demiryolumuza bakar, başka bir şey istemezlerdi. Oysa bugün birkaç ufacık bordroyu eşikten aşırtaabilmem için kısa vadeli birkaç yüz bin dolar bile vermiyorlar. Elimde

onlara teminat olarak sunabileceğim koskoca ülkenin tüm demiryolları varken!”

Dagny yine sesli sesli güldü.

“Elimizden bir şey gelmezdi!” diye bağırdı Jim. “Bazılarını kendi paylarına düşen yükü taşımak istemiyorsa bunun suçu planda değil!”

“Jim, bana söylemek istediklerin bu kadar mı? Bu kadarsa ben gidiyorum. Yapılacak işlerim var.”

Jim’in gözleri kolundaki saate kaydı. “Yo, hayır, hepsi o kadar değil! Durumu tartışıp bir karara varmamız çok önemli çünkü...”

Dagny bunu izleyen genellemeleri de boş boş dinledi, Jim’in amacını anlamaya çalıştı. Jim geçen zamanı sayıyor gibiydi ama bir bakıma pek de öyle değildi. Yani tam anlamıyla değildi. Dagny, Jim’in onu belli bir amaçla burada tuttuğundan emindi ama aynı zamanda burada olmasını sırf burada olsun diye istediğinden de emindi.

Bunlar Jim’in kişiliğinin yeni eğilimleriydi. Dagny bunları, Cherryl’in ölümünden sonra fark etmeye başlamıştı. Cherryl’in cesedinin bulunduğu, intihar haberinin gazeteleri doldurduğu gün, Jim haber vermeden Dagny’nin evine gelmişti. Gazetelerde olaya tanık olan bir görevlinin anlattıkları da vardı. “Açıklanamayan bir intihar” diyordu gazeteler. Altında yatan sebebi bulmayı başaramamışlardı. Jim içeri girer girmez Dagny’ye, “Benim suçum değil!” diye haykırmıştı. Sanki bir şeyler kanıtlaması gereken tek yargıç Dagny’ymiş gibi davranıyordu. “Bu olayın suçlusu ben değilim! Ben değilim!” Büyük bir korku içindeydi. Ama Dagny yine de arada sırada Jim’in ona birkaç bakış yönelttiğini, o bakışlardan da, inanılacak gibi değil ama bir zafer duygusunun yansıdığını fark etmişti. Cevap olarak, “Çekil git buradan Jim,” demişti yalnızca.

Jim bir daha ona Cherryl’den söz etmemişti fakat ofisine daha sık gelmeye başlamış, onu koridorda durdurup ilgisiz konularda daha çok konuşur olmuştur. Sonunda böyle anlar birleşerek

Dagny'ye anlaşılmasız görünmeye başlamıştı. Sanki Jim isimsiz bir korkuya karşı destek bulmak ve korunmak için Dagny'ye sarılıyor, bir yandan da kolları, bıçağı Dagny'nin sırtına saplayabilmek için yılan gibi dolanıyordu.

“Görüşlerini bilmeyi çok istiyorum,” deyip duruyordu ısrarla. Dagny gözlerini ondan ayırıp başka tarafa baktı. “Durumu konuşmamız son derece önemli ve... sen hiçbir şey söylemiyorsun.” Dagny ona dönmedi. “Gerçi demiryolu işinden para kazanamayacak duruma düşmüş değiliz ama...”

Dagny ona sert bir şekilde baktı, Jim hemen gözlerini kaçırdı. “Yani demek istediğim, yapıcı bir politika geliştirmek gerek.” Bunu telaşla eklemişti. “Bir şeyler yapılması şart. Biri bir şeyler yapmalı. Acil durum dönemlerinde...”

Dagny onun hangi düşünceden kaçmaya çalıştığını, tartışmaya girmemeye çabaladığını anlıyordu. Artık hiçbir tren tarifesine uyulamayacağını, verilen hiçbir sözde durulamayacağını, hiçbir anlamaya riayet edilemeyeceğini, düzenli tren seferlerinin bir anlık kararla kaldırılabilirdiğini, nedeni bilinmez emirlerle, beklenmedik bölgelere yönelik acil durum özel seferine dönüş-türülebildiğini biliyordu. Bu emirlerin hepsi Cuffy Meigs'ten geliyordu. Acil durumların da kamu yararlarının da tek karar mercisi oydu. Fabrikaların bazen malzeme gelmediği için duran makinelerden, bazen de dopdolu depolarındaki malları sevk edememekten ötürü battığını biliyordu. Amaçlarını planlı biçimde, uzun vadeli stratejilere dayandırmış eski, dev kuruluşların, şimdi bir anlık kaprislerle ayakta kalabildiğini ya da devrilebildiğini görüyor, hiçbir tahminde bulunamadıklarını, hiçbir şeyi kontrol edemediklerini anlıyordu. İşlerinde en iyilerinin, en uzun süreden beri var olan, en çeşitli işlevleri bir araya getirenlerin çoktan yok olduğunun farkındaydı. Üretim yapabilmek için hâlâ mücadele verenler, üretimin mümkün olabildiği bir çağın kurallarına uymakta direniyor, yine de anlaşmalarına Nat Taggart'ın soyun-

dan gelenler için utanç simgesi olan bir sözü eklemek zorunda kalıyorlardı: “Nakliye mümkün olursa.”

Diğer yandan her istediğinde nakliye imkânı bulabilen insanların da var olduğunu biliyordu. Sanki mistik bir sırrı paylaşır gibi, bilinmez bir gücün desteğinden yararlanır gibi. Bunlar hakkında soru sorulamazdı. Bu tiplerin Cuffy Meigs’le ilişkileri, bilinemeyecek mistik konulardandı. Görmeye çalışan, günahkâr sayılırdı. İnsanlar gözlerini kapatmayı seçiyor, cahil kalmaktan değil bilmekten korkuyordu. Bu tür anlaşmaların “nakliye forsu” diye bir şeyi satabilen kişiler aracılığıyla yapıldığının farkındaydı Dagny. Bu terimi herkes anlıyor ama hiç kimse tanımlamaya kalkışmıyordu. Acil durum kararlarını verebilen insanlardı bunlar. Dagny’nin her trenini durdurup, onları bilinmeyen yönlere “özel sefer” adı altında yollayabilecek sihirli kaşeler onların elindeydi. O kaşeler anlaşmaların, mülkiyet haklarının, adaletin, mantığın ve yaşama hakkının üzerindeydi. “Kamu yararı” damgasıydı onlar. Bir yerin kurtarılmasını sağlıyordu. Smather Kardeşler’in Arizona’daki greyfurtlarına da treni o kaşeler yollamıştı. Florida’da oyuncak top yapan bir fabrikaya da. Kentucky’de bir çiftliğe de. Orren Boyle’un Associated Çelik’ine de...

Bunlar, dolu depolarıyla kalakalmış çaresiz sanayicilerle anlaşmalar yapan, istedikleri yüzdeleri alamazlarsa da fabrika kapanınca yapılan iflas satışları sırasında malları yüzde on fiyatına satın alan, sonra da onları bir anda bulunabilen vagonlarla, ganimeti kapışmak üzere hazır bekleyen başka yağmacılara satan adamlardı. Fabrikaları dolaşüyor, fırınların son soluğunu duymayı bekliyor, atılan makineleri, yan rayları, teslim edilememiş malları kapışmaya hazırlanıyorlardı. Yeni bir tür biyolojik varlıklardı bunlar. Vur kaç türü iş adamlarıydı. Hiçbir iş dalında, bir tek alışverişten daha uzun süre kalmıyorlardı. Ne ödeme yapacak bordroları vardı ne de genel giderleri. Gayrimenkulleri de yoktu teçhizatları da. Tek yatırımları, “dostluk” diye adlandırdıkları bir bilinmeze yönelikti. Resmî söylemlerde bunlardan, “dina-

mik çağımızın ilerici iş adamları” diye söz ediliyordu ama halk arasında, “nüfuz tacirleri” olarak adlandırılmaktalardı. Çok türü vardı bu tipin: nakliye forsu, çelik forsu, petrol forsu, ücret zammı forsu, ceza tecil forsu gibi. Gerçekten dinamiklerdi. Başka hiç kimse yerinden kıpırdayamazken onlar ülkenin orasından orasına koşup duruyordu. Ataklardı ve düşünmeden hareket ediyorlardı ancak ataklıkları yaban hayvanlarınıninki gibi değildi. Leş yiyerek beslenen, üreyen türler gibi hareketlilerdi.

Demiryolundan para kazanılabileceğini Dagny de biliyordu. Şu sıralar o parayı kimin kazandığını da biliyordu. Cuffy Meigs, son kalan demiryolu malzemesini nasıl satıyorsa, tren seferlerini de öyle satıp durmaktaydı. Kanıtlanamayacak, iz bırakmayacak fırsatı ne zaman yakalarsa hemen dalıyordu. Guatemala’daki demiryolu şirketlerine ve Kanada’daki tramvaycılara ray, müzik kutusu üretenlere tel, otellere de yakıt olarak kullanılması için takoz satıyordu.

Dagny haritaya bakarken, önemli mi sanki, diye düşündü. Cesedin hangi parçasının hangi asalağa yem olduğu önemli miydi? İster onları yutmak isteyenlere gitsin, ister diğer asalaklara... Canlı varlık madem ki yenilecek av durumuna düşecekti, hangi mideye indiğinin ne önemi vardı? Hangi yağmaların hümaniterler, hangilerinin sıradan gangsterler tarafından gerçekleştirildiğini ayırt etmek de mümkün değildi. Hangi yağmaları Lawson’ların yardımseverliği, hangilerini Cuffy Meigs’lerin oburluğu tetiklemiş olursa olsun. Acaba hangi toplumlar, diğer toplumların midesine yollanmış, onların açlıktan ölmeden önce bir hafta daha yaşamasına katkıda bulunmuştu? Ve bu sayede hangi tacirler kendilerine yatlar alabilmişti? Bunun bir önemi var mıydı? Ne olursa olsun, işin gerçeği de ruhu da aynıydı. Tarafların ikisi de ihtiyaç içindeydi. Mülkiyet hakkının tek temeli de ihtiyaçtı. Her ikisi de aynı ahlak ilkelerine uyarak davranıyordu. İnsan kurban etmeyi doğru sayıyor ve bu işi başarıyorlardı. Aslında kimlerin kurban, kimlerin yamyam olduğunu ayırt etmenin de

bir yolu yoktu. Bugün, doğudaki komşu kente gidecek giysilerin ya da yakacağın kendilerine dağıtılmasını meşru hakları olarak kabullenen toplumlar, yarın kendi mallarına da el konulduğunu ve bu malların batıdaki kentte dağıtıldığına tanık oluyorlardı. İnsanoğlu, çağların idealine ulaşmıştı artık. En yüksek yönetim değeri olarak ihtiyaç kavramını kabul etmişlerdi. Talep etmek onun hakkıydı. Bunu kendi değer standartları olarak kabullenmişlerdi. Dünyalarının geçerli para birimi. Haktan da hayattan da önde geliyordu bu. İnsanlar bir çukura itilmişti. Orada herkesin, kardeşlerinin koruyucusu olduğunu haykırarak haykırarak, komşusunu yiyerek ve komşusunun kardeşi tarafından yenilerek, hak edilmemiş şeylerin dağıtılmasını savunuyor, kendi derisini kimin yüzdüğünü merak ediyor, bir yandan kendini kemirirken bir yandan da korkular içinde, dünyayı bilinmeyen bir kötülüğün yok ettiğini haykırıyordu.

Dagny kafasının içinde Hugh Akston'ın sesini duyar gibi oldu. "Şimdi şikâyet edecek ne bulabilirler? Evrenin mantıksız olduğunu mu söyleyecekler? Öyle mi acaba?"

Gözleri haritada, öylece oturuyordu Dagny. Bakışları heyecansız ama ciddiydi. Mantığın dehşet verici gücü karşısında izin verilebilecek tek duygu ciddiyetmiş gibi. Yok olan bir kıtanın kaosu içinde, insanoğlunun inandığı ve uyguladığı tüm matematiksel fikirleri düşündü. İstediklerinin bu olduğunu bilmek istememişlerdi. İsteme gücüne sahip olduklarını ama numara yapma gücüne sahip olmadıklarını görmek istememişlerdi. Ve arzuları sonuna kadar gerçekleşmişti. En son, kana bulanmış virgölüne kadar.

Muhtaç olmanın ve acının avukatlığını yapanlar şimdi ne düşünüyordu acaba? Neye güveniyorlardı? Bir zamanlar nasıl başlamışlardı: "Ben zenginleri mahvetmek istemiyorum, yalnızca fazlalığın bir kısmını, ufacak bir kısmını yoksullar için onlardan almak istiyorum... Farkına bile varmayacaklardır!" Daha sonra ters bir sesle, "Zenginler sıkıştırılmaya dayanabilir, biriktirdikleri

onlara üç kuşak yeter,” demiş, ardından avazları çıktığı kadar, “İş adamlarının elinde bir yıl yetecek rezerv varken bu insanlar neden acı çeksin?” diye haykırmışlardı. Şimdi yine tiz sesleri yükseliyordu: “Bazılarının bir hafta yetecek rezervi varken biz neden açlıktan ölelim?” Neye güveniyorlar acaba, diye merak etti Dagny.

James Taggart, “Bir şeyler yapmalısın” diye bağıırıyordu.

Dagny ona döndü. “Ben mi?”

“İş senin işin, konu senin alanın, demek ki senin görevin!”

“Neymiş benim görevim olan?”

“Eyleme geçmek. Yapmak.”

“Neyi yapmak?”

“Ben ne bileyim? O senin özel yeteneğin. Yapıcı sensin.”

Dagny ona baktı. Bu söz öylesine gerçek ancak öylesine alakasızdı ki! Ayağa kalktı.

“Hepsi bu kadar mı Jim?”

“Hayır! Hayır! Tartışmak istiyorum!”

“Devam et.”

“Ama sen hiçbir şey söylemedin!”

“Sen de söylemedin.”

“Ama benim demek istediğim, çözülmesi gereken pratik sorunlar var ve bunlar... Örneğin bize son tahsis edilen yeni rayların Pittsburgh deposundan yok olması olayı neydi?”

“Onları Cuffy Meigs çaldı ve sattı.”

“Bunu kanıtlayabilir misin?” Jim savunmaya geçmiş, sesi aksileşmişti.

“Dostların hiç kanıt olanağı, yöntemi, kuralı ya da kurumu bıraktı mı?”

“O halde konuşma. Teorik olma. Biz gerçeklerle uğraşmak zorundayız, bugünkü gerçeklerle... Yani gerçekçi olup mallarımızı bu koşullarda korumanın yollarını bulmalıyız, kanıtlanamayan varsayımların hiç...”

Dagny sesli sesli güldü. İşte biçimsizliğin biçimi, diye düşündü. İşte Jim'in zihninin işleyiş şekli. Jim, Dagny'nin onu Cuffy Meigs'ten korumasını ama bunu, Meigs'i rahatsız etmeden yapmasını istiyordu. Meigs'le mücadele ederken onun gerçek olduğunu kabullenmemesini, onu yenerken oyunu bozmamasını bekliyordu.

"Bu kadar komik olan ne?"

"Biliyorsun."

"Senin neyin var hiç anlamıyorum! Şu son iki ayda ne oldu sana? Geri döndüğünden beri işbirliğinden hiç bu kadar uzak olmamıştın!"

"Ama Jim, iki aydır seninle hiç tartışmıyorum bile."

"İşte ben de onu demek istiyorum!" Jim birden sustu ama Dagny'nin gülümsemesini engelleyemedi. "Yani... ben bir görüşme istedim. Senin durum hakkındaki görüşlerini bilmek istedim..."

"Biliyorsun zaten."

"Ama tek kelime etmedin!"

"Söylemem gereken her şeyi üç yıl önce söyledim. Bu yolun seni nereye götüreceğini söyledim. Ve işte götürdü."

"Yine başladın! Teorilerin ne yararı var? Biz buradayız, üç yıl öncesinde değiliz ki! Geçmişle değil bugünle başa çıkmamız gerek. Belki senin fikrini izleseydik durum farklı olurdu. Belki. Ama gerçek şu ki izlemedik. Şimdi gerçeklerle uğraşmamız gerek. Gerçeği ele almalıyız, o da şimdi, bugün!"

"Eh, al o zaman."

"Efendim?"

"Ele al gerçeğini. Ben yalnızca senin emirlerini alırım."

"Haksızlık bu! Ben senin fikrini bilmek istiyorum."

"Sen güvence istiyorsun Jim. Ve onu elde edemeyeceksin."

"Pardon?"

"Seninle tartışıp da numara yapmana yardımcı olmam. Bir kurtuluş yolu varmış gibi davranmam. Çünkü yok."

“Şey...” Jim’den ne bir patlama geldi ne de öfkeli sözler duyuldu. Yalnızca görevden kaçmak üzere olan bir adamın güvensiz sesi çıktı. “Sen benim ne yapmamı isterdin?”

“Pes etmeni.” Jim bu laf üzerine ona boş boş baktı. “Pes edin... hepiniz. Sen de Washington’daki dostların da yağmacı planlamacılar da tüm yamyam felsefeniz de. Pes edin, yoldan çekilin, iş yapabileceklerin enkazı ele alıp sıfırdan başlamasına fırsat verin.”

“Hayır!” Garip ama beklediği patlama şimdi gelmişti. Bu çılgılık, kafasındaki ideale ihanet etmektense ölmeyi yeğleyen bir insanın çılgılığıydı, oysa ömrünü ideallerden kaçınmakla geçiren, suçluların güdülerıyla hareket edip durmuş bir insandan geliyordu bu tepki. Dagny “ideallerin inkârı ideali”ne böylesi bir sadakat beslemenin nasıl bir şey olabileceğini düşündü.

“Hayır!” diye bağırdı Jim yine. Bu sefer sesi biraz daha kısık, daha boğuk, daha normaldi. Normal iş adamından çıkabilecek bir sese daha çok benziyordu. “Ona imkân yok! Sözü bile edilemez!”

“Kim diyor onu?”

“Boş ver! Ama böyle! Neden hep pratiklikten uzak şeyler düşünüyorsun Dagny? Neden gerçeği olduğu gibi kabullenip ona göre bir şeyler yapmıyorsun? Sen gerçekçisin, yapıcısın, hareket ettirensin, üretensin, Nat Taggart’ın, her seçtiği hedefe ulaşabilecek birisin! Şimdi de bizi kurtarabilirsin. İşleri başarabilmenin bir yolunu bulursun. Eğer istersen!”

Dagny patlayıp gülmeye başladı.

İşte, diye düşünüyordu. İş adamlarının yıllardır görmezden geldiği o gevşek akademik gevelemelerin nihai amacı buydu. Tüm uydurma tanımların, genellemelerin, çorba gibi soyutlukların amacı buydu! Hepsi de objektif gerçeğe boyun eğmenin, devlete boyun eğmek demek olduğunu söyleyip durmuştu. Bir doğa kanunu ile bir bürokrat yönergesi arasında hiçbir fark olmadığını öne sürmüşlerdi. Aç adam özgür değildir, önce insanı beslenme, barınak ve giyim boyunduruğundan kurtarmak gerek, demişlerdi.

Yıllar boyunca. O zaman gün gelecek, gerçekçi Nat Taggart'tan, Cuffy Meigs'in iradesini bir doğa gerçeği olarak kabul etmesi istenecekti. Geri dönülmez ve mutlak bir gerçek olarak. Çelik gibi, ray gibi, yerçekimi gibi. Meigs yapımı dünyayı, objektif ve değiştirilmez bir gerçek olarak kabul etmesi istenecekti. Bunu kabullenip yine de böyle bir dünyada bereket üretmeyi sürdürmesi talep edilecekti. İşte kütüphanelerde ve okullarda kol gezen o sahtekârların, kendi vahiylerini mantık diye, içgüdülerini bilim diye, özelemlerini bilgi diye satanların amacı buydu. Tüm vahşilerin, objektif olmayanların, mutlak olmayanların, izafi olanların, şartlı olanların, muhtemel olanların amacı... Bu tür vahşiler, çiftçinin hasadını kaldırdığını gördüğünde bunu ancak gizemli bir fenomen olarak algılar, hasadı sebep sonuç ilişkisinden uzak, o çiftçinin her şeye kadir, keyfî kararının sonucu olarak görür, hemen harekete geçip çiftçiye yakalar, zincire vurur, aletlerini, tohumlarını, suyunu, toprağını alır, onu çorak kayalıklara gönderir, sonra da, "Şimdi hasat topla ve bizi besle!" diye emir vermeye kalkardı.

Hayır, diye düşündü Jim'in soru sormasını beklerken. Neye güldüğünü anlatmanın yararı yoktu. O bunu nasılsa anlayamazdı.

O da sormadı zaten. Dagny onun koltuğa yığılır gibi yayıldığını ve konuyla hiç ilgisi olmayan sözler mırıldandığını duyup dehşete kapıldı. "Dagny, biz seninle kardeşiz..."

Dagny bunu duyunca dikleşti. Kasları gerilmişti. Sanki karşısında bir katilin silahının namlusu vardı.

"Dagny..." Jim'in sesi yumuşak, genizden, monoton bir inilti gibi çıkmıştı. "Ben demiryolunun başkanı olmayı istiyorum. İstiyorum. Sen her zaman istediğini elde ediyorsun da ben neden edemiyorum? Neden benim isteklerim de seninkiler gibi mümkün olmuyor? Neden sen mutluyken ben acı çekeyim? Ah tabii, dünya senin, onu yürütecek akla yalnız sen sahipsin. O zaman, neden kendi dünyanda acı çekilmesine izin veriyorsun? Sen mutluluk peşinde koşmaya inandığını söylüyorsun ama beni çaresizliğe itiyorsun. Benim de kendi seçtiğim türde bir mutluluğu talep

etme hakkım yok mu? Bu senin bana olan borcun değil mi? Ben senin kardeşin değil miyim?”

Jim’in bakışları tetikleydi. Dagny’nin yüzünde bir acıma kırıntısı arayıp duruyordu. Ama orada tek bulabildiği tiksintiydi.

“Ben acı çekiyorsam bu senin günahın! Senin ahlaki kusurun! Madem kardeşim, demek ki senin sorumluluğundayım... Ama bana istediklerimi veremedin, o yüzden suçlu sensin! İnsanoğlunun yüzyıllar boyunca gelmiş geçmiş tüm ahlaki liderleri böyle diyor... sen kim oluyorsun da buna karşı çıkıyorsun? Kendinden öyle gurur duyuyorsun, kendini öyle saf, temiz ve iyi sayıyorsun ki... Ama ben mutsuz oldukça sen iyi olamazsın. Benim mutsuzluğum, senin günahının ölçüsü! Benim memnuniyetim de senin sevabının ölçüsü! Böyle bir dünyayı istiyorum ben, yani bugünün dünyasını. Bana biraz otorite payı tanıyor, kendimi önemli hissetmemi sağlıyor... İzin ver de iyi sonuç getirsin bunlar bana! Bir şeyler yap! Ne bileyim nedir bu? Zaten senin sorunun ve senin görevin! Sende güçlülük imtiyazı var. Ama bende de zayıf olma hakkı var. Bu ahlaki bir değişmez! Sen bunu bilmiyor musun? Bilmiyor musun? Bilmiyor musun?”

Jim’in bakışları artık uçuşunun tepesinde sallanan bir insanın elleri gibiydi. Telaşla yokluyor, arıyor, ufacık bir kuşku yakalamaya çalışıyor ama Dagny’nin yüzünün o temiz, cilalı kaya gibi ifadesi karşısında gittikçe daha aşağıya kayıyordu.

Sonunda Dagny hiç duygu içermeyen, dengeli bir sesle, “Seni adi,” dedi. Fakat bu sözleri gerçek bir insana yöneltmiyor gibiydi.

Dagny sanki Jim’in uçuşuma yuvarlandığını görüyormuş gibi hisetti. Oysa o yüzde, numarasının tutmadığını gören bir sahtekârın ifadesinden başka bir şey yoktu.

Olduğundan daha fazla tiksinti duymak için bir neden yok, diye düşündü Dagny. Jim’in söyledikleri zaten hep duyulan, her vaazda tekrarlanan şeylerdi. Ama bu söylemlerle ele alınanlar, genellikle üçüncü şahıslar olurdu. Jim ise açık davranmış, birinci tekil kişi olarak konuşmuştu. Dagny kendi kendine, acaba

insanların fedakârlık doktrininin kabullenmesi için, yararlanacak olanların da kendi isteklerini ve eylemlerini doğrudan belirtmesi şart mı, diye sordu.

Gitmek üzere döndü.

“Hayır! Hayır! Bekle!” Jim yine haykırıyordu. Ayağa fırlamıştı. Gözü kolundaki saatteydi. “Vakit tamam! Bir duyuru yapılacak, onu duymanı istiyorum!”

Dagny durdu. Duyduğu merak durmasına yol açmıştı.

Jim radyonun düğmesine bastı, gözlerini Dagny’nin yüzüne açıkça, yoğun bakışlarla, hemen hemen küstahça dikti. O gözlerde hem korku hem de garip, ciddiyetsiz bir beklenti vardı.

Radyo spikerinin panik dolu sesi, “Bayanlar, baylar!” diye duyuldu. “Şili’nin Santiago kentinden, büyük şaşkınlık yaratan bir olayın haberi şu anda elimize ulaşmış bulunuyor!”

Taggart’ın başının ufacık hareketini, kaşlarının şaşkınlık içinde çatılışındaki bir anlık kaygıyı fark etti. Sanki bu sözler tam da onun beklediği sözler değildi.

“Bu sabah saat onda Şili Halk Meclisi, Şili, Arjantin ve diğer Güney Amerika halk cumhuriyetleri için son derece önemli bir konuda karar almak üzere özel bir oturuma davet edilmişti. Seçimleri ‘Her insan kardeşinin koruyucusudur’ sloganıyla kazanıp göreve gelen yeni Şili Devlet Başkanı Sinyor Ramirez’in ilerici politikasına paralel olarak, meclisin bu sabahki oturumunda d’Anconia Bakır’ın Şili’deki varlıklarını millileştirmesi, böylelikle Arjantin Halk Devleti’nin de dünyanın her yanındaki d’Anconia Bakır varlığını kamulaştırmasının yolunu açması bekleniyordu. Ne var ki bu durum yalnızca iki ülkenin en üst düzeyindeki birkaç kişi tarafından biliniyordu. Alınacak önlem, çeşitli tartışmaları ve gerici muhalefeti önlemek amacıyla gizli tutulmuştu. Multi milyar dolarlık d’Anconia Bakır, ülkeye çok cömert bir sürpriz olacaktı.

“Saat on olduğunda, tam başkanın tokmağı, oturumun açılışını ilan etmek üzereyken sanki o tokmak bir tetiği çekmiş gibi,

salon korkunç bir patlamayla sarsıldı, pencerelerin camları kırıldı. Patlama limanda, denizin üzerinde yer almıştı. Milletvekilleri pencerelere koştuğunda, d'Anconia Bakır'ın cevher doklarının çok iyi bilinen manzarasını görecekleri yerde, oradan yükselen upuzun bir alev sütunu gördüler. Cevher dokları parça parça olmuştu.

"Oturum başkanı paniği önledi, oturumu düzene davet etti. Millileştirme yasasının mecliste okunması sırasında sürekli olarak itfaiye sirenleri ve uzaktan gelen çığlıklar duyuluyordu. Esasen kara bulutlarla kaplı, gri bir sabahtı, patlama nedeniyle elektrik nakil hatları da kopmuştu, bu nedenle meclis, teklifi mum ışıkları altında oyladı, bu arada dışarıdaki alevlerin yansıması da tavanda dolaşp durdu.

"Ama sonradan daha da korkunç bir olay meydana geldi. Milletvekilleri, d'Anconia Bakır'ın artık halka ait olduğuna dair müjdeyi ulusa vermek üzere oturuma ara verilmesini istedi. Oysa onlar, mum ışıkları altında oy verirken dünyanın dört bucağından gelen haberler, hiçbir yerde d'Anconia Bakır diye bir şey kalmadığını göstermişti. Bayanlar, baylar, doğru duyduunuz, hiçbir yerde! Aynı anda, saat tam onu gösterirken senkronizasyonun bir mucizesi sonucu, d'Anconia Bakır'ın yeryüzündeki tüm varlıkları, Şili'den Siam'a, İspanya'dan, Pottsville'e, Montana'ya kadar, aynı anda patlamış ve yok olmuştu.

"Dünyanın her yanındaki d'Anconia Bakır çalışanlarına son ücretleri sabah saat dokuzda nakit olarak ödenmiş, dokuz buçukta hepsi iş yerlerinden çıkarılmıştı. Cevher dokları, haddehaneler, laboratuvarlar, ofis binaları tamamen yıkıldı. D'Anconia Bakır'ın limanlardaki cevher yüklü gemilerinden geriye hiçbir şey kalmadı, suyun üzerinde yalnızca mürettebatı taşıyan filikalar görülüyor. D'Anconia madenlerine gelince, kiminin tonlarla parçalanmış kayanın altına gömüldüğü, kiminin de patlama maliyetine değer bulunmadığı anlaşılıyor. Gelen raporlara göre bu madenlerin şaşılabacak bir çoğunluğundaki cevher yıllar önce tükenmiş olmakla birlikte, ocakların işletilmesinin sürdürüldüğü görülmektedir.

“Polis kuvvetleri, sayıları binleri bulan d’Anconia çalışanları arasında, bu canavarca planın nasıl düşünülüp uygulandığını bilen tek bir kişi bulamamıştır. Ama zaten d’Anconia Bakır’ın üst düzey görevlileri artık ortalıkta yoktur. Yöneticilerin, minerologların, mühendislerin ve şeflerin en etkin olanları ortadan yok olmuştur. Bu insanlar, işlerin yürütülmesi ve geçiş döneminin yumuşatılması konusunda halk cumhuriyetinin güvendiği kişilerdir.

“En iş bilir... düzeltiyorum... en bencil kişiler ortadan yok olmuştur. Çeşitli bankalardan gelen raporlara göre d’Anconia Bakır’ın hiçbir yerde hesabı kalmamıştır. Tüm mevduatı son kuruşuna kadar harcanmış bulunmaktadır.

“Bayanlar, baylar, d’Anconia serveti... dünyanın en büyük ve yüzyılların efsanevi malvarlığı artık yoktur. Şili ve Arjantin halk cumhuriyetleri, yeni bir çağın altın şafağı yerine, bir yığın enkaz ve binlerce işsizle kalakalmıştır.

“Sinyor Francisco d’Anconia’ya ne olduğu ya da kendisinin nerede bulunduğu konusunda hiçbir ipucuna ulaşılamamıştır. Kendisi geride hiçbir şey, bir veda mesajı bile bırakmaksızın ortadan kaybolmuştur.”

Teşekkür ederim sevgilim... Tek tek, her birimiz adına teşekkürler sana... Bizi duyamasan da, duymak umurunda olmasa da... Bir cümle değildi bu. Sessiz bir duyguydu, zihninden dua gibi gelip geçiyor, on altı yaşındayken tanıdığı o delikanlının gülen yüzüne yöneliyordu.

O sırada, ellerinin radyoya sarıldığını fark etti. Sanki oradan gelen belli belirsiz tempo, dünyada kalmış tek canlı gücü de ondan ayrılmak istemiyordu. Parazit sesi birkaç saniye daha sürdü, içindeki başka her şeyin öldüğü odayı doldurdu.

Uzaktaki patlamanın yarattığı enkazdan gelen bir işaretmiş gibi, Jim’den gelen sesi fark etti. Yarı inilti, yarı çığlık, yarı homurtu şeklindeydi. Sonra Jim’in omuzları telefonun tepesinde sarsılmaya başladı, akortsuz sesi yükseldi. “Rodrigo, sen bu iş güvenli demiştin! Rodrigo... Ah Tanrım! Buna ne kadar para ya-

tırdım, haberin var mı senin?” O sırada masasındaki öbür telefon çalmaya başladı, Taggart’ın sesi ikinci ahizeye hırladı. Birincisini hâlâ avucunda sıkı sıkıya tutuyordu. “Kapa çenenin Orren! Ne mi yapacaksın? Bana ne, hepsine lanet olsun!”

Ofiste insanlar koşturuyor, telefonlar çalıyor, yakarışlar ve lanetler birbirini kovalıyordu. Jim durmadan, “Santiago’yu bağlayın bana!” diye haykırıyordu. “Washington’a söyleyin, beni Santiago’ya bağlasınlar!”

Dagny uzaklarda bir yerlerde şu anda telefonlara haykıran adamların ne gibi oyunlar oynayıp neleri kaybettiğini zihninde canlandırabiliyordu. Ama Dagny’den çok uzaktaydı hepsi. Mikroskop merceğinin altındaki beyaz alanda kıvranıp duran o minik virgüller gibilerdi. Yeryüzünde bir Francisco d’Anconia gerçeği varken bu insanların nasıl olup da ciddiye alınmayı bekleyebildiğini merak etti.

Gün boyu karşısına çıkan her suratta patlamanın yansımalarını tekrar tekrar gördü. Akşamın karanlık sokaklarında yanından geçtiği her suratta da görmeyi sürdürdü. Eğer Francisco, d’Anconia Bakır için görkemli bir cenaze töreni istemişse, bunu başarmış sayılır, diye düşünüyordu. İşte, New York kentinin sokaklarındaydı. Burası dünya yüzünde olayı anlayabilecek tek kentti. Tüm suratlarda, fısıltılarda, ciddi ve telaşlı bakışlarda, değişken ifadelerde, korkularda, öfkelerde o vardı. İnsanların çoğu tedirgin, güvensiz, beklenti içindeydi ama olayın bir sanayi felaketinin ötesinde olduğunu herkes anlıyordu. Anlamını biliyorlardı ama söylemiyorlardı. Bütün yüzlerde gizliden gizliye acı bir gülüş de vardı. Yokluğa itilen kurbanların, intikamlarının alınması karşısında duydukları o keyifli meydan okumayı yansıtan gülüş...

Akşam yemeği için buluştuklarında aynı şeyi Hank Rearden’in yüzünde de gördü. O kibar restoranın dekoru içinde rahat edebilen tek kişi olarak, upuzun boyuyla, güvenli adımlarla Dagny’nin oturduğu masaya doğru yürüdüğünde, hevesli duyguların yüz hatlarındaki ciddiyetle savaştığını fark etti. Beklenmeyen

sürprizine hâlâ açık, genç bir delikanlı gibiydi. Günün olayından söz etmedi ama Dagny onun kafasındaki tek şeyin bu olduğunu biliyordu.

Rearden kente geldikçe buluşuyor, birlikte kısa, keyifli bir akşam geçiriyorlardı. Ama geçmişleri de ikisinin sessiz onaylarıyla hâlâ canlı tutuluyordu. Çalışmalarında ve mücadelelerinde hiçbir gelecek yoktu ama yine de birbirinin varlığından güç alan iki mütteliklerdi.

Rearden ona bugün yaşananlardan söz etmedi. Francisco hakkında konuşmak istemiyordu. Ama masada otururlarken Dagny, onun gülümsememek için kendini tuttuğunu görebiliyordu. Derken Rearden birdenbire, kısık sesi hayranlıkla dolu halde, “Yeminini tuttu ama değil mi?” dediğinde, kimden söz ettiğini anlamakta zorluk çekmedi.

Şaşırarak, “Yemin mi?” diye sordu Dagny. Aklında Atlantis’teki tapınağın kapısında gördüğü yazı vardı.

“Bana bir şey söylemişti. ‘Sevdiğim kadın adına yemin ederim ki ben senin dostunum,’ deyip çıkmıştı.”

“Öyle.”

Rearden başını iki yana salladı. “Onu düşünmeye hakkım yok. Beni savunmak için yaptıklarını kabul etmeye de hakkım yok. Ama yine de...” Sustu.

“Ama öyleydi Hank. Hepimizi savunmak için... Ve seni de. En çok seni.”

Rearden uzaklara, kentin ötelere doğru baktı. Salonun yan tarafında oturuyorlardı. Onları altmış kat aşağıdaki kentten koruyan tek şey görünmez bir camdı. Fakat kent, anormal derecede uzak görünüyordu. Binaların ancak en alt katları aydınlıktı. Oysa takvim onların oturduğu masanın hizasındaydı. Küçük, can sıkıcı bir dikdörtgen değil, fazla iri ve fazla yakın, esrarengiz bir ekran gibiydi. Üzerinde Eylül 2 yazısı, boş bir film gibi parlıyordu.

Kayıtsız bir sesle konuştu. “Rearden Çelik tam kapasite çalışıyor. Fabrikamdan üretim kotalarını kaldırdılar. Bu özgürlük

beş dakika kadar sürer herhalde. Kendi emirlerinin kaçını lağ-vettiklerini bilemiyorum, bence kendileri de bilmiyorlardır çünkü artık hiçbir şeyi izleyebildiklerini sanmıyorum. Eminim beş altı kere yasayı ihlal etmişimdir ama bunu kimse kanıtlamayacağı gibi kimse tersini de kanıtlayamaz. Tek bildiğim, bu hareketin çetelerinin bana, ‘tam hız ileri’ dediği.” Omuz silkti. “Yarın bir başka gangster onu bir tekmede devirirse herhalde beni de yasayı ihlalden kapatırlar. Ama şu anki planlara göre bana metalimi dökmeye devam etmem için yalvarıyorlar. Ne kadar istersem ve hangi usulle istersem.”

Dagny lokantadaki insanların ara sıra onlara gizli gizli baktığını görüyordu. O yayından bu yana, ortalıkta birlikte görünmeye başladıklarından beri, sürekli fark ediyordu zaten bunu. Rearden’ın korktuğu küçük düşme durumunun yerine, insanların davranışında bir belirsizlik vardı. Kendi ahlaki tutumlarından emin değil gibilerdi. Haklı olduklarından emin görünen bu iki kişi karşısında bir huşu duygusuna kapılıyorlardı. Onlara kaygılı bir merakla, imrenerek, saygı duyarak, bilinmeyen bir standardı ihlal etmekten korkarak, hatta bazen özür diler gibi bakıyorlardı. Sanki içlerinden, “Evli olduğumuz için bağışlayın bizi,” diyorlardı. Bazı bakışlarda öfkeli bir kötülük okunurken bazılarında hayranlık vardı.

“Dagny,” dedi Rearden birdenbire. “Sence o New York’ta mıdır?”

“Hayır. Wayne-Falkland’a telefon ettim. Tuttuğu süitin anlaşması bir ay önce sona ermiş, o da yenilememiş.”

Rearden gülümseyerek, “Bütün dünyada arıyorlar onu,” dedi. “Ama hiçbir zaman bulamayacaklar.” Gülümsemesi birdenbire soldu. “Ben de bulamayacağım.” Sesi yine deminki düz, gri tona, ciddi havaya büründü. “Eh, fabrika çalışıyor ama ben çalışmıyorum. Yaptığım tek şey ülkeyi fırıl fırıl dolaşmak, hurdacıları tarayıp yasadışı malzeme aramak, bulunca satın almak. Saklanmak, yalan söylemek... Yalnızca birkaç ton demir, kömür ya da

bakır bulabilmek için. Bana verdikleri kotaların üzerinde döküm yaptığımı biliyorlar. Ama umursamıyorlar.” Sonra ekledi. “Benim umursadığımı sanıyorlar.”

“Yorgun musun Hank?”

“Sadece ölesiye canım sıkılıyor.”

Dagny düşünüyordu. Bir zamanlar bu insanın aklı, enerjisi, sonsuz becerileri, doğayla daha kolay başa çıkma yolları bulmaya koşullanmışken şimdi insanlardan daha kurnaz davranmaya çalışan bir suçluya dönüşmüştü. Bir insan bu tür bir değişikliğe ne kadar süre dayanabilir, diye merak etti.

Rearden kayıtsız bir sesle, “Demir cevheri bulmak hemen hemen imkânsız hale geldi,” dedi, sonra birdenbire canlanmış gibi ekledi. “Şimdi de bakır bulmak imkânsızlaşacak.” Sırıtiyordu.

Acaba bir insan ne kadar süre kendine karşı çalışabilir, temel isteği başarmak değil de başarmamak olursa bunu ne kadar sürdürebilir, diye düşündü Dagny.

Derken Rearden’ın düşüncelerindeki bağlantı noktasını, onun bir sonraki sözünü duyunca anladı. “Sana söylememiştim ama ben Ragnar Danneskjöld’le tanıştım.”

“Kendisi söyledi bana.”

“Ne? Sen ne zaman...” Sustu. “Tabii,” derken sesi gergin ve neredeyse duyulmayacak gibiydi. “O da onlardan biri olmak zorunda. Tabii tanışmışsındır onunla. Dagny, nasıl insanlar onlar? Yani o... Hayır, cevap verme.” Sonra hemen ekledi. “Demek ben onların bir ajanıyla tanışmışım...”

“İki tanesiyle tanıştın.”

Rearden’ın ilk tepkisi sessizlik oldu. Sonra, “Tabii,” dedi. “Biliyordum ama bildiğimi kendime itiraf edemiyordum... Onların adam toplama görevlisiydi o, değil mi?”

“İlklerden ve en iyilerden biri.”

Rearden sesli sesli güldü. Çıkardığı seste acı ve özlem vardı. “O gece... Ken Danagger’ı aldıkları gece... bana kimseyi yollamadılar sanmıştım ...”

Yüzünü ifadesizleştirmek için gösterdiği çaba, kendine görme izni vermediği güneşli bir odanın kapısını kilitlediğini gösterir gibiydi. Bir süre sonra yine heyecansız bir sesle konuştu: “Dagny, geçen ay konuştuğumuz yeni raylar var ya... onları verebileceğimi sanmıyorum. Üretim sınırlandırmasını kaldırmadılar. Satışlarımı hâlâ onlar kontrol ediyor, metalimi istedikleri gibi kullanıyorlar. Defterlerin işlenmesi öyle bir keşmekeş halinde ki her hafta birkaç ton çalıp karaborsaya aktarabiliyorum. Sanırım bunun da farkındalar. Görmezden geliyorlar. Şu ara beni düşman etmek istemiyorlar. Ama çekebildiğim her gramı, acil durumdaki bazı müşterilerime yolluyorum. Geçen hafta Minnesota’daydım Dagny. Orada neler olduğunu gördüm. Ülke açlıktan ölecek. Gelecek yıl değil, hemen bu kış. Birkaçımız hemen bir şeyler yapmazsak insanlar ölecek. Hiçbir yerde tahıl rezervi kalmadı. Nebraska gitti, Oklohoma çöktü, Kuzey Dakota terk edildi, Kansas sürünüyor... Bu kış buğday bulunmayacak. Ne New York için ne de doğu kentleri için. Minnesota son tahıl depomuz. Peş peşe iki yıl kötü ürün almışlar. Ama bu sonbahar rekolteleri iyi. Tarım makineleri sanayisinin durumuna hiç baktın mı? Fabrikaların hiçbirisi büyük değil, güçlü değil. Washington’ın çeteleriyle başa çıkamaz, nüfuz tacirlerinin paylarını ödeyemezler. Üçte ikisi kapandı bile, geri kalanları da kapanma yolunda. Ülkenin her yanındaki çiftlikler de siliniyor, alet yokluğu yüzünden. Minnesotalı çiftçileri bir görmeliydin. Tarlalarını sürmeye harcadıkları zamandan çoğunu, onarılamayacak traktörleri onarmaya çalışmakla geçiriyorlar. Şu geçtiğimiz ilkbahara kadar nasıl dayanabildiklerini bilmiyorum. Buğdaylarını nasıl ekebildiler anlayamıyorum. Ama yapmışlar. Yapmışlar işte.” Yüzünde yoğun bir ifade vardı. Ender rastlanan, çoktan unutulmuş bir manzaraya bakıyor gibiydi. İnsanlar vardı o manzarada. Dagny onu hâlâ işine bağlayan şeyin ne olduğunu o zaman anladı. “Dagny, yeni hasat için alet gerek onlara. Ben fabrikadan tırtıklayabildiğim tüm metali, tarım aleti yapanlara satıyorum. Veresiye. Onlar da işleyip son hızla Minnesota’ya yollu-

yorlar. Onlar da aynı koşullarla satıyor. Yasadışı ve veresiye. Ama paralarını bu sonbahar alacaklar, ben de alacağım. Sadakaymış, cehennemin dibine! Biz üreticilere yardım ediyoruz! Hem de ne üretici! İnatçı üretici bunlar! Miskin 'tüketiciler' değil. Kredi veriyoruz, iane değil. Beceriye destekliyoruz, ihtiyacı değil. Kenara çekilip o adamların ezilmesini, bu arada nüfuz tacirlerinin zenginleşmesini seyretmeye yokum ben!"

Rearden'ın gözlerinin önünde Minnesota'da gördüğü bir sahne vardı. Terk edilmiş bir fabrika... pencere boşluklarından güneşin son ışıkları sızıyor. Kiremitleri dökülmüş, kapısında yarısı silik bir tabela: Ward Hasat Şirketi.

"Yo, biliyorum," dedi birdenbire. "Onları bu yıl kurtarırsınız, yağmacılar gelecek yıl yiyip bitirir. Ama yine de bu kış kurtarmış oluruz... İşte bu yüzden sana ray çalamayacağım. Yakın gelecekte yapamam en azından. Elimizde de zaten yakın gelecekte fazla yok. Ülkeyi beslemenin ne yararı var, onu da bilmiyorum. Hele ki demiryollarını kaybedeceksek... Ama yiyecek yoksa demiryolu ne işe yarar ki?"

"Zıyanı yok Hank. Biz elimizdeki raylarla da bir süre idare edip..." Sustu.

"Bir ay mı?"

"Kış boyu... umuyorum."

Sessizce otururlarken bir başka masadan tiz bir ses onlara kadar ulaştı. Dönüp baktıklarında, köşeye sıkıştığı için tabancasına uzanmak üzere olan gangsterlere benzeyen bir adam gördüler. Yanındaki asık suratlı adama, "Antisosyal yıkım eylemi," diye hor-murdanıyordu. "Hem de bakırın bu kadar kıt olduğu bir dönemde buna izin veremeyiz! Bunun gerçek olmasına izin verilemez!"

Rearden birdenbire kafasını çevirdi, kente doğru bakmaya koyuldu. Alçak sesle, "Onun nerede olduğunu bilmek için her şeyi feda ederdim," dedi. "Sadece şu anda nerede olduğunu bileyim!"

"Bilsen ne yapardın?"

Rearden çaresizlik içinde başını eğdi. “Ona yaklaştırmaya kalkmazdım. Ona gösterebileceğim tek saygı, bağışlanamayacak durumdayken bağışlanmayı dilememek olur.”

Sessiz kaldılar. Çevredeki diğer sesleri dinliyorlardı. Lüks salonun her yanına panik hâkim olmaya başlamıştı.

Dagny aynı duygunun, her masanın görünmez konuğu olarak orada bulunduğunu daha önce fark etmemişti. Sohbet hangi konuda olursa olsun ikide bir ortaya bu mesele çıkıyordu. Gerçi insanlar masalarda otururken yerlerinde büzülmüyorlardı ama sanki salon çok fazla genişmiş, kendileri çok fazla orta yerdeymiş gibi bir halleri vardı. Camlardan, lacivert kadifelerden, alüminyumdan ve yumuşak ışıklardan oluşmuş bir salondalardı. Bu salona sayısız kaçınmaların sonucunda gelmiş gibilerdi. Salon sanki uygar bir yaşam biçimi varmış gibi davranmalarını kolaylaştıracaktı. Ama ilkel şiddetle ilgili bir olay, onların o uygar dünyasını da patlatmış, artık onu da göremez duruma düşmüşlerdi.

Bir kadın dehşet dolu bir sesle, “Nasıl yapar? Nasıl yapar?” diyordu. “Bunu yapmaya hakkı yoktu!”

Kelimeleri ağzından kopuk kopuk çıkan, devlet dairesinde çalışıyormuş gibi görünen bir genç, “Bir kaza bu,” diyordu. “Bir dizi rastlantı. İstatistik olasılık grafikleri bunu kolayca kanıtlayabilir. Halk düşmanlarının güçlerini abartan söylentiler yaymak vatanseverlik değildir.”

Bir öğretmen kadar otoriter bir sese sahip kadın, “Doğruymuş, yanlışmış, bunlar akademik tartışmalara uygun şeyler,” diyordu. “Ama bir insan kendi fikirlerini nasıl bu kadar ciddiye alır da koskoca bir serveti, insanların en çok ihtiyaç duyduğu bir sırada yok eder?”

Yaşlı bir adam, çok acı bir sesle söyleniyordu. “Anlayamıyorum! Hele ki insanoğlunun yaratılıştan gelen o gaddarlığını zapturapt altına almak için yüzyıllar boyunca bu kadar çaba sarf edildikten, insaniyet yolunda eğitim yapıldıktan ve doktrin geliştirildikten

sonra..." Bir kadının şaşkın sesi yükseldi, sonra sönüverdi. "Ben de kardeşlik çağında yaşadığımızı sanıyordum..."

Genç bir kız, "Korkuyorum," deyip duruyordu. "Korkuyorum... Nedenini bilmiyorum aslında! Yalnızca korkuyorum!"

Salonun karşı tarafındaki bir kadının boğuk çığlığı ve görüş alanının kenarında yarı fark edilen bir hareket, Dagny'nin de başını çevirip kente bakmasına yol açtı.

Takvim aslında ekranın gerisindeki bir odaya yerleştirilmiş mekanizma tarafından yönetilmekteydi. Orada aynı film her yıl yeniden oynuyor, günleri sırayla yansıyor, tempo hiç değişmiyor, tarih tam gece yarısı değişiyordu. Dagny'nin o anda başını çevirmesi, dünyanın yörüngesinin tersine dönmesi kadar şaşılacak bir olayı görebilmesini sağlamıştı. "2 Eylül" yazısı yukarıya doğru kaydı, ekrandan çıktı.

Koskoca sayfada zamanı durduran bir yazı belirdi. Dünyaya yönelik bir mesajdı bu; dünyanın motoru olan New York'a da bir mesajdı. Dagny o ekranda el yazısıyla şu sözleri okuyordu:

Arkadaş, kendin kaşındın!

Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d'Anconia

Hangi şokun daha büyük olduğunu anlayamadı Dagny: Yazıyı görmek mi, yoksa Rearden'in kahrkahası mı? Rearden ayağa kalkmış, arkasında kalan salonun gözü önünde, onca panik dalgasını sindiren bir sesle gülüyordu. Bir selamlama, reddetmeye çalıştığı armağanın bir kabulü gibiydi gülüşü. Sesinde rahatlama, zafer ve teslimiyet vardı.

7 Eylül akşamı Montana'da bir bakır tel koptu ve Stanford Bakır Madeni önünde, Taggart Transcontinental'ın yan hattında yükleme yapan vincin motorunun durmasına sebep oldu.

Maden ocağı üç vardiya halinde çalışıyordu. Gecesi gündüzü birleşmiş, bir tek upuzun çizgi halinde uzuyordu. Amaç, bir daki-

kayı bile ziyan etmemekti. Zerre kadar bakırın bile ülkenin sanayi çölüne ulaşabilmesi için elden gelen her şey yapılıyordu. Vinç, tam mallar trene yüklenirken stop etmişti. Birdenbire durmuş, akşam göklerine doğru yükselen başı eğik kalmış, bir dizi boş vagonla, taşınmaz hale gelen bakırın arasında öylece kalakalmıştı.

Demiryolunun ve madenin adamları, gözleri kamaşmış gibi, şaşkınlık içinde kalakalmıştı. Eldeki onca karmaşık malzeme arasında, matkaplar, motorlar, rampalar, ayar mekanizmaları, aydınlanma sistemleri arasında, vinci tamir edecek bir tek tel dahi olmadığını anlamışlardı. On bin beygir gücüne sahip jeneratörlerin yürüttüğü transatlantiğin, bir tek çengelli iğne eksik olduğu için yok olup gitmesine benziyordu bu durum.

İstasyon görevlisi genç bir adamdı. Atik, keskin sesli biriydi. İstasyon binasından bir teli söküp getirdi, vinci yeniden çalışır duruma döndürdü. Cevher çatırtılar içinde vagonlara akmayı sürdürürken istasyon pencerelerinde mumların titrek ışığı göz kırpyordu.

Dagny kendi özel dosyasını kaldırıp çekmeceyi kapatırken, “Minnesota, Eddie,” dedi karanlık bir sesle. “Minnesota bölümüne söyle, tel stoklarının yarısını hemen Montana’ya yollasınlar.”

“Ama... Ulu Tanrım, Dagny! Hasat sezonunun en hareketli günleri yaklaşırken...”

“Onlar bir yolunu bulur, yani öyle sanıyorum. Bir tek bakır üreticisini bile kaybetmeyi göze alamayız.”

Dagny, James Taggart’a durumu bir kere daha hatırlattığında Taggart, “Ama ben ayarladım!” diye bağırdı. “Bakır telde sana birinci derece öncelik aldım. En önde biz varız. Sana kartları, sertifikaları, dökümanları, başvuruları hep verdim... Daha ne istiyorsun?”

“Bakır tel istiyorum.”

“Ben yapılabilecek her şeyi yaptım! Kimse beni suçlayamaz!”

Dagny onunla tartışmadı. Öğleden sonra çıkan gazete, Taggart’ın masasında duruyordu. Dagny’nin gözü de arka sayfadaki

bir habere takılmıştı: California'da eyaletin işsizlerine yardım amacıyla bir Acil Durum Vergisi konmuştu. Her yerel şirketin brüt gelirinin yüzde ellisi, diğer tüm vergilere göre öncelikle tahsil edilecekti; California petrol şirketleri işi bırakmıştı.

Washington'dan gelen ses telefonda, "Kaygılanmayın Bay Rearden," diyordu. "Size kaygılanmayasınız diye güvence vermek istedim." "Hangi konuda?" diye sordu Rearden. Şaşırılmıştı. "California'daki o geçici karışıklık konusunda. Hemen düzeltereğiz o işi. Hukuk dışı bir adım atılmış. Eyalet valisinin, ulusal vergileri zarara uğratacak bir vergi koymaya hakkı yoktu. Derhal görüşmelere başlıyoruz, adil bir çözüm yolu bulacağız. Ama bu arada, eğer California petrol şirketlerinin vatanseverlikten uzak tutumu sizi endişelendirdiyse, Rearden Çelik'in ihtiyaç önceliğinde en baş sıraya yerleştirildiğini size söylemek istedim. Ülkenin neresinden olursa olsun, tüm petrol ihtiyaçlarınızla ilgili en yüksek önceliğiniz var Bay Rearden... O sebeple bu kış yakıt konusunda kaygılanmanıza gerek olmadığını size bildirmek istedim!"

Rearden telefonun kulaklığını yerine koyarken kaşları kaygıyla çatılmıştı. Mesele yakıt değildi. California petrol alanlarının kapanması da değildi. Bu tür olaylar artık sıradan olmaya başlamıştı çünkü. Ama Washington'daki planlamacıların onu avutma gereği duymaları çok kaygı vericiydi. Yeni bir şeydi bu. Bunun anlamı ne, diye merak etti. Yıllar süren mücadelesi içinde öğrendiklerine göre hiç nedensiz gibi görünen bir düşmanlıkla başa çıkmak o kadar zor değildi. Ama hiç nedensiz gibi gözükken bir şefkat gösterisi pek çirkin bir tehlikeydi. Aynı duyguyu aynı gün bir kere daha hissetmişti. Fabrikanın binaları arasındaki yolda ilerlerken, yığılmış gibi kambur duran, bir yandan da tokat yemeyi bekliyormuş gibi bir küstahlık yansıtan Philip'i, kardeşini görmüştü.

Rearden Philadelphia'ya döndüğünden beri eski evine uğramamış, ailesinden hiçbir haber almamış, yalnızca gerekli faturaları ödemeyi sürdürmüştü. Derken son birkaç hafta içinde, bir değil

iki kere Philip'i fabrikada sebepsiz dolaşırken görmüştü. Philip ondan kaçmaya mı çalışıyor, yoksa dikkatini çekmeye mi çalışıyor, pek emin olamıyordu. Her ikisi de doğruydı sanki. Philip'in amacını bulamıyordu. Ancak belki anlaşılmaz bir destek... Ama Philip daha önce ona hiç böyle bir şey sunmuş değildi.

Rearden ona ilk rastladığında şaşırarak, "Sen burada ne arıyorsun?" dediğinde Philip muğlak bir cevap vermiş, "Aslında ofisine gelmemi istemediğini biliyorum," demişti.

"Ne istiyorsun?"

"Şey... hiçbir şey aslında. Ama... annem seni merak etti."

"Annem istediği zaman bana telefon açabilir." Philip buna cevap vermemiş ama yutturamadığı rahat bir tavır takınmaya çalışarak ona işi, sağlığı ve çalışmaları hakkında sorular sormuştu. Sorular konunun garip biçimde uzağına düşmüştü hep. İşleri sormaktan çok, Rearden'ın iş dünyasına yönelik duygularını soruyor gibiydi. Rearden sonunda onun sözünü kesmiş, elini sallayıp gitmesini işaret etmiş, oradan uzaklaşmış, ama içinde açıklayamadığı durumla ilgili tedirgin edici bir duygu kalmıştı.

İkinci seferinde Philip tek açıklama olarak, "Neler hissettiğini bilmek istiyoruz," demişti.

"Biz dediğin kim?"

"Şey... Annem ve ben. Zor zamanlar geçiriyoruz. Annem senin bu durumlar hakkında neler hissettiğini bilmek istiyor."

"Söyle ona, bir şey hissetmiyorum." Bu sözler Philip'i garip bir şekilde etkilemişti. Sanki duymaktan en çok korktuğu cevap buydu. Ardından Rearden, "Git buradan," demişti bezgin bir sesle. "Bir daha beni görmek istediğinde randevu al, ofisime gel. Ama söyleyecek bir şeyin yoksa sakın gelme. Burası insanların duyguları konuşacağı bir yer değil. Ne benim duygularımı ne de başkalarınınkini."

Philip telefon edip randevu istememişti. Ama işte yine buradaydı. Devasa fırınlara karşı kambur duruyor gibiydi. Hem

suçluluk hem kibir yansıtan bir duruştu bu. Hem casusluk ediyormuş hem de aylak aylak dolaşıyormuş gibi.

Rearden'ın yüzündeki öfkeli ifadeye cevap olarak telaşla, "Ama söyleyecek bir şeyim var!" diye bağırdı.

"Neden ofisime gelmedin?"

"Beni ofisinde istemiyorsun."

"Seni burada da istemiyorum."

"Ama ben yalnızca... Yalnızca düşünceli davranmaya, sen bu kadar meşgulken zamanını çalmamaya çalışıyorum. Çok meşgulsün, değil mi?"

"Eee?"

"Şey... seni boş bir anında yakalayıp konuşmak istedim."

"Ne konuda?"

"Ben... şey, benim bir işe ihtiyacım var."

Bunu kavga eder gibi söylemiş, kendini biraz da geri çekmişti. Rearden durmuş ona boş boş bakıyordu.

"Henry, iş istiyorum. Burada, fabrikada. Bana yapacak bir iş vermeni istiyorum. İşe ihtiyacım var. Hayatımı kazanmaya ihtiyacım var, sadakadan usandım." Söyleyecek söz arıyor gibiydi. Sesi hem gücenik hem yakarış doluydu. Yalvarıp yakaracak duruma düşürülmenin ona yapılmış bir haksızlık olduğu havasındaydı. "Kendi hayatımı kendim kazanmak istiyorum. Sadaka istemiyorum. Bana bir şans tanımanı istiyorum!"

"Burası fabrika Philip, kumarhane değil."

"Ne?"

"Biz şansa oynamayız, şans da dağıtmayız."

"Bana bir iş vermeni istedim sadece!"

"Neden vereyim?"

"İhtiyacım olduğu için!"

Rearden eliyle kapkara fırınlardan fışkırıp göklere yükselen alevleri gösterdi. "Benim de şu fırına ihtiyacım vardı Philip. Ama onu bana veren şey, ihtiyaç duymam değildi."

Philip'in yüzü sanki bu söyleneni hiç duymamış gibiydi. "Resmî olarak işe adam almış gibi göstermek zorunda değilsin, o yalnızca bir teknik durum. Beni alırsan arkadaşlarım hiç itiraz etmeden kabul eder ve..." Rearden'in gözlerinde gördüğü bir şey Philip'in hemen susmasına sebep oldu. Sonra öfke dolu, sabırsız bir sesle, "Ee, ne var?" diye sordu. "Yanlış bir şey mi söyledim?"

"Söylemediğin şey yanlış."

"Efendim?"

"Söylememek için kıvrandığın şey."

"Neymiş?"

"Hiçbir işime yaramayacağın."

"Sen onu mu..." Philip lafa kendini haklı gören bir tonda başlamış fakat hemen susmuş, sözünü yarım bırakmıştı.

Gözleri uzaklara doğru kaydı. Konuştuğunda sesi, kör atışlar yapmaya çalışıyor gibiydi. Birbiriyle ilgisiz sözler çıkıyordu ağzından. "Herkesin yaşayabilme hakkı vardır. Kimse bana bir şans vermezse ben o imkânı nasıl bulacağım?"

"Ben benimkini nasıl buldum?"

"Ben bir çelik fabrikasının sahibi olarak doğmadım."

"Ya ben?"

"Sen ne yapıyorsan ben de yapabilirim. Tabii bana öğretirsen."

"Bana kim öğretti?"

"Neden bunu tekrarlayıp duruyorsun? Senden söz etmiyoruz ki!"

"Ben ediyorum işte."

Bir saniye sonra Philip mırıldandı. "Senin kaygılanacak neyin var? Burada sorun senin hayatını kazanman değil!"

Rearden parmağıyla fırının alevleri önünde çalışan tulumlu adamları gösterdi. "Onların yaptığını yapabilir misin?"

"Anlamıyorum, neden hep..."

"Seni o göreve koyarsam ve sonra çeliğin ısınıp mahvedersen ne olacak?"

“Hangisi daha önemli? Senin lanet olası çeliğini dökmen mi yoksa benim yemek yiyebilmem mi?”

“Çelik dökülmezse nasıl yemek yemeyi düşünüyorsun?”

Philip’in yüzünde bir sitem belirdi. “Şu anda seninle tartışabilecek durumda değilim çünkü güçlü durumda olan sensin.”

“O zaman tartışma.”

“Hı?”

“Çeneni kapat ve buradan git.”

“Ama benim demek istediğim...” Sustu.

Rearden sesli sesli güldü. “Senin demek istediğin, benim çenemi kapatmam gerektiği çünkü güçlü olan benim. Sana teslim olmam gerek çünkü hiç gücün yok... Öyle mi?”

“Bir ahlaki ilkeyi amma da kaba biçimde ifade ediyorsun!”

“Ama senin ahlaki ilken aslında bu, değil mi?”

“Ahlak konularını materyalist terimlerle tartışamazsın.”

“Biz bir çelik fabrikasında işe girmekten konuşuyoruz... ve çelik fabrikaları son derece materyalist yerlerdir!”

Philip’in vücudu biraz daha büzüldü, sıkıştı, gözleri biraz daha matlaştı. Sanki çevresindeki bu ortamdan korkuyor ama bunun aslında gerçek olmadığına kendini inandırmaya çalışıyordu. İnilti çıkan bir sesle konuştu: “Günümüzde evrensel olarak kabul edilmiş bir gerçek bu. Herkesin bir işte çalışma hakkı var.” Sesi yükseldi. “Benim de var!”

“Var mı? Öyleyse git, al hakkını.”

“Hı?”

“Git bul işini. Hangi ağaçta yetişiyorsa git oradan topla.”

“Benim demek istediğim...”

“Ağaçta bitmiyor, öyle mi? İhtiyacın var ama kendin yaratmıyorsun onu, öyle mi? Yani sen, benim yaratacağım bir işe ihtiyaç duyuyorsun, öyle mi?”

“Evet!”

“Ya yaratmazsam?”

Sessizlik uzuyor, saniyeler saniyeleri izliyordu. “Seni anlamıyorum,” dedi Philip. Sesinde hem kızgın hem şaşkınlık vardı. Sanki provasını çok kere yaptığı bir rolün sözlerini tekrarlıyor ama cevap olarak yanlış şeyler geliyordu. “Neden artık seninle konuşulmuyor, anlayamıyorum.

Ne tür bir teoriye yöneldiğini ve ...”

“Yo, anlıyorsun.”

Philip sözlerinin başarısız olabileceğine inanmayı reddediyormuş gibi direndi. “Sen ne zamandan beri soyut felsefeye yöneldin? Alt tarafı bir iş adamısın, ilke sorunlarıyla uğraşacak yeterliliğin yok. Bu konuları uzmanlarına bırakmalısın. Onlar da yüzyıllardan beri görüş birliği içinde...”

“Yeter artık Philip. Nasıl bir oyun oynuyorsun?”

“Oyun mu?”

“Bu ani ihtiras neden?”

“Şey, böyle bir zamanda...”

“Nasıl bir zaman?”

“Eh, herkesin bazı hakları vardır. Kimse fırlatılıp atılamaz. Durum bu kadar belirsizken herkesin bir güvencesi olmalı. Ayağını basacak bir yeri... Yani böyle bir zamanda sana bir şey olsa, benim hiçbir...”

“Bana ne olmasını bekliyorsun?”

“Bir şey beklemiyorum!” Bu çılgılıkta anlaşılma bir içtenlik vardı. “Hiçbir şey olmasını beklemiyorum! Sen bekliyor musun?”

“Ne gibi?”

“Ne bileyim... Ama bende senin verdiğin sadakalardan başka hiçbir şey yok ve... fikrini her an değiştirebilirsin.”

“Öyle.”

“Ve sana karşı hiçbir silahım yok.”

“Neden bunu fark edip kaygılanman bunca yıl sürdü? Neden şimdi?”

“Çünkü... çünkü sen değiştin. Eskiden bir görev duygun, bir ahlaki sorumluluğun vardı ama... onu kaybediyorsun. Kaybettiğin doğru, değil mi?”

Rearden durmuş onu sessizce inceliyordu. Philip’in durmadan soru sormaya yönelmesinde bir gariplik vardı. Sözleri öylesine sarf ediyor gibiydi ama o aşırı rahat sorularda ne hedeflediği saklı olmalıydı.

Philip birdenbire diklendi. “Eh, ben yükü senin omuzlarından almaya hazırım, yani eğer sana yüksem! Sen bana bir iş ver, sonrasında vicdanın seni bir daha hiç rahatsız etmez!”

“Etmiyor zaten.”

“İşte demek istediğim o! Aldırmıyorsun. Hiçbirimize ne olduğu umurunda değil, değil mi?”

“Kimlere?”

“Anneme ve bana. Ve genel olarak insanlara! Ama ben senin içindeki iyi insana ricacı olacak değilim, beni bir anda fırlatıp atabileceğini biliyorum, o yüzden de...”

“Yalan söylüyorsun Philip. Seni kaygılandıran bu değil. Eğer bu olsa bir miktar para isterdin, iş değil...”

“Hayır! Ben iş istiyorum!” Çılgılığı hemen geldi. Telaşlıydı. “Beni parayla satın almaya çalışma! Ben iş istiyorum!”

“Kendini topla, seni sefil yaratık. Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?”

Philip kelimeleri ağzından çaresiz bir nefretle, tükürür gibi çıkardı. “Benimle böyle konuşamazsın!”

“Ya sen?”

“Ben yalnızca...”

“Seni satın almak ha? Neden seni satın alacaktım? Bir tekmede fırlatıp atabilecekken! Onu yıllar önce yapmam gerekirdi zaten!”

“Eh, ne de olsa senin kardeşinim ben!”

“Bu ne anlama geliyor?”

“İnsanın kardeşi için bazı duygular beslemesi beklenir.”

“Sen besliyor musun?”

Philip’in dudakları aralandı ancak cevap gelmedi. Bekliyordu. Rearden onun beklemesine izin verdi. Philip mırıldandı. “En azından senden beklenen... duygularıma biraz anlayış göstermendi. Ama yapmadın.”

“Sen benim duygularıma anlayış gösterdin mi?”

“Senin duyguların mı? Duyguların mı?” Philip’in sesindeki hainlik değildi. Çok daha beter bir şeydi. Gerçekten ve samimiyetle şaşırmış ve gücenmişti. “Sende duygu yok ki! Sen hiçbir zaman hiçbir şey hissetmedin! Hiçbir zaman acı çekmedin!”

Yılların birikimi Rearden’ın suratına tokat gibi inmişti. Tıpkı John Galt Hattı’nın lokomotifinde o gün hissettiği şeyi hissetti... Philip’in gözleri, o solgun gözler, insanlığın nerelere kadar alçalabileceğinin simgesi gibiydi. Tartışmasız bir acı, ona ek olarak da bir iskeletin, yaşayan insana ettiği işkence, ondan acıyı en yüce değer olarak kabul etmesini istemesi... Sen hiç acı çekmedin, diyordu o gözler onu suçlarcasına... Oysa o, maddenlerinin elinden alındığı gece, ofisindeki halini görüyordu, Armağan Sertifikası’nı imzalayıp Rearden Metal’i teslim edişini görüyordu, bir ay boyunca uçakla Dagny’nin kalıntılarını arayışını görüyordu. Sen hiç acı çekmedin diyordu o gözler, kendini haklı bulan bir tiksinti duygusuyla. Oysa Rearden, tüm bu olaylar karşısında nasıl gururla dikildiğini, kendini acıya teslim etmemek için nasıl mücadele ettiğini, aşkının getirdiği duyguları, sadakatin, varoluşun amacının sevinç olduğunu, sevincin de tesadüfen gelmediğini ve kazanılması gerektiğini, esas ihanetin, bir anlık işkence karşısında o düştten vazgeçmek olduğunu düşünüyordu. Gözlerin o ölü bakışları, hiç acı çekmedin, diyordu ona. Hiçbir şey hissetmedin. Çünkü hissetmek yalnızca acı çekmektir... Sevinç diye, zevk diye bir şey yoktur, yalnızca acı vardır veya acının yokluğu vardır. Ya acı ya da sıfır, yani insanın hiç acı çekmemesi. Ben acı çekiyorum, çektiğim acıdan çarpılmış durumdayım, ben katıksız acıdan oluşmuşum, bu saflıktır, bu benim değerimdir...

Sana gelince, bükülmemiş, yakınmayan sen... kendi acısız bedenini kesip benimkini onarman gerek. Duygusuz ruhunu kesip benimkini yamaman gerek. İşte o zaman nihaî ideale ulaşırsınız, hayata karşı zafer kazanırsınız, sıfır yenersiniz!

“Philip,” dedi. “Çek git buradan.” Sesi karanlığı aydınlatan güneş ışığı gibiydi. Yalın, kuru bir sestti. Bir iş adamının gündelik sesiydi. Bu sağlıklı ses, düşmanına öfke ya da korku sunarak onu yüceltemeyen kişinin sesiydi. “Bir daha da asla bu fabrikaya gelmeye çalışma çünkü içeri girmeye kalkarsan seni dışarı atmak üzere her kapıya emir verilmiş olacak.”

Philip hem tedbirli hem de kızgın bir sesle, “Eh, ne de olsa dostlarıma söyleyip kendimi burada bir işe tayin ettirebilirim, seni de bunu kabul etmeye mecbur edebilirim!” dedi.

Rearden uzaklaşmak üzere harekete geçmişken durdu, dönüp kardeşine baktı.

Philip’in gerçek durumu aniden fark etmesi, bir düşünceyi kavrama biçiminde olmadı. Karanlık bir duygu biçiminde oldu. Esasen onun sahip olduğu tek kavrayış biçimi de buydu. Büyük bir korku hissetti içinde. O korku gırtlığına sarılıyor, midesine kadar inen yolu titretiyordu. Karşısında fabrikanın binaları yayılmıştı. Alev ve buhar püskürüyordu binalar, kepçe kepçe erimiş maden akıtıyordu. Açık kuyularda akkor halinde kömürler vardı. Vinçler kafasının üzerinden geçiyor, tonlarca çeliği görünmez bir mıknatıs gücüyle taşıyordu. Bu yerden korktuğunu kavradı o anda. Ölesiye korkuyordu. Şu karşısındaki adamın koruması ve rehberliği olmasa hareket bile edemeyeceğini anlıyordu. Karşısında hiç hareketsiz duran uzun boylu insana baktı. Gözleri sabit bakan, kayaların içini görebildiği için bu yeri inşa edebilmiş adama... Bir kararı zorla kabul ettirmeye çalıştığı bu adamın, ne kadar kolaylıkla bir kepçeyi yanlış yerde boca edebileceğini, bir vincin yükünü birkaç metre erken düşürebileceğini kavradı... Ondan geriye hiçbir şey kalmazdı o zaman. Tek güvencesi, böyle şeyleri kendisinin düşünebilmesi, Hank Rearden’in düşümemesi idi.

Philip, “Ama bu işi dostça koşullarda halletsek daha iyi olur,” dedi.

Rearden, “Aklın varsa,” deyip uzaklaştı.

Rearden hiçbir zaman anlayamadığı düşmanlarının hayaline bakarken, acıya tapan insanlar bunlar, diye düşünüyordu. Evet, acıya tapan. Canavarca bir şey gibi görünüyordu, ama garip olan, bunun bir öneminin de olmamasıydı. Hiçbir şey hissetmiyordu. Cansız bir objeye karşı duygu geliştirmeye çalışıyor gibiydi. Yamaçtan aşağı, onu ezmek niyetiyle kayıp inen çamurlara karşı duygu geliştirmek gibi. İnsan çamurdan kaçır ya da istinat duvarı örüp ezilmekten kurtulurdu ama o cansız harekete karşı öfke, güceniklik ya da herhangi bir ahlaki kaygı geliştirmeye imkân yoktu. Hayat yoktu çünkü o şeylerde.

Philadelphia’daki mahkeme salonunda oturup boşanma sürecinin yasal adımlarını seyrederken de yine aynı mesafeli kaygısızlık duygusu sürüyordu içinde.

Duruşmada kalkıp konuşanların mekanik genellemelerini, sahte kanıtlarını, anlamsız uzatma taktiklerini izledi. İnsanlara bunları yapsınlar diye para vermişti. Çünkü yasa ona başka türlü özgür kalma hakkı tanımıyordu. Gerçekleri söyleme hakkına sahip değildi. Kaderini tayin edecek yasa, objektif olarak tanımlanmış kurallara dayanmıyor, buruşuk yüzlü, kurnaz gözlü yargıcın insafına bağlı kalıyordu.

Lillian salonda yoktu. Avukatı ara sıra birtakım hareketler yapıyor, bu hareketler için harcadığı enerji de parmaklarının arasından suyun akmasına izin verirken harcanan enerjiye benziyordu. Verilecek hükmün ne olacağını hepsi önceden biliyordu. Aslında bunun nedenini de biliyorlardı. Yıllardır başka hiçbir neden çıkmamıştı ortaya. Standart yoktu, yalnızca kapris vardı. Bunu kendi hakları olarak görüyor, sanki prosedürlerin amacı, olayı yargılamak değil de kendilerine istihdam yaratmakmış gibi, sanki o kalıp sözleri söylemek hiçbir sorumluluk taşıymıyormuş gibi, yanlış ve doğru, mahkeme salonlarına ait olmayan iki kavrammış

gibi davranıyorlardı. Adalet dağıtan insanlar, aslında adalet diye bir şeyin olmadığını bilecek kadar bilgeymiş gibi... Durmadan kendilerini objektif gerçekten kurtaracak ritüelleri vahşiler gibi tekrarlayıp duruyorlardı.

Ama Rearden'ın on yıllık evliliği gerçektir. Şu adamlar o evliliği bitirme gücünü ellerinde tutuyor, diye düşünüyordu. Hayatını mutlu bir şekilde yaşamaya hakkı var mı, yoksa ömür boyu işkenceye mi mahkûm edilecek, kararı bu insanlar verecekti. Evlilik akdine duyduğu o acımasız saygıyı hatırladı. Tüm kontratlarına ve hukuki yükümlülüklerine karşı tavrı hep aynı olagelmışti. Şimdiyse o titiz itaatinin ne tür bir hukuka hizmet ettiğini görebiliyordu.

Mahkeme salonundaki kuklaların ona sinsi, kurnaz bakışlarla baktığını görüyordu. Ortak bir suçu paylaşıyorlarmış ve ahlaki suçlamalar karşısında güven altındalarmış gibi. Sonra, onun herkesin gözüne dosdoğru bakan tek insan olduğunu fark ettiklerinde tavırlarında bir tedirginlik belirdi. Rearden inanamayarak, ondan ne beklediklerini zaman anladı. Kendisi kurbandı. Zincire vurulmuş, eli ayağı bağlanıp ağzı tıkanmış durumdaydı. Rüşvet vermekten başka bir seçeneği kalmamıştı. O durumdayken, satın aldığı şu oynanan oyunun gerçek bir hukuki süreç olduğuna, onu esir almalarının ahlaki geçerliliği olduğuna, adalet görevlilerinin dürüstlüğünü bozduğu için kendisinin suçlu olduğuna, suçun onlarda değil, kendisinde olduğuna inanmasını bekliyorlardı. Bir soygundaki kurbanı, soyguncunun dürüstlüğünü bozmakla suçlamak gibi bir şeydi bu. Ama kuşaklar boyunca devam eden siyasal zulüm sırasında, suçu üstlenen hiçbir zaman yağmacı bürokratlar olmamış, her zaman zincire vurulmuş sanayiciler olmuştu. Hukuki ikramları satanlar değil, bunları satın almak zorunda bırakılanlar olmuştu. Kuşaklardır çare olarak kurbanların serbest bırakılmasına değil, zorbaların güçlerini artırmaya yönelmişlerdi. Suçluların tek suçuyorsa bunu suç olarak kabullenmiş olmalarıydı.

Mahkeme salonundan renksiz öğle sonrasının çiseleyen, buz gibi yağmuru altına çıktığında kendini yalnız Lillian'dan değil, az önce tanık olduğu süreci destekleyen tüm toplumdan boşanmış gibi hissetti.

Eski ekolden avukatının suratı, bir an önce banyo yapmaya can atıyor gibiydi. Adam bir tek şey sordu. "Söylesene Hank, şu anda yağmacıların senden almaya heves ettiği bir şey var mı?"

"Bildiğim kadarıyla hayır. Neden?"

"Bu iş fazla düzgün gitti. Baskı yapabilecekleri birkaç nokta vardı ama görmezden geldiler. Yararlanmadılar. Âdeta... sanki yukarılarda bir yerlerden sana yumuşak davranılması, istediğini elde etmene izin verilmesi için emir gelmiş gibiydi. Fabrikana karşı bir şeyler mi planlıyorlar?"

"Bildiğim kadarıyla hayır," dedi Rearden. Kafasının içindeki bir sesin, umurumda da değil dediğini duyunca da çok şaşırdı.

Aynı gün öğleden sonra, fabrikada Süt Nine'nin hızlı adımlarla ona yaklaştığını gördü. Sırık gibi, eklemleri neredeyse takırdayan, hızlı, garip ve kararsız hareketlere sahip bir gençti.

"Bay Rearden, sizinle konuşmak istiyorum." Sesi tereddüt-lüydü ama aynı zamanda da bir kesinliği vardı.

"Söyle."

"Sizden bir şey isteyeceğim." Çocuğun yüzü ciddi ve gergindi. "Beni reddetmeniz gerektiğini bildiğimi... sizin de bilmenizi istiyorum. Ve bunu küstahlık sayarsanız bana cehennemin dibine gitmemi söyleyebilirsiniz."

"Peki. Bir dene."

"Bay Rearden, bana bir iş verir misiniz?" Sorunun gerisinde yatan mücadeleyi açığa vuran, yalnızca sesini normal çıkarmak için gösterdiği çabaydı. "Şimdi yapmakta olduğum şeyi bırakıp çalışmaya başlamak istiyorum. Yani... gerçek anlamda çalışmak. Çelik yapmak. Bir zamanlar başladığım gibi. Yediğim ekmeği hak etmek istiyorum. Asalak gibi yaşamaktan usandım."

Rearden gülümsemesini tutamadı, bir yerlerden alıntı yapıyor-muş gibi, “Böyle kelimelere ne gerek var,” dedi. “Çirkin kelimeler kullanmazsak hiç çirkinlik olmaz ve...” Çocuğun yüzündeki o çaresizlik ifadesini görünce sustu, gülümsemesi de silindi.

“Ben ciddiym Bay Rearden. Kelimenin anlamını biliyorum, bunun doğru kelime olduğunu da biliyorum. Bana verilen para-nın sizin cebinizden çıkması, görevimin de sizi para kazanamaz hale getirmek olması usandırdı beni. Biliyorum, bugün artık her çalışan insan enayinin biri sayılıyor ama... lanet olsun, geriye bir tek enayi olmak kaldıysa ben de enayi olurum, daha iyi!” Sesi bir çığlık gibi yükselmişti. “Özür dilerim Bay Rearden,” deyip başka tarafa baktı. Bir an sonra kendini topladı ve dümdüz, duygusuz bir sesle devam etti. “Dağıtımdan sorumlu müdür yardımcısı zırvalığından çıkmak istiyorum. Ne kadar işinize yararım onu bilemiyorum. Üniversiteden bir metalürji diplomam var ama üze-rine basıldığı kâğıt kadar bile değeri yok. Yine de sanıyorum burada geçirdiğim iki yıl boyunca işi biraz öğrendim. Eğer bir işinize yararsam, beni süpürgeci, çöpçü ya da güvenebileceğiniz başka bir işe koyarsanız, onlara müdür yardımcılığı pozisyonuna istediklerini alabileceklerini söyler, hemen yarın size çalışmaya başlarım. Haftaya ya da şu dakika bile başlarım, ne zaman ister-seniz.” Rearden’a bakmaktan çekiniyordu. Bir kaçamak değildi bu. Sanki bakmaya hakkı yokmuş gibi davranıyordu.

Rearden yumuşak bir sesle, “Bunu istemekten neden kor-kuyordun?” diye sordu.

Çocuk ona şaşkınlıkla baktı. Bu sorunun cevabı çok açık-mış gibi davrandı. “Çünkü burada yaptıklarım, nasıl davrandı-ğım, nelerden sorumlu olduğum düşünülürse gelip sizden iyilik istediğimde bir yumrukta dişlerimi dökmeye hakkınız olduğu ortaya çıkar!”

“Burada geçirdiğin iki yılda gerçekten çok şey öğrenmişsin.”

“Hayır, ben...” Rearden’a baktı, anlar gibi göründü, sonra uzaklara baktı ve aynı ifadesiz sesle, “Evet,” dedi. “Eğer onu kastediyorsanız.”

“Dinle evlat, bana kalsa sana hemen şu dakika bir iş verirdim, süpürgecilikten daha fazlası için de güvenirdim. Ama Birleştirme Kurulu’nu unutuyorsun sanıyorum. Benim seni işe alma özgürlüğüm yok, senin de işinden çıkma özgürlüğün yok. Aslında tabii, adamlar her an işi bırakıyor, biz de sahte evrakla yerlerine yenilerini alıyoruz, onları takma adlarla çağırıyor, yıllardır burada olduklarını kanıtlamaya çalışıyoruz. Bunu sen de biliyorsun, çeneni kapalı tuttuğun için de teşekkür ederim. Ama seni o koşullarla işe alırsam Washington’daki dostların bunu gözden kaçırır mı sanıyorsun?”

Çocuk başını yavaşça iki yana salladı.

“İşinden çıkıp buraya süpürgeci olarak girersen, bunu hangi nedenle yaptığını anlayamazlar mı?”

Çocuk başıyla onayladı.

“Seni rahat bırakırlar mı?”

Bu sefer de başını iki yana salladı. Bir an sonra samimi bir şaşkınlıkla, “Bu hiç aklıma gelmemişti Bay Rearden,” dedi. “Onları unutmuştum. Hep sizin beni isteyip istemeyeceğinizi düşündüm, en önemli şeyin sizin kararınız olduğuna inandım.”

“Biliyorum.”

“Ve... aslında da tek önemli olan o.”

“Evet, aslında öyle.”

Çocuğun ağzı birdenbire neşesiz bir gülümseme oluşturan biçimde kıvrıldı. “Herhalde ben her enayiden daha sıkı bir biçimde bağlanmışım...”

“Evet. Şu anda yapabileceğin hiçbir şey yok. Ancak Birleştirme Kurulu’na başvurup iş değiştirme izni isteyebilirsin. Denemek istersen başvuruna destek veririm. Ama izin vereceklerini sanmam. En azından benim yanımda çalışmana izin vermezler bence.”

“Hayır. Vermezler.”

“Yeterince manevra yapar, yeterince yalan söylersen belki sana bir başka çelik şirketinde işe girme izni verirler.”

“Hayır! Başka yere gitmek istemem! Buradan ayrılmak istemem!” Durup çevresine, fırın alevlerinin üzerine görünmez bir yağmur gibi yağan buharlara baktı. Bir süre sonra alçak sesle, “Yerimde kalsam daha iyi herhalde,” dedi. “Yağmacı muavini olmayı sürdüreyim. Hem ben gidersem Tanrı bilir size nasıl bir it yollarlar!” Olduğu yerde döndü. “Bir hedefleri var Bay Rearden. Nedir bilmiyorum ama size bir şey yapmaya hazırlanıyorlar.”

“Ne?”

“Bilmiyorum. Ama son birkaç haftadır burada her açığımızı izliyor, terk eden herkesi kolluyor, kendi adamlarını içeri sızdırıyorlar. Çok da garip adamlar. Hele bazıları... gerçek birer hergele. Daha önce hiçbir çelik fabrikasına adım atmadıklarına bahse girerim. Bana da ‘bizim çocuklardan’ mümkün olduğu kadarını fabrikaya al diye emir gelmişti. Nedenini bana bildirmediler. Ne planladıklarını bilmiyorum. Ağızlarından laf almaya çalıştım ama çok ketum davranıyorlar. Artık bana güvenmiyorlar sanıyorum. Herhalde aramızdaki bağ gevşiyor. Tek bildiğim, buralarda bir numara hazırladıkları.”

“Beni uyardığın için teşekkürler.”

“Öğrenmeye çalışacağım. Zamanında öğrenebilmek için elimden ne geliyorsa yapacağım.” Birdenbire döndü, uzaklaşırken durdu. “Bay Rearden, size kalsaydı beni alır mıydınız?”

“Seve seve, hemen alırdım.”

“Teşekkür ederim Bay Rearden,” dedi aynı ciddi sesle. Sonra uzaklaştı.

Rearden durmuş onun arkasından bakıyor, göğsünü acıtan acı dolu gülümsemesiyle, eski rölativist, eski pragmatist, eski amoralist delikanlının avuntu diye neye sarıldığını düşünüyordu.

11 Eylül günü öğleden sonra, Minnesota'da bir bakır tel koptu ve Taggart Transcontinental'ın küçük kırsal istasyonlarından birindeki tahıl asansörünün kayışlarını durdurdu.

Buğdaylar otoyollarda, şoselerde, köy yollarında sel gibi akıyor, binlerce dönümün ürününü demiryolu istasyonlarının o kırılğan barajlarına boşaltıyordu. Gece gündüz ilerliyordu taneler. Derelere, sonra nehirlerle, sonra sellere dönüştü. Motorları veremli gibi öksüren kamyonlarla, açlıktan ölmek üzere olan atların çektiği paslı arabalarla, öküzlerin çektiği kağnılarla taşıyorlardı. Hep-sini taşıyan da, yılların kıtlığına dayanıp bu sonbahar gelen dev hasadı beklemiş çiftçilerin gerilimi ve en son kalan enerjisiydi. Bu adamlar araçlarını tellerle, battaniyelerle, iplerle, uykusuz gecelerle onarıyor, bir tek sefer daha yapabilmeye hazırlıyor, ürünü taşıdıktan sonra vardığı yerde çökmesini umuyor, sahiplerine yaşama imkânı sağlamasını bekliyordu.

Her yıl aynı mevsimde ikinci bir hareketlilik daha gerçekleşir, Taggart Transcontinental'ın Minnesota bölümüne, ülkenin her yanından yük trenleri gelirdi. Tren tekerlerinin takırtısı her an duyulur, düzenli tempolar içinde yiyecek stokuyla buluşurdu. Minnesota bölümü yıl boyu uyur, ancak hasat zamanı canlanır, cıvıl cıvıl olurdu. Her yıl buraya on dört bin vagon gelip sıkıştırdı. İlk buğday trenleri yüklerini un fabrikalarına, ardından gelenler fırınlara, daha sonrakiler tüm ulusun midesine taşırdı. Ama her tren, her vagon her asansör kullanılır, bir santim bile ziyan edilmezdi.

Dagny kendi dosyasındaki acil durum kartlarını tararken Eddie Willers da onun yüzüne bakıyordu. Kartlarda ne yazdığını, Dagny'nin yüz ifadesinden anlayabiliyordu. "Terminal," dedi Dagny alçak sesle. Sonra dosyayı kapattı. "Aşağıdaki terminale telefon aç, eldeki tel stokunun yarısını Minnesota'ya yollasınlar." Eddie hiçbir şey söylemeden emre uydu.

Dagny'nin masasına Washington'dan gelen yönergeyi koyduğu sabah da bir şey söylemedi. O yönergede, bakır kıtlığı nedeniyle

devlet kurumlarının tüm bakır madenlerine el koyacağı, hepsini birer kamu kuruluşu olarak işleteceği yazılıydı. Dagny telgrafı çöp sepetine atarken, “Eh, bu da Montana’nın sonu,” dedi.

James Taggart tüm Taggart trenlerinde restoran vagonunun kaldırılacağına dair emir yayınladığını söylediğinde de Dagny karşılık vermedi. “Artık paramız yetmez,” diyordu Taggart. “O lanet olası restoran vagonlarında hep para kaybettik. Hele yiyecek yemek yokken, her yanda restoranlar bir kilo at eti bile bulamazken bir demiryolu nasıl kalkışabilir bu işe? Zaten yolcuları neden biz besleyelim? Onlara ulaşım sağladığımıza şükretsiner. Biz olmasak, kağnılarda yolculuk edecekler. Bırak kendi kumanyalarını yanlarında getirsinler, bize ne? Binebilecekleri başka tren yok ki!”

Dagny’nin masasındaki telefon artık iş hayatının sesi olmaktan çıkmış, felaket haberlerinin alarm sirenine dönüşmüştü. “Bayan Taggart, bakır telimiz yok!” “Çivi, Bayan Taggart, normal çivi. Birine söyler misiniz, bize çivi yollasın!” “Boya bulabilir misiniz Bayan Taggart, herhangi bir yerde suya dayanıklı boya var mı?”

Ama Washington, Soya Projesi’ne otuz milyon dolarlık destek verebilmişti. Louisiana’da büyük araziler tahsis edilmiş, soya fasülyeleri olgunlaşmaya başlamıştı. Emma Chalmers’ın düzenlediği kampanyalarla, ulusun yeme içme alışkanlıkları yeniden şartlandırılıyordu. Emma Chalmers daha çok “Kip’in Anası” diye tanınırdı. Eski bir sosyologdu. Yaşıtları olan benzer kadınlar barlarda dolanırken o yıllarca Washington çevrelerinde gezmiş, oğlunun tünel kazasında ölmesi her nasılsa ona bir farkındalık kazandırmış, son zamanlarda Budist olması da bu havayı daha güçlendirmişti. “Soya fasulyesi çok daha sağlam, besleyici, ekonomik bir bitkidir. Bizim o çokça ziyan ettiğimiz, süslü yiyeceklerimize benzemez!” Kip’in Anası, bu sözleri radyoda söylemişti. Sesi her zaman damlayan su gibi olmaktan çok damlayan mayonez gibiydi. “Soya fasulyesi ekmeğin, etin, tahılın, kahvenin yerine kullanılabilir. Hepimiz soya diyetini benimsersek hem ulusal yiyecek krizini çözer hem de çok daha fazla kişiyi besleriz.

Çok sayıda insana kaliteli besin verebiliriz. Benim sloganım bu. Kamu ihtiyacı bu kadar büyükken lüks zevklerimizden vazgeçmek bizim borcumuzdur. Basit, sağlıklı besinlere uyum sağlayarak zenginleşebiliriz. Doğunun insanları bunu yüzyıllardır uyguluyor. Onlardan öğrenecek çok şeyimiz var.”

“Bakır tüp Bayan Taggart... bize bir yerlerden bakır tüp bulur musunuz?” diye yalvarıyordu sesler telefonda. “Raylara kenet lazım Bayan Taggart!” “Tornavida var mı Bayan Taggart!” “Ampul, Bayan Taggart, iki yüz elli kilometre yarı çaplı alanımızda bir tek ampul yok!”

Fakat diğer yandan Moral Şartlanma Kurumu’na, Halk Operası Şirketi’yle ilgili harcamaları için beş milyon dolar tahsis ediliyordu. Şirket bedava gösteriler düzenleyecekti. Günde bir öğün yemek yiyebilen, operaya gidecek gücü bulamayan kimseler içindi gösteriler. Bir psikoloğa da dünya krizini çözmek amacıyla “insanlar arasında kardeşlik konulu bir araştırma yapsın diye yedi milyon dolar verilmişti. Yeni bir elektronik sigara çakmağının üretimi için hazırlanan projeye on milyon dolar ayrılmıştı. Oysa ülkenin dükkânlarında sigara bulunamıyordu artık. Piyasada el fenerleri vardı, pilleri yoktu. Radyolar vardı, ampulleri yoktu. Fotoğraf makineleri vardı, filmleri yoktu. Uçak yapımı geçici olarak askıya alınmıştı. Özel amaçlarla uçak yolculuğu yapmak yasaklanmıştı. Yalnızca kamu ihtiyacı için uçak yolculuğu yapılmasına izin veriliyordu. Bir sanayicinin, fabrikasını kurtarmak için seyahate çıkması ulusal ihtiyaç sayılmıyordu. O kişinin uçağa binme hakkı yoktu. Vergi toplamak için yolculuk eden bir devlet memurunun ise uçağa binme hakkı vardı.

“İnsanlar raylardan civata ve somun alıyor Bayan Taggart. Geceleri gelip alıyorlar. Stokumuz da bitiyor. Bölüm deposu boşaldı. Ne yapacağız Bayan Taggart?”

Buna karşılık Washington’daki halk parkına devasa bir renkli ekran konmuştu. Devlet Bilim Enstitüsü’ne de, kozmik ışınlara

rın incelenebilmesi için bir süper-siklotron monte ediliyordu. Bu montaj on yılda tamamlanacaktı.

Dr. Robert Stadler, siklotron inşaatının temel atma töreni sırasında radyoda yaptığı bir konuşmada, “Modern dünyamızın kusuru, çok sayıda insanın çok fazla düşünmesi,” demişti. “Bugünkü tüm korkularımızın ve kuşkularımızın nedeni budur. Aydınlanmış vatandaşlar kitlesi, mantığa ve eski moda akıl yürütmeye batıl inanç gibi tapmaktan vazgeçmelidir. Meslek dışından insanlar nasıl tıp konusunu doktorlara, elektronik konusunu da mühendislere bırakıyorsa düşünmek için gereken yeterliliğe sahip olmayan insanlar da düşünme işini uzmanlara bırakmalı, uzmanların yüksek yetkisine inanmalıdır. Modern bilimin icatlarını ancak uzmanlar anlayabilir, demek ki düşünmek bir seraptır, akıl da bir mittir.”

Sokak köşelerinde, yağmur altında kurulmuş çadırlarda, onarıma muhtaç mabetlerde sayısız mistik, “Sefalet çağı, Tanrı’nın insana, aklına güvendiği için yolladığı bir cezadır!” diyorlardı. “Bu dünyada çekilenler, insanoğlunun mantıkla yaşama girişiminin sonucudur! İşte düşünmenin, mantığın ve bilimin sizi getirdiği yer burası! İnsanlar, fani akıllarının sorunları çözmeye yetmeyeceğini anlayıp Tanrı’ya, yüksek otoriteye inanmaya geri dönene kadar da kurtuluş yoktur!”

Ve Dagny’nin karşısında bir de bütün bunların son ürünü, mirasçısı ve tahsildarı vardı: Cuffy Meigs. Düşünme konusuna başışık bir adamdı Meigs. Cuffy Meigs, Taggart Transcontinental ofisinde dolaşp duruyor, üzerindeki yarı askerî tunikle, cilalı deri evrak çantasını parlak pantolonuna vura vura volta atıyordu. Bir cebinde otomatik tabanca, öbür cebinde bir tavşan ayağı taşıyordu.

Cuffy Meigs, Dagny’yle karşılaşmamaya çalışıyordu. Genel tutumunda, Dagny’yi pratiklikten uzak bir idealist saydığına işaret eden bir miktar tiksintiyle, bu kadında anlayamadığı bir gücün bulunduğu ve onunla kapışmak istemediğine dayanan bâtıl bir ürkeklik vardı. Sanki Dagny’nin varlığı, onun kafasındaki demiryolu kavramıyla tutarsızmış gibi davranıyordu ama bu biraz

da Dagny'ye kafa tutmaya cesaret edemiyormuş gibi görünmesine yol açıyordu. Jim'e davranışındaysa bir dereceye kadar sabırsız güceniklik vardı. Dagny'yi idare etmek ve Cuffy Meigs'i korumak Jim'in göreviymiş gibi. Demiryolunu yönetme işini Jim kendi başına yapmalıymış, onu daha pratik işler için serbest bırakmalıymış gibi. Kısacası Jim Taggart'ı herhangi bir teçhizat gibi görüyor, ondan her zaman uyum sağlamasını bekliyordu.

Dagny'nin penceresinin dışında, gökyüzünde asılıymış gibi gözüken takvimin sayfası kapkaraydı. Francisco'nun vedasından bu yana onarılamamıştı takvim. O gece telaşla kuleye koşan görevliler, takvimin motorunu kırarak durdurmuş, projektördeki filmi yırtarak çıkarmışlardı. Francisco'nun mesajı, filmin bir karesine yapışkan banda tutturulmuştu. Olayı araştırmakla görevli üç kurum, onu oraya kimin yapıştırdığını, kilitli odaya kimin girdiğini, nasıl girdiğini henüz bulabilmiş değildi. Onların çabalarının bir sonuca varmasını beklerken de takvimin sayfası kentin tepesinde boş kalmıştı.

14 Eylül günü Dagny'nin ofisinde telefon çalarken de o takvim yine boştu. Sekreterinin sesi, "Minnesota'dan biri," diye bildirdi.

Daha önce sekreterine, bu tür telefonların hepsine cevap vereceğini söylemişti. Yardım çağrısıydı bunlar. Dagny için de tek haber kaynağı sayılıyorlardı. Demiryolu görevlileri yalnızca iletişimden kaçınma sesleri çıkarmaya başladığından beri sistemle tek bağlantısı bu isimless adamlardı artık. Bunlar mantığın ve iş-kence altındaki dürüstlüğün ta uzaklardan gelen son parıltılarıydı.

"Bayan Taggart, sizi aramak bana düşmezdi ama başka da kimse aramayacak," diyordu telefondaki ses. Genç bir sesti bu, fazla sakın gibiydi. "Bir iki güne kadar burada benzerine hiç rastlamadığımız bir felaket olacak ve artık saklayamayacaklar. Ama iş işten geçmiş olacak. Belki şimdi bile iş işten geçti."

"Ne olacakmış? Siz kimsiniz?"

"Minnesota bölümü çalışanlarınızdan biriyim Bayan Taggart. Bir iki güne kadar buradan tren kalkamaz olacak... Hasat

mevsiminin orta yerinde bunun ne anlama geldiğini bilirsiniz. Görüp göreceğimiz en zengin hasat hem de. Trenler duracak çünkü vagon yok burada. Bu yıl hasat vagonları gönderilmedi.”

“Ne dedin?” Kendi ağzından çıkan ses hiç doğal değildi, ayrıca söylediği kelimeler arasında dakikalar geçmiş gibi gelmişti ona.

“Yük vagonları gönderilmedi. Şimdiye kadar on beş bin vagon gelmiş olmalıydı. Öğrenebildiğim kadarıyla elimizde ancak sekiz bin kadar varmış. Bir haftadır bölüm merkezini arayıp duruyorum. Bana kaygılanmamamı söylüyorlar. Son seferinde, kendi işine bak, dediler. Hat boyunda her ambar, silo, depo, garaj ve dans salonu tıka basa buğday dolu. Sherman Asansörleri’nin orada, çiftçilerin kamyonları ile arabaları yolun üstünde bekliyor. Lakewood İstasyonu’nda meydana buğday yığılmış, üç gecedir bekliyor. Bu geçici, diyorlar. Vagonlar geliyor, yetiştireceğiz, diyorlar. Ama gelen vagon falan yok. Telefon edebileceğim herkesi aradım. Cevap verme biçimlerinden anlıyorum. Onlar da biliyor ama biri bile kabullenmiyor. Korkuyorlar. Kıpırdamaya, konuşmaya, sormaya, cevap vermeye korkuyorlar. Tek düşündükleri, hasat buralarda çürüyünce kimin suçlu gösterileceği. Malı kimin taşıyacağına aldındıkları yok. Belki artık kimse taşıyamaz. Belki sizin de elinizden bir şey gelmez artık. Ama durumu bilmek isteyecek bir tek siz kaldınız diye düşündüm, birinin size söylemesi gerekiyordu.”

“Ben...” Dagny soluk almaya çalıştı. “Anlıyorum ... Siz kimsiniz?”

“Kim olduğumun önemi yok. Telefonu kapadıktan sonra ben de kaçaklardan olacağım. Olanlar olduğunda burada olup seyretmek istemiyorum. Artık hiçbirini görmek istemiyorum. Size iyi şanslar Bayan Taggart.”

Dagny bir çıt sesi duydu. “Teşekkür ederim,” dedi boş hatta.

İçinde bulunduğu odayı yeniden fark edebildiğinde, kendine yeniden hissetme izni verebildiğinde ertesi gün öğle vaktiydi. Odanın ortasında kasılmış halde dikiliyordu. Gergin parmak-

larını bir tutam saçın arasına daldırmıştı. O saçları yüzünden kaldırmaya çalışıyordu. Bir an için nerede olduğunu, son yirmi saat içinde gelişen inanılmaz şeyin ne olduğunu düşündü. Hissettiği yalnızca bir dehşet duygusuydu. Bunu aslında o adamın sesini telefonda ilk duyduğu andan beri hissettiğini fark etti. Ama bilincine varmaya zaman bulamamıştı.

Son yirmi saatten kafasında pek bir şey kalmamıştı. Yalnızca kopuk olaylar vardı, onları bir arada tutan da sadece değişmezlikti... Sorduğu soruların cevaplarını bildiklerini saklamaya çalışan adamların o kaypak yüz ifadeleri!

Vagon servis departmanı müdürünün bir haftadır şehir dışında olduğunu, adres de bırakmadığını duyduğu anda Minnesota'dan arayan adamın doğru söylediğini anlamıştı. Derken Vagon Servis departmanında çalışanların suratları çıktı karşısına. Gelen raporu ne onaylıyor ne de reddediyorlardı. Ona durmadan kâğıtlar, emirler, formlar, dosyalar ve kartlar gösteriyor, üzerindeki kelimelere işaret ediyorlardı ama bunlar durumu anlaşılabilir kılmaya yetmiyordu. "Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "357W formu her ayrıntıyı veriyor. Koordinatörün istediği gibi. Yönerge 11-493'e uygun." "Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "Eylül ve ağustos kayıtlarını işleyen..." "Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "Benim dosyalarım da vagonların eyaleti, zamanı ve..." "Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "Yük vagonlarının eyaletlerarası hareketi konusunda Bay Benson'ın dosyasına bakmanızı rica edeceğim, ayrıca..."

Dosyalardan öğrenilebilecek hiçbir şey yoktu. Dikkatle not edilmiş yazılar vardı orada. Referanslar veriliyor, onlar başka referanslara işaret ediyor, sonuncu referans ise dosyada bulunmuyordu. Minnesota'ya vagonların yollanmadığını, emrin de Cuffy Meigs'ten geldiğini öğrenmesi uzun sürmedi. Ama... kim uygulamıştı o emri? İzleri kim örtmüştü? İşlerin normal operasyon gibi gösterilmesi için kimler ne önlem almıştı? Hiçbir çılgılık yükselmemiş, daha cesur birinin dikkatini çekecek hiçbir kıpırtı

olmamıştı. Kimler sahte rapor vermişti, vagonlar aslında nereye gitmişti? Başlangıçta bunları öğrenmek imkânsız gibi görünüyordu.

O gece kurulan ufacık, çaresiz bir ekip, Eddie Willers'ın komutası altında Taggart Transcontinental'ın her yanına telefon edip bulunabilecek her yük vagonunu derhal Minnesota'ya yönlendirirken, başka demiryollarını da arayıp yalvararak Minnesota'ya vagon isterken, Dagny hiç durmadan iz sürüyor, kayıp vagonların nerede olduğunu öğrenmeye çalışıyordu.

Demiryolu yöneticilerinden sonra varlıklı müşterileri, Washington görevlilerini, sonra tekrar demiryolu ilgililerini aradı. Telgrafla, telefonla, telsizle, yarım ağız yapılan imalardan anlam çıkarmaya çalıştı. Sürdüğü izin onu hedefe yaklaştırdığı, Washington ofislerinden birindeki peltek halkla ilişkiler görevlisi kadının bir sözüyle anlaşıldı. "Eh, ne de olsa ulusun refahı için buğdayın elzem olup olmadığı da izafî bir yaklaşım... Daha ilerici görüşlere göre belki de soya çok daha değerli bir..." Sonunda ertesi gün öğle saatinde ofisinin ortasında durduğunda, Minnesota'ya yollanmayan vagonların Louisiana bataklıklarına, Kip'in Anası'nın projesiyle ilgili olarak, soyaları alıp getirmeye yollandığını anlamış bulunuyordu.

Minnesota felaketiyle ilgili ilk haber, gazetelerde üç gün sonra çıktı. Lakewood sokaklarında altı gün beklemiş çiftçilerin, buğdaylarını depolayacak yer bulamadıkları, taşıyacak tren de gelmediği için adliye binasını, belediye başkanının evini ve demiryolu istasyonunu yıktıkları anlatılıyordu. Derken haberler birden kesildi, gazeteler sessizleşti. Ardından vatanseverlikten uzak söylentilere inanmamak gerektiği yolunda telkinler yayınlanmaya başladı.

Ülkenin un fabrikaları ile tahıl piyasaları telefonlarla ve telgraflarla dolup taşarken New York'a yakarışlar, Washington'a delegasyonlar gönderilirken, kıyı köşe her yerden bulunan tek tük vagonlar öksüre tıksıra Minnesota'ya doğru yol alırken, orada tüm umutlar ve tüm buğdaylar, boş raylar boyunca yok olmayı

bekliyordu. O hatların yeşil ışıkları da var olmayan trenlere, geçmeleri için sesleniyordu.

Taggart Transcontinental'ın iletişim masalarında küçük bir kadro sürekli olarak yük vagonlarıyla ilgili çağrı yapıyor, batan bir geminin S.O.S. çağrısı gibi, kimsenin duymadığı bu mesajı tekrarlayıp duruyordu. Nüfuz tacirlerinin arkadaşlarına ait tesislerin önünde aylardır yüklü bekleyen vagonlar vardı. Bu adamlar, vagonları boşaltıp yollama çağrılarına hiç alırmış etmiyorlardı. New York'tan gelen S.O.S.'e Smathers Kardeşlerin cevabı, "Söyleyin o demiryoluna..." diye başlayan, ağza alınmaz sözlerle devam eden bir mesajdı.

Minnesota'da insanlar her yan hattan vagon kapıyordu. Mesabi Çiftliği'nden de Paul Larkin'e ait madenin önünden de. Orada günlerden beri vagonlar, azıcık bir demirin yüklenmesi için bekliyordu. Artık buğdaylar, demir cevheri vagonlarına, kömür vagonlarına, etrafı çitli hayvan vagonlarına yüklenmeye başlamıştı. Yolda giderken yolun üzerine sarı tanelerden oluşan bir iz bırakıyorlardı. Yolcu vagonlarına da buğday yüklenmeye başlamıştı. Koltukların üzerine, koridorlara, sahanlıklara... Yola çıksın diye, bir yere gitsin diye... Yolda kaza olup kalacaksa bile hareket etsin diye.

Hareket için mücadele veriyordu insanlar. Yüklenen malın gideceği adresleri hiç düşünmüyorlardı. Felçli birinin, kıpırdayamadığını anlayınca tuhaf hareketler yapması gibi. Başka demiryolu da yoktu. James Taggart mahvetmişti hepsini. Gölde tekne de kalmamıştı. Paul Larkin de onları yok etmişti. Yalnızca tek bir ray ve bir de ihmal edilmiş bir otoyol ağı vardı.

Bekleyen çiftçiler, kamyonlarıyla ve arabalarıyla körü körüne o yollara döküldü. Elllerinde harita yoktu, depolarında benzin yoktu, atlarına verecekleri yem yoktu. Güneye gidiyorlardı. Oralarda bir yerde onları bekleyen un fabrikaları olmalıydı. Ne kadar yol gideceklerini bilmiyorlardı ama arkalarında bıraktıkları şeyin ölüm olduğunun farkındalardı. Yıkılırcasına, can havliyle ilerliyorlardı

yollarda, çürümüş köprülerden geçe geçe. Bir çiftçinin cesedi, kaza yapmış kamyonunun bir kilometre güneyinde, omzunda sıkı sıkı tuttuğu bir heybe buğdayla, yol kenarında bir hendeğe devrilmiş bulundu. Derken Minnesota kırlarının üzerine yağmur bulutları toplanmaya başladı. Yağmur, buğdayları bekledikleri yerlerde çürütmeye başladı. Yol kenarlarına dizilmiş yığınları çözüp akıttı, altın taneleri toprağa karıştırdı.

Panik en son Washington'dakilere ulaştı. Onlar, Minnesota'dan gelen haberleri değil, kendi dostluklarının ve taahhütlerinin gidişatını takip ediyordu. Hasadın kaderini tartmıyor, düşüneyen ama sınırsız güce sahip adamların bilinmez duygularını tartıyorlardı. Bekliyor, her yakarışı duymazlıktan geliyor, "Gülünç bunlar!" diyorlardı. "Kaygılanacak hiçbir şey yok! Taggart her zaman buğdayı vaktinde taşımıştır. Yine bir yolunu bulur, taşır!"

Derken Minnesota mülki amiri, başa çıkamadığı ayaklanmalar için ordunun yardımını isteyince iki saat içinde peş peşe iki yönerge çıktı, ülkedeki tüm tren seferleri durduruldu, tüm vagonların Minnesota'ya yollanması emredildi. Wesley Mouch tarafından imzalanan bir emir, Kip'in Anası'nın hizmetinde bulunan yük vagonlarının derhal serbest bırakılmasını sağlamıştı. Ama o zamana kadar zaten iş işten geçmişti. Ana'nın vagonları California'daydı. Doğulu kanaatkârlığın hikmetini savunan sosyologlarla, daha önce kumar işinde para yapmış birkaç iş adamına ait ilerici bir firmaya gönderilmişti soyalar.

Minnesota'da çiftçiler kendi çiftliklerini yakıyor, tahıl silolarını yıkıyor, idari görevdeki kişilerin evlerine saldırıyordu. Demiryolu üzerinde kavgalar başlamıştı. Kimi rayları sökmeye çalışıyor, kimi o rayları canı pahasına savunuyordu. Kavgaların ucunda da şiddetten başka bir amaç yoktu, insanlar kasabaların sokaklarında, ıssız yolların kenarlarında ölmeye başlamıştı.

Sonunda ortalıkta çürüyen buğdayların ekşi kokusundan başka bir şey kalmadı. Ovalarda yer yer dumanlar yükseliyor, bazen kararmış kalıntıların üzerinde bir süre asılı kalmış gibi

duruyordu. Hank Rearden, Pennsylvania'daki ofisinde, masasında oturmuş, iflas edenlerin listesine bakıyordu. Tarım makine ve aletlerini üretenlerdi bunlar. Paralarını alamamışlardı, Rearden'a olan borçlarını da ödeyemeyeceklerdi.

Soya fasulyelerine gelince, onlar da ülkenin pazarlarına hiçbir zaman varamadı. Vaktinden önce toplanmışlardı ve küflülerdi; tüketilmeleri imkânsızdı.

15 Ekim gecesi New York kentinde, Taggart Transcontinental'ın yer altı kontrol kulelerinden birinde bir bakır tel koptu, sinyal ışıklarını söndürdü.

Kopan yalnızca bir teldi ama kısa devre yaptığı için karmaşık trafik sistemini etkiledi, hareket ve tehlike sinyalleri kontrol kulelerinin panellerinden ve hat boylarından silindi. Kırmızı ve yeşil camlar yine kırmızı ve yeşildi ama içlerinde canlı ışık olmadığı için, cam göz gibi, ölülerdi. Kentin kenarında birkaç tren, terminal tünellerinin girişinde durdu ve bu birikim, kalbe giren damar içindeki trombosit gibi gittikçe gelişmeye başladı.

O gece Dagny, Wayne-Falkland'ın özel bir yemek salonunda oturuyordu. Mumlar diplerindeki beyaz kamelyalara, defne yapraklarına damlıyor, insanlar masanın beyaz örtüsü üzerinde kurşun kalemle hesaplar yapıyor, parmak yıkama kâselerinden birinin içinde bir puro izmariti yüzüyordu. Masada smokinleriyle oturan altı erkek Wesley Mouch, Eugene Lawson, Dr. Floyd Ferris, Clem Weatherby, James Taggart ve Cuffy Meigs'ti.

Jim akşam yemeğine gelmesi gerektiğini söylediğinde, “Neden?” diye sormuştu Dagny. “Ee... çünkü haftaya yönetim kurulumuz toplanıyor.”

“Ne olmuş?”

“Minnesota hattımız konusunda ne karar verileceğini bilmek seni ilgilendirir, değil mi?”

“Ona bu akşam yemeğinde mi karar verilecek?”

“Pek sayılmaz ama... Of, neden hep bu kadar net konuşuyorsun? Hiçbir şey o kadar kesin değildir. Hem senin gelmen için ısrar ettiler.”

“Neden?”

“Ettiler işte! O kadarı yetmez mi?”

Bu adamların neden en kritik kararları bu tür partileride vermeyi seçtiklerini sormadı Dagny. Bunu huy edindiklerini biliyordu. Konsey ve komite toplantılarının patirtisinin arkasında, asıl kararların önceden, kaçamak ve gayriresmî bir ortamda, öğle ve akşam yemeklerinde, barlarda verildiğini, konu ne kadar ciddiye çözümün de o kadar sıradan ortamlarda bulunduğunu biliyordu. Onu böyle gizli bir oturuma ilk defa çağırıyorlardı. Yani bir yabancıyı, bir düşmanı... Herhalde ona ihtiyaçları olduğunun ilk kabulü sayılırdı bu. Teslim oluşlarının ilk adımıydı. Bu şansı reddedemezdi.

Ama yemek salonunda, mum ışıkları arasında otururken, aslında hiçbir şansı olmadığını anladı. Bu gerçeği kabullenmek onu tedirgin ediyordu çünkü nedenini anlayamamıştı. Ama soru sormak da içinden gelmiyordu.

“Sanırım siz de katılırsınız Bayan Taggart, Minnesota’ya ulaşan bir demiryolu hattı bulunmasını haklı gösteren iktisadi gerekçeler var ama...”

“Bayan Taggart bile kabul eder bunu, eminim. Geçici bir dönem için bazı yeni düzenlemeler şart...”

“Zaman zaman bütünün sağlığı için parçaların feda edilmesi gerektiğini hiç kimse, hatta Bayan Taggart bile inkâr edemez sanırım...”

Sohbet sırasında kendi adının yaklaşık yarım saatte bir ortaya atılmasını dinlerken gözlerin kendisine bakmadığını fark ediyor, buraya niçin çağrıldığını daha da merak ediyordu. Ona danışmış gibi rol yapmıyordu bu adamlar. Daha beteri, onun da söylenenlerle aynı fikirde olduğu yolunda kendilerini kandırıyorlardı. Zaman zaman ona sorular soruyorlardı. Cevap ver-

meye çalıştığında, daha ilk cümle biterken sözünü kesiyorlardı. Ondan onay istiyorlardı ama onaylayıp onaylamadığını bilmek istemiyorlardı.

Kendilerini çocuk gibi kandırırçasına, bu olay için resmî bir akşam yemeği ortamını seçmiş, lüks objelerden yararlanmak istemişlerdi. O objeler bir zamanlar gücün ve şerefın simgeleri olmuştu çünkü. Vahşiler nasıl düşmanın gücü ve sevapları kendilerine geçsin diye onun cesedini yiyorsa bu adamların yaptığı da onun gibi bir şeydi.

Böyle giyindiğine pişman olmuştu. Jim ona, “Resmî kıyafet olacak ama abartma,” demişti. “Yani demek istediğim... fazla zengin gözükmek. İş adamları bugünlerde fazla göze batmamak... Hayır, paspal giyin demiyorum tabii, ama biraz... tevazu duygusu uyandırırsan iyi olur. Memnun olurlar, kendilerini daha büyük hissederek.”

“Sahi mi?” demişti Dagny de alaycı bir sesle.

Siyah bir elbise giymişti. Göğüsleri üzerinden dolaşp ayaklarına inen Yunan tuniklerine benzer, sade bir elbiseydi bu. Satendendi. Öyle incedi ki gecelik kumaşı olabiliirdi. Kıpırdadıkça parıldaması, salondaki tüm ışıklar ona aitmiş gibi gösteriyor, onu her türlü brokardan daha lüks bir dokunun ışıklarıyla sarıp sarmalıyor, incecik, kırılğan yapısını, doğal bir zarafete kavuşturuyordu. Tek bir mücevher takmıştı. Siyah yakasının dip noktasında elips şeklinde bir pırlanta vardı. Pırlanta, soluğunun görünmez hareketiyle kıpırdıyor, ışıklar saçıyordu. Bakanlar, broştaki taşları değil, ardındaki canlı ritmi hissediyordu. Askerî bir nişan gibiydi bu broş. Onur rozetiymişçesine takılmış bir çelenkti. Başka süsü yoktu Dagny'nin. Yalnızca siyah kadife pelerini vardı. O da her türlü kürkten daha soylu, daha dikkat çekici görünüyordu.

Karşısındaki adamlara bakarken buna bile pişman oluyordu. Yararsızlığın suçluluğuydu hissettiği. Sanki mum heykellere meydan okumaya kalkışmış gibi. Adamların gözlerindeki akılsız güce-

nikliği görüyor, erkeklerin bazı cesur afişlere bakarkenki o sinsi, cansız, cinsiyetsiz, cıvık ifadesini okuyordu.

Eugene Lawson, “Binlerce insanla ilgili ölüm kalım kararını elinde tutmak, gerektiğinde onları feda etmek, çok büyük bir sorumluluk,” diyordu. “Ama bunu yapacak cesareti de göstermek zorundayız.” Bunu söyledikten sonra yumuşacık dudakları bir gülümseme ifadesiyle kıvrılır gibi oldu.

Dr. Ferris, istatistiki bilgiler veriyormuş gibi bir sesle, bir yandan sigarasının dumanını tavana üflerken, “Dikkate alınacak tek şey, arazinin genişliği ile nüfus durumu,” dedi. “Bu demiryolunun hem Minnesota hattını hem kıta aşan trafiği muhafaza etmesine imkân bulunmadığına göre seçenekler Minnesota ile Kayalık Dağları’nın batısında kalan, Taggart Tüneli’nin çökmesiyle kopmuş olan alan arasında. Onlara komşu eyaletler de Montana, Idaho, Oregon gibi yerler, yani kuzeybatının tamamı. Her iki alandaki araziye ve nüfusu kıyaslayınca Minnesota’nın gözden çıkarılması ve kıtanın üçte biriyle iletişimimize daha bir öncelik verilmesi gerektiği aşikârdır.”

Wesley Mouch, “Kıtayı feda etmem,” derken önündeki dondurmaya bakıyordu. Sesi incinmiş gibiydi ama bir yandan da inatçıydı.

Daggy, Mesabi Çiftliği’ni düşünüyordu. Demir cevherinin son kaynaklarından biriydi orası. Ayakta kalabilmiş Minnesota çiftçilerini düşünüyordu. Ülkenin en üretken tarımcılarıydı onlar. Minnesota’nın bitmesi, Wisconsin’in, Michigan’ın ve ardından Illinois’nin de sonunu getirir, diye düşünüyordu. Doğunun sanayi bölgesinde ölen fabrikaların o son kızıl nefesini görüyordu. Beri yanda da batının kilometrelerce uzanan boş kumları, seyrek meraları, terk edilmiş çiftlikleri...

Bay Weatherby kibirli bir sesle, “Rakamların gösterdiğine göre iki tarafta birden faaliyete devam etmek imkânsız,” dedi. “Bir tarafın rayları ve teçhizatı sökülmesi ki diğer tarafa malzeme sağlansın, gerekli onarımlar yapılabilir.”

Grupta demiryolu uzmanı sayılabilecek tek kişi olan Clem Weatherby'nin etkisinin çok azken, Cuffy Meigs'in etkisinin en güçlü olduğunu fark edebiliyordu. Cuffy Meigs sandalyesine yayılarak oturmuş, diğerlerinin konuşmalarla zaman geçirmesi oyununu küçümser bir edayla izliyordu. Az konuşuyordu ama konuştuğunda tiksinti dolu bir gülümsemeyle, "Ağır ol Jimmy!" ya da "Saçmalama Wes, kafadan atıyorsun!" gibi şeyler söylüyordu. Dagny bundan Jim'in de Mouch'un da alınmadığını fark ediyordu. Onun verdiği güvenceden, kullandığı yetkiden memnun gibilerdi. Onu patronları olarak kabul ediyorlardı.

"Pratik olmalıyız," diyordu Dr. Ferris ikide bir. "Bilimsel davranmalıyız."

Wesley Mouch da durmadan, "Ülkenin ekonomisine bütün olarak ihtiyacım var," diye tekrarlıyordu. "Ulusun üretkenliğine ihtiyacım var."

Dagny ne zaman ufacık bir fırsat yakalasa, "Ekonomiden mi söz ediyorsunuz?" diye soruyordu. "Üretimden mi?" Sesi soğuk ve ölçülüydü. "Eğer konu buysa bize Doğu eyaletlerini kurtarma fırsatı tanıyın. Ülkede geriye bir tek orası kaldı. Dünyada da öyle. Orayı kurtarmamıza izin verirseniz geri kalanını yeniden inşa etme fırsatı bulabiliriz. Yoksa her şeyin sonu gelir. Bırakın kıta aşan trafiği Atlantic Southern taşısin. Kuzeybatıya yerel demiryolları hizmet versin. Ama Taggart Transcontinental başka her işi bıraksın... Evet, her işi diyorum. Ve tüm kaynaklarını, teçhizatını ve raylarını Doğu eyaletlerinin trafiğine yatırsın. Bu ülkenin kurulmasını sağlayan alana sıkışalım ama orayı sağlam tutalım. Missouri'nin batısına tren işletmeyelim. Yerel bir demiryolu olalım... Doğu sanayisinin yerel demiryolu. Fabrikalarımızı kurtaralım. Batıda kurtarılacak hiçbir şey kalmadı. Tarımı elle ve kağnılarla işletmeyi yüzyıllarca sürdürebilirsiniz. Ama ülke sanayisinin son kalanını da yok ederseniz onu yeniden kuracak gücü toparlamak bile yüzyıllar alır. Sanayimizin ve hatta demiryollarımızın çelik olmadan ayakta kalmasını nasıl bekleye-

bilirsiniz? Demir cevherini kesince de çeliğin üretilmesini nasıl beklersiniz? Minnesota'dan geriye kalanları kurtarın. Ülke mi? Sanayicileriniz yok olursa kurtaracak ülkeniz kalmaz. Bir kol ya da bacak feda edilebilir ama kalbi ve beyni feda ederek bir can kurtarılamaz. Sanayimizi kurtarın. Minnesota'yı kurtarın. Doğu kıyısını kurtarın."

Fakat yararı yoktu. Bunu defalarca söyledi, çeşitli ayrıntılar ekledi, istatistikler, rakamlar, kanıtlar sundu. Hepsini son kalan gücüyle, onların işitmez kulaklarına sundu. Hayır, yararı yoktu. Ne itiraz ediyor ne de kabul ediyorlardı. Yalnızca Dagny'nin sözlerinin konuyla ilgisi yokmuş gibi öylece bakıyorlardı. Cevaplarında gizli bir vurgu vardı. Sanki ona bir açıklama yapıyorlardı ama şifrenin anahtarı onda yoktu.

Wesley Mouch suratını asarak, "California'da sorun var," dedi. "Eyalet meclisi çok garip davranıyor. Birlikten çekilme sözleri dolaşıyor."

Clem Weatherby tedbirli bir sesle, "Oregon'da da çeteler ve kaçaklar kol geziyor," dedi. "Son üç ay içinde iki vergi tahsildarını öldürdüler."

Dr. Ferris rüyadaymış gibi bir sesle, "Sanayinin uygarlık için önemi çok fazla abartılıyor," diye söze karıştı. "Bugün Hindistan Halk Devleti diye bilinen yer, yüzyıllardan beri hiçbir sanayi gelişimi olmaksızın varlığını sürdürüyor."

Eugene Lawson hevesli bir sesle konuştu. "İnsanlar daha az maddi araç gereçle, daha sıkı özdisiplinle de yaşayabilir. Bu onlara iyi gelecektir."

Cuffy Meigs, "Hay aksi, şu hanımın sizi köşeye kısıtıp dünyanın en zengin ülkesini elinizden almasına izin mi vereceksiniz?" diyerek ayağa kalktı. "Kıtadan vazgeçmenin de tam zamanı... Hem de neye karşılık? Sağıla sağıla çoktan kurumuş ufacak bir eyalet için! Minnesota'yı boş verin derim ben. Ama kıta aşan trafiği de elde tutun. Her yanda ayaklanmalar, tedirginlikler varken elinizde ulaşım olmazsa insanları hizaya sokamazsınız,

asker nakledemezsiniz, en azından askerleriniz her yere birkaç günde ulaşabilecek durumda değilse... Şimdi siper değiştirmenin sırası değil. Bu lafları dinleyip de korkulara kapılmayın. Ülke sizin cebinizde. Orada tutun onu.”

Mouch güvensiz bir sesle, “Uzun vadede...” diye söze başlayacak oldu.

Cuffy Meigs, “Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız,” diye söylendi. Sinirli sinirli dolaşmaya başlamıştı. “Siper değiştirmekmiş, lanet olsun! California’da, Oregon’da, oralarda toplanacak daha dünya kadar şey var. Benim düşündüğüm aslında genişlemek... Duruma bakılırsa bizi kimse durdurmayacak, elimizi uzattık mı alacağız. Meksika, hatta Kanada bile olabilir. Çok kolay olacaktır.”

Dagny o zaman aradığı cevabı gördü. Onca lafın ardında gizlenen şeyi gördü. Bilim çağına adanmışlıklarının, histerik teknoloji jargonlarının, siklotronlarının, ses ışınlarının gerisinde, bu insanları heyecanlandıran şey sanayinin ufuk çizgisi değildi. Tüm sanayicilerin silindiği bir ortamda, hijyenik olmaktan çok uzak, şişko bir race görüyordu onlar. Bomboş gözleriyle, hareketsiz bedenleriyle öylece oturan, avuçlarındaki mücevherlerle oynayan, arada sırada yarı aç, çalışmaktan canı çıkmış, hastalıklı bir yaratığın yetiştirdiği pirinci elinden almak için onu bıçaklayabilen, o pirinci yüzlerce milyon kişiden toplayıp sonra mücevhere çeviren biri.

Dagny sanayi üretimini hiç kimse tarafından sorgulanamayacak bir değer olarak kabul etmişti. Bu adamların durmadan herkesin fabrikasına el koyup durmasını, o fabrikaların değerini anlamamalarına yormuştu. Sanayi devriminin çocuğu olan Dagny, bu adamların o gizli ruhlarında sakladıkları şeyleri, astroloji ve simya masallarıyla birlikte çoktan unutmuştu. Onlar bildiklerini akılları ve düşünceleriyle değil, içgüdü ve duygu dedikleri o isimsiz, çamur gibi şey sayesinde biliyorlardı. Bildikleri şey belliydi. Nasılsa dünyadaki insanların ürettiği şeyler eli sopalı birinin gelip almasına yetmeyecek kadar azalamazdı. Yeter ki milyonlarca insan boyun eğmeye razı olsun. Ne kadar çok çalışıp

az kazanırlarsa o kadar kolay boyun eğeceklerdi, ruhları o kadar zayıftı. Bir elektrikli panonun karşısında oturup levyeleri oynatan adamı yönetmek ise o kadar kolay olmazdı. Ama toprağı tırnaklarıyla kazmak zorunda olan insanları yönetmek kolaydı. Feodal derebeylerinin mücevher kakmalı kadehlerden içki içebilmek için elektronik fabrikalara ihtiyacı yoktu. Hindistan Halk Devleti racalarının da buna ihtiyacı yoktu.

Dagny bu adamların ne istediğini, “içgüdülerinin” onları hangi amaçlara yönelttiğini anlamıştı artık, hümanizm şampiyonu Eugene Lawson’ın, insanların açlıktan ölmesinden mutluluk duyduğunu anlamıştı. Bilim insanı Dr. Ferris de insanların kara sabana geri döneceğı günlerin özlemi içindeydi.

Dagny’nin tek tepkisi, inanmazlık ve kayıtsızlık oldu. İnanmıyordu çünkü insanları neyin bu kadar alçaltabileceğini düşünmek elinden gelmiyordu. Kayıtsızdı çünkü o düzeye inenleri artık insan olarak göremiyordu. Onlar konuşmayı sürdürdü ama Dagny artık konuşabilecek, hatta dinleyebilecek durumda değildi. Bir ara tek isteğinin evine gidip uyumak olduğunu fark etti.

“Bayan Taggart,” dedi terbiyeli, biraz da kaygılı bir ses. Dagny başını kaldırdığında garsonun nazik duruşunu fark etti. “Taggart terminalinin müdür yardımcısı telefonda, derhal sizinle görüşmek için izin istiyor. Durumun acil olduğunu söylüyor.”

Ayağı fırlayıp o odadan kurtulmak için bir fırsattı bu. Nedeni yeni bir felaket haberi olsa bile! Müdür yardımcısının sesini duymak da bir rahatlama getirmişti. Oysa adamın dedikleri hiç hoş değildi. “Otomatik sinyal sistemi durdu Bayan Taggart. Sinyaller öldü. Gelen sekiz tren ile kalkacak altı tren tıkanıp kaldı. Tünellere girip çıkamıyorlar. Baş mühendisi bulamıyoruz, devredeki bozukluğu saptayamıyoruz, onarmak için bakır telimiz yok, ne yapacağımızı bilmiyoruz, hemen...”

“Ben hemen geliyorum,” dedi Dagny. Sonra da telefonu kapattı.

Hızla asansöre yürüdü, Wayne-Falkland'ın lüks lobisinden koşar adımlarla geçti. Bu haberle harekete geçerken aynı zamanda hayata döndüğünü de hissetti.

Taksiler azalmıştı bugünlerde. Görevlinin çaldığı düdüğün sesine kimse gelmedi. Dagny üzerindeki kıyafeti unutup kendini sokağa attı ve koşturmaya başladı, rüzgârın neden bu kadar soğuk, bu kadar etkili olduğuna şaşırarak ilerledi.

Aklı ilerideki terminaldeydi. Birdenbire hoş bir görüntü içini açtı. İncecik bir kadın hızla ona doğru geliyordu. Lambanın ışığı saçlarına yansıyor. Kolları çıplaktı. Siyah bir pelerine sarınmıştı. Göğsünde bir pırlanta göze çarpıyordu. Arkasında koridor gibi uzanan kent sokağı ve gökdelenler vardı. Karşıdaki çiçekçi dükkânının vitrininde kendi hayalini gördüğünü anlaması biraz uzun sürmüştü. O hayalin bir an için getirdiği mutluluk, yerini bıçak gibi saplanan yalnızlığa bıraktı. Boş sokağın getirdiği yalnızlıktan çok daha derin bir yalnızlık. Kendine de kızıyordu. Şu hali bu akşama da bu çağa da hiç uymayan bir görüntüydü.

Bir taksinin köşeyi döndüğünü gördü, hemen elini salladı, taksiye atlayıp kapıyı deminki duygularının üzerine kapattı ve çiçekçinin vitrin camını da boş bıraktı. Onunla alay eden bir duygu vardı içinde, ilk balosuna giderken de bu tür şeyler hissettiğini hatırlıyordu. Dış güzelliğin iç ihtişamla uyumlu olmasını dilediği o nadir zamanlarda da hep aynı şeyi hissetmişti. Bunları düşünmenin sırası mı, dedi kendine. Azarladı kendini. Ama içindeki bir ses, taksinin lastiklerinin dönüş ritmine uyarak hep aynı şeyi soruyordu: Sen kendi mutluluğun için yaşamaya inanırdın... Ne kaldı şimdi o mutluluktan? Mücadeleni kazanıyor musun? Evet, dürüstçe cevap ver! Senin ne çıkarın var bundan? Yoksa bu soruya cevap veremeyen o hayırseverlerden biri mi oldun sen de? Sırası değil, diye azarladı yine kendini. Taksinin ön camından, ilerideki Taggart Terminali görünmüştü.

Terminal müdürünün odasındaki adamlar da sönen sinyaller gibiydi. Sanki burada da devre kopmuş, onları hareket ettirecek

akım gücü kalmamıştı. Dagny'ye hareketsiz ve pasif bakışlarla baktılar, artık Dagny onları harekete geçirse de geçirmese de, fark etmiyormuş gibi göründüler.

Terminal müdürü yoktu. Baş mühendis bulunamıyordu. En son iki saat önce terminalde görülmüştü ama ondan beri ortada yoktu. Müdür yardımcısı Dagny'yi aramaya gönüllü olduktan sonra kendi inisiyatif gücünü kaybetmişti. Ötekiler de hiçbir şeye gönüllü değildi. Sinyal mühendisi otuz yaşlarında, çocuksu görünen biriydi. Agresif bir sesle, "Ama bu daha önce hiç olmamıştı Bayan Taggart!" deyip duruyordu. "Otomatik sistem bozulmamıştı hiç. Bozulamaz. Biz işimizi biliyoruz. Onu birileri onarabilirse biz de onarırız... Ama bozulmaması gerekirken bir anda bozulursa... onaramayız!" Makasçı yıllardır burada çalışan tecrübeli bir adamdı. Zekâsını mı maskeliyordu, yoksa bunca zaman baskı altına almakla onu büsbütün kayıp mı etmişti, belli değildi.

"Ne yapmamız gerektiğini bilmiyoruz Bayan Taggart. Ne zaman hangi izni istemek gerektiğini bilmiyoruz. Bu türlü bir acil durum için kurallar da yok. Kuralları kimin koyacağını kuralı bile yok."

Dinledi, elini sessizce telefona uzattı, santralden Chicago'daki Atlantic Southern'ın başkanını bulup ona bağlamasını istedi. Gerekirse evinden aramasını, yatağından kaldırmasını da söyledi.

"George? Ben Dagny Taggart," dedi adamın sesini duyunca. "Sizin Chicago terminalindeki sinyal mühendisi Charles Murray'i yirmi dört saatliğine bana ödünç verebilir misin? Evet... Tamam. Hemen bir uçağa bindir, buraya yolla. Üç bin dolar vereceğimizi söyle ona... Evet, bir gün için. Evet, durum o kadar kötü... Nakit olarak vereceğim, gerekirse kendi paramdan. Uçağa binmesini sağlamak için ne rüşvet isterse veririm ama Chicago'dan ilk kalan uçağa bindirmen gerekiyor onu... Hayır George, bir tane bile yok. Taggart Transcontinental'da hiç akıl kalmadı. Evet,

tüm belgeleri, istisna ve acil durum izinlerini alacağım. Sağ ol George. Görüşürüz.”

Telefonu kapattı, odadaki adamlarla hızlı hızlı konuşmaya başladı. Artık tekerlek sesi duyulmayan terminaldeki sessizliği dinlemek istemiyordu. Sessizliğin içinde yankılana yankılana tekrarlanıyormuş gibi gelen sözleri de duymak istemiyordu: Taggart Transcontinental’da hiç akıl kalmadı...

“Hemen bir tamir treni ve bir ekip hazırlayın. Son hızla Hudson Hattı’na gitsinler, orada buldukları her bakır teli, ışığı, sinyali, telefonu, şirket malı olan her şeyi söküp getirsinler. Sabaha hepsi burada hazır olsun.”

“Ama Bayan Taggart! Hudson Hattı seferlerimiz yalnızca geçici olarak durduruldu, Birleştirme Kurulu da hattı sökmemize izin vermedi!”

“Sorumluluk bana ait.”

“Ama sinyaller çalışmazken tamir trenini oraya nasıl yollayacağız?”

“Sinyaller yarım saate kadar çalışacak.”

“Nasıl?”

“Yürüyün,” deyip ayağa kalktı Dagny.

Hızla yolcu platformuna ilerlerken adamlar da onun arkasından yürüyordu. Hareketsiz duran trenlerin yanındaki insan gruplarının arasından geçiyorlardı. Dagny dar bir asma koridora saptı, labirent gibi raylara yukardan bakabileceği yere ilerledi. Kör sinyaller, donmuş düğmeler geride kalıyordu. Taggart Transcontinental’ın yer altı tünellerini onun saten sandaletlerinin sesi dolduruyor gibiydi. Arkasındaki adamların ayak sesleri, onunkilerin yankısıydı adeta. Dagny hızla A kulesinin ışıklı cam kabinine yöneldi. O cam kabin orada, bedensiz bir taş gibi duruyordu. Boş rayların tepesindeki tahtından indirilmiş bir kralın tacı...

Kule müdürü fazla tecrübeli, fazla dikkatli bir adam olduğu için zekâsını tüm tehlikelere rağmen saklayamıyordu. Dagny’nin ne yapılmasını istediğini, ilk birkaç kelimeden sonra anlamıştı.

Kısaca, “Peki, hanımefendi,” diye cevap verdi ama Dagny’nin peşindeki adamlar oraya vardığında Dagny artık çizelgelerine eğilmiş, ömrü boyunca yapmak zorunda kaldığı en aşağılayıcı hesaplara dalmıştı. Adamın isteneni anladığını biliyordu Dagny. Gözlerini kaldırıp gücenik bir ifadeyle bakışından anlamıştı bunu. O bakış, Dagny’nin yüzündeki bir ifadeye çok iyi uyuyordu. Adam bir şey söylememişti ama Dagny yine de, “Önce yapalım, duyguları sonra hissederiz,” dedi. “Başüstüne hanımefendi.” Adamın sesi dümdüzdü.

Adamın bu yer altı kulesindeki odası, dünyanın en hızlı, en zengin, en düzenli nehrine bakan bir veranda gibiydi aslında. Saatte doksan trenin girip çıkışını hesaplamaya alışkın bir adamdı. Hepsinin güven içinde akıp gelişini kontrol ederdi oradan. Ama şimdi ilk defa olarak... kurumuş kanalların boş karanlığına bakıyordu.

Dagny röle odasının aralık duran kapısından, kule görevlilerinin boş boş durduğunu görüyordu. Bu adamların işi, bir an bile dinlenmelerine izin vermiyordu. Önlerindeki raflarda kitap ayracı gibi yükselen levyelerden birinin çekilmesi, binlerce elektrik devresini çalıştırır, binlerce kontağı sağlayıp binlercesini çözer, bir yolu açmak için düzinelerce makası boşaltır, sinyallere komut verirdi. Hiçbir yanlışla izin yoktu. Hiçbir şey şansa bırakılamazdı. O insan elleri, çok karmaşık düşünce sistemlerinin vardığı sonuçları uygulardı... yüzlerce tren hızla ilerleyebilsin, binlerce ton metal ve hayat sağ salim yerine ulaşınsın diye. Ama Dagny onlara bakarken, yüzlerinden bir şeyler okuyordu. Bu adamlar trafiğin akabilmesi için o el temasının şart olduğuna inanıyordu. Şimdi boş kalmışlardı. Kule yöneticisinin önündeki dev panolarda yanıp sönen kırmızı yeşil ışıklar şimdi boş ve sönüktü. Cam boncuklar gibilerdi, bir zamanlar vahşilerin, Manhattan Adası’nda sattığı boncuklar gibi.

Müdür yardımcısına, “Bütün vasıfsız işçilerinizi çağırın,” dedi. “Yardımcıları, yaya kontrol işçilerini, motorları silenleri, şu anda terminalde kim varsa hepsini. Hepsi hemen buraya gelsin.”

“Buraya mı?”

“Buraya.” Dagny eliyle aşağıdaki rayları gösteriyordu. “Makasçılar da çağır. Depoya telefon aç, bulabildikleri her el fenerini, her lambayı yollasınlar. Kondüktör fenerlerini, fırtına lambalarını, hepsini.”

“Lambalar mı dediniz Bayan Taggart?”

“Çabuk ol.”

Sevk görevlisi, “Biz ne yapıyoruz burada Bayan Taggart?” diye sordu.

“O trenleri çalıştıracamız.”

“Elle mi?”

“Evet dostum! Neden şaşırıyorsun?” Sonra kendini tutamadı: “İnsanoğlu yalnızca kas yığını değil miydi? İşte şimdi geri gidiyoruz. Kilit sistemi olmayan zamana geri dönüyoruz. Semaforun da elektriğin de olmadığı zamanlara. Tren sinyallerinin çelik ve kabloyla verilmediği, ellerinde lamba taşıyan adamlarca verildiği zamanlara. Fizik gücüyle çalışan adamlar, elektrik direği görevi yapan adamlar... Bunca zamandır savunduğunuz bu değil miydi? İşte istediğiniz oldu. Ha, siz fikirlerinizi aletlerin saptayacağını mı düşünmüştünüz? Oysa tam tersi oluyor. Şimdi aklınızın saptadığı aletleri göreceksiniz!”

Ama geri dönmek bile zekâ gerektiriyor, diye düşünüyordu. Çevresindeki miskin suratlara bakarken kendi durumundaki paradoksu görebiliyordu.

“Makasları nasıl çalıştıracamız Bayan Taggart?”

“Elle.”

“Peki ya sinyalleri?”

“Elle.”

“Nasıl?”

“Her sinyal noktasına eli fenerli bir adam dikerek.”

“Nasıl? Oralarda yeterli mesafe yok.”

“Bir rayı kullanıp yanındakini kullanmayacağız.”

“Adamlar hangi makası açacaklarını nasıl bilecek?”

“Yazılı emirlerle.”

“Efendim?”

“Yazılı emirlerle, eski günlerdeki gibi.” Parmağıyla kule müdürünü gösterdi. “Müdür şimdi trenlerin nasıl yürüyeceğine, hangi rayların kullanılacağına dair programı hazırlıyor. Her sinyal ve her makas için emir yazacak. Birkaç adamı haberci olarak seçecek, onlar her noktaya emirleri ulaştıracak. Eskiden birkaç dakikada yapılan işleri yapmak şimdi saatler sürecektir ama o bekleyen trenleri terminale sokacağız, buradakileri de yola çıkaracağız.”

“Bütün gece her şeyi öyle mi çalıştıracaksınız?”

“Yarın da bütün gün devam edecek... Ta ki kilit sisteminin nasıl onarılacağını bilecek kadar beyni olan biri gelip size çareleri gösterene kadar.”

“Sendika anlaşmalarında eli lambalı adamlara dair madde yok. Mesele çıkacak. Sendika itiraz edecek.”

“Sorumlu benim.”

“Ben emri veren kişi durumuna düşmek istemem.”

“Emirleri ben veriyorum.”

Dagny kulenin yanındaki merdivenin demir sahanlığına çıktı. Kendini kontrol etmek için bir mücadele veriyordu. Bir an için kendisini de hassas bir teknolojik makineymiş gibi hissetti. Akımı kesilmiş makinelerden biri gibiydi. Kıta aşan demiryolunu iki eliyle çalıştırmaya uğraşan biri. Taggart yer altı dünyasının o kocaman, sessiz karanlığına doğru baktı, bu koridorlarda insanların lamba direği gibi duracağı hallere düşmüş olmaktan ötürü alev alev bir aşağılanma duygusu içini yakıyordu. Kulenin dibine toplanmaya başlayan adamların yüzlerini ancak fark edebiliyordu. Karanlığın içinden sessizce akıp geliyor, kıpırdamadan duruyorlardı. Arkalarındaki duvarda mavi ampuller vardı. Onları mavimsi bir bulut içindeymiş gibi gösteriyordu. Bir de kulenin cam odasından

dökülen ışık vardı. Dagny yağlı tulumları, kaslı vücutları, yorgun insanlara özgü sarkık kolları görebiliyordu. Düşünme gerektirmeyen, ödüksüz işlerde çalışan adamlardı bunlar. Demiryolunun en alt kademesindekiler... İçlerindeki gençlerin yükselme şansı kalmamıştı, yaşlıların da zaten niyeti yoktu. Sessizce duruyorlardı, işçilerin beklenti içeren merakı yoktu bunlarda. Mahkûmların o ağır kayıtsızlığı vardı.

Dagny onların tepesindeki demir merdivenlerde durdu, tok ve net bir sesle konuştu. “Az sonra size verilecek emirler benim emirlerimdir. Bu emirleri size verecek kişiler benim talimatımla hareket ediyor. Otomatik sinyal sistemi arıza yaptı. Şimdi onun yerini insan emeği alacak. Tren hizmetlerine derhal yeniden başlanacak.”

Kalabalığın arasında bazı suratların ona garip bir ifadeyle baktığını görüyordu. Gizli bir güceniklik, ona bir anda kadın olduğunu hatırlatan bir tür küstahça merak... Üzerindeki kıyafeti o zaman hatırladı, gerçekten de çok yersiz bir kıyafet olduğunu hissetti. İşte o zaman, biraz meydan okuma, biraz da içinde bulunduğu anın gerçek anlamına noksansız bir sadakate benzeyen şiddetli bir dürtüyle, üzerindeki pelerini omuzlarından arkaya attı, ışığın altında, o lekeli sütunların arasında, resmî davetteki bir figür gibi durdu. Dimdikti. Çıplak kollarının, ışıltılı siyah saten kumaşın, askerî nişan gibi parlayan pırlantanın lüksünü sergiliyordu.

“Kule müdürü makasçılara yerlerini bildirecek. Trenlere lambalarla yol gösterecek sinyalcileri, emirleri taşıyacak ulakları seçecek. Trenler...”

Sesindeki o acı tonu değiştirmeye çalışıyordu. Anlamı vardı o tonun: Ancak bu işi yapabilir bu adamlar, onu da eğer yapabilirlerse... Taggart Transcontinental’da işe yarar tek bir beyin bile kalmadı...

“Trenler terminale girip çıkmayı sürdürecektir. Sizler hep yerlerinizde kalacaksınız, ta ki ...”

Birden sustu. İlk gördüğü, onun gözleri ve saçları olmuştu... O acımasız gözler, yer altında bile güneş ışığını yansıtıyormuş gibi görünen, bakırdan altına çalan o saçlar... John Galt, akılsızlar güruhunun arasındaydı. Yağlı tulum giymiş, kollarını sıvamış John Galt, kendine özgü ve hiç ağırlığı yokmuş gibi duruşuyla oradaydı. Başını yukarı kaldırmıştı. Gözlerinin Dagny'ye bakışı, sanki şu anı daha önceden görmüş gibiydi.

“Ne oldu Bayan Taggart?”

Bu, kule müdürünün yumuşak sesiydi. Yanı başındaydı adam. Elinde kâğıtlar vardı. Dagny ömründe yaşadığı en bilinçli anlardan birinin sarhoşluğundan sıyrılmayı garip buldu. Ama o anın ne kadar sürdüğünü, o anda kendisinin nerede olduğunu, niçin orada olduğunu bilmediği kesindi. Galt'ın yüzünün farkındaydı. Onun dudaklarının biçiminde ve yanaklarında, her zamanki dinginliğinin çatırdadığını görüyor gibiydi. Ama o hâlâ aynı ifadeyle bakıyor, bu anın onun için bile çok fazla olduğunu itiraf ediyormuş gibi görünüyordu.

Dagny konuşmaya devam edebildiğini anlıyordu çünkü çevresindekiler dinliyormuş gibi görünüyordu. Ama kendisi hiçbir ses duymuyordu o anda. Çok önceden ona verilmiş hipnotik bir emri uygular gibi sürdürdü konuşmayı. Tek bildiği, bu emri sonlandırmanın ona karşı bir meydan okuma olduğuydu. Ama kendi kelimelerini bilmiyor, duymuyordu.

Kendini ışıklı bir sessizlik içinde, yalnızca görme duyusuna sahip hissediyordu. Yalnızca görme duygusu ve onun yüzü vardı. O yüz, Dagny'nin boğazının dibinde basınç yaratan bir konuşma gibiydi. Onun burada olması öyle doğal gözüküyordu ki! Her şey dayanılmaz kadar basitti. Sanki asıl şok edici olan onun orada olması değilmiş de diğer adamların orada olmasımış gibi hissediyordu. Galt, Dagny'nin demiryoluna aitti ama diğerleri değildi. Nice kere trenlerde giderken trenin bir tünele dalmasıyla ciddi bir gerilime kapıldığını hatırlıyordu. Sanki o ortamda hem demiryolunun hem kendi hayatının esasını çırılçıplak görebile-

cekmiş gibi, bilinç ile madde birleşecekmiş gibi, insan aklının donmuş formu, amaca fiziksel bir varlık getirecekmiş gibi... Ani bir umuda kapılırdı öyle zamanlarda. Önemli saydığı değerlerin tümü orada saklıymış, orası gizli bir heyecanın merkeziymiş, yer altında onu isimsiz bir vaat bekliyormuş gibi. Şimdi onunla burada karşılaşması çok uygundu. Anlam da vaat de oydu. Artık gözleri onun giysilerini görmüyordu. Kendi demiryolunun onu ne düzeylere indirdiğini de görmüyordu. Yalnızca ona ulaşamadığı ayların silinmekte olan işkencesini görüyordu orada. Geçen ayların ona ne bedel ödettiğini okuyordu o yüzde. Duyabildiği tek konuşma, sanki kendisi ona, “İşte bu, tüm yaşamımın ödülü,” diyor gibiydi. O da cevap olarak, “Benimkinin de,” diyordu.

Yabancılar söyleyecekleri bitmiş olmalıydı çünkü kule müdürü öne çıkmış, onlara bir şeyler anlatmaya başlamıştı. Elindeki listeye baka baka konuşuyordu. Derken Dagny karşı konulmaz bir güven duygusunun çekimine kapılmış gibi, kendini demir merdivenlerden inerken buldu, kalabalıktan uzaklaştı, platforma ve çıkış yerine yöneleceği yerde terk edilmiş tünellerin karanlığına doğru yürümeye başladı. Beni izleyeceksin, diye düşünüyordu. Düşünce sanki kelimeler halinde değil kaslarının gerilimindeydi. İradesiyle, gücünün dışında olduğunu bildiği bir şeyi gerçekleştirmeye çalışıyordu. Ama yine de istediğinin olacağından son derece emindi. Yo, kendi isteği değil, doğrusu bu olduğu için. Beni izleyeceksin. Bu ne bir yakarış ne bir dua ne de bir talepti. Bir gerçeğin ifadesiydi yalnızca. Dagny'nin tüm bilgeliğinin gücünü taşıyordu, yıllar içinde biriktirdiği tüm bilgiler bunun içindeydi. Beni izleyeceksin. Eğer biz, bizsek, sen ve ben eğer yaşıyorsak, dünya eğer varsa, şu anın anlamını biliyorsan ve elden kaçmasına başkaları gibi izin vermeyeceksen, yok olmasını, ona ulaşılamamasını istemeyeceksen... beni izleyeceksin. Coşkulu bir güvendi hissettiği. Umut ya da inanç değildi bu. Varoluş mantığına tapmaktı.

Terk edilmiş raylar üzerinde hızla ilerliyordu. Granit duvarlar arasında kıvrılarak giden koridordaydı. Kule müdürünün sesi artık duyulmuyordu. Sonra kendi kalp atışlarını duydu. Ona yukarıdaki kentin temposu cevap veriyordu. Ama Dagny'ye, kanının damarlarındaki akışının sesi duyuluyormuş gibi gelmekteydi. Ses olan oydu. Kentin temposuysa, onun kendi bedeni içindeydi. Derken arkalarda bir yerde ayak sesleri duydu. Dönüp bakmadı. Adımlarını hızlandırdı.

Onun motorunun kalıntılarının hâlâ kilitli durduğu demir kapının önünden geçti. Hiç durmadı, yalnızca son iki yılın olaylarındaki birlik ve mantık açığa çıktığı anda ürperdiğini hissetti. Bir dizi mavi ışık sonsuza doğru gidiyordu. İki yanda granit duvarlar vardı. Patlamış kum torbalarından rayların, paslı hurda yığınlarının üzerine kumlar dökülmüştü. Ayak seslerinin yaklaştığını duyunca durdu, bakmak üzere döndü.

Mavi ışıkların kısa bir süre Galt'ın saçlarında parıldadığını gördü; onun yüzünün solgun çizgilerini, göz altlarındaki çökükleri yakalayabildi. Yüz kayboldu ama adım sesleri bir sonraki mavi ışığa kadar bağlantıyı sağladı. Işık bu sefer gözlerinden geçti. Gözleri dosdoğru ileriye dikilmişti. Dagny onu kuleden gördüğü andan bu yana o gözlerin üzerinden hiç ayrılmadığını anladı.

Tepede kentin temposunu duyuyordu. Bir zamanlar bu tünelleri kentin kökleri saymıştı. Göklere kadar ulaşan tüm hareketlerin kökleri burada, diye düşünmüştü. Ama şimdi kendisini ve John Galt'ı, o köklerin içindeki canlı güç olarak görüyordu. Başlangıç da amaç da anlam da onlardı. O da kentin temposunu kendi bedeni içinde duyuyor, diye geçirdi içinden.

Pelerinini arkaya savurdu, meydan okur gibi dimdik durdu. Az önce adamlara hitap ederken kulede durduğu gibi. Galt'ın onu on yıl önce ilk gördüğü günkü gibi. Yine yer altında. Onun itirafı cınlıyordu beyninde. Kelime olarak değil de solumayı bu kadar güçleştiren bir tempo olarak: Lüksün simgesi gibiydin ve hepsinin kaynağı olan o yere aittin. Hayatın neşesini, asıl hak eden yere

getiriyordun. Hem enerji gibi hem de onun ödülü gibiydin. Ben de bu ikisinin ayrılmaz olduğunu ilk söylemiş olan kişiydim...

Bunu izleyen saniyeler, kör bilincin içindeki ışık parlamaları gibiydi. Dagny'nin onun yüzünü gördüğü an, onun gelip tam yanında durduğu an, Dagny'nin bir ara ondaki şaşkın sakinliği, gemlenmiş yoğunluğu, koyu yeşil gözlerdeki anlayışı gördüğü an... Dagny'nin o yüzdeki gerginlikte, dudakların çekiliyormuş gibi sert ifadesinde ne gördüğünü anladığı an... Onun dudaklarını kendi dudakları üzerinde hissettiği, o dudakların biçimini hem mutlak bir form hem de kendi içini dolduran bir sıvı gibi bilinçlendirdiği an. Sonra o dudakların boğazından aşağı kayışı, bir dizi çürük izi bırakan o hareket. Ardından pırlanta broşun, o bakır saçlar arasındaki parıltısı.

Sonrasında vücudunun duyularından başka hiçbir şeyin farkına varamadı çünkü vücudu ani bir güç edinmiş, ona en karmaşık değerleri doğrudan, algı yoluyla bildirmeye koyulmuştu. Gözleri nasıl enerjinin dalga boylarını görüş haline çeviriyorsa, kulakları nasıl titreşimleri sese çeviriyorsa, vücudu da hayatının tüm seçeneklerini harekete geçiren enerjiyi, anında duyuşal algıya çeviriyordu. Onu titreten, üzerindeki elin dokunuşu değildi. Bunun tüm anlamının toplamıydı. Bunun Galt'ın eli olduğunu bilmek, teninin sanki Dagny'ye aitmiş gibi hareket ettiğini bilmek, bu hareketin, Dagny'nin varlığıyla simgelenen tüm başarıyı kabullenme olduğunu bilmek... Evet, bu yalnızca fiziksel zevkin yaşattığı sarsıntıydı ancak bir de Dagny'nin Galt'a duyduğu tapınma, onun kişiliğine ve hayatına ait her şeye duyduğu hayranlık vardı. Wisconsin'deki fabrikada bir akşam yapılan toplantıdan, Kayalık Dağları'nda saklı bir vadideki Atlantis'e, kulenin dibindeki bir işçinin bedeni üzerinde o yeşil gözlerin zafer dolu gülüşüne kadar... İçinde Dagny'nin duyduğu gurur da vardı. Onun kendine ayna diye seçtiği kişinin kendisi olmasından gelen gurur. Şu anda ona varlığını tamamen sunanın kendi vücudu olmasından, Galt'ın da kendisini ona tamamen sunmasından kaynaklanan

gurur. Bunların hepsi vardı içinde... Ama Dagny'nin tek bildiği, Galt'ın elinin kendi göğüsleri üzerinde yarattığı histi.

Galt onun pelerinini çekip çıkardı, o vücudun inceliğini, kendi kollarının çemberi içinde hissetti. Sanki Galt yalnızca Dagny'nin kendi vücudunu fark etmesi için bir araç gibiydi. Diğer yandan Dagny de Galt'ın kendi farkındalığı için bir araca dönüşmüştü. Dagny hissedebilme kapasitesinin sınırına varıyordu ama hissettiği, sabırsız bir isteğin çılgılığı gibiydi. Şimdi isim takabiliyordu Dagny o çılgılığa. Ama o çılgılıkta hırslarının niteliği vardı... Işıltılı ihtirasların sonsuz niteliği...

Galt bir anlığına Dagny'nin başını arkaya çekti, dosdoğru onun gözlerine baktı, Dagny'nin de onun gözlerini görmesine izin verdi, hareketlerinin tüm anlamını onun da bilmesini sağladı. Sanki gözlerinin buluşmasıyla oluşan, yaşayacakları bu büyük yakınlaşma esnasında ikisinin de bilincine bir ışık tutmuştu.

Sonra Dagny bir çuvalın, omuzlarının tenine değdiğini hissetti, kendini patlamış kum torbaları üzerinde yatar halde buldu, çoraplarının uzun ve sımsıkı parıltısını gördü, Galt'ın dudaklarının, ayak bileğine dokunduğunu hissetti, sonra bacağı boyunca ilerleyen o işkence dolu hareketi, sanki bacaklarını dudaklarıyla kendinin kılmaya çalışıyormuş gibi bir duygu veren hareketi izledi. Sonra Dagny dişlerinin Galt'ın koluna kapanışını, Galt'ın dirseğinin onun başını bir hareketle yana çevirip dudaklarını onunkilerle buluşturmasını hissetti. Sonrasında tek bildiği, Galt'ın vücudunun hareketleri, ihtirası ve o ihtirasın devamı oldu. Sanki kendisi artık bir insan olmaktan çıkmış, imkânsıza ulaşmaya çalışan bir mücadeleye dönüşmüş gibi... Ama birdenbire imkânsızın da mümkün olduğunu gördü, yüksek sesle soluyarak hareketsiz yattı, bundan sonra artık sonsuza kadar başka bir şey istemenin mümkün olmadığını anladı.

Galt da yanında yatıyordu. Sırtüstü dönmüştü. Tepelerindeki granit tavana bakıyordu. Dagny onun kum torbaları üzerinde, vücudu sıvılaşmış gibi uzandığını görüyordu. Siyah pelerini,

ayaklarının oraya, rayların üzerine atılmıştı. Granit duvarlarda nem damlacıkları belirliyor, görünmez çatlaklardan aşağıya doğru kayıyor, uzaklardaki bir trafiğin ışıklarınıymış gibi görünüyordu. Galt konuştuğunda sesi sanki Dagny'nin kafasındaki bir soruya cevap vermeyi sürdürüyordu. Artık ondan saklayacağı hiçbir şey yokmuş gibi, ona borçlu olduğu şey, vücudunu açtığı gibi ruhunu da açmış gibi.

“Seni on yıldır böyle gözledim. Buradan, ayaklarını bastığın yerin altından... binanın tepesindeki ofisinde yaptığın her hareketi gördüm. Ama seni hiç görmedim, hiç yeterince, gerçekten görmedim. On yılın gecelerini, sana bir kere rastlayabilme imkânını arayarak geçirdim. Burada, platformlarda ya da trene binerken... Özel vagonunu trene bağlama emri ne zaman gelse rampadan inerken seni görebilmek için bekliyordum. Ben aşağıdaki karanlıklardan sana bakarken, yanımdan geçiyordun... keşke bu kadar hızlı yürümese, diyordum içimden. Sanırım bacaklarının heykelini yapabilirdim, o kadar iyi tanıyordum onları. Gözlerimle değil, avuçlarımla. Yanımdan geçip gidişini izlerken, sonra işime dönerken, gündoğumundan hemen önce evime, üç saat uyumaya giderken ama hiç uyuyamazken...”

“Seni seviyorum,” dedi Dagny. Sesi kısıktı. Gençliğin verdiği o kırılgan tınısı olmasa, hemen hemen dümdüz bir sestti bu.

O gözlerini yumdu, bu sesin geride bıraktıkları yıllara akmasına izin verdi. “On yıl Dagny... yalnızca bir ara, birkaç hafta boyunca karşımdaydın. Seni görebiliyordum. Hızla uzaklaşmıyor, olduğun yerde duruyordun. Işıklandırılmış bir sahnede gibiydin. Benim seyretmem için kurulmuş özel bir sahnede nice akşam boyunca saatlerce izledim seni, John Galt Hattı denilen ofisin ışıklı penceresinden... Ve sonra bir gece...”

Dagny'den yüksek sesli bir soluk kurtuldu. “Sen miydin o geceki?”

“Beni gördün mü?”

“Gölgeni gördüm kaldırımda. İleri geri gidip geliyordu, bir mücadele okunuyordu. Sanki...” Sustu. İşkence sözcüğünü telaffuz etmek istemiyordu.

“Öyleydi,” dedi Galt yavaşça. “O gece içimden içeri girmek, karşına çıkmak, seninle konuşmak gibi şeyler geçmişti. Yeminimi bozmaya en çok o gece yaklaşmıştım. Seni masana devrilmiş halde gördüğümde. Taşadığın yükün altında ezildiğini gördüğümde...”

“John, o gece benim düşündüğüm de sendin. Ama bilmiyordum...”

“Ama ben biliyordum.”

“Sendin o... Ömrüm boyunca yaptığım her işte, istediğim her şeyde...”

“Biliyorum.”

“John, en zoru seni vadide bırakıp gitmek değildi. Aslında...”

“Radyo konuşmandı. Döndüğün gündü, değil mi?”

“Evet! Dinliyor muydun?”

“Tabii. O konuşmayı yapmana sevindim. Yapabileceğin en harikulade şeydi. Hem ben... zaten biliyordum.”

“Biliyor muydun? Hank Rearden’ı mı biliyordun?”

“Seni vadide görmeden önce biliyordum.”

“İlk duyduğunda şaşırdın mı?”

“Evet.”

“Peki ya...” Dagny sorunun devamını getiremeden sustu.

“Zor muydu diye mi soracaksın? Evet. Ama sadece ilk birkaç gün için. O gece bunu öğrendikten sonra ertesi akşam ne yaptığımı söylememi ister misin?”

“Evet.”

“Hank Rearden’ı hiç görmemiştim. Yalnız gazetelerdeki resimlerinden biliyordum. O akşam New York’ta olduğunu duymuştum. Büyük sanayicilerin bir konferansına katılacaktı. Ona bir bakmak istedim. Konferansın yapıldığı otelin kapısına gittim. Girişte parlak ışıklar vardı ama biraz ötesi karanlıktı. Kaldırımda durunca, kendim görünmeden izleyebiliyordum. Etrafta

birkaç aylak insan dolanıyordu. Yağmur serpiştirdiği için bina duvarının dibine sığınmıştık. Konferansa katılanlar çıkışında hemen kendilerini belli ettiler. Giysileri, hareket etme biçimleri farklıydı. Çok pahalı, çok lüks giysiler vardı üzerlerinde. Buna karşılık davranışlarında bir çekingenlik okunuyordu. Sanki o an için ne olduklarını göstermekle suç işliyor gibilerdi. Şoförler arabalarını getiriyor, birkaç gazeteci bazılarına sorular soruyor, çevredeki birkaç kişi de kulak kabartmaya çalışıyordu.

“Yorgun adamlardı sanayiciler. Yaşlanan, şişmanlamış, belirsizlikler karşısında güvensizliklerini saklamaya çalışan adamlardı. Derken onu gördüm. Pahalı bir trençkot, kaşlarına doğru eğilmiş bir şapka giymişti. Hızlı adımlarla, hak edilerek kazanılmış bir güvenle yürüyordu. Diğer sanayiciler birkaç soru sormak niyetiyle neredeyse üstüne atladı. Onca zengin, onun çevresinde çırak gibi duruyordu. Eli arabasının kapısında, başını kaldırmış onlara bakarken gördüm onu. Eğik şapkanın altından o kısacık gülümsemeyi yakaladım. Güvenli, sabırsız, biraz da eğlenen bir gülümsemesi vardı. Sonra bir an için, daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yaptım. Nice kişi böyle bir anda hayatını mahvetmiştir. O saniyeyi bağlamının dışına çıkardım, dünyayı onun yaratacağı bir dünya olarak, ona uyan bir dünya olarak görmeye çalıştım. O bir sembolmüş gibi. Başarıların dünyası vardı karşımda. Esir alınmamış bir enerji vardı. Tıkanmamış ilerlemeler, amaç dolu yıllar, elde edilen ödülün zevkini çıkarmak vardı. Yağmur altında, o serserilerin arasında dururken öyle bir dünya gerçekten var olsa, yılların bana neler getireceğini düşündüm, dayanılmaz bir özlem duydum. O adam, benim olmam gereken her şeyin simgesiydi. Benim olması gereken her şeye de sahipti. Ama bu da yalnızca birkaç saniye sürdü. Ardından olayı tekrar kendi bağlamı içinde gördüm, gerçek anlamına baktım. Harikulade yeteneklerine karşılık ödediği bedelleri düşündüm. Benim anladığım şeyi anlayabilme çabası içinde hangi sessiz şaşkınlıkla mücadele ettiğini anladım. Onu yeniden olduğu gibi gördüm. Benim savaşımın simgesiydi o.

Öcünü alacağım ve kurtaracağım hakkı yenmiş kahraman oydu. Ve işte o zaman, o zaman seninle ve onunla ilgili öğrendiğim şeyi kabullendim. Bunu bilmem gerekirdi, diye düşündüm. Doğrusu bu, dedim kendi kendime.”

Galt, Dagny'den yükselen hafif iniltiyi duydu, sesli sesli güldü.

“Dagny, acı çekmiyorum demedim. Ama ben acı çekmenin önemini biliyorum. Acıyla savaşmak, sonra da onu kenara atmak gerektiğini, onu, insanın kendi ruhunun bir parçası olarak kabul etmemek gerektiğini, varoluş üzerinde kalıcı bir yara saymamak gerektiğini biliyorum. Acıma bana. Bunlar o anda yaşandı ve geçti.”

Dagny başını çevirip ona sessizce baktı, Galt gülümsedi, dirseği üzerinde doğruldu, Dagny'nin hareketsiz yüzüne baktı. Dagny, “Sen burada vasıfsız bir işçiydin,” diye mırıldandı. “Burada... On iki yıl boyunca...”

“Evet.”

“Şeyden beri...”

“Twentieth Century'den çıktığımdan beri.”

“Beni ilk gördüğün o gece yine burada çalışıyordun, öyle mi?”

“Evet. Benim yanımda aşçı olacak çalışmak istediğini söylediğin sırada da ben senin işçindim ama izindeydim. Neden o kadar güldüğümü anlıyor musun?”

Dagny onun yüzüne bakıyordu. Onun gülümsemesinde acı, Galt'inkinde neşe vardı. “John...”

“Söyle. Ama susma, hepsini söyle.”

“Sen buradaydın, onca yıl...”

“Evet.”

“Onca yılda demiryolu yok olurken, ben kafası çalışan bir adam arayıp dururken, bulabildiğim her çareye sarılırken...”

“Benim motorumun yaratıcısını bulmak için ülkeyi tararken, James Taggart ile Wesley Mouch'u besleyip dururken ve en büyük başarısına, yok etmeye çalıştığın düşmanın adını verirken.”

Dagny gözlerini yumdu.

“Onca yıldır buradaydım,” dedi Galt. “Elini uzatsan dokunabileceğin yerdeydim. Senin alanında duruyor, mücadeleni seyrediyordum. Yalnızlığını, özlemlerini, benim adıma verdiğini sandığın savaşını, o savaşta düşmanlarıma yardım edişini, peş peşe yenilgilere uğrayışını... Ve ben burada, senin görüş zaafın sayesinde saklanabiliyordum. Tıpkı Atlantis’in, insanlardan bir optik yanılsama sayesinde saklanabildiği gibi. Ben burada senin beni görebileceğin günü bekledim. Desteklediğin dünyanın kurallarına göre senin değer verdiğin her şeyin yer altına girmesi gerektiğini, onları orada araman gerektiğini görmeni bekledim. Buradaydım. Seni bekliyordum. Seni seviyorum, Dagny. Kendi hayatımdan çok seviyorum... Oysa ben insanlara hayatın nasıl sevilmesi gerektiğini öğreten kişiyim. Onlara ayrıca, bedeli ödenmemiş hiçbir şeyi beklememeyi de öğrettim. Bu gece yaptığıma gelince, bunu da bedelini ödeyeceğimi bilerek, o bedelin hayatım olabileceğini bilerek yaptım.”

“Hayır!”

Galt gülümseyerek başını salladı. “Yo, evet. Beni bir kere çökerttin, onu biliyorsun. Kendim için aldığım kararı bozdum... Ama onu bilinçli olarak, anlamını bilerek yaptım, körü körüne bir anlık bir dürtüye teslim olarak değil. Sonuçlarını anlayarak, onlara dayanmayı kabullenerek. Böyle bir anın yanımdan geçip gitmesine izin veremezdim. O bizimdi sevgilim, onu kazanmış ve hak etmiştik. Ama sen henüz bırakmaya, bana katılmaya hazır değilsin, biliyorum. Ve istediğim şeyi tam benim olmadan almayı seçtiğime göre de bedelini ödemem gerekir. Nasıl ve ne zaman olacağını bilemem, tek bildiğim düşmana teslim olunca sonuçlarına kadanmak gerektiğidir.” Galt, Dagny’nin yüzündeki ifadeye cevap olarak gülümsedi. “Hayır Dagny, kafamdaki düşman sen değilsin. Beni bu noktaya getiren de bu... Ama aslında izlediğin yol nedeniyle öylesin, yalnızca henüz kendin farkında değilsin bunun. Ben farkındayım. Düşmanlarım benim için tehlike oluşturmuyor. Sen oluşturunca. Onların beni bulmasına

yol açabilecek tek kişi sensin. Onlar benim ne olduğumu anlama kapasitesine sahip değil ama senin yardımınla... anlayacaklar.”

“Hayır!”

“İsteyerek yapmayacaksın. Yolunu değiştirmekte de özgürsün ama bu yolda gitmeyi sürdürdükçe yolun mantığından kaçamazsın. Çatma kaşlarını, bu seçim bana aitti, tehlikesini de kabul eden benim. Ben bir alışverişçiyim Dagny. Her konuda öyleyim. Seni istiyordum, kafadaki kararı değiştirme gücüm yoktu, yalnızca fiyatı düşünebilir, gücümün yetip yetmeyeceğine karar verebilirdim. Gücüm yetti. Benim hayatım bana aittir. İster harcar, ister yatırım yaparım. Sana gelince, sen...” Cümleyi hareketiyle sürdürüyormuş gibi onu kollarıyla kaldırdı, dudaklarından öptü. Dagny’nin bedeni hâlâ teslimiyet içinde, hareketsizdi. Saçları sarkıyor, başı arkaya devriliyor, sanki Galt’ın dudaklarıyla yönlendiriliyordu. “Sen almak istediğim tek ödölsün. İstiyordum seni. Bedeli hayatım olacaksa onu da veririm. Hayatımı veririm... ama aklımı değil.”

Galt’ın gözlerinde birdenbire bir parıltı oluştu. Doğrulup oturdu ve bir soru sordu. “Sana katılıp çalışmamı ister misin? Sinyal sistemini bir saat içinde onarmamı ister misin?”

“Hayır!” Dagny’nin sesi bir çığlık gibi çıkmıştı. Wayne-Falkland’daki özel yemek salonunda gördüğü adamların kafasındaki kalıntısına bir cevaptı sanki bu çığlık.

Galt güldü. “Neden hayır?”

“Onların kölesi olarak çalıştığını görmek istemem!”

“Ya sen?”

“Bence çöküyorlar... kazanan ben olacağım. Biraz daha dayanabilirim.”

“Doğru, az kaldı... Fakat kazanmana değil, öğrenmene.”

“Bırakamam!” Bir umutsuzluk çılgılığıydı bu.

“Henüz olmaz,” dedi Galt da yavaşça.

Sonra ayağa kalktı, Dagny de ona uyup kalktı. Konuşacak durumda değildi.

Galt, “Burada, işimde kalmayı sürdüreceğim,” dedi. “Ama beni görmeye çalışma. Benim dayandıklarına senin de dayanman gerek. Seni bundan korumak istemiştım ama artık benim yerimi bildiğin halde, benim seni istediğim gibi sen de beni istediğin halde, kendine asla bana yaklaşıma izni vermeden yaşayacaksın. Evime gelme. Asla bizi birlikte görmelerine izin verme. Yolun sonuna vardığında, bırakmaya hazır olduğunda, onlara bunu söyleme. Yalnızca Nat Taggart’ın heykelinin kaidesine tebeşirle bir dolar işareti çiz... ait olduğu yere. Sonra evine git ve bekle. Yirmi dört saat dolmadan seni almaya geleceğim.”

Dagny başını sessiz bir yemin sunar gibi eğdi.

Ama Galt uzaklaşmak üzere döndüğünde, Dagny’nin vücudunda bir ürperti dolaştı. İlk defa yaşamın sarsıntısı onu uyandırdı ve Dagny istem dışı bir çığlıkla uzandı: “Nereye gidiyorsun?”

“Lamba direği olmaya. Şafak sökene kadar lambayı tutacağım. Senin dünyanın bana verebileceği tek iş bu. Alacağı da sadece bu olacak.”

Dagny onu kolundan yakaladı, tutmak ve izlemek istedi. Kör gibi peşinden gitmek istiyordu onun. Her şeyi bırakmaya razıydı onun yüzünü görmekten yoksun kalmamak için. “John!”

Galt onun bileğini yakaladı, elini büktü, kendi kolundan koparıp çekti. “Hayır,” dedi.

Sonra o eli tutup dudaklarına götürdü. O dudaklar itiraf etmediği kadar ihtiraslıydı. Ardından dönüp uzaklaştı. Hat boyunca yürüyordu. Dagny’ye sanki raylar da o gölge de onu aynı anda terk ediyormuş gibi geldi.

Dönüp terminale doğru yola koyulduğunda ilk teker sarsıntıları binanın duvarlarını sarsmaya başlamıştı; durmuş bir kalbin yeniden atmaya başlaması gibi. Nathaniel Taggart’ın tapınağı sessiz ve boştu. Değişmez ışığı, boş mermer tabanda parılıyordu. Lobide birkaç kılıksız insan vardı. Bu parılıtının içinde kaybolmuş gibi dolanıyorlardı. Heykelin kaidesinin basamaklarına, yırtık pırtık giysiler içinde bir serseri oturmuştu. Pasif bir teslimiyet

içindeydi. Kanatları yolunmuş bir kuşa benziyordu. Gideceği bir yer yoktu. Nereyi bulduysa oraya çökmüştü.

Dagny de o serseri gibi basamaklara çöktü. Tozlanmış perlerinine sımsıkı sarınmıştı. Başını koluna dayayıp orada öylece hareketsiz kaldı. Ağlama aşamasını da, hissetme ve hatta hareket etme aşamasını da geride bırakmış gibiydi.

Kafasının içinde bir sahne vardı. Biri kolunu kaldırmış, lambayı havada tutuyordu. Bu görüntü zaman zaman Özgürlük Anıtı'na benziyor, sonra saçlarını güneşin soldurduğu bir adama dönüşüyor, dünyanın hareketini durduran ışığı gökyüzüne doğru kaldırmış öylece duruyordu.

Yakınında oturan serseri, "Derdin her neyse üstünde durma hanımefendi," dedi merhametli bir sesle. "Zaten çaresi yok... Ne yararı var hanımefendi? John Galt kim?"

6 Kurtuluş Konçertosu

20 Ekim günü Rearden Çelik'te çalışan işçiler ücretlerine zam yapılmasını talep etti.

Hank Rearden bunu gazetelerden öğrendi. Ona hiçbir istek yansıtılmamış, kimse onu durumdan haberdar etmeyi gerekli görmemişti. Talep doğrudan Birleştirme Kurulu'na iletilmişti. Diğer çelik fabrikalarında neden böyle bir şey istenmediği açıklanmamıştı. Talepte bulunanların kendi işçileri olup olmadığını bilmesi imkânsızdı çünkü kurulun sendika seçimleriyle ilgili kuralları bunu olanaksız hale getirmişti. Tek öğrenebildiği, söz konusu grubun son zamanlarda fabrikaya sızdırılan yeni işçilerden oluştuğuydu.

23 Ekim'de Birleştirme Kurulu, sendikanın talebini reddetti, istenen zammı vermedi. Bu konuda herhangi bir toplantı yapıldıysa bile Rearden'ın haberi olmadı. Ona ne danışılmış ne haber verilmiş ne de bir bildirimde bulunulmuştu. O da beklemiş, kendiliğinden soru sormamıştı.

25 Ekim'de, kurulu kontrol eden güçlerin nüfuzu altındaki ülke gazeteleri, Rearden Çelik işçilerinden yana bir kampanya başlattı. Ücret zammının reddedildiğini yazıyor ama kimin reddettiğini, neden reddettiğini söylemiyorlardı. Reddetme hakkının ve yetkisinin kime ait olduğuna değinilmediği gibi, tam tersine halka bütün yasal teknikleri unutmaları telkin ediliyor, işçilerin çektiği acıların tek sebebi işverenmiş gibi bir imada bulunuyordu. Yazılardan birinde, günün yaşam maliyeti karşısında Rearden Çelik çalışanlarının ne sefaletlere düştüğü anlatılıyordu. Ardından bir başka yazı, Hank Rearden'ın beş yıl önceki kârını açıklıyordu. İşçilerden birinin karısının, yiyecek bulmak için nasıl bir dükkândan diğer dükkâna dolaşmak zorunda kaldığı

tarif ediliyor, yanı başındaki bir başka yazıda da lüks otellerden birinde, adı paylaşılmayan bir çelik patronunun verdiği partide, birinin kafasında nasıl şampanya şişesi kırıldığı anlatılıyordu. O çelik patronu aslında Orren Boyle'du ama yazıda isim verilmiyordu. "Eşitsizlikler hâlâ devam ediyor," diyordu gazeteler. "Bu durum, aydınlık çağımızın yararlarını paylaşmamızı zorlaştırıyor." "Yoksulluk halkı harap ediyor. Durum tehlike noktasına yaklaşıyor. Şiddetli bir patlama noktasına gelinmesinden korkuluyor." Durmadan aynı şeyi tekrarlıyordu gazeteler: "Patlama noktasına gelinmesinden korkuluyor."

28 Ekim'de bir grup Rearden Çelik çalışanı bir ustabaşına saldırdı, bir yüksek fırının hava boruları koparıldı. İki gün sonra benzer bir grup, idari binalardan birinin giriş katındaki camları kırdı. Yeni işçileriden biri, bir vincin şanzımanını parçaladı, kepekteki erimiş metal, orada duran beş kişilik grubun bir metre ötesine boşaldı. Suçlunun, tutuklandıktan sonra, "Herhalde aç çocuklarımı düşünürken cinnet geçirmişim," dediği yayınlandı. Aynı gazete, "Şu an kimin haklı kimin haksız olduğunu tartışacak zaman değil," diye yorum yapıyordu. "Tek kaygımız, ülke çelik üretimini tehlikeye sokan çok gergin bir durumun varlığı."

Rearden seyrediyor, hiç soru sormuyordu. Nihai bir açıklama neredeyse önünde sergilenmek üzereymiş gibi bekliyor, o sürecin aceleyle getirilmemesi, durdurulmaması gerektiğini seziyordu. Hayır, diye düşünüyordu erken kararan akşamlarda. Pencereden dışarıdaki akşam havasına bakarak, hayır, diyordu. Fabrikasına karşı kayıtsız değildi. Ama bir zamanlar canlı bir varlığa yönelikmişçesine bir ihtiras hissederken, şimdi sevilmiş ve ölmüş birini hatırlamak gibi, hüznü bir şefkat hissediyordu. Ölülere olan duygularımız gibi, artık hiçbir şey yapılamayacağının bilincini içeren türde duygular bunlar, diye düşündü.

31 Ekim sabahı bir haber geldi; üç yıl önce kişisel gelir vergisindeki eksik ödemeye ilgili olarak tüm mal varlığının, bu arada banka hesapları ile özel kasalarının, bir mahkeme kararı nedeniyle

dondurulduğu bildirildi. Resmî bir yazıydı gelen. Yasanın tüm gereklerine uygundu. Ama tabii, aslında vergi açığı yoktu, öyle bir mahkeme de olmamıştı. Çileden çıkan avukatına, “Hayır,” dedi. “Onlara soru sorma, cevap verme, itirazda bulunma.”

“Ama hayal bunlar!”

“Öbürlerinden daha mı kötü?”

“Hank, hiçbir şey yapma mı diyorsun bana? Sırtını yere getirmesine izin mi vereceksin bunların?”

“Hayır, ayakta kalacağım. Hareket etme. Hiçbir şey yapma.”

“Ama seni çaresiz durumda bıraktılar.”

“Öyle mi?” Rearden hafif hafif gülümsüyordu.

Cüzdanında birkaç yüz dolar nakit para vardı, başka da hiçbir şeyi yoktu. Ama kafasındaki o garip, ısıltılı sıcaklık, çok uzaklarda yer alan bir tokalaşma gibiydi. Yatak odasındaki gizli kasada bekleyen bir külçe altını düşünüyordu. Altın saçlı bir korsanın verdiği külçe altın.

Ertesi gün, 1 Kasım’da, Washington’dan bir telefon geldi. Konuşan bürokratin sesi sanki telefon tellerinde diz çökerek, özür dileyerek geliyordu. “Bir yanlışlık oldu Bay Rearden! Yalnızca talihsiz bir yanlışlık! O yazı size yönelik değildi. Bugünlerde durum nasıl, biliyorsunuz. Ofislerde doğru dürüst çalışan bulmak çok zor, kırtasiye de arapsaçı. Sersemin biri kayıtları karıştırmış ve yanlış ihbarı size yollamış. Aslında bir sabun üreticisine gidecekti o yazı! Lütfen özürlerimizi kabul edin Bay Rearden, en üst düzeyden kişisel olarak özür dileniyor.” Ses kısa, beklentili bir sessizlikle durakladı. “Bay Rearden?”

“Dinliyorum.”

“Sizi kaygılandırdığımız, utanç verici bir durum yarattığımız için ne kadar üzgün olduğumuzu anlatamam. Lanet olası formaliteler öyle çok ki! Kırtasiyecilik işte, bilirsiniz! Şimdi emri geri çekip hesapları serbest bırakmak birkaç gün, belki bir hafta sürecek. Bay Rearden?”

“Duydum.”

“Çok üzgünüz ve gücümüzün yettiği her türlü telafiye hazırız. Elbette bundan ötürü tazminat istemeye hakkınız var, biz de öderiz. İtiraz etmeyiz. Herhalde böyle bir itiraz yazarsınız ve...”

“Ben öyle bir şey söylemedim.”

“Efendim? Yo, söylemediniz. Yani... ama siz... Ne dediniz Bay Rearden?”

“Hiçbir şey demedim.”

Ertesi gün akşama doğru, Washington’dan ikinci bir yalvaran ses telefondaydı. Bu pek de ezilip büzülen bir ses sayılmazdı. Telefon tellerinde cambaz gibi sekerek geliyordu. Kendini Tinky Holloway olarak tanıttı, Rearden’ın bir konferansa katılması için ricada bulundu. “Gayriresmî, küçük bir toplantı,” diyordu. “Birkaç kişi olacağız. En üst düzeydeki bir avuç insan.” Toplantı New York’ta, Wayne-Falkland Oteli’nde, bir sonraki gün yapılacaktı.

“Son birkaç hafta içinde öyle çok yanlış anlama oldu ki!” diyordu Tinky Holloway. “Çok talihsiz yanlış anlamalar... Çok da gereksiz! Her şeyi bir çırpıda düzeltebiliriz Bay Rearden. Sizinle konuşma fırsatı bulursak olay tamamdır. Sizi görmeyi hevesle bekliyoruz.”

“İstedığınız anda benim için bir celp çıkarabilirsiniz.”

“Yo, hayır! Hayır! Hayır!” Hattın diğer ucundaki ses korkmuş gibiydi. “Hayır Bay Rearden, neden böyle şeyler düşünüyorsunuz? Bizi anlamıyorsunuz, biz sizinle dostça buluşmak istiyoruz. Tek istediğimiz sizin gönüllü işbirliğiniz.” Holloway gergin bir sessizliğe gömüldü, acaba gerçekten bir gülme sesi mi duydum, diye merak etti. Ama başka ses gelmiyordu. “Bay Rearden?”

“Evet?”

“Herhalde böyle bir zamanda bizimle toplantıya katılmak sizin çok yararınıza olur.”

“Toplantı mı? Ne hakkında?”

“Çok zorlukla karşılaştınız. Size her şekilde yardım etmek istiyoruz.”

“Ben yardım istemedim.”

“Tehlikeli zamanlardayız Bay Rearden, halkın durumu çok belirsiz ve çok gergin... Gerçekten çok tehlikeli. Sizi koruyabilecek durumda olmak istiyoruz.”

“Ben sizden koruma istemedim.”

“Ama size katkıda bulunabilecek durumda olduğumuzu herhalde anlıyorsunuzdur. Eğer bizden istediğiniz herhangi bir şey varsa, herhangi bir...”

“Hiç yok.”

“Ama bizimle konuşmak isteyeceğiniz sorunlarınız olmalı.”
“Yok.”

“O halde... Eh, o zaman ...” Holloway iyilik yapıyormuş numarasından umudu kesince açıkça yalvarmaya yöneldi. “O zaman bizimle biraz konuşmak istemez misiniz?”

“Bana söyleyecek bir şeyiniz varsa olur tabii.”

“Var Bay Rearden, kesinlikle var! Tek istediğimiz bu, sizinle konuşmak. Bir şans verin bize. Bu toplantıya gelin. Hiçbir taahhüde girmek zorunda değilsiniz.” Bunu istemeden söylediği belliydi çünkü hemen sustu. Rearden’ın sesinde ise bir canlılık, alaycılık vardı. Hiçbir şey vaat etmeyen bir sestti bu.

“Biliyorum,” diye cevap verdi Rearden.

“Şey, yani... demek istediğim, yani o halde geliyor musunuz?”

“Peki,” dedi Rearden. “Geliyorum.”

Holloway’in minnet ve şükranlarını dinlemedi, yalnızca durmadan tekrarladığı sözleri duydu. “Akşam saat yedide, Kasım’ın 4’ünde Bay Rearden, Kasım dört.” Bunu sanki o tarihin özel bir önemi varmış gibi söylüyordu.

Rearden ahizeyi yerine koyup koltuğunda arkasına yaslandı, odasının tavanında oynayan alev yansımalarına baktı. Bu toplantının bir tuzak olduğunu biliyordu. Oraya giderken, hiçbir tuzakçının işine yarayacak bir şey götürmeyeceğini de biliyordu.

Tinky Holloway, Washington’daki ofisinde telefonu kapattı, dikleşip gerginleşti, kaşlarını çatı. Küresel İlerleme Birliği’nin başkanı Claude Slagenhop, karşısındaki koltukta oturmuş, bir

kibrit çöpünü sinirli sinirli çiğniyordu. Başını kaldırıp baktı, “İyi gitmedi galiba?” dedi.

Holloway başını iki yana salladı. “Geliyor ama... Hayır, iyi gitmedi.” Sonra ekledi. “Sanırım yemi yutmayacak.”

“Benim serseri de öyle söylemişti.”

“Biliyorum.”

“Hatta benim serseri, denemesek daha iyi olur demişti.”

“Lanet olsun ona da! Buna mecburuz! Riske girmek zorundayız!”

Bu serseri, Philip Rearden’dı. Haftalar önce Claude Slagenhop’a bilgi vermişti. “Hayır, beni fabrikaya sokmuyor, iş de vermiyor. Dediğinizi yaptım, denedim. Elimden geleni yaptım ama yararı yok. Fabrikaya ayak basmama bile izin vermiyor. Ruhsal durumuna gelince... bakın, iyi değil. Beklediğimden çok daha kötü. Onu tanırım. Size hiç şansınız yok diyorum. Artık ipin ucuna gelmiş durumda. Bir daha gererseniz kopacak. Büyükler bilmek istiyor demiştiniz. Söyleyin onlara, yapmasınlar. Deyin ki o artık... Claude, Tanrı yardımcımız olsun, eğer bunu yaparlarsa onu kaybedecekler!” Slagenhop kupkuru bir sesle, “Eh, pek yardımın olmadı,” demiş, başını çevirmişti. Philip onu kolundan yakalamış, birdenbire kaygılı bir sesle, “Söylesene Claude...” demişti. “Yönerge 10-289’a göre... o giderse mirasçı yok, öyle mi?”

“Evet, öyle.”

“Fabrikaya ve her şeye el koyarlar, öyle mi?”

“Yasa öyle söylüyor.”

“Ama bunu bana yapmazlar, değil mi Claude?”

“Gitmesini istemiyorlar ki! Onu biliyorsun. Tutabilirsen tut onu.”

“Tutamam! Tutamayacağımı biliyorsun! Politik fikirlerim yüzünden... Üzerinde hiçbir ağırlığım yok!”

“Eh, o da senin şanssızlığın.”

“Claude!” Philip panik içinde bağırmaya başlamıştı. “Beni öylece ortada bırakmazlar, değil mi? Ben de gruba aidim, değil

mi? Hep öyle söylediler, hep bana ihtiyaçları olduğunu tekrarladılar... Benim gibi adamlara ihtiyaçları olduğunu, benim gibi bir ruha sahip olanların gerekli olduğunu söylediler, unuttun mu? Onlar için yaptığım onca şeyden sonra, inancım, hizmetim ve sadakatimden sonra...”

“Seni sersem budala!” diye çıkmıştı Slagenhop o zaman. “O olmadan sen ne işimize yararsın?”

4 Kasım sabahı Hank Rearden telefonun sesine uyandı. Gözlerini açtığı anda erken saatin duru, açık gökyüzünü gördü. Gökyüzü tatlı bir mavi renge bürünmüştü. Görünmez bir güneşin ilk ışıkları, Philadelphia’nın eskimiş damlarını porselen gibi bir pembeye boyuyordu. Bir an için bilinci de gökyüzü gibi boş kaldı, yalnızca kendi varlığını hissetti, o yabancı yükleri ruhuna yüklemekten öylece yattı. Bu ruhsal duruma uyan bir dünyada gibiydi.

Telefonun sesi onu yeniden sürgüne yolladı. Belli aralıklarla çılgık atıp duruyordu telefon. Kronik bir imdat çağrısı gibiydi. Deminki dünyaya ait değildi. Kulaklığı kaldırıp kaşlarını çatı. “Alo?”

Titreyen bir ses, “Günaydın Henry,” dedi. Bu ses annesinindi.

“Anne? Bu saatte mi arıyorsun?” diye sordu Rearden kuru bir sesle.

“Eh, sen hep şafak vakti kalkarsın. Ben de seni ofise gitmeden yakalayayım dedim.”

“Evet? Ne var?”

“Seni görmem gerek Henry. Seninle konuşmam gerek. Bugün. Bugün bir ara. Çok önemli.”

“Bir şey mi oldu?”

“Hayır, evet... Yani... seninle yüz yüze konuşmak zorundayım. Gelir misin?”

“Üzgünüm, gelemem. Bu gece New York’ta randevum var. Yarın gelmemi istersen...”

“Hayır! Hayır, yarın değil. Bugün olmak zorunda. Bu şart.” Sesinde belli belirsiz bir panik vardı ama uzun süredir yaşadığı çaresizliğin verdiği panik hissine benziyordu bu.

“Nedir konu anne?”

“Telefonda konuşamam. Seni görmek zorundayım.”

“O halde eğer ofise gelmek istersen...”

“Hayır! Ofiste olmaz! Seni yalnız görmeliyim, konuşabileceğimiz bir yerde. Bugün buraya gelemez misin? Annen için bir iyilik yapamaz mısın? Hiç bizi görmeye gelmedin. Belki bunun suçlusu sen değilsin, tamam. Ama benim hatırım için, bir kerelik yapamaz mısın? Yalvarırım.”

“Peki anne. Öğleden sonra dörtte orada olurum.”

“İyi olur Henry. Teşekkür ederim. Çok iyi olur...”

O gün fabrikada gergin bir hava hissetmişti. Tanımlanamayacak kadar hafif bir histi bu ama fabrika her zaman onun gözünde sevdiği eşi gibi olagelmişti. Sevdiği eşinin yüzündeki en ufak bir gülgeyi bile daha ifade haline gelemeden sezebiliyordu. Yeni işçileri kümeler halinde görüyordu. İkişer üçerli gruplar halinde durmuş konuşuyorlardı. Bunu birden fazla kere gördü. Davranışları sanki fabrikada değil de bilardo salonundalarmış gibiydi. Geçerken bakışların ona döndüğünü fark etti. Amaçlı ve ısrarlı bakışlardı bunlar. Aldırmadı Rearden. Merak edilecek kadar belirgin değildi hiçbiri. Zaten vakti de yoktu.

Öğleden sonra arabasını eski evine sürerken tepenin eteğinde birdenbire durdu. Bu evi, terk ettiği 15 Mayıs’tan beri, altı aydır görmemişti. Şimdi görmek, on yıl boyunca her akşam eve gelirken hissettiklerini yeniden hissetmesine neden olmuştu. O gerilim, o şaşkınlık, itiraf edilmemiş mutsuzluğun o gri ağırlığı, itiraf etmesini engelleyen o ısrarlı metanet, ailesini anlayabilme yolundaki masum çabaları, adil olabilmek için uğraşması...

Patikadan yavaşça kapıya doğru yürüdü. Hiçbir duygu hissetmiyordu. İçinde kocaman, ciddi bir duruluk vardı yalnızca.

Bu evin bir suçluluk anıtı olduğunu biliyordu. Kendine karşı işlediği suçun anıtıydı.

Annesi ile Philip'i görmeyi bekliyordu. Ancak girdiğinde salonda onlarla birlikte ayağa kalkan üçüncü kişiyi beklemiyordu: Lillian.

Rearden eşikte durdu. Üçü birlikte onun yüzüne ve arkasında açık duran kapıya bakıyordu. Yüzlerinde korku ve kurnazlık vardı. İyi yüreklilik şantajını artık çok iyi tanıyordu Rearden. Kendisini sırf acıma duygusuna hitap ederek tuzağa kısırmak istiyorlarsa çok yanılıyorlardı. Geriye doğru bir tek adım atarak kurtulurdu onlardan.

Evet, onun acıma duygusuna güvenmiş, öfkesinden korkmuşlardı. Fakat üçüncü alternatifi, kayıtsızlığını hiç hesaba almamışlardı.

Annesine dönerek, "Onun burada ne işi var?" diye sorduğunda sesi tamamen duygusuzdu.

Annesi savunmaya geçmiş gibi, "Lillian boşandığınızdan beri burada kalıyor," dedi. "Kaldırımlarda açlıktan ölmesine izin veremezdim herhalde."

Annesinin bakışlarında biraz yakarış, biraz savunmacılık, biraz da zafer vardı; sanki Rearden'a bir tokat atmıştı. Rearden onun amacını anlıyordu. Mesele merhamet değildi. Annesi ve Lillian zaten hiçbir zaman iyi geçinen insanlar olmamıştı. Mesele ona karşı bir ittifak içinde olmalarıydı. Bakmayı reddettiği karısına, yine onun parasıyla bakmanın verdiği gizli tatmini yaşıyordu annesi.

Lillian'ın başı, selamlamak için eğilmiş gibiydi. Dudaklarında kararsız bir gülümseme vardı; yarı çekingen yarı atak. Rearden onu görmezden gelmedi. Yüzüne baktı. Görüyormuş ama kafasında izi kalmıyormuş gibiydi. Hiçbir şey söylemedi. Kapıyı kapatıp odaya girdi.

Annesi tedirgin ancak rahatladığını gösteren bir soluk aldı, hemen en yakın koltuğa oturdu, gözlerini Rearden'a dikti, onun oturup oturmayacağına baktı.

Rearden otururken, "Neydi istediğin?" diye sordu.

Annesi dik oturuyor ama garip şekilde kambur görünüyordu. Omuzlarını kaldırmış, başını eğmişti. "Anlayışlı ol Henry," diye fısıldadı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Anlamıyor musun?"

"Hayır."

"Şey..." Kadın ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı. "Eh..." Gözleri her yanda fırıl fırıl dolaşüyor, oğlunun dikkatli bakışlarından kurtulmaya çalışıyordu. "Söyleyecek öyle çok şey var ki... Nasıl söyleyeceğimi de bilemiyorum ama basit bir durum var, kendi başına o da önemli aslında ama seni onun için çağırmadım."

"Nedir?"

"Basit olanı mı? Harçlık çeklerimiz... Philip'in ve benim. Ayın biri geçti ama hesaplar dondurulduğu için çekler ödenmedi. Bunu biliyorsun, değil mi?"

"Biliyorum."

"Ee, ne yapacağız?"

"Bilmiyorum."

"Yani... bu konuda sen ne yapacaksın?"

"Hiçbir şey."

Annesi ona bakakaldı. Sanki sessiz geçen saniyeleri sayıyordu. "Hiçbir şey mi Henry?"

"Bir şey yapacak gücüm yok."

Hepsi onun yüzünü yoğun bakışlarla inceliyordu. Annesinin az önce doğruyu söylediğinden emindi. Asıl mesele şu anki parasal sıkıntı olamazdı. O yalnızca çok daha geniş bir konunun sembolüydü.

"Ama Henry, hazırlıksız yakalandık."

“Ben de öyle.”

“Ama bize biraz nakit yollayamaz mısın?”

“Bana önceden haber vermediler. Nakit bulacak zamanım olmadı.”

“O zaman... Bak Henry, bu iş öyle beklenmedik zamanda oldu ki insanları korkuttu herhalde. Alışveriş yaptığımız yer sen istemedikçe veresiye yapmayı kabul etmiyor. Sanırım sana bir kredi kartı falan imzalatmak istiyorlar. Onlarla konuşup işi ayarlar mısın?”

“Hayır.”

“Hayır mı?” Soluğu onu boğar gibi oldu. “Neden?”

“Yerine getiremeyeceğim yükümlülöklere girmem.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Ödeme imkânım olmayan borçlara girmem.”

“Nasıl yani? Hesapları dondurma kararı yalnızca bir formalite, geçici bir şey... Bunu herkes biliyor!”

“Öyle mi? Ben bilmiyorum.”

“Ama Henry... İnsanlara borcumuz var! Yani bu kadar küçük bir borcu da mı ödeyemem diyorsun? Onca milyonlarınla mı?”

“Milyonlarım varmış gibi davranıp bakkalı dolandırmam.”

“Neden söz ediyorsun? Kimin o milyonlar?”

“Hiç kimsenin.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Anne, sanırım beni çok iyi anlıyorsun. Hatta ben anlamadan önce anlamıştın. Artık ne sahiplik kaldı ne de mal mülk. Sen yıllardır bunu istiyordun, buna inanıyordun. Benim elim kolum bağlansın istiyordun. İşte oldu. Artık bu konuda oyun oynamak için vakit çok geç.”

“Kafandaki politik fikirler yüzünden bunu böyle...” Birden Rearden’ın yüzündeki ifadeyi görüp sustu.

Lillian gözlerini yere dikmişti. Şu anda ona bakmaya korkuyor gibiydi. Philip de durmadan parmaklarını çıtlatıyordu.

Annesi gözlerini yeniden odaklamayı başardı, “Bizi terk etme Henry,” diye fısıldadı. Sesindeki belli belirsiz hayat işareti, asıl amacının yavaş yavaş ortaya çıktığına işaret ediyordu. “Korkunç zamanlar yaşıyoruz ve çok korkuyoruz. İşin doğrusu bu Henry. Korkuyoruz çünkü bize arkamı dönüyorsun. Yo, yalnız ona buna olan borcu söylemek istemiyorum ama o da bir işaret... Bir yıl önce olsa bize böyle bir şey olmasına asla izin vermezdin. Şimdi ise aldırımıyorsun.” Beklenti dolu bir sessizlik oldu. “Aldırıyor musun?”

“Hayır.”

“Eh, herhalde suç bizde. Sana söylemek istediğim buydu. Suçun bizde olduğunu biliyoruz demek istiyordum. Bunca yıldır sana hiç doğru davranmadık. Haksızlık ettik, acı çektiydik, seni kullandık, karşılığında da hiç şükran duymadık. Suçluyuz Henry, sana karşı günah işledik ve şimdi de itiraf ediyoruz. Artık sana bundan başka ne söyleyebiliriz? Yüreğin bizi bağışlayabilecek mi?”

“Ne yapmamı istiyorsunuz?” diye sorduğunda Rearden’ın sesi duruydu, iş toplantılarına özgü o objektif nitelikleri taşıyordu.

“Bilmiyorum! Ben kim oluyorum ki bileyim? Ama şu anda konuştuğum bu değil. Yapmaktan değil hissetmekten söz ediyorum. Senden duygularını istiyorum Henry, yalnızca duygularını... hak etmiyor olsak bile. Sen cömert ve güçlüsün. Geçmişî silebilir misin Henry? Bizi bağışlar mısın?”

Rearden’ın gözlerindeki korku ifadesi gerçektir. Bir yıl önce olsa bunu annesinin barışma yöntemi sayardı. Duyduğu bu anlamsız sözler karşısında tiksintisini bastırır, anlayamasa bile zihnini zorlayıp o sözlere anlam kazandırmaya çalışırdı. O da kendine göre samimi davranıyor, derdi. Ama artık kendi yöntemleri dışındaki davranışlara saygı duyma aşamasını geride bırakmıştı.

“Bizi bağışlar mısın?”

“Anne, bunu konuşmasak daha iyi olur. Nedenini söylemeye zorlama beni. Sanırım sen de benim kadar biliyorsun. Yapmamı

istediğin bir şey varsa onun ne olduğunu söyle bana. Başka konuşacak bir şey yok.”

“Ama seni anlayamıyorum! Anlayamıyorum! Seni buraya bunun için çağırdım, bağışlanmayı dilemek için! Bana cevap vermeyi de mi kabul etmiyorsun?”

“Peki, benim bağışlamamın anlamı ne olacak?”

“Hı?”

“Bu ne işe yarayacak.”

Annesi şaşırmış gibi ellerini iki yana açtı, apaçık bir şeyi gösteriyormuş gibi yaptı. “Eh, kendimizi daha iyi hissetmemizi sağlar.”

“Geçmişi değiştirir mi?”

“Geçmişi bağışladığını bilirse kendimizi daha iyi hissederiz.”

“O geçmiş yokmuş gibi davranmamı mı istiyorsunuz?”

“Ah Tanrım, Henry, anlamıyor musun? Tek istediğimiz senin... bizim için biraz da olsa kaygılandığını bilmek.”

“Kaygılanmıyorum. Yalandan kaygılanıyormuşum gibi mi davranayım?”

“Ama ben de zaten onun için yalvarıyorum, bir şeyler hissedesin diye!”

“Neye dayanarak?”

“Dayanmak mı?”

“Neye karşılık?”

“Henry, Henry... Biz burada iş konuşmuyoruz. Konumuz tonlarca çelik ya da banka bakiyeleri değil, duygular. Oysa sen bir tüccar gibi konuşuyorsun!”

“Öyleyim ama.”

Annesinin gözlerinde gördüğü şey korkuydu. Anlamaya çalışan birinin, anlayamadığı için duyduğu çaresiz korku değildi. Anlamamanın artık mümkün olmadığı yere doğru itilmenin korkusuydu.

Philip telaşla, “Bak Henry,” dedi. “Annem böyle şeyleri anlayamaz. Sana nasıl yaklaşacağımızı bilemiyoruz. Senin dilini konuşamıyoruz.”

“Ben de sizinkini konuşamıyorum.”

“Annemin söylemeye çalıştığı belli. Özür diliyoruz. Seni incittiğimiz için çok üzgünüz. Bedelini ödemediğimizi sanıyorsun ama ödüyoruz. Pişmanlık çekiyoruz.”

Philip’in yüzündeki acılı ifade gerçektir. Bir yıl önce olsa, acırdı ona Rearden. Oysa şimdi onu ellerinde tutmak için tek silahlarının, Rearden’in onları üzmemesi olduğunu, onların acı çekmesinden korkması olduğunu biliyordu. Fakat Rearden artık korkmuyordu o acılardan.

“Üzgünüz Henry. Sana zarar verdik, biliyoruz. Keşke telafi edebilsek. Ama ne yapabiliriz? Geçmiş geçmişte kaldı. Yaşananları değiştiremeyiz.”

“Ben de değiştiremem.”

“Pişmanlığımızı kabul edebilirsin,” dedi Lillian. Sesindeki korku kolayca anlaşıyordu. “Artık senden kazanabileceğim hiçbir şey yok. Yalnızca bilmeni istiyorum ki ne yaptıysam seni sevdiğim için yaptım.”

Rearden cevap vermeden başka tarafa döndü.

“Henry!” diye bağırdı annesi. “Ne oldu sana? Nedir seni böyle değiştiren? Artık insan değilsin sanki! Bize baskı yapıp cevaplar istiyorsun, oysa verebileceğimiz hiçbir cevap yok. Bizi mantıkla alt ediyorsun. Böyle bir zamanda mantık neye yarar? İnsanlar acı çekerken mantık neye yarar?”

“Elimizden bir şey gelmiyor!” diye bağırdı Philip.

Lillian da, “Senin insafına kaldık,” dedi.

Asla ulaşamayacakları bir yüze yakıyorlardı. Fakat bilmiyorlardı... Kapıldıkları panik de gerçeği anlamamak için harcadıkları son gayretleriydi. Bu adamın adalet duygusunun, onu elde tutmak için tek silahları olan o duygunun, ona her cezayı vermek için kullandıkları, onun da kendilerine her kuşku payını

tanımasını sağlayan o duygunun, artık kendilerine yöneldiğini bilmiyorlardı. Bir zamanlar onu hoşgörölü kılan gücün şimdi onu acımasız yaptığını, sayısız masum hataları bağışlayabilen o adalet duygusunun, bilinçli yapılmış bir tek kötölüğü asla affetmeyeceğini bilmiyorlardı.

“Henry, bizi anlamıyor musun?” diye yalvarıyordu annesi.

Rearden alçak sesle, “Anlıyorum,” dedi.

Annesi başını çevirdi, onun bakışlarındaki keskinlikten kaçınmaya çalıştı. “Bize ne olacağı umurunda değil mi?”

“Değil.”

“İnsan değil misin sen?” Sesi öfkeyle tizleşiyordu. “Sevgi kabiliyetin hiç mi yok? Ben senin kalbine ulaşmaya çalışıyorum, aklına değil! Sevgi insanın tartışacağı, akıl yürüteceği, pazarlık edeceği bir şey değildir! Vermek gereken bir şeydir! Hissedilir! Ah Tanrım, Henry, sen düşünmeden hissedemez misin?”

“Hiç yapamadım.”

Az sonra annesinin sesi tekrar duyulabildi. Alçak sesle, yavaş konuşuyordu. “Biz senin kadar akıllı değiliz, güçlü de değiliz. Günah işledik, yanlış yollara saptık çünkü çaresiziz. Sana ihtiyacımız var, tek varlığımız sensin ve seni de kaybediyoruz, korkuyoruz. Korkunç zamanlar yaşamaktayız ve giderek de daha kötü bir hal alıyor, insanlar ölesiye korkuyor, kör gibi, ne yapacağını bilemiyor. Bizi bırakırsan bunlarla nasıl başa çıkarız? Biz küçüğüz, zayıfız, dünyada başıboş kalan bu terör seli karşısında çalı çırpı gibi sürüklenir, kayboluruz. Belki bizim de suçumuz var, belki cahilliğimiz nedeniyle işlerin bu hale gelmesine biz de katkıda bulunduk ama olan oldu, artık durduramayız. Bizi terk edersen yok oluruz. Pes edip ortadan kaybolursan... Yani öteki adamlar gibi...”

Onu susturan şey bir ses değildi. Yalnızca Rearden’ın kaşlarının hafif bir hareketiydi. Kısacık, hızlı bir hareket. Sonra onun gülümsediğini gördüler. O gülümsemenin niteliği, cevapların en ürkütücüsüydü.

“Demek korktuğunuz bu,” dedi yavaşça.

Annesi kör bir panik içinde, “Terk edemezsin!” diye haykırdı. “Şimdi terk edemezsin! Geçen yıl olsa yapabilirdin ama şimdi olmaz! Bugün olmaz! Kaçaklara katılamazsın çünkü artık böyle şeylerin acısını ailelerden çıkarmaya başladılar! Bizi meteliksiz bırakırlar, her şeye el koyarlar, bizi açlıktan ölmeye terk ederler, onlar...”

Rearden’ın yüzündeki tehlike sinyallerini okumakta öteki-
leriden daha başarılı olan Lillian, “Susun!” diye bağırdı.

Rearden’ın yüzünde bir gülümsemenin hayaleti vardı. Artık onları görmediğini anlamışlardı. Ama o gülümsemede neden acı varmış, pişmanlık ve özlem varmış gibi bir şeyler sezdiklerini bilemiyorlardı. Neden odanın karşı tarafına, en uzaktaki pencere kovuğuna doğru baktığını da anlayamıyorlardı.

Rearden orada en usta heykeltıraşların elinden çıkmış gibi bir yüzü, kendi hakaretlerine dayanırken görüyor, onun burada, bu odada ona neler söylediğini duyuyordu: “Ben seni bağışlama günahına karşı uyarmak istedim.” Sen o zamandan biliyordun, diye düşündü. Ama kafasındaki cümleyi bitirmedi, o cümlenin dudaklarındaki acı gülümsemenin içinde son bulmasına izin verdi çünkü sonunun nasıl geleceğini biliyordu: Sen... bunları o zamandan biliyordun... bağışla beni.

Demek buymuş, diye düşündü ailesine bakarak. Aman dile-
melerinin nedeni, mantığa dayanmadığını iddia ettikleri duygula-
rının mantığıymış. Sebepsiz sevdiğini söyleyen herkesin, duyguları
adaletin üzerinde tuttuğunu söyleyen herkesin kafasındaki basit
denklem buymuş.

Neden korkulacağını biliyorlardı. Rearden’ın kurtuluş yo-
lunun ne olduğunu, daha kendisi anlamadan onlar anlamış ve
isimlendirmişti. Kurduğu sanayinin ne umutsuz durumda oldu-
ğunu anlamışlardı. Mücadelenin boşuna olduğunu, sürekli yeni
yüklerin onu ezmek amacıyla tepesine indirildiğini kavramışlardı.
Tek kurtuluş yolunu da mantıkla, adaletle, sağ kalma güdüsüyle

bulmuşlardı: her şeyi bırakıp kaçmak! Ama onu tutmak istiyorlardı. Rearden'ın kurban sunağında kalmasını istiyorlardı. Acıma adına, bağışlama adına, yamyam kardeş sevgileri adına onun, son kalıntılarının da kemirilmesine izin vermesini istiyorlardı.

Rearden çok alçak sesle konuşmaya başladı. "Açıklamamı hâlâ istiyorsan anne... Bilmemezlikten geldiğiniz şeyin adını koyacak kadar zalim olmayacağımı hâlâ umuyorsan, sizin kafanızdaki bağışlama fikrinin nesi yanlış, söyleyeyim size: Beni incittiğinize pişmansınız, bunun telafisi için de benden yok olmamı istiyorsunuz."

"Mantık!" diye bağırdı annesi. "İşte yine senin lanet olası mantığın! Bize acıma gerek, acıma... mantık değil!"

Rearden ayağa kalktı.

"Dur! Gitme! Henry, bizi terk etme! Bizi yok olmaya mahkûm etme! Ne olursak olalım, insanız yine de! Yaşamak istiyoruz!"

"Yo, hayır..." dedi Rearden şaşkınlık içinde, ilk defa tam olarak anlıyor gibiydi. "Bence yaşamayı istemiyorsunuz. İsteseydiniz bana nasıl değer verileceğini bilirdiniz."

O anda Philip'in yüzünde, sessiz bir kanıt, sessiz bir cevap, eğlenen bir gülümseme gibi bir ifade belirdi. Ama bu bile tam olarak gerçekleşemedi. Korku ve hainlik maskesinden başka bir şey olamıyordu. "Bırakıp kaçamayacaksın," dedi Philip. "Parasız kaçamazsın."

Bu söz hedefini bulmuşa benziyordu. Rearden durdu, sonra sesli sesli güldü. "Sağ ol Philip," dedi.

"Ne?" Philip'den ürkek bir şaşkınlık sesi yükselmişti.

"Demek hesapların dondurulmasının sebebi bu. Demek bundan korkuyorlar. Bugün bana bir şeyler hazırladıklarını biliyordum. Ama hesapları dondurmanın kaçmayı ve kurtulmayı engellemek için olduğunu bilmiyordum." İnanmazlıkla dolu bakışlarını annesine çevirdi. "Beni mutlaka bugün, New York'taki toplantıdan önce görmek istemen de bundandı, öyle mi?"

“Annem bilmiyordu!” diye bağırdı Philip. Sonra kendini tuttu, bu sefer daha yüksek sesle bağırdı. “Neden söz ettiğini anlamıyorum! Ben hiçbir şey söylemedim! Ben söylemedim!” Korkusuna daha az gizemli ve daha fazla pratik bir nitelik gelmişti.

“Kaygılanma küçük kene, onlara açıklamam bana bir şey söylediğini. Ve eğer niyetin...”

Sözünü bitirmedi. Karşısındaki üç surata baktı, sözü ani bir gülümsemeyle kesildi İçinde bezginlik, acıma, inanılmaz düzeyde tiksinti bulunan bir gülümsemeydi bu. Son çelişkiyi de görüyordu. Mantıksızlık oyununun son iğrenç saçmalığını. Washington’daki adamlar onu elde tutabilmek için bu üçünü rehine rolüne sokmaya çalışmıştı.

“Kendini harika sanıyorsun, öyle mi?” Ani bir çıgıktı bu ve Lillian’dan yükselmişti. Ayağa fırlamış, onun kapıya yönelmesini engellemeye çalışıyordu. Yüzü çarpılmış gibiydi. Rearden onu bir kere daha böyle gördüğünü hatırlıyordu... metresinin adını öğrendiği sabah. “Harikasin! Kendinle gurur duyuyorsun! Eh, benim de sana söyleyecek bir şeyim var!”

Lillian oyunu kaybettiğine bu sabaha kadar inanmamıştı sanki. Onun yüzündeki ifade, Rearden’a bulmacanın son parçası gibi geldi. Bir anda Lillian’ın oyununun ne olduğunu, onunla neden evlendiğini tüm berraklığıyla anladı.

Eğer bir insanı, kendinin tek kaygı merkezi, tüm hayatının tek odak noktası olarak kabullenmen aşksa, o zaman bu kadının beni sevdiği doğru, diye düşünüyordu. Ama eğer aşk, kişinin kendini ve varoluşunu kutsamasıysa, o zaman kendinden nefret edenler, hayattan nefret edenler için aşkın tek karşılığı, yok etmeye çalışmaktı. Lillian da onu en iyi niteliklerinden ötürü seçmişti. Gücünden, güveninden, gururundan ötürü. Sevilecek bir objeyi seçer gibi seçmişti onu, insanoğlunun yaşayan gücünün bir simgesi gibi. Ama amacı, o gücü yok etmek olmuştı.

İkisini ilk karşılaşmalarındaki halleriyle görüyordu hayalinde. Şiddetli bir enerji ve ihtiraslarla doluydu Rearden. Başarılarının

ışıkları altındaydı. Kendilerine entelektüel seçkinler diyen o özentici çamur yığınınca fırlatılmıştı. Sindiremedikleri bir kültürün yanık kalıntıları üzerinde debelenen, başkalarının aklının son ışıklarından beslenen, kendi farklılıklarını aklı inkâr ederek kanıtlamaya çalışan, tek ihtirasları dünyanın kontrolünü ele geçirmek olan bir yığın asalak... Bu kadın da o seçkinlerle dolanan biriydi. Evrene cevap olarak onların o eskimiş alaycı gülümsemesini sunuyordu. Güçsüzlüğü üstünlük, boşluğu sevap sayıyordu. Kendisi ortadaki nefretin farkında olmadan, onların o sahtekârlıklarına duyduğu masum öfkeyle hareket ederken, Lillian da onu kendi dünyaları için bir tehlike, bir tehdit, bir kıymık olarak görmüştü.

Başka insanları imparatorlukları esir almaya yönelten o ihtiras, Lillian'ın sınırlarına indirgenince, gücünü Rearden'ın üzerinde kullanmaya dönüşmüştü. Rearden'ı kırıp ezmeye yönelmişti. Kendisi onun değerlerine yükselemeyeceğine göre çareyi onu yok etmekte bulmuştu. Sanki böyle yapmakla onun büyüklüğü kendisine geçecekmiş gibi. Sanki (bunu düşünürken ürperiyordu) bir heykeli parçalayan vandal, onu yapan sanatçıdan üstünmüş gibi, bir çocuğu öldüren katil, onu doğuran anneden büyükmüş gibi.

Lillian'ın işe, fabrikaya, metale, başarılarla yönelik sitemlerini hatırlıyordu Rearden. Bir kerecik onu sarhoş görme isteğini, onu sadakatsizliğe itme çabalarını, iğrenç bir aşk macerasına itildiğini sandığı zamanki keyfini, sonra o aşkın bir küçülme değil, bir yücelme olduğunu anladığı zamanki korkusunu hatırlıyordu. Lillian'ın Rearden'a çok şaşırtıcı gelen saldırı biçimi hep tutarlı ve net olmuştu. Silmek istediği, Rearden'ın özsaygısı olmuştu hep. Değerlerini teslim eden bir insanın, artık başkalarının insafına kalmış olacağını biliyordu. Mücadele ettiği şey, Rearden'ın ahlaki saflığıydı. Suçluluk zehriyle çökertmeye çalıştığı, onun güvenli kararlarıydı. Sanki o çökerse, ondaki ahlaksızlık, karısına da aynı hakları tanıyacaktı gibi.

Kaybettiği genç öğretmeninin sesini duyar gibi oldu: Sizin ilkeniz hayat ilkesi... Onları niki nedir o zaman?

“Sana söyleyeceğim bir şey var!” diye bağırdı Lillian.

O güçsüz öfke, keşke kelimelerim birer demir muşta olsa, der gibiydi. “Kendinle çok gurur duyuyorsun, değil mi? Adınla övünüyorsun! Rearden Çelik, Rearden Metal, Rearden Eş! Oyдум ben, değil mi? Bayan Rearden! Bayan Henry Rearden!” Çıkardığı sesler bir dizi gıdıklamaya dönüşüyordu. Gülmenin tanınmaz hale getirdiği seslerdi. “Eh, bilmen gerekir sanıyorum, karın da bir başka erkekle yattı! Sana ihanet ettim, duyuyor musun beni? İhanet ettim! Hem de büyük, soylu bir âşıkla değil, en iğrenç keneyle, Jim Taggart’la! Üç ay önce! Sen beni boşamadan önce! Karınken! Hâlâ senin karınken!”

Rearden durmuş, dinliyordu. Lillian bir bilim adamına, kendisiyle hiç ilgisi olmayan bir konu hakkında açıklamalarda bulunuyormuş gibi dinliyordu. İşte kolektif dayanışma inancının, kimliksizlik inancının, mülkiyetsizlik, gerçeksizlik akımının son çöküşü, diyordu kendi kendine. Bir kişinin manevi düzeyi, başkasının hareketlerinden etkilenebilirmiş gibi...

“Sana ihanet ettim! Duyuyor musun beni, seni sarsılmaz püriten? Jim Taggart’la yattım, yıkılmaz kahraman! Duymuyor musun beni? Duymuyor musun? Duymuyor musun?”

Rearden’in ona bakışı, sokakta tanımadığı bir kadın yaklaşmış da ona ilgisiz bir itirafta bulunuyormuş gibiydi. Bana niye söylüyorsun ki bunu, dermiş gibi bir bakışla bakıyordu.

Lillian’ın sesi söndü. Rearden bir insanın çöküşünün nasıl bir şey olabileceğini hiç bilmezdi. Ama şu anda Lillian’ın çöküşüne baktığını anlamıştı. Yüzünün çöküşünde, hatlarının birdenbire kalınlaşmasında, artık o çizgileri bir arada tutacak hiçbir şey kalmamış gibi görünmesinde, kör gibi bakan gözlerindeki bakışların kendi içine dönmesinde, dıştan gelen hiçbir korkunun erişemeyeceği düzeylere varmasında gördü o çöküşü. Aklını kaybeden birinin yüzü değildi bu. Salt yenilgiyi gören, aynı zamanda kendisinin ne olduğunu da ilk defa fark eden birinin

yüzüydü. Yıllarca yok oluş vaazları verdikten sonra kendisinin nihayet o düzeye erdiğini anlama ifadesiydi.

Rearden gitmek üzere döndü. Annesi onu kapıda, kolundan yakalayarak durdurdu. İnatçı bir şaşkınlıkla, son bir defa kendini kandırma çabasıyla, gözyaşı dolu sitemler içeren bir sesle, “Gerçekten bağışlaman imkânsız mı?” diye sordu.

“Hayır anne. İmkânsız değil. Geçmiş bağışlayabilirdim, eğer bugün beni işi bırakmaya, ortadan kaybolmaya teşvik etseydiniz.”

Dışarıda buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Rearden paltosuna sarındı. Tepenin eteğinde kırsal manzara yatıyordu. Gökyüzü akşam karanlığına bürünmek üzereydi. Günü iki günbatımı sonlandırıyordu. Güneşin kızıl ışıltısı batıda, dümdüz, hareketsiz bir şeritti. Sağdaki soluk alıp veren kızıl şerit ise kendi fabrikasının ışıklarıydı.

Arabasını New York’a doğru sürerken, ellerinin altındaki direksiyonun ve önünde uzanan otoyolun verdiği duygu, garip şekilde canlandırıcı bir etki yapıyordu. Aşırı tetikte, aynı zamanda da aşırı rahat bir ruh hali içindeydi. Gerilimsiz bir hareketlilik duygusuydu bu, şaşılacak kadar genç bir duygu. Birden hatırladı. Gençliğinde de hep böyle davranır, böyle davranmayı normal sayardı o. Şu anda basit bir soru yükseliyordu içinden: İnsan neden başka türlü davransın ki?

New York’un silueti karşısında belirdiğinde tüm biçimler uzakta olmanın tül perdesi ardından görüldüğü halde, onu ışıklı bir netlikle etkiledi. Hissettiği netlik sanki objelerden gelmiyor, kendi içinden yayılıyordu. Koskoca kente baktı. Başkalarının ona yüklediği manzarayla da işlevlerle de bir bağı yoktu kentin. Orası gangsterlerin, serserilerin, orospuların kenti değildi. İnsanlık tarihinin en büyük sanayi başarısıydı. O kentin Rearden için taşıdığı tek anlam buydu. Kente bakışında kişisel bir nitelik vardı. Bir sahiplenme, tereddütsüz bir algılama... Orayı ilk defa görüyormuş gibi. Ya da son defa.

Wayne-Falkland'ın sessiz koridorunda, gireceği süitin kapısına geldiğinde duraksadı. Elini kaldırıp kapıyı vuracak gücü toplaması biraz zaman aldı. Burası eskiden Francisco d'Anconia'ya ait olan süitti.

Salonun havasında, kadife perdelerin ve çıplak, cilalı masaların arasında, tutam tutam sigara dumanları dolaşıyordu. Pahalı mobilyalara saçılmış tüm kişisel eşyalar kalkınca, odaya geçici kullanıldığına işaret eden bir hava gelmişti. Motel odası gibi. Rearden içeri girerken sislerin içinde beş kişi ayağa kalktı: Wesley Mouch, Eugene Lawson, James Taggart, Dr. Floyd Ferris, bir de ince, kambur duran, fare suratlı bir adam... Onu da Tinky Holloway olarak takdim ettiler.

Rearden selamlaşmaları, gülümsemeleri, içki ikramlarını, ulusal acil durum yorumlarını yarıda keserek, "Pekâlâ," dedi, "Ne istiyorsunuz?"

Tinky Holloway, "Biz burada sizin dostunuz olarak bulunuyoruz Bay Rearden," dedi. "Yalnızca dostunuz olarak. Daha yakın ekip çalışmasıyla ilgili gayriresmî bir sohbet yapmak üzere."

Lawson, "Olağanüstü yeteneğinizden yararlanmaya çalışıyoruz," dedi. "Ülkenin sanayi sektöründeki sorunlarla ilgili olarak sizin uzman görüşlerinizi öğrenmek istiyoruz."

Dr. Ferris, "Washington'da sizin gibi insanlara ihtiyacımız var," diye söze karıştı. "Bunca zamandır yabancı biriymiş gibi kalmanıza gerek yoktu... Hele de sizin sesinize ulusun liderlerinin bu kadar ihtiyacı varken."

Rearden içinden, bu sözlerin yarı yalan oluşu mide bulandırıyor, diye düşünüyordu. Öbür yarısı, o histeri dolu tınıya bakılırsa, bunların gerçekten doğru olmasını istiyor olmalarıydı. "Ne istemiştiniz?" diye tekrar etti.

Wesley Mouch, "Tabii ki sizi dinlemek istiyoruz Bay Rearden," dedi. Yüz çizgileri, korku dolu bir gülümseyişi taklit ediyordu. Sahteydi o gülümseme. Ama korku gerçektir. "Biz... ülkenin sanayi krizi konusunda sizin fikrinizden yararlanmak istiyoruz."

“Benim söyleyecek bir şeyim yok.”

“Ama Bay Rearden,” dedi Dr. Ferris. “Tek istediğimiz sizinle işbirliği yapma fırsatı.”

“Bir kere halk önünde söyledim. Ben namlu karşısında işbirliği yapmam.”

Lawson yalvarır gibi, “Böyle bir zamanda, eski düşmanlıkları geçmişe gömsek olmaz mı?” dedi.

“Silahı mı? Gömün.”

“Hı?”

“Tabancayı tutan sizsiniz. Gömün... eğer başarabileceğinize inanıyorsanız.”

Lawson, “Ah, o lafın geliyordu,” dedi. Gözlerini kırptırıp duruyordu. “Benimki bir metaforu.”

“Benimki değildi.”

Dr. Ferris, “Bu sıkıntılı ortamda, ülkenin hatırı için hepimiz bir araya gelsek olmaz mı?” diye sordu. “Görüş farklılıklarımızı bir kenara bıraksak olmaz mı? Biz sizinle yarı yolda buluşmaya hazırız. Politikamızda sizin karşı olduğunuz noktalar varsa söyleyin, yeter. Hemen bir yönerge yayınlayıp...”

“Kesin artık beyler. Ben buraya tutumumu inkâr etmeye, orta yolda buluşmak mümkünmüş gibi numara yapmaya gelmedim. Şimdi sadede gelin. Çelik sanayisine yönelik bir pislik hazırladınız. Nedir?”

Mouch, “Aslına bakarsanız gerçekten de çelik sanayisini ilgilendiren hayati bir konuyu konuşmak istiyoruz,” dedi. “Ama kullandığınız dil Bay Rearden...”

Holloway, “Size pislik falan atmak gibi bir niyetimiz yok,” diye araya girdi. “Buraya sizi, konuyu tartışmak niyetiyle çağırdık.”

“Ben buraya emirleri almaya geldim. Verin.”

“Ama Bay Rearden, konuya bu açıdan bakmak zorunda değiliz. Biz size emir vermek istemiyoruz. Sizin gönüllü onayınızı istiyoruz.”

Rearden gülümsedi. “Biliyorum,” dedi.

Holloway, “Öyle mi?” diye hevesle söze başlarken, Rearden’ın gülümsemesindeki bir şey, kararsızlık içinde duraksamasına yol açtı. “Eh, o halde...”

Rearden devam etti. “Ve siz de oyununuzun tek kusurunun bu olduğunu bilin. Bu ölümcül kusur, oyunu sonunda bomba gibi patlatacak. Şimdi bana çaktırmadan kafamda ne belalar döndürmeye hazırlandığınızı söyleyecek misiniz, yoksa çıkıp evime gideyim mi?”

Lawson, “Yo, hayır Bay Rearden!” diye bağırdı. Gözleri bir anda kolundaki saate gidip geldi. “Şimdi gidemezsiniz! Yani... söyleyeceklerimizi duymadan gitmek istemezsiniz.”

“O halde söyleyin.”

Bakıştıklarını görüyordu. Wesley Mouch ona hitap etmeye korkuyor gibiydi. Dudaklarında huysuz bir inatçılık ifadesi vardı Mouch’un; diğerlerini öne sürme konusunda bir sinyal, bir emir gibi. Bu adamların çelik sanayisini çökertme konusundaki uzmanlıkları hangi düzeyde olursa olsun, buraya çağırılma nedenleri aslında Mouch’a kişisel bir fedailik hizmetiydi. Rearden içinden, acaba Taggart neden burada, diye düşündü. Taggart karamsar bir sessizlik içinde, öylece oturuyordu. Suratını asmış içkisini yudumluyor, bir kere bile Rearden’in olduğu tarafa bakmıyordu.

Dr. Ferris ortama uymayan bir neşeyle, “Bir plan üzerinde epey çalıştık,” dedi. “Bu plan çelik sanayisinin sorunlarını çözecek, sizin de tam onayınızı alacak. Amacı genel refah düzeyine katkıda bulunmak, bir yandan da sizin çıkarlarınızı korumak, güvenliğinizi sağlayıp...”

“Ne düşünmem gerektiğini söylemeyin. Siz bana olayı anlatın.”

“Bu çok hakkaniyetli, sağlam, adil bir plan ve...”

“Kendi değerlendirmelerinizi saymayın. Bana olayı anlatın.”

“Bu planda...” Dr. Ferris aniden sustu. Olayı anlatma alışkanlığını çoktan kaybetmişti.

Wesley Mouch devam etti. “Bu plana göre çelik fiyatına yüzde beş artış getiriyoruz,” dedi, sonra bir zafer havasında duraksadı.

Rearden hiçbir şey söylemedi.

Holloway havalı bir sesle, “Tabii birtakım küçük ayarlamalar gerekli olacak,” diye sözü devraldı. Sessizliğin içine dalışı, boş bir tenis kortuna atlar gibiydi. “Demir cevheri üretimine de bazı fiyat artışları getirmek gerek... En çok yüzde üç kadar... Bazıları ek yükler altına giriyor çünkü. Örneğin Minnesota’daki Bay Paul Larkin gibi. Artık üretimlerini çok daha pahalı olan kamyonlarla taşımak zorundalar çünkü Bay James Taggart, Minnesota hattını kamu çıkarları için feda etmek zorunda kaldı. Tabii ülke demiryollarına da biraz navlun zammı verilmeli... Yaklaşık olarak yüzde yedi gibi. Çünkü ihtiyaçlar karşısında...”

Holloway sustu. Dönerek raketini savurmuş ama karşıda vuruşlarını karşılayacak bir oyuncu bulunmadığını yeni fark etmiş gibiydi.

Dr. Ferris, “Ama ücretlere zam olmayacak,” dedi çabucak. “Planın ayrılmaz bir gereği o. Çelik işçilerinin ısrarlı taleplerine rağmen ücretlerine hiçbir artış getirmeyeceğiz. Size karşı adil davranmak, çıkarlarınızı korumak istiyoruz Bay Rearden. Kamuoyunu kızdırma pahasına olsa bile.”

Sözü Lawson devraldı. “Tabii eğer işçileriden fedakârlık isteyeceksek, onlara yönetimin de ülkenin hatırı için bazı fedakârlıklara katlandığını göstermek zorundayız. Şu sıra çelik işçilerinin ruhsal durumu bıçak sırtında Bay Rearden... Patlamaya hazır gibiler ve... sizi korumak, korumak...” Sustu.

“Evet?” diye sordu Rearden. “Neye karşı korumak?”

“Muhtemel şiddete karşı korumak için bazı önlemler gerekli, bunlar da... Bak Jim,” Birdenbire Taggart’a dönmüştü. “Sen anlatsana Bay Rearden’a, dost bir sanayici olarak...”

Taggart, Rearden’a hiç bakmadan, “Eh, birilerinin demiryollarını da koruması şart,” dedi. “Ülkenin demiryoluna ihtiyacı var. Yükleri taşımamıza birileri yardım etmek zorunda. Eğer navlun zammı alamazsa...”

“Yo, hayır, hayır!” dedi Wesley Mouch. “Bay Rearden’a Demiryolu Birleştirme Planı’nın işleyişini anlat.”

Taggart uykuda konuşuyor gibi, “Plan tam bir başarı,” diye başladı söze. “Yalnız, zaman unsuru tam olarak kontrol altında değil. Birleşik ekip çalışmamız yakında tüm demiryollarını yeniden ayağa kaldıracak; bu yalnızca bir zaman meselesi. Size güvence verebilecek durumdayım, plan başka sanayileride de başarıyla işleyecektir.”

Rearden, “Ona hiç şüphe yok,” diyerek Mouch’a döndü. “Neden vaktimi bir piyona ziyan ettiriyorsun? Demiryolları Birleştirme Planı’nın benimle ne ilgisi var?”

Mouch çaresiz bir neşe gösterisiyle. “Ama Bay Rearden, izlediğimiz plan o!” dedi. “Sizi buraya zaten onu konuşmak için çağırdık!”

“Neyi?”

“Çelik Birleştirme Planı’nı!”

Bir anlık bir sessizlik oldu, herkes dalış sonrasında soluğunu içine çekiyormuş gibi durdu. Rearden onlara ilgiyle bakıyordu sanki.

Mouch, Rearden’ın o bakışındaki rahatsız edici şeyin ne olduğunu anlamak için kendine zaman tanımak ister gibi, hızlı hızlı konuşmaya başladı. “Çelik sanayisinin kritik durumu malum. Ama çelik son derece hayati, son derece temel bir ürün. Tüm sanayi yapımızın temeli. Demek ki ülkenin çelik üreten tesislerini, teçhizatını, fabrikalarını korumak için radikal tedbirlerin alınması zorunlu.” Mitingde konuşur gibi üslubu onu ancak bu noktaya kadar taşıyabilmişti. “Bu amacı dikkate alarak planımız... planımız...”

Tinky Holloway, “Planımız çok basit,” diye devreye girdi. Planın basitliğini, sesindeki basitlikle kanıtlamaya çalışır gibiydi. “Çelik üretimi üzerindeki sınırlamaları kaldıracğıız, her firmayı, yeteneğine göre, istediğı kadar üretmek üzere serbest bırakacağız. Ama it dalaşı türü zararlı rekabeti önlemek amacıyla firmaların

tümü brüt gelirlerini bir ortak havuza toplayacak. Ona Çelik Birleştirme Havuzu denecek. Bu havuz, özel bir kurulun sorumluluğuna verilecek. Yıl sonunda kurul, ülkedeki çelik üretiminin miktarına bakacak, biriken kazancı, var olan çalışır durumdaki fırınlara paylaştıracak. Böylelikle tutturulacak ortalama herkes açısından adil olacak, her firmaya ihtiyacına göre para verilecek. En önemli şey fırınları çalışır durumda tutmak olduğuna göre de her firmaya, kaç fırını varsa ona göre para verilecek.”

Sustu, bekledi, sonra ekledi. “Hepsi bu kadar Bay Rearden,” dedi cevap alamayınca, “Tabii aslında giderilmesi gereken pek çok ufak tefek pürüz var ama esas olarak... bu kadar,” diye bitirdi sözünü.

Nasıl bir tepki bekliyor olurlarsa olsunlar, bu tepkiyi beklemedikleri belliydi. Rearden sandalyesinde arkasına yaslandı, dikkatli bakışlarını boşluğa dikti. Sanki yakın geleceğe bakıyordu. Sonra alçak sesle, hafif eğlenir gibi sordu. “Bana bir tek şeyi söyler misiniz çocuklar, neye güveniyorsunuz?”

Soruyu anladıklarını hemen fark etti. Yüzlerinden belliydi. Bir zamanlar bu kaçamak bakışları, kurbanlarını kandırırken kullandıklarını zannederdi ama şimdi artık bunun çok daha kötü bir şey olduğunu biliyordu. Bu bakışlar, kişinin kendi kendini kandırdığını ifade eden bakışlardı. Cevap vermediler. Sessiz kaldılar. Sanki ona sorduğu soruyu unutturmak için değil de kendilerine duyduklarını unutturabilmek için mücadele ediyorlardı.

James Taggart beklenmedik bir anda, “Sağlam, pratik bir plan!” diye patladı. Sesinde öfkeli bir hareketlilik vardı. “İyi sonuç verecek! Vermek zorunda! Vermesini istiyoruz!”

Fakat ona kimse cevap vermedi.

Holloway çekingen bir sesle, “Bay Rearden...” diye seslendi.

Rearden, “Bir bakalım,” dedi. “Orren Boyle’un Associated Çelik’i altmış açık fırına sahip. Üçte biri boş duruyor, geri kalanlar günde fırın başına ortalama 300 ton çelik üretiyor. Benim yirmi açık fırınım var, tam kapasite çalışıyor, günde fırın başına

750 ton Rearden Metal üretiyor. Demek havuzda 80 fırınımız var, toplam 27.000 ton üretiyorlar, bu da fırın başına günde ortalama 337,5 ton demek oluyor. Yılın her gününde ben 15.000 ton üretilip 6.750 ton parası alıyorum. Boyle 12.000 ton üretiyor, ona 20.250 ton parası ödeniyor. Havuzun öteki üyelerini boş verin, onlar dengeyi değiştirmez, yalnızca ortalamayı daha da düşürür çünkü çoğu, Boyle'dan da beter durumda, hiçbiri benim kadar üretmiyor. Şimdi sizin bu planınız altında ne kadar süre ayakta kalabileceğimi umuyorsunuz?"

Cevap yoktu. Derken Lawson birdenbire bağırdı. Kör gibi bir çılgınlık attığı. Kendini haklı gören bir tonu vardı. "Ulusal tehlike dönemlerinde, ülkenin kurtulması için hizmet etmek ve acı çekmek görevinizdir!"

"Benim kazancımı Orren Boyle'un cebine akıtmakla ülkenin nasıl kurtulacağını anlayamıyorum."

"Kamu çıkarları için bazı fedakârlıklar yapmanız şart."

"Orren Boyle neden benden daha fazla kamu sayılıyor, onu da anlamıyorum."

"Ama mesele Bay Boyle'la ilgili değil! Çok daha geniş çaplı bir sorun bu, bir kişilik bir durum değil. Ülkenin doğal kaynaklarını korumak zorundayız, fabrikalar korunmalı. Tüm ülkenin sanayisi korunmalı. Bay Boyle'un işletmesi gibi koskoca bir işletmenin çökmesine izin veremeyiz. Ülkenin ona ihtiyacı var."

Rearden yavaşça, "Bence ülkenin bana olan ihtiyacı, Bay Boyle'a olan ihtiyacından fazla," dedi.

Lawson şaşkın bir hevesle, "Elbette!" diye bağırdı. "Ülkenin size ihtiyacı var Bay Rearden! Bunun farkındasınız, değil mi?"

Ama Lawson'ın çok iyi bildiği "kendini feda etme" formülü karşısında duyduğu sevinç, Rearden'ın buz gibi sesini duyunca bir anda söndü. "Farkındayım."

Holloway yalvarırcasına, "Olaya tek katılan Boyle değil," dedi. "Şu anda büyük bir kaymaya ülke ekonomisi dayanamaz.

Boyle'un binlerce işçisi, tedarikçisi, müşterisi var. Associated Çelik iflas ederse onlara ne olacak?"

"Ben iflas ettiğim zaman benim binlerce işçime, tedarikçime, müşteriye ne olacak?"

"Siz mi Bay Rearden?" dedi Holloway inanamıyormuş gibi. "Ama siz şu anda ülkenin en zengin, en güvende, en güçlü sanayicisisiniz!"

"Ya sonra?"

"Efendim?"

"Zararına üretim yapmayı ne kadar sürdürebileceğimi düşünüyorsunuz?"

"Ah Bay Rearden, size güvenimiz tamdır!"

"Güveninizi boş ver! Bunu nasıl yapmamı bekliyorsunuz?"

"İdare edersiniz!"

"Nasıl?"

Cevap yoktu.

Wesley Mouch, "Geleceğe yönelik teorilere dalamayız," diye bağırdı. "Önümüzde kaçınmamız gereken bir ulusal çöküş tehlikesi var! Ülke ekonomisini kurtarmak zorundayız! Bir şeyler yapmamız şart!" Rearden'in kararlı ve meraklı bakışları onu tedbirsizliğe itti. "Bu çözümü beğenmiyorsanız daha iyi bir çözüm öneriniz var mı?"

"Tabii," dedi Rearden rahat bir sesle, "istediğiniz üretimse o zaman yoldan çekilin, lanet olası mevzuatınızı çöpe atın, Orren Boyle'un batmasına izin verin, Associated Çelik'in fabrikasını ben satın alayım... O zaman altmış fırının her birinden günde bin ton çıkmaya başlar."

"Ama... yapamayız!" diye soludu Mouch. "O tekel demek!"

Rearden gülmeye başladı. "Pekâlâ," dedi kayıtsız bir sesle. "O halde benim fabrikanın ustabaşı satın alsın. Boyle'dan iyi iş çıkarır."

"Ama o zaman güçlüler, zayıflardan daha fazla avantaja sahip olur! Öyle bir şey yapamayız!"

“Öyleyse ülkenin ekonomisini kurtarmaktan söz etmeyin.”

“Bizim tek istediğimiz...” Sustu.

“Sizin istediğiniz, üretim olsun ama üretebilecek insanlar olmasın, öyle mi?”

“Bu bu teori. Yalnızca teorik bir uç söylem. Tek istediğimiz geçici bir süre için ayarlama yapmak.”

“Geçici ayarlamaları yıllardır yapıyorsunuz. Artık zaman kalmadığını göremiyor musunuz?”

“O yalnızca teo...” Mouch’ın sesi kısıldı ve cümlesi yarıda kaldı.

Holloway dikkatle konuşmaya başladı. “Şimdi bakın,” dedi. “Aslında Bay Boyle tam olarak zayıf sayılmaz, çok yetenekli bir insandır. Yalnızca bazı üzücü rastlantılar yaşadı, hepsi de kendi kontrolü dışındaydı. Güney Amerika’nın gelişmemiş insanlarının yararına olacak, kamu ruhu taşıyan bir projeye büyük para yatırmıştı ama oradaki bakır problemi onu ciddi mali kayba itti. Mesele, ona kendini toplaması için bir şans tanımakla ilgili. Arayı kapatması için uzatılan bir yardım eli. Geçici bir yardım, başka bir şey değil. Tek yapacağımız, fedakârlıkları dengelemek, o zaman herkes toparlanır ve zenginleşir.”

Rearden yavaşça, “Siz fedakârlıkları yüz yıldan uzun bir zaman...” bir an durup kendini düzeltti, “binlerce yıldır denge-liyorsunuz,” dedi. “Yolun sonuna geldiğinizi görmüyor musunuz?”

Wesley Mouch, “O da bir teori!” diye söylendi.

Rearden gülümsedi. “Sizin kafa yapınızı biliyorum,” dedi kısık sesle. “Anlamaya çalıştığım şey, teoriniz zaten.” Planın gerisinde yatan asıl nedenin Orren Boyle olduğunu biliyordu. Nüfuzla, tehditle, baskıyla ve şantajla işleyen karmaşık bir mekanizma vardı ortada. Mantıksız bir hesap makinesi gibi, gemi azıya almış, her an canının istediği şansı canının istediği tarafa fırlatıyordu. Boyle’un bu adamlar üzerindeki baskısı, yağmanın son lokmasını o tarafa fırlatma zorunluluğunu doğurmuştu. Esas meselenin Boyle’dan kaynaklanmadığını da biliyordu Rearden. Bu mekanizmayı kuran

Boyle değildi. O yalnızca tesadüfen binmişti bu katara. Dünyayı mahveden cehennem makinesi onun marifeti değildi. Böyle bir şeyi mümkün kılan Boyle değildi. Aslında bu odadaki adamların hiçbiri değildi. Sürücüsüz giden o makineye onlar da tesadüfen binmişti. Tır tır titreyen otostopçulardı hepsi. Bindikleri aracın neredeyse son uçuruma yuvarlanmak üzere olduğunun farkındalardı. Rotaya on elle sarılmaları, kendi sonlarına doğru hızla gitmeleri, Boyle'u çok sevdikleri ya da ondan korktukları için değildi. Mesele başkaydı, isimsiz bir unsurdur bu. Hepsi biliyor ama bilmekten kaçınıyordu. Düşünce de umut da değildi o şey. Yüzlerinde gördüğü bir şeydi. Kaçamak ifadeleri sanki, bu işi kotarabiliriz, der gibiydi. Neden, diye merak etti. Neden bunu yapabileceklerini düşünüyorlar?

Wesley Mouch, "Teorilere vaktimiz yok!" diye bağırdı. "Eyleme geçmemiz gerek!"

"Eh, o halde size başka bir çözüm sunayım. Benim fabrikayı alıp işi bitirseniz olmuyor mu?"

Onları sarsan etken, samimi bir korkuydu.

"Yo, hayır!" diye soludu Mouch.

Holloway, "Aklımızdan bile geçmez!" diye haykırdı.

Dr. Ferris, "Biz serbest teşebbüsten yanayız!" diye bağırdı.

Lawson da, "Size zarar vermek istemeyiz!" dedi korku dolu bir sesle. "Biz sizin dostunuzuz Bay Rearden. Bir arada çalışsak olmaz mı? Dostuz biz."

Odanın karşı tarafında bir masa, üzerinde de bir telefon duruyordu. Masa aynı masaydı, telefon da büyük olasılıkla aynı telefon olmalıydı... Rearden birdenbire, karşısında o telefonun üzerine eğilmiş, telaşlı telaşlı konuşan bir adamı görür gibi oldu. Rearden'in daha yeni yeni öğrenmeye başladığı şeyleri o adam daha o zamandan biliyordu. Kendisi şu anda bu odanın yeni kiracılarının hangi teklifini reddediyorsa o adam da o gün, Rearden'dan gelen bir teklifi reddetme mücadelesi veriyordu. Rearden kavganın sonunu da hatırlıyordu. Adamın işkence altındaymış gibi

ona dönük umutsuz yüzü ve sesi, “Bay Rearden, size sevdiğim kadın üstüne yemin ederim, ben sizin dostunuzum,” demişti.

Kendisi ihanet saymıştı o hareketi o zaman. Şu anda karşısında oturan adamlara hizmet etmeyi sürdürme uğruna o insanı itip reddetmişti. Kimdi hain o olayda? Bunu hemen hemen duygularını hiç işin içine katmaksızın düşünüyordu. Hissetmeye hakkı yoktu. Tek farkında olduğu, ciddi ve saygılı bir netlikti. Şimdiki kiracılara bu odayı ele geçirme imkânını kim vermişti? Kimi feda etmişti ve kimin kârı için etmişti?

“Bay Rearden,” diye inledi Lawson. “Ne oldu? Rearden başını çevirdi, Lawson’ın gözlerinin korkuyla ona baktığını gördü, o gözlerin kendi yüzünde neler görebildiğini tahmin etti.

Mouch, “Fabrikanıza el koymak istemiyoruz!” diye bağırды.

Dr. Ferris de, “Malınızı elinizden almak istemeyiz!” diye ona katıldı. “Bizi anlamıyorsunuz...”

“Anlamaya başlıyorum.”

Bir yıl önce olsa bu adamlar vururdu onu. İki yıl önce tüm mallarına el koyarlardı. Kuşaklar öncesine gidildiğinde de bu tür adamların cinayete ve gasba gücü kolayca yetiyor, kendilerine ve kurbanlarına tek amaçlarının maddi yağma olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlardı. Ama zamanları tükeniyordu artık. Rearden’in yandaşı olan diğer kurbanlar çekip gitmişti. Tarihsel programların gösterdiğinden çok daha çabuk gitmişlerdi. Yağmacılar da şimdi artık kendi amaçlarının çıplak gerçeğiyle karşı karşıya kalmak zorundaydı.

“Bakın çocuklar,” dedi Rearden yorgun bir sesle. “Ne istediğinizi biliyorum. Hem fabrikamı yiyeceksiniz hem de o fabrika var olmaya devam edecek, istediğiniz o. Benim bilmek istediğim bir tek şey var, bunun mümkün olabileceğini düşünmenize sebep olan ne?”

Mouch gücenik bir sesle, “Ne demek istediğinizi anlamıyorum,” dedi. “Fabrikanızı istemediğimizi söylemiştik.”

“Pekâlâ, daha açık söyleyeyim. Beni yemek istiyorsunuz, ama var olmayı da sürdürmemi istiyorsunuz. Bunu nasıl yapabileceksiniz?”

“Böyle bir şeyi nasıl söyleyebiliyorsunuz anlayamıyorum... Sizi ülke için, çelik sanayisi için çok önemli bulduğumuzu söylediğimiz, her türlü güvenceyi verdiğimiz halde...”

“Tamam, o zaman size inanıyorum. Ama öyle olunca bulmaca daha da zorlaşıyor. Beni ülke için paha biçilmez değerde görüyorsunuz, öyle mi? Ne ilginç, siz beni, kendi boynunuzu düşünerek paha biçilmez değerde görüyorsunuz! Şurada titreye titreye oturuyorsunuz çünkü biliyorsunuz ki canınızı kurtaracak bir tek ben kaldım. Vakit de tükeniyor, onu da biliyorsunuz. Yine de beni mahvedecek bir plan teklif ediyorsunuz; o plan katıksız bir ahmağın nobranlığıyla, hiçbir kaçamağa, kurtuluşa pay tanımaksızın, benim zararına çalışmamı istiyor. Dökeceğim her tona, gelecek paradan fazlasını harcamamı bekliyor. Paramın sonunu da bu şekilde harcamamı, sonra da hep birlikte açlıktan ölmemizi bekliyor. Bu kadar mantıksızlık hiç kimse için, hiçbir yağmacı için mümkün değil. Ülkenin çıkarını ya da benim çıkarımı bir kenara bırakın, sizin kendi çıkarınız için bile güvendiğiniz bir şey var olmak zorunda. Nedir?”

Yüzlerinde, “kotarırsız” bakışlarını görüyordu. Hem ketum hem gücenik bakışlardı bunlar. İnanılacak gibi değildi ama sanki Rearden onlardan bir şeyler saklıyormuş gibi bakıyorlardı.

Mouch suratını asarak, “Durumu neden böyle yenik bir bakış açısından görüyorsunuz anlamıyorum,” dedi.

“Yenik mi? Sizin bu planınızla yine de işi sürdürebileceğime gerçekten inanıyor musunuz?”

“Ama bu sadece geçici bir süre için!”

“Geçici intihar diye bir şey yoktur.”

“Yalnızca acil durum süresince! Ülke kendine gelene kadar!”

“Nasıl kendine gelmesini bekliyorsunuz?”

Cevap gelmedi.

“İflas ettikten sonra nasıl üretim yapmamı bekliyorsunuz?”

“İflas etmeyeceksiniz. Her zaman üreteceksiniz,” dedi Dr. Ferris. Sesi kayıtsızdı, içinde ne övgü ne de suçlama vardı. Doğal bir gerçeği seslendiriyormuş gibi konuşuyordu. Bir başkasına, “Sen ilelebet bir serseri olarak yaşayacaksın,” derken kullanacağı ses tonunu kullanıyordu. “Başka türlü elinizden gelmez. Kanınıza işlemiş. Ya da daha bilimsel konuşmak gerekirse, öyle şartlanmışsınız.”

Rearden doğrulup dik oturdu. Sanki bir kilidin şifresini yokluyordu da bu kelimeleri duyduğu anda ilk tık sesi yerine oturmuştu.

Mouch, “Konu yalnızca şu krizi atlatmak,” dedi. “İnsanlara bir soluk payı vermek, yetişmeleri için bir şans tanımak.”

“Ya sonra?”

“Sonra işler düzelecek.”

“Nasıl?”

Cevap gelmedi.

“Nedir işleri düzeltecek olan?”

Holloway bağırды. “Tanrım, Bay Rearden, insanlar olduğu yerde kazık gibi durmaz! Bir şeyler yaparlar, büyürler, ilerlerler!”

“Hangi insanlar?”

Holloway elini muğlak bir hareketle havada salladı. “İnsanlar,” dedi.

“Hangi insanlar? Rearden Çelik’in son lokmalarını karşılıksız yedireceğiniz insanlar mı? Ürettiklerinden fazlasını tüketmeyi sürdüren insanlar mı?”

“Koşullar değişecek.”

“Kim değiştirecek?”

Cevap gelmedi.

“Yağmalayacağınız başka bir şey kaldı değil mi? Politikanızın niteliğini daha önce göremedinizse bile şimdi görüyor olmalısınız. Çevrenize bakın bir. Dünyanın her yanındaki bütün o lanet olası halk cumhuriyetleri, bu ülkeden onlar için sızdırabildiğiniz sada-

kalarla yaşıyor. Ama artık sızdıracak bir şey kalmadı. Dünyada başka ülke kalmadı. Bizimki en büyüğü ve en sonuncusuydu. Bitirdiniz onu. Sağa sağa kuruttunuz. Geri dönülmez şekilde kaybettiğimiz o eski ihtişamdan kala kala bir tek ben kaldım. Beni de bitirdikten sonra ne yapacaksınız? Siz ne yapacaksınız, halk cumhuriyetlerii ne yapacak? Ne umuyorsunuz? Gelecekte ne görüyorsunuz? Hayvanlar gibi açlıktan ölmenin dışında...”

Cevap vermediler. Ona bakmıyorlardı. Yüzlerinde inatçı bir güceniklik vardı. Sanki yalan söyleyen Rearden’dı.

Derken Lawson yumuşak bir sesle, yarı sitem eder yarı azarlar gibi konuştu. “Eh, ne de olsa, siz iş adamları yıllardır felaket tellallığı yapıyorsunuz. Ne zaman ilerici bir önlem alınsa batıyoruz diye bağırıyor, yok olacağız diyorsunuz. Ama yok olmadık.” Gülmsemeye başlayacakken Rearden’in bakışlarını görünce vazgeçti.

Rearden zihnindeki kilidin bir tık sesini daha duydu, ikincisi daha da net bir sestti. Öne doğru eğildi. “Neye güveniyorsunuz?” diye sordu. Sesi değişmişti. Pes, dengeli, güçlü ve hedefinden vazgeçmeyecek bir matkabın sesi gibiydi.

Mouch, “Yalnızca zaman kazanma meselesi bu!” diye bağırdı.

“Kazanılacak zaman kalmadı.”

Lawson, “Tek ihtiyacımız bir fırsat!” diye haykırdı.

“Fırsat da kalmadı.”

“Kendimizi toparlayana kadar!” diye şansını denedi Holloway.

“Toparlanmanın yolu yok.”

Dr. Ferris de söze girdi. “Yalnızca politikalarımız sonuç vermeye başlayana kadar.”

“Mantıksız olanı işe yarar kılmanın yolu yoktur.” Cevap gelmiyordu. “Sizi artık ne kurtarabilir?”

James Taggart, “Siz bir şeyler yaparsınız!” diye yanıtladı.

Bu cümle Rearden’in ömrü boyunca farkında olduğu bir şeye işaret ettiği halde Rearden o anda içinde sağır edici bir şangırtı hissetti. Sanki kilidin son tık sesiyle birlikte kocaman bir çelik kapı açılıyordu. Bu son hareket mekanizmayı çalıştırmış, kilidi

cözmüş, tüm parçaları birleştiren cevabı tamamlamıştı. Ömrünün bütün soruları, çaresiz yaraları şu anda cevap bulmuştu. O şangırtıyı izleyen bir anlık sessizlikte Francisco'nun sesini duyar gibi oldu. Bu binanın balo salonundalardı. Francisco sorusunu alçak sesle o salonda sorarken şimdi burada da soruyordu: "Bu salondaki en suçlu insan kim?" Geçmişteki kendi sesini duydu: "Herhalde... James Taggart mı?" Francisco hiç sitem etmeden, "Hayır, Bay Rearden," demişti. "James Taggart değil,"

Ama Rearden şu anda, bu odada kendi zihninin, "Benim," diye cevap verdiğini duyuyordu.

Yağmacılara inatçı körlüklerinden ötürü ne lanetler okumuştul! Oysa bu kötülükleri mümkün kılan kendisiydi. Kabullendiği ilk haksızlıktan, boyun eğdiği ilk yönergeden bu yana, gerçeklere karşı hileler yapılabileceği izlenimini onlara o vermişti. Mantıksız şeylerin istenebileceğini, nasılsa birinin bir şekilde buna bir çare bulacağını o öğretmişti. Madem ki Fırsat Eşitleme Yasası'nı kabullenmişti, Yönerge 10-289'u kabullenmişti, kendi yeteneğine sahip olmayanların o yeteneği ortadan kaldırma hakkı olduğuna razı olmuştu, hak etmeyenlerin kârı paylaşmasına, kendisinin hep zarar etmesine boyun eğmişti, düşünemeyenlerin emir vermesine, kendisi düşünebildiği halde itaat etmeye razı olmuştu... O halde bu insanların kendilerini mantıksız bir evrende yaşıyor sanmasında şaşılacak ne vardı? Kendi kurmuştu o evreni onlara, imkânları sağlayan kendisiydi. Onlara düşen tek şeyin istemek, yalnızca istemek olduğuna, bir şekilde isteklerini onun nasılsa yerine getireceğine inanmakta haksızlar mıydı? Mantığın sorumluluğundan kurtulmaya çalışan bu güçsüz mistikler, Rearden gibi bir rasyonalistin her kaprislerini yerine getirmeyi üstlendiğini biliyorlardı. Gerçeklik konusunda onlara açık çek verdiğinin farkındalardı. Neden diye sormak ona düşmezdi. Nasıl diye sormak da onlara düşmezdi. Servetinin bir parçasını onlara vermesini isteyebilirlerdi... Sonra tümünü, sonra sahip olduğundan fazlasını. İmkânsız mıydı? Yo, bir yolunu bulurdu o!

Ayağa fırladığının farkında değildi. James Taggart'ın tepesine dikilmiş ona baktığını da bilmiyordu. Taggart'ın o şekilsiz yüz hatlarında, hayatının tüm felaketlerinin cevabını görüyordu.

Taggart artan bir kaygıyla, "Ne oldu Bay Rearden? Ne dedim ki ben?" diye soruyordu. Ama Rearden artık Taggart'ın sesinin ulaşabileceği bir durumda değildi.

Karşısında upuzun yılları görüyordu. Canavarca haksızlıkları, imkânsız talepleri, kötülüğün açıklanamaz zaferlerini, çamur felsefesiyle dolu ciltlerdeki anlaşılmaz amaçları, karmaşık bir kötülüğün dünyayı mahvetmek üzere harekete geçtiğini sanan kurbanları... Bütün bunların hepsi de galiplerin o kaypak gözlerinin gerisindeki bir tek dayanağa yaslanmıştı: Nasılsa bir şeyler yapar!

Siz iş adamları hep yok oluyunuz der durursunuz ama yok olmadık... Doğru, diye düşündü Rearden. Gerçekleri göremeyenler onlar değildi, kendisiydi. Kendi yarattığı gerçeği görememişti. Hayır, onlar yok olmamıştı... Ama kim yok olmuştu? Var olabilme biçiminin günahını ödeme uğruna yok olanlar kimlerdi? Ellis Wyatt, Ken Danagger, Francisco d'Anconia...

Rearden paltosuna ve şapkasına uzanırken odadaki adamların onu durdurmaya çalıştığını fark etti. Suratlarına bir panik ifadesi gelmiş, sesleri şaşkın çıkmaya başlamıştı. "Ne oldu Bay Rearden? Neden? Ama neden? Ne dedik ki? Gidemezsiniz! Henüz çok erken! Henüz olmaz! Hayır, henüz olmaz!"

Rearden onları hızla giden bir trenin arka camından görüyor gibiydi. Sanki arkadaki rayların üzerinde duruyor, yararsız hareketlerle el kol sallıyor, anlaşılmaz çılgınlık atıyorlardı ama giderek küçülüyorlardı. Sesleri de daha az duyulmaya başlıyordu.

Kapıya döndüğünde içlerinden biri onu durdurmaya çalıştı. Rearden onu yolundan itti. Sert itmedi aslında. Kolunu basit bir biçimde savurdu. Perdeyi açar gibi. Sonra da odadan çıktı.

Arabasının direksiyonuna geçip hızla Philadelphia yoluna koyulduğunda tek hissedebildiği sessizlikti, içindeki hareketsiz-

liğin sessizliği. Bir bilgiyi işliyormuş gibi, artık dinlenebilirmiş gibi, ruhuna başka faaliyet yüklemek zorunda değilmiş gibi. Ne üzüntü ne de sevinç hissi vardı içinde. Sanki etrafı daha iyi görebilmek için yıllarca çabalayıp sonunda bir dağın zirvesine varmış, varınca da çevreye bakmadan önce oraya şöyle bir uzanmış, ilk defa kendine dinlenme süresi tanımış gibi.

Bomboş, upuzun yolun ve seyrek gelen virajların farkındaydı. Ellerin direksiyon üzerindeki hafif basıncını, lastiklerin virajlarda çıkardığı gıcırtiları duyabiliyordu. Ama genelde gökyüzünde asılı duran, boşluğun içinde kıvrılan bir yolda ilerler gibiydi.

Oralardaki insanlar, bir zamanlar çok doğal sayılan bir manzara görüyorlardı karşılarında. Özgüvenli bir adamın kullandığı pahalı, güçlü bir araba geçiyordu. Başarı kavramını her neon reklamdan daha gür bir sesle haykıran bir görüntüydü bu. Adamın kıyafeti, direksiyona hâkimiyeti ve hızı yeterdi mesajı haykırmaya. Onun hızla geçip gidişini, ufukta dünya ile geceyi eşitleyen sislerin içinde kayboluşunu seyrettiler.

Karanlığın içinde fabrikasının yükselen silüetini gördü. Soluk alıp veren parıltının içinde kara bir silüet gibiydi. O parıltı, yanık altın rengindeydi. “Rearden Çelik” yazısı gökyüzünde, kristal alevinin soğukluğunu yansıtıyordu.

Uzun silüete, yüksek fırınların kıvrımlarına baktı. Zafer anıtları gibilerdi. Bacalar bir imparatorluk kentinde, şeref bulvarına sırayla dizilmiş sütunlar gibiydi. Köprüler garland gibi asılı, vinçler kılıç gibi selama durmuş, dumanlar bayrak gibi dalgalanıyordu. Bu manzara, içindeki hareketsizliği kırdı, Rearden orayı selamlar gibi gülümsedi. Mutluluğun, sevginin, adanmışlığın gülümsemesiydi bu. Fabrikasını hiçbir zaman şu andaki kadar sevmemişti. Orayı görmek bir hayale dalmak gibiydi. Kendi değer standartlarından başka hiçbir şey yoktu orada. O ışıklı gerçeklik hiçbir çelişki içermiyordu. Sevgisinin nedenini de görebiliyordu aslında. Fabrika onun zihninin başarısıydı, varoluşun keyfini çıkarmasına adanmış, rasyonel insanların bulunduğu rasyonel bir dünyada

kurulmuştu. Eğer o insanlar yok olmuşsa, o dünya silinmişse, eğer fabrikası onun değerlerine hizmet etmez olmuşsa... O zaman bir hurda yığınının başka bir şey değildi artık burası. Çökmeye terk edilmeliydi, hem de ne kadar çabuk, o kadar iyi. Onu terk etmek bir ihanet değil, onun gerçek anlamına sadakat sayılırdı.

Fabrikaya bir kilometre kala küçük bir alev parlaması dikkatini çekti. Sıralanmış yapılar arasındaki tüm ateş ışıkları arasında anormal olanını, yersiz olanını hemen fark etmişti. Bu alev fazla çığ bir sarıydı, ayrıca ateş olmaması gereken bir yerden fışkırıyordu. Ana girişin yakınındaki bir binadaydı.

Hemen ardından bir silah sesi duydu, ona peş peşe üç silah cevap verdi. Öfkeli bir el, aniden beliren bir saldırganı tokatlıyordu sanki.

İleride yolu tıkayan siyah kitle yeni yeni belirginleşiyordu. Yaklaştıkça da geriye çekilmedi. Ana girişte birikmiş insanlardı bunlar. Fabrikaya saldırmaya çalışıyorlardı.

Sallanan kolları, ellerdeki sopaları, demir çubukları, tüfekleri görmeye vakti yoktu. Yanan ahşabın sarı alevleri, bekçi kulübesinin penceresinden taşıyordu. Kalabalıktan ikide bir silah sıkılıyor, binaların damlarından da cevap olarak atışlar geliyordu. Birinin kıvrılarak gerilediğini, sonra bir arabanın üstünden düştüğünü görmeye vakit bulabildi. Ardından Rearden lastiklerini gıcırdatarak viraja daldı, yan yollardan birinin karanlığına atıldı.

Delik deşik toprak yolda saatte yüz kilometreyle gidiyordu. Lastikler bir ara savrulup arabayı yoldan çıkardığında fabrika kapısı görünmüştü bile. Bir uçurumun hemen yanındaydı o anda. Dipte bir cüruf yığını vardı. Direksiyona göğsünün ve dirseğinin ağırlığıyla bastırıp hızla hareket eden iki tonluk metale hâkim olmaya çalıştı. Bedenindeki bükülme, arabanın çılgık çılgıca attığı yarım turu tamamlamasını sağladı, onu yeniden yolun üzerine getirdi, ellerinin kontrolü altına soktu. Olay bir saniye sürmüştü ama hemen ardından ayağı frene yüklendi, motoru yırtarcasına durdurdu. Farları uçuşuma doğru döndüğünde yamaçta uzun bir

gölge görmüştü. Çevredeki yaban otlarından daha koyu renkti. Bir an için sanki biri ona doğru elini kaldırmış, imdat dilercesine sallıyormuş gibi gelmişti.

Paltosunu sırtından atıp hızla yamaçtan inmeye başladı. Ayağının altında toprak parçaları kopup kayıyordu. Kuru çallara tutunarak, yarı koşarak, yarı kayarak inmeyi sürdürdü. O gölgenin insan olduğu belliydi artık. Ayın önünden pamuk gibi bir bulut geçiyordu. Gücsüz bir kolun ucunda beyaz bir el görüyordu. Sağdı ama hareketsizdi.

“Bay Rearden...”

Bağırmaya çalışan bir fısıltı. Korkunç bir sesti bu. Acı dolu bir inilti olması gerekirken, hevesi sayesinde yükselebilmmişti.

Hangisinin önce olduğunu bilemedi. Sanki birkaç farklı çok bir araya gelip daha da sarsıcı olmuştu. O sesi tanıyordu Rearden. Pamuk bulutun ardından bir anlık bir ay ışığı parladı, Rearden beyaz, oval bir yüzün yanında kendini diz üstü yere attı ve tanıdı... Süt Nine’ydi bu.

Delikanlının elinin, kendi eline acıdan gelen korkunç bir güçle sarıldığını hissetti. Yüzünde de acı izleri vardı. Dudakları bembeyaz, gözleri bulanıktı. Göğsünün biraz sol tarafında, çok yanlı, çok tehlikeli bir yerde, küçük ve kara bir delikten ince, koyu renk bir kan sızıyordu.

“Bay Rearden, onları durdurmak istedim, sizi kurtarmak istedim.”

“Ne oldu sana oğlum?”

“Vurdular beni, konuşmayayım diye. Ama... önlemek istemişim.” Eli gökyüzündeki kızıl parıltıya doğru yükseldi. “Bu yaptıklarını... Geç kalmıştım ama denedim... denedim. Ve... hâlâ konuşabiliyorum. Dinleyin, onlar...”

“Senin yardıma ihtiyacın var. Seni hastaneye götürelim de...”

“Hayır! Durun! O kadar vaktim yok, size söylemem gerek... Dinleyin, o ayaklanma bir komplo... Washington’dan gelen emirlerle düzenlendi. İşçiler değil, sizin işçileriniz değil. onların yeni

getirdiği, dışarıdan tuttuğu bir yığın serseri. Size o konuda ne deseler inanmayın... Bu bir komplo, onların iğrenç düzenlerinden biri...”

Çocuğun yüzünden umutsuzluk akıyordu. Kutsal bir savaşa girmiş gibiydi. Sesine, içinde yanan bir ateşten can geliyordu sanki. Rearden o anda yapabileceği en büyük yardımın dinlemek olduğunu anladı.

“Onlar... Çelik Birleştirme Planı denen şeyi hazırlamış ve onu yürürlüğe koymak için bir bahaneye ihtiyaçları var. Çünkü milletin bunu yutmayacağını biliyorlar, ayrıca sizin de razı olmayacağını... Bu seferkinin herkese fazla geleceğinden korkuyorlar. Planla sizin derinizi diri diri yüzmeyi amaçlıyorlar, o kadar. O yüzden işçilerinizi aç bırakıyormuşsunuz gibi göstermeye çalışıyorlar, işçiler çığırından çıkmış, siz onları kontrol edemiyormuşsunuz gibi. Devlet sizi korumak ve kamu güvenliğini sağlamak için müdahale ediyor. Hikâye bu olacak Bay Rearden...”

Rearden çocuğun elindeki kesikleri, avuçlarındaki ve giysilerindeki kuru kanlara karışmış çamurları, dizlerindeki ve karnındaki tozları görebiliyordu. Çalı dikenleri de vardı üzerinde. Ay, buluttan çıktıkça uçuşumun karanlık derinliklerinden görünen, yassılaştırmış otlardan oluşmuş izi görebildi ve genç adamın çocuğun nereden nereye süründüğünü düşününce ürperdi.

“Bu gece sizi burada istemiyorlardı Bay Rearden... Hazırladıkları sözde halk isyanını görmeyi istemediler...”

“Sonradan izleri nasıl örterler bilirsiniz, kimse işin aslını anlayamaz. Sizi şiddetten koruyorlarmış gibi. Bunu yanlarına bırakmayın Bay Rearden! Herkese söyleyin, halka söyleyin, gazetelere söyleyin... Size bunu benim söylediğimi anlatın... Size yemin yemin ediyorum... o zaman hukuka uygun oluyor, değil mi? Bu işinize yarayacak, değil mi?”

Rearden genç adamın elini kendi avucuna alıp sıktı. “Teşekkür ederim güzel çocuk,” dedi.

“Geç kaldığım için üzgünüm Bay Rearden ama... bana durumu son ana kadar bildirmediler. Başlamak üzereyken öğrendim. Beni bir strateji toplantısına çağırdılar... orada Peters adında bir adam vardı, Birleştirme Kurulu’ndan... Tinky Holloway’in casusuymuş, o da Orren Boyle’un casusu. Bana... bir sürü giriş izin belgesi imzalatmak istediler, bu itler fabrikaya girebilsin diye... Patırtıyı içeride başlatabilmek, sizin işçilerinizmiş gibi gösterebilmek için... Ben de izinleri imzalamam dedim.”

“Neden bunu yaptın? Sana oyunu anlattıkları halde onlara karşı mı koydun?”

“Tabii Bay Rearden... Ben bu tür bir işe katılır mıyım sandınız?”

“Hayır evladım, hayır. Tabii ki hayır. Yalnızca...”

“Ne?”

“Öyle yapmakla boynunu ipe uzatmışsın.”

“Ama mecburdum. Fabrikayı yakıp yıkmalarına yardım edecek değildim ya! Boynumu ipe uzatmadan daha ne kadar durabilirdim? Hem... o yolla koruyacaksam, boynum ne işe yarar? Siz... anlıyorsunuz, değil mi Bay Rearden?”

“Evet, anlıyorum.”

“Reddettim, oradan koşarak çıktım, şefi aramaya koştum... her şeyi anlatmak için. Ama onu bulamadım... O sırada ana kapıda silah sesleri duydum, olayın başladığını anladım. Evinize telefon etmeye çalıştım, telefon telleri kesikti. Arabamı almaya koştum, size, polise, bir gazeteciye ulaşmak istedim ama herhalde beni izliyorlardı. Beni o sıra vurdular, otoparkın orada arkadan vurdular. Düşüğümü hatırlıyorum. Sonra gözlerimi açtığımda beni şuraya, cürufun üstüne atmışlardı...”

“Cürufun üstüne...” dedi Rearden yavaşça. O yığının en az otuz metre aşağıda olduğunu görüyordu.

Çocuk başıyla onaylarken eliyle aşağıdaki karanlıkları işaret etti. “Evet, şu aşağıya... Sonra ben... emeklemeye başladım. Durumu size anlatabilecek birini bulana kadar sağ kalmak istiyor-

dum.” Yüzünün acılı ifadesi birdenbire bir gülümsemeye dönüştü, hayatının zaferini kazanmış gibi dipdiri bir sesle, “Başardım,” dedi, sonra kafasını kaldırdı, bir sırrı yeni anlamış çocuklar gibi sordu. “Bay Rearden, insanın bir şeyi çok istemesi, çok çok isteyip sonunda yapabilmesi... böyle bir duygu mu?”

“Evet çocuğum, böyle bir duygu.” Çocuğun başı arkaya, Rearden’ın kolunun üzerine devrildi, gözleri kapandı, dudakları gevşedi, sanki bir anlık derin bir mutluluğa gömüldü. “Ama orada duramazsın,” diye devam etti Rearden. “Devam etmen gerek. Ben seni bir doktora götürene kadar dayanmalısın ve...” Delikanlıyı dikkatle kaldırıyordu ama o sırada çocuğun yüzünden acılı bir ürperti geçti, dudakları bir çılgılığı engellemeye çalışır gibi büzüldü. Rearden onu tekrar yavaşça toprağa bırakmak zorunda kaldı.

Çocuk özür diler gibi bakıp başını iki yana salladı. “Dayanamam Bay Rearden, kendimi kandırmama lüzum yok, işim bitti.”

Sonra kendine acımak istemiyormuş gibi, ezberlediği bir dersi tekrarlıyormuş gibi konuştu. Eski alaycı, entelektüel sesine geri dönmeye çalışır gibiydi. “Ne önemi var Bay Rearden? İnsan dediğiniz yalnızca... şartlanmış kimyevi maddelerin bir bileşimi. Bir insanın ölümü... hayvanın ölümünden farklı değil.”

“Öyle olmadığını bal gibi biliyorsun.”

“Evet,” diye fısıldadı genç adam. “Evet, biliyorum.” Gözleri karanlıklara baktı, sonra Rearden’a döndü. Çaresizlik, özlem ve çocukça bir şaşkınlık vardı bakışlarında. “Biliyorum... saçmaydı bize bütün öğrettikleri... Hepsi, söyledikleri her şey. Yani canlılar hakkında, ölmek hakkında. Ölmek... kimyasal maddeleri etkilemez ama...” Sustu, itirazı yalnızca sesinin alçalmasından belli oldu. “Ama bence de fark ediyor, herhalde hayvan için de önemli ölüm... Dediler ki değer diye bir şey yok, yalnızca sosyal kurallar, gelenekler var... Değerler yok!” Eli kör gibi göğsündeki deliğe yöneldi. Kaybettiği şeyi içeride tutmaya çalışıyor gibiydi. “Değer... yokmuş.”

Gözleri daha da irileşti, yüreğini açıyormuş gibi konuştu. “Yaşamak isterdim Bay Rearden. Tanrım, hem de nasıl isterdim!” Sesi coşkulu ama kısıktı. “Öldüğüm için değil ama... sağ olmanın ne demek olduğunu bu gece, daha yeni keşfettiğim için. Ve... garip ama ne zaman keşfettim bunu, biliyor musunuz? Ofiste, sizin dediğiniz gibi boynumu ipe uzattığımda, o itlere cehennemin dibine gitmelerini söylediğimde... Keşke daha önce bilseydim dediğim öyle çok şey var ki... Ama... Eh, artık bir yararı yok.” Rearden’ın aşağıdaki yassılmış otlardan oluşan ize istemeden baktığını gördü. “Olmuş bitmiş bir şeyin ardından ağlanmaz Bay Rearden.”

“Dinle çocuk,” dedi Rearden ciddi bir sesle. “Bana bir iyilik yapmanı istiyorum.”

“Şimdi mi Bay Rearden?”

“Evet. Şimdi.”

“Tabii Bay Rearden, yani... yapabilirsem.”

“Bu gece bana büyük bir iyilik ettin ama şimdi senden daha da büyük bir şey yapmanı istiyorum. O cüruftan buraya tırmanmakla müthiş bir iş başarmışsın. Şimdiki daha da zor, yine yapar mısın? Fabrikamı kurtarmak için ölmeye razıydın. Şimdi benim için yaşar mısın?”

“Sizin için mi Bay Rearden?”

“Benim için. Bunu senden istediğim için. Yaşamayı istediğim için. Çünkü ikimizin önünde de daha tırmanacak çok yolumuz var.”

“Sizin için fark eder mi Bay Rearden?”

“Eder. Yaşamak istediğine karar verebilir misin? Aşağıdaki cürufun üstündeyken verdiği gibi... Sağ kalmak, yaşamak istediğine karar verir misin? O uğurda mücadele eder misin? Benim savaşımında çarpışmak istemiştin. Bu seferkinde ilk savaşımıza katılıp benimle yan yana çarpışır mısın?”

Çocuğun elinin mengene gibi sıkıştığını hissetti. Cevabın o şiddetli arzusunu yansıtan bir hareketti bu. Sesi yalnızca bir fısıltıydı. “Denerim Bay Rearden.”

“Şimdi seni doktora ulaştırmama yardım et. Kendini rahat bırak, sakın ol, seni kaldırmama izin ver.”

“Peki Bay Rearden.” Çocuk ani bir gayretle doğrulup dirseği üzerine dayandı.

“Yavaş ol Tony.”

Çocuğun yüzündeki pırıltıyı gördü; o eski parlak sırtmasını diriltmeye çalışıyordu. “Artık... hiçbir mutlak olmadan, değil mi?”

“Hayır. Sen artık kendin bir mutlak oldun, bunu kendin de biliyorsun.”

“Evet. Birkaç şeyi biliyorum. Bir tane var...” Eliyle göğsündeki deliği gösterdi. “Bu da bir mutlak, değil mi?” Rearden onu yerden santim santim kaldırırken o konuşmayı sürdürdü. Titrek sesini kullanarak kendine anestezi uyguluyormuş, acısını bastırıyormuş gibi bir hali vardı. “İnsanlar o kallesler gibi, Washington’dakiler gibi yaşayamaz. Bu geceki gibi olaylar yanlarına kalamaz... Her şey sahteleşecekse, hiçbir gerçek şey kalmayacaksa, kimse adam olmayacaksa... insanlar o şekilde yaşamayı sürdüremez. Bu da bir mutlak, değil mi?”

“Evet Tony, o da bir mutlak.”

Rearden upuzun, tedbirli bir dizi hareket sonucu ayağa kalkmıştı. Çocuğu kendi göğsüne yaslarken yüzünde acı dolu spazmlar görüyordu. Onu kucağında sımsıkı tutarak, bebek gibi taşıyordu. Spazm büküldü, yeni bir gülümsemenin hayaletine dönüştü. “Şimdi, Süt Nine kim?”

“Herhalde ben.”

Kaygan topraklar üzerinde tırmanışın ilk adımlarını atarken kırılğan yükünü korumak için vücudunu amortisör gibi kullanıyordu. Ayak basacak yer bulmak zorken Rearden sarsılmadan tırmanmak zorundaydı.

Çocuğun başı kararsız bir hareketle, sanki haddini bilmekten korkuyormuş gibi Rearden'ın omzuna düştü. Rearden başını eğdi, dudaklarını kollarındaki toz kaplı, genç yüze değdirdi.

Çocuk sıçrar gibi oldu ve şaşkınlık içinde başını kaldırıp, "Ne yaptığınızın farkında mısınız?" diye fısıldadı.

"Daya başını," dedi Rearden. "Yine yaparım."

Çocuğun başı yaslandı, Rearden onu tekrar alnından öptü. Bir babanın oğluna, verdiği savaş için sunduğu takdirdi bu.

Çocuk hareketsizdi. Yüzünü saklamış, eli Rearden'ın omzuna sarılmıştı. Sonra hiç ses çıkmamasına rağmen, o ritmik sarsıntılardan, Rearden çocuğun ağladığını anladı. Hiç bulamadığı kelimelerle, hiçbir zaman ifade edemediği şeylere teslim olmuştu delikanlı.

Rearden tırmanmayı sürdürüyordu. Adımlarını basacak yer araya araya, sağlam yerleri güçlkle bula bula. Fabrikanın kızıl ışığının görülebildiği yere kadar vardı. Korkunç bir mücadele veriyor ama bunu yumuşak, sarsıntısız, telaşsız yapmaya çalışıyordu.

Hiç hıçkırık duymuyordu, ritmik hareketleri hâlâ hissediyordu. Gömleğin kumaşından hissettiği şey gözyaşı değildi. Titremelerle birlikte kanın tempolu fişkirmalarıydı. Çocuğun şu anda duyabildiği, anlayabildiği tek mesajın, onu sımsıkı tutan kendi kollarından geldiğini anlıyordu. Rearden bu titreyen vücudu taşıırken, kendi kollarındaki güç, o çocuğa yaşama gücü aktarıyormuş gibi hissetmekteydi. Giderek zayıflayan kalp atışlarına sürekli güç aktarmak zorundaydı.

Hıçkırıklar durdu, çocuk başını kaldırdı. Yüzü daha zayıf, daha solgun görünüyordu ama gözleri ıslı ıslıldı. Rearden'a bakarken konuşacak gücü bulma çabası içindeydi.

"Bay Rearden, ben... sizi çok sevmiştim."

"Biliyorum."

Çocuğun yüzünde gülümseyecek güç yoktu ama gözleri, Rearden'a bakarken gülümsüyordu. Kendi değerlerini temsil et-

tiğini bilmediği, ömrünce hep aradığı şey olduğunu bilmediği kişiye bakıyordu.

Sonra başı arkaya sarktı, yüzünde hiçbir kasılma görülmedi, yalnızca ağzı huzurlu bir ifadeyle yayıldı ve vücudunda kısacık bir sarsılma hissedildi, son bir itiraz çılgılığı gibi... Rearden temposunu bozmadan, yavaş yavaş tırmanmayı sürdürdü. Oysa artık tedbire gerek kalmadığını biliyordu. Kollarında taşıdığı bu genç, artık öğretmenlerinin ona öğrettiği anlamda bir insandı; yalnızca kimyasal maddelerin bir bileşimiydi.

Kollarında son bulan genç hayata son bir saygı ifadesiymiş gibi yürüyordu. Tanımlanamayacak kadar yoğun bir öfke yükseliyordu içinde. Öldürme isteği idi o hissettiği.

Bu istek, çocuğa kurşunu sikan o yabancı serseriye yönelik değildi. O serseriye parayla tutan yağmacılara yönelik de değildi. Adres, çocuğu silahsız olarak o serserinin kurşununa teslim eden öğretmenleriydi. Üniversite binasının sınırlarındaki o yumuşak, güven içinde yaşayan kişilerdi. Mantık yolunda hiçbir soruya cevap veremeyecek düzeyde olan bu insanlar, onlara teslim edilen genç zihinleri sakatlamaktan zevk alıyordu.

Bir yerlerde bu çocuğun bir annesi var, diye düşündü. Delikanlı bebekken, yürümeyi yeni yeni öğrenirken, o anne onun her adımını güven içinde atmasını sağlamaya çalışmıştı. Mamasını bir kuyumcunun dikkatiyle ölçe ölçe hazırlamıştı. Bilimin beslenme, diyet ve hijyen konusundaki her yeni bulgusuna deliller gibi uymuştu. Onun henüz gelişmemiş vücudunu mikroplardan korumuştun... Ve nihayetinde onu, akli olmadığını, düşünmeye kalkışmaması gerektiğini söyleyen nevroitiklerin eline teslim etmişti. Oysa o anne, bebeğin mamasına pislik katsa, ona zehir yedirse daha vicdanlı, daha tehlikesiz bir iş yapmış olurdu.

Yavrularına sağ kalmayı öğreten tüm canlıları düşündü. Kedilerin yavrularına avcılığı öğretmesi, kuşların uçmayı öğretmesi... Oysa sağ kalmak için aklını kullanması gereken insan, çocuğa düşünmesini öğretmeyi beceremediği gibi, eğitim süreci

boyunca onun beynini mahvediyor, onu düşünmenin kötü olduğuna inandırıyor, hem de bunu, o daha düşünmeyi öğrenmeden önce yapıyordu.

Çocuğa o yolculuk boyunca fırlatıp attığımız klişe sözler, onun motorunu dondurmak, bilincinin gücünü kesmek için planlanmış şeylerdi. “O kadar çok soru sorma, çocuk dediğin görülebilmeli ama işitilmemeli!” “Sen kim oluyorsun da düşünüyorsun? Ben öyle söylüyorsam öyledir!” “İsyen etme, uyum sağla!” “Sivri olma, aykırı olma!” “Mücadele etme, ödün ver!” “Kalbin, beyninden daha önemlidir!” “Sen ne bileceksin! En iyisini ailen bilir!” “Sen ne bileceksin! En iyisini toplum bilir!” “Sen ne bileceksin! En iyisini bürokratlar bilir!” “Sen kim oluyorsun da itiraz ediyorsun? Tüm değerler izafidir!” “Kim oluyorsun da serserinin kurşunundan kaçırıyorsun? O yalnızca kişisel bir önyargı!”

İnsan, bir kuşu, yavrusunun kanat tüylerini yolarken ve sonra da onu kendi kendine yaşasın diye yuvadan dışarı iterken görse dehşete kapılır. Oysa insanın kendi yavrusuna yaptığı tam olarak budur.

Anlamsız cümlelerden başka hiçbir silahı olmadan fırlatılmıştı ortaya bu çocuk, var olma savaşını versin diye. Sonuçsuz çabalar arasında bocalamış, gücenik ve şaşkın itirazlarını haykırmış, sakat kanatlarıyla ilk defa uçmaya kalkıştığında da yok olup gitmişti.

Ama bir zamanlar başka türlü öğretmenler vardı, diye düşündü Rearden. Bu ülkeyi kuran adamları yetiştirmişti o öğretmenler. Anneler diz üstü çöküp Hugh Akston gibi öğretmenleri aramalı, onları bulmalı, geri dönsün diye onlara yalvarmalı, dedi kendi kendine.

Fabrikanın kapısından girerken, onu içeri alan bekçilere dikkat etmedi. Onlar Rearden’ın yüzüne, sonra da kucağında taşıdığı yüke baktı. Rearden onları dinlemek için duraklamadı. Uzaktaki çatışmayı gösterdiklerinde de kulak asmadı. Tempolu adımlarla hastane binasının açık duran kapısına doğru yürümeyi sürdürdü.

İnsanlarla dolu aydınlık odaya adımını attı. Kanlı sargılar, antiseptik kokuları... Yükünü bir banka bıraktı ve kimseye bir açıklama yapmadan, arkasına da bakmadan dönüp çıktı.

Ön kapıya, alevlerin ve silah seslerinin geldiği tarafa doğru yürüdü. Ara sıra binaların arasında koşturan, karanlık köşelerden bakan insanlar görüyordu. Peşlerinde bekçiler ve işçiler vardı. Kendi işçilerinin de adamakıllı silahlandığını görünce şaşırdı. Fabrika içindeki serserileri sindirmişe benziyorlardı. Şimdi bir tek ön kapıdaki kuşatmadan kurtulmak kalmıştı. Bir bıçkının ıııııııı bir alandan koşarak geçtiğini, elindeki madenî boruyu cam bir duvara savurup camları şangır şungur indirirken hayvanca bir zevk aldığını gördü. Kırılan cam sesleri arasında goril gibi dans ediyordu. Sonunda üç iri yapılı adam, bu vahşinin tepesine çullandı, kıvrana kıvrana yere çökmesini sağladı.

Ön kapının dışında biriken insanlar azalıyor gibiydi. Gürhunun beli kırılmıştı. Uzaklardan çığlık sesleri geliyordu ama yolun üstündeki silah sesleri seyrekleşmişti. Bekçi kulübesinde çıkan yangın da söndürülmüştü. Pencerelerin kenarlarında silahlı adamlar göze çarpıyordu. İyi planlanmış bir savunma yapabilecek mevzilere yerleşmişlerdi.

Kapının tepesindeki yapıda ince bir siluet görüyordu. İki elinde de silah vardı. Bir bacanın arkasına sığınyor, ara sıra çıkıp kapının dışındaki kalabalığa ateş ediyordu. İki eliyle iki ayrı tarafa ateş ediyordu. Kapıya yaklaşılmasını önlemeye çalışan bir nöbetçi gibiydi orada. Hareketlerindeki ustalık, nişan almakta ve ateş etmekte vakit kaybetmemesi, buna rağmen hiç hedef şaşırmaması, onu Western filmlerinin kahramanları gibi gösteriyordu. Rearden onu kişisellikten uzak bir keyifle seyretti. Sanki fabrikanın savaşı artık kendisinin değildi ama yine de eski zaman insanların kötülükle savaşırken sergilediği o ustalığı ve güveni keyifle seyredebiliyordu.

Dönüp duran projektörün ışığı Rearden'ın yüzüne düştü, sonra uzaklaşırken, tepedeki adamın çömeldiğini, ona baktığını

fark etti. Adam elini sallayarak birine, gelip kendi yerini alması için işaret etti, sonra da hemen ortadan kayboldu.

Rearden hızlı adımlarla önündeki kısacık, karanlık alanı aşmaya çalıştı. Ama o sırada yan taraftan, aralıkların birinden sarhoş bir ses, “İşte orada!” diye bağırdı. Rearden sese doğru döndüğünde iki kalıplı adamın üzerine geldiğini gördü. Aynı zamanda neşesiz, yılışık bir gülüşün sesi duyuluyordu. Yükselen yumruk, bir sopaya sarılmıştı. Başka yönden koşarak yaklaşan ayak sesleri duydu, başını çevirirken, demin kalkan sopa kafasının arkasına indi ve bir an her yer karardı. Rearden sendeledi, buna inanmayı reddetse de yere düşüyordu. O sırada güçlü bir koruyucu kolun onu yakaladığını, düşüşünü engellediğini hissetti, kulağının bir santim üstünde bir silah patladı, aynı saniye içinde aynı silah bir daha patladı ama bu seferki hafif bir sestti, uzaktan geliyordu... Rearden sanki bir bacadan aşağı düşüyor gibiydi.

Gözlerini açtığında ilk önce derin bir huzur hissetti. Sonra modern döşenmiş, saygın bir odada, kanepeye yatırıldığını anladı. Ardından buranın kendi ofisi olduğunu fark etti. Yanı başında duran iki adam, fabrikanın doktoru ve şefiydi. Başındaki ağrı kendisinden uzaktaymış gibi geliyordu. Onu gerçekten hissetmek istese çok şiddetli bir ağrı olacaktı. Yan tarafa, saçlarının arasına bir bant yapıştırılmıştı. Huzur duygusu, özgür olduğunu bilmekten geliyordu.

Sargının anlamı ile şimdi ofisinde bulunmasının anlamı bir arada kabul edilemezdi. İnsanların dayanacağı bir bileşim değildi bu. Bu savaş artık onun savaşı değildi, bu onun işi değildi, burası onun fabrikası değildi.

“Sanırım iyiyim doktor,” diyerek başını kaldırdı.

“Evet Bay Rearden, şansımız varmış.” Doktorun ona bakışı, böyle bir şeyin Hank Rearden’a, kendi fabrikası içinde olabileceğine hâlâ inanamıyormuş gibiydi. Sesi öfke dolu bir sadaketle ve güceniklikle gerilmişti. “Ciddi bir şey yok, yalnızca deriyi

sıyırmış, bir de hafif beyin sarsıntısı var. Ama ağırdan almalı, kendinize dinlenmek için izni vermelisiniz.”

“Yaparım,” dedi Rearden kararlı bir sesle.

Şef, “Bitti artık,” diyerek elini pencereye doğru salladı. “Bu itleri alt ettik, kaçırdık. Kaygılanmayın Bay Rearden. Bitti artık.”

“Bitti, evet,” dedi Rearden. “Size çok iş çıkmış olmalı doktor.”

“Evet, öyle! Böyle bir günü göreceğimi hiç aklı...”

“Biliyorum. Siz işinize bakın. Ben iyiyim.”

“Peki Bay Rearden.”

Doktor çıkarken şef de, “Ben etrafı toparlarım,” dedi. “Her şey kontrol altında Bay Rearden. Ama ömrümde gördüğüm en kalleşçe, en...”

“Biliyorum,” dedi Rearden yine. “Hayatımı kurtaran kimdi? Biri beni tam düşerken yakaladı, serserilere ateş etti.”

“Hem de nasıl! Suratlarına ateş etti. Kafalarını patlattı. Fırınlara yeni aldığımız ustabaşıydı. İki aydır çalışıyor burada, işinde bu kadar usta adam görmemiştim. Komployu ilk o fark etmiş, bugün öğleden sonra bana söyledi. Bizim adamları elden geldiğince silahlandırmamı istedi. Polisten ve askerden hiç yardım alamadık. Ömrümde duyduğum en uydurma mazeretlerle kaçtılar işten. Her şeyin önceden hazırlandığı belli. Ama serseriler bizden silahlı direniş beklemiyordu. Bizim savunmayı düzenleyen de o fırın ustası oldu. Adı Frank Adams. Tüm savaşı o yönetti. Damda mevzi aldı, kapıya fazla yaklaşan serserileri avladı. Tanrım, ne nişancı ama! Bu gece bizden kaç hayat kurtardığını düşündükçe ürperiyorum. O serseriler kana susamıştı Bay Rearden.”

“Onu görmek isterim.”

“Dışarıda bir yerlerde bekliyor. Sizi buraya o getirdi, mümkün olduğunda sizinle konuşmak için izin istedi.”

“Hemen içeri yolla. Sonra git, sorumluluğu al, işi bitir.”

“Sizin için yapabileceğim herhangi bir şey var mı Bay Rearden?”

“Hayır, hiçbir şey yok.”

Ofisin sessizliğı içinde, tek başına, hareketsiz uzanmış yatıyordu. Fabrikasının artık bir anlamı olmadığıнын farkındaydı. Bunu bu kadar kesinlikle bilmek, herhangi bir hayalin pişmanlığından doğacak acıya yer bırakmıyordu. Düşmanlarının ruhunu ve mayasını nihai bir görüntü olarak görmüştü: eli sopalı bir itin akılsız surattı. Dehşet içinde geri çekilmesine yol açan aslında o surat değildi; o suratı dünyanın üzerine salan profesörler, filozoflar, ahlak bilimciler ve mistiklerdi.

Garip bir temizlenme duygusu içindeydi. O duyguyu oluşturan şey gururu ve bir de ne kendine ne de onlara ait olan bu dünyaya olan sevgisiydi. Ömrü boyunca onu hep bu duygu gütmüştü. Aynı duyguyu birçok insan gençliğinde hisseder, sonra ona ihanet ederdi ama o hiç ihanet etmemiş, onu eski, belirsiz ama çalışır durumda bir motor gibi hep yanında taşımıştı. İşte şimdi o duyguyu sonuna kadar, katıksız bir saflıkla yaşayabilirdi. Kendi üstün değerine, hayatının üstün değerine inancıydı o. Bu hayatın ona ait olduğunu, kötülüğe bağlanmaksızın yaşanabileceğini, öyle bir bağın hiç de gerekli olmadığını düşünüyordu. Korkudan, acıdan, suçluluktan kurtulmuş olduğunu bilmenin huzuruydu bu.

Eğer benim gibi adamları kurtarmak için uğraşan intikam meleklerinin varlığı doğruysa, şimdi görsünler beni, dedi kendi kendine. Şimdi açsınlar bana sırlarını. Şimdi çağırsınlar beni, şimdi...” Kapının vurulduğunu duyup, “Girin!” diye seslendi.

Kapı açıldığında Rearden yine hareketsiz yatmayı sürdürdü. Eşikte saçı başı dağınık, surattı yağ lekeleriyle dolu, kolları fırın isinden leş gibi, berbat durumda bir tulum ve kan lekeli gömlek giymiş bir adam duruyor, ama sanki rüzgâr arkasındaki pelerini dalgalandırıyormuş gibi duruyordu. Bu adam Francisco d’Anconia’ydı.

Rearden’a sanki bilinci, vücudundan önce fırlamış gibi geldi. Hareket etmeyi reddeden aslında vücuduydu. Vücut şoktaydı ama

zihni gülüyor, ona bunun şu dünyadaki en doğal olay olduğunu söylüyordu.

Francisco gülümsedi. Bir yaz sabahı, çocukluk arkadaşına gülümsüyormuş gibi, aralarında bundan başka hiçbir şey mümkün olamazmış gibi gülümsüyordu. Rearden da kendisini gülümserken buldu. Benliğinin bir bölümü hâlâ hayretler içindeydi ama yine de bunun en doğru şey olduğunu biliyordu.

Francisco yaklaşarak, “Aylardır kendinize eziyet ediyorsunuz,” dedi. “Benden özür dilemek için hangi kelimeleri kullanmak gerektiğini, karşılaşırsak özür dilemeye hakkınız olup olmadığını düşünüp duruyorsunuz. Ama şimdi görüyorsunuz ki hiç gerek yokmuş, ortada ne özür dileyecek ne de bağışlayacak bir şey varmış.”

“Evet,” dedi Rearden. Sesi şaşkın bir fısıltı gibi çıkmıştı. Ama sözünü bitirirken, sunabileceği en büyük saygı ifadesinin bu olduğunu biliyordu. “Evet, biliyorum,” dedi.

Francisco kanepeye, onun yanına oturdu, elini yavaşça Rearden’ın alnından geçirdi. Bu hareket, geçmiş silen bir tedavi gibiydi.

“Sana söylemek istediğim bir tek şey var,” dedi Rearden. “Bunu benden duymanı istiyorum. Sen yeminini tuttun, gerçekten benim dostumdun.”

“Bildiğinizi biliyordum. Daha baştan biliyordunuz. Hareketlerim hakkında ne düşünürseniz düşünün, yine de biliyordunuz. Bana tokat atmanız, bundan kuşku duymaya kendinizi zorlayamadığınız içindi.”

Rearden ona bakakalmıştı. “O... sana söylemeye hakkım olmayan şeydi,” dedi. “Onu özür olarak ileri süremezdim...”

“Benim anlayamayacağımı mı düşündünüz?”

“Seni bulmak istedim ama aramaya hakkım yoktu. Ve onca zaman boyunca sen...” Eliyle Francisco’nun giysilerini gösterdi, sonra eli çaresizlik içinde sarktı, Rearden gözlerini yumdu.

Francisco sırtarak, "Fırınlarınızda ustabaşınızdim," dedi. "Bir itirazınız olacağını düşünmedim. O işi bana kendiniz teklif etmişsiniz."

"İki aydır burada benim koruma görevlim olarak mı bulunuyorsun?"

"Evet."

"Şeyden beri..."

"Evet, öyle. New York damlarının üzerindeki takvimde veda mesajımı okuduğunuz günün sabahında ben burada ustabaşı olarak ilk vardiyada göreve başlıyordum."

"Söyle bana," dedi Rearden yavaşça. "O gece, James Taggart'ın düğününde, en büyük fethinin peşinde olduğunu söylediğinde beni kastetmiştin, değil mi?"

"Elbette."

Francisco biraz doğruldu, sanki ağır bir göreve hazırlanıyordu. Yüzü ciddiydi, gülümseme yalnızca gözlerinde kalmıştı. "Size söyleyeceğim çok şey var," dedi. "Ama önce, bir zamanlar bana sunduğunuz bir sözü tekrarlar mısınız acaba? O sefer reddetmek zorunda kalmıştım çünkü kabul etme özgürlüğüne sahip olmadığımı biliyordum."

Rearden gülümsedi. "Hangi söz Francisco?"

Francisco kabulleniyormuş gibi başını eğdi, "Teşekkür ederim Hank," diye cevap verdi. Sonra başını kaldırdı. "Şimdi sana, ilk gelişimde söylemek istediğim ama bitiremediğim şeyleri söylemek istiyorum," dedi. "Sanırım duymaya hazırsın."

"Hazırım."

Dökülen çeliğin alevi pencerenin dışında parıldıyordu. Kırmızı bir ışıltı yavaşça odanın duvarlarında dolaştı, boş masayı yaladı, Rearden'ın yüzünden geçti. Sanki onu selamlıyor ve ona veda ediyordu.

7 “Ben John Galt”

Kapının zili alarm gibi çalıyordu. Upuzun, ısrarcı, talepkâr bir sestti. Arada sabırsız birinin parmaklarıyla kapıyı tıklattığını da duyuyordu.

Dagny yataktan fırladığında, sabahın geç saadetine özgü o soğuk, solgun güneş ışığını gördü. Uzaktaki kulede görünen saat ondu. Ofisinde sabahın dördüne kadar çalışmış, onu öğlene kadar rahatsız etmemelerini tembih etmişti.

Kapıyı açtığında gördüğü bakımsız, panik ifadeli surat James Taggart’a aitti.

“Gitti!” diye haykırdı Taggart.

“Kim?”

“Hank Rearden! Gitti. Terk etti, ortadan kayboldu, buhar oldu, uçtu!”

Dagny bir an hareketsiz durdu, sabahlığının kuşağını bağlamak üzereyken öylece kaldı. Sonra sözlerin anlamı beynine girdiğinde elleri kuşağı sıkıştırdı, sanki kendi vücudunu belinden ikiye bölmeye çalıştı. Bir yandan da kahkahalara gömülmüştü. Bir zafer vardı gülüşünde.

Taggart ona şaşkın şaşkın baktı. “Neyin var senin?” diye soludu. “Anlamadın mı?”

“Gir içeri Jim.” Dagny tiksintiyle arkasına dönmüş salona doğru yürüyordu. “Evet, anladım.”

“Terk etti! Gitti! Diğerleri gibi! Fabrikasını, banka hesaplarını, mallarını, her şeyini bırakıp gitti! Yok oldu ortadan! Yanına birkaç giysi ve kiraladığı apartman dairesindeki kasasında ne varsa onları almış, yatak odasındaki kasayı açık ve boş bulmuşlar, hepsi o kadar! Ne tek bir kelime ne bir not ne bir açıklama! Beni Washington’dan aradılar, ama olay kente yayılmış bile! Kimseyi

susturamıyorlar! Denemişler ama... Haberin nasıl sızdığını bilen yok, fabrikada fırınların patlaması gibi bir hızla yayılmış gittiği. Sonra da kimse durduramadan koskoca bir grup hep birlikte yok olmuş! Şef de baş metalürjist de baş mühendis de Rearden'ın sekreteri de... Hatta hastanenin doktoru bile! Tanrı bilir daha da kimler! Kaçmış şerefsizler! Bizi terk etmişler, koyduğumuz onca cezaya rağmen! Çekip gitmiş hepsi, ötekiler de gidiyor. O fabrika orada öylece duruyor! Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musun?”

“Ya sen anlıyor musun?” diye sordu Dagny.

Taggart hikâyeyi ona cümle cümle anlatırken sanki Dagny'nin yüzündeki gülümsemeyi yok etmeye çalışıyordu. Garip, hareketsiz bir gülümsemeydi bu, içinde acı ve zafer vardı. Ama Dagny silememişti o gülümsemeyi. “Bu ulusal bir felaket! Ne-
yin var senin? Bunun nihai darbe olduğunu göremiyor musun? Ülkenin moralinden ve ekonomisinden son kalan kalıntıları da silip süpürecek! Ortadan kaybolmasına izin veremeyiz! Onu geri getirmek zorundasın!”

Dagny'nin gülümsemesi kayboldu.

“Sen yapabilirsin!” diye haykırdı Taggart. “Bunu bir tek sen yapabilirsin! Senin sevgilin o, değil mi? Of, öyle bakma! Mız-mızlığa vakit yok! Onu yakalamanın dışında başka hiçbir şeye vakit yok! Nerede olduğunu biliyor olmalısın! Onu bulabilirsin! Ona ulaşmalı, onu geri getirmelisin!”

Dagny'nin şimdiki bakışı, deminki gülümsemesinden bin beterdi. Taggart'ı çıplak görüyormuş da bu manzaraya daha fazla dayanamazmış gibi bakıyordu. Sesini hiç yükseltmeden, “Onu geri getiremem,” dedi. “Getirebilsem de getirmezdim. Şimdi defol buradan.”

“Ama bu ulusal bir felaket...”

“Defol.”

Onun çıktığını fark etmedi bile. Evinin salonunda tek başına duruyordu. Başını eğmişti. Omuzları sarkıktı. Yüzündeki

gülümseme, acıyı, şefkati, selamı içeriyordu. Onun özgürlüğe kavuşmasını neden bu kadar sevinçle karşıladığını, onun haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olduğunu, yine de neden kendi özgürlüğünü reddedip durduğunu merak eder gibiydi. Kafasında iki düşünce nabız gibi atıyordu. Birincisi zafer doluydu: O özgür artık, ulaşılmaz yerde! Öteki de bir adanmışlık duası gibiydi: Hâlâ kazanma şansı var, bırakın tek kurban ben olayım...

Daha sonraki günlerde, çevresindeki adamlara bakarken, garip, diye düşündü. Hank Rearden'ın yokluğu, birdenbire onu fark etmelerine yol açmıştı; oysa onca başarıdan sonra insanlar onu bu kadar farkedememişti. Sanki insanların bilinçleri yalnızca felaketlere açıktı, değerlere değil. Kimi ondan söz ederken tiz sesiyle lanetler yağdırıyor, kimi fısıltıyla konuşurken yüzünden suçluluk ve korku okunuyor, üstlerine isimsiz bir belanın gelip hepsine bedel ödeteceğini düşünüyor, kimi de histerik bir kaçınma sergileyerek sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu.

Gazeteler sicim ucundaki kuklalar gibi, aynı tarihlerde aynı kavgacı çılgınlıkları atıyordu. "Hank Rearden'ın işi bırakmasına çok fazla önem vererek halkın moralini bozmak, tek bir kişinin toplum için önemli olabileceği yolundaki eski inanışlar doğruymuş gibi davranmak, sosyal ihanettir!" "Hank Rearden'ın ortadan kayboluşuyla ilgili dedikodular yaymak topluma ihanettir. Bay Rearden kaybolmamıştır. Kendisi her zamanki gibi ofisinde, fabrikasını yönetmeyi sürdürmektedir, Rearden Çelik fabrikasında hiçbir sorun yoktur, yalnızca küçük bir tedirginlik yaşanmış, işçileriden bazıları arasında küçük çapta bazı kavgalar meydana gelmiştir." "Hank Rearden'ın acı kaybına vatanseverlikten uzak bir yorum getirmek ihanet olur. Bay Rearden ülkeyi terk etmemiştir, işine gelirken bir otomobil kazasında hayatını kaybetmiştir, acı içindeki ailesi de cenaze töreninin aile içinde özel bir tören olmasında ısrar etmiştir."

Haberlerin yalnızca birer inkâr olması da ilginç diye düşünüyordu Dagny. Sanki var olanların, gerçek olanların sonu gel-

miş, yalnızca yetkililerle köşe yazarlarının telaşlı inkârları, inkâr ettikleri gerçeklere ipucu verir hale gelmişti. “New Jersey’deki Miller Çelik Döküm’ün kapandığı doğru değildir.” “Michigan’daki Jansen Motor Şirketi’nin kapılarını kapattığı doğru değildir.” “Çelik ürünleri imalatçılarının piyasadaki çelik darlığı nedeniyle çöktüğüne dair haberler haince tezgâhlanmış, toplum karşısı yalanlardan ibarettir.” “Bir Çelik Birleştirme Planı hazırlandığına, Bay Orren Boyle’un da o plandan yana olduğuna dair söylentiler temelsiz ve hakaret niteliğinde iftiralar. Bay Boyle’un avukatı güçlü bir inkâr duyurusu yayınlamış, Bay Boyle’un bu tür bir plana şiddetle karşı olduğu yolunda basına güvence vermiştir. Bay Boyle bu haberler üzerine bir sinir krizi geçirmiştir.”

Ama haberlerin bazılarına soğuk, nemli ve karanlık sonbahar akşamlarında New York’un sokaklarında tanık olunabiliyordu. Örneğin bir nalbur mağazasında, dükkân sahibinin kapıları ardına kadar açması, son kalan mallarını içeriye giren herkesin talanına peşkeş çekmesi, dükkânın kapısında biriken kalabalık birbirini yerken çılgınlıkla hıçkırıklarla kahkaha atıp durması, sonra çıkıp kendi dükkânının vitrinlerini parçalaması gibi... Ya da bir çelik dökümcüsünün oturduğu eski apartmandaki dairenin kapısına insanların toplanması, biraz uzakta bir polis cankurtaranının beklemesi, gaz kokulu daireden çıkarılan bir erkek, bir kadın ve üç çocuklarının cesetlerinin cankurtarana taşınması gibi.

Dagny, Rearden’in değerini neden daha önce değil de şimdi anlayabildiklerini kendi kendine soruyordu. Neden kendi sonlarını davet etmekten kaçınmamış, onu da yıllar süren nankör işkenceden korumamışlardı? İşte buna cevap bulamıyordu.

Uykusuz gecelerin sessizliğinde, şu anda Hank Rearden ile kendisinin yer değiştirdiğini düşünüyordu. Hank Atlantis’teydi, kendisine gelince... bir ışın ekranı tarafında dışarı hapsolmuştu. Belki şu anda onu çağırıyordu Rearden... bir zamanlar Dagny’nin ona, onun çabalar içindeki uçağına seslenmeye çalıştığı gibi. Ama

ışın ekranı, oradan herhangi bir sinyalin Dagny'ye ulaşmasına imkân tanı mıyordu.

Yine de ekran bir ara kısacık aralandı. Onun ortadan kayboluşundan bir hafta sonra gelen bir mektuptu ekranı aralayan. Zarfta gönderen adresi yoktu. Colorado'daki küçük bir yerleşim yerinin damgası vardı ve iki cümleden oluşan bir mektuptu bu:

Onunla tanıştım. Seni suçlamıyorum.

H.R

Gözleri mektupta, uzun süre öylece oturdu. Kıpırdayamıyor, bir şey hissedemiyor gibiydi ve içinden, hiçbir şey hissetmediğini düşünüyordu. Ama omuzlarının hafif, sürekli titreşimlerle sarsıldığını fark etti, ardından içindeki o yırtıcı şiddetin aslında sevinç dolu bir selamdan, minnetten ve çaresizlikten oluştuğunu anladı. Selamı, o iki insanın karşılaşmasındaki anlamın zaferi içindi. Her ikisinin nihai zaferiydi o. Minneti, Atlantis'tekileriydi. Mesajı alabilmesi için ona istisnai bir hak tanıma saygısını hâlâ gösteriyor olmaları, onu kendilerinden biri saydıkları içindi. Umutsuzluğu da o bomboş duygunun aslında şu anda hissettiklerini hissetmemek için bir savaş mekanizması olduğunu anladığı içindi. John Galt terk mi etmişti onu? Gözden mi çıkarmıştı? En büyük fethiyle tanışmak için vadiye mi dönmüştü? Geri gelecek miydi? Gerçekten gözden çıkarmış mıydı onu? Dayanılmaz olan, bu sorulara cevap bulamamak değil, o cevap en basit yerde onu beklediği halde bir adım atıp ona ulaşmaya hakkı olmamasıydı.

Onu görmeye hiç çalışmamıştı. Bir ay boyunca her sabah ofisine girerken, girdiği odayı değil, aşağıdaki, binanın en dibindeki tünelleri düşünmüştü. Çalışırken beyninin bir kısmı rakamları hesaplar, raporları okur, kararları verir, cansız bir faaliyet telaşı içinde ilerlerken zihninin asıl canlı kısmının hareketsiz olduğunu, bir düşünceye saplanıp donduğunu, bir tek cümlemin ötesine geçmesinin yasak olduğunu hissetmişti hep: "O aşağıda".

Kendine bir tek araştırma izni vermişti. Terminal çalışanlarının bordrosunu isteyip isimleri taramış, o adı orada görmüştü: Galt, John. Bu isim açıkça belirtiliyordu orada, hem de on iki yıldan beri. İsmin yanında bir de adres görmüştü; Dagny bir aydır kendisiyle o adresi unutma mücadelesi veriyordu.

Çok zor gelmişti o ayı geçirmek. Ama şimdi elindeki mektuba bakarken Galt'ı düşünmenin daha da dayanılmaz hale geldiğini görüyordu. Onun yakında olmasıyla mücadele etmek bile onunla arasında bir bağ olduğu anlamına geliyordu. Ödenen bir bedel, onun adına kazanılan bir zaferdi bu. Şimdi ortada sorulamayacak bir sorudan başka hiçbir şey yoktu. Onca gün boyunca Dagny'yi ayakta tutan şey, onun alttaki tünellerde olduğunu bilmek olmuştuk. Yaz boyunca onun kentte olduğunu bilmek nasıl güç kaynağı olmuşsa yine öyleydi. Daha adını bile duymadığı zamanlarda onun dünyadaki varlığını bilmek nasıl Dagny için itici bir güç sayılmışsa yine öyleydi... Fakat şu anda o gücün kaybolduğunu hissediyordu.

Hep cebinde sakladığı o pırıl pırıl beş dolarlık madenî parayı son yakıt olarak kullanıp devam etti. Kendini çevresindeki dünyaya karşı son kalan zırhla, kayıtsızlık zırhıyla koruyarak devam etti.

Gazeteler ülkenin her yanında patlak veren şiddet olaylarından hiç söz etmiyordu ama Dagny o olayları tren kondüktörlerinin raporlarında anlatılanlardan, vagonlardaki kurşun deliklerinden, sökülen raylardan, saldırıya uğrayan trenlerden, hasara uğrayan istasyonlardan izlemekteydi. Nebraska'da, Oregon'da, Teksas'ta, Montana'da yararsız ayaklanmaları başlatan yalnızca umutsuzluktu, sonu da yıkımla noktalanıyordu. Bazıları yerel çetelerin eylemleriyle sınırlı kalırken bazıları daha geniş bir alana yayılıyordu. Kör bir isyan duygusuyla ayaklanan serseriler vardı. Yerel görevlileri esir alıyor, Washington'ın ajanlarını kovuyor, vergi tahsildarlarını öldürüyorlardı... Sonra ABD'den ayrıldıklarını ilan ediyor, onları mahveden kötülüğün en aşırı ucuna varıyorlardı. Cinayete karşı, intiharı kullanarak savaşıyor gibilerdi. Çevrelerinde gördükleri

tüm mala mülke el koyuyor, herkesin herkese bağlı olduğuna dair topluluk kuralları yayınlıyor, zaten az olan yağmayı bir hafta içinde tüketince de birbirlerinden nefret ederek yok oluyorlardı. O kaostun içinde silahtan başka bir kural yoktu. Washington'dan yollanan birkaç yorgun askerin miskin müdahalesi yetiyordu son kalıntıları düzene sokmaya.

Gazeteler bunlardan hiç söz etmiyordu. Baş makaleler hâlâ geleceğe doğru ilerlerken kendini feda etme gereğinden, bunun ahlaki bir şart olduğundan, açgözlü düşmanlardan, tek çarenin sevgi olduğundan dem vuruyordu. Bu cümleler hastanelerdeki eter kokusu kadar tatlı, iç bulandıracak kadar cıvıktı.

Dedikodular ülkede sinik bir korkunun fısıltıları olarak yayılıyordu ama insanlar da gazeteleri okuyor, okuduklarına inanıyormuş gibi davranıyordu. Kim kimden daha kör ve dilsiz olabiliyor diye birbirleriyle yarışıyor, herkes bildiği şeyi bilmezlikten geliyor, adı söylenmeyen şeyin gerçek olmayacağı umuduna sığınıyordu. Sanki bir volkanın ağzı açılmaya başlamıştı ama dağın eteğine yerleşmiş insanlar yukardaki çatlakları, kara dumanları, sızan kaynar sıvının izlerini görmezden geliyor, tek tehlike bu işaretlerin bilincinde olmakmış gibi yaşamayı sürdürüyordu.

“Bay Thompson’ın 22 Kasım’da yapacağı dünya krizi konuşmasını dinleyin!”

Farkına varılmayanın ilk fark edilişi işte böyle olmuştu. Duyurular bir hafta öncesinden başlamıştı ve ülkenin her tarafında cınlıyordu. “Bay Thompson halka dünya krizinin durumuyla ilgili rapor verecek! 22 Kasım günü akşam 8’de, ülkedeki her radyo istasyonundan, her televizyon kanalından Bay Thompson’ı izleyin!”

Bunu ilk açıklayan, gazetelerin manşetleri ile radyoların haykırarak sesi olmuştu: “Bay Thompson halk düşmanlarının yaydığı korku ve söylentilere 22 Kasım akşamı halka hitap ederek cevap verecek, küresel krizin bu çok kritik noktasında bizlere durumu tam olarak açıklayacak. Tek amacı bizi korku ve umutsuzluk içinde yaşatmak olan o hain güçlerin oyunlarına Bay Thompson

bir son verecek. Dünyadaki karanlığa ışık getirecek, bize trajik sorunlardan kurtulmanın yollarını gösterecek... Durumun ciddiyetine uygun ve şerefli zaferlere yönelik ilerlememiz başlayacak. Bay Thompson'ın konuşması ülkedeki her radyo istasyonu gibi, dünyanın hâlâ radyo dalgalarını kullanabilen tüm ülkeleri tarafından da yayınlanacak."

Derken koro çığırından çıktı, günden güne büyür oldu. "22 Kasım'da Bay Thompson'ı dinleyin!" diyordu manşetler her gün. Radyolar her programın sonunda, "22 Kasım günü Bay Thompson'ı dinlemeyi unutmayın!" diye haykırıyordu. Metrolara, otobüslere posterler asılmış, sonra posterler binaların duvarlarına, ardından bomboş otoyollardaki panolara yayılmıştı.

"Umudu kesmeyin! Bay Thompson'ı dileyin!" Resmî arabaların tepesindeydi bu yazılar. "Pes etmeyin! Bay Thompson'ı dinleyin!" diyordu dükkânlardaki ve ofislerdeki flamalara yazılmış sloganlar. "İnancınızı yitirmeyin! Bay Thompson'ı dinleyin!" Bu da kiliselerin sesiydi. Uçaklar gökyüzüne, "Size cevabı Bay Thompson verecek!" diye yazıyor ama harfler yavaş yavaş hava akımlarıyla siliniyor, daha cümle biterken bile yalnızca son kelime okunabiliyordu.

New York meydanlarına o gün için şimdiden hoparlörler yerleştirilmişti. Her saat başı hoparlörler dile geliyor, trafiğin gürültüsünü yansıtmanın yanı sıra, hışırtılı ve telaşlı bir sesle duyurular yapıyordu: "22 Kasım akşamı Bay Thompson'ın dünya krizine ilişkin konuşmasını dinleyin!" Çıglık kentin sisli damları üzerindeki buz gibi havanın içinden geçiyor, hiçbir tarih göstermeyen takvimin altından ilerleyip dağılıyordu.

22 Kasım günü öğleden sonra James Taggart, Dagny'ye, yayından önce Bay Thompson'ın onunla bir toplantıda görüşmek istediğini söyledi.

"Washington'da mı?" Dagny inanmamış gibiydi. Gözü kolundaki saatteydi.

“Galiba gazeteleri hiç okumuyor, önemli olayları hiç izlemiyorsun. Bay Thompson’ın o yayını New York’tan yapacağını bilmiyor musun? Buraya aynı zamanda sanayinin, emekçilerin, bilim dünyasının, mesleklerin, genelde ülke ileri gelenlerinin liderleriyle görüşmeye geldi. Seni o toplantıya getirmemi istedi benden.”

“Nerede yapılacak?”

“Yayın stüdyosunda.”

“Benim yayında konuşup politikalarını desteklememi falan istemiyorlar, değil mi?”

“Tasalanma, seni mikrofonun yanına bile yaklaştırmazlar! Yalnızca fikrini almak istiyorlar, onu da reddedemezsin, hele ulusal acil durum halinde... davet de Bay Thompson’dan şahsen geliyorsa!” Sabırsız konuşuyor, Dagny’nin gözlerine bakmamaya çalışıyordu.

“Toplantı kaçta?”

“Yedi buçukta.”

“Böyle kritik bir durumu konuşmaya yetecek kadar uzun bir süre koymamışlar, değil mi?”

“Bay Thompson çok meşgul bir adam. Lütfen tartışma artık, zorluk çıkarmayı kes, anlamıyorum neden bu kadar...”

“Pekâlâ,” dedi Dagny kayıtsız bir sesle. “Gelirim.” Hemen ardından gangsterler toplantısına tanıksız gitmek istemiyormuş gibi, “Ama Eddie Willers’ı da getiririm,” diye ekledi.

Taggart kaşlarını çattı, durumu bir an için, kaygıdan çok can sıkıntısı duyuyormuş gibi bir ifadeyle düşündü. Sonunda omuz silerek aksilendi. “Of, tamam, istiyorsan getir.”

Yayın stüdyosuna girdiğinde bir yanında James Taggart bir polis edasıyla, öbür yanında da Eddie Willers korumasıymış gibi yürüyordu. Taggart’ın yüzü gergindi, Eddie’ninki ise kabullenir gibi ama yine de kuşkulu ve meraklıydı. Çok geniş, çok loş olan salonun bir köşesindeki platforma, kontrplak duvarlardan oluşan bir set kurulmuştu. Dekorasyonu görkemli bir salon ile mütevazı

bir çalışma odası arasında bir tarzdaydı. Ortaya yarım daire oluşturacak biçimde koltuklar dizilmiş, olay bir aile toplantısı gibi gösterilmeye çalışılmıştı. Mikrofonlar tepeden, kabloların ucunda sarkıtılmış, uzatmalarla bağlı birkaç mikrofon da sandalyelerin aralarına asılmıştı.

Ülkenin en önde gelen liderleri sağda solda ürkek gruplar oluşturmuş dikiliyordu. Ortalık iflas etmiş bir dükkânın haciz satışlarına hazırlanıyor gibiydi. Dagny orada Wesley Mouch'u, Eugene Lawson'ı, Chick Morrison'ı, Tinky Holloway'ı, Dr. Floyd Ferris'i, Dr. Simon Pritchett'i, Chalmers Ana'yı, Fred Kinnan'ı ve birkaç iş adamını görüyordu. Gözüne Bay Mowen'in yarı korkmuş, yarı gururlu hali ilişti. İnanılmaz gibi görünse de Amalgam Düğme ve Sinyal Şirketi bile sanayi lideri sayılmaya başlamıştı.

Ama onu bir anda şaşkınlığa uğratan kişi aslında Dr. Robert Stadler oldu. Bir yüzün bir yıl gibi kısa bir zaman içinde bu kadar hızla yaşlanabileceğini Dagny hiç düşünmemişti. O sonsuz enerji, o çocuksu heves yok olmuştu. O yüzde tiksinti dolu bir acı ifadesinden başka hiçbir şey kalmamıştı. Tek başına, diğerlerinden ayrı yerde duruyordu. Dagny onun kendi girişini hangi anda gördüğünü yakaladı. Geneleve gitmiş bir kocaymış da çevresini olduğu gibi kabulleniyormuş ama o anda karısına yakalanmış gibi bir hali vardı. İfadesi suçluluktan ancak hızla nefrete doğru geliyordu. Sonra Dagny, bilim adamı Robert Stadler'in, onu görmemiş gibi başka tarafa döndüğünü gördü. Görmeyi reddedince bir şeyin varlığı da silebilirmiş gibi.

Bay Thompson gruplar arasında dolaşıyor, rastgele insanlara hırlıyor, eylem adamıymış da konuşma yapmaktan nefret ediyormuş gibi bir havaya bürünüyordu. Elinde daktiloyla yazılmış sayfalar vardı. Onları az sonra atılacak eski giysileri taşır gibi taşıyordu.

James Taggart onu bir ara durdurdu, güvensiz ama yüksek sesle, "Bay Thompson, size kız kardeşim Bayan Dagny Taggart'ı tanıştıırabilir miyim?" dedi.

Bay Thompson tokalaşırken, “Gelmekle büyük incelik ettiniz Bayan Taggart,” dedi ona. Sanki seçim bölgesinde, adını hiç duymadığı herhangi bir seçmenin elini sıkıyordu. Sonra da dönüp hemen uzaklaştı.

Dagny, “Toplantı nerede Jim?” diye sorarken önce ona, sonra saate baktı. Duvarda asılı duran saatin kocaman, beyaz bir kadranı vardı. Kara yelkovan, dakikaları saya saya kocaman bir bıçak gibi, saat sekize doğru gidiyordu.

“Elimden bir şey gelmez! Gösteriyi ben yönetmiyorum!”

Eddie Willers, sabırla dolu şaşkınlık ifadesiyle Dagny’ye göz attı, sonra ona daha da yakınlaştı.

Stüdyoda bir radyo, başka stüdyodan yayınlanan askerî marşları çalıyor, ürkek seslerin sürdürdüğü telaşlı sohbetleri, amaçsız dolaşmaları, çekilip platforma yönlendirilirken gıcırdayan makineleri bir dereceye kadar ikinci plana itiyordu.

Saat 19.45 olduğunda radyodan sunucunun savaşçıları hatırlatan sesi, “Saat sekizde Bay Thompson’ın dünya kriziyle ilgili konuşmasını dinlemek üzere hazırlanın!” diye bağırdı.

Bay Thompson ters ters, “Hadi çocuklar, hadi!” dedi ve ardından radyoda yeni bir marş başladı.

19.50’de bu organizasyonun düzenleyicisi gibi görünen “Manevi Şartlandırıcı” Chick Morrison, “Tamam çocuklar, yerlerimizi alalım!” diye bağırdı, elinde rulo yaptığı kâğıtları sallayarak platforma daire şeklinde dizilmiş sandalyeleri gösterdi.

Bay Thompson yürüyüp tam ortadaki sandalyeye otururken metroda boş bulduğu yere oturuyor gibiydi.

Chick Morrison’ın yardımcıları da kalabalığı ışık halkasına doğru yönlendiriyordu.

“Mutlu bir aile,” diye açıklamada bulundu Chick Morrison. “Ülke bize bakınca göreceği şey kocaman, birleşik, mutlu bir... Ne oluyor orada?” Radyodaki müzik, marşın orta yerinde birdenbire kesilmiş, garip bir parazit başlamıştı. Saat 19.51’di. “Neyse,

mutlu bir aile görmeli,” diye devam etti Morrison. “Çabuk olun çocuklar. Önce Bay Thompson’ı yakından çekin.”

Saatın yelkovanı dakikaları göstermeyi sürdürürken fotoğrafçılar kameralarını Bay Thompson’ın o sabırlı ama ekşi ifadeli yüzüne çevirdi.

“Bay Thompson, bilim ile sanayinin arasına oturacak,” diye duyuruda bulundu Chick Morrison. “Dr. Stadler, lütfen... Bay Thompson’ın solundaki sandalyeye geçin. Bayan Taggart, şuraya lütfen, Bay Thompson’ın sağına.”

Dr. Stadler söylenene uydu. Dagny ise yerinden kıpırdamadı.

Chick Morrison, “Yalnız basın için değil,” diye açıklama yaptı ona. “Televizyon izleyicileri de var.”

Dagny öne doğru bir adım attı, Bay Thompson’a bakarak dengeli bir sesle, “Ben bu programa katılmayacağım,” dedi.

“Öyle mi?” Adamın ifadesi, vazodaki çiçekler birdenbire görevlerini yapmayı reddetmiş gibiydi.

James Taggart panik içinde, “Dagny, Tanrı aşkına!” diye bağırdı.

Bay Thompson, “Nesi var?” diye sordu Dagny’yi göstererek.

Chick Morrison, “Ama Bayan Taggart! Neden?” diye bir çığlık attı. Dagny çevresindeki suratlara, “Nedenini hepiniz biliyorsunuz,” dedi. “Bir daha denememeniz gerektiğini bilmeliydiniz.”

Ayrılmak üzere dönerken, Chick Morrison, “Bayan Taggart!” diye haykırdı. “Bu ulusal bir...”

O sırada bir adam koşarak Bay Thompson’a yaklaştı, herkes olduğu yerde durunca Dagny de durdu. Adamın yüzündeki ifade, herkesin salt bir sessizliğe gömülmesine yol açmıştı. Radyo istasyonunun baş mühendisiydi bu adam. Son kalan medeni kontrolünü ilkel bir korkunun parça parça ettiğini görmek garipti.

“Bay Thompson,” dedi adam. “Yayını... yayını ertelemek zorunda kalabiliriz.”

“Ne?” diye haykırdı Bay Thompson.

Saat 19.58’i gösteriyordu.

“Aslında... sorunun ne olduğunu anlamaya çalışıyoruz ama belki de zaman yetmeyebilir ve...”

“Neden söz ediyorsun? Ne oldu?”

“Arızayı bulmaya ve...”

“Ne oldu?”

“Bilmiyorum! Sadece yayına çıkamıyoruz Bay Thompson.”

Bir anlık bir sessizlik oldu, sonra Bay Thompson, doğallık dışı sayılabilecek kadar alçak sesle, “Sen deli misin?” dedi.

“Herhalde. Keşke olsaydım. Anlayamıyorum. İstasyon öldü.”

Bay Thompson ayağa fırlarken, “Mekanik arıza mı! Lanet olsun sana!” diye bağırdı. “Hem de böyle bir zamanda! Eğer bu radyo istasyonunu böyle yönetiyorsan...”

Baş mühendis başını yavaşça iki yana salladı. Çocuğu korkutmaktan kaçınan büyükler gibi davranıyordu adam. “Yalnız bu istasyon değil Bay Thompson,” dedi yavaşça. “Ülkedeki her istasyon, en azından kontrol edebildiğimiz kadarıyla. Mekanik sorun falan da yok. Ne burada ne de diğerlerinde. Cihazlar çalışıyor. Mükemmel çalışıyor. Herkesten gelen rapor aynı. Ama... ama saat 19.51’de tüm istasyonların yayını durdu ve kimse nedenini anlayamıyor.”

Bay Thompson, “Ama...” diye bağırırken sustu, etrafına baktı, “Bu gece olmaz!” diye haykırdı. “Bu gece olmasına izin veremezsiniz! Beni yayına çıkarmak zorundasınız!”

Adam yavaşça, “Bay Thompson,” dedi, “Devlet Bilim Enstitüsü’nün elektronik laboratuvarını aradık. Onlar... hiç böyle bir şey görmemiş. Doğal bir etken olabilir dediler. Eşi görülmemiş bir çeşit kozmik olay ama...”

“Evet?”

“Ama öyle olduğunu sanmıyorlar. Biz de sanmıyoruz. Radyo dalgalarına benzediğini söylüyorlar ama frekansı daha önce hiç rastlanmamış bir frekans. Hiçbir yerde görülmemiş, kimse tarafından keşfedilmemiş.”

Adama cevap veren olmadı. O da bir süre sonra devam etti. Sesinde garip bir ciddiyet vardı. “Radyo dalgalarından oluşan bir duvar, çıkışı tıkamış gibi. Onu geçemiyoruz, ona dokunamıyoruz, onu kıramıyoruz, üstelik kaynağını da saptayamıyoruz. Bildiğimiz metotların hiçbirisiyle olmuyor. O dalgaları çıkaran transmittör... bizim bildiklerimizi çocuk oyuncağı gibi gösteren bir şey olmalı.”

“Ama buna imkân yok!” Bu serzeniş Bay Thompson’un arkasında bir yerden yükselmişti. Hepsi oldukları yerde döndü. Bu sesteki apaçık korku hepsini şaşırtmıştı. “Öyle bir şey olamaz! Dünyada öyle bir şeyi yapacak kimse yok!”

Baş mühendis ellerini iki yana açtı. “Ama öyle Dr. Stadler,” dedi bezgin bir sesle. “Olamaz. Olamaması gerekir. Ama var.”

Bay Thompson karşısındaki kalabalığa, “Eh, bir şeyler yapın öyleyse!” diye bağırdı.

Kimse cevap vermedi, kimse kıpırdamadı.

“Buna izin veremem!” diye kükredi Bay Thompson. “İzin veremem! Hele bu gece! O konuşmayı yapmak zorundayım! Bir şeyler yapın! Çözün sorunu bir şekilde! Size çözmenizi emrediyorum!”

Baş mühendis ona boş boş bakıyordu.

“Hepinizi kovacağım! Bu ülkedeki her elektronik mühendisini kovacağım! Tüm meslek mensuplarını sabotaj, ihmal ve ihanet suçuyla mahkemeye vereceğim! Duyuyor musun? Şimdi bir şeyler yap lanet olasıca! Bir şeyler yap!”

Baş mühendisin ifadesiz bakışları ona dönüktü. Sanki kelimeler artık hiçbir şey ifade etmiyordu.

Bay Thompson, “Emir dinleyecek kimse kalmadı mı?” diye haykırdı. “Ülkede akıllı kimse kalmadı mı?”

Yelkovan ilerledi, saat tam 20.00’yi gösterdi.

Radyodan, “Bayanlar, baylar,” diye bir ses duyuldu. Net, sakın, ödünsüz bir erkek sesiydi bu. Radyo dalgalarında yıllardan beri duyulmayan türden bir sestti. “Bu gece Bay Thompson size hitap etmeyecek. Onun zamanı doldu. İşi ben devraldım.

Dünya kriziyle ilgili bir rapor dinleyecektiniz. Yine de dinleyeceğiniz o.” Bu sesi üç kişiden yükselen sesli soluklar selamladı ama çılgınlık ötesi düzeylere varmış kalabalığın çıkardığı sesler arasında kimse o üç sesi fark etmedi. Birincisi zaferin, ikincisi korkunun, üçüncüsü de şaşkınlığın soluğuydu. Konuşanın kim olduğunu tanıyan üç kişi vardı salonda: Dagny, Dr. Stadler ve Eddie Willers. Kimse Eddie Willers’a bakmıyordu. Ama Dagny ile Dr. Stadler’in gözleri birbirine kilitlenmişti. Dagny adamın yüzünün dayanılamayacak kadar hain bir korkuyla çarpıldığını görüyordu. Dagny’nin durumu bildiğini anlamıştı. Dagny’nin ona bakışı ise radyoda konuşan ses, Stadler’in yüzüne bir tokat atmış gibiydi.

“On iki yıldır sorup duruyorsunuz: John Galt kim? Ben John Galt’ım. Hayatını seven adamım. Değerlerine olan sevgisini feda etmeyen adamım. Sizi kurbanlarınızdan mahrum bırakan, böylelikle dünyanızı yıkan adamım. Eğer bilmekten nefret eden sizler, neden yok olduğunuzu öğrenmek istiyorsanız, şimdi size onu söyleyecek adam da benim.”

Tek hareket edebilen baş mühendis oldu. Televizyona koşup düğmelerle deli gibi uğraşmaya çalıştı. Ama ekran boş kalmayı sürdürdü. Konuşan, görülmeyi tercih etmemişti. Ülkenin hava akımlarını yalnızca sesi dolduruyordu. Dünyanın da, diye düşünüyordu baş mühendis. Şu anda bu odadaymış gibi konuşan ses bir gruba değil, bir tek insana hitap eder gibiydi. Bir toplantıya seslenmiyor, bir akla sesleniyordu.

“Bu çağın manevi kriz çağı olduğu söylendi size. Bunu siz de kendinize söylediniz. Yarı korkuyla, yarı bu sözlerin bir anlam taşımamasını umarak. Dünyayı insanların günahları mahvediyor, diye haykırdınız, insan doğasını suçladınız, talep ettiğiniz sevapları insanların gerçekleştirmemesine kızdınız. Sizin gözünüzde değer demek, fedakârlık demek olduğu için peş peşe gelen her felakette yeni fedakarlıklar istediniz. Ahlaka geri dönüş adına, ıstıraplarınızın nedeni olan kötülükler diye nitelediğiniz şeyleri

feda ettiniz. Adaleti acımaya feda ettiniz. Bağımsızlığı birliğe feda ettiniz. Mantığı inanca feda ettiniz. Serveti ihtiyaca feda ettiniz. Öz saygıyı, kendini inkâr etme eğilimlerine feda ettiniz. Mutluluğu da göreve feda ettiniz.

“Kötü saydığınız her şeyi feda edip iyi saydığınız her şeye ulaştınız. O halde çevrenizdeki dünyaya bakınca neden dehşete düşüyorsunuz? Bugünkü dünya sizin günahlarınızın değil sevaplarınızın bir ürünü. Sizin manevi idealleriniz gerçekleştirdi bu dünyayı, hem de en nihai ve en ideal haliyle. O uğurda mücadele ettiniz, hep onun rüyasını gördünüz, onu istediniz. Ben de sizin dileklerinizi gerçekleştiren kişi oldum.

“İdealinizde amansız bir düşman vardı. Sizin ahlaki düsturunuz onu yok etmek üzere tasarımlanmıştı. Ben o düşmanı ortadan çektim. Onu sizin yolunuzun üzerinden ve ulaşabileceğiniz yerlerden çektim. Birer birer feda ettiğiniz tüm o kötülüklerin kaynağını kaldırdım ortadan. Savaşı sona erdirdim. Motorunuzu durdurdum. Dünyanızı insan aklından yoksun bıraktım.

“İnsanlar akılla yaşamaz mı demiştiniz? Akılla yaşayanları çekip aldım. Akıl yetersizdir, güçsüzdür mü demiştiniz? Ben güçsüz olmayan akılların sahiplerini çekip aldım. Akıldan üstün değerler de var mı demiştiniz? Ben yok diyenleri çekip aldım.

“Siz adaleti, bağımsızlığı, mantığı, serveti, özsaygıyı temsil eden insanları kurban sunaklarına sürüklerken ben sizden hızlı davrandım ve onlara sizden önce ulaştım. Oynadığınız oyunu onlara anlattım, hangi manevi kurallara bağlı olduğunuzu açıkladım çünkü onlar masum cömertlikleri nedeniyle bunları kavrayamamıştı. Onlara başka manevi kurallarla, benim kurallarım ile nasıl yaşanabileceğini gösterdim. Onlar da benimkini izlemeyi seçti.

“Bütün o ortadan yok olan adamları, nefret ettiğiniz ama kaybetmekten çok korktuğunuz adamları sizin elinizden alan bendim. Bizi bulmaya çalışmayın. Biz bulunmayı seçmedik. Size hizmet etmenin görevimiz olduğunu haykırıp durmayın. Böyle bir görevi kabul etmiyoruz. Bize ihtiyacınız olduğunu da söylemeye

kalkmayın. Biz ihtiyacı haklı bir talep olarak görmüyoruz. Bizim sahibimiz olduğunuzu sakın öne sürmeyin. Sahibimiz değilsiniz. Geri dönmemiz için yalvarmayın. Biz, akıllı olan insanlar, grevdeyiz.

“Kendini yok etme kavramına karşı grevdeyiz. Kazanılmamış ödüllere, ödüllendirilmemiş görevlere karşı grevdeyiz. Kişinin kendi mutluluğunun peşinde koşmasını kötü sayan dogmaya karşı grevdeyiz. Hayatın bir suçluluk olduğu doktrinine karşı grevdeyiz.

“Bizim grevimiz ile yüzyıllardır gördüğünüz grevler arasında bir fark var. Bizim grevimiz taleplerde bulunmakla değil, talepleri sunmakla ilgili. Sizin ahlaki kurallarınıza göre biz kötüyüz. Biz de artık size zarar vermeme yolunu seçtik. Sizin ekonominize göre biz yararsızız. Öyleyse artık biz de sizi sömürmemeye karar verdik.

“Politikanıza göre biz tehlikeliyiz, zincire vurulmamız gerek. Biz de sizi tehlikeye sokmamaya karar verdik, artık zincirleri takmayalım dedik. Sizin felsefenize göre biz yalnızca bir hayaliz. Bundan böyle gözünüzü kamaştırmamaya karar verdik, gerçekleri görebilmeniz için sizi serbest bıraktık. İstedığınız gerçekleri, şimdi gördüğünüz dünyayı, akıllı olmayan bir dünyayı...

“Bizden talep ettiğiniz her şeyi verdik size. Esasen vericiler her zaman biz olmuştuk ama bunu daha yeni anlayabildik. Size sunacak hiçbir talebimiz yok, pazarlık edecek koşullarımız yok, varılacak bir uzlaşmamız yok. Bize teklif edebileceğiniz hiçbir şey yok. Bizim size ihtiyacımız yok.

“Şimdi de, ‘Hayır, bizim istediğimiz bu değildi,’ diye mi bağıracaksınız? Amacınız harabelerle dolu koskoca bir dünya değil miydi? Sizi terk etmemizi istemiyor muydunuz? Siz, maneviyat yamyamlarının, aslında ne istediğinizi baştan beri çok iyi bildiğinizin farkındayım. Ama oyununuz bitti artık çünkü gerçeği artık ben de biliyorum.

“Yüzyıllar süren afetler ve felaketler hep sizin manevi standartlarınızın sonucuydu. Siz hep maneviyata ihanet ediliyor, belalar onun bedeli olarak yaşanıyor, diye haykırdınız. İnsan çok

zayıf ve çok bencil olduğu için belayı defetmeye yetecek kadar kan dökemiyor, dediniz. İnsanı lanetlediniz, varoluşu lanetlediniz, dünyayı lanetlediniz ama kendi manevi standartlarınızı sorgulamaya hiçbir zaman cesaret etmediniz. Kurbanlarınız suçu üstlendi, sizin lanetleriniz altında mücadeleyi sürdürdü, bu onların ödülü sayıldı. Siz bu arada, kendi manevi kodunuzun çok soylu olduğunu ama insanoğlu kötü olduğu için onun uygulanamadığını haykırdınız. Hiç kimse kalkıp da size, iyiye hangi ölçülere göre iyi, diye sormadı.

“Hep John Galt’ın kim olduğunu bilmek istediniz. Ben, işte o soruyu soran kişiyim. Evet, günümüz manevi kriz günü. Evet, sizler kötülüğünüzden ötürü cezalandırılıyorsunuz. Ama bu sefer yargılanan insan değil, suçu üstlenecek olan da insan doğası değil. Bu sefer sonu gelen, sizin manevi kodunuz. Manevi kodunuz, varabileceği doruğu aştı, yolun sonundaki karanlık çıkmaza vardı. Eğer yaşamayı sürdürmek istiyorsanız ahlaka geri dönmeniz gerek. Siz ahlakı hiçbir zaman tanımadınız ama şimdi onu keşfetmek zorundasınız.

“Siz ahlaki kavramları hiç duymadınız, yalnızca mistik ya da sosyal kavramları dinlediniz. Size ahlakın, keyfi olarak empoze edilen bir davranış kodu olduğu söylendi. Kendinizi üstün bir gücün ya da toplumun kaprisine adanmak, Tanrı’nın amacına hizmet etmek ya da komşunun refahına katkıda bulunmak, mezarın ötesindeki ya da bitişik evdeki bir otoriteyi memnun etmek... Ama ne olursa olsun kendi hayatınıza ve kendi zevkinize hizmet etmemek olduğu söylendi. Size kendi zevkinizin ancak ahlaksızlıkta bulunabileceği öğretildi. Çıkarlarınıza hizmet edecek şeyin ancak kötülük olduğunu, manevi kodların sizin için değil size karşı olması gerektiğini ve hayatınızı iyileştirmek için değil tüketmek için var olduğunu dinlediniz.

“Yüzyıllar boyunca ahlak savaşı daima hayatınızın Tanrı’ya ait olduğunu söyleyenler ile hayatınızın komşularınıza ait olduğunu söyleyenler arasında yer aldı. Bir kesim size kendinizi cennetteki

hayaletler için feda etmenin iyi olduğunu söylerken diğer kesim de size, kendinizi dünyadaki beceriksizler için feda etmenizin iyi olduğunu söyledi. Hiç kimse size hayatınızın size ait olduğunu, iyinin de onu yaşamak olduğunu söylemedi.

“Ahlakın sizden kendi çıkarlarınızı ve aklınızı teslim etmeyi beklediği konusunda her iki kesim de görüş birliği içindeydi. Ahlaki olan ile pratik olanın birbirinin tersi olduğu, ahlakın mantık alanında olmadığı, inancın ve gücün alanında olduğu yolunda da görüş birliği içindeydi. Rasyonel ahlakın mümkün olmadığını, mantıkta doğru veya yanlış diye bir şey olamayacağını, mantık alanında ahlaklı olmak için bir sebep bulunmadığını her iki taraf da ileri sürüyordu.

“Başka hangi konularda savaşmış olursa olsunlar, tüm ahlakçılarınızın birleştiği nokta, hep insan aklına karşı savaş açmaktı. Tüm planları ve sistemleri hep insan aklını saptırmaya ve çökertmeye yönelikti. Şimdi ya yok olmayı seçeceksiniz ya da anti akıl kavramının anti hayat demek olduğunu öğreneceksiniz.

“İnsanın akli, sağ kalmanın temel aracıdır, insana hayat verilmiştir ama sağ kalma garantisi sunulmamıştır. Vücudu ona verilmiştir ama dayanıklılığı sonsuz değildir. Akli ona verilmiştir ama içeriği değişkenlik gösterir. Hayatta kalmak için insanın eyleme geçmesi gerekmektedir, eyleme geçmeden önce de girişeceği eylemin niteliğini ve amacını bilmek zorundadır. Yiyeceğini elde edebilmesi, ancak yiyecek kavramını bilmesiyle, onu elde etmenin yolunu bulmasıyla mümkündür. Bir hendek kazarken de bir siklotron yaparken de bunu kendi amacını bilmeden, nasıl yapılacağını bilmeden başaramaz. Sağ kalabilmek için düşünmek zorundadır.

“Ama düşünmek de bir seçimdir. Sizin hiç düşünmeden insan doğası dediğiniz şeyin anahtarı, birlikte yaşadığınız ama adını koymaktan korktuğunuz o açık sır, insanın isteğe bağlı bilince sahip bir varlık olduğudur. Mantık, otomatik olarak çalışmaz. Düşünmek mekanik bir süreç değildir. Mantığın bağlantıları

içgüdülerle kurulamaz. Midenizin, akciğerlerinizin, kalbinizin işleyişi otomatiktir ama aklınız öyle değildir. Hayatınızın her saatinde ve her noktasında, düşünmekte ya da düşünme çabasından kaçınmakta serbestsiniz. Ama kendi tabiatınızdan kaçıp kurtulmakta serbest değilsiniz. Mantığın hayatta kalma aracınız olduğu gerçeğinden kaçınmanız mümkün değildir. İnsan olduğunuza göre sizin için 'olmak veya olmamak' demek, 'düşünmek veya düşünmemek' demektir.

"İsteğe bağlı bilince sahip bir varlığın, otomatik bir davranış rotası yoktur. Eylemlerine rehberlik edecek bir değerler koduna ihtiyacı vardır. Değer, kişinin kazanmak ve muhafaza etmek için uğrunda eyleme geçtiği şeydir; iyi eylem ise kişinin onu kazanmak ve muhafaza etmek için attığı adımlardır. Değer, bir soruya verilecek cevabı varsaymak zorundadır: Kimin için değer ve ne amaçla değer? Değer ayrıca bir standardı da varsayar. O da bir amaçtır, bir alternatif karşısında eyleme geçme ihtiyacıdır. Alternatifin olmadığı yerde hiçbir değer söz konusu olamaz.

"Evrende bir tek temel alternatif vardır: var olmak veya olmamak. Bu da bir tek tür kimliği ilgilendirir: canlı organizmaları. Cansız maddelerin varlığı koşulsuzdur, hayatın varlığı öyle değildir. Belli bir eylem rotasına bağlıdır. Madde yok edilemez, biçim değiştirebilir ama varlığı ortadan kaldırılamaz. Sürekli bir alternatifle, ölüm kalım alternatifiyle karşı karşıya olan yalnızca canlı organizmadır. Hayat, kendi varlığını sürdürme yolunda, kendinin başlattığı bir süreçtir. Bir organizma bu süreçte başarısız olursa ölür. Kimyasal bileşenleri kalır ama hayatı yok olur. Değer kavramını mümkün kılan yalnızca hayattır. Her şey ancak canlı bir varlık için iyi ya da kötü olabilir.

"Bir bitki, yaşayabilmek için kendini beslemek zorundadır. Ve tabiatı onu; güneş ışığını, suyu, ihtiyaç duyduğu kimyasal maddeleri bulmaya yönlendirir. Hayatı, eylemlerini yönlendiren değer standardıdır. Ama bitki, eylemleri konusunda bir seçim hakkına sahip değildir. Karşılaştığı koşullar açısından alternatifler vardır

ama işlevi konusunda hiçbir alternatif yoktur: hayatını sürdürmek için otomatik olarak hareket eder, kendini yok etmeye yönelemez.

“Hayvan, hayatını sürdürme teçhizatına sahiptir. Duyuları ona otomatik bir eylem kodu verir ve neyin iyi neyin kötü olduğunu otomatik olarak bilir. Bu bilgiyi çoğaltma ya da bu bilgiden kaçma imkânı yoktur. Bilgisinin yetersiz olduğu durumlarla karşılaşırsa ölür. Ama yaşadığı süre boyunca bilgisine dayanarak, otomatik güvenliğe sahip olarak, seçim hakkına sahip olmaksızın hareket eder. Kendi çıkarlarını görmezden gelmeye hakkı yoktur, kötülüğü seçip de kendini yok etmeye karar veremez.

“İnsanın otomatik bir sağ kalma kodu yoktur. Tüm diğer canlı türlerinden farkı, alternatifler karşısında isteğe bağlı seçimleriyle hareket edebilmesidir. Kendisi için neyin iyi, neyin kötü olduğu konusunda otomatik bilgilere sahip değildir, hayatının hangi değerlere bağlı olduğunu, ne gibi eylemler gerektirdiğini bilmez. Şu anda sağ kalma içgüdüleri hakkında bir şeyler mi mırıldanıyorsunuz? Sağ kalma içgüdüğü, tam da insanın sahip olmadığı şeydir. İçgüdü yanılığsız, otomatik bir bilme biçimidir. Bir arzu, içgüdü değildir. Yaşamayı istemek, size yaşamak için gerekli bilgileri getiremez. İnsanın yaşama isteği bile otomatik bir şey değildir; bugün sizdeki gizli kötülük, o arzuya sahip olmayışınızdır. Ölümünden korkmanız yaşamı sevmek demek değildir, size sağ kalmak için gerekli bilgileri kazandırmaz. İnsanın bilgiyi edinmesi ve eylemlerini seçmesi ancak düşünme süreciyle mümkündür, bunu da doğa ona zorla yaptırmaz. İnsan, kendi kendinin yok edicisi olma gücüne sahiptir. Tarihin en büyük bölümü boyunca da böyle hareket etmiştir.

“Kendi sağ kalma yollarını kötü olarak kabul eden bir canlı varlık, sağ kalamaz. Kendi köklerinde dolaşıklık yaratmaya kalkan bir bitki, kendi kanatlarını kırmaya çalışan bir kuş, karşılaştığı ortamlarda uzun süre dayanamaz. Ama insanlık tarihi, insanın kendi aklını inkâr etmesinin ve onu yok etmeye çalışmasının sürekli mücadelesi olarak tezahür etmiştir.

“İnsana mantıklı hayvan denmiştir ama mantık bir seçim meselesidir. Tabiatının insana sunduğu alternatif de ya rasyonel bir varlık ya da intihar eden bir hayvan olmaktır. İnsan kendi seçimiyle insan olmak zorundadır. Hayatına kendi seçimiyle değer vermek zorundadır. Onu devam ettirmeyi, kendi seçimi olarak öğrenmek zorundadır. Kendine gerekli olan değerleri kendi seçimi olarak keşfetmek, iyi eylemleri kendi seçimi olarak uygulamak zorundadır.

“Şu anda beni dinleyenler... Kim olursanız olun, içinizde bozulmadan kalmış canlı varlığa, insanlık kalıntısına, aklınıza sesleniyorum ve diyorum ki: Mantığın bir ahlakı vardır, insana uygun bir ahlak vardır ve insanın hayatı, kendi değerler standardıdır.

“Rasyonel bir varlığın hayatına uygun her şey iyidir, onu yok edecek her şey kötüdür. İnsan tabiatının gerektirdiği hayat, akılsız bir hayvanın hayatı olmadığı gibi, yağmacı bir serserinin, mırıldanıp duran bir mistiğin hayatı da değildir. Düşünen bir varlığın hayatıdır. Güç kullanmakla ya da sahtekârlıkla yaşanan hayat değil, başarılarla yaşanan hayattır. Ne pahasına olursa olsun hayat değildir çünkü insanın sağ kalmasının bedelini ödeyebilmesi için tek şey vardır, o da mantıktır.

“İnsanın hayatı, ahlakın standardıdır ama kendi hayatınız bunun amacıdır. Eğer hedefiniz dünyada var olmaksa eylemlerinizi ve değerlerinizi, insana uygun standartlara göre seçmeniz gerekir. Hayatınız olan o tek varlığı sürdürme, doyuma erdirmeye, zevkini çıkarma değerlerine uygun olarak bir seçim yapmanız gerekir.

“Hayat belli bir eylem rotasını gerektirdiğine göre onun dışındaki tüm rotalar hayatı yok edecektir. Kendi hayatını eylemlerinin amacı ve hedefi olarak kabul etmeyen bir varlık, ölüm amacına ve hedefine yönelik eylemleri seçmiş demektir. Böyle bir varlık, metafizik bir canavardır, kendi varoluşuna başkaldırmak, onu inkâr etmek, onunla çelişkiye düşmek peşindedir, yok olma yolunda körü körüne koşturmaktadır, acıdan başka hiçbir nasibi olamaz.

“Mutluluk başarılı bir hayat durumudur, acı ise ölümün unsurudur. Mutluluk, insanın değerlerine ulaşmasından kaynaklanan bilinç durumudur. Eğer bir ahlak öğretisi size, mutluluğunuzu reddederek mutluluğa varmanızı ve değerlerinizin başarısızlığına değer vermenizi söylüyorsa o öğreti ahlakın küstahça inkâr edilmesinden başka bir şey değildir. Bir doktrin size ideali olarak kurbanlık hayvan olmayı, başkalarının sunağında kesilerek can vermeyi öneriyorsa size standart olarak ölümü sunuyor demektir. Gerçekliğin ve hayatın yapısı gereği, her insan kendi başına bir amaçtır, kendi hatırı için vardır, en yüksek ahlaki amacı da kendi mutluluğudur.

“Ama hayat da mutluluk da mantıksız kaprislerle elde edilemez. İnsan her rastgele durumda sağ kalmaya çalışmakta özgürdür ama tabiatının gerektirdiği biçimde yaşamadığı zaman ölmek zorundadır. Yani mutluluğunu her türlü akılsız sahtekârlıkta arama özgürlüğü vardır ama o yolda bulabileceği yalnızca işkence ve hınç olur. Bunun tek çaresi mutluluğunu insana uygun yollarda aramaktır. Ahlakın amacı size acı çekip ölmeyi değil zevk almayı ve yaşamayı öğretmektir.

“Ödenekli sınıflarda ders veren, başkalarının aklının kazancıyla yaşayan, insanın ahlaka, değerlere ve davranış koduna ihtiyacı olmadığını söyleyip duran o parazitleri bir kenara itin. Bilim adamı pozuna girip insanın yalnızca bir hayvan olduğunu söyleyen, en alttaki böceklerin düzeyine layık gördükleri varoluşun kanunlarına kanmayın. Her canlı varlığın, kendi tabiatından gelen bir sağ kalma biçimine gereksinimi olduğunu onlar çok iyi biliyor. Balığın suyun dışında yaşayabileceğini, köpeğin koku alma duyusu olmadan sağ kalabileceğini iddia etmiyorlar. Ama varlıkların en karmaşığı olan insana gelince, onun her koşulda var olabileceğini, kimliği, tabiatı olmadığını, sağ kalma yetenekleri yok edilse bile, akli esir alınıp onlardan gelecek her emri uygulamaya ayarlanırsa bile yine de yaşayamaması için hiçbir neden olmadığını iddia ediyorlar.

“İnsanlığın dostuymuş havasına giren, insan için en büyük sevabın, kendi hayatını değersiz saymak olduğunu vaaz edip duran o nefret dolu mistikleri de bir kenara itin. Size ahlak gereği insanın sağ kalma içgüdüsünü frenlemesi gerektiğini mi söylüyorlar? İnsanın bir ahlak koduna ihtiyacı olması zaten sağ kalma amacına yöneliktir. Ahlaklı olmak isteyen insan, yaşamak isteyen insandır.

“Hayır, yaşamak zorunda değilsiniz. O sizin temel seçim hakkınızdır. Ama eğer yaşamayı seçiyorsanız insan gibi yaşamanız gerekir, aklınızla ve yargılarınızla.

“Hayır, insan gibi yaşamak zorunda da değilsiniz. O da bir ahlaki seçim eylemidir. Ama başka bir şey olarak yaşayamazsınız; bunun tek alternatifi, şu anda kendi içinizde ve çevrenizde gördükleriniz gibi, yaşayan bir ölü olarak, varoluşa layık olmayan bir şekilde devam etmek, artık insan olmamak, hayvandan da aşağı olmak, acıdan başka bir şeyi bilmeyen, kalan yıllarını düşünmeksizin bir öz yıkım eğiliminin acıları içinde sürüklenerek geçiren bir şey haline gelmektir.

“Hayır, düşünmek zorunda değilsiniz; o da sizin ahlaki seçiminizdir. Ama sizi sağ tutmak için birileri muhakkak düşünmüştür. Burada ödememe durumuna düşerseniz, varoluşa karşı borçlu duruma düşmüş olursunuz, aradaki açığı bir başka ahlaklı insana yüklemiş olursunuz, sizin kötülüğünüzle yaşayabilmeniz için onun kendi iyiliğini feda etmesini beklemek zorunda olursunuz.

“Hayır, insan olmak zorunda değilsiniz ama insan olanlar bugün artık orada değil. Sağ kalma araçlarınızı, zavallı kurbanlarınızı elinizden aldım.

“Eğer bunu nasıl yaptığımı, her şeyi yüzüstü bırakmaları için onlara neler söylediğimi merak ettiyseniz işte hepsini şimdi dinliyorsunuz. Onlara esas olarak bu akşam söylediklerimi söyledim. Onlar benim standartlarıma göre yaşayan insanlardı ama bunun ne kadar büyük bir değer olduğunun farkına varamamışlardı.

Ben onu görmelerini sağladım. Onlara sunduğum şey yeniden değerlendirme değil, kendi değerlerinin belirlenmesiydi.

“Biz, akli olan insanlar, şimdi bir tek önerme adına size karşı grevdeyiz. O önerme bizim ahlaki kodumuzun köküdür. Tıpkı sizin kodunuzun kökünün de o önermeden kurtulma isteğiniz olduğu gibi. O önerme, varoluşun var olduğudur.

“Varoluş vardır... Bu gerçeği anlamak, bizi buna bağlı iki önermeyle karşı karşıya getirir: İnsanın algıladığı şey, var demektir, bu bir. Ve kişi ancak bir bilince sahip olarak var olur çünkü bilinç, var olanı algılayabilme gücüdür, bu da iki.

“Eğer hiçbir şey var değilse, bilinç de olamaz. Bilinçlendirecek hiçbir şeyi olmayan bir bilinç, kendi içinde çelişkili bir kavramdır. Kendinden başka hiçbir şeyin bilincinde olmayan bir bilinç de kendi içinde çelişkili bir kavramdır: Kendini bir bilinç olarak kimliklendirmeden önce bir şeylerin bilincinde olması şarttır. Eğer algılıyorum dediğiniz şey var değilse sizin sahip olduğunuz o şey de bilinç değildir.

“Bilginizin derecesi ne olursa olsun bu ikisi, yani varoluş ile bilinçlilik, kurtulamayacağınız önermelerdir. Bu ikisi, giriştiğiniz her eylemde, bilginizin herhangi bir bölümünde ve hepsinin toplamında, vazgeçilmeyecek öncüllerdir. Hayatınızın başlangıcında ilk gördüğünüz ışık huzmesinden, hayatınızın en sonunda elde edebildiğiniz en geniş bilgi birikimine kadar bu hep böyledir. İster bir çakıl taşının biçimini biliyor olun, ister güneş sisteminin yapısını, önermeler hep aynıdır: O vardır ve siz onu biliyorsunuzdur.

“Var olmak bir şey olmaktır. Hiçlikten, var olmamaktan farklıdır, belirli özelliklerden oluşan belirli bir kimlik olmaktır. Yüzyıllar önce kusurları ne olursa olsun en büyük filozoflarınızdan sayılan biri, varoluş kavramını ve tüm bilginin kuralını tanımlayan bir formül ileri sürdü; A, A’dır, dedi. Bir şey, ne ise odur. Bu sözün anlamını hiçbir zaman anlayamadınız. Ben onu

tamamlamaya geldim: Varoluş, kimliktir, bilinçlilik de kimliklendirmedir.

“Neyi ele alırsanız alın, ister bir nesne, ister bir nitelendirme, ister bir eylem olsun, kimlik kanunu hep aynı kalır. Bir yaprak, aynı zamanda bir taş olamaz. Hem tam yeşil hem de tam kırmızı olamaz. Aynı anda hem donup hem yanamaz. A, A’dır. Ya da daha basit biçimde ifade edilmesini isterseniz: Hem elinizdeki pastayı yiyip hem de pastam dursun diyemezsiniz.

“Dünyanın nesi var diye merak mı ediyorsunuz? Dünyanızı yıkan tüm felaketler sizin liderlerinizin A, A’dır gerçeğinden kaçınmaya çalışmasının sonucudur, içinizde var olan ve yüzleşmekten korktuğunuz bütün gizli kötülük ve dayanmak zorunda kaldığınız bütün acılar, kendinizin de A, A’dır kavramından kaçınmaya çalışmanızın sonucudur. Size ondan kaçınmayı öğretenlerin amacı, İnsanın insan olduğunu size unutturmaktır.

“İnsan bilgi kazanamazsa var olmayı sürdüremez, onu kazanması için kullanabileceği tek araç da mantıktır. Mantık, duyularından gelen malzemeyi algılama, tanıma ve birleştirme gücüdür. Duyuların işi, ona varoluşun kanıtlarını toplamaktır ama onları tanıma işi, o insanın mantığına aittir. Duyuları ona yalnızca bir şeyin var olduğunu söyler ama o şeyin ne olduğunu öğrenen, akıldır.

“Düşünmenin tümü bir tanıma ve birleştirme sürecidir. İnsan renkli bir balonu algılarken görme ve dokunma duyularının getirdiği kanıtları birleştirmekte, onu bir katı nesne olarak tanımayı öğrenmektedir. Bir nesneyi masa olarak tanımayı öğrenir, tahtanın hücrelerden oluştuğunu, hücreleri moleküllerin oluşturduğunu, moleküllerin de atomlardan meydana geldiğini öğrenir. Bütün bu süreç boyunca aklının çalışması, bir tek soruya gelen cevaplarla yürür: Bu nedir? Verdiği cevapların doğruluğunu saptama yolu mantığıdır, mantık da varoluşun var olduğu önermesine dayanmaktadır. Mantık denilen şey, çelişkisiz tanıma sanatıdır. Çelişki olamaz. Atom, neyse odur. Evren de öyledir. Hiçbiri kendi

kimliğiyle çelişemez, hiçbirinin parçaları da bütünün kendisiyle çelişemez. İnsanın geliştirdiği hiçbir kavram, eğer o insan onu tüm kendi bilgi haznesiyle çelişkisiz biçimde birleştiremiyorsa geçerli olamaz. Bir çelişkiyle karşılaşmak demek, kişinin kendi düşüncesinde bir hata yaptığını itiraf etmek demektir. Bir çelişkiyi sürdürmek, kişinin aklını devreden çıkarması, kendini de gerçekliğin alanından çıkarması anlamına gelir.

“Gerçeklik var olan şeydir. Gerçek dışı var olamaz. Gerçek dışı yalnızca insan bilincinin içeriği olan varoluşun reddidir ve mantığı terk etme girişiminde ortaya çıkar. Doğrular, gerçeğin bilişselleşmesidir; mantık insanın tek bilgi yoludur, onun tek doğrular standardıdır.

“Şu anda sorabileceğiniz en yoz soru: ‘Kimin mantığı?’ sorusu olabilir. Bu soruya verilecek cevap: ‘Sizin mantığınız,’ olmak zorundadır. Bilgileriniz ne kadar zengin ya da ne kadar mütevazı olursa olsun onu ancak kendi aklınız elde edebilir. Ancak kendi bilgilerinizle bir şeyler yapabilirsiniz. Ancak kendi bilgilerinizin sahibi olduğunuzu iddia edebilirsiniz ve başkalarından, söylediklerinizi dikkate almalarını buna dayanarak isteyebilirsiniz. Aklınız sizin doğrularla ilgili tek yargıcınızdır. Başkaları sizin verdiğiniz hükümden ayrılıyorsa son itiraz mahkemesi de gerçekliktir. Düşünme diye adlandırdığımız o karmaşık, duyarlı, hayati süreci başarabilecek tek şey insan aklıdır. Bu süreci, onun kendi yargılarından başka hiçbir şey yönlendiremez. Yargılarını da onun ahlaki dürüstlüğünden başka hiçbir şey yönlendiremez.”

“Ahlaki içgüdüden, sanki mantığın dışında bir başka yetenekmiş gibi söz eden sizler... İnsanın mantığı, onun ahlaki yeteneğidir. Bir mantık süreci, “Doğru mu yoksa yanlış mı?” sorusuna verilecek cevapla ilgili sürekli bir seçim sürecidir. Tohumun büyüyebilmesi için toprağa ekilmesi gereklidir; doğru mu, yanlış mı? Bir yara, insanın hayatının kurtulması için dezenfekte edilmelidir; doğru mu, yanlış mı? Atmosferdeki elektriğin yapısı, onun kinetik enerjiye dönüştürülmesine uygundur; doğru mu,

yanlış mı? Elinizdeki her şeyi size veren, işte bu tür sorulara verilen cevaplar olmuştur. O cevaplar da insanın aklından gelmiştir; doğru olan şeye değişmez biçimde bağlı olan aklın ürünüdür.

“Rasyonel süreç, ahlaki bir süreçtir. Herhangi bir adımımda yanlış yapabilirsiniz, sizi bundan koruyacak tek şey kendi cıdiyetiniz olabilir. Ya da hile yapmaya kalkabilir, sahte kanıtlara yönelir, gerekli çabayı göstermekten kaçıncabilirsiniz. Ama eğer ahlakın şaşmaz işareti doğrulara bağlılıksa, o zaman düşünme sorumluluğunu üstlenen insanın eylemi kadar büyük, soylu ve kahramanca bir eylem yoktur.

“Sizin ruhum dediğiniz şey, aslında bilincinizdir; zgr irade dediğiniz şey de aklınızın düşünüp düşünmeme özgürlüğüdür. Bu tek zgrlğnzdr, tüm seçenekleri kontrol eden, hayatınızı ve karakterinizi saptayacak olan da budur.

“Düşünmek, insanın tek temel iyi eylemidir, diğer iyi eylemlerin hepsi bundan doğacaktır. İnsanın temel günahına, tüm kötülüklerinin kaynağına gelince, hepinizin uyguladığı ama asla kabullenmemeye çalıştığı o isimsiz şeydir: tıkama eylemi, bilinci bilerek askıya alma, düşünmeyi reddetme... körlük değil ama görmeyi reddetme, cahillik değil ama bilmeyi reddetme. Bu aslında, aklınızı netleştirmeyip bulanık bir vizyon geliştirmek, yargılama sorumluluğundan kurtulmak için sisli bir yere saklanmaktır.

“Düşünmemek bir yok olma eylemidir, varoluşu reddetmektir, gerçekliği silmeye çalışmaktır. Ama varoluş vardır, gerçeklik silinmez ancak silenı silebilir. Evet demeyi reddetmekle, ben varım demeyi de reddetmiş oluyorsunuz. Yargılarınızı askıya almakla kimliğinizi reddediyorsunuz. ‘Ben kim oluyorum ki bileyim!’ diyen kişi aslında, ‘Ben kim oluyorum ki yaşayayım?’ demektedir.

“Her saatte ve her konuda temel ahlaki seçiminiz budur: Düşünmek mi düşünmemek mi, var olmak mı olmamak mı; A mı yoksa A değil mi; kimlik mi, yoksa sıfır mı?

“İnsan rasyonel olabildiği ölçüde, onun eylemlerini yöneten de hayattır. Mantıksız olduğu ölçüde, eylemlerini yönlendiren de ölümdür.

“Siz ahlakın sosyal alana ilişkin olduğunu, insanın ıssız bir adada ahlaka ihtiyacı olmayacağını söyleyip duranlar... asıl ahlaka ihtiyaç duyacağı yer ıssız adadır. Bedelini ödeteceği hiçbir kurban bulamayacağı yerde, bir kayanın ev olduğunu iddia etsin bakalım. Kumun giysi olduğunu, yiyeceklerin hiç çabasız ağzına düşeceğini, bugün tohumlukları yese de yarın yine harman kaldırabileceğini iddia etsin de görelim. Gerçeklik hemen silecektir onu. Hak ettiği gibi. Gerçeklik ona hemen, hayatın ancak bedeli ödenerek satın alınabilecek bir değer olduğunu, onu satın alabilecek kadar soylu tek paranın da düşünmek olduğunu gösterecektir.

“Eğer ben sizin dilinizi konuşuyor olsaydım, insana yönelik tek ahlaki emir, ‘Düşüneceksin!’ emridir derdim. Ama ahlaki emir sözü de içten çelişkilidir. Ahlak, seçilendir, zorlanan değildir. Anlaşılandır, itaat edilen değildir. Ahlak rasyoneldir ve mantık asla emir kabul etmez.

“Benim ahlakım, yani mantık ahlakı, bir tek önerme içermektedir: Varoluş vardır ve bir tek seçenek içerir: yaşamak. Geri kalanı oradan doğar. İnsan yaşamak için hayatında üç şeyi yönetici değer olarak kabul etmelidir: mantık, amaç ve özsaygı. Mantık onun tek bilgi aracıdır. Amaç, o araçla elde edeceği mutluluğun seçimidir. Özsaygı da kendi aklının düşünebilme ehliyetine sahip, kendi kişiliğinin mutluluğa layık olduğundan ihlal edilmez biçimde emin olmasıdır. Bunun anlamı da yaşamaya layık olmak demektir. Bu üç değer, insanın tüm iyi eylemleriyle ilişkilidir ve onların hepsini gerekli kılar. O iyi eylemlerin hepsi de varoluş ile bilinçlilik arasındaki bağlarla ilgilidir. Bunlar rasyonellik, bağımsızlık, tutarlılık, dürüstlük, adalet, verimlilik ve gururdur.

“Rasyonellik, varoluşun var olduğu gerçeğinin kabulü, doğruları hiçbir şeyin değiştiremeyeceğinin ve bunu algılama eyleminden daha öncelikli hiçbir şeyin var olmayacağını kabulüdür. Onu

algılamak, düşünmek demektir... akıl kişinin tek değer yargısıdır, tek eylem rehberidir. Rasyonellik hiç ödün kabul etmeyen bir mutlaktır. irrasyonele verilen bir ödün, kişinin bilincini geçersiz kılar, gerçekleri algılamak yerine, gerçeklerin taklidine yönelmesine yol açar. Bilgiye giden kestirme yol olduğu iddia edilen inanç, akli mahveden bir kısa devreden başka bir şey değildir. Bir mistik icadı kabullenmek, varoluşun yok edilmesini istemektir, dolayısıyla da kişinin bilincini yok eder.

“Bağımsızlık, yargılama sorumluluğunun size ait olduğunu ve ondan kurtulmanıza hiçbir şeyin yardımcı olamayacağını anlamak demektir. İkame edilecek hiçbir şey sizin yerinize düşünemez, hiç kimse sizin yerinize sizin hayatınızı yaşayamaz. En aşağılık öz yıkım, kendi aklınızın bir başkasının aklına boyun eğmesine izin vermek, bir yetkinin beyninizin üzerinde olduğunu kabul etmek, onun gerçek diye söylediklerini kabullenmek, doğru saymak, o sözlere bilinciniz ile varoluşunuz arasında aracı rolünü yüklemektir.

“Tutarlılık, bilinciniz konusunda sahteliğe sapmamaktır. Dürüstlük nasıl varoluşu sahteletirmemekse tıpkı öyle. İnsan bölünmez bir bütündür; iki parçadan oluşan bir birimdir, bunların biri madde, diğeri bilinçtir, bedeni ile akli arasında, eylemi ile düşüncesi arasında bir ayrışmaya asla izin veremez, hayatıyla yargılarını ayıramaz; kamuoyundan etkilenmeyen bir yargıç gibidir, kendi yargılarını asla başkalarının isteklerine feda etmez, isterse tüm dünya insanları yakarsın ya da tehditler savursun, yolundan sapmaz. Cesaret ve özgüven pratik gereklerdir, cesaret, varoluşa gösterilen sadakatin pratik biçimidir, doğruluktan sapmamaktır, özgüven de kişinin kendi bilincine sadık olmasının pratik biçimidir.

“Dürüstlük, gerçek dışının gerçek dışı olduğunu, hiçbir değere sahip olamayacağını, sahtekârlıkla elde edilen sevginin de şöhretin de paranın da bir değer olamayacağını anlamaktır. Başkalarının aldatmakla bir değer kazanma girişimi, kurbanlarınızı gerçekliğin

üzerinde bir mevkiye yükseltmek, kendinizi o kurbanın körlüğünün piyonu durumuna indirmek, onun düşünemezliğinin ya da durumu görmekten kaçınmasının kölesi durumuna düşürmek, buna karşılık o kişinin zekâsından, rasyonelliğinden, gözlemciliğinden korkmak ve kaçmak anlamına gelmektedir. Dürüstlük, bağımlı olarak yaşamayı istememektir, özellikle başkalarının aptallığına bağımlı olarak ya da tek değer kaynağı, kandırabildiği aptallar olan biri olarak yaşamayı istememektir. Dürüstlük, bir sosyal görev değildir. Başkalarının hatırı için yapılan bir fedakârlık değildir. Kişinin uygulayabileceği en derinlemesine bencil şeydir: Kendi varlığının gerçekliğini, başkalarının yanılıgılı bilincine feda etmeyi reddetmektir.

“Adalet, tabiatın karakteri konusunda nasıl numara yapılamazsa, insanın karakteri konusunda da yapılamayacağını anlamaktır. İnsanları da tıpkı objeleri yargılar gibi, gerçeğe aynı saygıyı göstererek, aynı doğru vizyonla, en katıksız ve rasyonel tanımlamalarla yargılamak gerektiğini, her insanın neyse o olarak yargılanması ve ona göre muamele görmesi gerektiğini anlamaktır. Nasıl paslı bir hurda parçasına, pırıl pırıl parlayan bir metale verdiğiniz parayı vermezseniz, aynı şekilde bir soy-suza da bir kahramanın üzerinde değer veremezsiniz. Sizin ahlaki değerlendirmeniz, insanlara değerleri veya günahları için verdiğiniz değer ölçüsü olan para birimidir ve bu ödeme de sizden, mali işlemlere gösterdiğiniz dikkati ve şerefli tutumu beklemektedir. İnsanların günahlarından nefret etmemek ahlaki bir kalpazanlıktır, değerlere hayranlık yöneltmemek de bir tür ahlaki zimmet suçudur. Herhangi bir kavrama adaletten daha yüce bir yer vermek, ahlaki para biriminizin değerini düşürür, iyiliğe karşı kötülüğü kayırmış olur çünkü adaletin aksamasından ancak iyilik kaybedecek, kötülük yararlanacaktır. Yolun sonundaki çukurun dibi, yani ahlakın iflas etmesi, insanları iyilikleri için cezalandırıp günahları için ödüllendirmektir ki bu da tam

yozlaşmışlığa yuvarlanmaktır, ölüme tapmanın kara lekesidir, bilincinizi varoluşun mahvedilmesine adanmak demektir.

“Üretkenlik sizin ahlakı kabullenmenizdir, yaşamayı seçtiğinizin bilincine varmanızdır. Verimli çalışma, insan bilincinin, varoluşunu kontrol etmesi sürecidir. Sürekli bilgi edinme, maddeyi amaca göre biçimlendirme, bir fikre fiziksel bir gerçeklik kazandırma, dünyayı kişinin kendi değerlerine göre yeniden yapılandırması demektir. Her türlü çalışma, şayet düşünen bir zihinle yapılıyorsa yaratıcı çalışmadır; kişinin başkalarından öğrendiği bir süreci hiç düşünmeden, eleştirmeden, bir uyuşukluk halinde tekrar tekrar yapması ise asla yaratıcı olamaz, işinizi seçmek size aittir, seçenekler de sizin aklınız kadar engindir. Sizin için bundan fazlası mümkün değildir, bundan azı da insani değildir. Aklınızın başa çıkabileceğinden ileri bir işe hileyle kapağı atmak sizi ödünç alınmış zaman içinde çırpınan ve ödünç alınmış hareketleri tekrarlayan, korkudan paslanmış bir maymun durumuna düşürür, aklınızın tam kapasitesinin altındaki bir işe razı olmak da motorunuzu yavaşlatmak, kendinizi çürümeye mahkûm etmektir, işiniz sizi değerlerinize ulaştıracak süreçtir, değerlerinize yönelik ihtirasınızı kaybetmek, yaşama isteğinizi kaybetmektir. Vücudunuz bir makinedir ama aklınız onun sürücüsüdür. Onu, aklınızın sizi götürebileceği yere kadar sürmelisiniz, yolunuzun amacı da başarı olmalıdır. Amacı olmayan insan, yokuş aşağı başıboş inen bir makinedir, karşısına çıkan ilk kayaya çarpıp ilk hendeğe yuvarlanmaya mahkûmdur, aklını gemleyen insansa yerinde çakılmış, yavaş yavaş paslanan bir makinedir. Rotasını bir liderin çizmesine izin veren insan, çekme halatıyla çekilip hurda alanına götürülen bir enkazdır, bir başka insanı kendi amacı haline getiren insansa hiç kimsenin arabasına almaması gereken bir otostopçudur. İşiniz aslında hayatınızın amacıdır, sizi durdurmaya hakkı olduğunu sanan her katilin yanından hızla geçmeniz gerekir, işiniz dışında bulduğunuz her değer, her sadakat veya sevgi, ancak yolculuğunuzu paylaşmayı seçeceğiniz

diğer yolcular olabilir ve onların da kendi güçleriyle aynı yönde ilerliyor olmaları gerekir.

“Gurur, kendinizin en yüksek değer olduğunu anlamaktır ve insanın tüm diğer değerleri gibi onun da hak edilmesi gerekir. Ulaşabileceğiniz başarılar arasında bir tanesi, diğerlerinin tümünü mümkün kılacak şeydir. O da kendi karakterinizi yaratmaktır. Karakteriniz, eylemlerinizi, arzularınızı, duygularınızı hep aklınızın alanı içindedir. İnsan nasıl yaşamını sürdürebilmek için ihtiyaç duyduğu fiziksel değerleri üretmek zorundaysa aynı şekilde hayatını sürdürülmeye değer kılmak için de karakter değerlerini edinmek zorundadır. İnsan nasıl kendini yaratmış bir servetse, aynı şekilde kendini yaratmış bir ruhtur. Yaşamak için kendine değer vermeye ihtiyacı vardır. Ama otomatik değerlere, otomatik bir öz saygıya sahip değildir. Bunları elde edebilmek için ruhunu kendi manevi idealine göre, insan gibi biçimlendirmesi gerekir. Yani oluşturmak üzere doğduğu ama seçerek oluşturabileceği bir rasyonel varlık gibi biçimlendirmesi gerekir. Öz saygının ilk şartı, ruhun o aydınlık bencilliğidir, o bencillik her şeyin en iyisini ister. Bu, maddesel değerler için de ruhsal değerler için de geçerlidir. O ruhun her şeyden çok istediği, kendi manevi mükemmelliğidir, hiçbir şeye kendinden daha yüksek bir değer atfetmez. Öz saygıya ulaşmış olmanın kanıtı da kurbanlık hayvan durumuna düşme karşısında, sizin bilinciniz gibi benzersiz bir değeri, sizin varlığınız gibi eşsiz bir olguyu kör kaçamaklara, başkalarının durağan çürümüşlüğüne feda etmek gibi hain bir küstahlığa karşı ruhunuzun duyduğu tiksinti, ürperti ve isyandır.

“John Galt’ın kim olduğunu anlamaya başlıyor musunuz? Ben sizin, uğrunda savaşmayı göze almadığınız şeyi hak edebilmiş kişiyim. Sizin reddettiğiniz, ihanet ettiğiniz, yozlaştırdığınız ama yine de tam anlamıyla yok edemediğiniz, şu anda suçluluk dolu sırrınız olarak saklamaya çalıştığınız, ömrünüzü her profesyonel yamyamdan özür dilemekle geçirdiğiniz, yüreğinizin derinliklerindeki bir yerde benim şu anda tüm insanlığa açıkça söylediğim

şeyleri söylemeyi hâlâ istediğinizi zihninizin anlamaması için çırpındığınız şeyi hak etmiş olanım: Ben kendi değerimden ve yaşama isteğimden gurur duyuyorum.

“Sizin de paylaştığınız ama kötü diye saklamaya çalıştığınız bu istek, içinizdeki iyilikten artakalmış tek şeydir ama o da insanın hak etmeyi öğrenmesi gereken bir istektir. İnsanın tek ahlaki amacı, kendi mutluluğudur ama ona ancak kendi değerleri aracılığıyla ulaşabilir. Değerler kendi başına amaç değildir, ödül de değildir, kötülüğün ödülüne bir kurban yemi de değildir. Değerlerin ödülü hayattır, hayatın amacı ve ödülü de mutluluktur.

“Vücudunuzun nasıl zevk ve acı olarak iki temel hissi varsa, bunlar onun rahatının veya rahatsızlığının işaretleriye ve temel alternatifler olan hayat ile ölümün barometresi rolü oynuyorsa, bilincinizin de aynı şekilde iki temel duygusu vardır; bunlar neşe ile ıstıraptır ve yine aynı alternatife cevap vermektedir. Duygularınız, hayatınızı güçlendiren ya da tehdit eden tahminlerdir.

Bunlar size toplam kâr ya da zararınızı gösteren hızlı hesap makineleridir. Bir şeyin sizin için iyi ya da kötü olduğunu hissetme konusunda bir seçeneğiniz yoktur ama neyi iyi ya da kötü sayacağınız, neyin size sevinç ya da acı vereceği, neyi sevip neden nefret edeceğiniz, neyi arzulayıp neden korkacağınız, hep sizin değer standardınıza bağlıdır. Duygular yapınızda vardır ama içeriklerini aklınız dikte eder. Duygu kapasiteniz boş bir motordur, değerleriniz de aklınızın oraya doldurduğu yakıttır. Eğer bir çelişkiler karışımını tercih ederseniz motorunuz tıkanır, transmisyonunuz paslanır, sürücü olarak kendi bozduğunuz bir makineyle yolculuğunuz daha ilk harekette sizi mahveder.

“Eğer mantık dışını kendi standart değeriniz, imkânsız olanı kendi iyi eylem kavramınız haline getirirseniz hak etmediğiniz ödüllerin peşine düşer, hak etmediğiniz serveti ya da sevgiyi arzularsanız, sebep sonuç ilişkisinde bir gedik arar, sizin kaprisinize göre A olmaktan çıkacak bir A ararsanız, var olmanın karşısını istiyorum dersiniz, ona da ulaşırsınız. Oraya vardığınız

zaman hayatın bir çaresizlik olduğunu, mutluluğun insan için mümkün olmadığını haykırarak ağlamayın. Siz kendi yakıtınızı kontrol edin. O yakıt sizi varmak istediğiniz yere ulaştırmıştır.

“Mutluluk, duygusal kaprislerin emriyle elde edilemez. Mutluluk sizin körü körüne giriştiğiniz mantık dışı isteklerin tatmin edilmesi değildir. Mutluluk çelişkisiz bir neşedir, içinde ceza ya da suçluluk bulunmayan, değerlerinizin hiçbirleriyle çatışmayan, sizi mahvetmeye yönelmiş olmayan, kendi aklınızdan kaçmayıp o akli sonuna kadar kullanan, gerçeği çarpıtmayıp gerçek değerlere yönelen, bir sarhoşun değil bir üreticinin neşesi olan bir duygu durumudur. Mutluluk ancak rasyonel insan için mümkündür, rasyonel amaçlardan başka hiçbir şey istemeyen, yalnızca rasyonel değerlerin peşinden koşan ve sevincini ancak rasyonel eylemlerde bulabilen insan için mümkündür.

“Ben nasıl hayatımı soygunla ya da sadakayla değil de kendi çabamla destekliyorsam, mutluluğumun da başkalarının mutsuzluğundan ya da bana yapacağı iyilikten değil, kendi başarımdan gelmesini isterim. Nasıl başkalarının zevkini kendi hayatımın amacı haline getirmezssem, kendi zevkimi de başkalarının hayatının amacı olarak düşünmem. Nasıl benim değerlerimde hiçbir tezat, arzularımda hiçbir çelişki yoksa, rasyonel insanlar arasında da hiçbir kurbana, hiçbir çıkar çatışmasına yer yoktur. Bunlar hak edilmemişi istemeyen, başkalarına yamyam açlığıyla bakmayan, asla fedakârlık yapmayan ve hiçbir fedakârlığı kabul etmeyen insanlardır.

“Bu tür insanlar arasındaki ilişkilerin sembolü, insana saygının sembolüyle aynıdır, o da alışveriştir. Yağmayla değil, değerlerle yaşayan bizler, hem maddi hem de manevi anlamda alışveriş edenleriz, tüccarız. Tüccar aldığını hak eden, hak etmediği bir şeyi almayan ve vermeyen kişidir. Tüccar başarısızlıklarına karşılık bir ödeme istemez, kusurları için seilmeyi talep etmez. Bedenini yem olarak, ruhunu da sadaka olarak sunmaz. Emekini nasıl ancak maddi değerler karşılığında değiş tokuş ederse ruhunu

da yani sevgisini, dostluğunu, saygısını da ancak insani değerler karşılığında verir, yalnızca kendi bencil zevki için verir, onu da ancak saygı duyabileceği insanlardan alabilir. Çağlar boyunca dilencileri ve yağmacıları yüceltirken, tüccarlara kara çalmış, onları aşağılamış olan mistik parazitler, aslında bu davranışlarının gizli amacını çok iyi bilmektedir: Tüccar, onların en korktuğu kimliktir, adaletin insanıdır.

“İnsan kardeşlerime karşı ne tür bir ahlaki yükümlülüğüm olduğunu mu soruyorsunuz? Hiç yok... Yalnızca kendime karşı, maddesel amaçlara ve varoluşa karşı bir tek borcum var, o da rasyonelliktir. Benim insanlarla ilişkim, kendimin ve onların yapısının gerektirdiği gibidir: mantık yoluyla. Girmeyi kendi gönüllü seçimleriyle istedikleri ilişkilerden başka türlü ilişkileri onlardan hiçbir şey beklemem. Ben, onların yalnızca akıllarıyla ilişki kurabilirim, bu ilişkiyi kendi çıkarım için kurarım ve benim çıkarlarımın onların çıkarlarıyla örtüşüğünü gördükleri zaman kurarım. Örtüşmediği zaman da hiçbir ilişkiye girmem, o kişilerin kendi yoluna gitmesine izin veririm, ben de kendi yolumdan sapmam. Kazançlarım yalnızca mantık yoluyla ve mantıktan başka hiçbir şeye teslim olmam. Mantığımı teslim etmem, eden insanlarla da iş görmem. Budalalar ile korkaklardan kazanacağım hiçbir şey yoktur. İnsanların günahları, aptallığı, namussuzluğu ya da korkusu sayesinde edineceğim kazançların peşinde koşmam. İnsanların bana sunabileceği tek değer, akıllarının emeğidir. Rasyonel insanla görüş ayrılığına düşersem hakemliği gerçekliğe veririm. Ben haklıysam o öğrenir, o haklıysa ben öğrenirim. Birimiz kazanırız ama ikimiz de kârlı çıkmış oluruz.

“Anlaşmazlığa açık konular hangileri olursa olsun, bir kötülük eylemi vardır ki bu asla anlaşmaya açık olamaz, hiçbir insanın bir başkasına bunu yapmasına izin verilemez, hiçbir insan da bunu onaylayamaz, bağışlayamaz. İnsanlar bir arada yaşama isteğini sürdürdüğü sürece hiç kimse, başkalarına yönelik fiziksel güç kullanımını başlatamaz. Beni duyuyor musunuz, başlatamaz!

“Bir insanın kendisiyle, o kişinin gerçeklik algısı arasına fiziksel yok etme tehdidini sokmak, o insanın sağ kalma hakkını inkâr etmek, felç etmektir. Onu kendi yargıları dışında davranmaya mecbur etmek, görmeden hareket etmeye zorlamaktır. Güç kullanımını başlatan kim olursa olsun ve bunu hangi amaçla yapmış olursa olsun, ölüm alanında faaliyet gösteren bir katildir, cinayet işleyen kişiden daha suçludur çünkü bir insanın yaşama kapasitesini yok etmektedir.

“Şimdi sakın ağzınızı açıp bana, aklınızın sizi, benim aklıma karşı güç kullanma hakkına sahip olduğunuz yolunda ikna ettiğini söylemeye kalkışmayın. Güç ve akıl birbirinin tersi olan kavramlardır; silahın girdiği kapıdan ahlak çıkar. İnsanların mantıksız hayvanlar olduğunu söylediğiniz, onlara öyle davranılması gerektiğini savunduğunuz anda, kendi karakterinizi tanımlamışsınız demektir ve artık mantığın onayına hiçbir hakkınız kalmamış demektir. Çünkü çelişkileri savunan hiç kimse öyle bir hak iddia edemez. Tüm hakların kaynağını, doğruyu yanlış yargılayacak tek aracı, yani akli yok etmeye yönelik hiçbir hak bulunamaz.

“Mantığın yerine silahı, kanıtın yerine terörü, son iddia olarak da ölümü koyarak bir insanı kendi aklından vazgeçip sizin iradenizi kabullenmeye zorlamak, gerçekliğe meydan okuyarak var olmaya çalışmaktır. Gerçekliğin insandan beklediği, kendi rasyonel çıkarlarına göre davranmasıdır. Sizin silahınız ise ondan, o çıkarların tam aksine davranmasını istemektedir. Gerçeklik, kendi mantıksal yargılarına göre davranmayan insanı ölümle tehdit ederken, siz de öyle davrandığı takdirde ölümle tehdit etmekte-siniz. O kişiyi, hayatın gerektirdiği tüm değerlerden vazgeçmek zorunda kalacağı bir dünyaya itmektesiniz, oysa kendi sisteminizin sonu ancak yavaş bir ölüm süreci olabilir çünkü artık yönetici güç ölümdür, öyle bir insan topluluğunda ölüm galip çıkmaktadır.

“Bir haydudun yolcuya, ya malını ya canını, dediği durumu düşünün. Ya da bir politikacının halk karşısına çıkıp, ya çocuklarınızın eğitimi ya da canınız, dediğini düşünün. Her iki

ltimatomun da anlamı aynıdır, ya aklını ya canını anlamına gelmektedir. Oysa bir insan için biri olmadan diğere sahip olmak mümkün değildir.

“Eğerktlğn dereceleri varsa, hangisinin nde geldiğini anlamak zordur: Kendi aklını başkalarına zorla empoze eden zorba mı, yoksa başkalarına kendi aklını yönlendirme hakkı tanıyan ahlaki dejenere mi? İşte bu ahlaki mutlak, tartışmaya aılamaz. Beni mantıktan yoksun bırakmaya kalkışan insanlara mantık koşullarını tanımam. Beni düşünmekten men edeceklerini düşünen komşularla tartışmam. Bir katilin beni öldürme isteğine ahlaki onay sunamam. Biri benimle güç kullanarak iş görmeye kalkışırsa ben de ona güç kullanarak cevap veririm.

“Güç kullanımı ancak bir cevap olarak ve gç kullanmayı başlatan kişiye yönelik olarak geçerlidir. Hayır, onun kötülüğünü paylaşıyor değılim, onun ahlak kavramına kadar alçalıyor da değılim. Ben ona yalnızca setiğı şeyi kullanma yolunu açıyorum: yok etmeyi! Ve bir tek şeyi yok etmeye hakkı vardır, o da kendisidir. Bir değeri ele geçirmek için mi gç kullanıyor? Ben de ancak yok edişi yok etmek için kullanırım. Bir soyguncu, beni öldürerek servet kazanmaya kalkışıyor. Ama ben onu öldürmekle zenginleşemem. Ben hiçbir kötülükten değerk beklemem, kendi değerklerimi de ktlğe teslim etmem.

“Sizi hayatta tutan ve sizin bunun karşılığında ölüm ltimatomları verdiğiniz tüm üreticiler adına, ben şimdi size bizim tek ltimatomumuzu veriyorum: sizin silahlarınıza karşı bizim çalışmalarımız. Birinden birini seçebilirsiniz, ikisine birden sahip olamazsınız. Biz başkalarına karşı güç kullanımını başlatmayız, kendimizi de onların elindeki güce teslim etmeyiz. Eğerk gelecekte yine bir sanayi toplumu olarak yaşamayı istiyorsanız bu ancak bizim ahlaki koşullarımıza göre olacaktır. Bizim koşullarımız ve itici gücümüz, sizinkinin tam tersidir. Siz silah olarak korkuyu kullanıyor, kendi ahlaki kurallarınıza uymayanlara ceza olarak

ölümü reva görüyordunuz. Biz ise kendi kurallarımıza uyanlara ödül olarak yaşamı sunuyoruz.

“Siz, sifıra tapanlar... hayatı yaşamak ile ölümden kaçınmanın aynı şey olmadığını sizler hiçbir zaman keşfedemediniz. Neşe, acının yokluğu değildir, zekâ, aptallığın yokluğu değildir, ışık, karanlığın yokluğu değildir, kişilik de kişiliksizliğin yokluğu değildir. İnşa etmek, yıkımdan uzak durmakla sağlanamaz. Siz artık bana, yani bir üreticiye, ‘Senin üretimini yok etmememiz karşılığında üret ve bizi besle,’ diyemezsiniz. Size tüm kurbanlarınız adına cevap veriyorum: Kendi boşluğunuz içinde yok olup gidin. Varoluş, negatiflerin inkârı değildir. Yokluk ve inkâr, değer değil kötülüktür. Kötülük güçsüzdür, bizden zorla sızdırdığının dışında bir gücü yoktur. Yok olun çünkü bizler, sıfırın hayatı ipotek altına alamayacağını artık öğrendik.

“Siz acıdan kurtulmayı istiyorsunuz. Biz başarının mutluluğunu istiyoruz. Siz cezadan kaçınmak için yaşıyorsunuz. Biz ödülleri hak etmek için yaşıyoruz. Tehditler bizi çalışmaya yöneltmez, korku bizim için tetikleyici olamaz. Biz ölümden kaçınmanın değil, hayatı yaşamamanın peşindeyiz.

“Siz, farklılık kavramını kaybetmiş olanlar, korkunun ve sevincin eşit güçte özendirici olduğunu iddia edenler ve gizliden gizliye, korkuyu kullanmanın daha pratik olduğuna inananlar... Siz, yaşamayı istemeyenler, lanetlediği yaşama ancak ölüm korkusuyla bağlı kalanlar. Şimdi kurduğunuz tuzağa sıkışmış panik içinde koşturuyor, kapattığınız çıkışı arıyor, adını söylemeye cesaret edemediğiniz bir güçten kaçıp, kabullenmediğiniz bir korkuya koşuyorsunuz. Korkunuz ne kadar büyürse sizi kurtaracak tek eylemden o kadar uzaklaşıyorsunuz. Oysa o eylem düşünmektir. Sizin mücadelenizin amacı, benim şimdi size söyleyeceğim şeyi bilmemek, anlamamak, duymamak içindir. Şimdi duyun. Sizin ahlak düzeniniz bir ölüm ahlakı düzenidir.

“Değerlerinizin standardı ölümdür, seçtiğiniz amaç ölümdür, hep koşmayı sürdürmek zorundasınız çünkü sizi yok etmek üzere

salıverilmiş o kovalayıcıdan kurtulmanıza imkân olmadığı gibi, o kovalayıcının kendiniz olduğu gerçeğinden kurtulmanıza da imkân yoktur. Bir kerelik koşmayı kesin, koşacak bir yeriniz yok. Korkunuzu yenip çırılçıplak durun, kendinizi benim gözümle görün, neye ahlak düzeni deme cesaretini gösterdiğinizize bakın.

“Düzeninizin başlangıç noktası lanetleme; amacı, yöntemi ve sonucu da yıkım. Sizin düzeniniz insanı kötü diye lanetlemekle başlıyor ve sonra ondan, yapılamaz dediği şeyi yapmasını bekliyor. Değerlerin ve sevapların ilki olarak, ondan kendi yozlaşmışlığını kanıtsız olarak kabullenmesini istiyor. İşe bir değer standardıyla değil bir kötülük standardıyla başlamasını bekliyor. O kötülük, insanın kendisi oluyor, sonra oradan hareketle, iyiliğin ne olduğunu tanımlaması isteniyor. Yani iyilik, onun olamadığı şey demek oluyor.

“O halde reddedilen bu ihtişamdan ve ıstıraplı ruhtan kimin kârlı çıktığının hiçbir önemi yok. ister anlaşılmasın niyetleri olan mistik bir tanrı olsun, ister oradan geçen yara bere içinde, o yaraları belirsiz bir hak iddia etmesine yol açan biri olsun, önemi yok. İyiliği anlamak ona düşmüyor. Onun görevi pişmanlık dolu yıllar boyunca sürünmek, anlaşılmasın nedenlerle borçlu olduğu her serseri tahsildardan varlığı için özür dilemektir. Değerler konusunda kafasında var olan kavram ise yalnızca sıfırdır...

“Bu canavarca saçmalığın adı İlk Günah’tır. Herhangi bir irade kullanmadan günah sahibi olmak, ahlak kavramına atılmış bir tokat olduğu kadar, kendi içinde de çelişkili bir kavramdır: Seçme imkânının dışında kalan bir şey, ahlakın alanının da dışında demektir. Eğer insan doğuştan kötüyse bunu değiştirecek iradeye, güce de sahip değil demektir. İradesi yoksa iyi de kötü de olamaz; robotlar amordur. İnsanın kendi seçimine açık olmayan bir şeyi günah saymak, ahlak kavramıyla alay etmektir. İnsanın doğasını günah saymak, doğayla alay etmektir. Onu doğmadan önceki bir günahıtan ötürü cezalandırmak, adaletle alay etmektir. Masumiyetin var olmadığı bir konuda onu suçlamak, mantıkla

alay etmektir. Ahlakı, doğayı, adaleti ve mantığı bir tek kavramla yıkmak, eşi zor bulunabilecek bir kötülüktür. Oysa sizin düzeninizin temelinde yatan budur.

“İnsanın doğarken serbest iradeye de kötülük eğilimlerine de sahip olduğunu öne sürüp bu kaçamağa sığınmayın. İçine eğilim yüklenmiş bir özgür irade, hileli zarlarla oyun oynamaya benzer. Kişiyi oyun oynamaya, çaba göstermeye, sorumluluğu yüklenmeye, oyunun parasını ödemeye zorlar ama kararlar her zaman onun kurtulamadığı eğilimden yana çıkacaktır.

Eğer seçim ona ait olsaydı, doğarken öyle bir şeye sahip olmazdı. Eğer bu, kendi seçimi değilse o zaman da iradesi özgür olamaz.

“Öğretmenlerinizin İlk Günah dediği o suçun niteliği nedir? Onların mükemmel saydığı bir ortamdan düşerken insan ne gibi kötülükleri kendine mal etmiştir? Efsaneye göre insan, yasak ağacın meyvesini yemiş, böylelikle bir akla sahip olmuş, mantıklı bir varlık haline gelmiştir. Bu iyi ile kötüyü ayırt etme yeteneğidir. Yani insan, ahlaklı bir varlık haline gelmiştir. Ekmeğini emeğiyle kazanmaya mahkûmdur. Demek ki üretici bir varlık haline gelmiştir. Arzulara sahip olmaya mahkûm edilmiştir. Buradan, cinsel zevk yeteneğini edinmiştir. Kısaca, ona yükledikleri suçlar, mantık, ahlak, yaratıcılık ve zevktir; yani varoluşunun ana değerleridir. İnsanın cennetten düşüşünü anlatırken ona yüklenen suçlar onun kusurları olmadığı gibi, günahları da değildir. Yaptığı yanlışlar değildir. İnsan tabiatının esaslarıdır. Cennet Bahçesi'nde yaşayan o aklı, değerleri, emeği, sevgisi olmayan robot her ne idiye, onun kesinlikle insan olmadığı ortadadır.

“İnsanın düşüşü, yine sizin öğretmenlerinize göre, yaşamak için kendisine gereken değerleri edinmesidir. Bu değerler onların standardına göre günah olur. Kötülüğü insan oluşunda yatıyor, denir. Kötülüğü, yaşıyor olmasında yatıyor, denir.

“Bir de bunun adına merhamet ahlakı, insan sevgisi doktrini diyorlar. Hayır, biz insanın kötü olduğunu söylemiyoruz, diyorlar.

Kötülük yalnızca insana yabancı olan şeyde, onun bedeninde, diyorlar. Yo, biz onu öldürmek istemiyoruz, yalnızca vücudunu kaybetmesini istiyoruz, diyorlar. Acı duymaması için ona yardım ettiklerini söyleyip elleriyle onu bağlı tuttukları işkence aletini gösteriyorlar. İki çarktan oluşan o alet, onu sürekli olarak iki ayrı yöne doğru çekiyor, doktrin çarkı, ruhunu vücudundan ayırmaya çalışıyor.

“Evet, insanı ikiye böldüler, her yarıyı öbür yarıya karşı gelmek üzere konumlandırıdılar. Ona vücudu ile bilincinin ölümcül bir kavgaya tutuşmuş düşmanlar olduğunu öğrettiler. Birbirine ters yaradılıştaki iki hasım; istekleri çelişkili, ihtiyaçları uyuşmaz, birine yarayan ötekine zararlı. Ruhunun doğaüstü bir alana ait olduğunu ama bedeninin, o ruhu bu dünyada hapis tutan bir kafes olduğunu öğrettiler. İyiliğin vücudu yenmek, yıllar süren sabırlı mücadelelerle onu sabote etmek demek olduğunu söyleyip insanı kafesten kaçmaya, mezarın özgürlüğüne kavuşmaya teşvik ettiler. İnsana kendisinin, her ikisi de ölümün sembolü olan iki unsurun oluşturduğu umutsuz bir uyumsuz olduğunu öğrettiler. Ruh olmayan vücut, cesettir; bedeni olmayan ruh da hayalettir... ama onların insan doğası algısında, ceset ile hayalet arasındaki mücadele sürerken, ceset kendine özgü bir kötülükle yüklüdür, hayalet de insanın bildiği her şeyin yok olduğunun, yalnızca bilinmeyenlerin var olabileceğinin bilincindedir.

“Bu doktrinin hangi insani yeteneği görmezden gelmek üzere tasarlandığını görebiliyor musunuz? İnsanın akıydı görmezden gelinen. Ancak onun yok edilmesiyle insanı iki parçaya bölmek mümkün olabilirdi. Mantığını teslim ettiği anda ölçemediği, kontrol edemediği iki canavarın insafına kalmış olacaktı: sorumsuz içgüdülerle hareket eden bir vücut ile mistik vahiylerle hareket eden bir ruh. Bu durumda insan, bir robot ile bir diktafon arasındaki savaşın hırpalanmış kurbanı durumuna düşüyordu.

“Şimdi insan, şu enkazın arasında emekler, etrafı kör gibi yoklayıp yaşayabilmenin yollarını ararken, öğretmenleriniz ona

ahlak düzeninin yardımını sunuyor, çözüm bulamayacağını, dünyada tatmin diye bir şey olmadığını söylüyorlar. Gerçek varoluşun, onun algılayamayacağı yerde olduğunu, gerçek bilincin var olmayı algılayabilmek anlamına geldiğini söylüyor, bunu kavrayamamasını da onun kendi varoluşunun kötü, bilincinin güçsüz olduğunun kanıtı olarak öne sürüyorlar.

“İnsanın ruhu ile bedeni arasındaki ayrılmanın ürünü olarak, ölüm ahlakı öğretmenleriniz de iki türlüdür. Bunlar bedenin mistikleri ile ruhun mistikleridir. Buna maneviyatçılar ile materyalistler denmektedir. Biri varoluşsuz bilinçliliğe, diğeri de bilinçlenmesiz varoluşa inanmaktadır. Her ikisi de aklınızı teslim etmenizi ister. Biri aklınızı onların kendi vahiylerine teslim olmaya çağırırken diğeri de reflekslere teslim olmaya davet eder. Birbirleriyle hasım olduklarını ne kadar haykırsalar, ne kadar düşmanmış gibi görünmeye çalışsalar da aslında ikisinin hem ahlaki kodu hem de nihai amacı birbirine benzemektedir. Materyalistler insanın vücudunun kökleştirilmesi peşindedir, maneviyatçılar da aklını mahvetmeye çalışmaktadır.

“Maneviyatın mistikleri, iyiliğin Tanrı olduğunu söyler, onun da tek tanımı olarak, insanın algılayamayacağı bir varlıktır derler. Bu tanım, insanın bilincini geçersiz kılmakta, varoluş kavramlarını da hiçe indirmektedir. Bedenin mistikleri de iyinin, toplum olduğunu söyler, onu fiziksel biçimi olmayan bir organizma olarak tarif eder, bu üstün varlığın herhangi bir kimsenin içinde olmayıp, genelde sizden başka herkesin içinde olduğunu iddia ederler. Ruhun mistikleri, insan aklının Tanrı'nın iradesine boyun eğmesini ister. Bedenin mistikleriyse insan aklının toplumun iradesine boyun eğmesini ister. Ruh mistiklerine göre insanın değer standardı Tanrı'yı memnun etmektir, Tanrı'nın standartlarıysa insanın anlama gücünün ötesindedir ve iman gereği kabul edilmek zorundadır. Bedenin mistiklerine göre insanın değer standardı toplumu memnun etmektir. Onun standartlarına gelince, onlar insanın yargılama hakkına sahip olmadığı şeylerdir

ve önerme olarak kabul edilmek zorundadır. Her ikisinin bir ağızdan söylediği şey, insanın hayat amacının bir zombiye dönüşmek, bilmediği bir amaca doğru, sorgulamadığı nedenlerle sürüklenmek olduğudur. Ödülü, ruh mistiklerine göre mezardan sonra verilecektir, beden mistiklerine göreyse dünyadayken ama torunlarının torunlarına verilecektir.

“Yine ikisi bir ağızdan, bencilliğin insandaki en büyük kötülük olduğunu söylemektedir, iyilik için insanın kişisel arzularından vazgeçmesi, kendini inkâr etmesi, silmesi, teslim olması gerektiğini ileri sürmektedir. Yani insanın iyiliği, yaşadığı hayattan vazgeçmesinde yatar. İkisi bir ağızdan, ahlakın esasının fedakârlık olduğunu, insanın ulaşabileceği en yüksek değer bu olduğunu haykırır.

“Şu anda sesim kimlere ulaşıyorsa, katil adam olmayıp kurban insan olanlara sesleniyorum. Size aklınızın ölüm yatağından, içinde boğulduğu karanlığın kıyısından sesleniyorum. Eğer içinizde hâlâ o zayıf kıvılcımlara sarılıp mücadele edebilecek güç kalmışsa, eski kimliğinizden biraz bir şey kalmışsa onu şimdi kullanın. Sizi mahveden kelime fedakârlık kelimesidir. Son gücünüzü, o kelimenin anlamını kavramaya harcayın. Hâlâ sağsınız. Bir şansınız var.

“Fedakârlık; değersiz şeyleri değil, değerli şeyleri reddetmektir. İyinin hatırı için kötüyü reddetmeye fedakârlık denmez; kötünün hatırı için iyiyi reddetmektir fedakârlık. Fedakârlık değer verdiğiniz bir şeyi, değer vermediğiniz bir şey için reddetmektir.

“Bir sent verip karşılığında bir dolar alırsanız o fedakârlık değildir, ama doları verip karşılığında sent alırsanız o fedakârlıktır. Yıllarca mücadele ettikten sonra istediğiniz kariyeri elde ederseniz ona fedakârlık denmez ama o kariyerden bir rakip için vazgeçerseniz ona fedakârlık denir. Bir şişe sütünüz varsa ve onu açlıktan ölen çocuğunuza içirirseniz o fedakârlık değildir ama sütü komşunun çocuğuna verir, kendi çocuğunuzun ölmesine göz yumarsanız o fedakârlıktır.

“Bir dosta yardım etmek için para verdiğinizde bu fedakârlık değildir. O parayı değersiz bir yabancıya verirsiniz o fedakârlıktır. Arkadaşınıza gücünüzün yettiği kadar bir para verdiğinizde o fedakârlık değildir. Ama ona kendi rahatınızı bozacak kadar bir para verirsiniz o tür bir ahlak standardına göre bu neredeyse bir sevap sayılmaktadır. Başınıza felaket getirecek kadar bir para verirsiniz işte o tam fedakârlık sayılmaktadır.

“Tüm kişisel arzuları reddeder, hayatınızı sevdiklerinize adarsanız tam bir sevaba erememiş olursunuz çünkü hâlâ kendinize ait bir değeri koruyor sayılırsınız, o değer de sevgidir. Ama hayatınızı rastgele yabancılara adarsanız o müthiş bir sevap sayılır. Hele ki hayatınızı nefret ettiğiniz insanlara hizmet etmeye adarsanız... o varabileceğiniz en büyük sevapları getirir.

“Fedakârlık bir değer teslimi, tam fedakârlıksa tüm değerlerin teslim edilmesidir. Tam bir sevap işlemek istiyorsanız fedakârlığınıza karşılık bir minnet beklemeyeceksiniz. Övgü, sevgi, hayranlık, saygı, hatta iyilik yapmış olmaktan gelen gururu bile reddedeceksiniz... Bunların en hafif bir gölgesi dahi sevabınızı sulandıracaktır. Eğer hayatınızı hiçbir neşenin lekelemesine izin vermezseniz, hiçbir değer peşinde koşmazsanız, hiçbir manevi değere yönelmez, hiçbir kazanç sağlamaya çalışmaz, hiç kâr etmek istemez, hiçbir ödüle özenmezseniz, yani hayatınızı salt sifıra indirerseniz, o zaman ideal ahlaki mükemmelliğe ulaşmış sayılacaksınız.

“Size manevi mükemmelliğin, insanlar için imkânsız bir şey olduğunu söylüyorlar... Standartlar bunlar oldukça gerçekten imkânsız olmak zorundadır. Ona yaşadığınız sürece ulaşamazsınız fakat hayatınızın ve benliğinizin değeri, o ideal sifıra ne kadar yaklaştığınıza göre ölçülmek üzere ayarlanmıştır, o sıfır da ölümdür.

“Ancak ihtirassız bir boşluk olarak, çiğnenip yutulmayı bekleyen bir zerzevat olarak işe başlarsanız reddedecek hiçbir değeriniz, feda edecek hiçbir arzunuz olmasa bile bu, fedakârlık

tacını kazanacağınız anlamına gelmez. İstemediğiniz bir şeyden vazgeçmek fedakârlık değildir. Eğer arzunuz ölmekse, hayatınızı başkaları uğruna feda etmek fedakârlık sayılmaz. Fedakârlık sevabına erişmek için yaşamayı istiyor olmalısınız, yaşamak için yanıp tutuşuyor olmalısınız, bu dünyaya ve dünyanın size verebileceği her şeye tutkun olmalısınız... Arzularınızı sizden uzaklaştıran her bıçağın içinizdeki bükülüşünü hissedecek, sevginizin vücudunuzdan boşalıp gittiğini anbean yaşayacaksınız. Fedakârlık ahlakının size ideal olarak sunduğu yalnızca ölmek değildir, yavaş yavaş işkenceyle ölmektir.

“Bana sakın bunların yalnızca bu dünyadaki hayat için geçerli olduğunu söylemeyin, ben başka bir hayata ilgi duymuyorum. Siz de duymuyorsunuz. Eğer onurunuzun son zerresini kurtarmak istiyorsanız en iyi eylemlerinize fedakârlık adını vermeyin, o terim sizi ahlak dışı kategorisine sokar. Bir anne, kendine şapka alacağı yerde aç çocuğuna yiyecek alırsa bu, fedakârlık değildir. Bu kadının çocuğuna verdiği değer, şapkaya verdiğiinden fazladır. Bu ancak şapkaya daha çok değer veren, çocuğun açlıktan ölmemesini yalnızca görev duygusuyla sağlayan türdeki anne için fedakârlık sayılabilir. Bir insan kendi özgürlüğü için mücadele ederken ölürse bu da fedakârlık değildir. O kişi, köle olarak yaşamaya razı değildir. Bu hareket de ancak köle olarak yaşamaya razı olan kişi için fedakârlık sayılır. Bir insan inançlarını satmayı reddediyorsa yaptığı şey fedakârlık değildir.

“Fedakârlık ancak feda edecek bir şeyi olmayanlar için uygun olabilir. Değerleri de standartları da yargıları da olmayanlar için. Arzuları mantıksız kaprislerden doğan, körü körüne ortaya çıkan ve kolayca vazgeçilen şeylerden oluşanlar için. Ahlaki seviyeye sahip, arzuları rasyonel değerlerden doğan kişiler için fedakârlık, doğrunun yanlışla teslim olması, iyinin kötüye teslim olması demektir.

“Fedakârlık inancı, ahlak dışının ahlakıdır. İnsanlara iyiliklerle ya da değerlerle ilgili kişisel çıkarlarını açıklayamayacağını itiraf

ederek zaten kendi iflasını ilan etmiştir. İnsanların ruhlarının bir yozlaşmışlık lağımı olduğunu, onlara ruhu feda etmenin öğretilmesi gerektiğini savunmaktadır, insanlara iyi olmayı öğretemediğini, onları yalnızca sürekli cezalara mahkûm etmek zorunda kaldığını zaten kendisi itiraf etmektedir.

“Acaba bir uyuşukluk durumunda, ahlak düzeninin sizden feda etmenizi istediği şeyin yalnızca maddesel değerler olduğunu mu düşünüyorsunuz? Peki sizce maddesel değerler nedir? Maddenin kendi başına değeri olamaz, insan ancak insani arzuları tatmin ettiği ölçüde değer kazanır. Madde yalnızca insani değerlerin bir aracıdır, iyiliklerinizin ürettiği maddesel araçları hangi hizmetlere harcamanız istendi? Sizin kötü diye nitelediğiniz şeye mi? Paylaşmadığınız bir ilkeye mi? Saygı duymadığınız bir insana mı? Kendi amacınıza ters bir amacın elde edilmesine mi? Eğer öyle değilse armağanınız, fedakârlık değeri kazanmayacaktır.

“Ahlak düzeniniz size, maddesel dünyayı reddetmenizi, değerlerinizi maddelerden ayırmanızı söylüyor. Değerleri maddesel formda ifade bulmayan bir insanın varlığı da ideallerine bağlı değildir. Eylemleri inançlarına ters düşer, o kişi ufacık bir ikiyüzlü olup çıkar. Ama sizin ahlak düzeninize itaat eden odur, değerlerini maddeden ayırmış olan da odur. Bir kadını sevip başka kadınla yatan adam, bir işçinin yeteneklerine hayran kalıp işe başka işçiyi alan adam, bir davaya inandığını söyleyip parasını başka bir davayı desteklemek üzere bağışlayan adam, zanaatta yüksek standartları benimseyip sonra çabasını eften püften ürünler üretmeye harcayan adam... İşte maddeyi reddedenler bunlardır. Bunlar ruhlarının değerinin maddesel gerçeğe dönüşemeyeceğine inanan insanlardır.

“Şimdi bana, bu adamların reddettiği şeyin ruh olduğunu mu söyleyeceksiniz? Evet, tabii. Biri olmadan öteki olamaz. Hepiniz madde ile bilincin ayrılmaz bir bileşimisiniz. Bilincinizden vazgeçtiğiniz anda hayvanlaşırsınız, bedeninizden vazgeçtiğiniz

anda sahteleşirsiniz. Maddi dünyadan vazgeçen, onu kötülüğe teslim etmiş demektir.

“Zaten sizin ahlak düzeninizin asıl amacı da budur, o kod sizden bu görevi beklemektedir. Zevk almadığınız şeylere kendinizi adayın, hayranlık duymadığınız şeylere hizmet edin, kötü saydığınız şeylere teslim olun, dünyayı başkalarının değerlerine teslim edin, kendi benliğinizi inkâr edin, reddedin, silin. Benliğiniz sizin aklınızdır. Ondan vazgeçtiğiniz anda bir yumak ete dönüşürsünüz, her yamyamın yalayıp yutmasına hazır olursunuz.

“Sizden teslim etmenizi istedikleri şey aklınızdır. Fedakârlık inancını övüp duranlar, mevkileri, niyetleri ne olursa olsun, bunu sizden ister ruhunuz, ister vücudunuz için istiyor olsun, size ister cennette bir hayatı, ister bu dünyada karnınızı doyurmayı vaat etsin, amaç aynıdır. Söze, ‘kişinin, kendi arzularının peşinde koşması bencilliktir, onları başkalarının isteklerine feda etmelisin,’ diye başlayanlar, sonunda da, ‘inançlarına bağlı kalmak bencilliktir, onları da başkalarının inançlarına feda etmen gerek,’ diye bitireceklerdir.

“Şu kadarı doğrudur: En bencil şey, özgür bir aklın kendininkinden yüksek bir otorite, kendi gerçeklik yargılarından daha yüksek bir değer tanımamasıdır. Sizden entelektüel tutarlılığınızı, mantığınızı, doğruluk standardınızı feda etmeniz, en büyük iyiliği en çok sayıda kişinin yararlanması sayan bir fahişe haline gelmeniz isteniyor.

“Eğer bu düzen içinde yolunuzu ararken, ‘İyi nedir?’ sorusuna cevap bulmaya çalışırsanız tek bulabileceğiniz cevap, başkalarının iyiliği olacaktır. İyi, başkaları ne istiyorsa odur, siz onların ne istediğini sanıyorsanız odur ya da onların ne istemesi gerektiğini sanıyorsanız odur. Başkalarının iyiliği sihirli bir formüldür, her şeyi altına çevirir. Herhangi bir eylem için dezenfektan olarak kullanılabilir, hatta bir kıtayı katletmek için bile bundan yararlanılabilir. Sizin değer standardınız, bir amaç değildir, bir eylem değildir, bir ilke değildir, yalnızca bir niyettir. Hiçbir kanıt,

mantığa, başarıya ihtiyacınız yoktur, aslında başkalarının iyiliğini sağlamak zorunda bile değilsiniz. Yalnızca niyetinizin kendi iyiliğiniz değil, başkalarının iyiliği olduğunu bilmeniz yeter, iyyinin tek tanımı olarak olumsuzluğu kullanabilirsiniz: İyi demek, benim için iyi olmayan şey demektir.

“Sizin düsturunuz ebedî, mutlak, objektif ahlaki değerleri savunduğunu iddia edip şartlılığı, izafiliği, sübjektifi reddettiğini söyleyerek övünür. Fakat bu düstur, mutlak dediği noktada şu ahlaki davranışı önerir: Kendin istiyorsan o kötüdür, başkaları istiyorsa o iyidir. Eyleminin niyeti kendi yararına yapma, başkalarının yararına o zaman her şeyi yapabilirsin.

“Bu çift eklemlî, çifte standartlı ahlak sizi ikiye bölerken, insanlığı da iki düşman kampa bölmektedir: Biri sizsiniz, öbürü de geri kalan insanlar. İstemeye, yaşamaya hakkı olmayan, tek dışlanan sizsiniz. Tek hizmetkâr sizsiniz, diğerleri hep efendi. Tek verici sizsiniz, diğerleri hep alıcı, siz ebedî borçlusunuz, ötekiler hep alacaklı. Ve o borç ödemekle bitmez. Onların sizden fedakârlık isteme hakkını sorgulayamazsınız, isteklerini, ihtiyaçlarını sorgulayamazsınız. O hak onlara yine bir olumsuzla verilmiştir; onların, siz olmamasından kaynaklanmaktadır.

“İçinizden soru soranlar çıktığında, düzeniniz size bir teselli ödülüyle bir bubi tuzağı hazırlamıştır. Sizin kendi mutluluğunuz için, denmektedir. Başkalarının mutluluğuna bu yüzden hizmet etmelisin. Mutlu olmanın tek yolu, onu başkalarının mutluluğuna feda etmektir, refahın tek yolu onu başkalarının servetine teslim etmektir, hayatınızı korumanın tek yolu, sizden başka herkesi korumaktır... Eğer bu süreçte mutluluğu bulamıyorsanız o da kendi suçunuzdur, kötü olduğunuzun kanıtıdır. İyi olsaydınız, başkalarına ziyafet verirken mutlu olurdunuz, gururunuzu da onların size fırlattıklarına razı olacak düzeye indirirdiniz.

“Siz, hiçbir özsaygı standardı olmayanlar, suçu kabul ediyor, soru sorma cesaretini göstermiyorsunuz. Ama aslında kabullenilmeyen cevabı biliyorsunuz. Gördüğünüzü görmemiş gibi yapmak,

dünyanızı hangi gizli düzenin yönettiğini bilmezlikten gelmek... Bunu biliyorsunuz. Açık bir ikrar olarak değil, içinizdeki karanlık bir tedirginlik olarak biliyorsunuz, bu arada suçlu suçlu hileler yaparak, adı anılmayacak kadar kötü bir ilkeyi istemeye istemeye uygulayarak geçip gidiyorsunuz.

“Ben kazanılmamış şeyi kabul etmeyen biri olarak, ne değeri ne de suçluluğu hak etmedikçe kabullenmeyen biri olarak, hep kaçındığınız soruyu size sormak için buradayım. Neden kendinizin değil de başkalarının mutluluğuna hizmet etmek ahlaka uygun hareket etmek oluyor? Eğer zevk almak bir değerse, neden başkaları zevk alınca bu, ahlaka uygun oluyor da siz zevk alınca ahlaksızlık oluyor? Eğer pasta yemek bir değerse neden sizin midenizdeyken ahlaksızlık oluyor da başkalarının midesindeyken ahlaklı oluyor? Neden sizin arzunuz kötü de başkalarınınki iyi? Ürettiğiniz bir şeyi muhafaza etmek neden kötü de onu başkalarına vermek iyi? Ayrıca sizin o şeyi saklamanız ahlaksızlıksa, verdiğiniz zaman başkalarının kabul etmesi neden ahlaksızlık olmuyor? Verirken siz bencillikten, kötülükten uzaklaşıyorsunuz da onlar alırken bencil ve kötü olmuyor mı? Sevaba girmek, günahlara hizmet anlamına mı gelir? İyilerin ahlaki amacı, kendilerini kötüler uğruna yok etmek midir?

“Kaçındığınız cevap, o canavarca cevap belli: Hayır, alanlar kötü değil, yeter ki verdiğiniz şeyi hak etmiş olmasınlar. Eğer onu kendileri üretemiyorsa, hak edemiyorsa, karşılığında size bir şey veremiyorsa, o zaman o verdiğiniz kabul etmekle ahlaksız olmuyorlar. Onu alıp zevkini çıkarabilirler, yeter ki bunu almaya hakları olmasın.

“İşte sizin inancınızın gizli çekirdeği bu. Çifte standardınızın öbür yarısı şöyle: kendi çabanızla yaşamak ahlaksızlık olurken başkalarının çabasından geçinmek ahlaklılık oluyor. Kendi ürettiğinizi tüketmek ahlaksızlık ama başkalarının ürettiğini alıp tüketmek ahlaka uygun. Kazanmak ahlaksızlık ama asalaklık ahlaklı. Üreticilerimizin var oluşunu haklı gösteren şey, asalakların

varlığı. Ama asalakların varlığı kendi başına bir amaç. Başarıdan kâr elde eden ahlaksız ama fedakârlıktan kâr elde eden ahlaklı. Kendi mutluluğunuzu yaratmak kötü, başkalarının kanı pahasına keyif sürmek iyi.

“Sizin düsturunuz insanları iki gruba ayırıyor ve onlara zıt kurallarla yaşamalarını emrediyor: Her şeyi arzu edebilenler ile hiçbir şeyi arzu edemeyenler, seçilmişler ile lanetlenmişler, bini-ciler ve taşıyıcılar, yutanlar ve yutulanlar. Sizin kastınızı hangi standart belirliyor? Sizi ahlaki seçkinler arasına sokan anahtar nedir? O anahtar, değersizliktir.

“Değer denilen şey neleri kapsamış olursa olsun, sizin ona sahip olmayışınız, sahip olanlar üzerinde size bazı haklar sağlıyor. Ödüllerden pay alma hakkınız, ihtiyacınızdan kaynaklanıyor. Eğer kendi ihtiyacınızı kendiniz giderebiliyorsanız yeteneğiniz o ihtiyacı tatmin etmenizi yasaklıyor. Ama cevap veremediğiniz bir ihtiyaç, size insanların hayatı üzerinde öncelik hakkı tanıyor.

“Eğer başarılıysanız başaramayan her kişi sizin efendiniz oluyor. Başarısızlığa uğrarsanız başaran her kişi sizin kölenizdir. Başarısızlığınız adil olsun ya da olmasın, istekleriniz rasyonel olsun ya da olmasın, uğradığınız bahtsızlıklar hak edilmiş olsun ya da olmasın, size ödüllerde hak tanıyan şey o bahtsızlıklardır. Acıdır... niteliği ve nedeni ne olursa olsun, birinci derecede mutlak olan şey acıdır, size varoluş üzerinde ipotek hakkı taşıyan odur.

“Eğer acınızı kendi çabanızla giderirseniz size hiçbir ahlaki kredi tanınmaz. Sizin düzeniniz buna bencil bir çıkar gözüyle bakar. Hangi değeri elde etmeye çalışırsanız çalışın, o değer ister servet, ister yiyecek, ister aşk, ister hak olsun, onu kendiniz elde edebiliyorsanız sizin düzeniniz bunu ahlaki bir edinim saymıyor. Hiç kimsenin kaybına yol açmamışsanız söz konusu olan bir sadaka değil bir alışveriştir, bir fedakârlık değil bir ödemedir. Hak edilmişler bencillik alanına giriyor, karşılıklı kârların ticari alanında yer alıyor. Ancak hak edilmemişler ahlaki değiş tokuş sayılıyor; onun da anlamı, bir taraf kazanırken diğerinin

mahvolmasıdır. Değerleriniz için ödül beklemek bencillik ve ahlaksızlık ama talebinizi ahlaklı bir hak haline dönüştüren şey sizin değersizliğiniz.

“İhtiyacı bir talep olarak gören ahlak düzeni, kendine standart olarak boşluğu, yokluğu benimsemiş demektir. Bir yokluğu, bir kusuru ödüllendirmektedir. Zaaflı, yetersizliği, beceriksizliği, acı çekmeyi, hastalığı, felaketi, hatayı, kusuru... yani sıfırı.

“Bu talepleri ödeyecek hesapları kim sağlıyor? Sıfır olmadıkları için lanetlenenler. Onların her biri, ileri sürülen idealden ne kadar uzaksa o kadar katkıda bulunuyor hesaba. Tüm değerler iyiliklerin ürünü olduğuna göre sizin iyi eylemleriniz de cezanıza temel oluşturuyor, buna karşılık kusurlarınız, kazancınızın ölçüsü oluyor. Sizin düzeniniz, rasyonel insanın kendini mantıksızlar uğruna feda etmesini, bağımsızın asalaklara feda edilmesini, dürüstün dürüst olmayana, adil olanın olmayana, üretici insanın hırsız talancılara, tutarlı kişinin kaypaklara, özsaygılı olanın da burnunu çekip duran nevrotiklere feda edilmesini talep ediyor. Çevrenizde gördüklerinizin gaddarlığına mı şaşıyorsunuz? Esas değerlere ulaşmış insan sizin ahlak düzeninizi kabul etmez, düzeni kabul eden de bu değerlere ulaşamaz.

“Fedakârlık ahlakında ilk feda ettiğiniz şey ahlak, ikincisi de özsaygıdır. İhtiyacı bir standart haline getirince her insan hem kurban hem de asalak durumuna düşer. Kurban rolünde, çalışıp çabalayıp başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır, kendisini de tüm ihtiyaçları başkaları tarafından karşılanacak bir asalak durumuna düşürmektedir. Diğer insan kardeşlerine ancak iki utanç verici rolde yaklaşabilir; ya dilenci olacaktır ya da kan emici.

“Cebinde sizinkinden bir dolar eksik parası olan adamdan korkarsınız. O dolarınız onun hakkı sayılır. O adam kendinizi ahlaksız gibi hissetmenize yol açar. Sizden bir dolar fazla parası olandan da nefret edersiniz. O dolar sizin hakkınızdır. Bu adam sizin içinizde, ahlaken kandırılmışlık duygusu uyandırır. Alttaki

adam sizin suçluluk duygunuzun kaynağı, üsttekiyse çaresizliğinizin nedenidir. Neyi teslim edip neyi isteyeceğinizi, neyi verip neyi kapacağınızı, hangi zevklerin sizin hakkınız olduğunu, hangi borçların hâlâ ödenmediğini bilemez duruma düşersiniz. Benimsediğiniz ahlak standardına göre hayatınızın her anında suçlu olmayı kabul etmiş olduğunuz gerçeğini ‘teori’ diye geçiştirme mücadelesi verirsiniz. Yuttuğunuz her lokmaya sizden daha fazla ihtiyaç duyan biri, dünyanın bir yerlerinde mutlaka vardır. Sonunda sorunu kör bir güceniklik duygusu içinde bir kenara kaldırır, ahlaki mükemmelliğin mümkün olmadığına, istenmemesi gerektiğine karar verirsiniz, önünüze çıkanı görmezden gelerek yolunuza devam etmeye, gençlerin gözlerine bakmamaya razı olursunuz. O gözlerde, özsaygının var olabileceği umudu sönmemiştir, sizden de bunu bekliyor gibi bakmaktadırlar. Ruhunuzun içinde artakalmış tek şey suçluluktur, yanınızdan geçerken sizin gözlerinize bakamayan diğer insanlar için de durum aynıdır. Bu ahlak düzeninin dünyada kardeşliği kuramamasının, insanın insana iyi davranmasını sağlayamamasının sebeplerini mi merak ediyorsunuz?

“Sizin düzeninizin savunduğu fedakârlık, gidermeye çalıştığı yozluktan daha yoz. Size fedakârlığınızın amacının sevgi olduğunu söylüyor... yani her insana karşı hissetmeniz gereken sevgi. Manevî değerlerin maddi değerlerden daha yüce olduğunu savunan bu ahlak, vücudunu her erkeğe ayrımsız veren fahişeyi kınayan bu ahlak, sizden herkesi ayrımsız sevmenizi talep ediyor.

“Sebepsiz servet nasıl olamazsa, sebepsiz sevgi de hatta sebepsiz başka türlü duygu da olamaz. Duygu, bir oluşa, bir gerçeğe cevaptır, sizin standartlarınızın dikte ettiği bir değerlendirmedir. Sevmek, değer vermek demektir. Değer ölçmeden değer vermenin mümkün olduğunu, değersiz bulduğunuz sevmenin mümkün olduğunu söyleyen insan, size üretmeden tüketerek zenginleşmenin mümkün olduğunu, kâğıt paranın altın kadar değerli olduğunu söyleyen insanın ta kendisidir.

“Bu kişinin size sebepsiz korku hissettirme peşinde olmadığını da gözden kaçırmayın. Onun türündeki insanlar yönetimi ele geçirince, türlü korku ve terör salma yöntemlerine yönelirler, korku duymanız için yeterince sebep yaratırlar çünkü sizi korkuyla yönetmek isterler. Ama iş sevgiye, duyguların en yücesine geldiğinde, sebepsiz sevgi hissedemiyorsanız sizi ahlaksızlıkla suçlayıp avaz avaz bağırmalarına izin verirsiniz. Bir insan sebepsiz korku hissediyorsa, onu psikiyatriste götürürsünüz ama sevginin anlamını, doğasını ve gururunu koruma konusunda o kadar dikkatli değilsiniz.

“Sevgi, kişinin değerlerinin ifadesidir, kişiliğinizde ve karakterinizde edinebildiğiniz ahlaki niteliklerden ötürü size verilen en büyük ödüldür; kişinin bir başkasının değerleri karşısında duyduğu zevkin duygusal bedelidir. Sizin ahlak düzeniniz, sevginizi değerlerden ayırmanızı, onu her serseriye sunmanızı, hem de değeri karşılığında değil, ihtiyaçları karşılığında sunmanızı istiyor. Bir ödül olarak değil bir sadaka olarak, değerlerine karşılık bir ödeme olarak değil, günahlarına karşılık rakamı yazılmamış bir çek olarak sunmanızı istiyor. Sizin ahlak düzeniniz, sevginin amacının sizi tüm ahlaki bağlardan kurtarıp özgürleştirmek olduğunu söylüyor, sevginin ahlaki yargılamadan azade olduğunu ileri sürüyor, gerçek sevginin bağışlamak olduğunu, her türlü kötülükten daha uzun ömürlü olduğunu, sevgi ne kadar büyükse, aşabildiği ve sevebildiği günahların ve yozlukların da o kadar büyük olabileceğini iddia ediyor. Bir insanı değerleri için sevmek sıradan ve insanidir, diyor size. Ama onu kusurları için sevmek, ilahidir. Sevmeye geçecek kişileri sevmek bencil çıkarlar doğrultusunda hareket etmektir, sevmeye değmeyenleri sevmek ise fedakârlıktır, diyor. Hak etmeyenlere sevginizi vermek sizin borcunuz. Ne kadar az hak ederlerse onlara o kadar çok sevgi borçlusunuz. Bir obje ne kadar iğrençse sizin sevabınız o kadar soylu oluyor. Sevginizi ne kadar ayırsız ve seçimsiz dağıtıyorsanız sevabınız o kadar büyüyor. Sonunda ruhunuzu

bir çöp yığını haline dönüştürebilirseniz, manevi değerlere değer vermekten vazgeçebilirsiniz, o zaman ahlaki mükemmellik düzeyine ulaşmış sayılıyorsunuz.

“İşte fedakârlık ahlakı dediğiniz düzen budur, size sunduğu ikiz idealler de şöyledir: Vücudunuzun yaşamını insan silolarına benzer biçimde yeniden oluşturmanız, ruhunuzun yaşamını çöplük haline dönüştürmeniz.

“Amaçınız zaten buydu, artık ona ulaşmış durumdasınız. Şimdi neden sızlanıyor, insanın yetersizliğinden, insani umutların boşluğundan yakınıyorsunuz? Yıkım peşinde koşmakla zenginleşemediğinizi gördüğünüz için mi? Acıya tapmakla zevke ulaşamadığınızı anladığınız için mi? Ölümü standart değeriniz haline getirerek yaşayamayacağınızı fark ettiğiniz için mi?

“Yaşayabilme yeteneğinizin derecesi, sizin o ahlak düzeninizden ayrıldığınız ölçüdedir. Ama yine de o düzeni vaaz edip duranları, insanlığın dostları saymayı sürdürüyorsunuz. Kendinizi lanetliyor ama onların niyetlerini ve amaçlarını hiç sorgulamıyorsunuz. Şimdi, son fırsatınızla karşı karşıya olduğunuz şu anda, dönüp onlara şöyle bir bakın... Ve eğer yok olmaya karar verecekseniz, bunu da bari düşmanın hayatınıza ne kadar ucuz bir değer biçtiğini bilerek yapın.

“Fedakârlık vaazı veren her iki ekolün mistik takipçileri, yaranıza saldıran mikroplardan farksızdır, o yara da aklınıza güvenmekten korkmanızdır. Onlar size, ellerinde akıldan üstün bir bilgi yolu, mantıktan üstün bir bilinç modeli bulunduğunu söylüyor, sanki onlara gizli tüyoları veren bir evren bürokratıyla ilişkileri varmış gibi. Maneviyat mistikleri, sizlerde bulunmayan fazladan bir duyuya sahip olduklarını ileri sürüyor. Bu özel altıncı duyu, ilk beş duyunuzdan gelen tüm bilgileri inkâr etmekten oluşuyor. Bedenin mistikleriyse herhangi bir duyu dışı algıdan söz etmiyor, yalnızca duyularınızın geçerli olmadığını ileri sürüyor, kendi bilgeliklerinin, müphem bir yöntemle sizin körlüğünüzü algılamak olduğunu söylüyorlar. Her iki grup da sizden bilincinizi

geçersiz kılıp kendinizi onlara teslim etmenizi istiyor. Kendi üstün bilgilerinin kanıtı olarak size, bildiğiniz her şeyin tersini sunuyorlar, varoluşla başa çıkmadaki üstün yeteneklerinin kanıtı olarak da sizi sefalete, kendinizi feda etmeye, açlığa ve yıkıma sürüklediğini gösteriyorlar.

Dünyadaki varlığınızdaki daha üstün bir varoluşun biçimini bulmuş olduklarını iddia ediyorlar. Maneviyat mistikleri buna öteki boyut deyip diğer boyutları inkâr ediyorlar, bedeninin mistikleri ise buna gelecek diyor ve bugünü inkâr ediyorlar. Var olmak, bir kişiliğe sahip olmaktır. Onlar kendi üstün alanlarına hangi kimliği ve kişiliği atfedebiliyor? Sürekli olarak oraya nelerin dâhil olmadığını söyleyip duruyorlar ama aslında nasıl bir şey olduğunu söylemiyorlar. Verdikleri tüm tanımlar olumsuzlukla dolu. Tanrı, insan aklının bilemeyeceği bir varlıktır diyorlar, sonra da bunu bilgi olarak kabul etmenizi istiyorlar. Tanrı, insan değildir; cennet, dünya değildir; ruh vücutsuzdur ve sevap, kârın yokluğudur. Yani A, A değildir, algılar duyulardan kaynaklanmaz, bilgi mantığın yokluğudur. Onların tanımları tanımlama değil, silme sayılır.

“Sıfırın kimlik standardı olduğu bir evreni ancak bir sülüğün metafiziğinde bulabilirsiniz. Sülük kendi doğasını isimlendirme gereğinden kaçınmak isteyecektir... Kendi özel evrenini üzerine kurguladığı maddenin kan olduğunu bilmek istemeyecektir.

“Peki, uğrunda var olan dünyayı feda etmek istedikleri o üstün dünyanın doğası nedir? Maneviyat mistikleri maddeye lanetler yağdırıyor; bedeninin mistikleri de kâr kavramına. Birinci grup insanın dünyayı inkâr ederek fayda sağlamasını isterken, ikinci grup insanın tüm kârı reddederek dünyaya mirasçı olmasını istiyor. Onların madde dışı, kâr dışı dünyaları, süt ve kahve derelerinin aktığı, emredildikçe kayalarından şarapların fışkırdığı, bulutlardan üstlerine pastaların döküldüğü, yalnız ağızlarını açmalarının yeterli olduğu bir dünya. Bugünün materyalist, kâr peşinde koşan dünyasında, insanı bir kilometre uzağa taşıyabilecek demiryolunu kurabilmek büyük bir zekâ, tutarlılık, enerji

ve beceri gerektirmektedir. Onların materyalist olmayan, kâr dışı dünyasındaysa canları istedikçe bir gezegenden ötekine yolculuk yapabileceklerdir. Dürüst biri çıkıp da onlara, ‘Nasıl?’ diye sorarsa gücenmiş gibi davranır, nasıl sözcüğünün banal realistlere göre bir kavram olduğunu, üstün ruhların buna, ‘Bir şekilde’ diye cevap vereceğini söylerler. Maddeyle ve kârla sınırlı olan bir evrende, ödüller düşünceyle kazanılır. Bu tür kısıtlamalardan kurtulmuş bir evrendeyseniz ödüllere istemekle ulaşılabilir.

“İşte onların o derme çatma sırrı da bundan ibarettir. Tüm ezoterik felsefelerinin, tüm diyalektiklerinin ve üstün duygularının, kaçamak bakışlı gözlerinin ve uğuldayan kelimelerinin sırrı budur. Uğrunda uygarlıkları, lisanları, sanayileri, hayatları yıktıkları, kendi gözlerini, kulak zarlarını deldikleri, duyularını sindirip akıllarını boşalttıkları sır budur. Mantığın, aklın, maddenin, varoluşun ve gerçeğin mutlaklarını bu uğurda eritmektedirler. Hepsinin amacı, o plastik sisin üzerine bir tek kutsal mutlak dikmektir: kendi istekleri.

“Kurtulmaya çalıştıkları sınırlama, kimlik kanunudur. Aradıkları özgürlük ise ne kadar patırtı çıkarırlarsa çıkarsınlar, A’nın yine de A olarak kalacağı gerçeğinden kurtulmaktır. Yani ne kadar acıkmış olurlarsa olsunlar, dereler onlara süt getirmeyecek, sular tepenin yamacından yukarı doğru akmayacak ve bundan beklenebilecek yararları sağlamayacak, o suları gökdelenlerin tepesine çıkarmak istiyorlarsa bunu ancak düşünce ve emek sonucu yapabileceklerdir. O sürecin içinde bir santim boyundaki boru bile bir önem taşıırken, onların duygularının hiçbir ehemmiyeti yoktur çünkü duyguları evrendeki bir toz zerresinin bile yerini değiştiremeyeceği gibi, onların yaptığı herhangi bir hareketin niteliğini de değiştiremez.

“Size insanoğlunun duyularını kullandığında gerçeği çarpıtılmamış biçimde göremeyeceğini söyleyenler, aslında kendilerinin bir gerçeği çarpıtılmamış biçimde görmeyi istemediklerini söylemektedir. Olduğu gibi olan şey, aklınızla algıladığınızdır,

mantığı denklemden çekip çıkardığınızda ise canınızın istediğini görebilirsiniz.

“Mantığa karşı geçerli bir itiraz olamaz... Onların inancının bir bölümünü kabul ettiğiniz anda mantığının yapmanıza izin vermediği bir şeyin yanınıza kâr kalmasını istiyorsunuz demektir. Kurtulmaya çalıştığınız şey, servetinizi çalarak elde ettiyseniz, bir sahtekâr olduğunuz ve ne kadar sadaka dağıtıp dualar etseniz de bundan kurtulamayacağınızdır. Eğer geceyi hayat kadınlarıyla yatarak geçirdiyseniz değerli bir koca değilsiniz; ertesi sabah karınıza ne büyük sevgi hissederseniz hissedin, bu gerçek değişmez. Siz bir bütünsünüz, bir kimliksiniz, evrenin içinde dolaşan parçacıkların yapışmaksızın ara sıra rastgele bir araya geldiği, hiçbir sorumluluk yüklenemeyecek bir oluşum değilsiniz. Öylesi ancak bir çocuğun kâbusu olurdu; kişilikler değişir, kalles ile kahraman ikide bir rol değiştirirdi. Ama siz insansınız, bir kimliksiniz. Varsınız.

“Mistik taleplerinizin esas amacının yüce bir hayata kavuşmak olduğunu daha ne kadar iddia ederseniz edin. Kişiliğe karşı isyan, yok oluşu istemektir. Hiçbir şey olmamayı istemek, var olmamayı istemektir.

“Her iki ekolün mistikleri olan öğretmenleriniz, kafalarında sebep sonuç ilişkisini tersine çevirdiği için, varoluşta da aynı şeyi yapmaya çalışmaktadır. Onlar kendi duygularını sebep saymakta, akıllarını da pasif etki durumuna indirmektedir. Duygularını, gerçeği anlamanın amacı saymaktadır. İsteklerini birincil duruma yerleştirmekte, tüm gerçeklerin üzerine konumlandırmaktadır. Dürüst bir adam, arzulayacağı şeyi tanımlamadan onu istemez. ‘Bu şey böyledir, onu bu yüzden istiyorum,’ der. Onlarsa, ‘İstiyorum, o halde öyledir,’ diyorlar.

“Varoluş ve bilinç önermesini hileyle atlatmak istiyorlar. Bilinçlerinin varoluşu algılama aracı değil, onu yaratma aracı olması için çabalıyorlar. Varoluş onların bilincinin nesnesi değil, öznesi olsun istiyorlar. Kendilerine benzer halde yarattıkları o Tanrı

olmak istiyorlar. Evreni boşluğun içinden, rastgele bir güdüyle yaratmış olan Tanrı... Ama gerçekliğe hile işlemez. Elde ettikleri, arzularının tam tersi olmaktadır. Onlar varoluşun üzerinde, tüm kuvvetleri elinde toplayan bir gücü isterken, bilinçlerinin gücünden de olmaktadır. Bilmeyi reddetmekle, kendilerini sürekli bir bilinmezin dehşetine mahkûm etmektedirler.

“Sizi onların inancına doğru çeken o mantık dışı istekler, sizin idol diye taptığınız içinizdeki duygular, sunağına dünyayı kurban ettiğiniz o karanlık, tutarsız ihtiras, Tanrı’nın sesi ya da salgı bezlerinizin emri diye kabul ettiğiniz o güdü, sizin aklınızın cesedinden başka bir şey değildir. Mantığınızla çelişen bir duygu, açıklayamadığınız ve kontrol edemediğiniz bir duygu, aklınıza onarma izni vermediğiniz o bayat şeyin iskeleti olabilir ancak.

“Ne zaman görmeyi, düşünmeyi reddetme kötülüğünü işlediyseniz, ufacık bir isteğinizi mutlak olan gerçeklikten muaf kılmaya çalıştıysanız, ne zaman kendinize, ‘Şu çaldığım bisküvileri ya da Tanrı’nın varlığını mantığın yargısından çıkarayım, bir tek bu kaprisim için mantıksız olayım, ondan sonra başka her şeyde mantıklı olacağım,’ dediyse, bilincinizi çarpıtmış, aklınızı yozlaştırmışsınız demektir. Aklınız o zaman, gizli bir yeraltı dünyasından emir alan, komployla düzenlenmiş bir jüri gibi olur, yargıları kanıtları çarpıtıp kendi dokunamadığı bir mutlağa uydurmaya çalışır. Sonuçta ortaya sansürlü bir gerçeklik çıkar. Bu bölünmüş gerçeklikte, sizin görmek istediğiniz bazı parçalar, görmedikleriniz arasında yüzer durur, onları bir arada tutan da zihnin düşünceden bağımsız kılınmış duygularından gelen mumyalayıcı bir sıvı olur.

“Sizin boğmaya çalıştığınız bağlantılar, sebep sonuç ilişkileridir. Yenmeye çalıştığınız düşman da sebep sonuç kanunudur. Bu kanun mucizelere yer vermez. Sebep sonuç kanunu, kişiliğin eyleme uygulansıdır. Tüm eylemleri kimlikler yapar. Eyleme sebep olan ve onu saptayan da eyleme geçen kişiliklerin doğasıdır. Hiçbir şey kendi doğasıyla çelişkili olamaz. Bir kimlik tarafından

girişilmemiş eylem, sıfır tarafından yapılmış olur, bu da sıfırın bir şeyi kontrol etmesi anlamına gelir. Kimlik olmayan bir şeyin, bir kimliği kontrol altına alması, var olmayanın var olanı yönetmesi olur. İşte sizin öğretmenlerinizin istediği evren budur, sebepsiz eylem doktrininin sebebi budur, mantığa isyan etmelerinin mantığı budur, onların ahlak düzeninin, politikalarının, ekonomilerinin amacı budur. Bu, onların uğrunda mücadele ettikleri idealdir: sıfırın hükümlürlüğü.

“Kimlik kanunu hem pastanızı yiyip hem de onu el değmeden tutmanıza izin vermez. Sebep-sonuç kanunu da pastanız olmadan onu yemenize izin vermez. Ama her iki kanunu aklınızın boşluklarında boğarsanız, o zaman kendi pastanızı bugün, benimkini de yarın yemeye hakkınız olduğunu iddia edebilir, pastaya sahip olmadan önce onu yemek gerektiğini, hatta pişirmeden önce yemek gerektiğini vaaz edebilir, üretimin yolunun tüketmekle başladığını, isteyen herkesin istediği şey üzerinde eşit hakkı olduğunu çünkü hiçbir şeyin hiçbir şeyden kaynaklanmadığını ileri sürebilirsiniz. Maddede sebepsizliğin karşılığı, ruh alanında hak edilmeyendir.

“Sebep sonuç kanununa karşı ne zaman isyan etseniz, amacınız sahte bir istektir, o kanundan kurtulmayı değil, daha kötüsü, onu ters yüz etmeyi amaçlıyorsunuz demektir. Hak edilmemiş bir sevgi istiyorsunuzdur; sanki bir etki olan sevgi, size kişisel değeri, yani sebebi verebilirmiş gibi. Hak edilmemiş hayranlık istiyorsunuzdur; sanki bir etki olan hayranlık, size sebebi, yani değerleri verebilirmiş gibi. Hak edilmemiş bir servet istiyorsunuzdur; sanki bir etki olan servet, size sebebi, yani yeteneği verebilirmiş gibi. Hep aman dilersiniz, adalet değil; sanki bağışlanmak, dileğinizin sebebini silebilirmiş gibi. Çirkin küçük oyunlarınızı sürdürür, öğretmenlerinizin doktrinlerini desteklersiniz, onlar da bu arada çığırından çıkar, bir etki olan harcamanın, bir sebep olan zenginliği yaratabileceğini savunur. Etki olan makinenin, sebep olan zekâyı yaratabileceğini; etki olan cinsel arzunun, sebep olan felsefi değerlerinizi yaratabileceğini savunurlar.

“Bedelini kim öder bu âlemin? Sebepsizce kim sebep yaratır? Farkına varılmaksızın, sessizce silinip yok olmaya mahkûm edilmiş kurbanlar kimlerdir? Sizi rahatsız edebilecek tek etkileri, çektikleri acılarla sizin hiçbir şey yokmuş gibi davranmanızı zorlaştırmak olabilecek o kurbanlar kimlerdir?

“Bizleriz... Biz, akıllı insanlarız.

“Sizin kaçındığınız bütün o değerlere sebep sağlayan biziz, düşünme sürecini yerine getiren biziz. O süreç kimliği tanımlama ve sebep-sonuç bağlarını keşfetme sürecidir. Size bilmesini, konuşmasını, üretmesini, arzu etmesini, sevmesini biz öğrettik. Mantığı terk eden sizler... eğer mantığa bağlı kalan bizler olmasaydık isteklerinize ulaşamaz, hatta neyi isteyeceğinizi bile bulamazdınız. Dikilmemiş giysileri, üretilmemiş otomobili, icat edilmemiş parayı bilip isteyemez, karşılık olarak var olmayan tanrıları, bir şey yaratmamış insanlarca yaşanmamış hayranlıkları, ancak düşünme kapasitesini koruyanlara ait olan sevgiyi, seçmeyi, değer vermeyi öneremezsiniz.

“Balta girmemiş ormandan fırlayan vahşiler gibi bizim New York’umuzun Beşinci Caddesi’ne sıçrayan, sokak ışıkları kalsın ama jeneratörler gitsin diyen sizler! Bizi yok ederken kullandığınız servet bizim servetimiz, bizi lanetlerken kullandığınız değerler bizim değerlerimiz, akıllı inkâr ederken kullandığınız dil bizim dilimiz.

“Manevi mistikleriniz nasıl cenneti dünyaya benzer biçimde yarattı da yalnızca bizim varlığımızı eklemekten kaçtıysa ve size maddesizlikten mucizeyle oluşacak ödüller vadettiye, beden çağdaş mistikleri de bizim varlığımızı unuttu, size maddenin sebepsiz olarak kendi kendini biçimlendirdiği bir cennetle, akılsız kafalarınızın arzulayacağı ödülleri vadetti.

“Yüzyıllar boyunca manevi mistikler varlıklarını bir korunma düzeni sayesinde sürdürdü... O düzen, dünyadaki hayatı dayanılmaz hale getirmek, sonra sizden avuntu ve rahatlama karşılığında para sızdırmak, varoluşu mümkün kılacak tüm değerleri yasaklamak,

sonra sizin suçluluğunuza binerek gitmek, üretimi ve zevki günah ilan etmek, sonra günahkârlardan şantaj parası toplamaktı. Biz, akıldan yana olan insanlar, onların inancının isimsiz kurbanları durumuna düştük. Oysa biz onların manevi kodunu yıkmaya, mantık günahının lanetini taşımaya istekliydik. Onlar dileklerde bulunup dualar ederken biz düşünerek hareket ettik. Ahlaki nedenlerle suçlanıp dışarı itildik. Yaşamak bir suç oldu, biz hayat kaçakçısı sayıldık, bu arada onlar, maddesel açgözlülüğe kaş çatan bir ahlaki şatafat içinde, yok olanların ürettiği ürünleri fedakâr bir iyilikseverlikle saçıp dağıtmaya yöneldi.

“Şimdi artık bizi zincire vurdular, bize günahkâr kimliği bile tanımadılar, bizim var olmadığımızı iddia eden vahşiler bize üretin diye emir verdiler, üretmediğimiz malları onlara sağlamadığımız takdirde, sahip olmadığımız hayatı elimizden alma tehdidi savurdular. Şimdi bizden, demiryollarını çalıştırmayı sürdürmemiz, kıtayı aşan bir trenin uç noktaya tam hangi dakikada varacağını bilmemiz bekleniyor. Çelik fabrikalarını çalıştırmamız, köprülerinizin kablolarında, sizi havada destekleyen uçaklarınızın gövdelerinde bulunan her damla metalin moleküler yapısını bilmemiz bekleniyor... Bu arada sizin o iğrenç küçük mistikleriniz de dünyanın cesedini paylaşma kavgasına tutuşuyor, bir lisan sayılamayacak sesler çıkararak ilke diye bir şey olmadığını, mutlak diye bir şey olmadığını, bilgi diye, akıl diye bir şey olmadığını haykırıp duruyor.

“Ağzından çıkan sihirli sözler sayesinde gerçeği değiştirebileceğine inanan vahşiden de daha aşağı düzeylere indiler. Gerçeği, ağızlarından çıkmayan kelimelerin gücüyle değiştirebileceklerini sandılar. Burada kullandıkları sihirli araç da yine silmektir... Onların varlığını kabul etmediği hiçbir şeyin, o büyüü aşır var olamayacağı inancına sarıldılar.

“Bir yandan çalıntı servetle beslenirken diğer yandan çalıntı kavramlarla akıllarını desteklediler ve dürüstlüğü, çaldığınızı kabullenmemek olduğunu ilan ettiler. Sebepleri inkâr edip etki-

leri yüceltirken, bizim kavramlarımızı kullanıp, o kavramların kökünü ve varlığını inkâr ettiler. Sınai tesisleri inşa etmek yerine devralma yollarını ararlarken, bir yandan da düşünmeyip, insani düşünceyi devralmanın peşine düştüler.

“Bir fabrikayı yönetmek için makinelerin kranklarını çevirmeyi bilmenin yeterli olduğunu savunurken o fabrikayı kimin yarattığı konusunu kafalarından sildiler, kimlikler hiç yokmuş gibi davrandılar, hareketten başka hiçbir şeyin varlığını istemediler, hareketin aslında hareket edecek bir şeyi gerektirdiğinin üstünde durmadılar, kimlik olmadan hareket diye bir kavramın olamayacağını da anlamadılar. Hak edilmemişi tüketme hakkına sahip olduklarını tekrarlayıp dururken, o üretileni kimin üreteceğini pas geçerken, kimlik kanunu diye bir şey olmadığını, değişimden başka hiçbir şeyin var olmadığını söylediler ama değişim için de değişecek bir şeyler olması, o şeylerin bir halden bir başka hale geçmesi gerektiğini pas geçtiler. Kimlik tanımlanmadıkça değişime de olanak yoktur. Nasıl sanayicileri soyuyor, onların değerini inkâr ediyorlarsa, aynı şekilde tüm varoluş üzerinde kontrol gücünü ele geçirmeye çalışıyor ama varoluşun varlığını inkâr ediyorlardı.

“‘Biz hiçbir şey bilmediğimizi biliyoruz,’ diye gıdaklarken, bilme iddiasında bulunduklarını görmezden geldiler. ‘Mutlak diye bir şey yoktur,’ derken, bir mutlak ilan ettiklerini anlamadılar. ‘Var olduğunu ve bilince sahip olduğunu kanıtlayamazsın,’ diye gıdakladılar, kanıt denilen şeyin ön şartlarının var olmak, bilinçli olmak ve karmaşık bir bilgi zincirine sahip olmak olduğunu unuttular. Burada bilinecek bir şeyin varlığının, onu bilecek bir bilincin ve kanıtlanmış ile kanıtlanmamış gibi kavramların arasındaki farkı ayırt edebilen öğrenilmiş bilginin şart olduğunu anlamadılar.

“Konuşmayı öğrenmemiş bir vahşi, varoluşun kanıtlanması gerektiğini ilan ettiğinde, onun var olmama yoluyla kanıtlanmasını bekliyordur. Bilincinizin kanıtlanmasını isterse, sizden

varoluş ve bilinç dışındaki boşluğa adım atmanızı, kendisine her ikisinin kanıtını vermenizi istiyordur... Yani sizden sıfırın bilgisini kazanmanızı, sıfır olmanızı istiyordur.

“Önermenin rastgele bir seçim olduğunu söylüyor ve kendisinin var olduğu aksiyomunu kabul etmeyeceğinde direniyorsa, ağzından çıkan cümleyle onu kabul ettiğini görmezden geliyor, onu reddetmenin tek yolunun ağzını kapatmak, hiçbir teori öne sürmemek ve ölmek olduğunu anlamıyordur.

“Önerme, bilginin dayanağını belirleyen ifadedir, o bilgiyle ilgili daha başka bilgileri de ihtiva eder, tüm bu diğer ifadelerin içinde zaten vardır, konuşan onu belirlemeyi seçse de seçmese de oradadır. Bu öyle bir önermedir ki muhaliflerinin bile onu inkâr etme sürecinde önce onu kabullenmesini gerekli kılarak onları alt eder. Kimlik önermesini kabul etmeyen mağara adamı, onu inkâr etmeye kalkışırken kimlik kavramını ve ondan türeyen kavramları kullanmak zorundadır.

“Dil bilgisinde isim diye bir kavram olduğuna inanmayan bir antropoid, savını ifade etmek için isimsiz, sıfatsız ya da fiilsiz bir dil geliştirmek zorundadır. Duyusal algılamamanın geçerliliğine inanmayan sihirbaz doktor, bunu duyusal algılarla topladığı bilgiler olmadan yapabilir mi? Mantığın varlığını kabullenmek istemeyen bir kafatası avcısı, tezini mantık kullanmadan kanıtlayabilir mi? Gökdelenlerin ellinci kattan sonraki kadarının temele ihtiyacı olmadığını ileri süren bir pigme, bırakın kendi binasının altındaki dayanağı çeksin, sizinkini değil. İnsan aklının özgürlüğünün bir sanayi uygarlığı yaratmak için gerekli olduğunu ama şimdi artık buna ihtiyaç kalmadığını söyleyen yamyama, üniversitede ekonomi kürsüsü verileceğine bir ok başı ile bir ayı postu verilsin.

“Sizi gerisingeri karanlık çağlara götürdüklerini mi düşünüyorsunuz? Onlar sizi tarihin hiç görmediği kadar karanlık bir çağa götürüyorlar. Onların amacı bilim öncesi çağa dönmek değil, konuşma öncesi çağa dönmek. İnsanın aklının, hayatının ve kültürünün bağlı olduğu kavramı elinizden almak istiyorlar,

o da objektif gerçeklik kavramıdır. İnsan bilincinin gelişmesini izleyin, onların inancının amacını hemen görürsünüz.

“Vahşi adam, A'nın A olduğunu, gerçekliğin gerçek olduğunu kavramamış adamdır. Aklını bebek akli düzeyinde durdurmuştur, bilincin ilk duyuşsal algılarını derlemeye başladığı aşamada takılıp kalmıştır, henüz katı cisimleri birbirinden ayırt etmeyi öğrenmemiştir. Dünya ancak bir bebeğin gözüne hareket bulanıklığı gibi görünür ancak bir bebek hareket eden cisimleri göremez. O bebeğin aklının doğduğu gün de ikide bir yanından geçip duran şeyin annesi olduğunu, onun arkasındaki hareketin de perde olduğunu, bunların katı cisimler olduğunu, birinin değişip öteki olamayacağını, ne ise o olduklarını ve var olduklarını kavradığı gündür. Maddelerin iradesi olmadığını anladığı gün, kendinin iradesi olduğunu da anlar. İşte o an, onun insan olarak doğduğu andır. Aynada gördüğünün bir hayal olmadığını, gerçek olduğunu ama kendisi olmadığını, çölde gördüğü serabın da aldatma olmadığını, onu oluşturan havanın ve ışınların gerçek olduğunu ama bunun kent olmadığını, yalnızca kentin yansıması olduğunu, herhangi bir anda kendisinin birtakım duyguların pasif alıcısı olmadığını, duyularının ona bağılamsız, parça parça bilgiler vermeyip, her şeyi birleştirmeyi aklına öğretmesi gerektiğini öğrendiği gün, duyularının onu aldatamayacağını, fiziksel varlıkların sebepsiz harekete geçmeyeceğini, algılama organlarının fiziksel olup kendi iradeleri olmadığını, icat etme ya da çarpıtma gücüne de sahip olmadıklarını, ona verdikleri bilginin mutlak olduğunu ama aklının bunu anlamayı öğrenmesi gerektiğini, aklının doğayı, sebepleri, duyuşsal algılarından gelen her türlü malzemeyi keşfetmesi gerektiğini, algıladığı şeyleri kimliklendirme işini aklının yapacağını anladığı gün... o artık düşünen bir adam olarak, bir bilim adamı olarak doğmuştur.

“O güne ulaşabilen insanlar bizleriz. Siz oraya kısmen ulaşmayı seçenlersiniz. Vahşiler ise oraya hiçbir zaman ulaşamaz.

“Vahşiye göre dünya, anlaşılmaz mucizelerin diyarıdır, cansız maddelere her şey olabilir ama kendisi hiçbir şey yapamaz. Dünyası sadece bilinmeyen değildir, aynı zamanda mantıksız bir kâbustur... Aslında bilinemeyendir. Fiziksel objelerde esrarengiz bir irade bulunduğu inanır ve bunların sebepsiz, önceden bilinmez biçimde hareket ettiğine inanır ama kendini, kontrol edemediği güçlerin elinde çaresiz bir piyon gibi hisseder. Ruhunu, her şeye gücü yeten şeytanların yönettiğini sanır, gerçekliği onların kaypak oyunları olarak nitelendirir, onların, istedikleri an elindeki çorba kâsesini yıłana, karısını böceğe dönüştürebileceğini düşünür. Onun ömründe hiç tanımadığı A'yı onlar her an, her türlü A olmayan şeye dönüştürebilir. Tek bir şey bilmektedir, o da bilmeye teşebbüs etmemesi gerektiğidir. Hiçbir şeye güvenemez, yalnızca dileyebilir, tüm hayatını dilemekle geçirir, o şeytanlardan ona istediklerini öylesine vermelerini ister, verildiğinde bunu onlardan bilir, verilmezse suçu kendinde arar, onlara minneti için de günahları için de kurbanlar sunar, korkular içinde karnı üzerinde sürüklenir, güneşe ve aya, rüzgâra ve yağmura, önüne çıkabilecek olan ve kendini onların sözcüsü olarak tanıtan her zorbaya tapar ve bunların hepsinden korkar. O zorbaya inanması için gerekli olan tek şey, sözlerinin anlaşılmaz, maskesinin korkunç olmasıdır. Dilekte bulunur, yalvarır, sürünür ve ölür, size de bir zamanlar kendisinin var olduğunun kanıtı olarak çarpık çurpuk heykellerini bırakır... Yarı insan yarı hayvan, yarı örümcek, kısacası A olmayan dünyanın simgeleri.

“Onun entelektüel düzeyi, sizin modern öğretmenlerinizin kiyle aynıdır, onların sizi indirgemek istediği düzey de odur.

“Eğer bunu hangi yöntemlerle yapmaya kalkıştıklarını merak ediyorsanız herhangi bir üniversitenin sınıfına girin. Orada profesörlerin çocuklarınıza, insanın hiçbir şeyden emin olamayacağını söylediğini duyacaksınız. İnsan bilincinin hiçbir geçerliliği olmadığını, hiçbir gerçeği, hiçbir varoluş kanununu öğrenemeyeceğini, objektif gerçeği bilmesine imkân olmadığını söyleyeceklerdir. O

zaman o kişinin gerçeklik bilgisinin standardı nedir? ‘Başkaları neye inanıyorsa ona’ diye cevap vereceklerdir. Öğrettikleri hiçbir bilgi yoktur, yalnızca inanç öğretmektedirler. Sizin var olduğunuzda inanmanız bir inanç meselesidir ki bu, bir başkasının sizi öldürmeye hakkı olduğuna inanmasıyla eş değerdedir. Bilimsel önermeler birer inançtır, bir mistiğin vahiylerine olan inancının ötesinde değildir. Elektrik ışığının jeneratörden gelişi bir inançtır, ayın ilk hilal gününde duvara dayanmış merdivenin altında bir tavşan ayağını öpmekle ışık yanacağı da aynı değerde bir inançtır. Gerçek denilen, insanlar neyi istiyorsa odur, ‘insanlar’ sözü de sizden başka herkesi kapsamaktadır. Gerçeklik, insanların gerçek dediği herhangi bir şeydir, objektif gerçekler yoktur, yalnızca insanların rastgele dilekleri vardır... Laboratuvarında, test tüpleri arasında bilgiyi mantığıyla arayan insan, eski moda, batıl inançlı bir budaladır. Gerçek bilim adamı, ortalıkta dolaşıp kamuoyu yoklaması yapandır. Eğer çelik direk üretenlerin bencil açgözlülüğü olmasa onlardan New York kentinin var olmayacağını bile öğrenebilirsiniz çünkü yapılan anketler, kimsenin öyle bir yerin var olacağına inanmadığını göstermektedir.

“Yüzyıllar boyunca maneviyatın mistikleri hep inancın mantıktan üstün olduğunu tekrarlayıp durmuşlar ama mantığın varlığını yine de reddetmeye cesaret edememişlerdir. Onların mirasçısı ve ürünü olan beden mistikleri, geri kalan işi bitirmiş, eskilerin rüyasını gerçekleştirmiştir. Her şeyin inanç olduğunu ilan edip bunu inanca karşı bir isyan olarak nitelemişlerdir; kanıtlanmamış iddialara karşı bir isyan. Hiçbir şeyin kanıtlanamayacağını ileri sürmektedirler. Doğaüstü bilgilere karşı isyan olarak, hiçbir bilgiye ulaşmanın mümkün olmadığını iddia etmektedirler. Bilim düşmanlarına karşı isyan olarak, bilimin batıl inanç olduğunu savunmaktadırlar. Aklın esir alınmasına karşı isyan olarak, akıl diye bir şey olmadığını savunmaktadırlar.

“Eğer algılama gücünüzü teslim ederseniz, standardınızın objektiften kolektife kaydırılmasına izin verir de insanların size

ne düşüneceğinizi söylemesine razı olursanız, inkâr ettiğiniz göz-
lerinizin önünde bir değişimin daha yer aldığını görürsünüz,
öğretmenlerinizin kolektifi yönetmeye başladığını anlarsınız.
Eğer emirlerini dinlemeyip onlara, ‘Siz insanlığın tümü değil-
siniz,’ dersiniz onlar da size, ‘Olmadığımızı nereden biliyorsun?’
diyeceklerdir. ‘Değil mi kardeş? Bu demode fikirleri de nereden
edindin?’

“Eğer amaçlarının bu olduğundan kuşku duyuyorsanız, beden
mistiklerinin size ‘akıl’ diye bir şeyin var olduğunu ne büyük
bir ihtirasla unutturmaya çalıştığına bakın. Tanımlanmamış
kavramları, lastikli anlamları, bitirilmeyen cümleleri hatırlayıp
sizi düşünme kavramından uzaklaştırmaya çabaladıklarına ba-
kın. Size bilincinizin reflekslerden, tepkileriden, güdülerden ve
dürtülerden oluştuğunu söylüyorlar, bu bilgiyi nereden edindik-
lerini açıklamayı reddediyorlar ve bunu söylerken, kendilerinin
yaptığı şeyi de dinlerken sizin yaptığınız şeyi de tanımlamaktan
kaçınıyorlar. Kelimelerin sizi şartlandırma gücü vardır, diyor-
lar, kelimelerde neden sizin boşalmış beyninizi değiştirme gücü
olduğunu tanımlamıyorlar. Kitap okuyan bir öğrenci, onu boş
beyniyle anlayacak. Nörotik birine yardım edecek bir ruh hekimi,
sorunu boş beyinle çözecek. Sanayici... çizin onun üstünü, öyle
biri yok. Fabrika bir doğal kaynaktır. Tıpkı ağaç gibidir, kaya
gibidir, çamur birikintisi gibidir.

“Size üretim sorununun çözüme kavuştuğunu, artık onu
incelemeye ya da onun için kaygılanmaya gerek olmadığını söylü-
yorlar. Sizin ‘reflekslerinizin’ çözmek zorunda olduğu tek sorun,
dağıtım sorunu, diyorlar. Kim çözmüş üretim sorununu? Buna,
insaniyet diye cevap veriyorlar. Çözüm neymiş? Mallar burada.
Nasıl geldiler buraya? Bir şekilde. Hangi sebeple? Hiçbir şeyin
sebebi yoktur.

“Dünyaya gelmiş herkesin, hiç çalışmadan yaşama hakkı
olduğunu söylüyorlar, bunun tersini açıkça gösteren kanunlara
aldırmaksızın, her insanın ‘asgari geçim standardına’ sahip olma

hakkı olduğunu, kendisine yiyeceğini, giyeceğini, barınağını vermek gerektiğini ileri sürüyorlar. Bunun için hiçbir çaba göstermesi gerekmez, bu onun doğal ve doğuştan hakkıdır, diyorlar. Vermek... ama kimden alınarak verilecek? Boşluk! Her insan, dünyada yaratılan teknolojik yararlar da eşit hakka sahiptir, diyorlar. Yaratılan... ama kimin tarafından? Boşluk! Sanayicilerin savunucusu pozuna bürünen korkaklar şimdi ekonomiyi şöyle tarif ediyor: 'İnsanların sınırsız arzularıyla, sınırlı miktarda sunulan mallar arasında bir ayarlama.' Sunulan... ama kimin tarafından? Boşluk! Kendilerine profesör süsü veren entelektüel bıçkınlar, geçmişin düşünürlerine omuz silkiyor, onların teorileri insanın rasyonel bir varlık oluşu gibi pratik olmaktan uzak bir varsayıma dayalıydı, diyorlar. Oysa insan rasyonel olmadığına göre demek ki irrasyonel olarak da yaşayabilmesini sağlayacak bir sistem gerekir, diyorlar. Bunun anlamı da gerçekliğe karşı gelerek yaşamak demek. Bunu kim mümkün kılacak? Boşluk! Yolunu şaşırان her salak, insanlığın üretimini kontrol altına alma planları yayınlıyor. Verdiği istatistikleri kabullenen ve kabullenmeyenler de onun o planı silah zoruyla uygulama hakkını hiç sorgulamıyor. Kime uygulanacak? Boşluk. Sebepsiz gelirlere sahip rastgele kadınlar çıkıp dünyayı geziyor, geri döndüklerinde dünyanın geri halklarının daha yüksek bir yaşam standardı talep ettiğini söylüyorlar. Talep! Kimden? Boşluk.

"Ve balta girmemiş ormandaki köy ile New York kenti arasındaki farka ilişkin soruları oyalamak için de insanın sanayi sürecini ayıplanacak bir biçimde izah ediyorlar... Gökdelenleri, asma köprüleri, elektrik motorlarını, trenleri açıklamak için insan 'alet yapma içgüdüsüne sahip' bir hayvandır, diyorlar.

"Dünyanın nesi var diye merak mı ediyordunuz? Sizler şu anda sebepsizlik ve hak edilmemişlik inancının son perdesini seyre diyorsunuz. Maddenin ya da ruhun mistiklerinden oluşan tüm çeteleriniz, sizi yönetme gücü için birbiriyle kapışmış durumda. Hırılıyorlar, kükrüyorlar, tüm manevi sorunlarınızın çaresinin

sevgi, tüm bedensel sorunlarınızın çaresinin kırbaç olduğunu söylüyorlar... Akli olmamayı kabullenen sizler için! İnsana inekten daha az değer veren bu güruhlar, her hayvan eğitmeninin söyleyebileceği şeylere kulak asmıyor, işkence edilen filin artık işkencecinin emriyle çalışmayacağını, yük taşımayacağını, ilk fırsatta işkenceciyi ezeceğini bilmezlikten geliyor, insanoğlunun hâlâ elektronik tüpleri, süpersonik uçakları, atom parçalayan motorları, gezegenler arası teleskopları üretmeye devam etmesini bekliyorlar. Ödülü önüne atılan bir porsiyon et, özendiricisi de sırtında şaklayan kırbaç olarak.

“Mistiklerin karakterini sakın yanlış anlamayın. Sizin bilincinizi sabote etmek onların çağlardan beri temel amacı olmuştur. Tek arzuları da gücü ele geçirmek, sizi zorla yönetmek olagelmıştır.

“Balta girmemiş ormanlarda gerçekliği iğrenç saçmalıklara çevirip çarpıtan, kurbanlarının aklını duraklatan, yüzyıllar boyunca onları doğaüstü korkusuyla terörize eden sihirbaz doktorların ritüellerinden, Ortaçağ’ın insanları çamur tabanlı kulübelerde tutan, on sekiz saat çalışma karşılığında bulabildikleri çorbayı önlerinden şeytan çalacak diye korkutan doğaüstü doktrinlerine, beyninizin düşünme kapasitesi olmadığı masalını söyleyen, algı gücünüz olmadığına göre o doğaüstü gücün, yani ‘toplumun’ iradesine körü körüne uymanız gerektiğini söyleyen sinsi gülümseyişli profesöre kadar hepsi aynı amaç uğruna aynı performanstan ibarettir: sizi bilincinin geçerliliğini teslim etmiş bir tür hamura çevirmek.

“Ama bu da sizin onayınız olmadan yapılamaz. Eğer yapılmasına izin vererseniz hak etmişsiniz demektir.

“Mistiklerin insan aklının yetersizliği konusundaki gevelmelerini dinleyip de onun bilincinden kuşkulananacağınız yerde kendi bilincinizden kuşku duymaya başladığınızda yarı rasyonel durumunuzun her söze göre tehlikeli şekilde sarsılmasına izin vermiş olursunuz. Sonunda onun üstün görünen güvenine ve bilgisine teslim olmaya karar verebilirsiniz. Buradaki komik

durum hem size hem de ona gülmeyi gerektirir. O mistiğin güveni yalnızca sizin onu onaylamanızdan gelecektir. O mistiğin korktuğu doğaüstü güç, taptığı o bilinmez ruh, çok güçlü saydığı o bilinç, hep sizinkilerdir.

“Mistik dediğiniz, başkalarının aklıyla ilk karşılaştığında kendi aklını teslim etmiş insandır. Çocukluğunun derinliklerinde bir yerde, kendisinin gerçeklik anlayışı başkalarının iddialarıyla çatıştığında, karşıdakilerin keyfî emirleri ve çelişkili talepleri karşısında bu kişi bağımsız kalmaktan öylesine büyük bir korkuya kapılmıştır ki akli yetenekleri rasyonel yeteneğini hemen teslim etmiştir. ‘Biliyorum ki’ sözüyle ‘diyorlar ki’ sözü arasında kalan kavşakta, bu kişi, başkalarının otoritesini seçmiş, anlamak yerine itaat etmeyi, düşünmek yerine inanmayı kabullenmiştir. Doğaüstü korkusu, başkalarının üstünlüğüne inanmakla başlar. Bu kişinin teslim oluşu, anlamayışını saklama yoluna yönelmiştir. Başka herkesin bildiği esrarengiz bir bilgiye sahip olmayan yalnızca kendisiymiş gibi hissetmektedir. Gerçeklik artık başkalarının istediğidir ve bu güç kendisi için ebediyen kapanmıştır.

“O andan başlayarak, düşünmekten korkan bu kişi artık belirsiz duyguların insafına kalmış durumdadır. Tek rehberi duygularıdır, o duygular onun son kalan kişisel kimliğidir, onlara müthiş bir sahiplik duygusuyla sarılır ve elinden hangi düzeyde düşünmek geliyorsa onu da duygularının aslında korku olduğunu kendinden saklamaya yöneltir.

“Bir mistik size, mantıktan daha güçlü bir şeyin varlığını hissediyorum dediği zaman bir şey hissettiği doğrudur ama o hissettiği şey evrenin her şeye gücü yeten süper ruhu değildir, karşısına çıkan herhangi birinin bilincidir çünkü kendisi kendi bilincini çoktan teslim etmiştir. Mistik, başkalarının o her gücü içeren bilincini etkilemeye, hile yapmaya, iltifat etmeye, kandırmaya ve zorlamaya yönelmiştir. Onun gözünde gerçeğin tek anahtarı, ‘onlar’dır. Onların esrarengiz gücünü koşumlayıp kullanamazsa, onların onayını alamazsa var olamayacağını hissetmektedir. On-

lar onun tek algılama yoludur, körü yönlendiren köpek gibidir, yaşayabilmek için onlara tasma takmak zorunda olduğunu hissetmektedir. Başkalarının bilincini kontrol etmek onun tek ihtirası haline gelmiştir. Güç hırsı, terk edilmiş zihinlerin boşluğunda yetişen bir yaban otudur.

“Her diktatör bir mistiktir, her mistik de potansiyel bir diktatördür. Mistik, insanlarla anlaşmaya varmayı değil, onların itaat etmesini ister. Onlardan bilinçlerini kendi emirlerine, isteklerine, kaprislerine teslim etmelerini ister, kendisi de bunun karşılığında kendi bilincini onlara teslim eder. İnsanlarla ilişkilerinde inancı ve gücü kullanır, insanların onayını eğer gerçeklere ve mantığa dayanarak kazanmak zorundaysa istemez. Mantık, onun en korktuğu düşmanıdır, aynı zamanda da onu tehlikeli saymaktadır. Onun gözündeki mantık, kandırmanın bir yoludur, insanlarda mantıktan daha güçlü bir kuvvetin olduğunu hissetmektedir. Güven duygusunu ancak kendi sebepsiz inançlarından ya da uyguladığı zorlamalı boyunduruktan elde edebilir ancak o zaman sahip olmadığı mistik güç üzerinde bir kontrol elde ettiğini hisseder. Arzusu emretmektir, ikna etmek değil. İkna etmek bir bağımsızlık eylemi gerektirir ve objektif gerçeklerin mutlak niteliğine dayanır. Onun aradığı, gerçeğin üzerinde güç sahibi olmak, insanların gerçeği algılayışını etkilemek, aklını etkilemektir. Kendi iradesini varoluş ile bilincin arasına sokacak gücü aramaktadır, insanlar onun emrettiği gerçeği sahiden yaratmaya razı olmaları durumunda bunu gerçekleştirmek mümkünmüş gibi davranmaktadır.

“Mistik nasıl maddenin asalağıysa, nasıl başkalarının yarattığı servete el koyarak yaşıyorsa, nasıl ruhun da asalağıysa ve başkalarının yarattığı fikirleri yağmalıyorsa aynı şekilde kendi çarpık gerçeğini yaratan delinin bile düzeyinde değildir, orada da deliliğin asalağıdır çünkü başkalarının yarattığı çarpıklıkları kullanmaktadır.

“Mistiğin sonsuzluğa, sebepsizliğe, kimliksizliğe duyduğu özlemin ancak tek bir cevabı vardır: ölüm. İfadelenilemeyen hislerinin sebeplerini hangi tür anlaşılmaz gerekçelere atfederse etsin, gerçeği inkâr eden, varoluşu da inkâr etmiş demektir. O andan sonra artık onu güden hisler, insan hayatının tüm değerlerinden nefret etmektir; o değerleri yok eden her kötülüğe de özlem duymaktır. Acı çekmeyi seyretmek mest eder onu. Yoksulluğu, boyun eğmeyi, korkuyu seyretmek de öyle. Bunlar ona bir zafer duygusu verir. Bunları, rasyonel gerçeği alt etmiş olmasının kanıtları sayar. Ama başka bir gerçek de yoktur zaten.

“Kimin refahına hizmet ettiğini iddia ederse etsin, ister Tanrı'ya, ister ‘halk’ dediği o bedeni ruhundan koparılmış kavrama hizmet ettiğini söylesin, doğaüstü boyutta hangi ideali ileri sürerse sürsün... Aslında onun ideali ölümdür, arzusu öldürmektir, tek tatmin yolu işkencedir.

“Mistiklerin inancının tek başarısı yıkımdır. Sizin de bugün ulaştığınız sonucun yine bu olduğu görülmektedir. Ve eğer eylemlerinin getirdiği harap durum onları doktrinlerini sorgulamaya yöneltmiyorsa, eğer hâlâ sevgiden ötürü böyle davranışlarını söylüyor, biriken ceset yığınlarından etkilenmeksizin yollarına devam ediyorlarsa bunun nedeni, ruhlarının aslında sizin onlara kullanma izni verdiğiniz o özürden daha karanlık, daha kötü oluşudur. O özür, amacın aracı mazur göstereceğidir, yani sebep oldukları korkunçlukların aslında çok soylu amaçlar uğruna işlendiği özürdür. Oysa aslında onların varacağı sonuç, bu korkunçluklardan başka bir şey değildir.

“Sizler, kendini mistik bir diktatöre uyumlandırıp onun emirlerine uyabileceğini düşünecek kadar yozlaşmış olanlar... Bilin ki onu memnun etmenin bir yolu yoktur. İtaat ettiğiniz zaman bu sefer emirlerini tersine çevirecektir. İtaati, itaatin hatırı için, yıkımı da yıkımın hatırı için istemektedir. Bir mistiğin isteklerine teslim olarak onu idare edebileceğinizi sanacak kadar saf olanlarınıza söylüyorum, onu caydırmanın bir yolu yoktur. İste-

diği rüşvet sizin hayatınızdır. Ne kadar yavaş ya da hızlı teslim etmeye razı olursanız o kadar yavaş veya hızlı. Onun rüşvetle etkilemeye çalıştığı canavar da kendi beynindeki boşluktur. O boşluk onu öldürmeye yöneltmektedir ki istediği ölümün kendininki olduğunu öğrenmekten kaçabilsin.

“Sizler... bugün dünyada başıboş kalan güçlerin açgözlülük güdümünde, maddesel yağma amacıyla hareket ettiğine inanacak kadar saf ve masum olanlar... Mistiğin yağmalama çabası aslında kendi amaçlarının ne olduğunu kendi zihninden saklamak için bir paravandır. Servet insan hayatıyla ilgilidir, onlar yaşayan canlıları taklit edercesine serveti kapışıyor, kendi kendilerine hayatı istiyormuş gibi numara yapıyorlar. Ama yağma lükslere yönelmeleri, bir keyif almak için değil kaçış ve kurtuluş içindir. Onların istediği sizin servetinizi almak değil, aslında onu sizin kaybetmenizi istiyorlar. Başarılı olmak değil, sizin başarısız olmanızı istiyorlar. Yaşamak istemiyorlar, sizin ölmenizi istiyorlar. İstedikleri hiçbir şey yok, var olmaktan nefret ediyorlar, hiç durmadan koşuyorlar, esas nefret ettiklerinin kendileri olduğunu öğrenmekten kaçmaya çalışıyorlar.

“Sizler, kötülüğün niteliğini hiçbir zaman anlayamamış olanlar, onları ‘yanılgı’ içindeki idealistler’ olarak görenler... İcat ettiğiniz Tanrı affetsin sizi! Kötülüğün esası onlar zaten. Onlar, o hayat karşıtı objeler, dünyayı yiyip yutarak kendi ruhlarının boşluğunu doldurmaya yelteniyorlar. İstedikleri sizin servetiniz değil. Onları aklı karşı bir komplo, kısaca hayata ve insana karşı bir komplo.

“Lideri ve yönü olmayan bir komplo bu. Şu sıra şu ya da bu diyarın acılarından yararlanan o rastgele küçük kabadayılar, yüzyılların barajı yıkıldığında patlayan selin üstüne binebilmiş lağım fareleri. Baraj gölü bir mantık nefreti, yetenek nefreti, başarı nefreti, neşe nefreti gölüydü. Onu yüzyıllardan beri oraya biriktiren, kalbin beyinden üstün olduğunu söylemiş tüm insan karşıtı vaizlerdi.

“Bu komplo, yaşamayı değil, yaşamanın yanlarına kâr kalmasını isteyenlerin komplosu, gerçeğin yalnız bir köşesini kırmak isteyenlerin, ama hisleri nedeniyle, öbür köşeleri kırpanların yanına sürüklenenlerin komplosu. Sıfırı bir değer olarak kovalayanları birbirine bağlayan ve birleştiren halkaların komplosu. Düşünme yeteneği olmayan, öğrencilerinin zihnini sakatlamaktan zevk alan profesör, kendi durağanlığını koruyabilmek için rakiplerinin yeteneğini zincire vurmaktan zevk alan iş adamı, kendine duyduğu nefreti savunabilmek için öz saygısı olan insanları çökertmekten hoşlanan nevrotik, başarıyı yıkmayı seven beceriksiz, büyüklüğü yok etmekten zevk alan sıradanlık, tüm zevkleri yok etmeyi arayan hadımlık... ve onlara entelektüel cephane sağlayan herkes, iyiliğin çökertilmesiyle tüm günahların sevaplara dönüşeceğine dair nutuk atanların tümü dâhil bu komploya. Bunların teorilerinin kökünde yatan şey ölüm, eylemlerinin pratikteki amacı ölüm... ve siz de onların son kurbanlarısiniz.

“Bizler sizin, inancınızla aranızdaki canlı tamponduk. Şimdi artık orada değiliz. Bu nedenle de sizi kendi seçtiğiniz inançların etkilerinden koruyacak hiçbir şey kalmadı. Artık ömrünüz boyunca biriktirdiğiniz borcu ya da sizden önceki kuşaklar boyunca yığılmış açıkları canımızla ödemeye razı değiliz. Zaten ödünç alınmış bir süreyi yaşıyordunuz... Ben bu borcun tahsil edilmesi için çağrı yapan adamım.

“Aklınızdaki boşluklar sayesinde varlığını görmezden gelebildiğiniz kişi benim. Ben ölmesini de yaşamasını da istemediğiniz kişiyim. Yaşamamı istemediniz çünkü fırlatıp attığınız sorumluluğu benim taşıdığımı, hayatlarınızın bana bağlı olduğunu bilmekten korkuyordunuz; ölmemi de istemiyordunuz çünkü aslında bilmek istemediğiniz o gerçeği biliyordunuz.

“On iki yıl önce sizin dünyanızda çalıştığım sıralarda ben bir mucittim. İnsanlık tarihinde en son ortaya çıkmış ve geriye, insan altı çağa kayarken de ilk kaybolacak meslektendim. Mucit,

evrene neden sorusunu soran insandır, o cevap ile kendi aklı arasına hiçbir engelin girmesine de izin vermez.

“Buharın kullanılmasını ya da petrolün kullanılmasını keşfeden insan gibi ben de bir enerji kaynağı keşfettim. Yerkürenin var oluşundan beri burada olan bir kaynaktı ama insanlar onu nasıl kullanacaklarını bilememiş, yalnızca tapınma, korkma ya da kükreyen Tanrı efsaneleri için yararlanma biçiminde kullanmışlardı. Bana ve beni istihdam edenlere servet kazandıracak bir motorun deneysel modelini tamamladım. O motor, enerji kullanan her tesisin etkinliğini yükseltecek, hayatınızı kazanmak için çalışarak geçirdiğiniz her saate daha yüksek verimin armağanını getirecekti.

“Derken bir gece, bir fabrika toplantısında, başarımdan ötürü ölüme mahkûm edildiğimi kulaklarımla duydum. Üç parazit kalkmış, beynimin ve hayatımın kendi malları olduğunu, benim var olma hakkımın şarta bağlı olduğunu, onların arzularını tatmin etmek zorunda olduğumu söylüyordu. Yeteneğimin amacının, daha az yetenekli olanların ihtiyaçlarına hizmet etmek olduğunu söylüyorlardı. Yaşama becerimden ötürü yaşamaya hakkım olmadığını, kendilerinin yaşama hakkının ise beceriksizlikleri nedeniyle şartsız olduğunu söylüyorlardı.

“İşte o zaman dünyada neyin bozuk olduğunu gördüm. İnsanları ve ulusları neyin yok ettiğini, hayat savaşının hangi cephede verilmesi gerektiğini anladım. Düşmanın aslında tersine çevrilmiş bir ahlak anlayışı olduğunu fark ettim. O anlayışın tek gücünün de benim vereceğim onay olduğunu görebildim. Kötülüğün güçsüz olduğunu, mantıksız olduğunu, kör olduğunu, gerçek dışı olduğunu gördüm. Zaferi kazanmak için bir tek silah kullanabilirdi, o silah da iyilerin buna hizmet etmeye istekli oluşuydu. Çevremdeki parazitler nasıl kendilerinin benim aklıma çaresizce bağımlı olduklarını ilan ediyor ve benim de zorlayacak güce sahip olmadıkları bir köleliği gönüllü olarak kabul etmemi bekliyorlarsa, planlarını başarılı kılmak için nasıl benim kendimi

yok etmeme güveniyorlarsa, aynı şekilde dünyanın her yanında ve insanlık tarihinin her döneminde, her türlü biçime girmiş olarak, serseri akrabaların yükünden, kolektivist ülkelerin saçma uygulamalarına kadar hepsinde, iyiler, yetenekliler ve mantıklılar kendi kendini yok etmiştir. Kendi nitelikli kanlarını kötülere aktarmış, kötülerin de kanlarını onlara aktarmasına izin vermiş, böylelikle kötülere sağ kalma şansı tanımış, kendi değerlerine de ölümün güçsüzlüğünü getirmişlerdir. Her değerli insanın yenilgisi sürecinde, sonunda belli bir noktaya varıldığını, o noktada kötülüğün kazanabilmesi için onun kendisinden onay çıkması gerektiğini gördüm. Eğer o bu onayı vermezse, dışarıdan ona yapılabilecek hiçbir kötülüğün başarıya ulaşamayacağını gördüm. Sizin haksızlıklarınıza son vermek için aklımdaki bir tek kelimayı telaffuz etmenin yeterli olduğunu gördüm. Ve o kelimeyi söyledim. ‘Hayır’ dedim.

“Çıktım o fabrikadan. Sizin dünyanızdan çıktım. Kurbanlarınızı uyarmayı, sizinle mücadele etmeleri için gerekli metodu ve silahı onların eline vermeyi kendime iş edindim. Metot, ödülün düşürülmesini reddetmekti. Silah da adaletti.

“Eğer benim terk edip gidişimle neyi kaybettiğinizi, grevcilerim sizin dünyanızdan ayrıldığında nelerden yoksun kaldığınızı bilmek istiyorsanız insanoğlunun keşfetmediği bir boşluğun kıyısında durup kendinize sorun... Düşünmeyi reddedince, size neler yapılması gerektiğini öğretecek kimseyi bulamayınca, nasıl sağ kalabileceğinizi, ne kadar bir süre sağ kalabileceğinizi kendinize sorun. Ya da eğer düşünmeyi seçerseniz, aklınızın ne kadar keşifte bulunabileceğini sorun... Hayatınız boyunca kaç tane bağımsız sonuca vardığınızı, ne kadar bir süreyi başkalarından öğrendiğiniz eylemleri yaparak geçirdiğinizi sorun kendinize... toprağı işleyip kendi yiyeceğinizi elde edebilir miydiniz, sorun. Tekerleği icat edebilir miydiniz, bir levye yapabilir miydiniz, bir endüksiyon sistemi, bir jeneratör, bir elektronik tüp yapabilir miydiniz... Sonra da yetenekli insanlar sizin emeğinizin meyvelerini yiyerek yaşa-

yan, sizin ürettiğiniz serveti elinizden alan sömürücüler miymiş, kendinize sorun... Onları köleleştirecek güce sahip olduğunuza inanacak cesaretiniz var mıymış, sorun. Kadınlarınız dönsünler de balta girmemiş ormandaki kırıışık yüzlü, göğüsleri sarkmış kadınlara bir baksınlar, o kadınları yüzyıllar boyunca bir çanakta yiyeceği döve döve ezerken görsünler... Ve kendilerine bir sorsunlar, bakalım 'alet yapma içgüdülerini' onlara buzdolaplarını, çamaşır makinelerini, elektrik süpürgelerini sağlayabilecek miymiş ve eğer sağlayamayacaksa bütün bunları 'içgüdü kullanmayarak' sağlayanları yok etmeye istekliler mi?

"Fikirleri yaratan şeyin insanların üretimi olduğuna, makinenin insan düşüncesinin ürünü olmayıp insan düşüncesini yaratan mistik bir güç olduğuna dair bir şeyler geveleyip duran siz vahşiler, çevrenize bir bakın. Sanayi çağını keşfetmiş değilsiniz, siz sadece barbarlık çağlarının ahlakına sarılıyorsunuz. Kölelerin kas gücünü kullanarak ancak sefil bir insan yaşamının sağlanabildiği çağların ahlakına sığınıyorsunuz. Her mistik, kendisini çok korktuğu maddi gerçeklikten koruyabilmek için kölelerinin olmasını dilemiştir. Ama siz, iğrenç küçük soy meraklıları, çevrenizdeki gökdelenlere, fabrika bacalarına kör gibi bakıyor, maddesel üreticiler olan fizikçi, mucit, sanayici gibi insanları köleleştirmenin hayallerini kuruyorsunuz. Üretim kaynaklarının kamu mülkiyetine geçmesini istemekle, aklın kamu mülkiyetine geçmesini sağlamaya çalışıyorsunuz. Grevcilerime, sizin hak ettiğiniz tek cevabın ne olduğunu öğrettim. O cevap, 'Gücün yetiyorsa gel de al,' cevabıdır.

"Cansız maddenin gücünü kontrol altına alma imkânına sahip olmadığınızı ilan ediyorsunuz, sonra kalkıp çapına erişemeyeceğiniz başarıları gerçekleştiren insanların aklını kontrol altına almaya çalışıyorsunuz. Bizsiz yaşayamayacağınızı söylüyor ama sağ kalmamızın koşullarını bize dikte etmeye çalışıyorsunuz. Bize ihtiyacınız olduğunu söylüyor, sonra da bizi güç kullanarak yönetme hakkına sahip olduğunuz küstahlığına sığınıyorsunuz.

Sizin ödünüzü koparan o fiziksel doğadan hiç korkmayan bizlerin, laf cambazlığıyla sizi kandırıp oyunuzu almış her sersemin emir vermesi karşısında sineceğimizi sanıyorsunuz.

“Sizin önerdiğiniz sosyal düzenin ana hatları şöyle: Kendi hayatınızı yönetmeyi beceremiyorsunuz ama başkalarının hayatını yönetebilirsiniz. Özgürlük ortamında yaşayamazsınız ama her gücü elinde toplamış bir yönetici olabilirsiniz. Kendi aklınızı kullanarak hayatınızı kazanamazsınız ama politikacıları değerlendiren onlara oy verebilirsiniz. Hiç incelemediğiniz bilimleri, hiç tanımadığınız başarıları, odacısı bile olamayacağınızı itiraf ettiğiniz dev sanayileri yönetecek görevlere onları atayabilirsiniz.

“Sıfıra tapan kültünüzün bu idolü, bu güçsüzlük sembolü, bu bağımlılık timsali, sizin değer standartlarınızın imajıdır ve ruhunuzu ona bakarak biçimlendirmeye çalışmaktasınız. Herhangi bir yozlaşmışlık karşısında, ‘İnsanlık hali!’ diye çığlıklar atıyor, bu korkunç alçalmayla insanı zayıf, ahmak, sümsük, kötü, yalancı, başarısız, korkak, sahtekâr diye nitelendiriyor, kahramanın, düşünenin, üretenin, mucidin, güçlünün, hedefi olanın, dürüstün oluşturduğu insan ırkından dışarı sürüyorsunuz... Sanki hissetmek insanlıkmış ama düşünmek değilmiş gibi, başarısız olmak insanlıkmış ama başarmak değilmiş gibi, sahtekârlık insanlıkmış ama dürüstlük değilmiş gibi... Sanki ölümün tarafı insana uyarmış ama yaşamın alanı uyamazmış gibi.

“Onurumuzu elimizden alıp sonra da servetimizi kapabilmek için bizi her zaman, ahlaki saygıyı hiç hak etmeyen köleler olarak gördünüz. Kâr amacı gütmediğini iddia eden her girişimi överek göklere çıkardınız, o girişimi mümkün kılan kârları sağlamış adamları hep lanetlediniz. Para ödemeyenlere hizmet götüren her projeyi kamu yararına diye nitelediniz, parayı ödeyenlere götürülen hizmetleri hiç kamu yararına saymadınız. ‘Kamu yararı’ dediğiniz şey hep sadaka olarak verilen şeyler oldu; ticaret yapmak halka zarar vermek sayıldı.

Kamu yararı, hak etmemişlerin yararı anlamına geldi, hak edenlerin bir refah düzeyine sahip olması kınandı. Sizin gözünüzde kamu, hiçbir değer yaratmamış, hiçbir başarı göstermemiş olanlar demek. Böylece bir şey yaratanlar, size sağ kalmanız için gerekli olan malları sağlayanlar, hemen kamu kavramının dışına atıldı, hatta insan neslinden bile kovuldu.

“Kurbanlarınızın hayır demesi tüm planınızın çökmesi için yeterliyken bu çelişkiler yumağını yutturabileceğinizi sanmanız, bunu ideal toplum olarak planlamanız, acaba hangi zihinsel boşluk yüzünden ortaya çıktı? Küstah bir dilencinin, yaralarını sergileyerek, kendinden daha nitelikli kişilerden tehdit zoruyla dilenmesine izin veren nedir? Siz de tıpkı o dilenci gibi, bizim acıma duygumuza güvendiğinizi söylüyorsunuz fakat gizli umudunuz aslında bizim suçluluk duygumuza güvenebileceğinizi size öğreten o ahlak düzeniniz oluyor. Sizin günahlarınız, yaralarınız ve başarısızlıklarınız karşısında bizim kendi değerlerimizden suçluluk duymamızı bekliyorsunuz. Varoluş yolunda başarılı olmaktan, lanetlediğiniz hayatın zevkini çıkarmaktan suçluluk duymamızı bekliyor ama yine de sizin yaşamanıza yardım etmemiz için bize yalvarıyorsunuz.

“John Galt’ın kim olduğunu bilmek mi istiyordunuz? Ben yeteneğini suç olarak görmeyi reddeden ilk insanım. Değerlerim için kefareti ödemeyi, onları yok edilmemde araç olarak kullanırmayı reddeden ilk insanım. Birilerini sağ tutma imtiyazı uğruna kendimi tüketmemi isteyenlerin elinde kurban edilmeyen ilk insanım. Onlara ihtiyaç duymadığımı dile getiren ilk kişiyim. Benimle alışveriş düzeyinde ilişki kurmayı öğrenecekleri güne kadar, değere karşı değer ödemeyi öğrenecekleri güne kadar, bensiz yaşamak zorundalar, ben de onlarsız yaşarım. İhtiyaç kiminmiş, yetenek kiminmiş, öğrenmelerini sağlarım. Eğer standart olan, insanın sağ kalmasıysa o sağ kalışa giden yolun hangisi olduğunu anlamalarını sağlarım.

“Tarih boyunca hep sessiz çekimserlikle yapılan şeyi, ben planlayarak yaptım. Greve giden akıllı insanlar her zaman olmuştur. Bunu ya itirazlarını ya da çaresizliklerini göstermek için yapmışlardı. Ancak bu eylemlerinin anlamını hiçbir zaman bilememişlerdi. Sosyal yaşamdan çekilip düşüncelerine gömülen ama düşüncelerini kimseyle paylaşmayan insan, yıllarını bir köşede beden işleri yaparak geçirirken aklındaki ateşi saklayan, onu hiçbir zaman biçimlendirmeyen, ifade etmeyen, gerçekleştirmeyen, onu nefret ettiği dünyaya sunmayı reddeden insan, tiksinererek vazgeçen, başlamadan pes eden, teslim olmaktansa vazgeçen, kapasitesinin pek azıyla iş gören, bulamadığı idealin özlemiyle kavru lan insan... hep grevdeydi. Mantıksızlığa karşı sizin dünyanıza, sizin değerlerinize karşı grevdeydi hepsi. Ama kendi değerlerini bilmiyorlardı, o yüzden öğrenmeye de kalkışmadılar. Umutsuz güceniklikleri içinde, haklılıklarının hak olduğunu bilmeksizin, gerçekliğin gücünü, akıllarının özendiricilerini size teslim ettiler. İsyanlarının hedefini anlamamış asiler olarak, aşklarını tanıyamamış âşıklar olarak boş yere silinip gittiler.

“Sizin Karanlık Çağ diye bildiğiniz o kötü dönemler aslında greve giden zekânın çağıydı. Yetenekli insanlar yer altına girmiş, gizli gizli çalışmış, sonra da akıllarının ürünleriyle birlikte ölüp gitmişti. İnsanoğlunun sağ kalmasını ancak kendini feda eden en cesur birkaç kişi sağlamıştı. Mistiklerin yönetiminde geçen her çağ, duraklama çağıdır, ihtiyaçlar çağıdır, insanların çoğu varoluşa karşı grevdedir, kendilerini sağ tutabilecek değerlerin çok çok altında bir ücrete çalışmışlardır, yöneticilere yağmalayabilecekleri şeyler olarak ancak çerçöp bırakmışlardır. Düşünmeyi reddetmiş, girişimde bulunmayı, üretmeyi reddetmişlerdir çünkü kârlarının son tahsildarı olan, doğruya yanlışa karar verecek otoritenin, mantıktan üstün ve eli sopalı bir ilahî güç olarak onay almış yaldızlı bir dejenereden başka bir şey olmadığını görmüşlerdir. İnsanlık tarihinin yolu, ikide bir akıl boşluklarıyla gölgelenen, inancın ve kaba gücün aşındırdığı çorak mesafelerden oluşmakta,

yalnızca arada sırada kısa süreli güneş ışınları parıldamaktadır. O kısa süre içinde, akıl sahibi insanların açığa çıkan enerjisi sizi şaşırtan harikalar yaratmakta, hayranlığınızı uyandırmakta ama sonrasında hemen sönüp karanlıklara gömülmektedir.

“Ama bu sefer o enerji sönmeyecek. Mistiklerin oyunu artık bitmiştir. Kendi gerçekdışı dünyanızın içinde, kendi gerçek dışı koşullarınız tarafından yok edilip gideceksiniz. Biz, akıl sahibi insanlar, sağ kalacağız.

“Daha önce sizi hiç terk etmemiş kurbanları greve çağırdım. Sahip olmadıkları silahı ellerine verdim. O silah, kendi manevi değerleridir. Onlara dünyanın bizim olduğunu, yaşama ahlakı diye nitelendirilmesi gereken düzenimiz nedeniyle onu ne zaman istersek devralabileceğimizi öğrettim. Onlar, insanlığın kısacık yaz mevsimi sırasında tüm harikaları üretmiş olanlar, sanayiciler, maddeyi fethedenler, aslında kendi haklarının niteliğini henüz keşfetmemişti. Gücün kendi ellerinde olduğunu biliyorlardı. Ben onlara, şeref de ellerinde olduğunu öğrettim.

“Sizler, bizi doğaüstü şeyler deneyimlediğini iddia eden her mistikten aşağıda sayanlar, yağmalanmış bozuk paraları akbabalar gibi kapışırken servet yaratanlardan çok falcılara değer verenler, iş adamlarını ayıplarken her sahtekâr sanatçı özentisini alkışlayanlar... Sizin standartlarınızın kökü, ilkel bataklıklardan, ölüm kültüründen gelen o mistik, zehirli havadır... İş adamını, sizi sağ tutuyor diye ahlak dışı saymaktadır. Bedenin kaba isteklerinin üzerine yükselmek istediğinizi söylüyorsunuz, yalnızca fiziksel ihtiyaçlara cevap vermek istemiyoruz, diyorsunuz... Fiziksel ihtiyaçların kısılcasına sıkışmış olan kimdir? Şafaktan guruba kadar bir tas pirinç uğruna kara sabanı süren Hindu mu, yoksa traktörüne binip çalışan Amerikalı mı? Fiziksel gerçeği fethetmiş olan kimdir? Çivili yatakta mı, yoksa yaylı şiltede yatan mı? İnsan ruhunun maddeye galebe çaldığının gerçek anıtı hangisidir? Ganj Nehri kıyılarının mikrop yuvası kulübeleri mi, yoksa New York'un Atlas Okyanusu kıyısındaki kent silüetleri mi?

“Bu soruların cevaplarını öğrenmediğiniz sürece, insanın başarıları karşısında saygı duruşuna geçmeyi öğrenmediğiniz sürece, çok sevdiğimiz ve lanetlemenize izin vermeyeceğimiz bu dünyada fazla uzun süre kalamazsınız. Sinsi yollara yönelip ömrünüzün geri kalanını sürdüremezsiniz. Ben tarihin doğal akış süresini kısalttım, başkalarının sırtına yüklemek niyetinde olduğunuz bedelin keşfedilmesini sağladım. Artık ölüme tapanlara hak etmedikleri şeyleri sağlayacak şey sizin son sağ kalma gücünüz olacak, o da yolda tükenecektir. Hain bir gerçeğin sizi yendiğini söyleyerek kendinizi avutmaya kalkmayın, sizi yenen kendi kaçınmalarınızdı. Soylu bir ideal uğruna ölüyormuş numarası yapmaya da kalkmayın çünkü insandan nefret edenlere yem olup gidiyorsunuz.

“Ama hâlâ gururundan geriye bir şeyler kalmış olanlara, hayatı sevenlere, bir seçim yapma fırsatı daha tanıyorum. Hiçbir zaman inanmadığınız ve uygulamadığınız bir ahlak düzeni uğruna yok olmayı isteyip istemediğinize karar verin. Kendinizi yok etmenin eşiğinde bir an durun, kendi değerlerinizi, kendi hayatınızı bir inceleyin. Servetinizin envanterini çıkarmayı bilen insanlar olarak, bir de aklınızın envanterini çıkarın.

“Bu ahlaka uymak istemediğinizi, kendinizi yok etmek gibi bir arzunuz olmadığını, bu ahlak düzeninden ürktüğünüzü ve nefret ettiğinizi çocukluğunuzdan beri suçluluk dolu bir sır olarak saklıyordunuz. Başkalarının ‘biz hissediyoruz’ dedikleri o ahlaki içgüdülerin sizde hiç bulunmadığını kendinize bile itiraf etmekten çekiniyordunuz. Fedakâr sevgiyi, başkalarına hizmet aşkını ne kadar az hissediyorsanız o kadar yüksek sesle haykırıyor, benliğinizi görmesinler diye onu vücudunuzun dolabında kilitli bir iskelet olarak keşfedilmesinden korkarak sesinizi giderek yükseltiyordunuz. Aldattığınız ve sizi aldatan kişiler de dinliyor, yüksek sesle onaylıyor, kendi içlerinde de aynı sırrın var olduğunu sizden saklamaya çalışıyorlardı. Varoluş sizin aranızda dev bir roldü. Birbirinize yaptığınız bir gösteriydi. Her biriniz

tek suçlu manyağın kendisi olduğunu sanıyor ancak başkalarının bilebildiği ahlaki otoriteyi tanımış gibi yapıyor, var olmayan gerçekliği kabullenmiş rolü oynuyor, hiç kimse bu fasit daireyi kırma cesaretini gösteremiyordu.

“Uygulanamaz nitelikteki inancınızla ne türden şeref yoksunu bir uzlaşmaya girmiş olursanız olun, hâlâ sürdürmeyi başardığınız ne türlü bir sefil denge, yarı kiniklik yarı batıl inanç var olursa olsun, kökte yatan ölümcül paradoks hâlâ yerli yerinde duruyor ve size, ahlaki olan ile pratik olanın birbirinin tersi olduğunu anlatıyor.

“Çocukluğunuzdan beri hiçbir zaman tam olarak ne olduğunu anlamaya cesaret edemediğiniz bir seçimden korkup kaçırıyorsunuz: Eğer pratik olan, yani var olmak için uygulamanız gereken, iyi sonuç veren, başarılı olan, amacınıza ulaşmanızı sağlayan, size yiyecek sağlayan, sevinç getiren, sizi kârlı çıkaran her şey kötüyse... ve iyi olanlar, ahlaki olanlar da yalnızca pratik olmayanlar, başarısız olanlar, yıkanlar, çaresizlik getirenler, size zarar verenler, kayıp ve acı verenlerse... o zaman seçiminiz ya ahlaklı olmak ya da yaşamak manasına gelecektir.

“O canavarca doktrinin tek sonucu, ahlakı hayattan silmek olmuştur. Siz, ahlak kurallarının yaşamakla hiçbir ilgisi olmadığına inanarak büyüdünüz. Ahlakın hayat üzerindeki tek etkisinin belki bir engel, bir tehdit oluşturmak olduğunu sandınız. İnsanın varoluşunun ahlak dışı bir ormandan gelip gerçekleştiğine, orada her şeye izin verildiğine, her şeyin sonuç verdiğine inandınız. Donmuş zihinlere inen o çarpıtıcı sis içinde, inancınızın lanetlediği kötülüklerin aslında yaşayabilmek için gerekli olan değerler olduğunu gözden kaçırdınız. Varoluşun pratik çarelerini siz kötülüklerin ta kendisi sandınız. Uygulanamayacak iyiliğin, kendini feda etmek olacağını unutup öz saygının uygulanmaz olduğunu kabullendiniz. Üretimin kötülük olduğuna inanıp soygunu pratik saydınız.

“Haritalanmamış bir ahlaksızlık çölünde, her esen rüzgâra göre sallanan çaresiz bir dal gibisiniz; ne tam kötü olmaya razısınız ne de yaşamayı seçebiliyorsunuz. Kendinize karşı dürüst olduğunuz anlarda kendinizi enayi yerine konmuş gibi hissediyor, bir güceniklik duyuyorsunuz. Hile yaptığınızda korkuyor, utanıyorsunuz. Mutlu olduğunuz zamanlarda neşenizi bozan bir suçluluk duygusu var. Acı çekerken acının en doğal durum olduğunu sanmak, ıstırabınızı daha da çok artırıyor. Hayranlık duyduğunuz adamlara acıyor, onların başarısızlığa mahkûm olduğuna inanıyorsunuz. Nefret ettiğiniz adamlara imreniyor, onları varoluşun ustaları olarak görüyorsunuz. Bir sahtekârla karşılaşınca kendinizi silahlarınız elinizden alınmış gibi hissediyor, kötülüğün nasılsa kazanacağına inanıyorsunuz çünkü ahlak nasılsa güçsüz, nasılsa pratik değil.

“Sizin gözünüzde ahlaki davranış görev, sıkıntı, ceza ve acıdan oluşmuş bir gereksizlik; geçmişinizin ilk öğretmeni ile bugünün ilk vergi tahsildarı arasında bir melez; çorak arazide kendi başına duran, sopasını sallayıp sizin zevklerinizi kovalamaya, kaçırmaya çalışan bir korkuluk... Üstelik zevk de sizin gözünüzde sıvılar içinde boğulmuş bir beyin, akılsız bir yosma, parasını at yarışına yatıran ahmak bir yaratık demek çünkü zevk hiçbir zaman ahlaki olamayacağına göre ancak bunlardan oluşabilir.

“Gerçek inancınızı tanımlarsanız orada üçlü bir lanetleme bulursunuz... Kendinize, hayatınıza, değerlerinize dönük bir lanetleme. Sonunda vardığınız tiksindirici sonuç, ahlakın kaçamayacağınız bir kötülük olduğundan başka bir şey olamaz.

“Neden gurursuz yaşadığınızı, tutkusuz sevdiğinizi, direnmeden öldüğünüzü merak mı ediyorsunuz? Neden her baktığınız yerde cevapsız kalmaya mahkûm sorularla karşılaştığınızı, hayatınızın niçin imkânsız çelişkilerle dolduğunu, neden ‘ya beden ya ruh’ gibi, ‘ya akıl ya kalp’ gibi, ‘ya güven ya özgürlük’ gibi, ‘ya kâr ya kamu yararı’ gibi yapay seçimlerden kaçınmak için tüm ömrünüzü mantıksız kararsızlıklarla geçirdiğinizi bilmek mi istiyorsunuz?

“Cevap yok diye çılgınlık mı atıyorsunuz? O cevapları hangi yollarla bulmayı umuyordunuz ki? Algılama aracınızı, aklınızı reddetmişsiniz, ondan sonra da evrenin bir esrarengizlik yumağı olduğundan yakınıyorsunuz. Elinizdeki anahtarı fırlatıp atıyor, sonra tüm kapılar yüzüme kilitlendi diye ağlıyorsunuz. Mantıksız izleyerek yola koyuluyor, sonra varoluş anlamlı değil diyorsunuz.

“İki saatten beri beni dinlerken çakıldığınız o kararsızlık alanı, bir cümleye sığdırılmış korkaklık formülüdür: ‘Ama biz aşırılıklara kaçmak zorunda değiliz!’ Hep kaçınmaya çalıştığınız aşırılık, gerçekliğin nihai sonuç olduğunun bilincidir, A’nın A olduğudur, doğrunun doğru olduğudur. Uygulanması imkânsız olan, kusurluluğu ve ölümü talep eden bir ahlak kodu, size tüm fikirleri sisler içinde boğmayı öğretmiş, hiçbir kesin yargıya varmaya izin vermemeyi, her kavramı yaklaşık saymayı, her davranış kuralını esnek bulmayı, hiçbir ilkeye bağlanmamayı, her değerden taviz vermeyi, her yolun tam ortasından gitmeyi öğretmiş. Doğaüstü mutlakları kabul etme imkânınızı elinizden almakla, doğadaki mutlaklığı da reddetmeye zorlamış sizi. Ahlaki kararları imkânsız kılmakla, rasyonel yargılama yeteneğinizi yok etmiş. İlk taşı atmanızı yasaklayan o ahlak kodu, taşların niteliğini kabullenmenizi de ne zaman taşlandığınızı anlamanızı da yasaklamış size.

“Yargılamayı reddeden insan, aynı fikirdeyim diyemeyen ama farklı fikirdeyim de diyemeyen insan, mutlak diye bir şey yoktur deyip kendini sorumluluklardan kurtardığını sanan insan bugün dünyada dökülen tüm kanın gerçek sorumlusudur. Gerçeklik bir mutlaktır, varoluş bir mutlaktır, bir toz zerresi de mutlaktır... Aynı şekilde insan hayatı da mutlaktır. Yaşayacak veya ölecek olmanız da mutlaktır. Bir dilim ekmeğiniz olup olmayacağı da mutlaktır. O ekmeği kendiniz mi yiyeceksiniz, yoksa bir yağmacının midesine girişini mi seyredeceksiniz, o da.

“Her konunun iki yönü vardır: Bir yönü doğru öteki yanlış ama ortası her zaman kötüdür. Yanlışla giden adam bile

doğruya birazcık saygı besler, en azından seçim yapmanın sorumluluğunu kabullenmiş sayılır. Ama ortadaki adam doğruyu görmezden gelir, bu yolla karşısında bir değerler seçiminin var olmadığı numarasına sığınır. Her savaşı sonuna kadar dışarıdan seyretmeye hazırdır, masumların kanının dökülmesine, suçlulara doğru karnı üzerinde sürünerek yanaşmaya razıdır, o suçluların mahkemesinde soyanın da soyulanın da kodese gönderildiğine aldırmaz, orada anlaşmazlıkları çözmek için düşünen ile budaladan yarı yolda buluşmalarının istenmesinden rahatsız olmaz. Eğer besin ile zehir arasında bir uzlaşma varsa, bu ne tür uzlaşma olursa olsun, sonunda kazanan ancak ölüm olacaktır. İyi ile kötü arasındaki uzlaşmadan da ancak kötü yararlı çıkar, iyinin kanını kötüyü beslemek için aktarıp tüketen o kan nakli işlemi de kullanılan araç, nakilde kullanılan elastik tüptür.

“Yarı rasyonel, yarı korkak olan sizler, gerçeklikle bir oyun oynuyordunuz ama kandırdığınız kurbanlar da kendinizdiniz. İnsanlar kendi değerlerini vasata indirgediğinde bu sefer kötülük eline bir mutlak bir güç geçirir, iyiler ödünsüz bir amaca sadakati elden bırakınca onu yerden sahtekârlar alır. Bunun sonucunda ortaya büzülen, pazarlık eden, ihanet eğilimli bir iyi ile kendini haklı gören ve hiç ödün vermeyen bir kötü çıkar. Beden mistikleri size cehaletin biliyor gibi yapmak demek olduğunu söylediklerinde nasıl teslim olmuşsanız şimdi de ahlaksızlığın ahlaki yargılama olduğunu haykırdıkları zaman yine teslim olursunuz. Haklı olduğunuzdan emin olmanın bencillik olduğunu söylediklerinde, onlara hemen, hiçbir şeyden emin olmadığınızı söylersiniz. İnançlarınıza bağlı kalmanın ahlaksızlık olduğunu öne sürdüklerinde, hiçbir inancınız olmadığı konusunda onlara güvence verirsiniz. Avrupa’nın halk cumhuriyetlerinden gelen kabadayılar, sizin yaşama arzunuz ile onların sizi öldürme arzusunu bir görüş ayrılığı olarak değerlendirmiyorsunuz diye sizi hoşgörüsüzlükle suçladıklarında, hemen büzülüyor, hoşgörüsüz olmadığınızı iddia ediyorsunuz. Asya’nın mikroplu mağaralarında

yaşayan yalınayak bir serseri size, 'Ne hakla zengin olabiliyosun!' diye haykırdığında, ondan özür diliyor, sabırlı olması için ona yalvarıyor, her şeyi çabucak bağışlayacağınız konusunda ona güvence veriyorsunuz.

"Var olmaya hakkınız olmadığını kabullendiğiniz anda işlediğiniz ihanetin kör çıkmazına artık varmış bulunuyorsunuz. Bunun bir uzlaşma olduğuna inandığınız anda kendiniz için yaşamamanın kötü olduğunu, çocuklarınızın hatırı için yaşamamanın ahlaklı olduğunu kabullenmişsiniz demektir. Ardından, çocuklarınız için yaşamamanın bencillik, toplum için yaşamamanın ahlaklı davranış olduğunu kabullenirsiniz. Ondan sonra toplumunuz için yaşamamanın da bencillik olduğunu ancak ülkeniz için yaşamamanın ahlaklı olduğunu kabullenmeye gelir sıra. Bugün de dünyanın en büyük ülkesi olan bu ülkeyi, dünyanın her yanından gelen her densizin kemirmesine göz yumuyor, ülkeniz için yaşamamanın bencillik olduğunu, tüm yerküre için yaşamak gerektiğini söylüyorsunuz. Yaşamaya hakkı olmayan adamın değerlere sahip olmaya da hakkı olamaz, zaten onları elinde de tutamaz.

"Çeşitli ihanetlerle dolu yolunuzun sonunda silahlarınız, güveniniz, şerefiniz elinizden alınmış durumdayken son ihanetinizi işler, entelektüel iflas dilekçenizi imzalarsınız. Bu arada bedeninin mistikleri kendilerini mantığın ve bilimin şampiyonu ilan ederler, siz de hemen onaylarsınız, en başta gelen ilkenizin inanç olduğunuzu söylersiniz, mantığın düşman taraf olduğunu ama sizin inançtan yana olduğunuzu belirtirsiniz. Çocuklarınızın çarpılmış, şaşkın zihinlerinde varlık mücadelesi sürdüren rasyonel dürüstlük kalıntılarına karşılık, bu ülkede yaratılmış fikirleri destekleyecek hiçbir rasyonel görüşünüz olmadığını, özgürlüğün, mülkiyetin, adaletin, hakların varlığının hiçbir rasyonel temele dayanamayacağını, bunların mistik sezgilere dayandığını ancak inançla kabul edilebileceğini söylersiniz, mantık alanında düşmanın haklı olduğunu ama aslında inancın mantıktan üstün olduğunu savunursunuz. Çocuklarınıza yağmalamanın, işkence

yapmanın, köleleştirmenin, kamulaştırmanın, öldürmenin rasyonel olduğunu, karşılarına çıkan mantık kışkırtmalarına karşı koymaları, irrasyonellik disiplinine bağlı kalmaları gerektiğini söylersiniz. Gökdelenlerin, fabrikaların, radyoların, uçakların inanç ürünü olduğunu, mistik sezgileriden doğduğunu, buna karşılık açıkların, toplama kamplarının, idam mangalarının da hep mantıksal varoluş biçiminin ürünü olduğunu ileri sürersiniz. Sanayi devriminin aslında inançlı insanların, Ortaçağ diye bilinen mantık çağına karşı ayaklanması olduğunu savunursunuz. Bir yandan da halk devletlerini yöneten yağmacıların maddesel üretim konusunda bu ülkeyi geride bırakacağını çünkü onların bilimi temsil ettiğini ama fiziksel zenginlik peşinde koşmanın kötü olduğunu, insanların maddesel zenginlikten vazgeçmesi gerektiğini söylersiniz. Yağmacıların ideallerinin soylu olduğunu ama onların bunu ciddi olarak uygulamadığını, oysa sizin ciddi olduğunuzu, amacınızın yağmacılara karşı mücadele vererek yine onların amaçlarını yerine getirmek olduğunu, onların bunu yapamayacağını ama sizin yapabileceğinizi söylersiniz. Onlarla mücadele etme yolunun onlardan önce davranıp neyiniz varsa bağışlamak olduğunu anlatırsınız. Ondan sonra çocuklarınızın neden halk kabadayılara katıldığına, neden yarı deli serseriler haline geldiğine şaşar, yağmacıların fetihlerinin neden kapınıza giderek yaklaştığını anlayamazsınız. Hepsini insanların aptallığına yorar, kitlelerin mantığa açık olmadığını söylersiniz.

“Apaçık gözüken şeyi, yağmacıların akla karşı sürdürdüğü savaşı görmezden gelir, onların en kanlı cezaları hep düşünme suçuna verdiği gerçeğini inkâr edersiniz. Beden mistiklerinin pek çoğunun aslında işe ruh mistikleri olarak başladığını, durmadan bir yandan öbür yana geçip durduğunu, materyalist ve maneviyatçı diye ayırdıklarınızın aslında aynı bölünmüş insanın iki yarısı olduğunu, hep birleşme olanağı aradığını ama bunu da ya bedenin ya da ruhun yok edilmesinde aradığını görmezden gelirsiniz. Sizin üniversitelerinizden fırlayıp Avrupa’daki köle

yuvalarına koştuklarını, oradan Hindistan'ın mistik çamuruna atıldıklarını, gerçeklikten ve akıldan kaçıp nereye olsa sığınmaya hazır olduklarını fark etmezsiniz.

"Hepsini görmezden gelip kendi inanç riyakârlığınıza sarılırsınız ki yağmacıların sizi o ahlak kodunuz sayesinde kısıp aldığını görmemeniz mümkün olsun. Yarı itaat edip yarı kaçındığınız o ahlak düzeninin son ve sürekli uygulayıcısı yağmacılardır, onlar da onu uygulanabileceği tek şekilde uygulamakta, dünyayı bir kurban fırınına çevirerek uygulamaktadır. Ahlak düzeniniz onlara tek çıkar yolla muhalefet etmenizi yasaklamaktadır, o yol da kurbanlık hayvan olmayı reddetmek, var olma hakkınıza gururla sahip çıkmaktır. Onlarla sonuna kadar mücadele etmek için yapılması gereken, kabullendiğiniz bu ahlak kodunu reddetmektir.

"Bunları görmezden gelirsiniz 'çünkü öz saygınız o mistik 'bencil olmama' kavramına bağlıdır. Böyle bir şeye hiç sahip olmadığınız ve onu hiç uygulamadığınız halde upuzun yıllar boyunca hep öyle bir şeye sahipmişsiniz gibi gözükmeye çalıştığınız için ondan vazgeçme fikri içinizi korkuyla doldurur. Hiçbir değer öz saygıdan daha üstün değildir ama siz yatırımınızı sahte bonolara yapmışsınızdır ve şimdi de ahlak düsturunuz sizi tuzağa sıkıştırmıştır, öz saygınızı koruyabilmek için kendinizi yok etme inancı safında savaşmanız gerekmektedir. Burada şaka yapılan kişi sizsinizdir. Açıklayamadığınız ve tanımlayamadığınız o öz saygı ihtiyacı aslında benim ahlak yaşamın parçasıdır, sizin değil. O benim yaşamın objektif değeridir, sizin ruhunuzun içindedir, ama benim kanıtımdır.

"İnsanoğlu tanımlamayı öğrenmediği ama ilk varoluş bilincinden, yani seçim yapması gerektiğini keşfettiği ilk andan itibaren elde ettiği bir duyguyla, öz saygıya olan o çaresiz ihtiyacının bir ölüm kalım meselesi olduğunu bilmektedir. Bilinçli bir varlık olarak, hayatını sürdürebilmek için kendi değerini bilmek zorunda olduğunun farkındadır. Doğruyu yapmak zorunda olduğunu bilir. Yanlış seçmek, hayati tehlikeyle karşı karşıya

kalması anlamına gelir. Yanlış kişi olmak, kötü olmak, varoluşa uygun olmamak demektir.

“İnsan hayatının her eylemi iradeyle seçilmek zorundadır. Yiyeceğini elde etmesi ve yemesi bile koruduğu kişiliğinin korunmaya layık olduğunu gösterir. Bulmaya çalıştığı her zevk, onu arayan kişinin zevk almaya layık olduğunun göstergesidir. Öz saygı konusunda hiçbir seçme şansı yoktur, tek seçeneği onu ayarlamakta kullanacağı standartla ilgilidir. Hayatını koruyan o ayar, kendini yok edişin hizmetine doğru çevirdiği anda ölümcül bir hata yapmış demektir çünkü varoluşa ters bir standardı seçmiştir ve kendi öz saygısını gerçekliğe karşı bir durumda ko-numlandırmıştır.

“Sebepsiz yere kendinden kuşku duyma, hatta kendini aşağı görme ya da gizliden gizliye kendini değersiz bulma duyguları, aslında insanın varoluşa ulaşamama konusundaki gizli korkularını temsil etmektedir. Ama korkusu ne kadar büyürse, kendisini boğan o canavarca doktrine de o kadar sıkı sarılır. Kendini geri dönülmez biçimde kötü görme noktasına varan hiç kimse sağ kalamaz. Sağ kalsa bile bir an sonra deliliğin ve intiharın pençesine düşer. Bundan kurtulmak için eğer yanlış bir standart seçmişse numara yapmak, görmezden gelmek yolunu seçecektir. Sonunda öz saygısına hile yapacak, onun yokluğunu keşfetmektense var olduğu hayaline sarılmayı seçecektir. Bir konuyla yüzleşmekten korkmak, en kötü ihtimalin doğru olduğuna inanmaktır.

“Ruhunuzu kalıcı bir suçluluk duygusuyla dolduran şey, işlediğiniz herhangi bir suç değildir. Başarısızlıklarınız, hatalarınız ya da kusurlarınız değildir. Onlardan kaçmak için kullandığınız görmezden gelmedir. Asıl sebep herhangi bir ‘İlk Günah’ ya da siz doğmadan önce var olan bilinmez bir eksiklik değildir. Aklınızı askıya alma, düşünmeyi reddetme seçiminizin bilincine varmaktır. Korku ve suçluluk sizin kronik duygularınızdır, ikisi de gerçektir ve ikisini de hak etmişsinizdir ama bunlar, asıl nedeni saklamak için icat ettiğiniz o yüzeysel nedenlerden kaynaklanmaz. Ben-

cilliğin, zaafın ya da cahilliğin sonucu değillerdir. Varoluşunuza yönelik gerçek ve temel bir tehditten kaynaklanmaktadır: sağ kalma silahınızı terk ettiğiniz için korku ve bunu kendi iradenizle yaptığınızı bilmekten gelen suçluluk.

“İhanet ettiğiniz benlik, sizin aklınızdır. Öz saygı, insanın kendi düşünme gücüne güvenmesidir. Aradığınız ego, ifade edemediğiniz ve tanımlayamadığınız o esas ‘siz’, duygularınız ya da anlamsız rüyalarınız değil akıl gücünüzdür, yargılayan yüksek mahkemenizdir ve siz onu görevden almış, kendinizi ‘duygu’ dediğiniz serseri esintilerin insafına terk etmişsinizdir. Sonunda kendi oluşturduğunuz bir gecenin içinde kendinizi zorla sürükler, bir ara görüp sonra kaybettiğiniz isimsiz bir ateşin solan vizyonunu aramak için umutsuz bir yolculuğa koyulursunuz.

“İnsanoğlunun mitolojilerinde, insanın bir zamanlar sahip olup sonradan kaybettiği bir cennetin ne kadar ısrarla anlatıldığına bakın. Atlantis kenti, Cennet Bahçesi ya da mükemmelliğin krallığı. Bunlar hep geride kalmıştır. Bu efsanelerin kökü, ırkın geçmişinde değil, her bir insanın geçmişindedir. Çocukluğunuzun ilk yıllarında, boyun eğmeyi, mantıksızlığın korkusuna teslim olmayı, aklınızın değerinden kuşku duymasını öğrenmeden önce ışıl ışıl bir varoluşu tanıdığınızı, apaçık bir evrene dönük rasyonel bir bilincin bağımsızlığına sahip olduğunuzu, bir anı kadar somut olmasa bile umutsuz bir özlemin dağınık acısı biçiminde hâlâ bilmektesiniz. İşte kaybettiğiniz, aradığınız cennet odur ve ona kavuşmak istediğiniz anda da sizin elinizdedir.

“Bazılarınız John Galt’ın kim olduğunu hiçbir zaman bilemeyecek. Ama aranızdan, bir anlık bir varoluş sevgisini, onu sevmenin gururunu tatmış olanlar, şu dünyaya bakıp da bakışınızla onu onaylamış olanlar, insan olmanın ne demek olduğunu tatmıştır. Ve ben... Ben o ana ihanet edilmemesi gerektiğini bilen bir insanım. Onu neyin mümkün kıldığını bilen, kimin neyi seçerek, uygulayarak, sürekli uygulayarak o ana ulaştığını bilen insanım.

“Seçim sizindir. O seçim, kendinizi en yüksek potansiyelinize adama seçimi... ömrünüzde uyguladığınız en soylu eylemin, iki kere ikinin dört ettiğini aklınızla kavramak olduğunu kabul etmektir.

“Kim olursanız olun, şu anda benim sözlerimle baş başa olan, o sözleri anlamak için kendi dürüstlüğünüzden başka bir yardımcıya sahip olmayan siz... İnsan olma seçeneği hâlâ açık bekliyor ama bedeli sıfırdan başlamak, gerçeğin karşısında çırılçıplak durmak ve çok pahalıya patlamış bir tarihsel hatadan geri dönerek, ‘Varım, o halde düşünceğim,’ demektir.

“Hayatınızın aklınıza bağımlı olduğu gerçeğini kabullenin. Tüm mücadelenizin, kuşklarınızın, sahteliklerinizin, kaçınmalarınızın, iradeli bilincin sorumluluğundan kurtulmak için gösterilmiş çaresiz çabalar olduğunu itiraf edin... Otomatik bilme, içgüdüsel eylem, sezgisel emin olma çabaları... siz buna meleklerin yaşamına özlem demiş olabilirsiniz ama aslında aradığınız şey hayvanların hayatı olmuştur. Ahlaki idealiniz olarak insan olmayı kabullenin.

“Çok az şey biliyorum, o yüzden de aklıma güvenmeye korkuyorum demeyin. Mistiklere teslim olup azıcık bildiğinizden de vazgeçmek daha mı güvenli? Kendi bilginizin sınırları içinde yaşayın ve o sınırları hayatınızın sınırlarına kadar genişletmeye çalışın. Aklınızı otoritenin etkilerinden temizleyin. Her şeyi bilir durumda olmadığınızı kabullenin ama bitki gibi olmaya özenmenin de size her şeyi bilme olanağı getirmeyeceğini görün. Evet, aklınız hata yapabilir ama akılsız kalmak sizi hatasız yapmaz. Kendi kendinize yapacağınız bir yanlış, inanç nedeniyle kabul ettiğiniz on doğrudan daha güvenlidir çünkü kendi yanlışınızı düzeltme gücünüz vardır, oysa inançla kabul edilen bir şey, sizin doğruyu yanlıştan ayırma kapasitenizi öldürmüş olur. Her şeyi bilen bir otomaton olma rüyanızdan vazgeçip insanın her bilgiyi kendi iradesi ve çabasıyla edindiği gerçeğini kabul edin, insanın bu evrendeki farklı yanının bu olduğunu, doğasının, ahlakının, onurunun bu olduğunu anlayın.

“İnsanın kusurlu olduğunu iddia edip kötülüğe sınırsız lisans çıkaran o vaazı reddedin. Böyle bir iddiada bulunduğunuzda insanı hangi standarda dayanarak lanetliyorsunuz? Ahlak alanında, mükemmellikten azının asla yeterli olmayacağını kabul edin. Ama mükemmellik, imkânsız yapma yolundaki mistik emirlere göre ölçülemez, sizin ahlaki durumunuz da sizin seçiminize açık olmayan kıstaslara göre değerlendirilemez. İnsanın bir tek temel seçimi vardır: düşünmek ya da düşünmemek... İşte iyiliğinin, değerinin ölçüsü de budur. Ahlaki mükemmellik, ihlal edilmemiş rasyonelliktir. Zekânızın düzeyinde değildir, aklınızın tamamını sonuna kadar kullanmaktır. Bilginizin çokluğu değildir, mantığı bir mutlak olarak kabul etmektir.

“Bilgi yanlışları ile ahlak ihlalleri arasındaki farkları ayırt etmeyi öğrenin. Bilgi yanlış, ahlaki bir kusur değildir, yeter ki onu düzeltmeye istekli olun. İnsanları imkânsızın standardına göre, otomatik olarak her şeyi bilme kıstasına göre ölçmeye kalkan ancak bir mistik olabilir. Ama ahlakın ihlali, bilinçli bir seçimdir, bunu kendiniz, kötü olduğunu bilerek seçmişsinizdir, bilgiden isteyerek kaçınmış, görüşünüzü ve düşüncenizi bilerek askıya almışsınızdır. Bilmediğiniz şey, size karşı bir ahlaki suçlama değildir. Ama bilmeyi reddettiğiniz şey, ruhunuzda büyümeye başlayan bir ayıptır. Bilgi yanlışları konusunda her ödünü verin ama hiçbir ahlak ihlalinin bağışlamayın, asla kabullenmeyin. Bilmek isteyenlerin iyi niyetli olabileceğini hiç unutmayın ama sizden taleplerde bulunan, sebep aramak zorunda olmadıklarını iddia eden, ‘içlerine doğduğunu’ ileri süren küstahları, inkâr edilmez bir iddia karşısında, ‘o yalnızca mantık’ diyenleri ve bununla aslında, ‘o yalnızca gerçek’ demek isteyenleri birer potansiyel katil olarak görün. Gerçeklik alanının karşısında bir tek alan vardır, o da ölümün alanıdır.

“Mutluluğa ulaşmanın, hayatınızın tek ahlaki amacı olduğu gerçeğini kabul edin. Ahlaki dürüstlüğünüzün kanıtının mutluluk olduğunu, acı ya da akılsız şımarmalar olmadığını kabullenin

çünkü bu sizin, değerlerinize ulaşma yolundaki sadakatinizin kanıtıdır. Mutluluk sizin çok korktuğunuz bir sorumluluk olmuştur çünkü benimseyebilecek kadar değerli olmadığınızı sandığınız türden rasyonel disiplin gerektirmektedir. Günlerinizin o kaygılı bayatlığı, mutluluğun yerine kullanılabilecek bir başka ahlaki ikame bulunamayacağını bilmekten kaçınmanızın anıtıdır. Bir insanın kendi sevincine, neşesine ulaşma savaşıdan vazgeçmesi kadar iğrenç, korkak bir eylem olamaz. Kendi varoluş hakkını kullanmaktan korkması, bir kuşun, güneşe uzanmaya çalışan bir çiçeğin kendi hayatına gösterdiği sadakatin gerektirdiği cesarete bile sahip olmadığının işaretidir. Sizin sevap saydığınız, adına tevazu dediğiniz o günahın koruyucu paçavralarını üzerinizden atın. Kendinize değer vermeyi öğrenin. Bunun anlamı, kendi mutluluğunuz için mücadele etmektir... Gurur denilen şeyin tüm iyilik ve sevapların toplamı olduğunu öğrendiğiniz zaman insan gibi yaşamayı öğrenmişsiniz demektir.

“Öz saygıya doğru temel adım olarak, sizden yardım talep eden insanı bir yamyam gibi görmeyi öğrenin. Bu talep, hayatınızın onun malı olduğunu iddia etmesidir. Boyle bir iddia çok iğrenç olsa da daha iğrenci vardır, o da sizin buna razı olmanızdır. Bir başkasına yardım etmenin uygun olduğu durumlar yok mu, diye mi soruyorsunuz? Eğer bunu kendi hakkı sayıyor ya da sizin ona borçlu olduğunuz bir ahlaki görev olarak görüyorsa, yoktur. Ama eğer siz yardım etmeyi, onun kişiliği ve mücadelesi nedeniyle, kendi bencil zevkinize dayalı bir arzu olarak hissediyorsanız, o zaman vardır. Acı çekmek bir değer değildir, yalnızca insanın acıya karşı verdiği savaş, bir değerdir. Eğer acı çeken birine yardım etmeyi seçerseniz bu kararı onun iyi yanlarına dayanarak verin. Durumunu düzeltmek için verdiği mücadeleye, rasyonel siciline, haksız yere acı çekiyor olmasına dayanarak verin. O zaman eyleminiz yine de alışveriş sayılır, onun iyi yanları da o yardıma karşılık bir ödemedir. Ama iyi nitelikleri olmayan birine yardım etmek, ona sırf ihtiyacı var diye, bunu bir hak olarak gördüğü için yardım

etmek, kendi değerlerinizin üzerine sıfırın koyduğu ipoteği kabul etmektir. İyi niteliklere sahip olmayan adam, varoluştan nefret eden, ölüm alanında hareket eden biridir, ona yardım etmek de onun bu kötülüğüne onay vermek, sürdürdüğü yıkım faaliyetini desteklemek demektir. Söz konusu olan, ister sizi etkilemeyecek bir kuruş olsun, ister hak etmediği bir gülümseme olsun, sifıra verilen saygı, hayata da hayatı sürdürmeye çalışanların tüm mücadelesine de ihanettir. Sizin dünyanızın sefaleti, o kuruşlarla o gülümsemelerin sonucudur.

“Benim ahlak anlayışımın, uygulayamayacağınız kadar zor bir şey olduğunu söylemeye kalkışmayın sakın. Böyle bir şeyden, bilinmeyenden korktuğunuz kadar korktuğunuzu ileri sürmeyin. Yaşadığınız hayat dolu anların hepsi, benim düsturumun değerlerine göre yaşanmıştır. Ama siz onu boğdunuz, inkâr ettiniz, ona ihanet ettiniz. Hep sevaplarınızı ve günahlarınıza feda ettiniz, en değerli insanları en kötüler uğruna harcadınız. Çevrenize bakın bir... topluma neler yapmışsanız aynı şeyi önce kendi ruhunuza yapmışsınızdır. Sizin şimdiki dünyanız olan bu sefil enkaz, kendi değerlerinize, dostlarınıza, savunucularınıza, geleceğinize, ülkenize, kendinize karşı işlediğiniz ihanetin fiziksel formudur.

“Şimdi çağırdığınız ama artık cevap vermeyecek olan bizler... Sizin aranızda yaşıyorduk ama siz bizi tanıyamadınız, bizim ne olduğumuzu düşünmeyi ve görmeyi reddettiniz. Benim icat ettiğim motoru takdir edemediniz... O motor sizin dünyanızda bir hurda yığınının dönüştü. Kendi ruhunuzun içindeki kahramanı tanıyamadınız... Sokakta yanınızdan geçtiğimde beni de tanıyamadınız. Sonra dünyanızı terk ettiğini hissettiğiniz o ulaşılmaz ruh için ağladığınızda, ona benim adımları verdiniz ama aslında çağırdığınız şey, ihanet ettiğiniz kendi öz saygınızdı. Biri olmadan ötekini de elde edemezsiniz.

“İnsan aklına gerekli takdiri yöneltmeyip insanları kaba kuvvetle yönetmeye kalkıştığınızda size boyun eğenlerin zaten teslim edecek bir aklı yoktu. Akıllı olanlar da onu teslim etmeyenlerdi.

Böyle olunca, üretim dâhisi olan adam, sizin dünyanızda kendini bir sosyete çapkını kılığında sakladı, servetin yok edicisi haline dönüştü, servetini silahlara teslim etmektense onu yok etmeyi seçti. Düşünen, mantık sahibi adam, sizin dünyanızda bir korsan rolüne büründü, değerlerini sizin gücünüze karşı kendi gücüyle savunmayı seçti ama onları kaba kuvvet yönetimine teslim etmedi. Beni duyuyor musunuz, Francisco d’Anconia ile Ragnar Danneşkjöld, ilk dostlarım, savaş arkadaşlarım, birlikte toplum dışına itildiğimiz insanlar... sizin adınıza, sizin onurunuzu temel alarak konuşuyorum, beni duyuyor musunuz?

“Şu anda benim tamamladığım şeyi biz üç kişi olarak başlatmıştık. Bu ülkenin öcünü almaya, hapsedilmiş ruhunu özgürlüğe kavuşturmaya uçümüz karar verdik. Dünya ülkelerinin en büyüğü aslında benim ahlak düsturumun temelleri üzerine kurulmuştu... İnsanın o ihlal edilmez var olma hakkının üstünlüğüne dayalıydı... Ama siz bunu kabullenmekten, buna göre yaşamaktan korktunuz. Tarihte benzeri görülmemiş bir başarıya boş boş baktınız, onun etkilerini yağmaladınız, nedenlerini görmezden geldiniz. İnsanın ahlaki düsturuna dikilmiş o anıtın, o fabrikanın, o otoyolun, o köprünün karşısında bu ülkeyi ahlaksızlıkla suçladınız, kaydettiği ilerlemeye açgözlülük etiketini taktınız, hep var olan açlıklar karşısında Avrupa’nın idolü olan o cüzzamlı, mistik serserinin karşısında, bu ülkenin büyüklüğünden ötürü özürler dilediniz.

“Mantiğın ürünü olarak kurulmuş bu ülke, fedakârlık ahlakına dayanarak yaşayamazdı. Burayı kuranlar, kendilerini yok etme peşinde insanlar olmadığı gibi, sadaka peşinde koşan insanlar da değildi. Bu ülke, insanın ruhunu bedeninden ayıran o mistik ayrıma dayanarak yaşayamazdı. Bu dünyayı kötü diye lanetleyen mistik bir doktrinle yaşayamazdı... Dünya üzerinde yozlaşmışlıkla başarılı olanlara dayanarak yaşayamazdı. Başlangıçtan beri bu ülke, mistiklerin o eski yönetimine karşı bir tehdit olmuştur. Gençliğinin o pırıl pırıl parlamasıyla, inanmakta zorluk çeken bir dünyaya, insanın hangi büyüklüklere ulaşabileceğini, dün-

yada hangi mutlulukların mümkün olduğunu göstermiştir. Ya biri olacaktı ya da öbürü. Ya Amerika ya da mistikler. Mistikler bunun farkındaydı, siz değildiniz. İhtiyaca tapma mikrobuyla sizi zehirlemelerine izin verdiniz. Koskoca ülke, ruhu cüceye dönüşmüş bir dev haline geldi, asıl yaşayan ruhu yer altına girdi, orada sessizce çalışarak sizi beslemeye uğraştı... İsimsiz, inkâr edildiği halde çabalayan bu ruh, bu kahraman, toplumun sanayicileriydi. Beni duyuyor musun Hank Rearden, öcünü aldığım kurbanların en büyüğü?

“Bu ülkeyi yeniden inşa etmenin yolu açılıncaya kadar, fedakârlık ahlakının yol açtığı enkaz yolumuzun üzerinden kaldırılıncaya kadar, o da diğerlerimiz de geri dönmeyeceğiz. Bir ülkenin siyasal sistemi, o ülkenin ahlak düsturuna dayalıdır. Biz Amerika’nın sistemini, kuruluşunda temel olan ama sizin o mistik ahlak karşısında bocalarken telaşla elden kaçırdığınız, suçluluk dolu yer altı muamelesine layık gördüğünüz ahlaki düstura dayalı olarak yeniden inşa edeceğiz. O düstur, insanın kendisinin bir amaç olduğunu, başka amaçların aracı olmadığını, bir insanın hayatının, özgürlüğünün, mutluluğunun, onun ihlal edilmez hakları olduğunu kabul eden düsturdur.

“Hak kavramını unutmuş olan sizler, hakların Tanrı’dan bir armağan olduğu, bu doğaüstü armağanın inançla kabullenilmesi gerektiği iddiasıyla, toplumdan armağan olduğu ve toplum isterse geri alınabileceği iddiası arasındaki kaçamakları yaşıyordunuz. İnsanın haklarının kaynağı ne ilahî bir yasadır ne de meclisten çıkma bir yasadır. O haklar kimliğin yasasıdır. A, A’dır, insan da insandır. Haklar, insanın doğası gereği, doğru dürüst var olabilmesi için şart olan koşullardır. Eğer insan dünya yüzünde yaşayacaksa aklını kullanması, kendi özgür iradesiyle hareket etmesi, kendi değerleri uğruna çalışması ve çalışmasının ürününü kendine saklaması onun haklarıdır. Eğer amacı dünyada yaşamaksa, rasyonel bir insan olarak yaşamaya hakkı vardır çünkü doğa ona irrasyonel olmayı yasaklamaktadır. İnsanın haklarını

inkâr etmeye kalkan herhangi bir grup, çete ya da ulus, yanlış seçmiştir, yani kötüdür, hayat karşıtı demektir.

“Haklar kavramı ahlaki bir kavramdır. Ahlak da bir seçim meselesidir, insanlar kendilerine ahlak standardı, hukuk standardı olarak insan neslinin devamını seçmek zorunda değildir. Ama bunun tersinin bir yamyam toplumu olduğu gerçeğinden kaçamazlar. Öyle bir toplum ancak bir süre var olabilir, kendi içindeki en iyileri yer, sonra sağlamlar yenip bitince, geriye hastalıklılar kalınca ya da rasyoneller bitip geriye irrasyoneller kalınca kanserli bir vücut gibi çöker. Tarihteki toplumlarınızın kaderi böyle olmuştur fakat siz bunların nedenini bilmekten kaçınmışsınızdır. Ben bunu şize söylemek için buradayım. Bunun çaresi kimlik kanunudur ve ondan kurtulamazsınız. Bir insan nasıl irrasyonelle yaşayamazsa iki insan da yaşayamaz, iki bin insan da iki milyar insan da... İnsan nasıl gerçekliğe meydan okuyarak başarılı olamazsa, bir ulus da olamaz, bir ülke de bir dünya da... A, A'dır. Gerisi zaman meselesidir, kurbanların cömertliğine göre sağlanmaktadır.

“İnsan nasıl kendi vücudu olmadan yaşayamazsa, haklar da insanın haklarını gerçeğe dönüştürebilme hakkı olmadan var olamaz. Bu hak, insanın düşünme, çalışma, çalışmasının ürünlerini kendine saklama hakkıdır. İşte bu, mülkiyet hakkı demektir. Çağdaş beden mistikleri size, ‘mülkiyet hakkı’ kavramına karşı ‘insan hakları’ alternatifini sunarken, sanki biri olmadan diğeri olabilirmiş gibi davranırken, bedene karşı ruh doktrinini hortlatmak için son iğrenç girişimlerini sergiliyorlar. Maddesel mal varlığından yoksun olarak ancak bir hayalet var olabilir, ancak bir köle, kendi çalışmasının ürününü saklama hakkından yoksun olarak çalışabilir. İnsan haklarının mülkiyet hakkından daha üstün olduğuna ilişkin doktrinin tek anlamı, bazı kimseler diğerlerinin mülkü üzerinden para kazanma hakkına sahip demektir. Beceriklilerin beceriksizlerden kazanacağı hiçbir şey olmadığına göre de beceriksizler kendilerinden daha nitelikli kişilere sahip

olacak, onları verimli sığır sürüleri gibi güdecek ve kullanacak demektir. Böyle bir şeyi insani ya da hak sayan her kim olursa olsun, o kişi insan sıfatına asla layık değildir.

Mülkiyet hakkının kaynağı sebep sonuç kanunudur. Her mülk ve her türlü servet insan aklının ve emeğinin ürünüdür. Nasıl sebepsiz etki olamazsa, kaynağı olmayan servet de olamaz. Ve o kaynak zekâdır. Zekâyı çalışmaya zorlayamazsınız. Düşünme yeteneğine sahip olanlar zorlama altında iş görmez, iş görenler de onları çalıştırmak için kullanılan kırbacın değerinden fazlasını üretmez. Bir aklın ürünü, ancak o aklın sahibinin koyacağı koşullarla elde edebilirsiniz, alışverişi, irade onayıyla alabilirsiniz. İnsanın mülkiyete yönelik başka her türlü politikası, suçluların politikasıdır, sayılan kaç kişi olursa olsun. Suçlular, oyunu kısa menzilli oynayan, avları tükenince açlıktan ölen insanlardır, tıpkı sizin bugün ölmekte olduğunuz gibi. Oysa suç işlemenin, hele de hükümetiniz soygunu yasallaştırırsa, soyguna direnmeyi yasadışı ilan ederse, pekâlâ ‘pratik’ olabileceğine inanmıştınız.

“Bir hükümete düşen tek uygun görev, insanların haklarını korumaktır, bunun anlamı da insanları fiziksel şiddetten korumak demektir. Doğru dürüst bir hükümet yalnızca polislik eder, insanların öz savunması görevini üstlenir ve ancak kuvvet kullanmayı başlatanlara karşı kuvvet kullanır. Devlete uygun görevler yalnızca şunlardır: sizi suçlulardan koruyacak polislik, yabancı istilacılardan koruyacak ordu, bir de malınızı ve anlaşmaları başkalarının sahtekârlığından korumak, anlaşmazlıkları rasyonel kurallara göre, rasyonel kanunlara göre çözmek için mahkemeler... Ama kimseye kuvvet kullanmamış insanlara karşı kuvvet kullanmayı başlatan bir hükümet, yani silahsız kurbanlara karşı silah kullanan bir yönetim, ahlakı yok etmek üzere tasarlanmış bir cehennem makinesidir. Böyle bir hükümet, tek ahlaki amacını ters yüz etmiş olur, koruyucu rolünden çıkıp insanoğlunun en tehlikeli düşmanı rolüne bürünür, polis olmaktan çıkar, kendini koruma hakkı elinden alınmış insanlara şiddet uygulayan suçluların

koruyucusu olur. Böyle bir hükümet, ahlakın yerine başka türlü bir sosyal sistem getirmiştir: komşuna istediğini yapabilirsin, yeter ki senin çeten, onun çetesinden büyük olsun, demek istemektedir.

“Bu tür koşullar altında yaşamaya razı olan ya kabadayıdır ya salaktır ya da gerçekleri görmemeye çalışan biridir, diğer insanlara kendi hayatı ve kendi aklı konusunda açık çek vermiştir, başkalarının ona istediğini yapma hakkını kabullenen inancı benimsemiştir, çoğunluğun iradesine uyulur, demektedir, fiziksel gücü ve sayı gücünü, adaletin de gerçekliğin de doğrunun da yerine koymuştur. Biz, akıldan yana olan insanlar, biz, tüccarlar, efendi de köle de olmayan bizler, açık çeklerle iş görmeyiz, böyle şeyleri kimseye vermeyiz. Biz objektif olmayan hiçbir şeyle iş görmeyiz.

“Vahşilik çağında insanların objektif gerçek diye bir kavramdan hiç haberi yoktu. Fiziksel doğayı bilinmez şeytanların yönettiğine inanırlardı. Öyle bir dönemde ne düşünce ne bilim ne de üretim mümkündü. İnsanlar ancak doğanın sağlam, önceden kestirilebilir bir kavram olduğunu anladıktan sonra kendi bilgilerine güvenebilmeye başladılar, kendi rotalarını seçtiler, geleceklerini planladılar ve yavaş yavaş mağaradan çıkıp yükselmeye koyuldular. Oysa şimdi sizler, modern sanayiye, tüm dev karmaşıklığı ve bilimsel kesinliğiyle birlikte, yeniden bilinmez şeytanların eline teslim ettiniz ve gizlenmiş, çirkin, küçük bürokratların önceden kestirilmez kaprislerine peşkeş çektiniz. Bir çiftçi, hasatla ilgili şansının ne kadar olduğunu hesaplayamazsa bir yaz süren çabalarını bu işin yararına yapmaya hiç yanaşmaz. Ama siz, onlarca yıllık planlar yapan, doksan dokuz yıllık anlaşmalara giren sanayi devlerinin, hangi bürokratin kafasına ne esip de tüm çabalarını sifıra indirecek bir adım atacağını bilmeksizin çalışmasını ve üretmesini bekliyorsunuz. Boş gezenler ile geçici işçiler planlarını bir günlük yapar. Akıl ne kadar nitelikliyse bu süre o kadar uzar. Vizyonu bir dört duvar kadar uzanabilen insan belki bataklık üstüne ev kurar, hızla kârını kapıp ortadan kaybolmayı düşünür. Ama vizyonunda gökdelenler olan biri öyle

yapmaz. Ayrıca çeteler dolusu akılsızın sipere yatmış, türlü yasaları değiştirip ona karşı komplolar kurduğunu, onu sınırlamayı, başarısızlığa uğratmayı amaçladığını bile bile kalkıp da yeni bir ürün icat etmek için on yıl sürecek araştırmaları başlatmaz çünkü mücadelesini sürdürür ve başarırsa hem kazanacağı ödüllere, hem de icadına el koyacaklardır.

“Üstün zekâlı insanlarla rekabet etmekten korkuyoruz diye ağlayan, onların zekâsını kendi ekmek paranıza bir tehdit olarak gören, güçlülerin serbest piyasada zayıflara şans tanımadığından yakınan sizler, dönüp şu andan ilerisine bir bakın. Çalışmalarınızın maddesel değerini saptayan nedir? Eğer ıssız adada yaşıyor olsaydınız o değeri saptayan yalnızca aklınızın üretici çabası olurdu. Beyniniz ne kadar verimsiz düşünürse fiziksel emekleriniz size o kadar az kazandırır... Siz de hayatınızı tek bir rutin üzerine yaşar, riskli hasatları toplar ya da ok ve yayla avlanır, daha fazlasını düşünemezsiniz. Ama siz rasyonel bir toplumda yaşıyorsunuz. Orada insanlar ticaret yapmakta serbest. Bu da size hesaplanması zor bir ikramiye getiriyor. Artık çalışmanızın maddesel değeri yalnız kendi çabanızla ölçülmüyor, çevrenizdeki dünyada var olan en üstün ve en verimli akılların çabaları da devreye giriyor.

“Modern bir fabrikada çalıştığınız zaman size ücretiniz yalnız kendi emeğinize karşılık değil, o fabrikayı mümkün kılan tüm üretici deha için veriliyor. Onu kuran sanayicinin çalışması, biriktirdiği parayı yeni ve denenmemiş bir şeye yatırmayı seçen yatırımcının çalışması, levyelerini çektiğiniz makineleri çizip tasarlamış olan mühendisin çalışması, zamanını harcayıp ürettiğiniz ürünü asıl yaratan mucidin çalışması, o ürünün yaratılmasını mümkün kılmış fizik kanunlarını keşfetmiş fizikçinin çalışması, insanlara nasıl düşünüleceğini öğreten, sizin lanetleyip durduğunuz filozofun çalışması...

“Makine, yaşayan zekânın donmuş formudur. Zamanınızın verimini yükselterek hayatınızın potansiyelini genişletme gücüne sahiptir. Eğer Ortaçağ’ın mistikleri döneminde, demirci dükkâ-

nında çalışıyor olsaydınız tüm geliriniz, günlerce çalışıp sonunda ortaya çıkardığınız bir demir çubuğun değeri kadar olurdu.

Hank Rearden'ın fabrikasında çalıştığınızda günde kaç ton ray üretiyorsunuz? Aldığınız maaş çekinin sırf sizin fiziksel emeğinize karşılık olduğunu, o rayları kaslarınızın gücüyle ürettiğinizi iddia etmeye cesaret edecek misiniz? Sizin kaslarınızın değeri ancak Ortaçağ'daki o demircinin yaşam standardı kadardır... Geri kalanı da Hank Rearden'dan size armağandır.

"Her insan gücü yettiği ya da kendi istediği kadar yükselmekte özgürdür ama yükseleceği düzeyi saptayan şey ancak ne kadar düşünebildiğidir. Fiziksel emek ancak o zaman bir erime sahip olabilir. Fiziksel emekten başkasını harcamayan insan, üretime kendi getirdiği katkının değerini kendi tüketir, ne kendisi için ne de başkaları için fazladan bir değer katmış olur. Ama herhangi bir rasyonel girişim alanında fikir üreten insan, yeni bir bilgi keşfeden insan insanlığa kalıcı katkı sağlamış demektir. Maddesel ürünler paylaşılamaz, onlar her zaman son kullanıcıya aittir. Sınırsız sayıda insanlar arasında paylaşılacak tek şey bir fikrin değeridir, tüm paylaşılanları daha zengin kılar, hiç kimse bir şey kaybetmez, yaptıkları iş ne olursa olsun, verim kapasitesi mutlaka yükselir. Güçlü akla sahip olanların zayıflara aktardığı şey, zaman süresinin değeridir. Kendi keşfettiği işlerde onların çalışmasına izin verir, kendisi daha başka keşiflerle uğraşır. İşte bu, ortak çıkarlara dönük ortak alışverıştır. Çalışmayı isteyen, hak edilmemişin peşine düşmeyen insanlar için zekâlarının düzeyi ne olursa olsun aklın çıkarları hep aynıdır.

"Yeni bir icat yaratan insan, ne tür bir servet kazanmış olursa olsun, kaç milyona sahip olursa olsun, harcadığı zihinsel enerjiye oranlandığında çok düşük bir maddesel karşılık alır. Ama o ürünü üreten fabrikada hademelik yapan insan, işinin gerektirdiği zihinsel çabaya oranla çok yüksek bir meblağ alır. Aynı şey, aradaki kademelerde çalışan tüm insanlar için geçerlidir; ihtiras ve yetenek düzeyleri ne olursa olsun bu değişmez.

Entelektüel piramidin tepesindeki insan, alttaki herkese katkıda bulunur ama karşılığında yalnızca maddesel ödemeyi alır ve diğerleri ona, harcadığı zamana katkı olarak hiçbir entelektüel ikramiye ödemez. Piramidin dibinde olan, kendi başına bırakılsa yeteneksizliği nedeniyle açlıktan ölecek insansa, yukarıdakilere hiçbir katkıda bulunmadığı halde kendinden üstte bulunanların hepsinin beyninden ikramiye almaktadır. İşte entelektüel güçlüler ile entelektüel zayıflar arasındaki rekabet böyle bir şeydir. Güçlülerini durmadan suçladığınız sömürünün asıl niteliği budur.

“Bizim size sunduğumuz hizmet buydu, sunmaktan memnunduk ve sürdürmeye de istekliydik. Karşılığında ne istedik? Yalnızca özgürlük, başka hiçbir şey değil. Bizi çalışabilmemiz için rahat bırakmanızı istedik; düşünmek için, istediğimizi seçip onu yapmak için... Riskin sorumluluğunu kendimiz almak, kendi kayıplarımızı sineye çekmek için, kendi kârımızı kazanmak, kendi servetimizi oluşturmak için, sizin rasyonelliğiniz konusunda kumar oynamakta özgür olmak için, ürünlerimizi serbest piyasa ortamında sizin beğeninize sunmak, çalışmamızın objektif değerine güvenmek, sizin aklınızın bunu görebileceğine inanmak için, sizin zekânıza ve dürüstlüğünüze güvenmek, yalnızca sizin aklınızla alışveriş yapmak için. İstediğimiz fiyat buydu, siz de bunu fazla yüksek bulup reddettiniz. Haksızlıktır bu, dediniz. Sizi mağaralardan çıkarıp modern apartmanlara getiren, size radyolar, sinemalar, otomobiller veren bizlerin, saraylarımızın, yatlarımızın olmasını haksızlık saydınız. Kendinizin de ücret kazanmaya hakkı olduğuna ama bizim kâr etmeye hakkımız olmadığına karar verdiniz. Alışverişimizi sizin aklınızla değil, silahınızla yapmamızı istediniz. Biz de buna cevap olarak, ‘Lanet olsun!’ dedik. Cevabımız doğru çıktı. İşte olan oldu.

“Siz zekâ rekabeti istemediniz, şimdi gaddarlık rekabeti ortamında yaşıyorsunuz. Başarılı üretimin ödülleri kazanmasını istemediniz, şimdi başarılı yağmacıların ödül kazandığı bir düzendesiniz. İnsanların değere karşılık değer vererek alışveriş

yapmasını bencil ve zalimce buldunuz, şimdi bencil olmayan toplumunuzda, gasba karşı gaspla yaşıyorsunuz. Sizin sisteminiz yasal bir iç savaş. İnsanlar birbirine karşı çeteler, komplolar kuruyor, yasama gücünü ele geçirmeye çalışıyor, onu rakiplerine karşı sopa olarak kullanıyor, ta ki bir başka çete gelip onu ellerinden kapıncaya, kafalarına indirinceye kadar. Hepsi isimlendirilmemiş bir toplumun belirlenmemiş çıkarlarının hizmetinde olduğunu haykırıyor. Siz ekonomik güç ile siyasi güç arasında hiçbir fark görmediğinizi söylemiştiniz. Para gücü ile silah gücü aynı şeydir demiştiniz. Ödülle ceza arasında, satın alma ile yağmalama arasında, zevk ile korku arasında, hayat ile ölüm arasında fark yoktur demiştiniz. Şimdi farkları öğreniyorsunuz.

“Bazılarınız cahilliğini, aklının sınırlı olduğunu, görüşünün sınırlı olduğunu özür olarak ileri sürebilir. Ama aranızdaki en suçlu ve en lanetli olanlar, bilme yeteneğine sahip olduğu halde gerçeği görmezden gelenler, zekâlarını, güç kullananlara sinik bir tutumla kullandıranlardır. Bunlar iğrenç bir grup olan bilim mistikleridir, bir tür katıksız bilgiye adandıklarını ileri sürerler. Katıksız dedikleri, bu tür bilginin dünyada pratik bir kullanımının olmaması anlamındadır. Bu tür mistikler, insan ilişkilerinin rasyonellik gerektirmediğine inanır, parayı aşağılarlar ve ruhlarını yağmayla derlenmiş bir laboratuvara karşılık satmayı seçerler. Pratik olmayan bilgi diye bir şey olmadığı, ilgisiz eylem de mümkün olmadığı için bilimi kâr ve hayat uğruna kullanmayı hor gördüklerinde, onu ölümün hizmetine vermişler demektir. Yağmacılar açısından bilimin pratik amacı ancak bu olabilir. Böylelikle zorbalık ve yıkım silahları icat edilir. Onlar, yani ahlaki değerlerden kaçmayı seçen zekâlar, en suçlu onlardır bu dünyada. Onları asla bağışlanmayacak bir suçtur. Beni duyuyor musunuz Dr. Robert Stadler?

“Ama benim sözlerim ona değil. Benim sözlerim aranızda bulunan, egemen ruhunun bir parçasını henüz satmamış ve köleleştirmemiş olan, ‘başkalarının emrine vermemiş olan’ insan-

laradır. Bu gece size radyoyu açtıran bu amaçlar kaosu içinde, eğer dünyanın derdinin ne olduğunu öğrenme yolunda bir nebze dürüst, rasyonel merakınız var ise bu sözlerim sizedir. Benim düsturumun koşullarına göre ilgi duyanlara ve öğrenmek için çaba gösterenlere rasyonel açıklama yapmak bir borçtur. Sözlerimi anlamamak için çaba sarfedenlere gelince, onlar beni hiç ilgilendirmiyor.

“Ben yaşamak isteyenlere, ruhlarının onurunu geri kazanmak isteyenlere sesleniyorum. Şimdi dünyanız hakkındaki gerçekleri öğrendiğinize göre sizi mahvedenleri desteklemekten vazgeçin. Dünyanın kötülüğünü mümkün kılan yalnızca sizin onlara verdiğiniz onay olmuştur. O desteği çekin. Düşmanlarınızın koşullarına göre yaşamaya, kurallarını onların koyduğu bir oyunu oynamaya razı olmayın. Sizi köleleştirenlerden iyilik dilemeyin, sizi soyanlardan sadaka istemeyin... Ne sübvansiyon ne kredi ne iş ne de çetelerine katılıp komşuları soyarak kaybettiğinizi geri almayı isteyin. İnsan rüşvet alarak ve hayatının mahvedilmesine onay vererek yaşamaya devam etmeyi umamaz. Kâr, başarı ya da güven kazanmak için varoluşunuza haciz koydurmayın. Böyle bir haczin bedeli asla ödenemez. Ne kadar ödeseniz fazlasını isteyeceklerdir. Aradığınız ya da ulaştığınız değerler ne kadar büyükse o kadar daha tehlikede sayılırsınız. Onları sizi kanata kanata öldürecek bir beyaz şantaj sistemidir. Günahlarınıza karşılık değil varoluş sevginize karşılık cezalandırmaktadırlar sizi.

“Yağmacıların şartlarıyla yükselmeye çalışmayın, iplerini onların tuttuğu bir merdivene asla tırmanmayın. Ellerinin onları iktidarda tutan tek kaynağa, sizin yaşama ihtirasınıza değmesine izin vermayın. Siz de benim gibi greve gidin. Aklınızı ve becerilerinizi kendi kendinize kullanın, bilginizi genişletin, yeteneklerinizi geliştirin ama başarılarınızı başkalarıyla paylaşmayın. Sırtınıza bir yağmacı binmişken servet yapmaya kalkmayın. Onların merdiveninin en alt basamağında kalın ancak karnınızı doyurmaya yetecek kadar para kazanın, yağmacılar devletini destekleyecek bir kuruş fazla

kazanmayın. Madem tutsaksınız, tutsak gibi davranın, özgür-müşsünüz gibi numara yapmalarına izin vermeyin. Onların çok korktuğu o sessiz, yıkılmaz düşman olun. Sizi zorladıkları zaman itaat edin ama gönüllü olmayın. Onların yönünde bir santim bile gitmeye hiçbir zaman gönüllü olmayın. İstekleri, yakarıları ya da amaçları için gönüllü olmayın. Bir haydudun, sizin dostunuzmuş, destekçinizmiş gibi rol yapmasına yardım etmeyin. Gardiyanlara, o kodesin sizin doğal varoluş yeriniz olduğu numarası yaptırmayın. Gerçeği saptırmalarına yardım etmeyin. O sahtelik onların gizli korkusunu arkasında tutan tek barajdır. Yaşamaya, var olmaya layık olmadıklarını bilmenin korkusu. O barajı kaldırın, bırakın boğulsunlar. Onların tek can simidi sizin onayınız.

“Eğer onların ulaşamayacağı yerde bir sapa diyara sığınma fırsatı bulabilirseniz oraya gidip kaybolun ama bir haydut olarak yaşamayın, onların soygunuyla rekabete girecek bir başka çete kurmaya kalkmayın. Sizin ahlaki düsturunuzu kabul eden, insanın var olması için mücadele vermeye istekli kişilerle birlikte kendinize üretici bir hayat kurun. Ölüm ahlakı düzeni içinde, inanç ve zorlama düzeni içinde kazanma şansınız yok. Dürüstlerin geleceği için bayrağı çekin. Hayatın ve mantığın bayrağını çekin.

“Rasyonel bir varlık olarak hareket edin, dürüstlüğün sesini duymayı özlemiş insanlara bir yarışma hedefi sağlamaya çalışın. Yalnızken de düşmanlarınız arasındayken de az sayıda dostunuzla birlikteyken de insanlığın yeniden doğuşunun eşiğinde, oluşmasına önder olduğunuz yeni bir toplumun lideriyken de kendi rasyonel değerlerinize göre davranın.

“Yağmacılar devleti çöktüğü zaman, en iyi kölelerinden yoksun kalıp Doğu’daki mistiklerle dolu ülkeler gibi güçsüz bir kaosa dönüştüğü zaman, birbirini soymaktan başka çaresi kalmamış soygun çeteleri halinde parçalandığı zaman, fedakârlık ahlakının savunucuları kendi son idealleri içinde boğulduğu zaman... işte o zaman biz geri döneceğiz.

“Fabrika bacalarının, boru hatlarının, meyve bahçelerinin, çarşıların, kutsallığı istilaya uğramamış evlerin yükseldiği kentimizin kapılarını, girmeye layık olanlara açacağız. Kurduğunuz gizli sınır yerleşimlerinin merkezi olacağız. Sembolümüz olan dolar işaretiyle, serbest ticaretin ve serbest zihinlerin o simgesiyle, bu ülkeyi yeteneksiz vahşileriden bir kere daha kurtaracağız. Onlar bu ülkenin niteliğini, anlamını, görkemini hiçbir zaman anlayamadı. Bize katılmayı seçenler zaten katılacaktır. Seçmeyenlerin bizi durduracak gücü olmayacaktır. Vahşi sürüler hiçbir zaman aklın bayrağını taşıyanlar için engel oluşturmamıştır.

“O zaman bu ülke bir kere daha yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan bir yaşam türüne, rasyonel insana, sığınma ve yaşama yeri haline gelecektir. Bizim kuracağımız siyasal sistemin bir tek ahlaki düsturu var: hiçbir kimse, bir diğerinden hiçbir değeri fiziksel güç kullanarak alamaz. Her insan, kendi rasyonel yargılarına göre ya ayakta kalır ya da devrilir, ya yaşar ya da ölür. O yargılarını kullanamaz da devrilirse tek kurbanı kendisi olur. Eğer yargılarının yetersiz olduğundan korkarsa o yeteneklerini desteklemesi için eline bir silah verilmeyecektir. Zaman içinde hatalarını düzeltmek isterse kendinden üstün olanların örnekleri engelsiz olarak karşısındadır. Düşünmeyi öğrenmek için onları rehber olarak bu örnekleri kullanabilir. Ama bir insanın hatalarının başka bir insanın hayatıyla ödenmesi gibi iğrenç bir uygulama artık son bulacaktır.

“O dünyada, sabah uyandığınız zaman çocukluğunuzdan tanıdığınız ruh hali içinde olabileceksiniz. Rasyonel bir evrenin içinde olmanızdan gelen bir heves, serüven ve güven duygusu içinde olacaksınız. Doğadan hiçbir çocuk korkmaz. Kaybolacak olan, sizin insanlara karşı duyduğunuz korku olacaktır. Ruhunuzu sakatlayan korku odur. İnsanların içindeki anlaşılmazla, bilinmezle, çelişkiyle, gizlenmişle, sahteyle, irrasyonelle ilk karşılaştığınızda başlamıştı o korkunuz. Sorumluluk sahibi insanların dünyasında yaşayacaksınız. O insanlar, gerçeklerin ta kendisi kadar tutarlı

ve güvenilir olacak. Karakterlerinin garantisi, objektif gerçeğin standart olduğu, yargıç olduğu bir varoluş sistemi olacak. Değerleriniz korunacak, günahlarınız ve zaaflarınız korunmayacak, iyilikleriniz için her fırsat size açık olacak, kötülüklerinize fırsat verilmeyecek, insanlardan aldığınız şey sadaka olmayacak, acıma olmayacak, merhamet olmayacak... Günahların affı yerine bir tek değer olacak, o da adalet! İnsanlara ya da kendinize baktığınızda hissettiğiniz şey tiksinti değil, kuşku değil, suçluluk değil, bir tek değişmez olacak: saygı.

“İşte kazanabileceğiniz gelecek böyle bir şey. Bu bir mücadeleyi gerektiriyor. Her insani değer bir mücadeleyi gerektirir. Hayatın tümü amaçlı bir mücadeledir, sizin tek seçiminiz de amacınızdır. Şimdiki savaşınızı sürdürmek mi istiyorsunuz, yoksa benim dünyam için mücadele etmek mi? Uçurumun kenarında kaygan kayalara tutunarak devam etmek, kayıplarınızın geri dönülmez olduğu, kazançlarınızın sizi mahvınıza daha yaklaştırdığı bu yolu mu seçiyorsunuz? Yoksa bir kayadan bir kayaya yükselerek tepeye varma mücadelesine başlamayı mı seçiyorsunuz? Bu mücadeledeki zorluklar, geleceğinize dönük yatırımlardır. Zaferleriniz sizi manevi idealinize yaklaştıracaktır. Güneş ışığına kavuşmadan önce ölmeniz bile yansıyan ışınların değdiği bir düzeyde ölmüş olursunuz. Önünüzdeki seçim budur. Buna aklınız ve varoluş sevginiz karar versin.

“Son sözlerim, hâlâ gizli dünyada saklanmış olabilecek kahramanlara, kaçamakları yüzünden değil de değerleri ve cesaretleri nedeniyle tutsak alınmışlara yönelik olacak. Ruh kardeşlerim, kendi değerlerinizi ve hizmet ettiğiniz düşmanların niteliklerini gözden geçirin. Sizi mahvedecek olanlar dayanma gücünüz, cömertliğiniz, masumiyetiniz, sevginiz sayesinde size sahip oluyor. Onların yükünü sizin dayanma gücünüz taşıyor, imdat çağrısı ataklarında cömertliğiniz yardıma koşuyor, masumiyetiniz onların kötülüğünü kavramanızı engelliyor, kuşkuya pay tanıyor ve anlamadan onları mahkûm etmenize izin vermiyor. Sevginize

geline, o sizin hayat sevginiz. Onlar da insan olduğuna göre hayatı onlar da seviyordur, diye düşünmenize yol açıyor. Ama bugünkü dünya, onların istediği dünya, hayat da onların nefret odağı. Bırakın taptıkları ölüme kavuşsunlar. Sizin bu dünyaya adanmışlığınız adına, bırakın onları. Ruhunuzun büyüklüğünü, onların kötülüklerinin zaferini sağlamak için harcamayın. Beni duyuyor musun... sevgilim?

“İçinizdeki en iyi niteliklerin hatırına, bu dünyayı en kötülere feda etmeyin. Sizi sağ tutan değerler adına, insanın vizyonunu insan denilmeyi hak etmemiş çirkinlerin, korkakların, akılsızların çarpıtmasına izin vermeyin. İnsanın doğasının dik durmak, kafasını çalıştırmak, uzun mesafeleri aşan adımlar atmak olduğunu unutmayın. Ateşinizin kıvılcımlarının o yetersizlik batağı içinde birer birer sönmesine izin vermeyin. Ruhunuzdaki kahramanı öldürmeyin. Hak ettiğiniz ama hiç ulaşamadığınız hayata yürüyün. Yolunuzu, savaşınızın niteliğini iyi kontrol edin. İstedığınız dünya pekâlâ elde edilebilir. Gerçekten vardır, mümkündür ve sizindir.

“Ama kazanmak sizin tam adanmışlığınızı gerektiriyor. Geçmişinizin dünyasıyla, insanın başkaları uğruna yaşayan kurbanlık hayvan olduğu doktriniyle bütün bağlarınızı koparmanızı gerektiriyor. Kendi kişiliğinizin değerleri için mücadele edin. Gururunuzun değeri için mücadele edin. İnsan denen varlığın esası olan şey için, egemen rasyonel aklınız için mücadele edin. Seçtiğinizin hayat ahlakı olduğundan emin olarak, her zaferin bu yoldan kazanıldığını, her görkeme, her iyiliğe, dünyada var olmuş her sevince böyle ulaşıldığını bilerek mücadele edin.

“Savaşımın başlangıcında benim ettiğim yemini etmeye hazır olduğunuz zaman, mücadelenizi kazanmış olacaksınız... Döneceğim günü bilmek isteyenler için şimdi o yemini dünya duysun diye tekrarlıyorum:

“Hayatım ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki hiçbir zaman bir başka insan için yaşamayacağım ve hiç kimseden benim için yaşamasını istemeyeceğim.”

8 Egoist

Bay Thompson, “Bu gerçek değildi, değil mi?” diye sordu.

Galt’ın sesi onları terk ettiğinde radyonun  on ndelerdi. Sessizliğin içinde hiç kimse kıpırdamamıştı. Gözleri radyoya çakılmış, öylece duruyorlardı. Ama radyo, artık tahta bir kutudan ibaretti. Hoparl r n n yuvarlak ağzına gerilmiş kumaşıyla,  on ndeki düğmeleriyle, yalnızca bir tahta kutu.

Tinky Holloway, “Dinledik herhalde,” dedi.

Chick Morrison da, “Elimizde değildi,” diye ekledi.

Bay Thompson bir sandığın kenarına oturmuştu. Dirseği hizasındaki solgun, uzun şey, Wesley Mouch’un yüzüydü. Mouch yere çökmüştü. Arkalarında, stüdyo alanının yarı karanlık boşluğunun  otelerindeki bir ada gibi, onlara hazırlanan salon dekoru görülüyordu. Pırıl pırıl ışıklandırılmış o dekor, yarım daire biçiminde dizilmiş boş koltuklardan ibaretti. Kimsenin söndürme inisiyatifi n  üstlenmediği ışıklar altında, oradaki mikrofon donanımının örümcek ağı gibi dolaşık kabloları da görünüyordu.

Bay Thompson’ın gözleri çevresindeki yüzleri dolaştı, sanki o yüzlerde yalnız kendi bildiği birtakım titreşimleri bulmaya çalışıyor gibiydi. Ötekiler bunu daha gizli kapaklı yapmaya uğraşıyor, belli etmeden diğerlerine kaçamak bakışlar y neltiliyorlardı.

    nc  sınıf asistanlardan bir genç, hiç kimseye yönelik olmayan bir  ığlılıkla, “Bırakın çıkayım buradan!” diye haykırdı.

Bay Thompson, “Kal orada!” diye tersledi onu.

Kendi verdiği emrin sesiyle, karanlıklar içinde bir yerde hareketsiz kalan gencin hıçkırık gibi iniltisi, daha tanındık bir gerçeği yakalamasına yardımcı olmuş gibiydi. Başı kalktı, omuzlarından iki santim daha yükseldi.

Sesi giderek güçleniyordu. “Bunun olmasına kim izin...” Ama birden sustu. Kendi sesinde fark ettiği birtakım titreşimler, köşeye kıştırılanların paniğini hatırlatıyordu. “Ne diyorsunuz buna?” demeyi daha doğru buldu. Cevap gelmedi. “Ee?” diye üsteledi. Bekledi. “Hadi, birisi bir şey söylesin!”

James Taggart suratını Bay Thompson’a doğru, neredeyse tehdit eder gibi uzatarak, “Buna inanmak zorunda değiliz, öyle değil mi?” diye sordu. “Değil mi?” Suratı çarpılmış gibiydi Taggart’ın. Yüz çizgileri biçimsizdi. Burnu ile ağzı arasında küçük ter boncukları bıyık gibi parıldıyordu.

“Sakin ol,” dedi Bay Thompson. Sesi kararsızdı. Geri çekilmeye, Taggart’tan biraz uzaklaşmaya çalışır gibiydi.

“İnanmak zorunda değiliz!” Taggart’ın sesi, transtan çıkmıyormuş gibi dümdüz ve ısrarcıydı. “Daha önce bunu hiç kimse söylemedi! O da yalnızca bir insan! İnanmak zorunda değiliz!”

Bay Thompson yeniden, “Hey, sakın ol,” dedi.

“Haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyor? Kim oluyor da tüm dünyaya karşı geliyor, yüzyıllardır söylenen her şeye itiraz ediyor? O nereden bilecek? Hiç kimse emin olamaz! Hiç kimse neyin doğru olduğunu bilemez! Doğru diye bir şey yok!”

“Kes sesini!” diye bağırdı Bay Thompson. “Sen ne yapmaya ça...”

Sözünü kesen, radyodan bir anda patlayan bir marşın güm-bürtüsü oldu. Üç saat önce yarıda kalmış olan marş, yine aynı stüdyo plağının gıcırtilarıyla çalınıyordu. Durumu kavramaları birkaç saniye sürdü, bu arada neşeli akorlar sessizliğin içinde ilerledi, içinde bulunduklarıyla tamamen alakasız bir atmosfer yarattı, sanki tüm ortamı aptallaştırdı. İstasyonun program müdürü yerleşmiş bir kurala uyuyor, radyo yayınının bir saniye bile susmaması için çalışıyordu.

Wesley Mouch, “Söyleyin şunu sustursunlar!” diye haykırdı. Birdenbire ayağa fırlamıştı. “Millet o konuşmaya bizim yetki verdiğimizi sanacak!”

Bay Thompson, “Seni sersem budala!” diye bağırdı. “İzin vermedik sansalar daha mı iyi?”

Mouch olduğu yerde durdu, gözleri Bay Thompson’a döndü. Bakışları ustaya bakan amatör gibiydi.

Bay Thompson, “Normal yayına geçin!” diye emretti. “Söyleyin, bu saat için ne programlamışlarsa onunla devam etsinler! Özel anons yok, açıklama yok! Hiçbir şey olmamış gibi devam etsinler!”

Chick Morrison’ın moral şartlandırıcılarından yarım düzine kadarı fırlayıp telefonlara koştu.

“Yorumculara ulaşın! Yorum yapmalarını önleyin! Ülkedeki her istasyona haber salın! Bırakın, halk merak etsin! Bizi kaygılı sanmasınlar! Bu olay önemliymiş gibi bir izlenim yaratmayın!”

Eugene Lawson avazı çıktığı kadar, “Hayır!” diye haykırdı. “Hayır, hayır, hayır! O konuşmayı onaylıyormuş gibi bir izlenim yaratamayız! Bu korkunç bir şey! Korkunç! Korkunç!” Lawson’ın gözlerinde yaş yoktu ama sesinde öfkenin çaresizlik hıçkırıkları duyuluyordu.

Bay Thompson, “Onaylamaktan kim söz etti ki?” diye terslendi.

“Bu korkunç! Ahlak dışı! Bencil, kalpsiz, acımasız! Gelmiş geçmiş en haince konuşma! İnsanların... mutlu olmayı talep etmesine yol açacak!”

Bay Thompson pek de sert olmayan bir sesle, “Alt tarafı bir konuşma,” dedi.

Chick Morrison yardımcı olmaya çalışıyormuş gibi, “Bana öyle geliyor ki ruhsal durumu daha zengin olan insanlar...” diye söze başladı, duraksaya duraksaya devam etti, “Yani anlıyorsunuz ya, mistik içgörüyü sahip kimseler...” Biri ona tokat atar mı diye merak ediyormuş gibi durup bekledi, kimse kıpırdamayınca yine devam etti. “Evet, mistik içgörü sahibi olanlar bu konuşmayı beğenmez. Mantık her şey değildir ne de olsa.”

Tinky Holloway, “Çalışan insanlar da hoşlanmaz,” diye söze karıştı. O biraz daha fazla yardımcı olmakta kararlıydı. “Sözleri işçilerin dostu gibi değildi.”

Bayan Chalmers, “Ülkenin kadınları hiç beğenmeyecek,” dedi. “Sanıyorum kadınların bu düşünce ekolünden yana olmadığı kanıtlanmış bir gerçek. Kadınlar daha ince duygulara sahip. Kadınlara güvenebilirsiniz.”

Dr. Simon Pritchett, “Bilim adamlarına da güvenebilirsiniz,” dedi. Hepsi birer birer öne fırlıyordu. Hepsi konuşmaya hevesliydi. Önlerine güvenle ele alabilecekleri bir konu çıkmış gibi davranıyorlardı. “Bilim adamları mantığa güvenilemeyeceğini çok iyi bilir. Bu adam bilimin dostu değil.”

Wesley Mouch, “Hiç kimsenin dostu değil,” diye hükmünü açıklarken bu ani aydınlanma karşısında birdenbire kendini toparlamış, güveninin bir kısmını kazanmış gibiydi. “Belki bir tek büyük iş adamları ...”

Bay Mowen korku içinde, “Hayır!” diye haykırdı.

“Hayır! Bizi suçlamayın! Öyle söylemeyin! Söylemenizi kabul etmem!”

“Neyi?”

“Onun... onun... iş dünyasının dostu olduğunu!”

Dr. Floyd Ferris, “O konuşmayı mesele etmeyelim,” dedi. “Fazla entelektüeldi. Sıradan insanlar için çok fazla entelektüel... Hiç etkisi olmayacak, insanlar bunu anlayamayacak kadar aptal.”

Mouch umutla, “Öyle,” diye mırıldandı. “O doğru.”

Dr. Ferris cesaretlenmişti. “Bir kere, insanlar düşünemez,” dedi. “İkincisi, düşünmeyi de istemez.”

Fred Kinnan, “Üçüncüsü, aç kalmayı da istemez,” diye sözü devraldı. “O konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz?”

Bu söz, tüm önceki sözlerin kaçındığı konuyu gündeme getirdi. Kimse cevap vermedi ama kafalar omuzların arasına daha bir çekilir gibi oldu, insanlar birbirlerine daha bir sokuldular, stüdyonun boşluğu altında eziliyormuş gibi göründüler. Radyo-

daki marş, sessizliği kamçılamayı sürdürüyor, sanki sırttan bir kafatasının neşesini saçıyordu.

“Kapatın şunu!” diye bağırdı Bay Thompson. Elini radyoya doğru sallıyordu. “Kapatın şu lanet olası şeyi!”

Birisi bu emre uydu. Ama birdenbire doğan sessizlik daha da beter oldu.

Sonunda Bay Thompson, gözlerini isteksiz bir ifadeyle Fred Kinnan’a doğru kaldırıp, “Eh, sen ne yapalım diyorsun?” diye sordu.

“Ben mi?” Kinnan kıkır kıkır güldü. “Bu şovu ben yönetmiyorum.”

Bay Thompson yumruğunu dizine indirip, “Bir şey söyle!” diye emretti, Kinnan’ın arkasını döndüğünü görünce de, “Biri bir şey söylesin!” diye tekrarladı. Kimse gönüllü olmadı. “Ne yapacağız?” diye bağırdı Bay Thompson. Buna cevap verecek adamın bundan böyle iktidarı eline alacağını biliyordu. “Ne yapacağız? Biri bize ne yapmak gerektiğini söyleyemiyor mu?”

“Ben söylerim!”

Bir kadın sesiydi bu. Fakay tonu, radyoda az önce duydukları sese benziyordu. Hepsi Dagny Taggart’a döndüğünde, o daha karanlıkların arasından ortaya yeni adım atıyordu. Aydınlığa geldiğinde yüzü hepsini korkuttu çünkü hiç korku ifadesi yoktu o yüzde.

“Ben söylerim,” dedi Bay Thompson’a. “Pes edin.”

“Pes etmek mi?”

“İşiniz bitti. Bittiğini görmüyor musunuz? Şu dinlediklerinizden sonra başka ne bekleyebilirsiniz ki? Pes edip yoldan çekilin. İnsanları var olmak üzere serbest bırakın.” Thompson ona bakıyor ancak ne itiraz ne de hareket ediyordu. “Hâlâ sağsınız, insan sesiyle konuşuyorsunuz, cevap isteyen sorular soruyorsunuz, mantığa dayanıyorsunuz... Evet, hâlâ mantığa dayanıyorsunuz, her şeye rağmen! Anlama kabiliyetiniz var. Anlamamış olmanız mümkün değil. Artık bir şeyler umut ediyormuş gibi numara

yapamazsınız. Hiçbir şeyi kazanmaya çalışamaz, hiçbir şeye uzanamaz, hiçbir şeyi kapamazsınız. Önünüzde yıkımdan başka bir şey yok. Bu yalnızca dünyanın değil aynı zamanda sizin de yıkımınız. Pes edip çekilin.”

Dikkatle dinliyorlardı ama sanki kelimeleri duymuyor, içlerinde yalnızca Dagny’nin sahip olduğu bir niteliğe sarılıyorlardı... hayatta olma niteliği. Dagny’nin sesindeki öfkeli şiddetin altında bir sevincin, bir gülüşün varlığı hissediliyordu. Başını kaldırmıştı. Gözleri çok uzaklardaki bir şeyi selamlıyor gibiydi. Alnındaki ışıklı yer, stüdyo ışığının yansıması değil de gündeğümü gibi görünüyordu.

“Yaşamayı istiyorsunuz, değil mi? O halde çekilin yoldan, bir şans istiyorsanız çekilin. Bırakın sizi kim götürebilecekse o devralsın. O biliyor ne yapmak gerektiğini. Siz bilmiyorsunuz. İnsanların yaşaması için gerekenleri o yaratabilir, siz yaratamazsınız.”

“Dinlemeyin onu!”

Bu öyle vahşi bir çılgınlık ki hepsi içgüdüsel olarak Dr. Robert Stadler’dan uzaklaşır gibi yaptı. İtiraf edemedikleri bir şeyi seslendiren oymuş gibi. Stadler’ın yüzü, hepsinin karanlıkta yüzlerinin bürünebileceğinden korktukları ifadeyi taşıyordu.

“Dinlemeyin onu!” diye bağırırken bakışlarını Dagny’ye çevirmeye çalışıyordu. Dagny’nin gözleriyse bir an onun üzerinde duraksadı, gözlerinde şaşkın bir ifade vardı. Sonra ölüm ilanı gibi bir ifadeye dönüştü. “Ya onun hayatı ya da sizin!”

Bay Thompson, “Susun profesör,” dedi ve onu elinin bir hareketiyle kenara iter gibi yaptı. Bay Thompson’un gözleri Dagny’ye çakılmıştı. Kafasının içinde bir düşünce biçimlenmeye başlıyormuş gibi bir hali vardı.

Dagny, “Gerçeği hepiniz biliyorsunuz,” dedi. “Ben de biliyorum, John Galt’ı dinleyen herkes de biliyor! Daha ne bekliyorsunuz? Kanıtları mı? Verdi size işte. Gerçekleri mi? Hepsi çevrenizde. Vazgeçmeniz için kaç insanın ölmesi gerekiyor? Silahlarınızı da iktidarınızı da kontrollerinizi de tüm hayırseverlik inancınızı da

bırakın artık! Eğer yaşamak istiyorsanız... pes edin. Yeryüzünde insan soyunun devam etmesini isteyen herhangi bir iradeniz kalmışsa, çekip gidin!”

Eugene Lawson, “Ama bu ihanet!” diye bağırdı. “Bu kadının dedikleri katıksız ihanet!”

Bay Thompson, “Durun, durun,” dedi. “Aşırılığa gerek yok.” Tinky Holloway sadece, “Hı?” diyebildi.

Chick Morrison, “Ama... bu kadarı çok fazla,” diye kekeledi.

Wesley Mouch, “Onun görüşüne katılmıyorsunuz, değil mi?” diye sordu.

Bay Thompson şaşılacak kadar sakin bir sesle, “Katılmaktan söz eden mi var?” dedi. “Erken davranmayın. Hiçbiriniz erken davranmayın. Bir görüşü dinlemekten zarar gelmez, değil mi?”

Wesley Mouch parmağını tekrar Dagny’nin olduğu tarafa uzatarak, “O tür bir görüşü mü?” dedi.

Bay Thompson, “Her tür,” dedi sükûnetle. “Hoşgörüsüz olmamamız gerekir.”

“Ama bu ihanet, felaket, sadakatsizlik, bencillik ve patron propagandası!”

Bay Thompson, “Doğrusu bilemiyorum,” dedi. “Açık fikirli olmamız gerek. Herkesin önerisini göz önüne almalıyız. Bayan Taggart’ın söylediklerinde de bir gerçeklik payı olmalı. Ne yapılması gerektiğini o biliyor olabilir. Esnek olmamız gerek.”

Mouch afallayarak, “Yani bırakmaya mı razısınız?” dedi.

Bay Thompson, “Hemen sonuçlara atlamaya gerek yok,” dedi. “Dayanamadığım bir şey varsa o da düşünmeden sonuçlara atılan insanlardır, ikinci bir şey de kendini fil dişi kuleye kapatan, bir tek teoriyi seçen, pratik gerçeği hiç anlamayan entelektüellerdir. Böyle bir zamanda bize en çok gereken şey esnek olmaktır.”

Çevresindeki suratlarda şaşkınlık ifadeleri görüyordu. Hem Dagny’nin yüzünde hem de diğerlerinininkileride. Ama nedenleri aynı değildi. Gülümsedi, ayağa kalkıp Dagny’ye döndü.

“Teşekkür ederim Bayan Taggart,” dedi. “Açık konuştuğunuz için teşekkür ederim. Bilmenizi istediğim şey de bu zaten. Bana güvenebileceğinizi, benimle açık konuşabileceğinizi bilmenizi istiyorum. Bizler sizin düşmanınız değiliz Bayan Taggart. Çocukların dediklerine aldırmayın... Canları sıkıldı ancak yakında kendilerine gelirler. Biz sizin de ülkenin de düşmanı değiliz. Yo, hata yapmışızdır tabii, ne de olsa insanız ama bu zor zamanlarda insanlar için elimizden gelenin en iyisini yapmaya uğraşıyoruz. Yani... herkes için. Çok önemli konularda bir anda rastgele kararlar veremeyiz, değil mi? Düşünüp taşınmalıyız, dikkatle ölçüp tartmalıyız. Yalnız, bizim kimsenin düşmanı olmadığımızı lütfen unutmayın. Bunu anlıyorsunuz, değil mi?”

Dagny, “Ben söyleyeceğim her şeyi söyledim,” deyip başka tarafa döndü ve ister az önce bu adamdan dinlediği sözlerin anlamına ilişkin olsun, ister kendisinin o anlamı çözme niyetine ilişkin olsun, hiçbir ipucu vermedi.

Dagny dönmüş Eddie Willers’a bakıyordu. Eddie çevresindeki adamları öylesine gücenmiş bir ifadeyle seyrediyordu ki sanki felç olmuş gibiydi. Sanki beyni, “Bunlar kötü!” diye çılgılık atıyor, ondan ötesini düşünemiyordu. Dagny başının bir işaretiyle kapıyı gösterdi, Eddie söz dinleyip onu izledi.

Dr. Robert Stadler, kapının onların arkasından kapanmasını bekledi, hemen ardından bir hışımla Bay Thompson’a döndü. “Seni sersem budala! Ne yaptığının farkında değil misin? Bunun ölüm kalım meselesi olduğunu anlamıyor musun? Ya siz ya da o olduğunu görmüyor musun?”

Bay Thompson’ın dudaklarında ince bir titreşim dolaştı. Bu aslında tiksinti dolu bir gülümsemeydi.

“Bir profesör için garip bir davranış doğrusu,” dedi. “Profesörlerin böyle çöküp parça parça olabildiğini bilmezdim.”

“Anlamıyor musun? Ya biri ya diğeri... Anlamıyor musun?”

“Peki ne yapmamı istiyorsun?”

“O adamı öldürmen gerek.”

Dr. Stadler'ın bunu hiç bağırmadan, düz, soğuk ve son derece bilinçli bir sesle söylemiş olması tüm salonda buz gibi bir sessizliğe yol açmıştı.

Dr. Stadler'ın titreyen sesi yeniden, "Onu bulmalısın," dedi. "Onu bulup yok edinceye kadar her taşın altında aramalısın! Eğer yaşarsa hepinizi yok edecek! O yaşarsa... biz yaşayamayız!"

Bay Thompson yavaş, dikkatli konuştu. "Nasıl bulacağım onu?"

"Ben... bunu size söyleyebilirim. Bir ipucu verebilirim. Şu Taggart denilen kadından gözünüzü ayırmayın. Adamlarınız onun her hareketini gözlesin. Er geç bu kadın sizi ona götürecektir."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Besbelli değil mi? Çoktan sizi bırakıp gitmemiş olması bile büyük şans değil mi? Bu kadının onların türünden biri olduğunu görecektir kadar aklınız yok mu?" O türün nasıl bir şey olduğunu söylememeyi seçmişti.

Bay Thompson düşünceli bir sesle, "Evet," dedi. "Evet, doğru." Başını birden kaldırıp mutlu mutlu gülümsedi. "Profesör doğru bir şey söylüyor. Bayan Taggart'ı izleyin." Bu emri verirken Mouch'a dönüp parmaklarını şaklatmıştı. "Gece gündüz izleyin onu. Adamı bulmak zorundayız."

Mouch kof bir sesle, "Başüstüne efendim," dedi.

Dr. Stadler gergin bir sesle, "Onu bulunca da öldürecek misiniz?" diye sordu.

Bay Thompson, "Öldürmek mi? Seni budala! Ona ihtiyacımız var!" diye patladı.

Mouch bekliyordu... Ama hepsinin aklında dolaşan soruyu kimse seslendirme cesaretini göstermedi. Sonunda donuk bir sesle, "Sizi anlamıyorum Bay Thompson," dedi.

Bay Thompson bezginlik dolu bir iç çekişle, "Ah siz entelektüeller!" dedi. "Ne bakıyorsunuz aval aval? Durum çok basit. Bu adam her kimse, kesinlikle eylem adamı. Ayrıca elinde bir de baskı grubu var: Kafası çalışan ne kadar adam varsa hepsini

ele geçirmiş. Ne yapacağını biliyor. Onu buluruz, bize söyler. Ne yapacağımızı bize o söyler. Her şeyin yürümesini sağlar. Bizi çukurun içinden çekip çıkarır.”

“Bizi mi Bay Thompson?”

“Tabii. Boş verin sizin o teorileri. Onunla bir anlaşma yaparız.”

“Onunla mı?”

“Tabii. Eh, haliyle biraz ödün vermemiz gerekecek. Büyük şirketlere birkaç özendirici falan... Gerçi sosyal devlet yanlıları bundan hoşlanmaz ama... boş verin! Başka çıkar yol görüyor musunuz?”

“Ama bu adamın fikirleri...”

“Fikirler kimin umrunda?”

Mouch boğulur gibi, “Ama Bay Thompson,” diye başladı. “Korkarım ki bu adam anlaşmalara açık biri değil.”

Bay Thompson, “Öyle bir şey yoktur,” diye kestirip attı.

Buz gibi rüzgâr, radyo stüdyosunun bulunduğu sokakta, terk edilmiş dükkânların kırık tabelalarını zangırdatıyordu. Kent anormal denecek kadar sessizdi. Trafiğin uzaklardan gelen uğultusu normalden az gibiydi. Bu durumda rüzgârın sesi daha da fazla çıkıyordu. Boş kaldırımlar karanlıklara doğru uzayıp gidiyordu. Seyrek ışıkların altında yalnız birkaç kişinin fısıldaştığı görülüyordu.

İstasyondan birkaç blok uzaklaşana kadar Eddie Willers hiç konuşmadı. Meydana vardıkları anda birden durdu. Oradaki hoparlörleri kapatmak kimsenin aklına gelmemişti. Şimdi o hoparlörlerden bir aile komedisi yayınlanıyordu. Bir karı koca, oğullarının çıktığı kızlar konusunda tartışıyordu. Kaldırımlar bomboştu, çevredeki binaların pencerelerinde de hiç ışık yoktu. Ta ileride, yirmi beşinci katın yukarısındaki, yani ışık yakmanın yasak olduğu bölgede, çeşitli katlarda yanan serpilmiş ışıklar görünüyordu. Orası Taggart binasıydı.

Eddie durdu, titreyen parmağıyla binayı gösterdi. “Dagny!” diye bağırdı, sonra sesini istemeyerek kıstı. “Dagny,” diye fısıl-

dadı. “Ben tanıyorum onu. O... orada çalışıyor, orada...” Büyük bir çaresizlik içinde binayı gösterip duruyordu. “Taggart Transcontinental’da çalışıyor ...”

Dagny, “Biliyorum,” diye cevap verdi. Sesi cansız ve monotondur.

“Ray işçisi olarak, en aşağı işçileriden...”

“Biliyorum.”

“Onunla konuştum ben, yıllardır konuşuyorum onunla. Terminal kafeteryasında... Hep sorular sorardı. Demiryoluyla ilgili türlü sorular. Ve ben de... Tanrım, Dagny! Acaba demiryolunu koruyor muydum, yoksa onun yok edilmesine yardımcı mı oluyordum?”

“Her ikisi de. Ama hiçbirini. Zaten artık önemi yok.”

“Onun demiryolunu çok sevdiğine dair hayatımı koyup bahse girebilirdim.”

“Seviyor.”

“Ama onu mahvetti.”

“Evet.”

Dagny rüzgâra karşı mantosunun yakasını çekiştirip kapattı, yürümeyi sürdürdü.

Bir süre sonra Eddie, “Onunla konuşurdum,” dedi. “Yüzü... Dagny, yüzü kimseninki gibi değildi, pek çok şeyi anladığını gösteren bir yüzü vardı... Onu ne zaman kafeteryada görsem sevinirdim, rahat rahat konuşurdum, bana sorular sorduğunun farkında değildim sanıyorum ama soruyordu. Öyle çok soru soruyordu ki... Demiryolu hakkında ve... ve senin hakkında.”

“Uyurken nasıl göründüğümü hiç sordu mu sana?”

“Evet! Evet, sordu... Bir kere seni ofisinde uyurken bulmuştum, bundan söz ettiğimde o...” Sustu, bir anda kafasında bir bağlantı yerine oturmuş gibi oldu.

Dagny ona döndü. Sokak ışığının altında, başını kaldırmış, yüzünü ışığa vermiş, sessiz, bilinçli bir duruşla, sanki onun aklından geçenlerin doğru olduğunu söylüyordu.

Eddie gözlerini yumdu. “Ah Tanrım, Dagny!” diye fısıldadı.

Sessizce yürümeyi sürdürdüler.

Eddie, “Şimdiye kadar gitmiştir, değil mi?” diye sordu. “Yani Taggart Terminali’nden.”

Dagny birdenbire ciddileşen bir sesle, “Eddie,” dedi. “Onun hayatına değer veriyorsan bu soruyu asla sorma. Onu bulmalarını istemezsin herhalde, öyle değil mi? Onlara ipucu verme. Onu tanıdığına dair kimseye en ufak bir imada bulunma. Hâlâ terminalde çalışıp çalışmadığını öğrenmeye çalışma.”

“Hâlâ orada demeye çalışmıyorsun herhalde.”

“Bilmiyorum. Ama olabilir, onu biliyorum.”

“Şimdi bile mi?”

“Evet.”

“Hâlâ mı?”

“Evet. Eğer onu mahvetmek istemiyorsan bundan bahsetme.”

“Bence gitmiştir. Geri dönmez. Ben onu görmeyeli...”

“Ne kadar zaman oldu?” diye sordu Dagny sert bir sesle.

“Mayıs sonundan beri. Senin Utah’a gittiğin gece, hatırlıyor musun?” Duraksadı, o geceyi düşündü, sonra olup bitenlerin anlamı kafasında birden aydınlandı. Büyük bir çabayla, “Onu o gece gördüm,” dedi. “Daha sonra hiç görmedim, kafeteryada hep bekledim onu. Ama o, hiç gelmedi.”

“Kendini sana göstermez artık sanıyorum. Senden uzak durur. Ama sen de onu arama. Soruşturma.”

“Çok garip. Nasıl bir ad kullanıyordu onu bile bilmiyorum. Johnny bir şeydi galiba...”

“John Galt’tı,” dedi Dagny. Ağzından neşesiz bir gülüş fırladı. “Terminal bordrosuna da bakma. Adı hâlâ orada.”

“Apaçık öyle mi yazıyor? Bunca yıldır mı?”

“On iki yıldır. Apaçık.”

“Ve hâlâ da orada mı?”

“Evet.”

Birkaç saniye sonra Eddie, “Hiçbir anlamı yok, biliyorum,” dedi. “Yönerge 10-289’dan beri personel departmanı bordrolardaki

tek bir ismi bile değıştirmedi. Bir işçi işten çıksa, o işi aç kalmış bir başka arkadaşlarına verdiler, yine de Birleştirme Kurulu'na bildirmediler.”

“Personel ofisine de başka kimseye de hiç soru sorma. Dikkatleri onun adına çekme. Sen ya da ben onunla ilgili sorular sormaya başlarsak birilerini kuşkulandırabiliriz. Onu arama. Ona yönlenebilecek hiçbir hareket yapma. Tesadüfen ona rastlarsan da onu hiç tanıımıyormuş gibi yap.”

Eddie başını evet dercesine salladı. Bir süre sonra gergin ve alçak sesle, “Onu asla onlara teslim etmem,” dedi. “Demiryolunu kurtarmak için bile olsa.”

“Eddie...”

“Evet?”

“Ona rastlarsan... bana söyle.”

Eddie yine başıyla kabul ettiğini belirtti.

İki blok sonra yavaşça sordu. “Sen de bırakıp kaybolacaksın, değil mi?”

“Bunu nereden çıkardın?” Dagny'nin sesi birden tizleşmişti.

“Gitmeyecek misin?”

Dagny hemen cevap vermedi. Verdiğinde de hissettiği bezginlik, sesindeki o gergin tek düzeliğin içinde gizliydi. “Eddie, ben bırakıp gidersem Taggart trenlerine ne olur?”

“Bir hafta içinde hiç Taggart treni kalmaz. Belki daha da önce...”

“On gün içinde yağmacılar hükümeti diye bir şey kalmayacak. O zamana kadar Cuffy Meigs gibi adamlar raylarımızı ve lokomotiflerimizi bitirmiş olacak. Birazcık daha dayanıp kazanmak varken kaçıp savaşı mı kaybedeyim? Nasıl yok olmaya terk ederim Eddie? Nasıl Taggart Transcontinental'ın ebediyen yok olmasına izin veririm? Hem de birazcık çabayla sağlam kalmasını sağlayabilecekken! Buraya kadar her şeye dayandım. Yağmacılara yardım etmiyorum. Onlara artık hiçbir şey yardım edemez.”

“Ne yapacaklar?”

“Bilmiyorum. Ne yapabilirler ki? İşleri bitti.”

“Herhalde.”

“Görmedin mi hallerini? Sefil durumdalar. Paniğe kapılmış farelere benziyorlar. Canlarını kurtarmaya bakıyorlar.”

“Onlara bir anlam ifade ediyor mu ki bu?”

“Ne?”

“Hayatları.”

“Hâlâ çırpınıyorlar, baksana! Ama işleri bitti, kendileri de bunu biliyor.”

“O bilgiye göre mi davranacaklar?”

“Mecburlar. Pes edecekler. Çok sürmez. Biz de geri kalanı kurtarmak üzere burada olacağız.”

23 Kasım sabahı resmî yayınlar şöyle diyordu: “Bay Thompson telaşa hiç gerek olmadığını bilinmesini istiyor. Kamuoyundan aceleyle hareket edip durumdan yanlış sonuçlar çıkarmamalarını istiyor. Disiplinimizi, moralimizi, birliğimizi ve geniş hoşgörümüzü korumalıyız, diyor. Dün gece bazılarınızın radyoda dinlemiş olabileceği o alışılmadık konuşma, dünya sorunlarıyla ilgili fikirler havuzumuza yapılmış, düşündürücü bir katkıydı. Söylenenleri ciddiyetle değerlendirmemiz gerekir. Çabucak reddetmemeli, çabucak da kabul etmemeliyiz. Onu da demokratik forumumuzdaki bir başka bakış açısı olarak görmeliyiz. Fikir havuzumuzun her türlü fikre açık olduğu zaten dün akşam kanıtlanmıştır. Bay Thompson, ‘Doğrunun pek çok yüzü vardır,’ demektedir. Tarafsız kalmak zorundayız.”

Chick Morrison, halkın nabzını tutmak üzere çıkardığı ekiplerin getirdiği raporlara bakıyordu. Birinci dosyayı inceleyip üzerine, “Sessizler,” diye yazdı. Bir sonrakine yine, “Sessizler,” diye yazdı. Üçüncüsüne, “Sessizlik,” diye yazarken kaşları hafifçe çatılmıştı. Bay Thompson’a durumu bildirirken, “Halk sessiz görünüyor,” dedi.

Kış gecesinde Wyoming'deki bir evi kemirip göklere yükselen alevleri Kansas'ta oturanlar hiç görmedi. Onların gözleri ufukta, bir çayırın ilerisindeki çiftliği yakıp kavuran alevlerin kızılığındaydı. O alevleri de, Pennsylvania sokaklarındaki pencerelerin camları hiç yansıtmadı. O kentteki alevler bir fabrika binasını yalayıp yutuyordu. Ertesi sabah, hiç kimse o yangınların tesadüfen çıkmadığını söylemedi. Fabrikaların üç sahibinin sırta kadem bastığı da söylenmedi. Komşular, olup bitenleri yorumda bulunmadan, hatta hiç şaşırmadan izlediler. Ülkenin çeşitli yerlerinde birtakım evler terk edilmiş olarak bulunuyordu. Kiminin kapısı kilitlenmiş, panjurları indirilmiş, içi boştu. Kimi de açık bırakılmış, içinden taşınabilecek her şey alınmıştı, insanlar bunların hepsini sessizce izliyor, karla kaplı bakımsız sokaklardan işlerine giderken, her zamankinden biraz daha yavaş yürüyorlardı.

Derken 27 Kasım günü, Cleveland'daki siyasi mitingde konuşmacı adam dövuıldı, canını kurtarmak için karanlık ara sokaklardan kaçmak zorunda kaldı. Adam kürsüden sessiz dinleyicilere, "Tüm sıkıntıların nedeni sizin bencil davranıp sırf kendi sorunlarınızı düşünmeniz," dediğı anda dinleyici kitlesi birden galeyana gelmişti.

29 Kasım sabahı Massachussetts'teki bir ayakkabı fabrikasının işçileri, atölyeye girdiğinde ustabaşının geç kaldığını görüp şaşırdılar. Ama yine de alıştıkları işlerine koyuldular, levyeleri çekerek, düğmelere basarak, derileri otomatik biçki makinelerine sokarak, kutuları yürüyen banda koyarak çalıştılar. Saatler geçtikten sonra ustabaşını, şefi, genel müdürü ve şirket başkanını bugün hiç görmemelerinin sebebini merak etmeye başladılar. Fabrikanın ofis bölümünün bomboş kaldığını anladıklarında vakit öğlen olmuştu.

Kadının biri sinema salonunda birdenbire, "Lanet olası yamamlar!" diye bir çığlık attı ve histerik hıçkırıklara gömüldü; diğer seyirciler sanki buna hiç şaşırmamış gibiydi. O kadın hepsinin yerine bağırıyormuş gibi öylece baktılar.

5 Aralık günü yayınlar, “Telaşa hiç gerek yok,” diyordu. “Bay Thompson, sorunlarımıza en hızlı çözümleri geliştirmek üzere John Galt’la görüşmeye istekli olduğunun bilinmesini istiyor. Bay Thompson halkı sabırlı olmaya davet ediyor. Kaygılanmamalıyız, kuşku duymamalıyız, cesaretimizi kaybetmemeliyiz.”

Illinois’daki bir hastanenin çalışanları, bir hastanın, ona ömrü boyunca bakmış ağabeyi tarafından dövülerek hastaneye getirilmesine pek şaşmadı. Genç adam ağabeyine bağıırıyor, onu bencillikle ve açgözlülükle suçluyordu. Bu arada New York’taki bir hastanede de çenesi kırılmış olarak gelen kadına, orada çalışanlar yine şaşırmadı. Yabancı bir adam vurmuştu kadına. Nedeni de oradan geçerken bu kadının, çocuğuna emir verdiğini, en sevdiği oyuncuğu “Komşunun çocuğuna” verdirmek istediğini duymuş olmasıydı.

Chick Morrison hızlı bir turneye çıkmayı, ülkeyi dolaşıp moral konuşmaları yapmayı kararlaştırdı. Konuşmalarında genel refah için fedakârlıkta bulunulmasını isteyecekti. Fakat ilk mitinginde taşlanınca da Washington’a dönmek zorunda kaldı.

Hiç kimse onlara “daha iyi olanlar” adını vermemişti; verse bile durup bu unvanın tam anlamını düşünmemişti. Ama her küçük toplulukta, mahallede, ofiste ve dükkânda birileri bir sabah işine gelmiyor, bir daha ortalarda görünmüyor, bilinmeyen ufuklara doğru çekip gidiyordu. Bu kaybolanlar, yüzleri çevredekilerden daha sert, bakışları daha doğrudan, enerjileri daha dayanıklı kişilerdi. Ülkenin her köşesinden birer birer yok oluyorlardı. Ülke bir zamanlar sahip olduğu görkemi, sanki hemofili sonucu artık kaybediyordu. Ülkenin, kapanmayan bir yara yüzünden tüm kanı boşalıp gidiyor gibiydi.

Bay Thompson yardımcılarına, “Ama biz görüşmelere hazırız!” diye haykırıyordu. Günde üç kere her radyo istasyonundan yayınlanacak mesajlar çıkarıp duruyordu. “Biz görüşmeye hazırız! Bunu duyacaktır! Cevap verecektir!”

Özel dinleyiciler tutuldu, gece gündüz her türlü frekanstan gelebilecek bir mesajı dinlemekle görevlendirildiler. Ama hiç cevap gelmedi.

Bomboş, umutsuz, bitkin suratlar giderek kent sokaklarında daha sık görülmeye başladı ama o suratlardaki anlamı çözebilen yoktu. Bazıları bedensel olarak kaçıp bilinmez, ıssız diyarlara sığınırken bunu yapamayan bazıları da ruhlarını yer altına saklıyordu. O gözlerin gerisinde, artık işletilmeyen maden kuyularındaki hazineler mi saklı, yoksa o bulanık bakışlar bir parazitin hiç dolmayacak kof delikleri mi, bunu anlayabilen yoktu.

Bir petrol rafinerisinin şef yardımcısı, ortadan kaybolan şefin görevini reddederken, “Ne yapılacağını bilmiyorum,” diyordu. Birleştirme Kurulu, onun yalan söyleyip söylemediğini anlayamamıştı. Sesindeki bir nitelik, özür ya da utanma belirtisinin olmayışı, adamın asi mi, yoksa salak mı olduğunu merak etmelerine yol açmıştı. Hangisi olursa olsun onu işin başına zorla getirmek tehlikeli olurdu.

Birleştirme Kurulu’na yansıyan ve giderek sesini yükselten talepler hep, “Bize adam bulun!” biçimindeydi. İşsizlikten inleyen ülkenin her yanından hep aynı talep yağıyordu. Bu talepleri seslendirenler de Birleştirme Kurulu da buradaki eksik kelimeyi telaffuz etmeye cesaret edemiyordu: “Bize yetenekli adamlar bulun!” Hademelik, yağlamacılık, kapıcılık, kuryelik gibi işler için upuzun kuyruklar vardı ama yöneticilik, şeflik, müdürlük, mühendislik gibi işlere hiç başvuran yoktu.

Petrol rafinerilerinde patlamalar, kusurlu uçakların düşmesi, fırınlardan sızıntılar, tren kazaları, yeni göreve gelen yöneticilerin ofisinde içkili âlemlerle ilgili dedikodular, kurulu sorumluluk mevkilerine başvuranlar konusunda kuşkucu bir tavır takınmaya itmişti.

15 Aralık günkü resmî yayınlarda ve onu izleyen günlerde de, “Umudunuzu kesmeyin! Umudunuzu kesmeyin!” mesajları yankılandı. “John Galt’la bir anlaşmaya varacağız. Onun bize

liderlik etmesini sağlayacağız. Tüm sorunlarımızı çözecek. Her şeyi halledecek. Umudunuzu kesmeyin! John Galt'ı bulacağız!"

Yöneticilik işlerine başvuracaklara ödüller, onur payeleri vadedilmeye başladı, ardından bu vaatler ustabaşılara, sonra ehliyetli teknisyenlere, ardından da terfiyi hak edecek çabayı gösteren herkese sunulmaya başladı. Bunlar arasında maaş zamları, ikramiyeler, vergi muafiyetleri gibi şeylerden başka, Wesley Mouch'un düşündüğü bir de madalya vardı. Adı, "Kamu Yararlandırımcıları" madalyasıydı. Ama sonuç getirmedi. Yırtık pırtık giysiler içindeki insanlar, önerileri bitkin bir kayıtsızlıkla dinliyor, "değer" kavramını tümden yitirmiş gibi davranıyorlardı. Kamuoyunun nabzını yoklayanlar korku içinde, bu insanların yaşayıp yaşamamaya aldırmadığını düşünüyordu. Ya da... bu koşullar içinde yaşamak umurlarında değildi.

"Umudunuzu kesmeyin! Pes etmeyin! John Galt sorunlarımızı çözecek!" diyordu radyolar. Bu sesler yağıp duran karların içinden geçip ısıtılmamış evlere ulaşıyordu.

Bay Thompson yardımcılarına, "Onu ele geçiremediğimizi söylemeyin onlara!" diye bağıırıyordu. "Ama Tanrı aşkına, onlara onu bulmalarını söyleyin!" Chick Morrison'ın delikanlılarından oluşmuş birlikler, söylenti çıkarmakla görevlendirilmişti. Bir grup, John Galt'ın Washington'da olduğu, hükümet yetkilileriyle görüşmelere başladığı hikâyesini yayarken diğer bir grup da John Galt'ı bulmaya yardımcı olacak bilgi sağlayanlara hükümetin beş yüz bin dolar vereceği haberini yayıyordu.

Wesley Mouch, Bay Thompson'a, "Hayır, hiçbir ipucu yok," diyerek özel ajanlardan gelen raporları özetledi. Bu ajanlar, ülkede adı John Galt olan herkesi araştırmak üzere görevlendirilmişlerdi. "Hepsi paspal tipler. Ornitoloji profesörü olan bir John Galt var, seksen yaşında. Bir tane emekli manav var, karısı ve dokuz çocuğu var. Sonra da vasıfsız bir demiryolu işçisi... On iki yıldır aynı işte çalışmış. Hep böyle ıvır zıvır şeyler."

Gündüzleri resmî radyo yayınları, “Umudunuzu kesmeyin! John Galt’ı bulacağız!” demeyi sürdürüyordu. Ama gece olunca kısa dalga üzerinden boşluğa gizli mesajlar çıkarılıyordu. “John Galt’ı arıyoruz! John Galt’ı arıyoruz! Dinliyor musunuz, John Galt? Bir anlaşma yapmak istiyoruz. Sizinle konuşmak istiyoruz. Size nerede ulaşacağımızı bildirin. Bizi duyuyor musunuz John Galt?” Ancak hiç cevap gelmiyordu.

Tomar tomar değersiz kâğıt paralar milletin ceplerinde giderek ağırlaşıyor ancak o paraların karşılığında satın alacak bir şey bulmak da zorlaşıyordu. Eylül ayında bir çuval buğday on bir dolarken kasımda otuz bin dolara çıkmış, aralıkta ise yüz bin dolara yükselmişti. Şimdi o fiyat iki yüz bine doğru tırmanıyordu. Devletin hazinesi, açlığa karşı para basma yarışına girmişti ama kaybediyordu.

Bir fabrikanın işçileri, umutsuzluk krizine kapılıp da ustabaşını döverek makineleri parçaladığında onlara ceza verilemiyordu. Tutuklamanın anlamı yoktu. Cezaevleri dolmuş taşıyordu. Tutuklayan görevliler, tutukladıkları adamlara göz kırpmıyor, sonra cezaevine giderken onların kaçmalarına göz yumuyordu. İnsanlar içinde bulundukları anın gerektirdiği hareketleri yapıyor ama bir sonraki anı hiç düşünmüyordu. Açlık çeken kalabalıklar, kentlerin dışındaki silolara saldırdığı zaman da buna bir önlem alınamıyordu. Hatta kolluk kuvvetleri o kalabalıklara katıldığı zaman bile bir şey yapılamıyordu.

“Dinliyor musunuz John Galt? Görüşmek istiyoruz. Koşullarınıza uyabiliriz. Dinliyor musunuz?”

Dedikodulara göre geceleri terk edilmiş demiryolu hatları yakınında kapalı at arabaları gidip geliyor, uzak yerlerdeki yeni yerleşimler silahlanarak “Kızılderililer” dedikleri grupların saldırılarına karşı hazırlanıyordu. Bu gruplar, yağmacı vahşilerdi. Kimi evsiz kalmıştı kimi de devletin ajanıydı. Ara sıra uzaklardaki bir kırılık alanın karşısında, dağların yamaçlarında, bina olma-

dığı bilinen yerlerde ışıklar görünüyordu. Ama hiçbir askeri, o ışıkların nedenini incelemeye ikna etmek mümkün olmuyordu.

Terk edilmiş evlerin kapılarında, yıkılan fabrikaların önünde, resmî binaların duvarlarında ara sıra tebeşirle, boyayla, kanla çizilmiş dolar işaretleri buluyorlardı.

“Bizi duyuyor musunuz John Galt? Cevap verin. Koşullarınızı söyleyin. Her koşulunuza uyacağız. Bizi duyuyor musunuz?”
Cevap yoktu.

22 Ocak gecesi gökyüzüne fıskıran kırmızı alev sütunu, bir süre anormal derecede hareketsiz kaldı, bir tür dikilitaşı andırdı, sonra dalgalandı, anlaşılmaz mesajlar yollamaya çalışan bir projektör gibi gökyüzünde sağa sola yalpalandı, sonra aynı hızla yok oldu. Böylelikle Rearden Çelik’in sonunu getirdi ama bölgenin sakinleri bunu bilemedi. Daha sonraki gecelerde olanları öğrendiler; dumanından, kurumundan, gürültüsünden ötürü hep kızdıkları fabrikanın yerine baktıklarında, artık orada nabız gibi atan bir canlılık değil, kapkara bir boşluk gördüler.

O fabrika, terk eden birinin malı olarak kamulaştırılmıştı. Göreve gelen ilk “Kamu Yöneticisi”, Orren Boyle hempalarından, metalürji sektöründe hep asalak yaşamış şişmanca biriydi. Adamın tek yaptığı, orada çalışanları izlemektir ama lidermiş gibi görünmeye çalışıyordu. Birinci ayın sonunda, işçilerle çok fazla çatışmış, sorulan soruları çok fazla kez, “Elimden başka bir şey gelmiyor,” diyerek cevaplamış, siparişler çok defa vaktinde teslim edilmemiş, yoldaşlarından çok fazla telefon baskısı gelmiş olduğu için, onu oradan alıp başka bir göreve versinler diye yalvarmıştı. Orren Boyle’un ekibi çözülmeye başlamıştı çünkü Bay Boyle bir dinlenme tesisine kaldırılmıştı. Doktoru, iş hayatıyla hiçbir ilişkisi olmasına izin vermiyordu. Meşguliyet terapisi gereği, önüne hasırlar koymuş ve ondan sepet örmesini istemişlerdi. Rearden Çelik’e gönderilen ikinci “Kamu Yöneticisi” de Cuffy Meigs takımındandı. Deri pantolon giyiyor, parfümlü saç losyonları sürüyordu. İşe belinde tabancasıyla gelmiş, en önemli şeyin disiplin

olduğunu söylemiş, onu ne pahasına olursa olsun sağlayacağını, olmazsa herkesin canına okuyacağını ilan etmişti. Disiplin yolunda göze çarpan ilk emri, soru sorulmasını yasaklamak olmuştu. Haftalar boyunca koşuşturan sigorta şirketlerinin, itfaiyecilerin, ambulans ve ilk yardım birimlerinin yoğun çabalarıyla, peş peşe gelen açıklanmaz birtakım kazaların zararları en aza indirilmeye çalışıldıktan sonra, “Kamu Yöneticisi” bir sabah ortadan kaybolmuştu. Gitmeden önce fabrikadaki vinçlerin, yürüyen bantların, ateş tuğlalarının yanı sıra acil durum jeneratörü ile Rearden’ın kendi ofisinde yayılı duran halıyı bile Avrupa ve Latin Amerika halk devletlerine yollamıştı.

Son birkaç günün şiddet dolu kaosuyla ilgili açmazları hiç kimse çözemedi. Konular hiçbir zaman adlandırılmamıştı zaten. Taraflar da tanımlanmamıştı. Ama eski işçiler ile yeniler arasındaki o korkunç yoğunluktaki çatışmaların, eften püften nedenlerle çıkmadığını herkes biliyordu. Koskoca bir gün boyunca muhafızlar da polisler de askerler de düzeni sağlayamamıştı. Hiziplerden hiçbirisi de oraya bir “Kamu Yöneticisi” bulamamış, daha doğrusu kimseyi bu işe razı edememişti. 22 Ocak günü, Rearden Çelik’in faaliyetleri geçici olarak askıya alınmıştı.

O geceki kızıl duman sütununa altmış yaşında bir işçi sebebiyet vermişti. Oradaki yapılardan birini ateşe verirken yakalanmış, alevlere bakıp gülmeye başlamıştı. “Hank Rearden’ın öcünü almak için!” diye haykırmıştı meydan okurcasına. Fırınların etkisiyle meşinleşmiş gibi görünen yanaklarından aşağı yaşlar boşalıyordu.

Dagny masasına serdiği gazeteden, Rearden Çelik’in faaliyetine “geçici” olarak ara verildiğini okuduğunda içinden, seni böyle etkilemesine izin verme, diye geçirdi. Bu kadar canını yakmasına izin verme... Sürekli Hank Rearden’ın yüzünü görüyordu karşısında. Ofisindeki pencerenin önünde durduğu haliyle görüyordu onu. Gökyüzüne yükselen bir vincin taşıdığı mavimsi yeşil raylara bakarkenki haliyle... Bunun Hank’i bu kadar incitmesine izin verme... Aslında aklındaki yakarış buydu. Ve bu dileğini

hiçbir yere yöneltmiş de değildi. Yalnızca duymasın, diyordu, bunu işitmesin... Sonra bir başka yüz gördü. Aman vermez yeşil gözleriyle bir başka yüz. O yüz Dagny'ye kaçınılmaz gerçekleri birer birer sayıyordu: "Duymak zorunda kalacaksın... Her kazayı tek tek duyacaksın. Seferden kaldırılan her treni bileceksin. Bu vadide hiç kimse gerçeği herhangi bir şekilde çarpıtarak kalamaz..." O zaman hareketsiz oturdu, aklında hiçbir görüntü ve hiçbir ses kalmadı. Yalnızca adına acı denilebilecek o koskoca duygu kaldı. Bu böyle sürüp gitti... Ta ki eylem dışında tüm duyguları öldüren o çığlık bir kere daha duyulana kadar. "Bayan Taggart, ne yapacağımızı bilemiyoruz!" Hemen ayağa fırladı, bir derde daha çare bulmaya koştu.

26 Ocak gününün gazeteleri, "Guatemala Halk Devleti, ABD'nin bin ton çelik talebini reddetti," diye yazıyordu.

3 Şubat gecesi genç bir pilot, Dallas'tan New York'a giden tarifeli uçağı her zamanki rotasında uçuruyordu. Philadelphi-a'yı geçip bomboş karanlık bölgeye çıktığında Rearden Çelik'in ateş ve ışıklarının yıllarca bu alanda gördüğü en güzel manzara olduğunu düşünüyordu.

Gecenin yalnızlığına karşı bir selam, yaşayan dünyanın bir canlılık göstergesi gibi. Yıldız ışığı altında yayılmış karla kaplı boş alana baktı. Ölü, fosforlu gibi bir alan, ayın yüzeyi gibi sivriliklerle ve çukurluklarla dolu bir yayılım. Onu gördükten sonra ertesi sabah işini bırakıp gitti.

Ağır ağır ölen kentlerde donmuş geceler boyunca, cevap vermeyen pencerelere vurarak, yanıt vermeyen duvarlardan sekerek, ışıksız binaların damına yükselip iskelet harabelerin arasından geçerek, boşluğun içinde hep aynı sesleniş ilerliyor, yıldızların sabit görüntüsüne haykırıyordu: "Bizi duyuyor musun John Galt? Bizi duyuyor musun?"

"Bayan Taggart, ne yapacağımızı bilemiyoruz," diyordu Bay Thompson. New York'a yaptığı kısa yolculuklardan birinde onu özel bir görüşme yapmak üzere davet etmişti. "Teslim olmaya,

onun koşullarını karşılamaya, her şeyi ona devretmeye hazırız ama... Nerede o?"

Dagny, yüzü de sesi de her türlü duygu ifadesine taş gibi kapalı durumda cevap verdi. "Üçüncü kere söylüyorum, onun nerede olduğunu bilmiyorum. Bildiğimi nereden çıkardınız?"

"Bildiğim yok. Denemek zorundaydım. Düşündüm ki belki... sizin ona ulaşmak için bir yolunuz varsa..."

"Yok dedim."

"Bir toplantıya razı olsa, tek bir toplantıya... Bize hiçbir şey borçlu sayılmaz, değil mi? Tüm ekonomiyi ona devretmeye hazırız. Yeter ki bize söylesin, nerede, ne zaman, nasıl... Bize bir haber, bir işaret verse, bir cevap verse... Neden cevap vermiyor?"

"Konuşmasını dinlediniz."

"Ama ne yapacağız? Her şeyi yüzüstü bırakıp gidemeyiz, ülkeyi hükümete bırakamayız. Neler olabileceğini düşündükçe ürperiyorum. Şu ara başıboş gezen sosyal unsurları düşündükçe... Bayan Taggart, onları zapturapt altında tutmalıyım, yoksa cinayetler, talanlar gün ışığında kol gezecek. İnsanlara ne oldu bilmiyorum ama artık uygarlığı tümüyle unuttular. Böyle bir zamanda çekip gidemeyiz. Ne gidebiliriz ne de onları yönetebiliriz artık. Ne yapacağız Bayan Taggart?"

"Kontrolü bırakmaya başlayın."

"Hı?"

"Vergileri almamaya, üretim üzerindeki kontrolleri kaldırmaya başlayın."

"Yo, hayır, hayır, hayır! O olacak şey değil!"

"Kimin için değil?"

"Yani şu sıra olmaz Bayan Taggart, şu sıra olmaz. Ülke buna hazır değil. Şahsen ben size hak veririm, ben özgürlüğü seven bir insanım Bayan Taggart, güç peşinde değilim... Ama bu acil bir durum, insanlar özgürlüğe hazır değil. Güçlü bir kontrol şart. İdealist bir teoriyi kabul edip de şu sıra..."

“O zaman bana ne yapılması gerektiğini sormayın.” Dagny bunu söyledikten sonra ayağa kalktı.

“Ama Bayan Taggart ...”

“Ben buraya tartışmaya gelmedim.”

Dagny kapıya vardığı sırada Bay Thompson iç çekip konuştu. “Umarım hâlâ sağdır. Umarım ona olmadık bir şey yapmamışlardır.”

Dagny’nin, “Kimler?” diye sorabilmesi, sesini çığlık değil de bir söz gibi çıkarabilmesi için bir iki saniye geçmesi gerekti.

Bay Thompson omuz silkerek kollarını iki yana açtı, sonra sarkmalarına izin verdi. “Bizim çocuklara daha uzun süre hâkim olamam. Ne yapmaya kalkışacaklarını bilemem. Bir hizip var, Ferris-Lawson-Meigs grubu, bir yılı aşkın süredir başımın etini yiyor, daha sıkı önlemler alınmasını istiyorlar. Yani daha sert bir politika. Aslında demek istedikleri şey teröre başvurmak. Sivil suçlar için, eleştiriler, muhalifler falan için idam cezası uygulamak. Onlara göre insanlar işbirliği göstermiyorsa, kamu yararı için kendi isteğiyle harekete geçmiyorsa bunu onlara zorla yaptırmalıyız. Ama Wesley baskıcı tutumu istemiyor. Wesley barışçı adamdır. Liberaldir. Ben de öyleyim. Ferris grubunu kontrol altında tutmaya çalışıyoruz ama... Bakın, onlar John Galt’a herhangi bir şekilde teslim olmaya karşı. Onunla görüşmemizi istemiyorlar. Onu bulmamızı istemiyorlar. Ne yapacakları belli olmaz. Eğer onu bizden önce onlar bulursa... ne yapacakları kestirilemez. Beni kaygılandıran da o. Neden bize cevap vermiyor? Neden hiç cevap vermedi? Ya onu bulur ve öldürürlerse? Bilemem... İşte o yüzden demiştim ki belki siz bir şekilde... onun hâlâ sağ olup olmadığını bilebilirseniz...” Bay Thompson’ın sesi söndü, yok oldu.

Dagny benliğini titreten korkuya karşı tüm direncini sağlam tutmaya harcayarak, “Bilmiyorum,” dedi, sonra dizleri boşalmadan önce dönüp odadan çıktı.

Bir zamanlar köşedeki zerzevatçının standı olan çürümüş tahtaların arasından Dagny, arkasında kalan sokağı kaçamak bir bakışla inceledi. Seyrek dikilmiş sokak lambaları sokakta ışık adacıkları oluşturuyordu. İlk ışık adacığında bir rehin dükkânı gördü. İkincisinde bir bar, en uzaktakinde bir kilise vardı. Aralardaki bölgeler karanlıktı. Kaldırımlarda hiç kimse yoktu. Emin olmak zordu ama sokak boş gibi görünüyordu.

Köşeyi bilinçli olarak çınlattığı adımlarla döndü, sonra birden durup dinledi. Göğsündeki anormal sıkışıklık kendi kalp atışlarının sesi miydi, ayırt etmek zordu. O sesi uzaklarda dönen araba lastiklerinin sesinden, biraz ileride akan Doğu Nehri'nin uğultusundan ayırmak da zordu. Ama yakınlarda insanların varlığına işaret eden adım sesleri yoktu. Omuzlarını kıpırdattı. Yarı omuz silkme, yarı ürperti. Ondan sonra daha hızlı yürümeye başladı. Işıksız bir kovuktaki paslı bir saat, gecenin dördünü çaldı.

İzlendiği duygusu tam da gerçek gibi değildi. Artık hiçbir korku gerçek gibi gelmiyordu ona. Bedeninin doğal olmayan bu hafifliği acaba gerilim miydi, yoksa gevşeme mi? Vücudu öyle sıkışıp sertleşmişti ki bir tek amaca, hareket etmeye indirgenmiş gibiydi. Ama zihni erişilmez denecek kadar rahattı. Bir motoru, artık sorgulanamayacak bir gücün otomatik kontrolüne bırakmışlar gibi. Eğer bir mermi, uçuşu sırasında bir şey hissedebilseydi, hissettiği tam da bu olurdu, diye düşündü. Yalnızca hareket ve amaç, başka da hiçbir şey yok. Belli belirsiz, mesafeli bir tutum içinde düşünüyordu. Kendi vücudu gerçekdışı gibiydi ve ona ulaşabilen bir tek "çıplak" kelimesi oldu. Çıplak... her türlü kaygıdan arınmış, yalnızca hedef... 367 numara. Doğu Nehri'nin oradaki bir evin numarası. Zihni durmadan tekrarlayıp duruyordu o numarayı. Oysa çoktan beri kendine onu düşünmeyi bile yasaklamıştı. 367 diye düşündü, ilerideki salaş binalar arasında göze görünmeyen bir biçimi aradı. 367... Orada yaşıyor, eğer yaşıyorsa... Dagny'nin sakinliği, kaygısızlığı ve adımlarının güveni, artık bu eğer sözüyle birlikte yaşamayı sürdüremeyeceğini bilmekten geliyordu.

On gündür birlikte yaşıyordu o kuşkuyla. O günlerin geceleri, şimdi onu bu ana getiren sonu gelmez ve kesintisiz bir süreçti. Şu anda adımlarının sesleri kulaklarında çınlarken terminalin tünellerinde ilerliyormuş gibi hissediyordu kendini. Onu aramak için tünellerde de yürümüştü. Saatlerce, sayısız gecelerde... Onun bir zamanlar çalıştığı vardiyanın saatlerinde gezinmişti oralarda. Yer altı geçitlerinde, peronlarda, dükkânlarda dolaşmış, terk edilmiş rayların her karışını gezmiş, kimseye soru sormamış, orada bulunmasıyla ilgili hiçbir açıklamada bulunmamıştı. İçinde hiçbir korku ya da umut olmadan yürümüştü oralarda. Yalnızca çaresiz bir sadakat hissediyordu. Gurura çok yakın bir duyguydu bu. O duygunun kökü, ara sıra bir yer altı kavşağında şaşırarak durup kendi kendine, bu benim demiryolum, dediği anlara dayanıyordu. Bu benim hayatım. İçinde gerilimi hissediyor, bu benim aşkım, diye bitiriyordu düşüncesini. Kafasında şu anda belki de bu tünellerin bir yerinde olan adam vardı. Bu üçü arasında hiçbir çelişki olamaz... Ben neden kuşku duyuyorum? Bizi burada, yalnızca onun ve benim ait olduğumuz bu yerde, hangi sebep ayrı tutabilir? Sonra Dagny şimdiki zamanı yeniden algıliyordu. Dengeli adımlarla ilerliyordu. Yine aynı katıksız sadakati hissediyordu ama bu sefer kelimeler değişmiş oluyordu: Seni aramamı yasakladın, beni lanetleyebilirsin, beni fırlatıp atmaya karar verebilirsin. Ama sağ olmamın verdiği hakla, senin de sağ olduğunu bilmem gerek... Bir kere olsun görmeliyim seni... Duracak değilim, konuşacak değilim, sana dokunacak değilim, yalnızca göreceğim... Ama görememişti onu. Sonunda işçilerin meraklı bakışlarını fark edince aramalarına son vermişti.

Terminaldeki ray işçilerini, morallerini yükseltme amacıyla bir toplantıya çağırılmıştı. Tüm işçiler gelebilirsin diye toplantıyı iki kere düzenlemişti. Onlara aynı saçma sapan konuşmayı yapmış, kendi ağzından çıkan kof genellemeler yüzünden utanç duymuş, artık buna aldırmadığı için de bir anlığına gururlanmıştı. Benim için artık önemi yok, demişti kendi kendine. Karşısındaki

adamların yorgun, tükenmiş yüzlerine bakmış, onların da aslında işe koşulmak ile boş lafları dinlemek arasında bir tercihte bulunmadığını görmüştü. Kalabalığın arasında onun yüzünü bulamamıştı. Ustabaşına, “Herkes gelmiş miydi?” diye sorduğunda adam kayıtsız bir sesle, “Herhalde,” diye cevap vermişti.

Dagny terminal girişlerinde oyalanmış, çalışmaya gelen işçilere bakmıştı. Ama binanın pek çok kapısı vardı, gözükmeden seyredebileceği yerler de sınırlıydı. Yağmur altında, akşam ışığında, bir deponun duvarına dayanarak durmuş, mantosunun yakasını yanaklarına doğru kaldırmış, yağmur damlaları şapkasının kenarından düşerken sokaktan geçen erkeklerin bakışlarından onu tanıyıp şaşırdıklarını anlamış, girişiminin tehlikeli sayılacak kadar açık olduğunu düşünmüştü. Bunların arasında bir John Galt varsa, Dagny’nin neye kalkıştığını herkes tahmin edebilirdi... eğer aralarında John Galt yoksa... Dünyada bir John Galt yoksa... o zaman tehlike de yoktu. Ama onun için dünya da yoktu...

Şimdi yine, tehlike yok, dünya da yok, diye düşünerek gecekondu arasında 367 numaralı eve doğru ilerliyordu. Orası onun evi olabileceği gibi olmayabilirdi de. Acaba insan idam kararını beklerken de böyle mi hissediyor, diye merak etti Dagny. Korku, öfke, kaygı yoktu, yalnızca sıcaklığı ve bilinci olmayan buz gibi bir ışığın uzaktan görüntüsü vardı...

Ayak parmaklarının önünden bir teneke kutu yuvarlandı, sesi çok fazla yüksek çıktı, çok fazla uzun sürdü, sanki terk edilmiş gibi duran kentin duvarlarına çarpa çarpa devam etti. Sokakları bu hale getiren, dinlenme değil de yorgunlukmuş gibi bir hal vardı. Sanki o duvarların gerisindeki insanlar uyumuyordu da yıkılıp serilmişlerdi. Bu saatte o da işten çıkmış olur, diye düşündü Dagny. Eğer çalışıyorsa, hâlâ bir evi varsa... Eski binaların biçimine baktı, duvarlardaki soyulan badanaları, solan panoları, silinmemiş vitrinlerinde istenmeyen malların durduğu başarısız dükkânları gördü. Basamaklar güvensizdi, çamaşır iplerindeki giysiler giyilecek gibi değildi. Onarımatsızlık, bakımsızlık, pes

etmişlik, eksiklik... Kaybeden bir ırkın iki ana düşmanı: “Zamansızlık” ve “halsizlik”. Bu yerin, John’un on iki yıldır yaşadığı yer olduğunu düşündü. İnsanlığın işini hafifletme konusunda onca inanılmaz güce sahip birinin!

Bir anı ona ulaşmaya çalışıp duruyordu. Sonra birdenbire tanıdı onu. Starnesville. İçinde bir ürperti dolaştı. Ama burası New York, diye sessiz bir umutsuzluk çığlığı yükseldi içinden. Çok sevdiği o görkemi savunmaya çalışıyordu. Sonra aklının vardığı yargıyla yüzleşti: Onun gibi birini on iki yıl boyunca böyle bir yere hapseden kent elbette lanetliydi, elbette Starnesville’in geleceğine mahkûmdu.

Sonra birdenbire bu da önemini kaybetti, içinde ani bir sessizliğin şaşkınlığına benzer bir şey hissetti, Dagny onu sakinlik duygusu olarak algıladı. Eskimiş bir binanın kapısında 367 sayısını okuyordu.

Sakinim, diye düşünüyordu. Algı gücünün akıcılığını ilk defa kaybediyor, ilk defa onu küçük dilimlere ayırıyordu. Kapıda o numarayı gördüğü anı biliyordu. Sonra kapının küflü ışığında oraya asılmış listeyi incelediğini hatırlıyordu. Okuma yazmayı pek de iyi bilmeyen biri, “John Galt, kat 5, arka” diye karalamıştı. Sonra merdivenin dibinde durduğunu, yükselen merdivenlerin parmaklıklarına baktığını, bir an duvara dayandığını hatırlıyordu. Korkudan titriyordu, sonra ilk basamağa adımını attı. Ardından bunu kesintisiz bir hafiflik izledi. Çabasız, korkusuz, bölünmesiz bir yükseliş. Kıvrılan merdivenler, aşağıda kalan kadar. Karşı konmaz yükselişi bedeninin dimdik duruşundan, omuzlarının gerginliğinden, başının kalkıklığından geliyormuş gibiydi. Son anda hayattan beklediğinin felaket olmadığına karar vermiş gibi... Bu tırmanışı gerçekleştirmek için otuz yedi yıl beklemesi gerektiğini anlamış gibi.

En tepede dar bir koridor gördü. Duvarlar ilerideki ışısız kapıya doğru daralıyordu. Sessizliğin içinde, yer tahtalarının adımları altında gıcırdadığını duydu. Parmağının zile dokun-

duğunu hissetti, zilin sesini içerideki bilmediği alandan duydu. Bekledi. Döşemenin bir an gıcırdadığını duyar gibi oldu ama o ses alt kattan gelmişti. Nehrin orada bir yerlerde, bir çatananın ağlayan düdüğü duyuldu. Dagny o zaman, arada bir zaman algısını kaybettiğini anladı çünkü hemen sonra farkına vardığı an, bir uyanış gibi değil, bir doğuş gibiydi. İki ses onu boşluktan dışarı çekti. Kapının arkasındaki alandan gelen adım sesi, ardından bir kilidin çevrilişi... Fakat karşısında kapının olmadığı, eşikte John Galt'ın durduğu ana kadar Dagny sanki var olamamıştı. John kendi evinin kapısında sakince duruyordu. Bir pantolon ve gömlek giymişti. Belinin hattı arkadan gelen ışığa karşı hafif eğikti.

Dagny onun gözlerinin bu anı kavradığını, sonra geçmiş ve geleceği taradığını biliyordu. Yıldırım gibi bir hesaplama süreci, her şeyi onun bilinçli kontrolü altına sokuyordu. Bu arada gömleğinin kumaşı, içine çektiği solukla kıpırdadı. Hesap tamamlanmış, sonucu da ışıklı bir selamlama gülümsemesi olmuştu.

Dagny hareket edemez durumdaydı. Galt onu kolundan yakaladı, odaya doğru çekti, sonra Dagny onun dudaklarının baskısını, ardından vücudunun inceliğini hissetti. Onun gözlerindeki gülüşü görüyordu. O dudakları tekrar tekrar hissetti. O kollarda güçten kesilip kendini bırakmaya başladığını fark etti. Kesik kesik soluyordu. Sanki beş katı çıkarken hiç soluk almamıştı. Yüzü onun boynu ile omzu arasındaki boşluğa sokulmuştu. John onu tutuyordu; kollarıyla, elleriyle, hatta yanaklarıyla tutuyordu.

“John... sen sağsın...” diyebildi Dagny ancak.

Galt başını evet der gibi salladı. Bu sözlerin bir açıklama yapma niyetiyle sarf edildiğini biliyor gibiydi.

Sonra eğilip Dagny'nin şapkasını düştüğü yerden aldı, montunu sırtından çıkarıp bir kenara koydu ve durup onun incecik, titreyen bedenine baktı. Gözlerinde bir onay pırıltısı görünüyordu. Eli dik yakalı, üzerine tam oturmuş lacivert kazağın üzerinde gezindi. Bu kazak Dagny'ye okul öğrencilerinin kırılganlığı ile savaşçılara özgü havayı bir arada kazandırmıştı.

“Seni bir daha görüşümde beyaz kazak giy,” dedi. “O da harika duracak.”

Dagny insan içine çıkarken hiç giymediği bir kıyafette olduğunu o zaman fark etti. O gecenin uykusuz saatleri boyunca evinde hangi kılıktaysa öyle gelmişti. Güldü. Gülme yeteneğini yeniden keşfetmiş gibiydi. Onun ilk sözleri olarak her şeyi beklemişti de bunu hiç beklememişti.

Galt sakın sakın, “Eğer bir dahası olursa tabii,” dedi.

“Ne demek istiyorsun?”

Galt ilerleyip kapıyı kilitledi. “Otur,” dedi.

Dagny hâlâ ayaktaydı. Ama daha önce dikkat etmediği odaya bakmaya vakit buldu. Dar, uzun bir odaydı bu. Bir köşede yatak, öbür köşede gaz sobası duruyordu. Birkaç parça eşya vardı. Yerin tahtaları odayı daha da uzun gösteriyordu. Masanın üzerinde yanan tek bir lamba vardı. Lambanın aydınlattığı halkanın dışında kapalı bir kapı görünüyordu. Koskoca pencereden New York kenti uzanıyordu. Dik açılı binalar, saçılmış ışıklar, uzakta da Taggart binasının yükselen silueti.

“Şimdi beni dikkatle dinle,” dedi Galt. “Yarım saat kadar vaktimiz var sanıyorum. Buraya neden geldiğini biliyorum. Dayanmanın zor olacağını, büyük ihtimalle çökeceğini sana zaten söylemiştim. Pişmanlık duyma. Anlaman gerek, ben de pişmanlık duyamam. Ama şu noktadan sonra nasıl hareket edeceğimizi bilmemiz şart. Aşağı yukarı bir saat kadar sonra yağmacıların adamları, yani seni izlemiş olanlar, buraya beni tutuklamaya gelecek.”

Dagny, “Yo, hayır!” diye soludu.

“Dagny, içlerinde insanı tanıma yeteneğinden birazcık nasibini almış biri varsa senin onlardan biri olmadığını mutlaka anlar. Benimle aralarındaki bağın son halkasının sen olacağını bilir... Ve seni hiç gözden ayırmaz. Ya da casuslarının gözünden ayırmaz.”

“İzlenmedim! Hep baktım, hep...”

“Bunu nasıl yaptıklarını bilemezsin. Sinsilik onların uzman olduğu konulardan biri. Seni izleyen her kimse, şu anda patronlarına rapor veriyordur. Senin bu saatte, bu mahallede olman, benim adımın aşağıdaki kapıda yazılı olması, işimin senin demiryolunda olması... zaten bağlantıyı kurmaları için yeter.”

“O halde hemen gidelim buradan!”

Galt başını iki yana salladı. “Şimdiye kadar binayı kuşatmışlardır. Seni izleyen kişi bölgedeki her polise emir verebilecek yetkiye sahiptir. Şimdi sana, geldikleri zaman ne yapacağımızı anlatacağım. Dagny, beni kurtarmak için bir tek şansın var. Eğer radyo konuşmamda yolun orta yerindeki adam hakkında söylediklerimi anlamadıysan şimdi anlayacaksın. Senin için orta diye bir yer yok. Onların elinde olduğumuz sürece benden yana da olamazsın. Şimdi onlardan yana olmak zorundasın.”

“Ne?”

“Onların tarafını tutmalısın. Aldatma kapasitenin izin verdiği kadar katıksız, tutarlı ve yüksek sesli biçimde. Onlardan biri gibi hareket etmelisin. Eğer bunu yapabilirsen bu işten sağ çıkma şansım olabilir. Bana çok ihtiyaçları var. Beni öldürmeden önce her şeyi deneyeceklerdir. Onlar kurbanlarından ne koparıyorsa hep o kurbanın değerlerini kullanarak yapıyorlar bunu. Ellerinde bana ait hiçbir değer yok. Bana hiçbir şeyle şantaj yapabilecek, hiçbir şeyi tehdit olarak kullanabilecek durumda değiller. Ama eğer birbirimiz için ne ifade ettiğimizden ufacık bir kuşku duyarlarsa hemen seni işkence masasına yatırırılar. Fiziksel işkenceden söz ediyorum, benim gözümün önünde. Bir hafta bile sürmez bunu yapmaları. Ben bunu bekleyecek değilim. Sana yönelik bir tehdidi ilk defa duyduğum anda kendimi öldürüp onların yolunu o noktada keserim.”

Bunları hiç vurgulamadan, diğer sözleri kadar öznellikten uzak bir hesaplama tonunda söylüyordu. Dagny onun bunları söylerken ciddi olduğunu görebiliyordu. Onu mahvetmenin ancak kendi elinde olduğunu görebiliyor, düşmanlarının gücünün hangi

noktada etkisiz kalacağını anlıyordu. Galt onun gözlerindeki sakinliği, anlayışı ve dehşeti gördü, belli belirsiz bir gülümsemeyle başını salladı.

“Sana söylememe bile gerek yok,” diye devam etti.

“Bunu yaparsam kendimi feda etmiş olmayacağım. Onların koşullarıyla yaşamayı istemiyorum, onlara itaat etmeye razı değilim, senin ağır ağır gerçekleşen bir cinayete kurban gitmeni de göremem. Öyle bir şeyin ardından artık arayabileceğim hiçbir değer kalmaz, değersiz yaşamayı da istemem. Tabancayı bize doğrultanlara hiçbir ahlaki davranış borçlu olmadığımızı da sana söylememe gerek yok. Elinden gelen her türlü beceriyi onları aldatmak için kullan ama benden nefret ettiğine inandır onları. O zaman sağ kalma ve kurtulma şansımız olabilir. Ne zaman ve nasıl olacağını bilemem ama hareket etme özgürlüğüne kavuştuğum zamanı anlarım. Anlaşıldı mı?”

Dagny kendini zorlayıp başını kaldırdı, dosdoğru ona bakıp başıyla anladığını belirtti.

Galt devam etti. “Onlar geldiğinde, beni onlar için bulmaya çalıştığını söyle. Adımı bordroda görünce kuşkulandığını, buraya araştırmaya geldiğini söyle.”

Dagny yine başını evet anlamında salladı.

“Ben kimliğimi kabul etmemekte direneceğim. Sesimi tanıyabilirler ama yine de inkâr etmeye çalışacağım. Yani aradıkları John Galt’ın ben olduğumu onlara söylemek sana kalıyor.”

Dagny’nin başını sallaması bu sefer birkaç saniye daha uzun sürdü ama sonunda bunu da kabullendi.

“Daha sonra benim yakalanmam için koydukları beş yüz bin dolarlık ödülü talep edecek ve alacaksın.”

Dagny gözlerini yumdu, yine başını salladı.

“Dagny,” dedi Galt yavaşça. “Onların sisteminde senin kendi değerlerine hizmet etmenin bir yolu yok. Er geç seni öyle bir noktaya getirecekler ki benim için yapacağın tek şey bana karşı hareket etmek olacak. Gücünü topla, bunu yap. Bu sayede bu

yarım saati kazanmış oluruz, hatta belki kendimiz için bir gelecek de kazanmış oluruz.”

“Tamam,” dedi Dagny sert bir sesle. Sonra da ekledi. “Eğer olacaklar buysa, eğer gerçekten onlar...”

“Öyle olacak. Pişmanlık duyma. Ben duymayacağım. Sen düşmanlarımızın nasıl yaratıklar olduğunu daha tam olarak görmedin. Şimdi göreceksin. Eğer seni ikna edecek gösteride piyon ben olacaksam buna razıyım... seni onlardan çekip almak, kesin olarak kazanmak için. Daha fazla beklemek istemedin, öyle mi? Ah Dagny! Ben de istemedim!”

Galt’ın ona sarılışı, öpüşü; Dagny’ye atağı her adımın, yüzleştiği her tehlikenin, duyduğu her kuşkunun, hatta ona ihanetinin (eğer bu bir ihanetse) ona bu anı hak ettirdiğini hissettiriyordu. Galt, Dagny’nin yüzündeki mücadeleyi, ona karşı yükselttiği o inanılmaz itirazı gördü... Ve Dagny, onun dudaklarına dokunan saçlarının arasından şu sözlerini duydu: “Şimdi bunları düşünme. Acıyı, tehlikeyi ya da düşmanı, ancak mücadelenin gerektirdiği kadar düşün, ondan bir an bile fazla düşünme. Şimdi buradasın. Bu süre bizim zamanımız, bizim hayatımız, onların değil. Mutlu olmamak için çırpınma. Mutlusun.”

Dagny, “Seni mahvetme pahasına mı?” diye fısıldadı.

“Etmeyeceksin. Ama evet... onun pahasına bile. Bunu kayıtsızlık saymıyorsun, değil mi? Seni çökertip buraya getiren şey kayıtsızlık mıydı?”

“Ben...” O anda gerçeğin şiddeti, Galt’ı çekip dudaklarını onunkilere yaklaştırmasına, yüzüne kelimeleri fırlatır gibi söylemesine yol açtı. “Daha sonra ikimizin de yaşaması umurumda değildi, yeter ki seni bir kere göreyim!”

“Gelmesen hayal kırıklığına uğrardım.”

“Nasıl bir şeydi, biliyor musun? Beklemek, mücadele etmek, bir gün daha sabretmek, sonra bir gün daha, sonra...”

Galt sesli sesli güldü. “Bilmiyor muyum sence?” dedi yavaşça.

Dagny'nin eli çaresizlik içinde sarktı. Galt'ın on yılını düşünüyordu. "Radyoda sesini duyduğum anda..." dedi. "Ömrümde duyduğum en büyük sözü duyduğumda... Yo, o konuda ne düşündüğümü sana söylemeye hakkım yok."

"Neden yok?"

"Sen kabul etmediğimi sanıyorsun."

"Edeceksin."

"Buradan mı konuşuyordun?"

"Hayır, vadiden."

"Konuşmadan hemen sonra mı New York'a döndün?"

"Ertesi sabah."

"Ve o zamandan beri burada mısınız?"

"Evet."

"Sana yönelik çağrılar duydu mu?"

"Tabii."

Dagny yavaşça odayı süzdü. Bakışları pencerenin dışındaki gökdelenlerden odanın tavanındaki tahtalara, çatlak duvar sıvalarına, yatağın demir parmaklıklarına kadar her yanda dolaştı. "Hep buradaydın," dedi. "On iki yıl burada yaşadın. Burada... böyle..."

"Böyle," dedi Galt da. Sonra odanın ucundaki kapıyı açtı. Dagny'nin soluğu tıkanır gibi oldu. içerideki daracık, pırıl pırıl ışıklı, penceresiz odada hafif ışık veren metal bir mahfazaya yerleştirilmiş, ömründe gördüğü en modern laboratuvar, denizaltının içine sokulmuş küçük bir balo salonu gibi duruyordu.

"Gel içeri," dedi o gülümseyerek. "Artık senden sır saklamam gerekmiyor."

Başka bir evrenin eşiğini aşmak gibi bir şeydi bu. Dagny parlak ışığın altında duran o karmaşık cihaza, ışıldayan tellerden oluşan ağlara, üzerine formüller yazılmış kara tahtaya, uzun tezgâhlar üzerine dizilmiş, büyük bir disiplinle biçimlendirilmiş objelere baktı, sonra odanın çökük tahtalarını, soyulan sıvalarını fark etti. Ya biri ya öbürü, diye geçirdi içinden. İşte, dünyanın

karşısındaki seçim buydu: İnsan ruhu da ya bunların birine ya da öbürüne benzemek zorundaydı.

“Yılın on bir ayı nerede çalıştığımı bilmek istiyordun,” dedi Galt.

Dagny eliyle laboratuvarı göstererek, “Bütün bunlar... vasıfsız işçi maaşıyla mı yapıldı?” diye kekeledi.

“Yo, tabii ki değil! Midas Mulligan’ın elektrik santrali için, ışın ekranı için, radyo vericisi ve daha birkaç parça şey için bana ödediği lisans haklarıyla.”

“O halde... o halde neden demiryolu işçisi olarak çalışmak zorundasın?”

“Çünkü vadide kazanılmış hiçbir para, asla dışarıda harcanamaz.”

“Bu cihazları nereden aldın?”

“Kendim tasarladım. Andrew Stockton’ın dökümhanesinde yapıldı.” Odanın köşesinde duran, hiç göze çarpmayan, radyo boyunda bir objeyi işaret etti. “İşte senin istediğin motor,” dedi ve sonra Dagny’nin şaşkınlığına güldü. Dagny istem dışı bir refleksle öne eğilmişti. “İnceleme zahmetine kalkışma, artık onlara vermezsin onu.”

Dagny pırıl pırıl metal silindirlere, parlak tellere bakarken sanki karşısında kutsal bir sunak vardı. Sanki cam bir tabutun içinde, Taggart terminalinin tünellerinde saklıydı.

“Laboratuvarım için gereken elektriğimi sağlıyor. Bir ray işçisinin niçin bu kadar çok elektrik tükettiğinden kimse şüphelenmemeli.”

“Ama eğer burayı bulurlarsa...”

Galt’tan kısacık, garip bir gülüş duyuldu. “Bulamazlar.”

“Sen ne zamandan beri...”

Dagny birden sustu. Bu sefer soluğu tıkanmadı. Karşısındaki bu manzara ancak bir anlık katıksız sessizlikle karşılanabilirdi. Duvarda, makinelerin arkasında, gazeteden kesilmiş bir resim görüyordu. Kendi resmiydi bu. Pantolon ve gömlek giymişti.

John Galt Hattı'nın açılışında, lokomotifin yanında duruyordu. Başını kaldırmış, gülümsemesiyle o günün anlamını ve güneşin ışığını yansıtıyordu.

Dagny'nin tek tepkisi bir inilti oldu. Galt'a döndü ama onun yüzündeki ifade, Dagny'nin resimdeki ifadesine benziyordu.

Galt, "Senin bu dünyada mahvetmek istediğin şeyin sembolü bendim," dedi. "Ama sen benim başarmak istediğim şeylerin sembolüydün." Parmağıyla resmi gösterdi. "İşte bu, insanların ömürleri boyunca bir iki kere, istisna olarak hissetmek istediği şey. Ama ben... sürekli olarak istedim onu."

Galt'ın yüzündeki ifade, gözlerindeki yoğunluk bu sözleri gerçek kılıyordu. Bu anı da bu anın anlamını da bu kenti de.

Galt onu öptüğünde, Dagny birbirine sarılan kollarının en büyük zaferlerini kucaklamakta olduğunu anlıyordu. İşte bu, acının da korkunun da dokunamadığı gerçeklikti. Halley'in Beşinci Konçertosu'nun gerçekliği idi. İstedikleri, uğrunda mücadele ettikleri ve kazandıkları ödül buydu.

Kapı çalındı.

Dagny'nin ilk tepkisi geri çekilmek, Galt'ınki ise onu daha çok bağrına basmak, daha uzun süre kollarında tutmak oldu.

Sonunda Galt başını kaldırdığında gülümsüyordu. Bir tek şey söyledi. "Şimdi cesur olma zamanı," dedi.

Dagny onun peşinden büyük odaya yürüdü, laboratuvarın kapısının arkalarından kilitlendiğini duydu. Galt sessizce onun mantosunu tutup giydirdi, kemerini bağlayıp şapkasını takmasını bekledi, sonra kapıya yürüyüp açtı.

İçeri giren üç dört kişi yapılı adamlardı. Üzerlerinde askerî üniforma vardı. Kalçalarında ikişer silah göze çarpıyordu. Yüzleri canlılıktan yoksun, gözleri algısızdı. Dördüncüsü liderleriydi. Ufak tefek bir sivildi. Pahalı bir palto giymişti. Düzgün bir bıyığı, açık mavi gözleri vardı. Halkla ilişkiler dalında çalışan entelektüelleri andırıyordu.

Gözlerini kırptırarak önce Galt'a, sonra odaya baktı, bir adım atıp durdu, bir adım daha attı, yine durdu.

"Evet?" dedi Galt.

"Siz... siz John Galt mısınız?" Adamın sesi fazla yüksek çıkıyordu.

"Evet, adım bu."

"O John Galt mısınız?"

"Hangi?"

"Radyoda konuştunuz mu?"

"Ne zaman?"

"Sizi kandırmasına izin vermeyin." Bu metalik ses Dagny'den çıkmıştı. Lidere hitap ediyordu. "O... John Galt. Kanıtı merkeze bildireceğim. Gerekeni yapabilirsiniz."

Galt dönüp ona, bir yabancıya bakar gibi baktı. "Artık bana kim olduğunuzu, burada ne aradığınızı söyler misiniz?"

Dagny'nin yüzü de askerlerin yüzleri kadar boş bir ifadeye sahipti. "Benim adım Dagny Taggart. Ülkenin aradığı adamın siz olduğunuz konusunda emin olmak istedim."

Galt lidere döndü. "Pekâlâ," dedi. "Ben John Galt'ım... Ama eğer sorularınıza cevap vermemi istiyorsanız şu hafiyenizi benden uzak tutun." Parmağıyla Dagny'yi gösteriyordu.

Lider çok neşeli bir sesle, "Bay Galt!" diye haykırdı. "Sizinle tanışmak büyük bir onur! Lütfen bizi yalnız anlamayın Bay Galt, İsteklerinizi karşılamaya hazırız. Yo, tabii... Bayan Taggart'la görüşmek istemiyorsanız görüşmeyebilirsiniz... Bayan Taggart yalnızca vatanseverlik görevini yapmaya çalışıyordu ama..."

"Onu benden uzak tutun dedim."

"Biz sizin düşmanınız değiliz, Bay Galt. Sizi temin ederim ki düşmanınız değiliz." Dagny'ye döndü. "Bayan Taggart, halka paha biçilmez bir hizmette bulundunuz. Kamu size en üst düzeyde borçludur, izninizle buradan sonrasını biz devralalım." Ellerin yatıştırıcı hareketleri, Dagny'ye uzakta durmasını, Galt'ın gözünün önünden çekilmesini önerir gibiydi.

Galt, "Ee, ne istiyorsunuz?" diye sordu.

"Ulus sizi bekliyor Bay Galt. Tek istediğimiz yanlış anlamaları düzeltmek. Sizinle işbirliği yapmanın fırsatını arıyoruz." Eldivenli eli üç adama işaret veriyordu. Yer tahtaları gıcırdadı, adamlar dolapları açıp çekmeceleri arama işine sessizce başladılar. "Ulusun ruhu yarın sabah yeniden dirilecek Bay Galt. Sizin bulunduğunuzu öğrendikleri anda dirilecek."

"Ne istiyorsunuz?"

"Yalnızca sizi halk adına selamlamak."

"Tutuklu muyum?"

"Neden böyle eski moda düşüncelere kapılıyorsunuz? Bizim işimiz yalnızca sizi sağ salim ülke liderliğinin en yüksek temsilcilerine götürmek. Orada varlığınıza acil ihtiyaç var." Adam duraksadı ama cevap alamadı. "Ülkenin üst düzey liderleri sizinle görüşmek istiyor... Yalnızca görüşmek ve dostça bir anlaşmaya varmak istiyor."

Askerler odada giysileriden ve mutfak aletlerinden başka bir şey bulamıyorlardı. Ne mektup vardı ne kitap ne de gazete. Oda sanki okuması yazması olmayan birinin odasıydı.

"Amacımız yalnızca size, toplumdaki haklı yerinizi bulmanız konusunda yardım etmek Bay Galt. Kamusal değerinizin farkında değilmiş gibisiniz."

"Farkındayım."

"Biz yalnızca sizi korumak için buradayız."

"Kilitli!" Askerin biri yumruğunu laboratuvarın kapısına indiriyordu.

Liderin yüzünde nazik bir gülümseme belirdi. "O kapının ardında ne var Bay Galt?"

"Özel eşyalarım."

"Lütfen açar mısınız?"

"Hayır."

Lider ellerini acılı bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı. “Ne yazık ki elim kolum bağlı. Emirler... anlarsınız. O odaya girmek zorundayız.”

“Girin.”

“Yalnızca formalite. Formalite için. Durumun dostça halledilmemesi için hiçbir sebep yok. Lütfen işbirliği gösterir misiniz?”

“Hayır dedim.”

“Eminim gereksiz yollara başvurmamızı istemezsiniz.” Cevap alamadı. “O kapıyı kırma yetkimiz var, biliyorsunuzdur... Ama tabii böyle bir şey yapmak istemeyiz.” Bekledi, yine cevap alamadı. Askere, “Zorlayın o kilidi!” dedi sert bir sesle.

Dagny, Galt’ın yüzüne baktı. Galt tamamen ifadesizdi. Dos-doğru karşısına bakıyordu. Dagny onun profilinin rahatsızlıkla hiç ilgisi olmayan çizgilerine baktı. Gözleri o kapıya dönüktü. Kilit küçüktü. Kare biçiminde, cilalı bakırdandı. Üstünde anahtar deliği falan yoktu.

Bu sessizlik de üç korkunç adamın hareketsizliği de istem dışıydı. Dördüncü adam elindeki hırsız aletleriyle kapıya yavaşça yaklaştı.

Tahta kapı kolaylıkla bel verdi, bazı küçük parçalar kopup düştü, sesleri o sessizlikte silah gibi patladı. Alet, bakır plakaya saplandığında kapının arkasında belli belirsiz bir hışırtı duydu. Bu ses, bir iç çekişten daha yüksek sayılmazdı. Bir dakika sonra kilit fırlayıp düştü, kapı titredi, iki santim kadar aralandı.

Asker geriye doğru sıçradı, lider yaklaştı. Adımları hıçkırık gibi kesik kesikti. Kapıyı tutup bir hamlede ardına kadar açtı. Orada mutlak bir karanlık gördüler.

Önce birbirlerine, sonra Galt’a baktılar. Galt kıpırdamıyordu. Öylece durmuş karanlığa bakıyordu.

Dagny adamları açılan kapıya doğru izledi. Adamlar fenerlerini içeri tuttu. Kapının öte yanı uzun bir metal kabuk gibiydi, bomboştu. Yalnızca yerde bir toz yığını vardı. Garip, grimsi,

beyaz bir tozdu. Yüzyıllardır el değmemiş harabelerde bulunanlara benzer bir toz. Oda bomboş bir kurukafayı andırıyordu.

Dagny başını çevirdi. Yüzündeki ifade çok belli olmalıydı. Az önce o tozun yerinde ne olduğunu bildiğini adamlara belli etmek istemiyordu. Atlantis'teki santralin önünde Galt ona, "O kapıyı açmaya çalışma," demişti. "Eğer kırmaya kalkışırsan kapı yıkılmadan çok önce içerideki makine kendini yok eder..." O kapıyı açmaya çalışma, diye düşünüyordu Dagny. Ama şu anda o sözün görsel formuyla karşı karşıya olduğunu anlıyordu: Bir zihni zorlamaya çalışma.

Adamlar sessizce geri çekildi, çıkış kapısına doğru ilerlediler, sonra kararsızlık içinde duraksadılar, birbirlerine baktılar, odanın rastgele köşelerine baktılar... Çekilen sular onları ortada bırakmış gibiydi.

Galt paltosuna uzanıp lidere döndü. "Eh, gidelim," dedi.

Wayne-Falkland Otel'i'nin üç katı boşaltılmış, silahlı bir kampa dönüştürülmüştü. Makineli tüfek taşıyan nöbetçiler, kadife halılı upuzun koridorların her köşesinde dikiliyordu. Yangın merdivenlerinin sahanlıklarında süngü takmış askerler vardı. Elli dokuz, altmış ve altmış birinci katların asansör kapılarında asma kilitler takılıydı. Erişim için yalnızca bir tek asansör ve bir tek kapı bırakılmıştı, orada da tam teçhizatlı askerler nöbet tutuyordu. Giriş katındaki lobileride, restoran ve dükkânlarda tuhaf kılıklı adamlar gezinip duruyordu. Giysileri fazla yeni ve aşırı pahalıydı. Otelin normal müşterilerinin giyimi taklit edilmeye çalışılmış ancak başarısız olunmuştu. Bir kere giysiler, giyenlerin tıknaz vücutlarına iyi uymuyordu. İş adamları giydiği zaman çıkıntı olmayacak yerlerde, silahlı adamlar giydiğinde çıkıntılar, potluklar göze çarpıyordu. Otelin her giriş çıkışında Tommy taşıyan muhafız grupları görülüyor, ayrıca diğer binaların yan sokaklara bakan pencerelerinde bile mevzilendikleri dikkati çekiyordu.

Bu kampın tam orta yerinde, altmışıncı katta, Wayne-Falkland Otel'i'nin Kral Dairesi diye bilinen süitinde, saten perdelerin, kristal avizelerin, heykeltıraşların elinden çıkmış gibi görünen çelenklerin arasında John Galt, üzerinde pantolonu ve gömleğiyle, brokar kaplı bir koltuğa oturmuş, tek ayağını kadife bir pufa uzatmış, ellerini ensesine kenetlemiş tavana bakıyordu.

Bay Thompson onu bu pozda buldu. Sabahın beşinden beri nöbet tutan dört asker saat on birde kapıyı açıp onu içeriye aldı, sonra kapıyı tekrar kilitlediler.

Bay Thompson arkasında kilidin sesini duyup kaçış yolunun kesildiğini, tutukluyla baş başa kaldığını fark edince kısa süreli bir tedirginlik hissetti. Ama sonra gazete manşetlerini ve radyo anonslarını hatırladı. Şafaktan bu yana verilen mesajlar belliydi: "John Galt bulundu! John Galt New York'ta! John Galt halkın faydası için çalışacak! John Galt ülke liderleriyle toplantı halinde, tüm sorunlarımıza hızla çözümler bulunması amacıyla çalışıyor!" Bay Thompson bunları hatırlayınca mesajların doğru olduğuna kendini de inandırmaya çalıştı.

Koltuğa doğru yürürken, "Vay vay vayy!" dedi pırıl pırıl bir sesle. "Demek tüm patırtıyı başlatan genç sizsiniz... Ah..." Kendisini inceleyen koyu yeşil gözlere bakınca birdenbire şaşırmış gibiydi. "Şey ben... sizinle tanıştığım için sevinçten dört köşe haldeyim Bay Galt... Gerçekten dört köşeyim." Ardından, "Ben Bay Thompson'ım, biliyorsunuzdur," dedi.

Galt, "Memnun oldum," diye cevap verdi.

Bay Thompson bir koltuğa, keyifli bir iş adamı tavrıyla yerleşti. "Sakın burada tutukluymuşsunuz gibi saçma sapan fikirlere kapılmayın." Eliyle odayı gösterdi. "Burası cezaevi değil, görüyorsunuz. Size nazik davranacağımız belli oluyor. Büyük adamsınız, çok büyük adamsınız... Biz de farkındayız bunun. Siz rahatınıza bakın. Canınız ne isterse söyleyin. Emrinize itaat etmeyen bir salak çıkarsa hemen kovun. Dışarıdaki askerlerden biri sinirinize dokunursa söyleyin yeter... Hemen yerine başkasını tayin ederiz."

Beklenti içinde duraksadı. Hiç cevap alamadı.

“Sizi buraya getirmemizin tek bir sebebi var, o da konuşmak istememiz. Bu yolu seçmezdik ama başka seçenek bırakmadınız. Hep saklandınız. Bizimse tek istediğimiz size bizi yanlış anladığınızı söylemekti.”

İki elini açtı. Avuçları yukarı dönüktü, yüzünde sevimli bir gülümseme vardı. Galt’ın gözleri onu izliyor ama cevap gelmiyordu.

“Yaman bir konuşma yaptınız. Tanrım, büyük bir hitabet yeteneğiniz var! Ülkeye bir şeyler yaptınız siz... Ne yaptınız, nasıl yaptınız bilmiyorum ama yaptınız işte, insanlar sizde var olan bir şeyi istiyor gibi. Ama bizim buna kesinlikle karşı çıkacağımızı düşündünüz, öyle değil mi? İşte orada yanıldınız. Buna karşı değiliz. Şahsen ben, o konuşmanızın pek çok mantıklı yönü olduğunu düşünüyorum. Evet, kesinlikle öyle. Tabii söylediğiniz her şeye de katılamam, ama olsun varsın. Her şeye katılmamızı beklemesiniz, değil mi? Görüş farklılıkları... At yarışlarını bile buna borçluyuz. Ben fikrimi değiştirmek konusunda her zaman istekliyimdir. Her tartışmaya açığımıdır.”

Bay Thompson davetkâr bir pozda öne eğildi. Yine cevap gelmedi.

“Dünya karmakarışık bir cehennem. Sizin de söylediğiniz gibi. O noktada katılıyorum size. Bir ortak noktamız var. Oradan başlayabiliriz. Bu konuda bir şeyler yapılması şart. Benim tek istediğim... Bakın,” diye sesini yükseltti birdenbire. “Neden sizinle konuşmama izin vermiyorsunuz?”

“Benimle konuşuyorsunuz işte.”

“Ben... şey, yani... ne demek istediğimi biliyorsunuz.”

“Kesinlikle.”

“Eh, ne diyorsunuz?”

“Hiçbir şey.”

“Efendim?”

“Hiçbir şey.”

“Ah, hadi canım!”

“Sizinle konuşmayı ben istemedim.”

“Ama... bakın! Tartışacağımız şeyler var.”

“Benim yok.”

Bay Thompson kısa bir sessizlikten sonra, “Bakın,” dedi. “Siz eylem adamısınız. Pratik insansınız. Hem de nasıl pratiksınız! Hakkınızda emin olamadığım bazı şeyler varsa bile bundan kesinlikle eminim. Değil misiniz yoksa?”

“Pratik mi? Evet.”

“Eh, ben de öyleyim. Açık konuşabiliriz. Kartlarımızı masaya açabiliriz. Ne peşinde olursanız olun, size bir anlaşma öneriyorum.”

“Ben anlaşmalara her zaman açığımdır.”

“Biliyordum!” diye bağırdı Bay Thompson. Zafer kazanmış gibiydi. Yumruğunu kendi dizine indirdi. “Söylemişim onlara! Bütün o sersem entelektüel kafalara... Wesley gibi!”

“Ben anlaşmalara her zaman açığım, bana bir değer sunabilecek kişiyle olduğu müddetçe!”

Bay Thompson cevap vermeden önce neden bir saniye geciktiğini anlayamamıştı. “Eh, ne demişler, dilediğin ata oyna arkadaş! Dilediğin ata oyna!”

“Bana sunacak neyiniz var?”

“Her şey!”

“Mesela?”

“Ne isterseniz. Size yönelttiğimiz kısa dalga mesajlarımızı almış mıydınız?”

“Evet.”

“Size koşullarınıza uyacağız dedik. Ne isterseniz. Ciddiydik.”

“Peki radyoda pazarlık edecek koşullarım olmadığını söylediyimi duymuş muydunuz? Ben de ciddiydim.”

“Ama bakın, bizi yanlış anlamış, sizinle mücadele edeceğimizi sanmışsınız. Etmeyeceğiz. O kadar katı değiliz. Her fikri değerlendirmek niyetindeyiz. Neden çağrılarımıza cevap verip bizimle buluşmaya gelmediniz?”

“Neden geleyim?”

“Çünkü sizinle ülke adına konuşmak istiyorduk.”

“Sizin ülke adına konuşma hakkınızı kabul etmiyorum.”

“Şimdi, bakın buraya, ben hiç alışık olmadığım... Şey, tamam, beni biraz dinleseniz olmaz mı? Dinlemez misiniz?”

“Dinliyorum.”

“Ülke korkunç bir durumda. İnsanlar açlıktan ölüyor, çekip gidiyor, kayboluyor, ekonomi parçalanıyor, hiç kimse hiçbir şey üretmiyor. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Siz biliyorsunuz. Çarkları nasıl döndüreceğinizi biliyorsunuz. Tamam, biz de teslim olmaya hazırız, bize ne yapılacağını sizin söylemenizi istiyoruz.”

“Ne yapılacağını söyledim ama.”

“Neymiş?”

“Yoldan çekilin.”

“Bu imkânsız! Hayal bu! Olacak şey değil!”

“Gördünüz mü? Konuşacak bir şey yok demiştim.”

“Durun bir dakika! Durun! Aşırılıklara kaçmayalım! Her zaman bir orta yol vardır. Her şeyi birden elde edemezsiniz. Biz henüz... henüz ona hazır değiliz. Devlet mekanizmasını fırlatıp atmamızı bekleyemezsiniz. Sistemi korumamız gerek. Ama değiştirmeye istekliyiz. Onu istediğiniz biçimde değiştiririz. İnatçı dogmacılar değiliz biz, esneğiz. Ne derseniz yaparız. Ödün veriz. Elli elli kırışırız. Politika alanını elde tutar, ekonomi alanını size devrederiz. Ülkenin üretimi sizin alanınız olur. Tüm ekonomiyi size hediye ederiz. İsteddiğiniz gibi yönetirsiniz. Emirler verir, yönergeler çıkarırsınız... Kararlarınızı uygulamak üzere devletin organize gücü de emrinizde olur. Hepimiz sözünüze uyarız, benden başlayıp en alt kademeye kadar. Üretim alanında ne derseniz o olur. Siz bu ülkenin... ekonomik diktatörü olursunuz.”

Galt patlayıp gülmeye başladı.

Bay Thompson'ı şoke eden, o gülüşün basit ve eğlenen tonuydu. “Neyiniz var sizin?”

“Demek siz ödün vermekten bunu anlıyorsunuz, öyle mi?”

“Yani ne... Öyle sırtıp durmayın orada! Beni tam olarak anladığınızı sanmıyorum. Size Wesley Mouch’un işini teklif ediyorum. Hiç kimse size daha büyük bir mevki teklif edemez! Canınız ne isterse yapabileceksiniz. Kontrolden hoşlanmıyorsanız kaldırırsınız. Daha yüksek kâr, daha düşük ücret istiyorsanız emredin, öyle olsun. Büyük patronlara özel imtiyazlar istiyorsanız verin onlara bunu. Sendikalardan hoşlanmıyorsanız kaldırılınsınlar. Serbest ekonomi istiyorsanız insanlara emredin, özgür olsunlar! Nasıl isterseniz öyle oynayın oyunu. Ama çarkları döndürün. Ülke bir düzene girsin. İnsanlar yeniden çalışmaya başlasın. Onların üretim yapmalarını sağlayın. Kendi adamlarınızı geri getirin, beyni olanları. Bizi barışçı, bilimsel, sınai bir çağa sokun ve refaha ulaştırın.”

“Silah zoruyla mı?”

“Şimdi, bakın ama... Nesi bu kadar komik bunun?”

“Bana tek bir şey söyler misiniz: Radyoda söylediklerimin tek kelimesini bile duymamış gibi yapabiliyorsunuz diye benim de o sözleri söylememiş gibi davranmaya razı olacağımı nereden çıkarıyorsunuz?”

“Ne demek istediğinizi anlamıyorum! Ben...”

“Boş verin. Cevap gerektiren bir soru değildi bu. Zaten ilk kısmı, ikinci kısmını cevaplıyor.”

“Hı?”

“Ben sizin türünüzde oyunlar oynamam arkadaş! Tercüme istiyorsanız anlamı bu!”

“Yani teklifimi kabul etmeyecek misiniz?”

“Etmeyeceğim.”

“Ama neden?”

“Bunu radyoda anlatmak üç saatimi aldı.”

“Ah, onlar yalnızca teori! Ben gerçek işten söz ediyorum. Size dünyanın en büyük işini teklif ediyorum. Bunda ne kusur var, söyler misiniz?”

“Üç saatte anlattığım şey, bunun işlemeyeceği.”

“Siz işletebilirsiniz.”

“Nasıl?”

Bay Thompson iki elini açtı. “Ben bilemem. Bilsem size gelmezdim. Bulmak size kalmış. Deha olan sizsiniz. Her şeyi çözebilirsiniz.”

“Ben yapılamaz dedim.”

“Ama siz yapabilirsiniz.”

“Nasıl?”

“Bir şekilde olacaktır.” Galt’ın sesli sesli güldüğünü duydu, sonra ekledi. “Neden olmasın? Söyleyin bana, neden olmasın?”

“Peki, söyleyeyim. Benim ekonomik diktatör olmamı mı istiyorsunuz?”

“Evet!”

“Ve her emrimi yerine mi getireceksiniz?”

“Harfîyen!”

“O halde işe tüm gelir vergilerini kaldırmakla başlayın.”

“Yo, olamaz!” diye bağırdı Bay Thompson. Ayağa fırlamıştı. “Onu yapamayız! O... o üretim alanı değil. O dağıtım alanı. Devlet memurlarına nasıl maaş veririz?”

“Devlet memurlarını kovun.”

“Yo, hayır! Orası politik alan! Ekonomi değil! Politikaya karışamazsınız! Her şeye birden sahip olamazsınız!”

Galt ayaklarını pufun üzerinde üst üste attı, koltuğa daha rahat yaslandı. “Tartışmayı sürdürmek istiyor musunuz? Yoksa mesajı anladınız mı?”

“Ben yalnızca...” Sustu.

“Benim ana noktayı anladığıma inandınız mı?”

Bay Thompson barış yapmak istiyormuş gibi oturduğu koltuğun kenarına yeniden yerleşti. “Bakın,” dedi. “Tartışmak istemiyorum. Ben münakaşada o kadar iyi değilimdir. Ben eylem adamıyım. Zaman dar. Tek bildiğim, sizin akıllı biri olduğunuz. Tam da bize gereken türde... Her şeyi yapabilirsiniz. Çarkları döndürebilirsiniz... Eğer isterseniz.”

“Peki, sizin dilinizde cevap vereyim. İstemiyorum. Ekonomik diktatör olmak istemiyorum. İnsanlara özgür olmalarını emretmeye yetecek kısacık süre için bile... Zaten rasyonel insan o emri gerisin geri benim suratıma fırlatır çünkü kendi haklarını bilir, o hakların sizin ya da benim emrimle verilip alınamayacağını da bilir.”

Bay Thompson ona düşünceli gözlerle bakarak, “Söylesenize bana,” dedi. “Siz neyin peşindesiniz?”

“Radyoda söyledim size.”

“Anlamıyorum. Kendi bencil çıkarlarınız için yola çıktığınızı söylediniz ki bunu anlayabiliyorum. Ama şu anda elde edemeyip de ileride elde edebileceğiniz ne olabilir diye bekliyorsunuz? Size her şeyi biz kendimiz, tabak içinde sunuyoruz. Ben sizi bir egoist sanmıştım ve pratik bir insan olduğunuzu düşünmüştüm. Her istediğinizi elde etmenizi sağlayacak açık çek sunuyorum size. Siz de bana istemiyorum diyorsunuz. Neden?”

“Çünkü çekinizin karşılığı yok.”

“Ne?”

“Çünkü bana sunabileceğiniz bir değer yok.”

“Size her istediğinizi sunabilirim. Söyleyin yeter.”

“Siz söyleyin.”

“Eh, servetten çok söz etmiştiniz. Eğer istediğiniz paraysa... size bir dakikada verebileceğimi, siz üç ömür boyunca kazanamazsınız. Bir milyar dolar ister misiniz? Şu anda, hemen şu dakika... Net bir milyar dolar?”

“Onu benim üretmem gerekir ki siz bana verebilesiniz, öyle mi?”

“Hayır, ben devlet hazinesinden vereceğimi söylüyorum. Gıcır gıcır yeni para... Ya da belki arazi, eğer tercih ederseniz.”

“Onunla ne satın alabilirim?”

“Ah, bakın, ülke bir kere ayağa kalkınca...”

“Yani onu ben ayağa kaldırınca mı?”

“Eh, işleri kendi yönetiminize göre yürütmek isterseniz, asıl amacınız güç sahibi olmaksa, bu ülkedeki her kadın, erkek ve çocuğun emirlerinizi yerine getireceğini, ne dersiniz yapacağını garanti edebilirim.”

“Ben onlara nasıl yapılacağını öğrettikten sonra mı?”

“Kendi çeteniz için bir şeyler isterseniz, hani şu ortadan kaybolmuş insanlara... İş, mevki, yetki, vergi muafiyeti, herhangi bir özel imtiyaz... Adını söyleyin, hemen sahip olsunlar.”

“Ben onları geri getirdikten sonra mı?”

“Peki ne istiyorsunuz?”

“Benim size ne ihtiyacım var?”

“Hı?”

“Siz olmadan elde edemeyeceğim neyi sunuyorsunuz bana?”

Bay Thompson’ın gözlerine farklı bir ifade gelmişti. Biraz geriledi. Kapana sıkışmış gibiydi. İlk defa Galt’a dosdoğru baktı, sonra yavaşça, “Ben olmadan şu anda bu odadan çıkamazsın,” dedi.

Galt gülümsedi. “Doğru.”

“Hiçbir şey üretemezsin. Burada açlıktan ölebilirsin.”

“Doğru.”

“Eh, anlamıyor musun?” O neşeli ton şimdi Bay Thompson’ın sesine geri dönüvermişti. Deminki imadan sonra, artık hâlâ tatsızlıktan kaçınılabileceğini, mizaha geri dönülebileceğini göstermek ister gibiydi. “Benim sana sunduğum, kendi hayatın.”

Galt yavaşça, “O sizin değil ki sunasınız Bay Thompson,” dedi.

Sesindeki bir şey, Bay Thompson’ın ona hızla bakıp sonra da gözlerini hızla kaçırmasına yol açtı. Galt’ın gülümsemesi hemen hemen yumuşak sayılabilecek türdendi.

“Şimdi,” dedi Galt. “Sıfırın bir hayata ipotek koyamayacağını söylediğimde ne demek istediğimi anladınız mı? Ancak ben size öyle bir ipotek sunabilirim ki sunmuyorum. Bir tehdidin kaldırılması, ödeme sayılmaz. Bir olumsuzun silinmesi ödül değildir. Silahlı kabadayılarınızın geri çekilmesi bir teşvik değildir. Beni öldürmemeyi önermek bir değer sunmak değildir.”

“Kim... kim söz etti sizi öldürmekten?”

“Başka şeyden söz ettiniz mi ki? Beni burada silah zoruyla, ölüm tehdidiyle tutmasaydınız benimle konuşma şansını asla bulamayacaktınız. Ve elde edebileceğiniz tek şey de o. Ben tehditlerin kaldırılması karşılığında ödeme yapmam. Kendi hayatımı hiç kimseden satın almam.”

Bay Thompson şen bir sesle, “Bu asla doğru değil,” dedi. “Bacağınız kırılsa doktora onu yerine oturtması için para verirsiniz.”

“Kıran oysa, o zaman vermem.” Bay Thompson’ın sessizliği karşısında gülümsedi. “Ben pratik adamım Bay Thompson. Yaşayabilmek için benim kemiklerimi kırmak zorunda olan birini ayakta tutmak bence pratik değil. Bir yandaşlar çetesini korumak da pratik değil.”

Bay Thompson düşünceli göründü, sonra başını iki yana salladı. “Bence pratik değilsin,” dedi. “Pratik bir insan gerçekleri görmezden gelmez. Durum farklı olsaydı diye düşünmekle ya da değiştirmeye çalışmakla vakit ziyan etmez. Her şeyi olduğu gibi ele alır. Elimizdesin. Bu bir gerçek. İstesen de istemesen de bu gerçek. Ona göre davranmalısın.”

“Ona göre davranıyorum.”

“Yani demek istediğim, işbirliği yapmalısın. Var olan durumu anlamalı, kabul etmeli, ona uyum sağlamalısın.”

“Şu anda zehirlenmiş olsaydınız ona uyum mu sağlardınız, yoksa durumu değiştirmeye mi çalışırdınız?”

“O farklı! O fiziksel!”

“Yani fiziksel gerçekler değiştirilmeye açıktır ama sizin kaprisleriniz açık değildir, öyle mi?”

“Efendim?”

“Yani fiziksel doğa insanlara uydurulabilir fakat sizin kaprisleriniz doğa kanunlarının üzerindedir, insanların size uyum sağlaması gerekir, öyle mi?”

“Benim demek istediğim, bizim elimizde olduğun...”

“Silahı tutan elinizde mi?”

“Unut şu silahı! Ben...”

“Ben hiçbir gerçeği unutamam Bay Thompson. Pratik olmaz o zaman.”

“Peki öyleyse, silah bende. Ne yapacaksın bu konuda?”

“Ona göre davranacağım. Size itaat edeceğim.”

“Ne?”

“Ne yap derseniz yapacağım.”

“Ciddi misin?”

“Ciddiyim. Harfiyen.” Bay Thompson’ın yüzündeki hevesin sönmeye başladığını, yerini bir şaşkınlığa bıraktığını görüyordu. “Ne isterseniz yaparım. Ekonomik diktatör ofisine taşın derseniz taşınırım. Masaya otur derseniz otururum. Yönerge yayınla derseniz, hangi yönergeyi istemişseniz yayınlarım.”

“Ama ben hangi yönergelerin yayınlanması gerektiğini bilmiyorum.”

“Ben de bilmiyorum.”

Upuzun bir sessizlik oldu.

“Ee?” dedi Galt. “Nedir emirleriniz?”

“Ülkenin ekonomisini kurtarmanı istiyorum!”

“Nasıl kurtarılacağını bilmiyorum.”

“Bir yolunu bulmanı istiyorum!”

“Nasıl bulunacağını bilmiyorum.”

“Düşünmeni istiyorum.”

“Silahla bunu bana nasıl yaptıracaksınız Bay Thompson?”

Bay Thompson ona sessizce baktı. Galt bu arada o gepgergin dudaklarda, kasılan çenede, kısılan gözlerde, delikanlılık yaşlarına özgü bir felsefi ifadeyi gördü: Senin dişlerini dökerim! O zaman gülümsedi Galt. Dosdoğru ona bakıyor, seslendirilmemiş cümleyi duymuş da önemsememiş gibi bakıyordu. Bay Thompson gözlerini kaçırdı.

“Hayır,” dedi Galt. “Düşünmemi istemiyorsunuz. Bir insanı, kendi seçimi ve yargısı dışında hareket etmeye zorladığınızda

onun ilk önce düşünmeyi askıya almasını istersiniz. Onun bir robota dönüşmesini istersiniz. Ben de söz dinlerim.”

Bay Thompson içini çekti. Çaresizlik yansıtan samimi bir sesle, “Anlamıyorum,” dedi. “Bir terslik var, bulamıyorum. Neden bela isteyesin? Seninki gibi bir akılla... kimi olsa yenersin. Ben seninle boy ölçüşemem, sen de bunun farkındasın. Neden bize katılmış gibi yapmıyor, sonra da kurnazlıkla beni alt edip kontrolü kapmıyorsun?”

“Sizin bunu teklif ettiğinizle aynı nedenle... Kazanan siz olursunuz da ondan.”

“Hı?”

“Çünkü sizin türünüzün yüzyıllardan beri var olmayı sürdürmesinin sebebi, sizden iyi olanların hep sizi, sizin şartlarınızla yenmeye kalkışması. Kabadayılarınızın kontrolü konusunda sizinle yarışmaya kalksam hangimiz kazanırdık? Tabii numara yapabilirim... Ama ekonominizi, sisteminizi kurtaramam, onları zaten artık hiçbir şey kurtaramaz. Bu yüzden yok olurum, sizin kazancınız da geçmişte hep kazandığınız şey olur: Bir gecikme, bir görev dönemi daha, bir yıl daha... belki bir ay... Çevrenizde kalan en iyi insanlardan, bu arada benden, sızdırabileceğiniz umut ve çabaların pahasına. Peşinde olduğunuz şey bu, menzilinizin uzunluğu da ancak o kadar. Bir ay mı? Bir haftaya da razı olursunuz... Nasılsa her seferinde yeni bir kurban daha bulunur. Ama bu sefer son kurbanınızı buldunuz; tarihsel rolünü oynamayı reddeden kurban. Oyun bitti arkadaş.”

“Bunlar yalnızca teori!” diye çıktı Bay Thompson. Sesi biraz fazla tiz duyulmuştu. Gözleri odanın dört köşesinde dolaşıyor, kendisi de ayağa kalkmış gerginlikle volta atıyordu. Kurtulmak ister gibi kapıya baktı. “Yani bir sistemden vazgeçmezsek yok olacağımızı mı söylüyorsun?” diye sordu.

“Evet.”

“O zaman, sen elimizde olduğuna göre, sen de bizimle birlikte yok mu olacaksın?”

“Olabilir.”

“Yaşamak istemiyor musun?”

“İhtirasla istiyorum.” Bay Thompson’ın gözündeki bir anlık pırıltıyı gördü, gülümsedi. “Size dahasını da söyleyeyim: Yaşamayı sizden çok daha yoğun biçimde istediğimin farkındayım. Sizin buna güvendiğinizin de farkındayım. Aslında sizin yaşamayı hiç istemediğinizi de biliyorum. Onu isteyen benim. Bu kadar çok istediğim için de onun yerine başka bir şey ikame etmeyi kabul etmiyorum.”

Bay Thompson ayağa fırladı. “Bu doğru değil!” diye haykırdı. “Benim yaşamak istemediğim doğru değil, hiç değil! Neden öyle konuşuyorsun?” Bacakları birbirine bitişik, ayaktaıdı. Birdenbire üşümüş gibi bir hali vardı. “Neden öyle şeyler söylüyorsun? Ne demek istediğini hiç anlamıyorum.” Birkaç adım geriledi. “Hem benim silahlı adam tipi olduğum da doğru değil. Öyle değilim. Niyetim sana zarar vermek değil. Hiç kimseye zarar vermek istemedim ben. İnsanların beni sevmesini isterim. Senin dostun olmak isterim... dostun olmak isterim!” Bu çığlık genel olarak dünyaya yönelik, adresi belirsiz bir haykırıştı.

Galt’ın gözleri dosdoğru ona dikilmişti. Bu gözlerde hiçbir ifade yoktu, ne gördüğüne dair hiçbir ipucu vermiyordu. Yalnızca bir şeyleri gördüğü belliydi.

Bay Thompson birdenbire, acelesi varmış gibi hızla hareket etmeye başladı. “Benim gitmem gerek,” dedi. “Çok sayıda randevum var. Daha sonra tekrar konuşuruz. Sen düşün. Acelesi yok. Sana baskı yapmaya çalışmıyorum. Rahatına bak, evindeymiş gibi davran. İsteddiğini söyle, getirsinler... Yiyecek, içki, sigara, her şeyin en iyisi.” Galt’ın giysilerini işaret edercesine elini salladı. “Kentın en pahalı terzisine, senin için birkaç kıyafet dikmesini söyleyeceğim. En iyi şeylere alışmanı istiyorum. Rahat etmeni ve... Baksana,” dedi birdenbire aşırı rahat bir sesle. “Ailen falan var mı? Görmek istediğin akrabaların?”

“Yok.”

“Arkadaşların?”

“Yok.”

“Sevgilin var mı?”

“Yok.”

“Yani... yalnızlık çekmeni istemiyorum da! Ziyaretçiye izin verebiliriz. Kim olursa. Adını söyle yeter, sevdiğin biri falan varsa.”

“Yok.”

Bay Thompson kapıda bir an duraksadı, dönüp Galt’a baktı ve başını iki yana salladı. “Seni anlayamıyorum,” dedi. “Seni hiç anlayamıyorum.”

Galt gülümsedi, omuz silkti, cevap verdi. “John Galt kim?”

Wayne-Falkland Otelinin girişinde, sulu kar damlalarını güçlü bir rüzgâr çevirip duruyor, silahlı nöbetçiler oradaki ışık halkasının ortasında garip bir çaresizlik havası yaratıyordu. Kafalarını eğmiş, sırtlarını kamburlaştırmışlardı. Isınabilmek için silahlarına sarılıyorlardı. Tüm kurşunları şu fırtınaya siksalar bile yine de rahatlayamayacaklarmış gibi.

Karşı kaldırımında Chick Morrison, elli dokuzuncu kattaki toplantıya katılmak üzere otele yaklaşırken, miskin adımlarla oradan geçen tek tük insanın bu silahlı muhafızlara bakma zahmetine bile katlanmadığını görüyordu. Oradaki gazetecinin tezgâhından, “John Galt Refah Vadediyor” diye haykıran manşetlere de bakmıyorlardı zaten.

Chick Morrison başını tedirginlikle iki yana salladı. Altı gündür baş sayfa haberiymiş bu olay. Ülke liderleri ile John Galt’ın birlikte yeni politikalar üretmeye çalıştığı anlatılmaya çalışılıyordu. Ama hiçbir netice alınamamıştı, insanlar yerlerinden hiç kıpırdamıyordu. Çevrelerinde olup bitenleri görmüyor, hatta bunlara aldırıyor gibilerdi. Kendisi geçerken de kimse onu fark etmiyordu. Yalnızca yırtık pırtık giysiler içindeki yaşlı bir kadın, tam otelin kapısına geldiği sırada ona elini sessizce uzattı. Morrison hızla geçti, kadının çıplak avucunda yalnızca sulu karın damlaları kaldı.

Bay Thompson'ın elli dokuzuncu kattaki odasında, masanın etrafını çevreleyip oturanların yüzlerine baktığı anda Chick Morrison'ın sesinin çatlamasına yol açan şey, o sokakların eski halini hatırlıyor olmasıydı. O anda orada bulunan insanların yüzleri de onun çatlayan sesine uyuyordu. "John Galt'ın işbirliği yaptığına ilişkin onca basın açıklaması hiçbir sonuç vermiyor. İnsanların umurunda değil. Tek kelimesine bile inanmıyorlar. Bazıları, o asla işbirliğine yanaşmaz, diyor, çoğu da zaten onu ele geçirdiğimize bile inanmıyor. İnsanlara ne oldu hiç anlamıyorum. Artık hiçbir şeye inanmaz oldular." İçini çekti. "Önceki gün Cleveland'da üç fabrika kapandı. Dün de Chicago'da beş fabrika kapandı. San Francisco'da..."

Bay Thompson, "Biliyorum, biliyorum," diye terslendi, kaş-koluyla boynunu daha bir korumaya çalıştı. Binanın kalorifer tesisatı bozulmuştu. "Başka seçenek yok. Teslim olup işi devralmak zorunda. Mecbur buna!"

Wesley Mouch tavana baktı ve "Onunla bir daha konuşmamı istemeyin," deyip ürperdi. "Ben denedim. O adamla konuşulmuyor."

Chick Morrison, Bay Thompson'ın seyyar bakışlarının kendi üzerinde durakladığını görünce, "Ben... ben yapamam Bay Thompson!" diye bağırdı. "İlle yap derseniz de istifa ederim! Onunla bir daha konuşamam! Zorlamayın beni!"

Dr. Floyd Ferris, "Hiç kimse konuşamaz onunla," dedi. "Zaman kaybından başka bir şey değil. Dediklerinizin tek kelimesini bile duymuyor."

Fred Kinnan kıkırdadı. "Yani çok fazla duyuyor, demek istiyorsun, öyle değil mi? Daha da beteri, cevap bile veriyor."

Mouch, "Neden tekrar denemiyorsun?" diye çıkıştı ona. "Pek zevk aldın besbelli. Neden onu sen ikna etmeye çalışmıyorsun?"

Kinnan, "Yapamayacağımı biliyorum da ondan," dedi. "Kendini kandırma dostum. Onu kimse ikna edemez. Ben de iki kere deneyecek değilim... Zevk almaya gelince..." Yüzünde bir şaşkınlık ifadesiyle, "Evet, öyle," dedi. "Gerçekten de zevk aldım."

“Neyin var senin? Onu beğenmeye mi başladın yoksa? Onun seni ikna etmesine izin mi vereceksin?”

“Ben mi?” Kinnan tatsız tatsız kıkırdadı. “O benim ne işime yarar ki? O kazanırsa çukura ilk yuvarlanan ben olurum. Sadece...” Kaygılı bakışları tavana döndü. “Yalnızca... açık konuşan biri.”

Bay Thompson, “Kazanmayacak!” diye terslendi. “Olacak şey değil!”

Uzun bir sessizlik oldu.

Wesley Mouch, “Batı Virginia’da açlık ayaklanmaları var,” dedi. “Teksaslı çiftçiler de...”

Chick Morrison çaresizlik içinde, “Bay Thompson!” diye bir çığlık attı. “Belki... halkın onu görmesini sağlamalıyız. Yani bir mitingde falan. Ya da belki televizyonda. Yalnızca görsünler, gerçekten elimizde olduğuna inansınlar diye. İnsanlara umut verir, bir süre için en azından. bize biraz zaman kazandırır.”

Dr. Ferris, “Bu çok tehlikeli,” diye kestirip attı. “Onu halkın yanına bile yaklaştırmamakta yarar var. Neler yapabileceğini kimse bilemez.”

Bay Thompson, “Razı olmak zorunda,” dedi inatla. “Bize katılmak zorunda. Birinizden biri mutlaka...”

Eugene Lawson, “Hayır!” diye bağırdı. “Ben değil! Ben onu görmek istemiyorum! Bir kere bile! Buna inanmak istemiyorum!”

“Neye?” James Taggart’ın sesi tehlikeli sayılacak kadar açık bir alaycılık taşıyordu. Lawson cevap vermedi. “Neden korkuyorsun?” Taggart’ın sesindeki tiksinti anormal derecede gerilimliydi. Sanki başkasının korkusunu seyrederken kendi korkusuna daha kolay meydan okuyabiliyordu. “Neye inanmaktan korkuyorsun Gene?”

“İnanmayacağım! Asla!” Lawson’ın sesi yarı homurtu, yarı iniltiydi, “insanlığa duyduğum inancı yıkamazsınız! Böyle bir adamın var olmasına izin vermemeliydiniz! O acımasız bir bencil ve...”

Bay Thompson hor gören bir sesle, “Şu entelektüellere bak!” dedi. “Onunla onun dilinde konuşabilirsiniz sanmıştım... Ama o

hepinizi korkuttu. Fikirler, ha? Ne oldu fikirlerinize şimdi? Bir şeyler yapın! Bize katılmasını sağlayın! Kazanın onu!”

Mouch, “Sorun onun hiçbir şey istememesinde,” dedi. “Hiçbir şey istemeyen birine ne önerebiliriz ki?”

Kinnan, “Yani yaşamak isteyen birine ne önerebiliriz, demek istiyorsun!” diye söze karşıtı.

James Taggart, “Kes sesini!” diye hırladı. “Neden öyle diyorsun? Ne dürtüyor seni?”

Kinnan, “Ya seni bağırtan ne?” dedi.

Bay Thompson, “Susun hepiniz!” diye emretti. “Birbirinizle kavga etmekte üstünüze yok, ama gerçek bir adamla savaşılmaya gelince...”

Lawson, “Yani sizi de mi kazandı?” diye bağırdı.

Bay Thompson bezgin bir sesle, “Sakin olun,” dedi. “O adam benim ömrümde gördüğüm en sağlam itlerden biri. Siz anlayamazsınız. Daha sağlamı olamaz...” Sesine bir hayranlık gölgesi gelmişti. “Daha sağlamı olamaz...”

Dr. Ferris, “Sert adamları ikna etmenin de yolları vardır,” diye mırıldandı. “Daha önce size anlatmıştım.”

Bay Thompson, “Hayır!” diye feryat etti. “Hayır! Sus sen! Seni dinlemeyeceğim! Duymak bile istemiyorum!” Elleri telaşla hareket ediyor, sanki adını koymak istemediği bir şeyi defetmeye çalışıyordu. “Ona söyledim... Bu doğru değil, dedim, biz öyle değiliz. Ben asla bir...” Başını şiddetle iki yana salladı, kendi sözleri bilinmedik bir tehlike oluşturmuyormuş gibi davrandı.

“Hayır, bakın çocuklar, benim demek istediğim... Pratik olmamız gerek. Ve de tedbirli. Çok tedbirli. Bu işi barışçı yolla çözeceğiz. Onu kendimize düşman etmek istemeyiz, ona bir zarar vermek de istemeyiz. Başına bir şey gelmesi tehlikesini asla göze alamayız. Çünkü... çünkü o gitti mi biz de gittik demektir. O bizim son umudumuz. Kendinizi kandırmayın. O giderse biz de yok oluruz. Hepiniz bunu biliyorsunuz.” Gözleri çevresindeki yüzleri dolaştı. Evet, biliyorlardı.

Ertesi sabah yağan sulu kar gazetelerin ön sayfalarına düşerken ülke liderleri ile John Galt arasında bir gün önce yapıcı ve uyumlu bir toplantı yapıldığına ilişkin haberleri ıslatıyordu. “John Galt Planı yakında açıklanacak,” diyordu manşetler. Geceki karlar, damı çökmüş bir evin içindeki mobilyaları mahvetmişti. Sahibi ortadan kaybolan bir fabrikada da işçiler kapalı veznenin önünde kuyruk olmuş, ıslana ıslana boşuna beklemişti.

Ertesi sabah Wesley Mouch, Bay Thompson’a bilgi verdi. “Güney Dakota çiftçileri eyalet başkentine doğru yürüyüşe geçti, önlerine çıkan her resmî binayı, on bin dolardan fazla edebilecek her evi yakıyorlar.”

Aynı günün akşamında da, “California parça parça oldu,” diye haber aktarmayı sürdürdü. “Bir iç savaş sürüyor orada... Yani herhalde öyle, ama kimse emin değil. ABD’den ayrılacaklarını ilan ettiler. Ama işin başında kimin olduğunu bilen yok. Eyaletin her yanında silahlı çatışmalar var. Bir yanda Chalmers Ana’nın Halk Partisi ile Doğu hayranlarının soya kültü, öbür yanda birkaç eski petrol kuyusu sahibinin yönettiği ‘Tanrı’ya Dönüş’ denilen bir grup.”

Ertesi sabah oraya çağırılan Dagny odaya girdiğinde Bay Thompson, “Bayan Taggart!” diye inledi. “Ne yapacağız?”

Bu kadında rahatlatıcı bir enerji varmış gibi hissediyordu. Kendine hâkim bir yüz vardı karşısında. Ama o ifadenin dakikalar boyunca sürdüğünü ve hiçbir duygu yansıtmadığını görmek biraz tedirginlik yaratıyordu. Onun yüzü de diğerlerinin yüzü gibi, dedi içinden.

“Size güveniyorum Bayan Taggart,” dedi Bay Thompson yalvarır gibi bir sesle. “Sizdeki akıl, benim çocukların hepsinden fazla. Ülkeye yararınız da onların hepsinden fazla... Onu bize bulan siz oldunuz. Ne yapacağız şimdi? Her şey parça parça olurken bizi bu çukurdan ancak o çıkarabilir. Ama yapmıyor. Reddediyor. Liderlik etmeyi reddediyor. Ömrümde böyle şey görmedim. Emretmeye hevesi olmayan bir adam. Emir versin diye

yalvardık ona... o ise yalnızca emirleri yerine getirmek istediğini söyledi! Olacak şey değil!”

“Gerçekten öyle.”

“Siz ne anlam veriyorsunuz buna? O adamı anlayabiliyor musunuz?”

“Küstah bir egoist,” dedi Dagny. “İhtiraslı bir serüvenci. Sınırsız zekâsıyla dünyanın en büyük kumarını oynuyor.”

Ne kolay, diye düşünüyordu içinden. Eskiden olsa, kullanılan dili bir onur aracı saydığı zamanlarda olsa, bunu yapmak zor olurdu. O sıralarda, her sözünü yeminli ifade veriyormuş gibi sarf ederdi. Gerçeği söyleyeceğine, insanlara saygı göstereceğine yeminli gibi... Şimdi ise yalnızca bazı sesler çıkarmaktan ibaretti yaptığı. Cansız varlıklara yönelik anlamsız sesler. Gerçeklik, insanlık, onur gibi kavramlarla ilgili olmayan sözler.

İlk sabah Bay Thompson’a John Galt’ı nasıl bulduğunu, evini nasıl keşfettiğini açıklamak kolay olmuştu. Adamın yutkunup gülümseyişini seyretmek, “Aferin, bravo!” diye bağırışını dinlemek de kolay olmuştu. Bunu söylerken, bir yandan da yardımcılarına zafer dolu bakışlar yöneltiyor, bu kadına güvenmekte ne kadar haklı olduğu kanıtlanmış gibi davranıyordu. Galt’a öfkeli bir nefret yöneltmek de kolay olmuştu. “Onun fikirlerine katıldığım günler olmuştu ama benim demiryolumu mahvetmesine izin veremem!” Bay Thompson da buna karşılık, “Kaygılanmayın Bayan Taggart, biz sizi ondan koruruz!” demişti.

Bay Thompson’a beş yüz bin dolarlık ödülü hatırlatmak da kolay olmuştu. Dagny’nin sesi bıçak gibi keskindi bunu söylerken. Yazarkasa, fiş çıkarıyormuş gibiydi. Bay Thompson’ın yüz kaslarındaki bir anlık duraksamayı, ardından onu izleyen daha parlak, daha geniş gülümsemeyi görmüştü. Bunu hiç beklemediğini ama görmekten hoşnut olduğunu, Dagny’nin önem verdiği şeyleri yeni yeni öğrendiğini, o şeylerin çok iyi anlayabildiği şeyler olduğunu ilan eden bir gülümseme. “Tabii Bayan Taggart! Elbette! O ödül sizindir, tamamı sizin! Çekiniz size gönderilecektir!”

Kolay olmuştu çünkü kendini bu dünya olmayan korkunç bir yerdeymiş gibi hissetmişti. O diyarda sözleri ile hareketlerinin gerçek olmadığını hissediyordu. Gerçeğin yansıması da değildi bu. Yalnızca çarpıtan aynalardaki görüntülerdi çünkü bilinç de bilinç değildi orada, içinde incecik bir tek akkor telin yanan basıncı vardı. Seyir rotasını seçen ibre gibi. Tek kaygısı buydu Dagny'nin, Galt'ın güvenliği. Geri kalanı, şekilden yoksun bir yığındı, sisti.

Ama onlar hep bu durumda yaşıyorlar, diye düşündü ürpererek. Anlayamadığı onca insan. İstedikleri böyle yaşamaktı. Bu elastik gerçeği seçiyor, numara yapıyor, çarpıtıyor, kandırıyor, ödül olarak da Bay Thompson'ın panik bürümüş gözlerindeki ifadeyi bekliyorlardı. Böyle bir durumu seçenler... yaşamak istiyor olabilir mi, diye düşündü.

Bay Thompson kaygıyla soruyordu. "Dünyanın en büyük piyangosu... Bayan Taggart? Nedir? İsteddiği nedir onun?"

"Gerçeklik. Bu dünya."

"Ne demek istediğinizi tam olarak anlayamıyorum ama... Bakın Bayan Taggart, eğer onu anlayabildiğinizi düşünüyorsanız acaba... onunla bir kere daha konuşmaya çalışır mısınız?"

Kendi sesini çok uzaklardan, ışık yılları kadar uzaktan geliyormuş gibi duydu. İçinden onu bir kere daha görmek için canını vermeye hazır olduğunu sessizce haykırırken, bir yabancının anlamsız sesiyle konuşuyordu: "Hayır Bay Thompson, istemem. Umarım onu bir daha hiç görmem."

"Ona tahammül edemediğinizi biliyorum, aslında sizi suçladığımı da söyleyemem ama acaba bir çaba gösterip ..."

"Ben onunla mantıklı bir şekilde konuşmaya çalıştım. Onu ilk bulduğum gece. Ama karşılığında yalnızca hakaret dinledim. Bence bana olan nefreti herkese olandan fazla. Onu tuzağa düşürmemi bağışlamıyor sanıyorum. Son teslim olacağı kişi ben olurdum."

"Evet... Evet, doğru. Sizce hiç teslim olacak mı acaba?"

Dagny'nin içindeki ibre bir an titredi, iki rota arasında sallanır gibi oldu: Olmaz deyip onu öldürmelerini mi seyredecekti? Yoksa olur deyip dünyayı mahvedene kadar direnmelerini mi izleyecekti?

“Olur,” dedi kesin bir sesle. “Teslim olur. Ona doğru dürüst davranmasını bilerseniz. Çok ihtiraslı biri olduğu için ona güç teklif ederseniz reddedemez. Kaçmasına izin vermeyin ama onu tehdit etmeyin, ona bir zarar vermeyin. Korku işe yaramayacaktır. Korkuya karşı aşılı.”

“Ama ya o... Yani her şey böyle hızla çökerken ya fazla uzun süre direnirse?”

“Direnmez. Bunu yapmayacak kadar pratik biri. Bu arada, ona ülkenin durumu hakkında haber alma fırsatı tanıyor musunuz?”

“Şey, hayır.”

“Bence ona gizli raporlarınızın kopyalarını yollayın. Artık fazla zaman kalmadığını görür o zaman.”

“Bu iyi bir fikir! Çok iyi bir fikir!” Birdenbire çaresizliğe kapılmış gibi bir sesle, “Biliyor musunuz Bayan Taggart, sizinle ne zaman konuşsam kendimi çok daha iyi hissetmeye başlıyorum,” dedi. “Size güvendiğim için. Çevremdekilerin hiçbirine güvenmiyorum. Ama siz... siz farklısınız. Siz sağlamsınız.”

Dagny ona sabit bakışlarla, dosdoğru bakıyordu. “Teşekkür ederim Bay Thompson,” dedi.

Kolay oldu, diyordu içinden. Ta ki sokağa çıktığında manto-sunun içindeki bluzunun terden sırtına yapıştığını fark edinceye kadar.

Yol boyunca terminale doğru yürürken hissedebilecek durumda olsaydı şu anda demiryoluna karşı hissettiği o ağır kayıtsızlığın aslında nefret olduğunu anlayacağını düşünüyordu. İşlettiklerinin yalnızca marşandiz olduğu duygusundan bir türlü kurtulamıyordu. Yolcular onun gözünde artık yaşamadığı gibi sanki insan da değildi. Cansız maldan başka bir şey taşımayan trenlerin kazalarını engellemek için bu kadar çabalayıp uğraşmak

ona ziyan gibi görünüyordu. Terminalde gördüğü yüzlere bakıyordu: Eğer o ölse, bu sistemin yöneticileri tarafından öldürülse, şu yaratıklar yine yiyip içmeye, uyumaya, seyahat etmeye devam edecekti. O halde hâlâ onlara tren hizmeti sağlamak için uğraşmaya devam edecek miydi? Avaz avaz haykırıp onlardan yardım istese içlerinden bir tanesi ona yardıma koşar mıydı? Onun sesini duyanlar... yaşamasını istiyor muydu?

Beş yüz bin dolarlık çek, o gün öğleden sonra ofisine getirilip Dagny'ye teslim edildi. Bay Thompson'ın yolladığı bir buket çiçekle birlikte gelmişti. Dagny çeke baktı, kâğıdın elinden uçup dalgalanarak masanın üzerine düşmesine izin verdi. Hiç anlamı yoktu bunun, ona bir şey ifade etmiyordu. Suçluluk duygusu bile vermiyordu. Bir kâğıt parçasıydı yalnızca. Ofisindeki çöp sepetine atılmış kâğıtlardan daha fazla önemi yoktu. O parayla bir pırlanta kolye mi alınır, kentin çöp alanlarından biri mi alınır, yoksa ölmeden önce yiyeceği son yemek mi alınır, hiç fark etmezdi. Asla harcamayacaktı onu. O bir değerlin simgesi değildi, onunla alınabilecek hiçbir şey de değer taşımayacaktı. Ama bu cansız kayıtsızlık, çevredeki insanların her zamanki hali, diye düşündü. Amaçsız ve ihtirassız insanlar. Bu durum, değer vermeyen bir ruhun durumuydu. Bunu seçenler yaşıyor sayılır mı, diye merak etti.

Akşam yorgunluktan perişan halde eve dönüp apartmana girdiğinde otomatik ışıklar bozuktu. Kendi dairesine girerken holün ışığını yakıncaya kadar ayaklarının dibinde yatan zarfı fark etmedi. Bembeyaz, damga basılmış bir zarftı bu. Kapının altından atılmıştı. Eğilip aldı, sonra kendini sessizce gülerken buldu. Yarı diz çökmüş yarı yere oturur durumdaydı. Olduğu yerden ayrılmak istemiyor, yalnızca o tanıdığı el yazısına bakmak istiyordu.

Onu yazan el, kentin takvimine son mesajı yazan eldi. Notta şöyle yazılıydı:

Dagny,

Tetikte ol. Onları gözden kaçırma. Bize ihtiyacı olduğu anda, beni OR 6-5693 'den ara.

F.

Ertesi sabah gazeteler, güney eyaletlerinde sorunlar olduğu söylentilerine inanan halkı azarlıyordu. Bay Thompson'a gönderilen gizli raporlar, Georgia ile Alabama arasında silahlı çatışma çıktığını bildiriyordu. Nedeni, elektrikli cihazlar üreten bir fabrikanın hangi eyalete ait olduğu meselesiydi. Çatışma yüzünden fabrika kapanmıştı. Zaten demiryolu da malzeme yokluğundan hizmet veremiyor, oraya hammadde taşıyamıyordu.

Bay Thompson o gece bir kere daha Galt'ın karşısına dikildi, "Yolladığım gizli raporları okuyor musun?" diye sordu. Yanında James Taggart da vardı. Tutukluyu ilk defa tanımak için bu ziyarete katılmaya gönüllü olmuştu.

Galt bir sandalyeye oturmuş, bacaklarını üst üste atmış, sigara içiyordu. Rahat bir hali vardı. Yüzündeki ifadeyi yorumlayamamışlardı ama en azından kaygılı olmadığı belliydi.

"Okuyorum," diye karşılık verdi Galt.

"Fazla zaman kalmadı," dedi Bay Thompson.

"Kalmadı."

"Bunun sürmesine izin mi vereceksin?"

"Ya siz?"

James Taggart, "Haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" diye bağırdı. Sesi aslında fazla yüksek değildi ama çığlık gibi duyuluyordu. "Böyle korkunç bir zamanda kendi fikirlerine saplanıp bütün dünyayı mahvetme kararını nasıl alabiliyorsun?"

"Kimin fikirlerini izlemeyi daha güvenli sayayım?"

"Haklı olduğundan nasıl emin olursun? Nereden bilebilirsin? Kimse bildiklerinden emin olamaz! Kimse! Sen de başkalarından üstün değilsin!"

"O halde beni neden istiyorsunuz?"

“Başkalarının hayatıyla nasıl kumar oynarsın? Direnmek gibi bencil bir lüksü nasıl seçersin? Hem de insanların sana ihtiyacı varken!”

“Yani benim fikirlerime ihtiyaçları varken mi demek istiyorsun?”

“Kimse tamamen haklı ya da haksız değildir! Siyah ya da beyaz yoktur! Doğrunun tekeli sende değil!”

Taggart’ın davranışında bir terslik vardı. Bay Thompson kaşlarını çattı. Garip, fazla şahsi bir güceniklik vardı bu işte. Çözmeye geldiği sorun, politik bir sorun değil gibiydi.

Taggart, “Bir sorumluluk duygun olsa, sırf kendi yargılarına güvenerek böyle kumar oynamazdın!” diyordu. “Bize katılır, kendinin dışındaki bazı fikirleri dinler, bunların doğru olup olmadığına bakardın! Plan yapmakta bize yardım ederdin! Sen eğer...”

Taggart ateşli bir ısrarla sürdürüyordu konuşmasını. Ama Bay Thompson, Galt’ın dinleyip dinlemediğinden emin değildi. Galt ayağa kalkmış, odada dolaşmaya başlamıştı. Tedirgin bir hali yoktu. Kendi hareketlerinden zevk alır gibiydi. Bay Thompson onun adımlarındaki hafifliği, omurgasındaki dikliği, dümdüz karnını, rahat omuzlarını inceledi. Galt hem vücudunun farkında değilmiş gibi hem de vücudundan duyduğu gururun son derece farkındaymış gibi hareket ediyordu. Bay Thompson, James Taggart’a baktı. O hımbıl duruş, uzun boyluların sık sık yaptığı gibi omuzları bükmeyle başlamış bir alışkanlıktı. Taggart, Galt’ın hareketlerini öyle bir nefretle seyrediyordu ki Bay Thompson doğruldu, bu nefretin odada kulakla duyulabilecek kadar yoğunlaşmasını önlemeye hazırlandı. Ama Galt, Taggart’a hiç bakmıyordu.

“Vicdanın!” diyordu Taggart. “Ben buraya senin vicdanına seslenmeye geldim! Kendi aklına nasıl olur da binlerce insanın hayatından daha fazla değer verebilirsin? İnsanlar ölüp duruyor ve... of, Tanrı aşkına, dolaşmayı kessene!”

Galt durdu. “Bu bir emir mi?”

Bay Thompson telaşla, “Yo, hayır, hayır,” diye atıldı. “Emir değil. Niyetimiz sana emir vermek değil... Sakin ol Jim.”

Galt yine dolaşmaya koyuldu. Taggart, “Dünya yıkılıyor,” dedi. Gözleri istem dışı da olsa Galt’ı izliyordu, “insanlar yok oluyor ve onları kurtarabilecek kişi yalnız sensin! Kimin haklı ya da haksız olduğunun bir önemi var mı? Bizi haksız bile bulsan, yine de bize katılman gerekir. Kendi aklını feda edip onları kurtarman gerekir!”

“Onları nasıl kurtaracağım?”

Taggart, “Kendini ne sanıyorsun?” diye bağırdı.

Galt durdu. “Biliyorsun.”

“Sen bir egoistsin!”

“Öyleyim.”

“Ne tür bir egoist olduğunun farkında mısın?”

“Sen farkında mısın?” Galt dosdoğru ona bakıyordu.

Taggart’ın gözleri Galt’a çakılıyken bedeninin koltuğa gide-
rek gömülür gibi durması, Bay Thompson’ın bir sonraki andan
korkmasına yol açtı.

Canlı bir sesle söze karıştı. “Hey, ne marka sigara içiyorsun sen?”

Galt ona dönüp gülümsedi. “Bilmiyorum.”

“Bunu nereden aldın?”

“Nöbetçilerinizden biri bir paket getirmişti. Söylediğine göre yoldan geçen bir adam onu bana hediye olarak yollamış... Kaygılanmayın,” diye ekledi sonra. “Sizin çocuklar bunu her türlü testten geçirmiş, içinde gizli mesaj falan yok. Yalnızca isimsiz bir hayrandan gelen bir hediye.”

Galt’ın parmakları arasındaki sigaranın üstünde dolar işareti vardı.

Bay Thompson, James Taggart’ın ikna konusunda pek de başarılı biri olmadığı kararına varıyordu. Ama ertesi gün yanında getirdiği Chick Morrison da daha yararlı olamadı.

Chick Morrison, yüzünde telaşlı bir gülümsemeyle, “Ben... kendimi sizin insafınıza bırakıyorum Bay Galt,” dedi. “Siz haklısınız. Haklı olduğunuzu kabul ediyorum. Tek yapabileceğim, acıma duygunuza hitap etmek. Kalbim, sizin insanlara hiç acımayan bir egoist olduğunuzu asla kabullenmiyor.” Masanın üzerine yaydığı kâğıtta bir şey gösterdi. “Şurada on bin okul öğrencisinin imzasını taşıyan bir dilek var. Bize katılıp onları kurtarmanızı rica ediyorlar. Şu da bir sakatlar yurdundan gelen yardım talebi. Buradaki de iki yüz farklı mezhebin din adamlarından gelen başvuru. Şu ise... ülkedeki tüm annelerin ricası. Okuyun bunları.”

“Bu bir emir mi?”

Bay Thompson, “Hayır!” diye araya girdi ateşli bir sesle. “Emir değil!”

Galt hareketsiz durdu, elini kâğıtlara uzatmadı.

Chick Morrison, derin tevazu duyguları yansıtan bir sesle, “Bunlar sıradan insanlar Bay Galt,” dedi. “Size ne yapmak gerektiğini söyleyemezler. Çünkü bilemezler. Yalnızca size yalvarıyorlar. Belki zayıf, çaresiz, kör, cahil olabilirler. Ama siz bu kadar zeki ve güçlü olduğunuza göre onlara acıyamaz mısınız? Onlara yardım edemez misiniz?”

“Zekâmı bir yana bırakıp onların körlüğünü izleyerek mi?”

“Yanılıyor olabilirler ama daha iyisini bilmiyorlar!”

“Ama ben bildiğim halde onların emrine mi uymalıyım?”

“Sizinle tartışmam Bay Galt. Ben yalnızca acımanız için yalvarıyorum. Acı çekenlere acımanız için yalvarıyorum size. Ben... Bay Galt?” Bu arada Galt’ın pencereden dışarıya, uzaklara baktığını fark etmişti. Gözlerinde erişilmez bakışlar vardı. “Ne oldu? Ne düşünüyorsunuz?”

“Hank Rearden’ı.”

“Ee... neden?”

“Onlar Hank Rearden’a hiç acıdı mı?”

“Ama o çok farklı! O...”

Galt dengeli bir sesle, “Sus,” dedi ona.

“Ben yalnızca ...”

Bu sefer Bay Thompson, “Sus!” diye aksilendi. “Siz ona al-dırmayın Bay Galt. İki gecedir uyumuyor. Çok korkuyor, doğru dürüst düşünemiyor.”

Ertesi gün oraya Dr. Floyd Ferris geldiğinde korkmuyordu fakat Bay Thompson bu sefer sonucun daha da kötü olduğunu görüyordu. Galt sessiz kalmış, Ferris’e hiç cevap vermemişti.

Dr. Ferris fazlaca havalı, rahat ve gayriresmî bir izlenim yaratabilmek için zorlama bir sesle, “Mesele sizin belki yeterince incelemediğiniz ahlaki sorumluluk meselesi Bay Galt,” diyordu. “Sizin radyo konuşmanız hep işlenen günahlarla ilgiliydi. Ama bir de yapılmayanların günahını düşünmek gerekir. Bir hayatı kurtarmamak, cinayete denk ahlaksızlık taşır. Sonuçları aynıdır. Biz eylemleri sonuçlarına göre değerlendirmek zorunda olduğumuza göre ahlaki sorumluluk da aynı demektir. Örneğin korkunç yiyecek kıtlığına karşı on yaşından küçük çocukların her üç tanesinden birinin, altmış yaşından büyük yaşlıların da hepsinin öldürülmesi, bu yolla geri kalanların yaşama imkânı sağlanması önerildi. Böyle bir şeyin olmasını istemezsiniz, değil mi? Siz önleyebilirsiniz bunu. Ağzınızdan çıkacak bir kelime önleyebilir. Eğer reddederseniz ve onca insan idam edilirse... bu sizin suçunuz, sizin ahlaki sorumluluğunuz sayılır!”

Bay Thompson, “Sen delisin!” diye haykırdı. Şokun etkisinden sıyrılmış, ayağa fırlamıştı. “Hiç kimse böyle bir şey önermedi! Hiç kimsenin aklına bile gelmedi! Lütfen Bay Galt! Ona inanmayın! Bunları ciddi söylemiyor!”

“Yo, ciddi söylüyor,” dedi Galt. “O adiyeye söyleyin, bana baksın, sonra da aynaya baksın, ardından da kendine sorsun, bakalım, ben kendi ahlaki değerlendirmemi onun eylemlerine bağlar mıyım.”

Bay Thompson, Ferris’i yakasından tutup kaldırdı ve “Defol buradan!” diye bağırды. “Defol! Bir daha sesini duymayayım!” Kapıyı açtı, Ferris’i dışarıdaki nöbetçinin şaşkın bakışları altında koridora itti.

Sonra Galt'a döndü, kollarını iki yana açtı, tükenmiş bir çaresizlik ifadesine büründü. Galt'ın yüzü ifadesizdi.

Bay Thompson yalvaran bir sesle, "Bak," dedi. "Seninle konuşabilecek kimse yok mu?"

"Konuşulacak bir şey yok."

"Mecburuz. Seni ikna etmek zorundayız. Konuşmak isteyeceğin kimse yok mu?"

"Yok."

"Düşündüm ki belki... çünkü eskiden ara sıra o da senin gibi konuşurdu. Belki Bayan Dagny Taggart'ı çağırırsam, onun sana anlatmasını..."

"O mu? Elbette benim gibi konuşurdu. O benim tek başarısızlığım. Onu bizden biri sanmıştım. Ama demiryolunu elde tutabilmek için bana kalleslik etti. O demiryolu için ruhunu bile satar o. Tokat atmamı istiyorsan yolla buraya."

"Yo, hayır, hayır! Eğer böyle hissediyorsan onu görmek zorunda değilsin. Canını sıkın insanlarla daha fazla vakit kaybetmek istemem. Ama... Bayan Taggart da olmayacaksa başka kimi düşüneceğimi bilmiyorum. Eğer... eğer senin dinlemeyi kabul edeceğin birini bulabilseydim ya da..."

"Fikrimi değiştirdim," dedi Galt. "Konuşmak istediğim biri var."

Bay Thompson hevesle, "Kim?" diye atıldı.

"Dr. Robert Stadler." Bay Thompson'ın dudaklarından upuzun bir ıslık çıktı, sonra başını tereddütlü bir ifadeyle iki yana salladı. Dürüst bir uyarıda bulunduğunu gösteren bir sesle, "O adam senin dostun değil," dedi.

"Görmek istediğim o."

"Pekâlâ, eğer öyle istiyorsan. Öyle diyorsan öyle olsun. Nasıl istersen. Yarın sabah burada olmasını sağlarım."

O akşam Bay Thompson kendi süitinde Wesley Mouch'la yemek yerken önüne konan bir bardak domates suyuna öfkeyle

baktı. “Ne? Greyfurt suyu yok mu?” diye terslendi. Soğuk algınlığına karşı doktoru ona greyfurt suyu önermişti.

Garson, “Greyfurt suyu yok,” dedi. Tavrında garip bir vurgu var gibiydi.

Mouch karamsar bir ifadeyle, “Aslında bir grup çeteci, Mississippi üzerindeki Taggart köprüsünün orada bir trene saldırmış,” diye açıklama yaptı. “Rayları havaya uçurmuş, köprüye de zarar vermişler. Ciddi bir şey değil. Onarım başladı. Ama tüm trafik aksadı tabii, Arizona’dan gelen trenler geçemedi.”

“Gülünç bir şey! Hiç başka...” Sustu. Mississippi’yi geçen başka demiryolu köprüsü olmadığını biliyordu aslında. Bir saniye sonra kesik kesik konuştu. “Askerî birliklere söyleyin, köprüyü korusunlar. Gece gündüz. En iyi adamlarını seçmeleri için talimat verin. Eğer o köprüye bir şey olursa...”

Sözünü bitirmedi. Sandalyesine yığılır gibi oturup masadaki pahalı porselen tabaklara, özenle hazırlanmış ordövrlerle baktı. Greyfurt gibi basit bir şeyin yokluğu ilk defa olarak, Taggart köprüsüne bir şey olursa New York’un başına gelecekleri somut biçimde kavramasını sağlamıştı.

Eddie Willers o akşam, “Dagny,” dedi. “Tek sorun köprü değil.” Uzanıp masadaki lambayı yaktı. Dagny işine öyle gömülmüştü ki karanlık bastırırken o lambayı yakmayı bile akıl etmemişti. “Kıta aşan trenlerin hiçbiri San Francisco’dan kalkmıyor. Oradaki silahlı gruplardan biri... hangisi bilmiyorum, bizim terminali ele geçirmiş, trenlere kalkış vergisi diye bir şey koymuş. Kısacası trenleri fidye için rehin tutuyorlar. Terminal müdürümüz işi bırakıp gitmiş. Şimdi orada kimse ne yapmak gerektiğini bilmiyor.”

Dagny taş gibi, “New York’tan ayrılamam,” diye cevap verdi.

Eddie yavaşça, “Biliyorum,” dedi. “O yüzden oraya ben gideceğim, işleri ben yoluna koyacağım. En azından, işin başına geçirecek birini bulacağım.”

“Hayır! Gitmeni istemiyorum. Çok tehlikeli. Hem ne için? Artık önemi yok. Kurtaracak bir şey kalmadı.”

“Burası hâlâ Taggart Transcontinental. Ben onun yanındayım. Dagny, sen nereye gidersen git, yeni bir demiryolu kurabilirsin. Fakat ben kuramam. Yeni bir başlangıç yapmayı istemem bile. Artık istemem. Şu gördüklerimden sonra istemem. Senin yapman gerekir, ben yapamam. Bırak da yapabileceğimi yapayım.”

“Eddie! Sen istemez misin...” Sustu. Yararı olmadığını anlamıştı. “Peki Eddie,” dedi sonra. “Eğer öyle istiyorsan.”

“Bu gece California’ya uçacağım. Bir askerî uçakta yer buldum. Biliyorum ki sen... New York’tan ayrılabilir duruma geldiğin anda bırakıp gideceksin. Ben dönene kadar gitmiş olabilirsin. Hazır olduğun zaman çek git. Benim için kaygılanma. Bana söylemek için bekleme. Gidebildiğin kadar çabuk git... Şimdiden vedalaşalım.”

Dagny ayağa kalktı. Ofisin soluk loşluğu içinde karşılıklı durdular. Nathaniel Taggart’ın resmi duvarda, ikisinin arasında duruyordu. İkisi de raylar üzerinde yürümeyi ilk öğrendikleri o eski günleri düşünüyordu. Eddie başını eğdi, uzun bir an boyunca eğik tuttu.

Dagny elini uzattı. “Güle güle Eddie.”

Eddie onun eline sımsıkı sarıldı. Kendi eline bakmıyor, onun yüzüne bakıyordu.

Gitmek üzere döneceği sırada durdu, ona dönüp alçak sesle ama yakarış veya çaresizlik içermeyen, dengeli bir sesle, kalın bir seyir defterini kapatma yolunda son bilinçli adımı atar gibi sordu. “Dagny... senin için neler hissettiğimi biliyor muydun?”

“Evet,” dedi o yavaşça. Bunu yıllardan beri bilinçli olarak düşünmemesine rağmen bildiğini o anda anlamıştı. “Biliyordum.”

“Hoşça kal Dagny.”

Yer altı trenlerinden birinin uğultusu duvarlarda titreşim yarattı, kapının Eddie’nin arkasından kapanış sesini yuttu.

Ertesi sabah kar yağıyordu. Eriyen taneler, Wayne-Falkland'ın uzun koridorlarında Kral Dairesi'ne doğru yürüyen Dr. Robert Stadler'in şakaklarında pırıltılar yaratıyordu. İki yanında iki iri kıyım muhafız yürüyordu. Bunlar Moral Şartlandırma Bakanlığı'ndandı ama hangi şartlandırma yöntemini tercih ettiklerine dair pek kuşkuya yer bırakmıyorlardı.

Bir tanesi tiksinti dolu bir sesle, "Bay Thompson'ın emirlerini hatırlasan iyi edersin," dedi fizikçiye. "Tek bir yanlış ses çıkarırsan çok pişman olursun, arkadaş."

Şakaklarındaki kardan oluyordu, diye düşündü Dr. Stadler. Alev alev yanan bir histi bu. Dün akşam Bay Thompson'a, John Galt'la görüşmeyeceğini haykırdığı andan beri bir türlü geçmiyordu. Kör bir korkuyla bağırması, etraftaki ifadesiz suratlara, onu buna zorlamamaları için yalvarmış, onun yerine ne olsa yapmaya razı olacağını hıçkırıklar içinde tekrarlamıştı. O suratlar onunla tartışmaya, hatta onu tehdit etmeye bile tenezzül etmemişti. Yalnızca ona emirler vermekle yetinmişlerdi. Geceyi uykusuz geçirmiş, kendi kendine, emirleri dinlemeyeceğini söyleyip durmuştu. Ama şimdi o kapıya doğru yürüyordu. Şakaklarındaki yanma, içindeki o baş döndüren, mide bulandıran gerçekdışı duygu, kendisinin Dr. Robert Stadler olduğu duygusunu bir türlü yeniden yakalayamamasından kaynaklanıyordu.

Kapıdaki nöbetçilerin süngülerinin metalik pırıltısını fark etti, bir anahtarın kapının kilidinde döndüğünü duydu. Kendini ilerlerken buldu, ardından kapı kapanıp kilitlendi. Upuzun odanın karşısında John Galt pencerenin kenarında oturuyordu. İncecik bir vücut, pantolon ve gömlek giymiş, tek bacağı eğimli olarak yere uzanmış, öbürü kıvrık, elleri dizini kucaklamış, güneşin ışıklandırdığı saçlarla kaplı başı gri gökyüzüne karşı... Ve Dr. Stadler birdenbire karşısında, Patrick Henry Üniversitesi'nin kampüsü yakınında, kendi evinin balkon parmaklığına oturan genç delikanlıyı görür gibi oldu. Yine açık kestane rengi saçlara güneş düşmüş, o baş yine gökyüzüne doğru kalkmış, yaz mavisi

gökyüzüne... Kendi sesinin yirmi iki yıl önce ihtirasla söylediği sözler geliyordu kulağına: “Dünyada tek kutsal değer insan aklıdır John, insanın ihlal edilmez aklıdır...” Odanın öbür ucundan ve yılların ötesinden o delikanlıya seslendi.

“Elimden bir şey gelmedi John! Elimden bir şey gelmedi!”

Dr. Stadler aralarında kalan bir masanın kenarına sarıldı, oradan destek bulmaya, araya koruyucu bir engel koymaya çalıştı. Oysa penceredeki insan hiç yerinden kıpırdamamıştı.

“Seni bu duruma ben düşürmedim!” diye bağırdı. “Böyle olmasını istemedim! Elimden bir şey gelmezdi! Niyetim bu değildi! John! Suç bende değil! Değil! Onlara karşı hiçbir zaman bir şansım olmadı! Dünyaya sahip onlar! Bana hiç yer bırakmadılar... Mantığın onların gözünde ne anlamı var? Bilimin ne anlamı var? Ne kadar tehlikeli olduklarını sen bilmezsin! Onları anlayamazsın! Düşünmüyorlar! Onlar duygularla hareket eden akılsız hayvanlar. Yalnız o açgözlü, her şeyi kapmaya çalışan, kör ve sebepsiz duyguları var! İstedikleri her şeyi kapıyorlar, tek bildikleri o. Taleplerinin bir nedeni, etkisi ya da mantığı yok. Yalnızca istiyor kanlı domuzlar! Akıl... Aklın o akılsız sürülere karşı ne kadar biçare olduğunu göremiyor musun? Bizim silahlarımız öyle çaresizcesine, çocukçasına gülünç ki! Doğruluk, bilgi, mantık, değerler, haklar! Onların tek bildiği, kaba kuvvet. Evet, kaba kuvvet, sahtekârlık ve yağma! John! Bana öyle bakma! Onların yumruklarına karşı ne yapabiliyordim ben? Yaşamak zorundaydım, öyle değil mi? Kendim için değil, bilimin geleceği için! Beni rahat bırakmalarını sağlamalıydım. Korunmalıydım, onlarla anlaşmaya varmalıydım. Onların şartları dışında yaşama imkânı yok... Yok! Beni duyuyor musun? Yok! Ne yapmamı isterdin? Ömrüm boyunca iş bulmak için yalvarmamı mı? Benden aşağı insanlardan fon ya da para koparmak için uğraşmamı mı? Çalışmalarımın, para kazanmaya yatkın açık gözlerin insafına kalmasını mı isterdin? Onlarla para için, piyasalar için ya da onların o sefil maddesel amaçları için rekabet edecek vaktim

yoktu benim! Senin adalet fikrin o mu? Onlar paraları içkilere, yatlara, kadınlara harcasın, benim hayatımın paha biçilmez dakikaları da bilimsel cihazların yokluğu yüzünden ziyan olsun, öyle mi? İkna ha? Nasıl ikna edebilirdim onları? Düşünmeyen insanlara karşı hangi kelimeleri kullanabilirdim? Ne kadar yalnızlık çektiğimi, bir zekâ kıvılcımı için ne kadar özlem duyduğumu bilemezsin! Ne kadar yalnız, yorgun ve çaresizdim! Benimki gibi bir zihin neden cahil sersemlemlerle pazarlık etmek zorunda kalsın? Onların bilime bir kuruşluk katkısı dahi olamaz! Neden zor kullanmayalım? Benim zor kullanmak istediğim sen değildin! O silah zekâyâ çevrilmiş değildi! Senin benim gibi insanlara değil, akılsız materyalistlere dönüktü! Neden bana öyle bakıyorsun? Başka seçeneğim yoktu! Onları kendi oyunlarıyla yenmekten başka çare yok! Evet, tabii, oyun onların oyunu, kuralları onlar koyuyor! Bizler, düşünebilen birkaç kişi, ne kadar önem taşıyoruz ki? Tek umudumuz dikkati çekmeden aradan süzülme olabilir ancak. Hileyle onları bizim amaçlarımıza hizmet etmeye razı etmek olabilir! Benim geleceğe dönük bilim vizyonumun ne kadar soylu bir amaç olduğunu göremiyor musun? İnsan bilgisi, maddi sınırlardan kurtulmuş! İmkânsızlıklarla sınırlanmayan bir amaç! Ben hain değilim John! Değilim! Ben aklın davasına hizmet ediyordum! İleride gördüğüm, elde etmek istediğim, hissettiğim şey, sefil dolarlarla ölçülebilecek bir şey değildi! Ben bir laboratuvar istiyordum! İhtiyacım vardı ona! Onun nereden geldiğine, nasıl geldiğine niçin aldırış edeyim? Öyle çok şey yapabilirdim ki! Öyle yüksek seviyelere varabilirdim ki! Hiç acıma yok mu sende? İstiyordum onu! Zorlansalar ne olurdu ki? Onlar kim ki onları düşünelim? Neden onlara isyan etmesini öğrettin? Pekâlâ iyi işleyebilirdi... eğer sen onları çekip devreden çıkarmasaydın! İşleyebilirdi, söylüyorum sana! Böyle olmayabilirdi! Beni sakın suçlama! Hepimiz birden suçlu olamayız. Yüzyıllardır bu kadar yanılmış olamayız! Lanetlenmesi gerekenler biz değiliz! Başka seçeneğimiz yoktu! Dünyada yaşamının başka yolu yok!

Niçin bana cevap vermiyorsun? Ne görüyorsun? Kendi yaptığın o konuşmayı mı düşünüyorsun? Onu düşünmeni istemiyorum! O yalnızca mantıktı! İnsan mantıkla yaşayamaz! Beni duyuyor musun? Bakma yüzüme! Sen imkânsız istiyorsun! İnsanlar senin dediğin biçimde var olamaz! Hiçbir zaaf anına izin vermiyorsun, insan kusurlarını, insan duygularını dikkate almıyorsun! Ne istiyorsun bizden? Günde yirmi dört saat rasyonellik, hiç gedik yok, dinlenme yok, kaçış yok, öyle mi? Bakma bana, lanet olsun! Senden korkmuyorum artık! Beni duyuyor musun? Korkmuyorum! Sen kimsin de beni suçluyorsun, başarısız sefil! İşte, seçtiğin yolun seni getirdiği yer burası! Yakalandın, çaresizsin, muhafızlar arasındasın, her an o hayvanlardan biri tarafından öldürülebilecek durumdasın. Üstelik kalkmış beni pratik davranmamakla suçluyorsun! Evet, tabii, öldürüleceksin sonunda! Kazanacak değilsin! Kazanmana izin verilemez! Yok edilmesi gereken kişi aslında sensin!”

Dr. Stadler’in ağzından boğuk bir soluk kurtuldu. Sanki pencere kenarında oturan adam bir yansıtıcıydı da ona kendi ağzından çıkan sözlerin gerçek anlamını göstermişti.

“Hayır!” diye inledi Dr. Stadler. Başını bir yandan diğer yana çeviriyor, o şaşmaz yeşil gözlerden kurtulmaya çalışıyordu. “Hayır! Hayır! Hayır!”

Galt’ın sesinde de gözlerindeki ödünsüz bir anlam vardı. “Benim size söylemek istediğim her şeyi kendiniz söylediniz,” dedi.

Dr. Stadler yumruğunu kapıya indirdi. Kapı açılınca da koşarak odadan çıktı.

Üç gün boyunca Galt’ın süitine, yemeğini getiren nöbetçileriden başka giren olmadı. Dördüncü gün, akşamın erken saatinde kapı açıldı, Chick Morrison yanında iki kişiyle birlikte içeri girdi. Chick Morrison smokin giymişti. Gülümsemesi yine ürkekti ama önceki sefere göre biraz daha güven kazandığı da bir gerçektir. Yanındakilerden biri otel görevlilerindendi. Öteki kaslı yapısıyla dikkati

çeken biriydi. Yüzü ile üstündeki smokin çelişiyor gibiydi. Taş gibi bir yüz ifadesi vardı. Göz kapakları uyuklu, gözleri soluk renkte, habire kıpırdayan gözlerdendi. Burnu da boksörlerin burnu gibi kırıktı. Kafasını tıraş etmiş, en tepede bir tutam sarışın bukle bırakmıştı. Sağ elini pantolonunun cebinde tutuyordu.

Chick Morrison ikna edici bir sesle, “Lütfen giyinin Bay Galt,” derken eliyle yatak odasının kapısını gösteriyordu. Oradaki gardıroba türlü türlü pahalı kıyafeder asılmış ama Galt hiçbirini giymemişti. “Akşam yemeği için giyineceksiniz.” Sonra da, “Bu bir emir Bay Galt,” diye açıklama yaptı.

Galt sessizce yatak odasına yürüdü. Üç adam birlikte onu izledi. Chick Morrison bir sandalyenin kenarına ilişti, peş peşe sigaralar yakıp söndürmeye koyuldu. Otel görevlisi gereksiz derecede nazik hareketler yaparak Galt’ın giyinmesine yardım ediyor, ona gömleğini uzatıyor, giysin diye ceketini tutuyordu. İri yarı adam da bir köşede eli cebinde, duruyordu. Hiç kimse tek kelime söylemedi.

Galt hazır olduğunda Chick Morrison, “Lütfen işbirliği yapın Bay Galt,” dedi ve nazik bir hareketle kapıyı işaret etti. İri kıyım adam kimsenin fark edemeyeceği bir hızla Galt’ı kolundan tuttu, gözle görünmeyen tabancasını onun kaburgalarına dayadı ve ifadesiz bir sesle, “Yanlış bir hareket yapma,” dedi.

Galt, “Hiçbir zaman yapmam,” diye karşılık verdi.

Chick Morrison kapıyı açtı, otel görevlisi geride kaldı. Smokinli üç kişi çıkıp sessizce koridordan asansöre doğru yürüdü. Asansörde sessiz kaldılar. Kapının üzerindeki ışıklı sayılar, aşağıya indiklerini gösteriyordu.

Asansör asma katta durdu. İki silahlı asker önlerine düştü, ikisi de onları arkadan izlemeye koyuldu. Upuzun, loş koridorlarda yürümeye başladılar. Dönemeçlere dikilmiş nöbetçiler dışında koridorlar boştu. İri kıyım adamın sağ kolu, Galt’ın sol koluna girmişti ve silah kimsenin gözüne çarpmayacak şekilde tutuluyordu. Galt, namlunun basıncını yan tarafında hissediyordu. O

basınç çok ustaca dengelenmişti. Engel oluşturmuyor ama bir an bile unutulmuyordu.

Koridor geniş, kapalı bir kapıya vardı. Askerler o anda gölgeler içinde eriyip kayboldu. Chick Morrison'ın eli kapının tokmağına uzandı. Kapıyı açan o el oldu ama bir anda beliren ışık ve ses tezati, sanki kapı bir patlamayla açılmış gibi etki yaptı. Işık, Wayne-Falkland balo salonunun üç yüz avizesinden boşalıyor, ses ise beş yüz kişinin alkışlarından geliyordu.

Chick Morrison öne düşüp masalarla dolu salonun ön tarafındaki platform üzerine kurulmuş konuşmacılar masasına yöneldi. İnsanlar hiçbir tanıtıma gerek kalmadan, arkadaki iki kişiden ince uzun, bakır saçlı olanını alkışladığını biliyordu. O yüzde, radyoda duydukları sesin nitelikleri vardı: sakinlik, güven ve ulaşılmazlık.

Galt'a ayrılan sandalye, uzun bir masanın ortasındaki şeref sandalyesiydi. Bay Thompson onu sağdaki sandalyede beklerken iri kıyım adam da büyük bir ustalıkla soldaki yere süzüldü, bunu Galt'ın kolunu hiç bırakmadan, namluyu da kaburgasından ayırmadan yapmayı başardı. Kadınların çıplak omuzlarındaki mücevherler, avizelerden gelen ışıkları alıp karşı duvarlara kadar yansıtıyordu. Erkeklerin resmî siyah beyaz kılıkları salonun şıklığını tamamlıyor, haber kameralarının, mikrofonların, televizyon cihazlarının etkisini siliyordu. Herkes ayağa kalkmış, alkışlıyordu. Bay Thompson gülümsüyor, bir çocuğun çok cömert bir hediyeye göstereceği tepkiyi merak eder gibi Galt'ın yüzüne bakıyordu. Galt çılgın alkışların karşısında yerini alıp oturdu, alkışı ne duymazlıktan geldi ne de ona bir cevap verdi.

Bir radyo spikeri, salonun köşesinde, önündeki mikrofonta haykırıyordu. "Bu duyduğunuz alkışlar John Galt'ı selamlıyor. Kendisi şimdi konuşmacılar masasında yerini aldı! Evet dostlarım, John Galt'ın ta kendisi. Aranızda bir televizyon alıcısına ulaşabilen herkes az sonra bunu kendi gözleriyle görebilir!"

Dagny biraz uzaktaki bir masadaydı. İçinden, nerede bulunduğunu hatırlamak zorunda olduğunu düşünüyor, masa örtüsünün

altında yumruğunu sıkıyordu. Galt'ın var olduğu, kendisinden on metre ileride oturduğu bir yerde, çifte gerçekliği sürdürmek zordu. Onun yüzünü görebildiği sürece dünyada hiçbir tehlike, hiçbir acı var olamazmış gibi hissediyordu. Ama aynı anda da onu ellerinde tutanlara baktıkça şu düzenledikleri olayın kör mantıksızlığını hatırladıkça, içini buz gibi bir korku kaplıyordu. Yüz kaslarını donuk tutma çabası içindeydi. Yüzünde bir mutluluk gülümsemesinin belirmesine ya da ağzından bir panik ılgığı yükselmesine izin veremezdi.

O gözlerin onu bu kalabalıkta nasıl bulabildiğine şaşıtı. Galt'ın bakışlarının kısacık bir an boyunca onun üzerinde duraksadığını hissetmişti. Başka kimsenin dikkat edemeyeceği kadar kısa bir süre. O bakış bir öpücükten daha fazlasını içeriyordu. Bir toka-laşmaydı. Bir onay ve destekti.

Galt bir daha Dagny'nin olduğu tarafa bakmadı. Dagny ise kendini başka yöne bakmaya zorlayamıyordu. Onu smokinli görmek şaşırtıcıydı. Hele bu giysiyi bu kadar doğal taşıyabildiğini görmek daha da şaşırtıcıydı. Smokine, tören üniformasıymış gibi bir hava katıyordu. Vücudunun biçimi bir tür şöleni çağrıştırı-yordu. Geçmiş günlerde olsa belki ona bir sanayi ödülü sunuluyor olabilirdi. Dagny içinde acı bir özlemle kendi söylediği sözleri hatırladı: Kutlamalar ancak kutlayacak bir şeyi olanlar içindir.

Başını çevirdi. Ona çok sık bakmamak için kendiyile mücadele veriyor, yanındakilerin dikkatini çekmemeye çalışıyordu. Kalabalığın görebileceği kadar önemli bir masaya oturtulmuştu ama Galt'ın görüş alanının dışında kalacak kadar da kenardaydı. Yanında Galt'ın hoşlanmadığı diğer insanlar oturuyordu; Dr. Ferris ile Eugene Lawson da onların arasındaydı.

Ağabeyi Jim'in platforma daha yakın bir masada oturduğunu görüyordu. Tinky Holloway, Fred Kinnan, Dr. Simon Pritchett gibi diğer ürkek görünümlü kişilerin arasında, onun asık suratı da göze çarpıyordu. Konuşmacıların yüzündeki ifadeler büyük sıkıntı içinde olduklarını saklamaktan uzaktı. Galt'ın sakin yüzü onların

arasında âdeta ışık saçıyordu. Dagny içinden, burada mahkûm kim, efendi kim, diye merak etti. Gözleri masadakileri sırayla taradı: Bay Thompson, Wesley Mouch, Chick Morrison, birkaç general, birkaç meclis üyesi ve bir de... inanılır gibi değil ama Bay Mowen. Onu Galt'a bir ödün olarak, büyük iş adamlarının temsilcisi olarak seçmişlerdi. Dagny salonu gözden geçirip Dr. Stadler'ı aradı ama o yoktu.

Salonu dolduran sesler, hastanın ateşinin kaydedildiği grafik gibi, diye düşündü. Bir yükseliyor, bir iniyor, âdeta sessizliklere izin veriyordu. Ara sıra yükselen bir gülüş yarıda kesiliyor, etraf-taki masalardan başların o yana dönmesine yol açıyordu. Yüzler gergindi. Gerilimlerin en açığı, en gurursuzu göze çarpıyordu o yüzlerde: sahte gülümsemeler! Bu insanlar, bu ziyafetin aslında kendi dünyalarının çıplak esasının doruk noktası olduğunu mantıklarıyla değil ama panikleriyle biliyorlar, diye düşündü. Tanrılarının da silahlarının da bu kutlamaya onların uydurduğu anlamı yükleyemeyeceğinin farkındalardı.

Önüne konan yiyecekleri yutamıyordu Dagny. Boğazı kasılmıştı ve hareket edemiyordu. Masadaki diğerlerinin de yiyormuş gibi numara yapmakla yetindiklerini fark etti. İştahı etkilenmemiş gibi görünen tek kişi Dr. Ferris'ti.

Önüne bir kristal kâse içinde dondurma konduğunu gördüğünde salona yayılan sessizliği fark etti, ardından televizyon cihazlarının öne doğru çekilişinden kaynaklanan gıcirtı sesleri duyuldu. Şimdi, diye düşündü içi burkularak. Salondaki herkesin kafasında aynı soru işaretinin var olduğunu biliyordu. Hepsi Galt'a bakıyordu. Onun yüzü hiç hareket etmemiş, hiç değişmemişti.

Salonu sessizliğe davet eden olmamıştı. Bay Thompson elini sunucuya doğru salladığında salon solumayı bile kesmiş gibiydi.

Sunucu mikrofona, "Sevgili vatandaşlar," diye bağırdı. "Bu ülkenin ve sesimi duyabilen diğer ülkelerin vatandaşları! Size New York'un Wayne-Falkland Oteli'nden sesleniyorum. Bugün John Galt Planı'nın açılışını sizlere sunuyoruz!"

Konuşmacılar masasının arkasındaki duvarda mavimsi beyaz bir dikdörtgen belirdi. Bir televizyon ekranıydı orası. Ülkedeki vatandaşların seyrettiği görüntüyü bu salondakilerin de görebilmesi amacını taşıyordu. “Barış, Refah ve Kâr için John Galt Planı!” diye bağırdı sunucu. Bu arada ekranda balo salonunun titrek bir resmi belirmişti. “Yeni bir çağın şafağı söküyor! Liderlerimizin insancıl ruhu ile John Galt’ın bilimsel dehası arasında uyumlu bir işbirliğinin ürünü! Eğer geleceğe olan güveniniz hain söylentiler nedeniyle sarsılmışsa şu anda mutlu ve birleşmiş lider grubumuzu kendi gözünüzle görebilirsiniz! Bayanlar baylar...” Televizyon kamerası konuşmacılar masasına doğru eğiliyordu. Ekranı önce Bay Mowen’in aptallaşmış suratı doldurdu. “Bay Horace Mowen, Amerikalı sanayici!” Kamera oradan gülümseme taklidi yapmaya çalışan eskimiş ve yaşlanmış bir surata döndü. “General Whittington S. Thorpe!” Kamera tıpkı polislerin sıraya soktuğu sanıkları gösteriyormuş gibi kaydı, yara izli bir surattan yara izli diğer bir surata doğru ilerledi. Korkuların, kaçınmaların, umutsuzlukların, belirsizliklerin, kendine yönelik nefretin, suçluluğun yaralarını taşıyan suratlar... “Meclis Çoğunluk Grubu Lideri Bay Lucian Phelps! Bay Wesley Mouch! Bay Thompson!” Kamera orada bir an duraksadı, Bay Thompson ulusa koskoca bir gülümseme sundu, sonra döndü, zafer dolu bir beklenti içinde sola doğru baktı. “Bayanlar baylar,” dedi sunucu ciddi bir sesle. “John Galt!”

Dagny içinden, ne yapıyor bunlar, diye düşünüyordu. John Galt’ın yüzü ekrandan tüm ulusa bakıyordu. Acı, korku ya da suçluluk taşımayan bir yüzdü bu, asude bir yüz. Öz saygısı nedeniyle güçlü bir yüz. İşte bu yüz, diye düşündü Dagny. Bu yüz, ötekilerin arasında! Her ne planlıyorlarsa fos çıkmış sayılırdı. Daha başka bir şey söylemeye gerek yoktu! İşte her iki kodun ürünleri yan yanaydı. Seçenekler herkesin karşısındaydı. İnsan olan herkes görürdü farkı.

Sunucu, “Bay Galt’ın özel sekreteri Bay Clarence ‘Chick’ Morrison...” diye devam etti. “Amiral Homer Dawley... Bay...”

Dagny etrafındaki yüzlere bakarken onların da bu çelişkiyi fark edip etmediğini merak etti. Anlamışlar mıydı? Onu görmüşler miydi? Onun gerçek olmasını istiyorlar mıydı?

Tören yöneticisi olarak görevi devralan Chick Morrison, “Bu şölen, çağımızın en önemli kişinin, en yetenekli üreticisinin, teknik adamının, ekonominin yeni lideri John Galt’ın onuruna!” dedi. “Eğer onun olağanüstü radyo konuşmasını dinlediyseniz onun işleyişi sağlayabileceği konusunda hiçbir kuşkunuz olamaz. Şimdi kendisi burada... Düzeni sizin için yeniden sağlayacağını size kendisi söyleyecek. Eğer onun asla bize katılmayacağını söyleyen o eski moda aşırı uçlar sizi yanıltmışsa, onun hayatı ile bizim hayatımız arasında hiçbir örtüşmenin mümkün olmadığını iddia etmişlerse, ya biri ya da diğeri olmak zorunda demişlerse... bu gece John Galt size her şeyin örtüşebileceğini, birleştirilebileceğini kanıtlayacaktır!”

Dagny içinden, onu bir kere gördükten sonra diğerlerine bakmak isteyebilirler mi acaba, diye merak ediyordu. Öyle birinin mümkün olduğunu, insanın öyle olabileceğini gördükten sonra daha başka ne arayabilirlerdi ki? Onun ruhunda başardığının aynısını kendi ruhlarında da başarmaktan başka bir arzuları olabilir miydi? Yoksa bu dünyanın Mouch’larının, Morrison’larının, Thompson’larının bunu başarmak istememiş olması onları durduracak mıydı? Mouch’ları insan olarak görürken, onu imkânsız olarak mı göreceklerdi?

Kamera balo salonunu tarıyor, ünlü konukların yüzlerini ekran başındaki vatandaşlara gösteriyordu. Gerilim içinde dikkat kesilmiş liderleri dolaşan mercekler ikide bir John Galt’a dönüyordu. O da sanki gözlemci gözleriyle bu salonun dışındakileri, ülkenin çeşitli yerlerinden ona bakan insanları görebiliyor gibiydi. Söylenenleri dinleyip dinlemediği belli değildi. Yüzündeki ifadede hiçbir değişiklik olmuyordu.

Sözü devralan meclis başkanı, “Dünyanın keşfettiği en yetenekli ekonomik düzenleyiciye, en kabiliyetli yöneticiye, en

parlak plancıya, bizi kurtaracak kişi olan John Galt'a saygılarımı sunmaktan gurur duyuyorum!" diye konuşmaya başladı. "Halk adına ona teşekkür etmek üzere buradayım!"

Dagny midesi bulanarak, işte namussuzların samimiyeti de bu, diyordu içinden. Sahtekârlığın en sahte yanı da bu söylediklerine gerçekten inanmalarıydı. Galt'a kendi varoluş yaklaşımlarının sunabileceği en iyi şeyleri sunuyorlardı. Hayatta en büyük tatmin olarak neyi görüyorlarsa onu bununla cezbetmeye çalışıyorlardı. Akıldan yoksun tapınma, dayanaktan yoksun mizansen, standartlardan yoksun onaylama, içerikten yoksun saygı, sebepten yoksun onur, mantıktan yoksun hayranlık, değerlerden yoksun sevgi.

Wesley Mouch konuşmaya başlamıştı. "Ufak tefek görüş farklılıklarını bir kenara bıraktık," diyordu mikrofona. "Tüm partizan görüşleri, tüm kişisel çıkarları, bencil bakış açılarını terk ettik. John Galt'ın bencillikten uzak liderliği altında hizmete koştuk!"

Neden dinliyorlar bunu, diye merak etti Dagny. O yüzlerde ölümün işaretini, onun yüzünde de hayatın işaretini göremiyorlar mı? Hangisini seçmek istiyorlardı? İnsanoğlu için hangisini seçiyorlardı? Balo salonundaki çehrelere baktı. Ürkek ve boştu o yüzler. Uyuşukluktan, kronik bir korkunun bayatlığından başka bir ifade yoktu o yüzlerde. Galt ile Mouch'a bakıyor, sanki aralarında hiçbir fark görmüyor, bir fark olup olmadığına da kaygılanmıyorlardı. Bomboş, eleştirmeyen, değer biçmeyen bakışları, ben kim oluyorum ki bileyim, der gibiydi. Ürperdi, onun bir sözünü hatırladı: "Ben kim oluyorum ki bileyim, diyen insan, ben kim oluyorum ki yaşayayım, demek istiyordur!" Yaşamak umurlarında mı, diye düşündü. O soruyu soracak kadar bile ilgi duymuyor gibilerdi. Dagny bu konuya önem veren birkaç yüz de görebiliyordu arada. Onlar Galt'a umutsuz bir beklentiyle bakıyor, ezik ve trajik bir hayranlık duyuyorlardı. Hepsinin elleri masaya dayanmıştı, Galt'ın nasıl biri olduğunu görebilmişlerdi sanki. Onun dünyasının özlemi içinde yaşıyorlardı. Ama yarın onun bir cinayete kurban gittiğini görseler, elleri yine böyle hareketsiz

kalacak, gözleri başka tarafa bakacak, “Ben kimim ki harekete geçeyim?” diyeceklerdi.

O sırada Mouch, “Eylem ve amaç birliği bize daha mutlu bir dünya getirecek!” diyordu.

Bay Thompson, Galt’a doğru eğildi, dostça bir gülümsemeyle, “Ülkeye birkaç söz söylemeniz gerek,” dedi. “Biraz sonra. Ben konuştuktan sonra. Uzun bir konuşma değil, yalnızca bir iki cümle, o kadar. Merhaba sevgili vatandaşlar, falan gibi. Sessinizi tanısınlar diye.” Yanında oturan “sekreter”in namlusunun kaburgasına dokunuşu da bu sözlere yeni bir cümle ekler gibiydi. Galt cevap vermedi.

Wesley Mouch devam ediyordu. “John Galt Planı tüm çelişkileri giderecek. Hem zenginlerin malını koruyacak hem de yoksulların daha fazla pay sahibi olmasını sağlayacak. Vergi yükünüzü azaltacak, size daha fazla kamu hizmeti sağlayacak. Hem fiyatları düşürecek hem de ücretleri yükseltecek. Bireylere daha fazla özgürlük getirirken kolektif yükümlülüklerin bağlarını da daha fazla güçlendirecek. Serbest girişimin etkinliği ile planlı ekonominin cömertliğini bir araya getirecek.”

Dagny bazı yüzlere bakıyor, gördüklerine inanmakta güçlük çekiyordu. Galt’a nefretle bakıyordu bu insanlar. Jim’in de onların arasında olduğunu fark etti. Ekranı Mouch çıkınca bu yüzler sıkkın bir rahatlama havasına bürünüyor. Keyif almak denemezdi buna. Ama rahatlama denebilirdi. Kendilerinden hiçbir şey beklenmediğini, hiçbir şeyin kesin olmadığını bilmenin rahatlığı. Kamera Galt’a dönünce dudakları geriliyor, yüz hatları tetikte olduklarını belirtecek biçimde belirginleşiyordu. Birdenbire bu adamların onun yüzündeki kesinlikten korktuğundan emin oldu. Dediklerinin açık ve kesin olduğunu ifade eden o hatlardan rahatsızlardı. Buz gibi bir korkuyla ondan, o olduğu için nefret ediyorlar, dedi kendi kendine. Yaşama kapasitesinden ötürü nefret ediyorlar ondan. Ruhlarının bulmacasını çözmüştü sonunda. Onlar istiyor muydu yaşamayı? Dagny içinden güldü.

Zihninin uyuşmuşluğu içinde yine onun sözünü hatırladı: “Hiçbir şey olmamayı istemek, var olmamayı istemektir.”

Şu anda mikrofona neşeli ve diri bir sesle bağırان kişi Bay Thompson’dı. “Size daha önce de söylediğim gibi, nifak ve korku yayan o kuşkucuların çenesine tekmeııı patlatın! Size John Galt’ın hiçbir zaman bize katılmayacağını söylemişlerdi, öyle değil mi? İşte, kendisi karşınızda! Kendi özgür seçimiyle bu masada ve devletimizin başında! Halkın davası uğrunda hizmet etmeye istekli ve çok da güçlü! Bir daha hiçbiriniz kuşku duymaya, kaçmaya, pes etmeye kalkışmayın! Yarın artık bugündür, hem de ne yaman bir bugün! Yeryüzündeki herkese günde üç öğün yemek, elektrik enerjisi bedava, hiç görmediğimiz bir motorun üretimiyle sağlanıyor! Sizin tek yapacağınız bir süre daha sabır göstermek! Sabır, inanç ve birlik... İşte ilerlemenin reçetesi! Hepimiz birlik olmalıyız, dünyanın geri kalanıyla birlik olmalıyız, koskoca mutlu bir aile olmalı, herkesin iyiliğı için çalışmalıyız! Öyle bir lider bulduk ki geçmişimizin en büyük zenginlik, en yüksek verimlilik rekorlarını bile kıracak! Onu buraya getiren, insanlığa duyduğu sevgidir. John Galt size hizmet etmek, sizi korumak, sizi kollamak için burada! Yakarışınızı duydu, ortak insanlık görevine çağırüyı kabul edip cevap verdi! Her insan, kardeşlerinin bakıcısıdır! Hiçbir insan kendi başına bir ada değildir! Şimdi de onun kendi sesini duyacaksınız, onun size vereceğı mesajı dinleyeceksiniz! Bayanlar baylar, insanlığın kolektif ailesine John Galt’ı takdim ediyorum!”

Kamera Galt’a döndü. Galt bir an hareketsiz kaldı, sonra çok hızlı ve çok ustaca bir hareketle kıpırdadığında, sekreterin eli o hıza ayak uyduramadı. Galt hafif yana eğilerek ayağıııı kal-karken bir an için o tabanca tüm dünyanın gözüne göründü. Sonra Galt doğruldu, kameraya döndü, görünmez seyircilerin tümüne bakarak konuştu.

“Dağılın yolumun üstünden!”

9 Jeneratör

“Dağılın yolumun üstünden!”

Dr. Robert Stadler bunu arabasının radyosunda duydu. Onu izleyen sesin, yarı soluk yarı çığlık yarı kahkaha olan o sesin, radyodan mı yoksa kendi ağzından mı fırladığını bilemedi. Ama o sese son veren çıt sesini duydu. Radyo susmuştu. Wayne-Falkland Oteli’nden başka bir ses gelmedi.

Elini uzatıp düğmeleri çevirmeye koyuldu. Ses yoktu. Ne bir açıklama ne teknik arıza özürleri ne de sessizlikleri saklayan müzikler. Tüm istasyonlar yayından çekilmişti.

Ürperdi, direksiyona sarıldı, öne doğru eğildi. Yarışın sonuna yaklaşan jokey gibiydi. Ayağı gaz pedalına yüklendi. Önündeki otoyolda ışıklar sanki sıçırıyordu. Işıklı şeridin dışında hiçbir şey yoktu. Yalnızca Iowa’nın bomboş kırları uzanıyordu.

O yayını neden dinlediğini bilmiyordu. Şimdi neden titrediğini de bilmiyordu. Sesli sesli güldü. Ama sesi hain bir homurtu gibi çıktı. Bu ses ya radyoya yönelikti ya da kenttekilere. Belki de göktekilere...

Üzerinde rakamlar yazan otoyol levhalarını izliyordu. Haritaya bakmak zorunda değildi: Dört günden beri o harita çoktan beynine kazılmıştı. Asitle çizilmiş çizgiler gibi. Onu benden asla alamazlar, diye düşündü. Durduramazlardı onu. İçinde izlendiğine dair bir duygu vardı, oysa arkasında kilometreler boyunca hiç kimse yoktu. Yalnızca arabanın kuyruğundaki iki kırmızı ışık, iki küçük tehlike sinyali gibi Iowa’nın karanlıklarında kaçıp duruyordu.

Elleriyle ayaklarını yönlendiren etken artık dört gün geride kalmıştı. Pencerenin kenarında oturan adamın yüzüydü o etken. Odadan kaçarken gördüğü oydu. Onlara bağırıp çağırmış, ken-

disinin Galt'la başa çıkamayacağını söylemiş, aslında onların da başa çıkamayacağını anlatmış, bir an önce Galt'ı yok etmezlerse onun hepsini yok edeceğini söylemişti. Bay Thompson soğuk soğuk, "Kurnazlığa kalkışma Profesör," demişti. "Ondan nefret ettiğini söyleyip epey gürültü ettin ama iş eyleme gelince bize hiç yardımcı olmadın. Hangi taraftasın bilemiyorum. Bize uslu uslu teslim olmazsa baskıya yönelmek zorunda kalabiliriz. Zarara uğramasını istemediği rehineler alabiliriz... Listedeki ilk isim sensin Profesör."

"Ben mi?" diye bağırırmıştı o zaman. Korkuyla titrerken bir yandan da ağzından çaresizlik dolu acı bir çığlık yükselmişti. "Ben mi? Ama dünyadaki herkesten çok beni suçluyor!"

"Nereden bileceğim?" demişti Bay Thompson. "Duyduğuma göre eskiden onun öğretmeniymişsin. Hem unutma, tek görmek istediği kişi de sendin."

Zihni korkudan donup kalmıştı. Üstüne üstüne gelen iki duvar arasında sıkışıyormuş gibi hissetmişti kendini. Galt teslim olmayı reddederse hiç şansı kalmazdı. Ama eğer Galt bu adamlara katılmaya karar verirse... o zaman şansı daha bile az olurdu. İşte o anda uzaklardan bir form belirmiş, zihninin ön saflarına doğru yüzüp yaklaşmıştı: Iowa ovalarının ortasındaki bir binanın hayali.

O andan başlayarak her görüntü zihninde bir araya gelmeye, birleşmeye başlamıştı. Proje X, diye düşünmüştü. Kendi ait olduğu dünyaya ait izlenimler algılamasının nedeni, o binanın biçimi mi, yoksa kırsal bölgeye hâkim bir derebeyi şatosuna benzemesi mi, ondan pek emin olamıyordu. Ben Robert Stadler'im, demişti kendi kendine. Orası bana ait. Benim keşiflerimden doğdu. İcat edenin ben olduğumu söylediler... Onlara göstereceğim! Bunu söylerken pencerenin kenarında oturan adamı mı, diğerlerini mi, yoksa tüm insanları mı kastettiğini o da bilemiyordu. Düşünceleri sıvı içinde yüzen yongalar gibiydi. Birbiriyle bağlantıları yoktu:

Kontrolü ele geçirmek... Gösteririm onlara! Kontrolü almak, yönetmek... Dünyada yaşamının başka yolu yok!

Kafasındaki planı tanımlayan kelimeler yalnızca bunlardı. Geri kalanının çok net olduğu kanısındaydı. Avaz avaz haykırdığı vahşi bir duygu gibi netti. Proje X'in kontrolünü ele geçirecek, ülkenin bir bölümünü kendi özel feodal alanı gibi yönetecekti. Araçlar mı? Duyguları veriyordu cevabı bir şekilde. Ya amaç? Zihni ısrarla, amacın Bay Thompson ve çetesine karşı duyduğu korku olduğunu söylüyordu. Kendini onların arasında artık güvende hissedemezdi. Bu plan pratik bir gerekliliğin sonucuydu. Ve beyninin derinliklerinde bir başka tür korku daha vardı. O korku, kopuk düşünce yongaları arasında boğulup gidiyordu.

Dört gün dört gece boyunca rotasını yönlendiren tek pusula o yongalar olmuştu. Bu arada bomboş otoyollardan, çöken bir ülkenin kaosu içinden geçmiş, yasadışı yollardan benzin almanın türlü kurnazlıklarını keşfetmiş, ara sıra adı duyulmadık motellerde takma isimle, birkaç saatlik kaçamak uykular uyumuştur. Ben Robert Stadler'im, diye düşünmüştü hep. Zihni bunu bir güçlü kalma formülü gibi tekrarlayıp duruyordu. Neredeyse terk edilmiş gibi görünen kasabaların yararsız trafik ışıklarını geçerken, Mississippi üzerindeki Taggart köprüsünde hız yaparken, Iowa'nın bomboş, çorak topraklarında tek tük kalmış çiftlik harabelerinin önünden ilerlerken, kontrolü ele geçirmek, diye düşünüyordu... Gösteririm onlara. Varsın izlesinler... Oysa zaten izleyen yoktu. Şu anda da yoktu. Yalnızca kendi arabasının ışıklarıyla zihninde boğulan amaç vardı.

Sessiz radyoya bakıp sesli sesli güldü. Bu gülüşte, boşluğa doğru sallanan bir yumruğun niteliği vardı. Pratik olan benim asıl, diye düşündü. Başka seçeneğim yok. Başka yol yok... Gösteririm o küstah eşkıyalara... benim Robert Stadler olduğumu unutuyorlar! Onlar çökecek ama ben çökmeyeceğim! Ayakta kalan ben olacağım... kazanacağım! Göstereceğim onlara!

Kelimeler, zihninin bataklığındaki katı parçacıklardı. Aralarındaki bağlantılar, yüzeyin altına, dibe batmıştı. Eğer o bağlantılar kurulabilirse ortaya şöyle bir cümle çıkacaktı: Dünyada başka türlü yaşamının imkânı olmadığını göstereceğim ona!

İleride görünen seyrek ışıklar, Proje X alanındaki kışlalardı. Orası Uyum Kent diye biliniyordu. Yaklaşırken Proje X'te alışılmadık bir şeyler olduğunu fark etti. Dikenli teller kopmuştu. Dış kapıda nöbetçi yoktu. Karanlık alanda ve bir iki spot ışığının altında bir şeyler kıpırıyor, anormal bir faaliyet sürüyordu. Zırhlı kamyonlar, koşuşan insanlar, haykırılan emirler, süngü parıltıları... Onu kimse durdurmadı. Barakalardan birinin köşesinde, yere devrilmiş bir askerin hareketsiz yattığını gördü. Sarhoş, diye düşündü, neden böyle düşünmeyi seçtiğini bilemedi, emin olamamasına da şaşıtı.

Bina karşı tepedeydi. Daracık pencerelerinde ışıklar görünüyor, kubbesinin altındaki o biçimsiz tüneller, ülkenin karanlığını hedef alıyordu. Arabadan indiğinde bir asker yolunu kesti. Silahlıydı ama şapkası yoktu. Üniforması biraz düzensiz gibiydi. "Nereye gidiyorsun ahbap?" diye sordu.

Dr. Stadler tiksintiyle, "Bırak geçeyim," dedi.

"Burada ne işin var?"

"Ben Dr. Robert Stadler'im."

"Ben de Joe Blow'um. İşin ne? Yenileriden misin yoksa eskileriden mi?"

"Bırak geçeyim aptal! Ben Dr. Robert Stadler'im!"

Askeri ikna eden o isim değildi, ama belki söyleniş biçimi ya da hitap şekli olabilirdi. "Yenileriden," diye söylendi ve kاپıyı açıp içerideki birine seslendi. "Hey Mac, gel de bu ihtiyarı buradan al, ne istiyormuş bir bak!"

Betonarme binanın loş koridorunda onu biri karşıladı. Subay olabilecek biriymi ama ceketinin yakası açıktı, ağzından bir sigara küstahça sarkıyordu.

Eli son hızla kalçasındaki silaha giderken, “Kimsin sen?” diye kükredi.

“Ben Dr. Robert Stadler’ım.”

İsim hiçbir etki yaratmadı. “Buraya gelmene kim izin verdi?”

“Benim izne ihtiyacım yok.”

Bunun etkisi oldu. Adam sigarayı ağzından çekti. “Kim yolladı seni?” diye sorarken güvenini biraz kaybetmişti.

Dr. Stadler sabırsız bir sesle, “Komutanınızla konuşmama izin verir misin lütfen!” diye aksilendi.

“Komutan mı? Geç kaldın dostum!”

“Öyleyse baş mühendisi görürüm!”

“Baş ne? Ha, Willie mi? Willie iyidir, o bizden biri. Ama dışarı çıktı. İşi vardı.”

Koridorda başkaları da belirmişti. Merakla dinliyorlardı. Subayın eli kalktı, birine yaklaşması için işaret verdi. Tıraşsız bir sivil çıkageldi. Üzerinde eskimiş bir palto vardı, onu da omzuna atmıştı. Stadler’a, “Ne istiyorsun?” diye sordu.

“Biri bana söyleyebilir mi lütfen, bilimsel kadroda çalışan beyler nerede?” Bu soruyu tatlı sert bir emir tonuyla sormuştu.

İki adam birbirine baktı, burada böyle bir soruya hiç yer yokmuş gibi davranıyorlardı. Sivil olanı kuşkuyla, “Sen Washington’dan mı geldin?” diye sordu.

“Hayır. O Washington çetesiyle işimin bittiğini rahatlıkla söyleyebilirim.”

“Ya, demek öyle.” Adam memnun olmuş gibiydi. “Halkın dostu musun öyleyse?”

“Halkın sahip olduğu en değerli dost benim diyebilirim. Onlara bütün bunları veren benim.” Elleriyle çevreyi gösterdi.

“Öyle mi?” Adam etkilenmişti. “Patronla anlaşmaya girenlerden biri misin?”

“Bundan böyle burada patron benim.”

Adamlar tekrar bakıştı, birkaç adım geri çekildi. Subay olanı sordu. “Adın Stadler mıydı?”

“Robert Stadler. Ve eğer ne demek istediğimi anlamadıysan yakında öğrenirsin!”

“Lütfen beni izler misiniz?” dedi subay. Güvensiz bir nezaketle konuşuyordu.

Bundan sonra olanları Dr. Stadler pek de net kavrayamadı çünkü aklı, gördüklerini kabul etmeyi reddediyordu. Yarı loş, darmadağın ofislerde dolanıp duran insanlar vardı. Hepsinin beli silahlıydı. Sinirli sesler ona mantıksız sorular soruyor, soranların sesleri küstahlık ile korku arasında değişen ifadeler yansıtıyordu. İçlerinden ona açıklama yapmak isteyen olmuş muydu, bundan bile tam emin olamıyordu. Dinleyemiyordu. Bunun doğru olmasına izin veremezdi. Derebeyleri gibi bir sesle, “Burada patron benim bundan böyle... Emirleri ben veririm, devralmaya geldim, burası bana ait... Ben Dr. Robert Stadler! Siz böyle bir yerde bu adı bilmiyorsanız burada olmaya hakkınız yok, budala ahmaklar!” gibi laflar söyleyip duruyordu. “Bilginiz bu kadarsa kendinizi bile havaya uçurursunuz siz! Lisedeyken fizik dersine girmiş miydiniz bari? Benim gözüme, lisenin kapısından bile giremezmiş gibi görünüyorsunuz! Burada ne işiniz var? Kimsiniz siz?”

Anlaması çok uzun sürdü. Zihni artık gerçeği daha fazla reddemeyince kavradı durumu... Birileri onun planını uygulamak için ondan önce harekete geçmiş, yarışı kazanmıştı. Birinin kafasında, yaşayabilme konusunda aynı düşünce belirmiş, o da aynı geleceği arayarak yola koyulmuş, buraya daha çabuk varmıştı. Kendilerine Halkın Dostları diyen bu insanların, Proje X’i bu gece ele geçirdiğini görüyordu. Birkaç saat önce. Kendi hükümdarlıklarını kurma niyetiyle gelmişlerdi buraya. Acı dolu, inanmaz bir ifadeyle onların yüzüne güldü.

“Siz ne halt ettiğinizi bilmiyorsunuz sefil serseriler! Yüksek presizyonlu bir bilimsel aracı siz... siz... kullanabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Lideriniz kim sizin? Liderinizi görmeyi talep ediyorum!”

Sesindeki o otorite, o tiksinti, karşısındakilerin paniğini de kapsıyordu. O panik, hiçbir güvenlik ya da tehlike standardına sahip olmayan şiddet adamlarının paniği idi. Böyle bir birleşim karşısında adamlar etkilenmişti. Bu adam her kimse, belki de en üst düzeyde yetkileri vardır, diye düşünmeye başlamışlardı. Her yetki karşısında boyun eğmeye de isyan etmeye de aynı derecede yatkınlardı. Stadler'ı bir tedirgin komutandan diğerine götürdükten sonra nihayet onu demir merdivenlerden indirip sesleri yankılandırıan upuzun bir yer altı koridoruna soktular ve patron dedikleri kişiyle şahsen görüşmeye götürdüler.

Patron yer altındaki kontrol odasına sığınmıştı. Ses ışınını çıkaran hassas bilimsel makinenin karmaşık spiralleri, bir yığın parlak levyenin, ayarların ve ölçüm cihazlarının monte edildiği duvarın önündeydi. Hepsine birden Xylophone deniyordu. Robert Stadler o cihazların önünde, Proje X'in yeni yöneticisini gördü. Bu yönetici Cuffy Meigs'ti.

Üstüne sıkıca oturmuş yarı askerî bir ceket ve deri pantolon giymişti. Boynunun derisi yakasının üstünden taşıyordu. Siyah bukleleri ter içindeydi. Xylophone'un önünde tedirgin bir tavırla, dengesiz adımlarla volta atıp duruyor, odaya bir dalıp bir çıkan adamlara emirler haykırıyordu.

“Çevremizdeki her yetkili makama kuryeler yollayın! Onlara Halkın Dostları'nın kazandığını söyleyin! Artık Washington'dan emir almayacaklarını söyleyin! Halkın yeni başkenti Uyum Kent, bundan böyle de adı Meigsville olacak! Söyleyin onlara, her beş bin kişilik nüfus için beş yüz bin dolar istiyorum. Paralar ya yarın sabah burada olur ya da...”

Cuffy Meigs'in çakmak çakmak gözlerinin Dr. Stadler üzerinde odaklanması için aradan bir süre geçmesi gerekmişti. “Ne oluyor? Nedir bu? Ne var?” diye terslendi.

“Ben Dr. Robert Stadler.”

“Nasıl? Ha, evet! Evet! Siz uzaydan gelen büyük adamdınız, değil mi? Atomları eliyle yakalayan, öyle şeyler yapan adam. Ee, burada ne arıyorsunuz?”

“Asıl bu soruyu benim size sormam gerekir.

“Efendim? Bakın Profesör, benim şaka kaldıracak halim yok.”

“Buraya kontrolü ele almaya geldim.”

“Kontrol mü? Neyin kontrolü?”

“Bu cihazların. Bu yerin. Operasyonun yarıçapının eriştiği alanın.”

Meigs ona bir an boş boş baktı, sonra alçak sesle, “Buraya nasıl geldiniz?” diye sordu.

“Arabayla.”

“Yani... yanınızda kimi getirdiniz?”

“Hiç kimseyi.”

“Silah olarak neler getirdiniz?”

“Hiç. Benim adım yeterli.”

“Buraya yalnız mı geldin şimdi? Adınla ve arabanla, öyle mi?”

“Öyle.”

Cuffy Meigs patlayıp gülmeye başladı.

Dr. Stadler, “Bu tür bir tesisi çalıştırabileceğinizi mi sanıyorsunuz?” diye çıkıştı.

“Kendi işine bak Profesör, kendi işine bak! Seni vurdurmadan defol buradan! Burada entelektüellere ihtiyacımız yok!”

“Bunlar hakkında bilginiz ne kadar?” Stadler eliyle Xylophone’u gösteriyordu.

“Kimin umurunda? Günümüzde teknisyenlerin düzinesi on kuruş! Washington değil burası! Washington’daki o hayalpe-restlerle işim bitti artık benim! O radyo hayaletiyle pazarlık edip nutuklar atmakla hiçbir yere varamazlar! Aksiyon... aksiyon gerek! Doğrudan eylem! Defol Doktor! Senin günlerin geride kaldı!” Meigs öne arkaya sallanıyor, ara sıra Xylophone’un levyelerinden birine sarılıyordu. Dr. Stadler onun sarhoş olduğunu anlamıştı.

“Dokunma o levyelere seni budala!”

Meigs elini istemeyerek çekti, sonra panele doğru salladı. “Canım neye isterse ona dokunurum! Sen bana onu yap, bunu yapma diye emredemezsin!”

“O panelden uzak dur! Defol buradan! Benim burası! Anlıyor musun? Benim malım burası!”

“Malymış! Hah!” Meigs havlar gibi güldü.

“Ben icat ettim onu! Ben yarattım! Ben mümkün kıldım!”

“Öyle mi? Eh, teşekkürler Doktor. Çok teşekkürler ama sana artık ihtiyacımız yok. Bizim kendi teknisyenlerimiz var.”

“Bunu mümkün kılmak için neleri bilmek zorundaydım, farkında mısın sen? İçindeki tüplerin bir tekini bile sen düşünemezdin! Bir tek vidasını bile!”

Meigs omuz silkti. “Belki de düşünemezdim.”

“O zaman nasıl ona sahip olduğunu sanabilirsin? Ne gibi bir hakkın var üstünde?”

Meigs belindeki silahı okşadı. “Bu,” dedi.

“Dinle beni sarhoş köpek!” diye bağırdı Dr. Stadler. “Sen neyle oynadığının farkında mısın?”

“Benimle böyle konuşamazsın koca budala! Kim oluyorsun da böyle konuşuyorsun benimle? Boynunu çıplak elimle bile koparabilirim! Sen benim kim olduğumu biliyor musun?”

“Boyu yetmeyecek yerlere uzanan ödle bir serserisin!”

“Öyle miyim? Ben patronum! Patron benim ve senin gibi bunak bir korkuluğun beni durdurmasına da izin vermem! Defol buradan!”

Xylophone’un yanında bir an birbirlerine baktılar.

İkisi de korkuya kapılmış durumdaydı. Dr. Stadler’in korkusunun itiraf edilmeyen kaynağı, karşısında duranın kendi nihai ürünü olduğunu kabullenmekten kaçınmaktı. Bu adamın kendi manevi oğlu sayılacağını anlamak istemiyordu. Cuffy Meigs’in korkusunun kökenleri daha genişti. Onunki tüm varoluşu kucaklıyordu. Zaten tüm ömrünce kronik bir korku içinde yaşamıştı ama şu anda neden korktuğunu hatırlamamaya çabalıyordu. Şu

zafer anında tam kendini güvende hissetmesi gerekirken o esrarengiz, kült yaratık, bir entelektüel karşısına çıkmıştı, dahası ondan korkmayı reddediyor, gücüne meydan okuyordu.

“Defol buradan!” diye hırladı Cuffy Meigs. “Adamlarımı çağırırım! Seni vurdururum!”

Dr. Stadler da, “Sen defol, beyinsiz ayyaş!” diye hırladı. “Hayatımın emeğini sana yedirir miyim sanıyorsun? Ben senin hatırın için mi sattım onca...” Sözüünü bitirmedi. “O levyelere dokunmayı kes lanet olası!”

“Bana emir vermeye kalkışma! Ne yapacağımı sen söyleyemezsin! Zırvalarınla beni korkutamazsın! Canımın istediğini yaparım! Eğer istediğimi yapamayacaksam ne diye savaş verdim ben?” Bunu söyledikten sonra gülererek levyelerden birine uzandı.

Odanın arkasında duran biri ileri fırlayarak, “Hey Cuffy, ağır ol!” diye bağırdı.

Cuffy Meigs, “Geri çekilin!” diye kükredi. “Hepiniz geri çekilin! Korkuyormuşum, öyle mi? Kimin patron olduğunu şimdi gösteririm size!”

Dr. Stadler onu durdurmak üzere atıldı ama Meigs tek koluyla onu yana savurdu. Stadler’ın yere düşüşüne güldü, sonra öbür koluyla Xylophone’un levyesini çekiverdi.

O şiddetli ses... metalin gıcirtısı, çarpışan devrelerin basıncı, kendi kendini kemiren bir canavarın sesini andırıyor, yalnızca binanın içinde duyuluyordu. Dışarıda hiçbir ses yoktu. Dışarıda olan biten tek şey yapının birdenbire ve sessizce, olduğu gibi havaya kalkması, çatlayıp birkaç iri parçaya ayrılması, gökyüzüne tıslayan birkaç mavi ışık savurması ve sonra da bir enkaz yığını halinde yere doğru yağması oldu. Yüz elli kilometre yarıçaplı alan içinde, komşu eyaletlerin çeşitli kesimlerinde, telgraf direkleri kibrit çöpü gibi devrildi, çiftlik evleri yongalarına ayrıldı, kent binaları bir saniyelik bir darbeyle kıyılmış gibi yıkıldı, kurbanların eğri büğrü bedenleri hiçbir uyarı alamadan göçtü. Bu çemberin dışında, Mississippi’nin öte yanından yaklaşan trenin lokomo-

tifi ile ilk altı vagonu, ikiye bölünüp batı kesimi çöken Taggart köprüsüyle birlikte nehre düştü.

Bir zamanlar Proje X olan yerde, enkazın arasında canlı kalan hiçbir şey yoktu. Yalnızca bir zamanlar büyük bir akıl olan, şimdi avaz avaz bir acı içinde kıvranan et yığının, sonu gelmez gibi görünen birkaç dakika boyunca dayanabildi.

Dagny tek ve ilk amacının, mutlak amacının, bir telefon kulübesi bulmak olduğunu bilmekten ötürü çok garip, hiç ağırlığı olmayan bir özgürlük duygusu hissettiğini düşünüyordu. Sokaklardan gelip geçen insanların diğer amaçları onu hiç ilgilendirmiyordu. Bu durum, kendini kente yabancılaşmış hissetmesine de yol açmıyordu. İlk defa kendini bu kentin sahibi gibi hissediyor, bu kenti çok sevdiğini, daha önce hiç bu kadar sevmediğini, bu kadar kişisel, inançlı ve güvenli bir sahiplik duygusu hissetmediğini düşünüyordu. Gece sakin ve duruydu. Gökyüzüne baktı. Kendi duyguları neşeden çok ciddiyet içeriyordu ama içinde geleceğe ilişkin bir sevinç de vardı. Bu yüzden de hava ılıktan çok rüzgârsız olmakla birlikte uzaklardaki bir ilkbaharın imasını taşıyordu.

Dağılın yolumun üstünden, diye geçirdi aklından. Bunu güceniklikle değil hemen hemen eğlenerek, mesafeli ama cömertlikle, yanından geçen insanlara, kendi yolunu ara sıra yavaşlatan trafiğe, geçmişte ara sıra hissetmiş olabileceği tüm korkulara yönlendirdi. Onun ağzından bu sözü duyalı daha bir saat bile geçmemişti ama onun sesi, sokakların havasında hâlâ çınlıyor gibiydi. Uzaklardaki gülüşlere karışan bir çınlama...

Wayne-Falkland'ın balo salonunda onun bu sözü sarf ettiğini duyduğunda sevinçle gülmüştü. Gülerken elini ağzına bastırdığı için bu ifade yalnız gözlerindeydi. Aslında Galt'ın gözlerinde de aynı ifade vardı; o anda dosdoğru Dagny'ye bakmış, Dagny de kendi gülüşünü onun duyduğundan emin olmuştu. Bir saniye boyunca bakışmışlardı orada. Soluğu tıkanan, avaz avaz bağırان kalabalığın başları üzerinden bakışmışlardı. Devrilen

mikrofonların gürültüsü arasından, sesi bir anda kesilen tüm radyo istasyonlarının arasından bakışmışlardı. Kalabalığın bir kısmı kapılara koşarken, devrilen masaların gümbürtüleri, kırılan bardakların şangırtıları arasından bakışmışlardı.

Ardından Dagny, Bay Thompson'ın bir yandan bağırıp bir yandan kolunu Galt'a doğru salladığını görmüştü. "Onu hemen odasına geri götürün, canınız pahasına da olsa tutun orada!" Kalabalık açılıp yol vermiş, üç adam Galt'ı salondan çıkarmıştı. Bay Thompson bir an için yıkılmış gibi görünmüş, alnını koluna dayamış ama sonra ayağa fırlamış, adamlarına onu izlemeleri için bir işaret verdikten sonra özel bir kapıya doğru gidip hemen oradan çıkmıştı. Konuklara kimse bir şey söylememiş, kimse bir talimat vermemişti. Kimi kör gibi kaçmaya çalışıyor, kimi olduğu yere çakılmış, hareket etme cesaretini gösteremiyordu. Balo salonu kaptansız bir gemiye dönmüştü. Dagny kalabalığın arasından süzülen takımı izledi. Kimse onu durdurmaya çalışmadı.

Onları küçük, özel bir çalışma salonunda, baş başa vermiş halde buldu: Bay Thompson bir koltuğa yığılmış, iki eliyle başını tutmuştu. Wesley Mouch inliyor, Eugene Lawson öfke krizine tutulmuş arsız çocuklar gibi hıçkırıp duruyor, Jim ötekileri garip, beklenti dolu yoğun bakışlarla izliyordu. Dr. Ferris, "Size söylemiştim!" diye bağırıyordu. "Söylemiştim, değil mi? Barışçı ikna yolunun sizi getireceği nokta buydu tabii!"

Dagny kapının yanında durmayı seçmişti. Onun varlığını fark etmişlerdi ama ona aldırıyor gibilerdi.

Chick Morrison, "İstifa ediyorum!" diye bağırırdı. "İstifa ediyorum! İşim bitti benim! Ülkeye ne derim ben artık! Düşünemiyorum! O çabayı göstermem! Yararı yok! Elimden bir şey gelmedi! Beni suçlayamazsınız! Ben istifa ettim!" Kollarını çaresizlik ifadesiyle havada sallıyor, sanki veda ediyordu. Sonra kalkıp odadan koşarak kaçtı.

Tinky Holloway düşünceli bir sesle, "Tennessee'de her şeyini stokladığı bir saklanma yeri var onun," dedi. Kendi de aynı

önlemleri almış da vakit geldi mi, gelmedi mi, diye düşünüyor gibi bir vardı.

Mouch, “Orayı da uzun süre elde tutamaz,” dedi. “Oraya varmayı başarabilirse tabii... Bir yanda baskın çeteleri, bir yanda ulaşım durumu...” Ellerini iki yana açtı, sözünü yarım bıraktı.

Dagny sessizliği dolduran gizli düşüncelerin ne olduğunu biliyordu. Bu adamlar kendilerine kaçış yeri olarak nereleri hazırlamış olurlarsa olsun, şu anda tuzağa düştüklerini hissediyorlardı.

Yüzlerindeki korku yüzeysel, ifadeleri boş duygusuzluktan, rahatlamış hilekâr suratlara kadar değişiyordu. Oyunun sonunun böyle geleceğini zaten bilen, şimdi bununla bir kavgası olmayan insanların yüzü. Lawson hiçbir şeyin farkına varmamış gibiydi, varmayı reddediyordu. Jim’e gelince, onun yoğun ifadesi, gizli bir gülümsemeyi de içeriyordu.

Dr. Ferris, “Ee? Eee?” dedi sabırsız bir sesle. Histeri dünyasında rahat edebilen bir adamın çıtır çıtır enerjisini sergiliyordu. “Şimdi ne yapacaksınız onunla? Tartışacak mısınız? Münazaralar mı yapacaksınız? Nutuklar mı atacacaksınız?”

Kimse cevap vermedi.

Mouch yavaşça, “Bizi kurtarmak zorunda,” dedi. Aklının son zerresini de boşaltmaya, gerçeğin karşısına geçip bir ültimatoma vermeye çalışıyor gibiydi. “Sistemi devralıp kurtarmak zorunda.”

Ferris, “Ona bu konuyla ilgili bir aşk mektubu yaz bari,” dedi.

“Devralmasını sağlamak zorundayız. Onu yöneticiliğe zorlamak... zorundayız.” Mouch uyurgezer gibi konuşuyordu.

Ferris sesini birdenbire alçaltarak, “Şimdi gördünüz mü Devlet Bilim Enstitüsü’nün ne kadar değerli bir kurum olduğunu?” diye sordu onlara.

Mouch cevap vermedi ama Dagny onun ne demek istediğini hepsinin anladığını görebildi.

Ferris alçak sesle, “Benim özel araştırma projeme, pratik değil diye itiraz etmiştiniz,” dedi. “Ben size ne demiştim?”

Mouch yine cevap vermedi. Eklemlerini çıtlatıp duruyordu.

James Taggart beklenmedik bir güç gösterisinde bulunarak, "Mızızlanmanın zamanı değil," derken onun da sesi boğuk çıkıyordu. "Bu konuda çocuklar gibi sızlanmaya gerek yok."

Mouch bön bön, "Bana kalırsa amaç her zaman araçları mazur gösterir," dedi.

Ferris, "Şimdi ilkeleri tartışmak için çok geç," diye tepki verdi. "Bundan böyle ancak doğrudan eylem işe yarar."

Kimse cevap vermedi. Tartıştıkları konuyu, sözleri değil, sessizlikleri ifade ediyormuş gibi davranıyorlardı.

"İşe yaramaz," dedi Tinky Holloway. "O adam pes etmez."

Ferris, "Size öyle geliyor," deyip kıkır kıkır güldü. "Deney-sel modelimizi çalışırken görmediniz. Geçen ay üç çözülmemiş cinayet davasında üç itiraf elde ettik."

Bay Thompson, "Eğer..." diye başlayacak oldu ama bir an sonra sesi çatladı, bir iniltiye dönüştü. "Ölürse hepimiz mahvoluruz!"

Ferris, "Kaygılanmayın," dedi. "Ölmez. Ferris İkna Aracı o ihtimale karşı çok dikkatli bir şekilde yapılmıştır ve güvenlidir."

Bay Thompson cevap vermedi.

Mouch, "Bana sanki başka çaremiz yokmuş gibi geliyor," diye fısıldadı.

Sessizleştiler. Bay Thompson, hepsinin ona baktığını görmemeye çalışıyor gibiydi. Sonra birdenbire, "Of, ne isterseniz yapın!" diye bağırdı. "Ne isterseniz yapın!"

Dr. Ferris, Lawson'a döndü. "Gene," dedi gergin bir sesle. "Radyo kontrol ofisine koş. Tüm istasyonlara hazır olma emri versinler. Bay Galt'ı üç saate kadar radyoda konuşturacağımızı söyle."

Lawson ayağa fırladı. Yüzünde birdenbire neşesiz bir gülümseme belirmişti. Koşarak odadan çıktı.

Dagny artık biliyordu. Niyetlerinin ne olduğunu, bunu içlerinde var olan bir niteliğin mümkün kıldığını biliyordu. Yapacakları şeyin başarılı olacağına inandıkları yoktu. Galt'ın pes edeceğini hiç sanmıyorlardı. Kendilerini artık hiçbir şeyin kurtaramayacağını

biliyorlardı ama kurtarılmayı da istemiyorlardı zaten. İsimsiz duygularının getirdiği panikle, ömürleri boyunca hep gerçekliğe karşı savaşıyorlardı. Şimdi de artık kendilerini evlerinde hissedecekleri noktaya varmışlardı. Neden böyle hissettiklerini bilmek zorunda değillerdi. Ne hissettiklerini hiçbir zaman bilmemeyi seçmiş insanlardı onlar. Yalnızca bir aşinalık duygusu yaşıyorlardı çünkü aradıkları şey buydu. Tüm duygularına, eylemlerine, arzularına, seçimlerine ve rüyalarına damgasını vuran şey buydu. Varoluşa karşı isyanın, isimlendirilmemiş nirvanaya doğru tanımlanmamış seferin niteliği de yöntemi de buydu. Yaşamak değildi istedikleri, onun ölmesini istiyorlardı.

Hissettiği dehşet kısacık bir batma gibiydi. Bir perspektif değişimi gibi. İnsan diye gördüğü objelerin insan olmadığını kavradı, içinde net bir duygu vardı. Nihai cevap karşısındaydı ve harekete geçmek gerekiyordu. Galt tehlikedeydi. Vakit yoktu. Kendi zihninde de bu insanlık dışı eylemlere yönelik duygulara ayıracak bir yer yoktu.

Wesley Mouch fısıltıyla, “Bunu hiç kimsenin öğrenmemesi gerekiyor,” dedi.

Ferris, “Kimse duymaz,” diye cevap verdi. Sesleri komplocuların tonuna inmişti. “Orası enstitü bahçesinde, apayrı, gizli bir ünite. Ses geçirmez, diğer binalarla arasında da güvenli bir uzaklık var. Kadrodan da pek az sayıda insanın oraya girmişliği var.”

Mouch, “Eğer uçakla...” derken birdenbire sustu. Ferris’in yüzünde bir uyarı görmüş gibiydi.

Sonra Ferris’in gözleri Dagny’ye döndü, Dagny de bunu gördü. Ferris, Dagny’nin oradaki varlığını yeni hatırlamışa benziyordu. Dagny ona dosdoğru baktı, kendi bakışlarındaki kayıtsızlığı gösterdi. Aldırmıyormuş, hatta anlamıyormuş gibiydi. Sonra onların aralarında konuşmak istediğini yeni anlamış gibi omuzlarını hafifçe kaldırdı, dönüp odadan çıktı. Şu aşamada artık bu adamların sınırı çoktan aştığını biliyordu.

Koridorlardan aynı telaşsız adımlarla geçti, otelin kapısından çıktı. Ama bir blok ötede, köşeyi döndüğünde, başı dimdik kalktı, etekleri bacaklarına yelken gibi sarıldı. Çünkü koşmaya başlamıştı.

Karanlığın içinde yıldırım gibi gidiyor, bir telefon kulübesi bulmaya çalışıyordu, içinde yükselen yeni duyguyu fark etti. Tehlike ve kaygının geriliminden farklı bir şey: dünyada özgürlüğün asla sınırlanmaması gerektiği duygusu.

Kaldırımında bir ışık gördü. İlerideki barın camından geliyordu. Yarı boş bar salonunu geçerken kimse ona dikkat etmedi. Oradaki tek tük müşteriler, bomboş televizyon ekranının mavi ışığı önünde hâlâ bekliyor, gergin fısıltılarla konuşuyorlardı.

Telefon kabininin sıkışıklığı içinde OR 6-5693 numarayı çevirdi.

Cevap veren, Francisco'nun sesiydi. "Alo?"

"Francisco?"

"Merhaba Dagny. Aramanı bekliyordum."

"Yayını dinledin mi?"

"Evet."

"Şimdi onu pes etmeye zorlayacaklar." Sesini normal bir haber veriyormuş gibi çıkarmaya çalışıyordu. "Ona işkence yapmayı konuşuyorlar. Ferris İkna Aracı diye bir makineleri var. Devlet Bilim Enstitüsü'nün bahçesinde, tek başına duran bir binada. Enstitü New Hampshire'da. Uçaktan söz ettiler. Üç saate kadar onu radyoda konuşturacaklarından söz ettiler."

"Anlıyorum. Sen paralı telefonda mı arıyorsun?"

"Evet."

"Hâlâ gece elbisesi var üzerinde, değil mi?"

"Evet."

"Şimdi dikkatli dinle. Eve git, üstünü değiştir, ihtiyacın olacak birkaç şeyi çantaya koy, sıcak tutacak bir şeyler seç. Daha sonra durup öyle şeyler aramaya vaktimiz olmaz. Kırk dakikaya

kadar benimle Taggart terminali ana girişinin doğusunda, iki blok ileride, kuzeybatı köşesinde buluş.”

“Tamam.”

“Görüşürüz Slug.”

“Görüşürüz Frisco.”

Beş dakika geçmeden kendi yatak odasında idi, üzerindeki tuvaleti yırtacakmış gibi çıkarıyordu. Kıyafeti yere attı; artık hizmet etmeyeceği bir ordunun üniforması gibi görüyordu onu. Lacivert bir takım kaptığında Galt’ın sözlerini hatırladı. İçine de beyaz, dik yakalı bir kazak giydi. Bir valiz ve bir askılı çanta hazırladı. Onu omzuna asabilecekti. Mücevherlerini, bu arada Rearden Metal bileziğini çantanın köşesine koydu. Bunlar onun dış dünyada kazandıklarıydı. Vadide kazandığı beş dolarlık altını da onların yanına koydu.

Bir daha buraya belki de hiç dönmeyeceğini bildiği halde daireden çıkıp kapıyı kilitlemek yine de zor olmadı. Ofisine geldiğinde, bir an için sarsılır gibi oldu.

Dış ofis boştu. Koskoca Taggart binası olağanüstü sessizdi. Bir an durup kendi çalışma odasına, o odada geçen onca yıla baktı. Sonra gülümsedi. Hayır, o kadar da zor değil, diye düşündü. Kasayı açtı, buraya gelişinin nedeni olan belgeleri aldı. Ofisinden almak isteyeceği başka bir şey yoktu. Yalnızca Nathaniel Taggart’ın resmi ve Taggart Transcontinental haritası. İki çerçeveyi de kırıp resim ile haritayı katladı ve bavula koydu.

Tam bavulu kilitlerken telaşlı ayak sesleri duydu. Kapı şiddetle açıldı ve baş mühendis içeri daldı. Tir tir titriyordu. Yüzü çarpılmış, tanınmaz bir ifadeye bürünmüştü.

“Bayan Taggart!” diye bağırdı. “Ah, Tanrı’ya şükür Bayan Taggart, iyi ki buradasınız! Sizi her yerde arıyorduk!”

Dagny cevap vermedi. Adama soru soran gözlerle baktı.

“Bayan Taggart, duydunuz mu?”

“Neyi?”

“O halde duymadınız! Bayan Taggart... inanamıyorum, hâlâ inanamıyorum ama... Ah Tanrım, ne yapacağız? Tag... Taggart köprüsü gitti!”

Dagny ona bakıyordu. Kıpırdayamamıştı.

“Gitti! Patladı! Bir saniyede! Ne olduğunu kesin olarak bilen yok. Ama görünüşe göre... Proje X'te bir terslik olmuş diyorlar ve... galiba ses dalgaları Bayan Taggart! Yüz elli kilometre yarıçapındaki alanda hiçbir noktayla iletişim yok! Mümkün değil, mümkün olamaz ama sanki o halkanın içindeki her şey yok olmuş! Hiç cevap alamıyoruz! Kimse cevap alamıyor... Gazeteler de radyo istasyonları da polis de! Hâlâ arıyoruz ama halkanın çevresinden gelen bilgiler...” Adam ürperdi. “Kesin olan bir tek şey var: Köprü gitti Bayan Taggart! Ne yapacağımızı bilmiyoruz!”

Dagny masasına atıldı, telefonu kaptı. Eli yarı yolda durdu. Sonra yavaşça, ömründe gösterdiği en büyük çabayla, elini yavaşça indirdi ve telefonu yerine bırakmaya çalıştı. Bu iş epey uzun zaman aldı. Kolu hiçbir bedenin savaşamayacağı bir basınca karşı hareket ediyor gibiydi. Şu birkaç saniye içindeki kör edici sessizlikte Francisco'nun o gece... on iki yıl önceki o gece neler hissetmiş olabileceğini anladı. Yirmi altı yaşındaki bir gencin, motoruna son kez bakarken neler hissettiğini anladı.

“Bayan Taggart!” diye bağırdı baş mühendis. “Ne yapacağımızı bilmiyoruz!”

Kulaklık bir çıt sesiyle yerine oturdu. “Ben de,” diye cevap verdi.

Bir an sonra artık bittiğini anladı. Kendi sesinin adama, olayı araştırıp ona daha sonra bilgi vermesini söylediğini duydu. Sonra adamın adımlarının koridorda yankılanarak uzaklaşmasını dinledi.

Terminalin ana holünü son kez geçerken Nathaniel Taggart'ın heykeline göz attı ve verdiği bir sözü hatırladı. Şimdi artık yalnızca bir sembol, diye düşündü ama yine de Nathaniel Taggart'ın hak ettiği bir veda sayılırdı bu. Yazı yazacak bir aracı yoktu. Çantasını açıp rujunu çıkardı, bunu anlayabilecek adamın

heykeline gülümsedi ve kaidenin yan tarafına kocaman bir dolar işareti çizdi.

Terminal girişinin iki blok doğusundaki köşeye ilk varan o olmuştu. Beklerken, yakında kenti saracak paniğin ilk işaretlerini görüyordu. Otomobiller fazla hızlı gidiyordu. Bazılarına ev eşyaları yüklenmişti. Çok sayıda polis aracı hareket halindeydi ve uzaklardan da siren sesleri duyuluyordu. Köprünün patladığı haberi besbelli kente yayılmaya başlamıştı. Duyanlar, bu kent için artık kurtuluş olmadığını anlamış, kaçmaya başlamıştı. Ama gidebilecekleri hiçbir yer yoktu. Zaten bu artık Dagny'nin sorunu da değildi.

Uzaktan Francisco'nun yaklaştığını gördü. Yürüyüş şeklini tanıdı, sonra gözlerine indirdiği kepi fark etti. Francisco kolunu salladı, yüzünde bir gülümseme belirdi. Kolunun havada dönüşündeki bir şey, o hareketi tipik bir d'Anconia hareketine dönüştürmüştü. Çoktan beri beklediği bir konuğu, kendi yuvasının kapısında karşılayan birinin sevinci!

O yaklaşırken Dagny dimdik duruyor, onun yüzüne bakıyor, arkasında dünyanın en büyük kentnin binalarını görüyordu. Karşısında tam istediği tanık vardı. Dengeli bir sesle konuştu.

“Hayatım ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki... hiçbir zaman bir başkası için yaşamayacağım ve başkasından da benim için yaşamasını istemeyeceğim.”

Francisco onaylar gibi başını eğdi. Gülümsemesi artık saygı dolu bir selamlamaya dönüşmüştü.

Sonra tek eliyle Dagny'nin bavulunu aldı, öbürüyle de onun koluna girdi, “Haydi, gel,” dedi.

Mucidi olan Dr. Ferris'in onuruna “Proje F” diye bilinen bina, küçük, betonarme bir yapıydı. Devlet Bilim Enstitüsü'nün gururla dikildiği tepenin eteğindeydi. Enstitünün pencerelerinden küçük binanın ancak gri çatısı görünüyordu, o da ağaçların arkasında

saklıydı. Çok küçük bir yerdi burası, uzaktan bakınca neredeyse yollardaki kanal kapakları gibi bir şeydi.

İki katlı bir üniteydi. Üst üste iki küpten küçük olanı, büyüğünün üzerine asimetrik olarak kondurulmuş gibiydi. İlk katta pencere yoktu. Kapısında sivri demir oklar göze çarpıyordu, ikinci katın bir tek penceresi vardı. Gün ışığına istemeyerek ödün veriliyor gibi. Tek gözlü bir surat gibi. Enstitüde çalışanlar, o binayla ilgili hiçbir merak hissetmez, oradan geçen yollardan uzak durmaya çalışırlardı. Kimse bir şey söylememişti ama genel kanı, o binada ölümcül hastalıklara ilişkin deneyler yapıldığı yolundaydı.

İki katta da çok sayıda köpek ve farenin kobay olmak üzere kafeslere kapatıldığı laboratuvarlar vardı. Ama binanın merkezi ve tüm anlamı, bodrumdaki odaydı. Yerin altındaydı orası. Duvarlarına ve tavanına gözenekli bir tür ses geçirmez malzeme, acemice kaplanmıştı. Artık kaplama çatlamaya başlamış, aradan mağara duvarı gibi kayalar görünmüştü.

Burayı normalde dört kişilik bir tim koruyordu. Bu gece nöbetçilerin sayısı on altıya çıkarılmıştı. Yedek adamlar şehirlerarası telefonla New York'tan çağırılmıştı. Gerek nöbetçiler gerekse "Proje F"nin diğer çalışanları, bir tek kritere göre dikkatle seçilmiş insanlardı, o kriter de itaat konusunda sınırsız bir kapasiteye sahip olmaktı.

On altı nöbetçi, gece boyunca beklemek üzere binanın dışına ve üst katlardaki boş laboratuvarlara yerleştirilmişti. Aşağıda gerçekleşen olayları merak ettikleri yoktu.

Yer altındaki odada Dr. Ferris, Wesley Mouch ve James Taggart, duvar dibine sıralanmış koltuklarda oturuyordu. Biçimsiz bir küçük dolaba benzeyen makine, karşıdaki köşede duruyordu. Üzerinde sırayla cam göstergeler, düğmeler vardı. Çevrilip ayarlanacak düğmelerin, amplifikatörlerdeki gibi sağ tarafı kırmızıyla işaretli ekranları göze çarpıyordu. Sıralanmış rakamlar, sıralanmış tahta tokmaklar, plastik düğmeler ve bir de levye vardı. O levye, bir yandaki şalter ile diğer yandaki cam göstergelyi kontrol

ediyordu. Makinenin görüntüsü, onu çalıştıran görevlinin yüzündeki ifadeden daha yoğunlu. Görevli, gömleğinde ter izleri olan genç bir adamdı. Kollarını dirseğine kadar sıvamıştı. Açık mavi gözleri, işine konsantre olmuş, bulutlu bulutlu bakıyordu. Dudakları ara sıra kıpırdıyor, sanki ezberlediği bir dersi tekrar ediyordu.

Makineden kısa bir kablo, arkada duran aküye uzanıyordu. Daha başka kablolar da yerlerde kıvrılarak ilerliyor, taş zeminde ahtapot gibi yayılıyor, koni biçimindeki parlak ışığın altına konmuş şilteye ulaşıyordu. John Galt şiltenin üzerine bağlanmıştı. Çıplaktı. El ve ayak bileklerine, omuzlarına, kalçalarına elektrotlar takılmıştı. Stetoskopa benzer bir alet de göğsüne konmuş, ucu amplifikatöre bağlanmıştı.

Dr. Ferris ilk defa ona doğrudan hitap ederek, “İyice anlamaman gerek,” dedi. “Senden ülke ekonomisi konusunda tüm yetkiyi almanı istiyoruz. Diktatör olmanı istiyoruz. Yönetmeni istiyoruz. Anladın mı? Emirler vermeni, verilecek doğru emirleri bulmanı istiyoruz. İstedığimizi elde etmek niyetindeyiz. Şu anda yapacağın konuşmalar, yürüteceğin mantıklar, tartışmalar ya da pasif itaatsizlik seni kurtaramaz. Bize ya fikir verirsin ya da... Sistemimizi kurtarmak için atacağın adımları bize tam olarak anlatmazsan seni buradan çıkarmayız. Ondan sonra da radyoda aynı şeyi tüm ülkeye anlatacaksın.” Bileğini kaldırdı, kronometresini gösterdi. Sana otuz saniye veriyorum. Hemen konuşmaya başlayıp başlamayacağına karar ver. Cevabın olumsuz olursa başlarız. Anladın mı?”

Galt dosdoğru onlara bakıyordu. Yüzü ifadesizdi. Gereğinden fazla şey anlıyor gibiydi. Fakat cevap vermedi.

Sessizliğin içinde kronometrenin saniyeleri saydığını duyular, ardından Mouch’un boğuk, düzensiz solukları duyuldu, iki eli koltuğunun kollarına sarıldı.

Ferris makinenin başındaki teknisyene işaret verdi, adam şalteri çekti. Cam gösterge aydınlanırken peş peşe iki ses çı-

kardı. Biri elektrik jeneratörlerine özgü pes bir uğultu, diğeri saat tıklaması gibi düzenli bir tempoydu ama acayip bir rezonansı vardı. Bu sesin amplifikatörden geldiğini, Galt'ın kalp atışlarının dinlendiğini sonradan anladılar.

Ferris parmağını kaldırıp sinyal vererek, "Üç numara," dedi.

Teknisyen vanalardan birinin altındaki düğmeye bastı, Galt'ın vücudunda uzun bir ürperti dolaştı, sol kolu spazmlarla sarsılmaya başladı, bileği ile omzuna verilen akımla titredi. Başı arkaya sarktı, gözleri kapandı, dudakları gerildi. Hiç ses çıkarmadı.

Teknisyen parmağını düğmeden çekince Galt'ın kolundaki titreme kesildi. Hiç hareket etmiyordu.

Üç adam bir an için yoklayan bakışlarla etrafa baktı. Ferris'in gözleri boş boş bakarken Mouch'unkiler korku yansıtıyordu. Taggart hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sessizliğin içinde o tempolu ses duyulmaya devam ediyordu.

Ferris, "İki numara," dedi.

Bu sefer sarsılıp titreyen Galt'ın sağ bacağı oldu. Akım bileğine ve kalçasına verilmişti. Elleri şiltenin iki yanına sarıldı. Baş bir kere sarsıldı, bir yandan bir yana savruldu, sonra hareketsiz kaldı. Kalbin atışı belli belirsiz hızlanmıştı.

Ferris, "Bir numara, yavaştan başla," dedi. Galt'ın bedeni hafifçe havaya fırlayıp şilteye düştü, uzun ürpertilerle sarsıldı. Akım bir bileğinden diğerine gidip geliyor, ciğerlerinden geçiyordu. Teknisyen düğmeyi yavaş yavaş çeviriyor, akımın voltajını yükseltiyordu. Göstergenin ibresi tehlikeyi gösteren kırmızı alana doğru kaymaya başlamıştı. Galt'ın soluğu artık kesik kesik duyuluyordu.

Akım kesildiğinde Ferris, "Yetti mi?" diye sordu.

Galt cevap vermedi. Dudakları hafifçe kıpırdadı, hava alabilmek için aralandı. Stetoskobun vuruşları yarıştı gibiydi. Ama solukları dengeli bir ritme dönüşüyordu. Gevşemek için kontrollü bir çaba sarf ettiği belliydi.

Taggart, “Fazla yumuşak davranıyorsun ona!” diye bağırdı. Gözleri şiltede yatan çıplak adamdaydı.

Galt gözlerini açtı, bir an onlara baktı. Hiçbir şey anlaşılmıyordu. Ancak bakışlarının dengeli ve tam anlamıyla bilinçli olduğu belliydi. Sonra başını yine dayadı, hareketsiz yattı, onları unutmuş gibi davrandı.

Çıplak vücudu bu mahzenle garip biçimde uyumsuzdu. Onlar da bunun farkındaydı ama hiçbiri bunu kendine itiraf edemiyordu. Vücudunun uzun çizgileri, ayak bileklerinden düz kalçalarına, belinin açısına, dik omuzlarına doğru yükselirken eski Yunan heykellerini düşündürüyor, o heykellerdeki anlamı yansıtıyordu. Ama daha uzun, daha hafif, daha aktif bir duruşu da vardı. Daha aktif bir enerjiyi ifade ediyordu. At arabası süren birinin vücudundan çok, uçak imal eden birinin vücuduydu karşılarındaki. Eski Yunan heykelinin anlamı, insanın bir tanrı olarak heykeli, nasıl bu yüzyılın niteliğiyle çatışırsa, onun vücudu da tarih öncesi faaliyetlerin yeri olan bu bodrumla öyle çelişiyordu. Bu çelişmeyi daha da güçlendiren etken, onun da elektrik tellerinin, paslanmaz çeliğin, cihazların, levyelerin, kontrol panellerinin dünyasına ait oluşuydu. Belki de seyredenlerin duygularının köküne gömülen ve direnişlere neden olan şey aslında buydu. Onlar bunu ancak bir nefret, odaklanmamış bir korku biçiminde hissedebiliyordu. Belki de jeneratörü ahtapota dönüştüren, bir vücudu buraya, onun kolları arasına atan şey, modern dünyada artık o tür heykellerin bulunmamasıydı.

Ferris, “Anladığıma göre sen bir tür elektrik uzmanısın,” diye güldü. “Biz de öyleyiz... değil mi?”

Ona iki ses cevap verdi. Biri jeneratörün uğultusu, diğeri de Galt’ın kalbinin gümbürtülü atışlarıydı.

Ferris, “Karma dizi!” diye emir verirken tek parmağını havaya kaldırmıştı.

Şoklar bu sefer düzensiz, önceden bilinmeyen aralıklarla geliyor, bu aralıklar bazen bir dakikadan fazla sürebiliyordu.

Akımın belli iki elektrot arasında mı, yoksa hepsi arasında mı dolaştığı ancak Galt'ın kol, bacak, gövde veya tüm vücudundaki seğirmelerden ve sarsılmalardan belli oluyordu. Göstergelerin ibreleri kırmızı alana yaklaşıyor, sonra yine uzaklaşıyordu. Makine, kurbanın vücudunu sakatlamadan en yüksek düzeyde acı verecek şekilde yapılmıştı.

Aralardaki o kalp atışının sesleriyle doldurulmuş boşluklara dayanmak, izleyenlere zor geliyordu. Kalp atışları artık düzensiz bir tempodaydı ve hızlanmıştı. Aralıklar o atışların yavaşlamasını sağlayacak şekilde ayarlanmıştı ama kurbanın dinlenmesine fırsat tanınmıyor, o her an yeni bir şoku beklemek zorunda kalıyordu.

Galt gevşek biçimde uzanmış görünüyordu. Sanki acıyla mücadele etmeye kalkışmıyor gibiydi. Ona teslim oluyor, onu inkâr etmiyor, dayanıyordu. Dudakları soluk almak için açılıyor, sonra birdenbire akım gelince yine sımsıkı kapanıyordu. Vücudundaki sarsıntılı gerilime direnmiyor ama akım kesildiği anda o gerilimin hemen yok olmasını da sağlıyordu. Yalnızca yüzünün cildi gerilmişti, dudaklarının birleştiği çizgi ara sıra bir yana kayıyordu. Şok göğsünden geçerken, başının sarsıntılarıyla bakır rengi saçları uçuyor, rüzgârda geziyormuş gibi yüzüne geliyor, gözlerine düşüyordu. Seyredenler saçlarının renginin neden koyulaştığına pek akıl erdirememişlerdi ama sonra bunun terden olduğunu anladılar.

Kurbanın kendi kalbinin sesini duyması, onu her an patlayacakmış gibi hissetmesi de özellikle planlanmıştı. Fakat o kalp ne zaman bir vuruş atlasa, ne zaman temposu bozulsa, korkuyla titreyenler bu odadaki seyirciler oluyordu. Kalp sanki sıcıyor, kaburgalara çarpıyor, öfkelere kapılıyordu. İtiraz ediyordu kalp. Ama adam... etmiyordu. Hareketsiz yatıyordu. Gözleri kapalı, elleri gevşek, kalbinin sağ kalma mücadelesini dinliyordu.

İlk fire Wesley Mouch oldu. "Floyd, tamam!" diye bağırdı. "Öldürme onu! Sakın öldürmeye kalkışma! O öldü mü biz de ölürüz!"

“Ölmez,” dedi Ferris. “Keşke ölsem diyecek ama ölmeyecektir! Makine buna izin vermez! Matematiksel olarak hesaplanmış! Güvenli!”

“Yetmez mi artık? Şimdi sözümüzü dinleyecektir! Eminim dinleyecektir!”

“Hayır! Yetmez! Benim istediğim, sözümüzü dinlemesi değil! İnanmasını istiyorum ben! Kabullenmesini istiyorum! Bizim için gönüllü olarak çalışmasını sağlamalıyız!”

Taggart, “Devam et!” diye haykırdı. “Ne bekliyorsun? Akımı biraz artıramaz mısın? Daha bağırmadı bile!”

Mouch şaşkınlık içinde, “Neyin var senin?” dedi. Akım Galt’ın vücudunu sarsarken Taggart’ın ona nasıl baktığını görmüştü. Çok yoğun bir ifade vardı Taggart’ın yüzünde... Gözleri donuk ve ölüydü ama yüz kaslarında hemen hemen ayıp denecek bir zevkin karikatürü görülüyordu.

Ferris ikide bir Galt’a, “Yetti mi?” diye bağıırıyordu. “Bizim istediğimizi istemeye hazır mısın?”

Hiç cevap gelmiyordu. Arada bir Galt başını kaldırıp onlara bakıyordu. Gözlerinin altında mor halkalar vardı ama gözleri duru ve bilinçliydi.

Seyirciler giderek artan panik duygusunun etkisiyle olaya anlam verme yeteneklerini de kullanacakları dilin kontrolünü de kaybediyordu. Üçünün sesi birbirinden farksız çığlıklarla birbirine karışıp duruyordu: “Senin devralmanı istiyoruz! Senin yönetmeni istiyoruz! Sana emir vermeni emrediyoruz! Diktatör olmanı talep ediyoruz! Sana bizi kurtarmanı emrediyoruz! Düşünmeni emrediyoruz!”

Cevap gelmiyordu. Tek duyabildikleri, kendi hayatlarının da bağlı olduğu o kalbin atışıydı.

Akım, Galt’ın göğsünden geçiyor, kalp atışları düzensiz biçimde, bir hızlanıp bir tökezliyordu ki... birdenbire vücut gevşeyip hareketsiz kaldı, vuruş sesleri de kesildi.

Sessizlik şaşırtıcı bir darbe gibi oldu. Onlar daha bağırırmaya vakit bulamadan korkularına bir korku daha eklendi. Galt gözlerini açmış, başını kaldırmıştı.

Derken motor sesinin de durduğunu fark ettiler. Kontrol panelindeki kırmızı ışık da yanmıyordu. Akım kesilmiş, jeneratör susmuştu.

Teknisyen parmağını düğmeye bastırıp duruyor, sonuç alamıyordu. Şalteri tekrar tekrar kapatıp açtı. Makinenin yan tarafına bir tekme attı. Kırmızı ışık bir türlü yanmıyor, ses de geri gelmiyordu.

“Ee?” dedi Ferris. “Evet? Ne oluyor?”

Teknisyen çaresizlik içinde, “Jeneratör arızalandı,” dedi.

“Nesi var?”

“Bilmiyorum.”

“Eh, bul ve tamir et!”

Adam elektrik teknisyeni değildi. Bu göreve seçilmesi, bilgisinden ötürü değil, her düğmeye itirazsız basma kapasitesinden ötürüydü. O görevi öğrenmek için gereken çaba onu öyle yoruyordu ki başka bir şey daha öğrenecek hali kalmıyordu. Makinenin arka kapağını açtı, karmaşık kabloları şaşkın şaşkın baktı. Görebildiği kadarıyla bir bozukluk yok gibiydi. Lastik eldivenlerini giydi, eline bir pense aldı, rastgele birkaç vidayı sıkıştırdı, sonra kafasını kaşıdı.

“Bilemiyorum,” dedi. Sesinde çaresiz bir uysallık vardı. “Ben nereden bilebilirim!”

Üç adam birden ayağa kalkmıştı. Makinenin tepesine üşüşmüş, içindeki parçalara bakıyorlardı. Fakat otomatik bir hareketti bu. Ne yapmaları gerektiğini bilmediklerinin kendileri de farkındaydı.

“Ama onu onarmak zorundasın!” diye bağırdı Ferris. “Çalışması şart! Elektrik gerek bize!”

Taggart, “Devam etmeliyiz!” diye haykırırken titriyordu. “Gülünç bu! Buna razı olamam! Yarıda kesilemez! Onu dünyada bırakmam!” Parmağıyla şiltenin bulunduğu tarafı gösteriyordu.

Ferris, teknisyene, “Bir şeyler yap!” dedi. “Orada durma öyle! Bir şeyler yap! Tamir et şunu! Sana tamir etmeni emrediyorum!”

Adam gözlerini kırpıştırarak, “Ama nesi var bilmiyorum ki,” dedi.

“O halde öğren!”

“Nasıl öğreneyim?”

“Sana tamir etmeni emrediyorum! Beni duyuyor musun? Çalıştır onu... Yoksa seni kovarım, hapse atarım!”

“Ama nesinin bozulduğunu bilmiyorum.” Adam şaşkın şaşkın iç çekti. “Ne yapmak gerektiğini bilmiyorum.”

Arkalarından bir ses, “Arıza vibratörde,” dedi. Yıldırım gibi döndüler. Galt soluk alma çabası içindeydi ama mühendislere özgü o güvenli, işinin ehli sesle konuşuyordu. “Onu çıkar, alüminyum kapağını aç. Orada iki telin birleştirildiğini göreceksin. Onları ayır, küçük bir törpü al, kirlenmiş yerlerini temizle. Sonra kapağı kapa, makineye yerleştir... jeneratörün çalışır.”

Uzun süren mutlak bir sessizlik oldu.

Teknisyen, Galt’a bakıyordu. Göz gözelerdi. Koyu yeşil gözlerdeki ışıltıyı o bile fark edebilmişti. O ışıltı, tiksinti ve alaycılık karışımıydı.

Teknisyen bir adım geri çekildi. Bilincinin tutarsız loşluğu içinde, kelimesiz, şekilsiz, yorumsuz bir yolla, o mahzende olanların anlamını o bile birdenbire kavramıştı.

Galt’a baktı, üç adama baktı, en son makineye baktı. Ürperdi, penseyi elinden bıraktı ve fırlayıp odadan kaçtı.

Galt patlayıp gülmeye başladı,

Üç adam makineden uzaklaşıyordu. Çok gerginlerdi. Teknisyenin anladığı şeyi anlamamak için direniyorlardı.

Taggart birdenbire, “Hayır!” diye haykırdı. Galt’a göz atıp ileri fırlamıştı. “Hayır! Bunu onun yanına bırakmam!” Diz üstü çöktü, vibratörün alüminyum silindirini deli gibi aramaya koyuldu. “Ben kendim tamir ederim! Kendim çalıştırırım! Devam etmek zorundayız! Onu çökertmek zorundayız!”

Ferris tedirgin bir sesle, "Yavaş ol Jim," dedi ve uzanıp onu ayağa kaldırdı.

Mouch yalvaran bir sesle, "En iyisi... bu gece bekleyelim mi?" dedi. Gözü teknisyenin demin kaçtığı kapıdaydı. Yarı imrenme yarı korku vardı bakışlarında.

Taggart, "Hayır!" diye bir çığlık attı.

"Jim, yeterince çekmedi mi? Unutma ki dikkatli olmamız gerekiyor."

"Hayır! Yeterince çekmedi! Daha bağırmadı bile!"

Mouch birdenbire, "Jim!" diye haykırdı. Taggart'ın yüzündeki bir şey onu fena halde korkutmuştu. "Onu öldürmeyi göze alamayız! Bunu biliyorsun!"

"Bana vız gelir! Onu çökertmek istiyorum! Bağırıldığını duymak istiyorum! Ben onun..."

O anda birdenbire bağırان Taggart oldu. Uzun, ani, delici bir çığlıktı attığı. Apansız bir hayal görmüş gibiydi. Oysa gözleri boşluğa bakıyordu ve ifadesizdi. Yüzleştiği görüntü aslında kendi içindeydi. Duygunun, kaçınmaların, numara yapmanın, eksik düşünmenin, sahte kelimelerin koruyucu duvarları... Yıllardan beri uğraşarak diktiği o duvarlar bir anda çöküp gitmişti. Galt'ın ölmesini istediğini fark ettiği anda, ardından kendi ölümünün de onu izleyeceğini bile bile, yine de bunu istediğini anladığı anda çökmüştü o duvarlar.

Birdenbire, ömrünün tüm eylemlerini hangi amaca yönlendirdiğini görmüştü. Mesele ruhunda, başkalarına olan sevgisinde, sosyal görevlerinde, öz saygısını korumak için ileri sürüp durduğu diğer bahanelerde değildi. Mesele yaşayan her şeyi mahvetmek, bunu da yaşamayan şeyler uğruna yapmaktı. Her yaşayan değeri yok ederek gerçekliğe meydan okumak, bu yolla da gerçekliğe rağmen kendisinin var olabileceğini kendine kanıtlamak ve katı, somut gerçeklere ihtiyacı olmadığını göstermekti. Daha bir dakika önce Galt'a duyduğu nefretin, başka herkese olandan fazla olduğunu hissedebiliyordu. O nefreti, Galt'ın kötü olduğunun

kanıtı sayabiliyordu. O kötülüğü daha fazla tanımlamaya ihtiyacı yoktu. Kendisi var olabilmek için Galt'ı yok etmek istiyordu. Ama şimdi Galt'ı mahvetmeyi, kendi yok oluşu pahasına istediğini görebiliyordu. Var olmayı, sağ kalmayı hiçbir zaman istemediğini, aslında Galt'ın büyüklüğüne işkence etmek, o büyüklüğü yok etmek istediğini görüyordu karşısında. Onu büyüklük olarak kabul eden... kendisiydi. Var olan tek standarda göre büyüklük... kabul etmek istense de istenmese de. Gerçeğe hâkimiyeti başka herkesinkinden fazla olan bir insanın büyüklüğü. O anda James Taggart kendini bir ültimatomla karşı karşıya buldu. Ya gerçeği kabullenecek ya da ölecekti. Duyguları ölümü seçmişti. Ölümü. Galt'a teslim olmaksızın ölmeyi.

Bu bilgi zihnine kelimelerle ulaşmış değildi. Çünkü tüm bilgileri duygulardan oluşurdu. Şimdi de karşısında bir duygu ve bir görüntü vardı. O görüntüyü silecek gücü kendinde bulamıyordu. Görmek istemediği çıkmaz yolları saklayan sisi artık geri çağırıyordu. Her çıkmazın ucunda varoluşa duyduğu nefreti görüyordu. Cherryl Taggart'ın yüzünü görüyordu... O coşkunu yaşama hevesiyle! Hep yok etmeye çalıştığı da o heves olmuştu. Kendi yüzünü bir katilin yüzü olarak görüyordu. Her insanın haklı olarak nefret etmesi gereken bir yüzdü bu. Değerleri sırf değer olduğu için yok eden, kendi kötülüğünü fark etmemek için öldüren biri.

Karşısındaki görüntüye bakarak, "Hayır..." diye inledi. On-
dan kurtulmak için başını iki yana sallayıp duruyordu. "Hayır...
Hayır..."

"Evet," dedi Galt.

Galt'ın gözlerinin doğrudan onun gözlerine baktığını görüyordu. Sanki Galt da kendi gördüğü şeyleri görüyormuş gibi.

"Sana bunu radyoda söylemişim, değil mi?" dedi Galt.

İşte James Taggart'ın en çok korktuğu damga buydu. Bundan kurtuluş yoktu. Damga... ve objektifliğin kanıtı. "Hayır..." dedi

yine çok zayıf bir sesle. Ama bu ses artık yaşayan bir bilincin sesi değildi.

Bir an durup boşluğa öylece baktı, sonra bacakları büküldü, yere oturuverdi. Çevresindeki hareketlerden habersiz, hâlâ boş boş bakıyordu.

Mouch, "Jim!" diye seslendi. Cevap gelmedi.

Mouch ile Ferris, Taggart'a ne olduğunu kendilerine sormadılar, merak da etmediler. Ona olan şeyi keşfetmeye çalışmamaları gerektiğini biliyorlardı çünkü kendileri de aynı kaderi paylaşabilirlerdi. Bu gece kimin çökertildiğini anlamışlardı. Bunun artık James Taggart'ın sonu olduğunu görüyorlardı; vücudu sağ kalsa da kalmasa da.

Ferris titreyen bir sesle, "Biz... Jim'i buradan çıkaralım," dedi. "Ona bir doktor bulalım ya da bir yere götürelim."

Taggart'ı çekip ayağa kaldırdılar. O da direnmedi. Uyuşmuş gibi uydu onlara. İttikleri zaman adımlarını atmaya başladı. Galt'ı indirmek istediği düzeye inen kendisi olmuştu. İki arkadaşı iki koluna girip onu odadan çıkardı.

Böylelikle kendileri de Galt'ın bakışlarından kaçmak istediklerini kabullenmekten kurtulmuş oluyordu. Galt onları son derece dikkatli gözlerle seyrediyordu.

Ferris muhafızların başına, "Geri döneceğiz," dedi. "Burada kal ve hiç kimseyi içeri alma. Anladın mı? Hiç kimseyi."

Taggart'ı ağaçların oraya park etmiş arabanın içine ittiler. Ferris oradaki ağaçlara ve gökyüzünün karanlığına da, "Geri döneceğiz!" diye duyuruda bulundu.

Şu an için bir tek şeyden eminlerdi, o da bu mahzenden kurtulmak zorunda olduklarıydı. O mahzende, yaşayan jeneratörü, ölü bir jeneratöre bağlı durumda bırakmışlardı.

10 İçimizdeki En İyinin Adına

Dagny dosdoğru Proje F'nin kapısında duran nöbetçiye yürüdü. Adımlarının sesi net bir şekilde duyuluyordu. Ağaçlar arasındaki patikada yankılanıyordu bu ses. Başını ay ışığına doğru çevirdi, adamın onu görmesini, tanımasını sağladı.

“İçeri giriyorum,” dedi.

Adam robot gibi bir sesle, “Girmek yasak,” diye cevap verdi. “Dr. Ferris'in emri.”

“Ben buraya Bay Thompson'in emriyle geldim.”

“Hı? Ben... Ben onu bilmiyorum.”

“Ben biliyorum.”

“Yani Dr. Ferris bana söylemedi... hanımefendi.”

“Ben söylüyorum.”

“Ama ben Dr. Ferris'ten başka kimseden emir alamam.”

“Bay Thompson'a karşı gelmek mi istiyorsun?”

“Yo, hayır hanımefendi! Ama... Eğer Dr. Ferris içeriye kimseyi sokma dediyse bu, kimseyi sokma demektir.” Sonra güvensiz bir sesle, yakarırcasına ekledi: “Öyle değil mi?”

“Benim Dagny Taggart olduğumu, gazetede Bay Thompson'la ve ülkenin liderleriyle resimlerimi gördüğünü hatırlamıyor musun?”

“Evet hanımefendi.”

“O halde onların emrine itaatsizlik edip etmeyeceğine karar ver.”

“Yo, hayır hanımefendi! İtaatsizlik etmek istemem!”

“O halde bırak gireyim.”

“Ama Dr. Ferris'in emrine de itaatsizlik edemem!”

“O zaman seç.”

“Ama seçemem! Ben kimim ki seçeyim?”

“Buna mecbursun.”

“Bakın,” dedi adam çabucak. Cebinden bir anahtar çıkarmış, kapıya doğru dönmüştü. “Şefe sorayım. O...”

“Hayır,” dedi Dagny.

Sesindeki bir şey, adamın dönüp ona bakmasına yol açtı. Dagny elindeki silahı dosdoğru onun kalbine çevirmişti.

“Beni dikkatle dinle,” dedi. “Ya içeri girerim ya da seni vururum. Elinden gelirse sen daha önce beni vurmaya çalış. O seçeneğin hâlâ var... Başka da seçeneğin yok. Şimdi karar ver.”

Adamın ağzı açıldı, anahtar elinden düştü.

“Çekil önümden,” dedi Dagny.

Adam başını telaşla iki yana salladı, sırtını kapıya dayadı. “Ah Tanrım!” Yutkundu, çaresizlik içinde inledi. “Bay Thompson tarafından geldiğinizi bile bile sizi vuramam! Dr. Ferris’in talimatının tersine içeriye girmenize de izin veremem! Ne yapacağım? Küçük bir insanım ben! Yalnızca emirleri yerine getiriyorum! Bana kalsa...”

“Kendi hayatın,” dedi Dagny.

“Şefe sormama izin verseniz, o bana söyler ve...”

“Hiç kimseye soramazsın.”

“Ama gerçekten Bay Thompson’ın emriyle geldiğinizden nasıl emin olabilirim?”

“Olamazsın. Belki de onun emriyle gelmedim. Kendi kafama göre hareket ediyorum, sen de bana itaat ettiğin için hapse atılırsın. Belki gerçekten onun emriyle geldim, bu sefer itaatsizlik ettiğin için hapse atılırsın. Belki Dr. Ferris ile Bay Thompson bu konuda aynı fikirdedir. Belki de değildir. Ya birine ya da ötekine karşı çıkmak zorunda kalırsın. Senin karar vereceğin bunlar işte. Soracak kimse yok, kimseyi arayamazsın, kimse sana talimat veremez. Kendi kararını kendin vermek zorundasın.”

“Ama ben karar veremem! Neden ben?”

“Çünkü kapıyı tıkayan senin bedenin.”

“Ama ben karar veremem! Karar vermek benim işim değil!”

“Üçe kadar sayıyorum,” dedi Dagny. “Üçte ateş edeceğim.”

“Durun! Durun! Evet ya da hayır demedim!” Kapıya sımsıkı yaslanıyor, bağıırıyordu. Sanki zihninin ve bedeninin hareketsizliğiyle koruyordu kendini.

“Bir...” dedi Dagny. Adamın gözlerinin korkuyla ona baktığını görüyordu. “İki...” Silahın yarattığı korku, karar verme korkusundan azdı. Bu belli oluyordu. “Üç.”

Bir hayvana ateş etmekte kararsızlık gösterecek biri olan Dagny sakın sakın tetiği çekti, sorumsuz ve bilinçsiz yaşamak isteyen adamı kalbinden vurdu.

Tabancanın susturucusu vardı. Kimsenin dikkatini çekecek bir ses çıkmadı. Yalnızca ayaklarının dibine yığılan vücudun sesi duyuldu.

Dagny anahtarı yerden aldı, sonra kararlaştırıldığı gibi birkaç saniye bekledi.

Yanına ilk gelen Francisco oldu. Binanın köşesini dönüp ortaya çıkmıştı. Onu Hank Rearden izledi. Ardından Ragnar Danneskjöld belirdi. Binanın çevresindeki ağaçların arasında nöbet tutan dört muhafız vardı.

Artık dördünün de hesabı görülmüştü. Biri ölmüş, üçü de bağlanıp ağız tıkanarak yerlerinde bırakılmıştı.

Dagny tek kelime söylemeden anahtarı Francisco’ya verdi. Kapıyı o açıp içeriye yalnız girdi, kanadı arkasından tam kapatmadı, birkaç santim aralık bıraktı. Öteki üçü o aralığın dışında bekliyordu.

Holü tavana asılmış çıplak ampul aydınlatıyordu, ikinci kata çıkan merdivenlerin dibinde bir muhafız vardı.

Francisco’nun kapıdan buranın sahibiymiş gibi girdiğini görünce, “Kimsin sen?” diye bağırdı. “Bu gece buraya kimse gelmeyecekti!”

“Ben geldim,” dedi Francisco.

“Rusty neden içeriye bıraktı seni?”

“Herhalde kendine göre sebepleri vardı.”

“Bırakmamalıydı!”

“Birisi o varsayımı değiştirdi.” Francisco’nun gözleri ortalığın hızla bir envanterini çıkarıyordu. Merdivenin dönemecinde ikinci bir nöbetçi daha vardı. Başını eğmiş onlara bakıyor, dinliyordu.

“İşiniz ne?”

“Bakır madenciliği.”

“Hı? Yani... kimsiniz siz?”

“Adım şimdi söylenemeyecek kadar uzun. şefinize söylerim. Nerede o?”

“Soruları ben sorarım!” Ama bir adım gerilemişti. “Kodaman rolü kesmeye kalkışma burada yoksa he...”

İkinci nöbetçi, Francisco’nun halinden etkilenip, “Pete, bak-sana, sahiden bir kodaman olmalı!” diye bağırdı.

Birincisi bunu anlamamış gibi davranmaya çalışıyordu. Korkusunun artmasıyla sesi de yükselmeye başladı, “Neyin peşindesin?” diye çıktı Francisco’ya.

“şefinize söylerin dedim. Nerede şef?”

“Soruları ben sorarım!”

“Cevap vermem.”

“Ya, vermezsin, öyle mi?” diye hırladı Pete. Kuşkulu durumlarda başvurabileceği bir tek çare vardı. Eli kalçasındaki silaha doğru gidiyordu.

Francisco’nun eli, iki adamın da göremeyeceği kadar hızlıydı, tabancası da sessizdi. İlk gördükleri, Pete’in elindeki silahın uçması, parçalanan parmaklarından kanlar boşalması oldu, ardından boğuk, acılı bir çığlık duyuldu, adam inleyerek yere devrildi, ikinci nöbetçi olup biteni kavrayana kadar Francisco’nun namlusu ona dönmüştü.

“Vurmayın bayım!” diye bağırdı.

Francisco tek eliyle namlunun nişanını koruyup ötekiyle kapı aralığına sinyal verirken, “Ellerini kaldırıp aşağıya in,” dedi.

Rearden onun silahını aldı, Danneskjöld de ellerini ve ayaklarını bağladı. Adamı en çok korkutan Dagny’yi görmek olmuştu. Anlayamıyordu. Üç adamın başlarında kasket, üstlerinde anorak

vardı. Duruşlarındaki asalet olmasa insan onları haydut sanabilirdi. Ama bu kadının varlığını açıklamaya imkân yoktu.

“Şimdi,” dedi Francisco. “Şefiniz nerede?”

Adam başıyla merdivenleri gösterdi. “Yukarıda.”

“Binada kaç nöbetçi var?”

“Dokuz.”

“Neredeler?”

“Biri bodrumda. Ötekilerin hepsi yukarıda.”

“Nerede?”

“Büyük laboratuvarı. Penceresi olan.”

“Hepsi mi?”

“Evet.”

Francisco koridorda gördüğü kapıları gösterdi. “Bu odalar ne?”

“Onlar da laboratuvar. Gece olduğu için kilitlendi.”

“Anahtar kimde?”

“Onda.” Başıyla Pete’i işaret etti.

Rearden ile Danneskjöld anahtarı Pete’in cebinden aldı, Francisco sorgulamasını sürdürürken odaları hızla ve sessizce kontrol ettiler.

“Binada başkaları da var mı?”

“Yok.”

“Burada bir tutuklu yok mu?”

“Onu bilemem. Bize asla söylemezler.”

“Dr. Ferris burada mı?”

“Hayır. On on beş dakika önce gitti.”

“Şimdi, şu yukarıdaki laboratuvar... kapısı tam merdivenin üst sahanlığına mı açılıyor?”

“Evet.”

“Kaç kapı var orada?”

“Üç. Bu ortadaki.”

“Öteki odalar nedir?”

“Bir yanda küçük bir laboratuvar, öbür yanda Dr. Ferris’in ofisi var.”

“Aralarında birbirine açılan kapılar var mı?”

“Evet.”

Francisco arkadaşlarına doğru dönerken nöbetçi yalvaran bir sesle, “Bayım, size bir soru sorabilir miyim?” dedi.

“Sor.”

“Kimsiniz siz?”

Cevap salon takdimleri havasında geldi: “Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d’Anconia.”

Nöbetçiyi ağzı açık bakar halde bırakıp döndü, arkadaşlarıyla fısıldaştı.

Rearden tek başına, hızlı ve sessizce yukarı yöneldi.

Laboratuvarın duvarlarına kafesler içinde fareler ve kobaylar dizilmişti. Onları oraya dizen, ortadaki uzun laboratuvar masasında poker oynayan muhafızlardı. Altı tanesi oynuyor, ikisi karşıt köşelere dikilmiş, ellerinde silahlarıyla kapıyı kontrol ediyordu. Rearden’ı girdiği anda vurulmaktan kurtaran, yüzü olmuştu. O yüzü çok iyi tanıyorlardı... Fakat tabii ki burada görmeyi hiç ummuyorlardı. Bu sekiz suratın sekizi de gözlerine inanamamıştı.

Rearden vakit kaybetmek istemeyen insanlara özgü net bir sesle, “Kim amir burada?” diye sordu.

Oyun masasında oturan ince yapılı biri, “Siz... Aslında siz...” diye kekeleydi.

“Ben Hank Rearden’ım. Şef siz misiniz?”

“Evet! Ama... siz nereden geldiniz?”

“New York’tan.”

“Burada ne yapıyorsunuz?”

“Demek size haber verilmedi.”

“Haber mi... Ne hakkında?” Üstlerinin onun yetkisine hakaret ettiğinden kuşkulandığı ve gücendiği çok belliydi. Bir hayli zayıf, uzun boylu biriydi. Kesik kesik hareket ediyordu. Çökmüş bir yüzü, tedirgin, odaklanamayan gözleri vardı. O gözler madde bağımlılarını akla getiriyordu.

“Benim buraya gelişim hakkında.”

“Siz... sizin burada işiniz olamaz,” diye sesini yükseltti adam. Korku ile blöf arasına sıkışmıştı. Önemli, üst düzey bir karar alınırken diğerlerinin onu atlamış olma ihtimalinden çok korkuyordu. “Siz hain değil misiniz? Terk edip...”

“Bakıyorum gerileride kalmışsın dostum.”

Odadaki diğer yedi kişi, Rearden’a dehşet içinde, kararsızlıkla bakıyorlardı. Silahı olan ikisi, o silahları hâlâ ona dönük tutuyordu. Otomaton gibi duruyorlardı. Rearden ise onları hiç görmüyormuş gibi davranıyordu.

Şef, “Neymiş peki burada işiniz?” diye sordu.

“Tutukluyu almaya geldim. Onu bana teslim edeceksiniz.”

“Merkezden geliyorsanız tutukluyla ilgili hiçbir şey bilmem gerektiğinin farkında olmalısınız. Ayrıca ona hiç kimse elini süremez!”

“Benden başka.”

Şef ayağa fırladı, telefona koştı, kulaklığı kaptı. Daha kulağına götürürken hemen elinden bıraktı. Hareketindeki panik titreşimi, odadakilerin hepsini etkiledi. Telefonun kesik olduğunu duymuştu adam. Tellerin kesildiği belliydi.

Yüzünde bir suçlama ifadesiyle Rearden’a döndü ancak Rearden’ın küçümseyen tiksintisiyle karşılaştı. “Böyle mi nöbet tutulur? Bunun olmasına nasıl izin verdiniz? Tutukluyu bir an önce bana teslim edin, başına bir şey gelmeden önce. Yoksa sizi ihmalden ve itaatsizlikten rapor ederim.”

“Kimmiş tutuklu?”

Rearden gülümsedi. “Bak arkadaş,” dedi. “Üstlerin sana söylemeyi uygun bulmuyorsa ben hiç söylemem.”

“Sizin buraya geleceğinizi söylemeyi de uygun bulmadılar!” Şefin sesi, öfkenin çaresizliğini itiraf ediyor, güçsüzlüğünü kendi adamlarına ilan ediyordu. “Doğru söylediğinizi nereden bileyim? Telefon kesikken bunu bana kim söyleyebilir? Ne yapacağımı nereden bileceğim?”

“O sizin sorunuz, benim değil.”

“Size inanmıyorum!” Bağırışı gülünç derecede tizdi. “Hükümet sizi göreve nasıl yollar? Siz ortadan kaybolan hainlerden biriyken, John Galt’ın arkadaşlarından biriyken ve o da...”

“Duymadın mı?”

“Neyi?”

“John Galt hükümetle anlaştı, hepimizi geri getirdi.”

“Ah, Tanrı’ya şükür!” Bu tepki nöbetçilerin en gencinden yükselmişti.

“Kapa çeneni! Senin siyasi fikirlerin olamaz, olmamalı!” Şef, genç adamı tersledikten sonra Rearden’a döndü. “Radyoda neden duyurulmadı?”

“Hükümet politikalarının ne zaman ve ne yolla açıklanacağı konusunda senin fikirlerine mi danışılacak?”

Uzun bir sessizlik süresi içinde, kafeslerdeki hayvanların tırmık seslerini dinlediler.

Rearden, “Sanırım size hatırlatmam gerek,” dedi. “Sizin göreviniz emirleri sorgulamak değil, onlara itaat etmek. Üstlerinizin politikalarını bilmek ya da anlamak zorunda değilsiniz. Yargılamak, seçmek ve kuşku duymak size düşmez.”

“Ama sizin sözünüzü dinlemem gerekiyor mu, onu bilmiyorum!”

“Reddedersen sonuçlarına katlanırsın.”

Şef masaya yaslanıp gözlerini odada dolaştırdı. Bakışları Rearden’ın yüzünden, köşelerdeki iki silahlı adama kaydı. Adamlar namluyu belli belirsiz bir hareketle yeniden kontrol etti. Odada ürkek bir hışırtı duyuldu, hayvanlardan biri kafesinde ciyaktı.

Rearden, “Sanırım sana söylemem gerek,” dedi. Sesi biraz sertleşmişti. “Yalnız değilim. Arkadaşlarım dışarıda bekliyor.”

“Nerede?”

“Odanın etrafında.”

“Kaç kişi?”

“Yakında öğrenirsin.”

Nöbetçiler arasından titrek bir ses, inilti gibi yükseldi. “Bak şef, biz bu adamlarla kapışmak istemeyiz, bunlar...”

“Kes sesini!” diye tısladı adam. Hemen dikleşmiş, tabancasını konuşan nöbetçiye çevirmişti. “İçinizden hiç kimse korkaklık edip bana laf söylemeye kalkmasın!” Ama öyle yaptıklarını biliyor, bunu örtbas etmek için bağıırıyordu. Paniğin eşiğindeydi. Bir şekilde adamlarının güveninin kaybolduğunu anlıyordu. “Korkacak bir şey yok!” Kendi kendine bağıırıyor, güvenli saydığı havayı yeniden sağlamaya çalışıyordu. “Ne korkacak bir şey var ne de korkacak bir kimse! Göstereceğim size!” Olduğu yerde döndü, sarsılan kolunu uzattı, Rearden’a ateş etti.

İçlerinden bazıları Rearden’ın sallandığını gördü, sağ eli sol omzuna gitmişti. Ötekilerse aynı anda şefin elindeki silahın yere düşüp çarptığını, ağzından kopan çığlıkla birlikte elinden kanlar boşaldığını gördü. Ancak ondan sonra hep birlikte Francisco d’Anconia’yı fark ettiler. Soldaki kapıda duruyordu. Sessiz silahı hâlâ şefe dönüktü.

Adamların hepsi ayağa fırlayıp silahlarını çekti ama ateş etmeye cesaret edemediklerinden o ilk anın avantajını kaybettiler.

Francisco, “Yerinizde olsam yapmazdım,” dedi.

Nöbetçileriden biri, “Tanrım!” diye soludu, hatırlayamadığı bir adı kafasında aramaya çalıştı. “Bu... bu... dünyanın bütün bakırını havaya uçuran adam!”

Rearden, “Evet, o,” dedi.

Adamlar Francisco’ya bakarak gerilerken bu söz üzerine dönüp Rearden’ın hâlâ girdiği kapıda durduğunu gördüler. Elindeki silah onlara dönüktü, omzundan da kara bir leke yayılıyordu.

Şef kararsız adamlarına, “Vurun, sersemle!” diye haykırdı. “Ne bekliyorsunuz? Vurup devirin onları!” Tek koluyla masaya asılıyor, diğer kolundan kanlar boşalıyordu. “Savaşmayan her adamı rapor edeceğim! İdama mahkûm ettireceğim!”

“Atın silahlarınızı,” dedi Rearden.

Yedi muhafız bir an donmuş gibi durdu, iki emre de uymadı.

Genç olanı, “Bırakın çıkayım buradan!” diye bağıırıp sağdaki kapıya atıldı.

Kapıyı tutup açtı, bir anda geriye sıçradı. Dagny Taggart elinde silahıyla eşikte duruyordu.

Adamlar yavaşça odanın ortasına çekilmeye başlamıştı. Gerçekdışı bir duyguya kapılıyorlardı. Görmeyi hiç ummadıkları efsane insanlar karşılarındaydı. Hayaletlere ateş açmaları emredilmiş gibi davranıyorlardı.

“Atın silahlarınızı,” dedi Rearden tekrar. “Neden burada olduğunuzu bilmiyorsunuz. Biz biliyoruz. Tutuklunuzun kim olduğunu bilmiyorsunuz. Biz biliyoruz. Amirlerinizin neden onu korumanızı istediğini bilmiyorsunuz. Biz onu neden buradan çıkarmak istediğimizi biliyoruz. Siz savaşınızın amacını bilmiyorsunuz. Biz kendi savaşımızın amacını biliyoruz. Ölürseniz ne uğruna öldüğünüzü bilmeyeceksiniz. Biz ölürsek bileceğiz.”

“Onu... onu dinlemeyin!” diye hırladı şef. “Vurun! Size emrediyorum, vurun!”

Muhafızlardan biri şefe baktı, ellerini kaldırarak Rearden’a doğru gerilemeye başladı.

Şef, “Lanet olası ahmak!” diye haykırdı, sol eliyle bir tabanca kapıp kaçak askerine ateş etti.

Adamın devrilmesiyle birlikte pencerenin camı patladı, cam parçaları odaya yağdı ve bir ağacın dalından, odaya mancınıkla fırlatılmış gibi, uzun boylu, ince bir adam daldı. Ayakları üzerine iniş yaptı, erişebildiği ilk nöbetçiye ateş etti.

Kör bir korkuya kapılmış diğer nöbetçi, “Sen de kimsin?” diye bir çığlık attı.

“Ragnar Danneskjöld.”

Ona üç ses aynı anda cevap verdi. Upuzun, giderek şişen bir panik iniltisi, dört tabancanın yere düşmesi ve bir de nöbetçileriden birinin şefi alınının ortasından vurması.

Sağ kalan dört kişi bilinçlerinin artıklarını toparlamayı başardığında kendilerini yere yatırılmış, bağlanmış, ağızları da

tıkanmış halde buldular. Beşincisi ayakta bırakılmış, elleri arkasına bağlanmıştı.

Francisco ona, “Tutuklu nerede?” diye sordu.

“Bodrumda... herhalde.”

“Anahtar kimde?”

“Dr. Ferris’te.”

“Bodruma inen merdiven nerede?”

“Dr. Ferris’in odasındaki kapının ardında.”

“Yolu göster.”

Yola koyulduklarında Francisco, Rearden’a döndü. “İyi misin Hank?”

“Tabii.”

“Dinlenmek ister misin?”

“Daha neler!”

Dr. Ferris’in odasındaki kapının eşiğinden, aşağıya inen dik taş merdivene baktılar, aşağıdaki sahanlıkta duran nöbetçiye gördüler.

Francisco, “Ellerini havaya kaldır, buraya gel!” diye emir verdi.

Nöbetçi orada kararlı bir yabancının silüetini görüyor, tabancanın parıltısını algılıyordu... bu kadarı yeterdi. Hemen emre uydu. Rutubetli taş merdivenlerden kurtulduğuna memnun gibiydi. Onu da kendilerine yol gösteren adamla birlikte bağlayıp ofiste bıraktılar.

Artık, dört kurtarıcı, hızla aşağıya inip dipteki çelik kapının kilidini açmakta serbestti. Şimdiye kadar kontrollü bir disiplin içinde hareket etmişlerdi ama artık gemleri boşalmış gibiydi.

Danneskjöld elinde kilidi parçalayacak araçları tutuyordu. Bodruma ilk giren Francisco oldu, bir an için kolunu uzatıp Dagny’nin yolunu kesti ve bu arada, gördüğü manzaranın dayanılır olup olmadığını anlamaya çalıştı. Sonra Dagny’nin koşup yanından geçmesine izin verdi. Yerdeki dolaşık kabloların ötesinde, Galt’ın başını kaldırdığını, onlara selamlar gibi bir tavırla baktığını görmüştü.

Dagny şiltenin yanında dizlerinin üzerine çöktü. Galt da Dagny'ye baktığında, yüzünde vadide o ilk sabah karşılaştıklarıındaki bakışları gördü. Gülme sesi gibi bir gülümseme vardı Galt'ın yüzünde. Acıyı hiçbir zaman görmemiş gibi bir gülümseme. Sesi yumuşak ve alçaktı.

"Hiçbirini ciddiye almak zorunda değildik, değil mi?"

Dagny gözlerinden yaşlar boşalarak ama gülümsemesiyle kesinlikle emin olduğunu belirterek, "Hiç, hem de hiç değildik," dedi.

Rearden ile Danneskjöld onu yatağa bağlayan bağları ke-siyordu. Francisco elindeki brendi şişesini Galt'ın dudaklarına uzattı. Galt içti, sonra kolları serbest kalınca doğrulup dirseğine dayandı. "Bana bir sigara verin," dedi.

Francisco dolar işaretli paketini çıkardı. Sigarasını aleve doğru uzatırken Galt'ın eli biraz titriyordu ama Francisco'nun eli çok daha fazla titriyordu.

Galt alevin üzerinden Francisco'nun gözlerine bakarak ona gülümsedi, onun sormadığı sorulara cevap verdi. "Evet, kötüydü ama dayanılmaz değildi. Kullandıkları voltaj türü de kalıcı hasara yol açmayan tür."

Francisco, "Günün birinde bulacağım onları," dedi. "Her kimlerse..." Sesi sert, ürkütücüydü. Cümlelerin geri kalanını o ses tonu ifade ediyordu.

"Bulursan, geriye öldürecek bir şey kalmadığını göreceksin."

Galt çevresindeki yüzlere baktı, o gözlerdeki rahatlama ifadesini, yüz hatlarındaki öfkenin şiddetini gördü. Kendi yaşadığı işkenceyi şu anda onların da yaşadığını biliyordu.

"Bitti artık," dedi. "Öyle bakıp işleri daha beter hale getirmeyin."

Francisco başını başka tarafa çevirdi. "Tüm bunlar sana olduğu için..." diye fısıldadı. "Sana! Senden başka herkes olabilirdi ama sen..."

“Ama bana olmak zorundaydı. Tabii eğer son eli oynamak istiyorlarsa. Denediler ve...” Elini sallayıp odayı işaret etti, burayı kuranların anlamını ifade eder gibi yaptı, hepsini geçmişe gömdü. “Hepsi o kadar,” dedi.

Francisco başını aşağı yukarı salladı. Hâlâ başka tarafa bakıyordu. Elinin bir an için Galt’ın bileğine sımsıkı sarılması, verdiği tek cevap oldu.

Galt doğrulup oturdu. Yavaş yavaş kaslarının kontrolünü kazanmaya başlıyordu. Dagny uzanıp ona yardım etmeye çalışınca başını kaldırıp onun yüzüne baktı ve o yüzde gözyaşlarına karşı verilen mücadelenin işareti olan gülümsemeyi gördü. Galt’ın çıplak vücudundan başka hiçbir şeyin önemi olmadığını ve o bedeninin yaşadığını bilmekti mücadeleyi verdiren. O vücudun nelere dayandığını bilmekti. Galt gözlerini onunkilerden ayırmadan elini kaldırdı, parmak uçlarını onun beyaz kazağının yakasına değdirdi, bundan böyle önemli olmaya başlayacak şeyleri anladığını belli etti ve ona da hatırlattı. Dagny’nin dudaklarındaki belli belirsiz titreme, yumuşayarak bir gülümsemeye dönüştü, bu da ona anladığını ifade etmiş oldu.

Danneskjöld, Galt’ın gömleğini, pantolonunu, diğer giysilerini bulup getirdi. Hepsi odanın köşesine atılmış duruyordu. “Yürüyecek misin John?” diye sordu.

“Tabii.”

Francisco ile Rearden, Galt’ın giyinmesine yardım ederken Danneskjöld sakın sakın, sistematik hareketlerle, görünüşe göre duygularını işe hiç karıştırmadan işkence makinesini parçaladı.

Galt ayakları üzerinde pek de sağlam duramıyordu ama yine de ayaktaydı. Francisco’nun omzuna dayanmıştı. İlk birkaç adım zor geldi, sonra kapıya vardıklarında yürüyüşünü düzene sokmayı başardı. Bir kolu Francisco’nun omzuna sarılmış destek buluyor, diğeri Dagny’nin omuzlarını tutmuş hem destek alıyor hem de destek veriyordu.

Tepeden aşağıya yürürken konuşmadılar. Ağaçların karanlığı çevrelerini sarıyor, onlara koruma sağlıyor, ayın pırıl pırıl ışığını ve arkada Devlet Bilim Enstitüsü'nün pencerelerinden dökülen daha parlak ışığı engelliyordu.

Francisco'nun uçağı, bir sonraki tepenin eteğinden başlayan çayırın kenarında, iri çalılarının arasına saklanmıştı. Çevrelerinde uzanan kilometrelerce alanda hiçbir yerleşim yeri yoktu. Ölü yaban otlarının üzerine bir anda deli gibi boşalan uçak ışıklarını görecekti, sorgulayacak kimse de yoktu. Pilot koltuğuna geçen Danneskjöld motoru çalıştırdı.

Kapı kapanıp tekerler dönmeye başlayınca Francisco ilk defa gülümsedi.

Galt'a yatan koltuğa uzanması için yardım ederken, "Sana emir vermek için elime ilk defa fırsat geçiyor," dedi. "Sakince yat, dinlen, rahatına bak... Sen de öyle." Bunu da Dagny'ye söylüyor, Galt'ın yanındaki koltuğu işaret ediyordu.

Tekerler giderek daha hızlı dönüyor, hızlanırken hafiflik kazanıyor, toprağın küçük tümseklerinin ve çukurlarının oluşturduğu güçsüz engellere aldırılmıyordu. Hareket sarsıntısız bir kayganlığa ulaştığında ağaçların aşağıya doğru kayışını, pencereden görünmez oluşunu izlediler. Galt sessizce uzandı, dudaklarını Dagny'nin eline dayadı. Dış dünyadan, kazanmak istediği tek şeyi yanına alarak ayrılıyordu.

Francisco bir ilkyardım çantası çıkarmış, Rearden'in gömleğini çıkarıyor, yarasına bakım yapmaya hazırlanıyordu. Galt, Rearden'in omzundan göğsüne doğru akan ince kan çizgisini gördü.

"Teşekkür ederim Hank," dedi.

Rearden gülümsedi. "İlk görüşmemizde, sana teşekkür ettiğim gün söylediğin şeyi, şimdi ben de sana söyleyeyim: Eğer kendim için hareket ettiğimi anlıyorsan minnete gerek olmadığını da biliyorsun demektir."

Galt, "Ben de senin verdiği cevapı tekrar ederim," diye karşılık verdi. "İşte sana bunun için teşekkür ediyorum."

Dagny onların birbirine bakışını izliyor, bu bakışların bir tokalaşma anlamına geldiğini görüyordu. Sesli olarak ifade edilmesi gerekmeyen, sağlam bir bağ vardı aralarında. O sırada Rearden, Dagny'nin bakışlarını fark etti... Rearden'in yüzündeki ifade onayladığını gösterir gibiydi. Ona vadiden yolladığı mesajı yineliyordu sanki.

Birdenbire Danneskjöld'ün neşeli sesini duydular ve uçağın telsizini açtığını anladılar. "Evet, sapasağlam geliyoruz. Hepimiz... Evet, o da sağlam. Yalnızca biraz sarsılmış, dinleniyor. Yo, kalıcı bir sorun yok. Evet, hepimiz buradayız. Hank Rearden bir yara aldı ama... şu anda bana sırtıyor. Kayıp mı? Sanırım bir süre öfkelenip kontrolümüzü kaybettik. Birkaç dakika ancak sürdü ama kendimize geliyoruz. Benimle yarışmaya kalkışmayın, Galt Kovuğu'na ilk ben iniş yapacağım... Sonra da Kay'e restoranda yardım edeceğim, birlikte size kahvaltı hazırlayacağız."

Dagny, Francisco'ya, "Dışarıdan onu duyan olabilir mi?" diye sordu.

"Hayır," dedi Francisco. "Bu onların erişemeyeceği, erişmek için gerekli cihazlara sahip olmadıkları bir frekans."

Galt, "Kiminle konuşuyor?" diye sordu.

Francisco, "Vadideki erkek nüfusunun hemen hemen yarısıyla," dedi. "Ya da bu akşam kaçına uçak bulduysak onlarla. Şu anda hepsi arkamızdan geliyor. Hangisi evde oturup seni yağmacıların elinde bırakmaya razı olur sanıyordun? Gerekirse seni kurtarmak için enstitüye ya da Wayne-Falkland'a silahlı saldırıya geçmeye bile hazırдық. Ama öyle bir durumda, yenileceklerini anladıkları anda seni öldürmeleri gibi bir risk vardı. O nedenle önce dördümüz yalnız başımıza bir deneyelim, dedik. Biz başarısız olsaydık ötekiler açık saldırıya geçecekti. Bir kilometre kadar ötede bekliyorlardı. Tepedeki ağaçların arasında da adamlarımız vardı. Çıkışımızı görüp diğerlerine haberi iletiler. Başlarında Ellis Wyatt vardı. Bu arada söyleyeyim, o da senin uçağındaki pilot. New Hampshire'a Dr. Ferris'ten önce varamayışımız, uçaklarımızı

uzaklardaki saklama yerlerinden alıp gelmek zorunda olduğumuz içindi. Oysa Wyatt açık havaalanlarını kullanabiliyordu. Ama fazla uzun süre kullanamaz artık.”

Galt, “Doğru,” dedi.

“Tek engelimiz oydu. Gerisi kolaydı. Sonra sana hikâyeyi baştan sona anlatırım. Neyse artık.. Dördümüz onları dağıtmaya yettik.”

Danneskjöld bir an onlara döndü, “Şu yüzyılların birinde, kendilerinden üstün kişileri kaba kuvvetle yönetebileceklerini sananlar, karşılırlarına akıl ile kuvvetin birleşimi çıkınca neler olacağını da öğrenecek,” dedi.

Galt, “Öğrendiler,” diye cevap verdi. “On iki yıldır onlara öğrettiğin ders bu değil mi?”

“Ben mi? Evet. Ama yarıyıl bitti. Bu geceki, ömrüm boyunca girişeceğim en son şiddet gösterisiydi. On iki yılımın ödülüydü. Adamlarım artık vadide evlerini yapmaya başlıyor. Gemim hiç kimsenin bulamayacağı bir yerde saklı. Ben onu çok daha uygar amaçlarla kullanılmak üzere satana kadar bekleyecek. Transatlantik yolcu gemisine dönüşecek. Boyu biraz küçük olsa da enfes bir gemi olacak. Bana gelince, ben de farklı bir ders için hazırlanmaya başlıyorum. Sanırım öğretmenimizin ilk öğretmeni tarafından yapılmış çalışmalara biraz eğilmem gerek.”

Rearden sesli sesli güldü. “Bir üniversite sınıfında vereceğin ilk felsefe dersinde ben de bulunmak isterim,” dedi. “Öğrencilerin akıllarını derse nasıl verebilecek, sen onların soracağı ilgisiz sorulara nasıl cevap vereceksin, görmek isterim. Hoş, sorular için onları suçlayamam tabii.”

“Onlara cevapları konunun içinde bulacaklarını söylerim.”

Aşağıda pek fazla ışık görünmüyordu. Kırsal alanlar bomboş, kara bir çarşaf gibiydi. Ara sıra kamu binalarının pencerelerinde ışık görünüyordu, o kadar. Çünkü çoğu insanın evinde ancak mum ışığı yanabiliyordu. Kırsal bölgelerde yaşayanların çoğu, geçmiş yüzyılların şartlarına döneli çok olmuştı. Yapay ışığın

bir lüks olduğu, günbatımının insan faaliyetlerini sona erdirdiği bir hayatı yaşamaya başlamışlardı. Kentler seyrek gölcükler gibiydi. Çekilen sular, geride bu birikintileri bırakmış gibi. Böyle yerlerde hâlâ biraz değerli elektrik ışığı kalmıştı ama vesikalar, kotalar, kontroller ve enerji tasarrufu kuralları nedeniyle o da giderek azalıyordu.

Ama bir zamanlar bütün yükselişin kaynağı olan New York karşılarında belirdiğinde, oranın ışıklarını hâlâ gökyüzüne savurduğunu, ilkel karanlığa meydan okuduğunu gördüler. Sanki son bir çabayla, son kez yardım diliyor, tepesinden geçen uçağa doğru uzanıyordu, içgüdüsel olarak doğruldular, bir zamanlar büyüklüğün kendisi olan şeyin ölüm yatağına, saygıyla dikkatlerini yönelttiler.

Aşağıya baktıklarında son titremeleri görüyorlardı. Sokaklarda hızla gidip gelen arabaların ışıkları, labirente sıkışmış hayvanlar gibi delicesine koşturup bir çıkış arıyordu. Köprüleri araçlar doldurmuştu. Köprülere doğru gelen yollar far ışıklarıyla doluydu. Darboğazlar tüm hareketi duruyordu. Sirenlerin çığlıkları uçağa bile ulaşabiliyordu. Kıtanın kesilen atardamarının haberi yayılmıştı artık kente, insanlar işlerini terk ediyor, panik içinde New York'tan kaçmaya çalışıyor, tüm yollar tıkanmış, kaçış imkânı kalmadığı halde bir çıkış arıyordu.

Tam gökdelenlerin üzerinden geçiyorlardı ki birdenbire yer yarılıp New York'u yutmuş gibi, kent altlarından kayboluverdi. Birkaç saniye sonra ancak anladılar. Panik artık şehrin santrallerine de ulaşmıştı. New York'un ışıkları sönmüştü.

Dagny'nin soluğu boğazına tikanır gibi oldu. Galt sert bir sesle, "Bakma aşağıya," dedi.

Dagny gözlerini onun yüzüne doğru kaldırdı. Bu yüzde, Galt'ın gerçeklerle karşılaştığında hep sergilediği o ciddi ifade vardı.

Francisco'nun anlattığı hikâyeyi hatırladı Dagny. "Twentieth Century'den ayrılmıştı. Salaş bir mahallede, salaş bir delikte

yaşıyordu. Pencereye yürüdü, gökdelenleri gösterdi. Dünyanın ışıklarını söndürmek zorunda olduğumuzu söyledi. 'New York ışıklarının söndüğünü gördüğümüz gün, görevimizi yaptığımızı anlayacağız,' dedi."

Üçünün; John Galt, Francisco d'Anconia ve Ragnar Danneskjöld'ün sessizce bakışmalarını seyrederken bunu düşünüyordu.

Rearden'a baktı. O aşağıya bakmıyor, dosdoğru karşıya bakıyordu. Dagny onun yabanıl kırlara bakarkenki halini hatırladı. Neler yapılabileceğini düşünen bir bakıştı bu.

Dagny dönüp ilerideki karanlığa baktığında zihninde bir anı daha canlandı. Afton Havaalanı'nın üzerinde daireler çizerken aşağıda bir uçağın gümüş gövdesinin karanlık yeryüzünden Zümrüdüanka kuşu gibi yükselişi! Şu anda kendi uçaklarının, New York'tan geriye ne kaldıysa hepsini taşıdığını biliyordu.

İleriye baktı. Dünya şu pervanenin biçip doğradığı karanlıklar kadar boş kalmak üzereydi. Nat Taggart'ın ise başlarken neler hissettiğini biliyordu artık. Onun izinde yürüdüğünü neden şimdi bu kadar güçlü hissettiğini de biliyordu. Boşlukla karşı karşıya olmanın ve bir kıta inşa edecek güce sahip olduğunu bilmenin güveni!

Geçmişteki tüm mücadelesi, üstünden sıyrılıp düşer gibi oluyordu. Onu burada terk etmişti o mücadeleler. Yüksekte. Gülümsedi... kafasındaki kelimeler geçmişi değerlendiriyor, mühürlüyordu. Cesaretin, gururun, adanmışlığın kelimeleriydi onlar. Çoğu insan, hiçbir zaman anlayamamıştı o kelimeleri. İş adamlarının diliydi bu. "Amaca paha biçilmez."

Aşağıda incecik bir dizi ışığın karanlıklar içinde yavaşça ilerlediğini görünce soluğu tıkanmadı, içi titremedi. Lokomotifin ışığı, yolun güvenliğini korumaya çalışıyordu. Bu trenin hedefinin yalnızca boşluk olduğunu bildiği halde yine de sarsılmadı.

Galt'a döndü. Galt onun yüzünü seyrediyor, sanki düşüncelelerini izliyordu. Onun yüzünde, kendi gülümsemesinin yansımasını gördü. "Sonu bu," dedi.

Galt da, “Başlangıç bu,” diye cevap verdi.

Sonra yan yana koltuklarına sessizce uzanıp birbirlerine baktılar. Benlikleri birbirinin bilinciyle dolmuştu. Geleceğin anlamıyla dolmuştu. Ama bu anlama, her şeyin kazanılması, hak edilmesi gerektiğinin bilinci de eklenmişti. Bir başka benliğin gelip kişinin varlık değerini kucaklayabilmesi için önce onun var olması şarttı. New York çok geride kalmıştı. Bir ara Danneskjöld’ün telsizden gelen bir soruya cevap verdiğini duyular. “Evet, uyanık. Bu gece hiç uyumaz bence. Evet, sanırım gelebilir. Dönüp omzunun üzerinden arkaya baktı. “John, Dr. Akston seninle konuşmak istiyor.”

“Ne? O da mı arkadaki uçaklardan birinde?”

“Elbette.”

Galt fırlayıp mikrofonu kaptı. “Merhaba Dr. Akston,” dedi. Sesi neşeli bir tonda çıkmıştı.

“Merhaba John.” Hugh Akston’ın sesindeki kararlılık, şu iki kelimeyi bir daha söyleyip söyleyemeyeceğini ne büyük bir kaygıyla beklediğinin itirafıydı. “Sesini duymak istedim, iyi olduğundan emin olmak istedim.”

Galt güldü. Öğretmeni için hazırlayıp bitirdiği ödevi gururla sunan bir öğrenci gibi, “Tabii, iyiyim Profesör,” dedi. “İyi olmak zorundayım. A, A’dır.”

Doğuya ilerleyen Comet’in lokomotif, Arizona çöllerinden birinin ortasında bozuldu. Görünür bir sebep olmaksızın birdenbire durdu. Kendini fazla zorladığını bir türlü kabullenmeyen bir adamın, sonunda bir damarı çatlatması gibi, aşırı yüklenen bağlantılarından biri temelli pes etti.

Eddie Willers kondüktörü çağırdı, adamın gelmesini çok uzun süre bekledi, soracağı sorunun cevabını adamın yüzündeki ifadeden okudu.

“Makinist arızayı bulmaya çalışıyor Bay Willers,” dedi adam alçak sesle. İyi sonuçları ummak göreviymiş gibi konuşuyordu ama yıllardır hiçbir konuda umut beslemediği de belliydi.

“Bilmiyor mu?”

“Üzerinde çalışıyor.” Kondüktör yarım dakika kadar bekledi, sonra çıkmak üzere döndü. Birden durdu, kendiliğinden bir açıklama yapmak istedi. Eskiden kalma rasyonel bir alışkanlık, açıklamaya çalışırsa korkunun hafifleyeceğini fısıldıyordu ona. “Bu bizim dizeller yola koşulacak durumda değil Bay Willers. Tamir etmeye değmez durumdalar. Çoktan beri.”

Eddie Willers yavaşça, “Biliyorum,” dedi.

Kondüktör yaptığı açıklamanın, hiçbir açıklama yapmaktan daha beter olduğunu sezdi. Böyle bir sözün ardından, bugünlerde hiç sorulmayan sorular gelirdi genellikle. Başını iki yana salladı, dönüp çıktı.

Eddie Willers oturmuş, pencerenin dışındaki boş karanlığa bakıyordu. Uzun zamandır San Francisco’dan doğuya gitmek üzere kalkan ilk Comet buydu. Bu Eddie’nin, kıta aşan hattı yeniden çalıştırma yolunda harcadığı acılı çabaların ürünüydü. Son birkaç günün ona nelere mal olduğunu, San Francisco terminalini kaostan, cahil insanların savaşından korumak için neler yaptığını bilemiyordu. Her değişken dakikada başka anlaşmalar yapmış, şu ana kadar gelebilmişti. Tek bildiği, birbiriyle çatışan üç grubun liderlerinden, terminalin güvenliği konusunda onay koparabildiği idi. Terminal müdürü olarak bulduğu adam bütünü pes etmemiş biriydi. Sonunda Eddie, Taggart Comet’i bir kere daha doğuya doğru yola çıkarmayı başarmıştı. Hem de eldeki en iyi dizel lokomotif takarak. Kendisi de New York’a dönüş yolculuğu için bu trene binmişti ama bu başarısının ne kadar süreceğini bilemiyordu.

Ömründe bu kadar çalışmamış, bu kadar kendini zorlamamıştı. Aslında yine görevini hakkıyla yapmaya çalışmıştı ama boşluk içinde çalışma duygusu bir başkaydı. Enerjisi hiç aktarma

hattı bulamıyormuş, tüm gücünü kumlara veriyormuş gibi... Şu pencerenin dışındaki çölün kumlarına. Ürperdi. Trenin durmuş motoruyla anlık bir özdeşleşme hissetti. Bir süre sonra kondüktörü yine çağırttı. “Nasıl gidiyor?” diye sordu.

Kondüktör omuzlarını hafifçe kaldırdı, başını iki yana salladı.

“Ateşçiyi hattaki telefonlardan birine yolla. Bölge merkezine söylesin, bize en iyi teknisyeni yollasınlar.”

“Başüstüne efendim.”

Pencerenin dışında görülecek bir şey yoktu. Eddie Willers ışığı söndürdüğünde gri alandaki siyah kaktüsleri görebiliyordu. Bu manzaranın başlangıcı da sonu da yoktu. Trenlerin olmadığı günlerde, insanlar burayı geçmeye nasıl cesaret etmiş, diye merak etti. Ne pahasına? Başını hemen çevirdi, ışığı yaktı.

İçinde böyle kaygılar uyanmasının tek nedenini, Comet’in sürgünde olmasına yoruyordu. Yabancı bir hattın üzerinde kalmışlardı. Atlantic Southern’dan ödünç alıp kullandıkları bir hattı burası. Üstelik, bu kullanıma karşılık para da ödemiyorlardı. Onu buradan kurtarmalıyım, diye düşündü. Kendi hatlarına dönseler böyle hissetmezdi. Ama o kavşak gözüne çok uzaktaymış gibi geliyordu. Varılamayacak kadar uzaktaymış gibi. Mississippi kıyılarında, Taggart köprüsünde.

Hayır, diye düşündü. Hepsi o kadar değildi. Kavrayamadığı ama yine de dağıtamadığı birtakım başka görüntülerin de içinde tedirginlik uyandırdığını itiraf etmek zorundaydı. Bunlar tanımlanmaya değmeyecek kadar anlamsız, defedilemeyecek kadar da açıklanması zor şeylerdi. Bir tanesi, yolun üzerinde iki saat kadar önce durmadan geçtikleri bir ara istasyondur. Peronda kimseler yoktu ama küçük istasyon binasının pencerelerinden parlak ışıklar boşalıyordu. Bomboş odalar görünüyordu içeride. Eddie orada bir tek insan görmemişti. Ne binada ne de dışarıdaki raylarda. Öbür görüntü de ondan sonra geçtikleri ara istasyondur. Peronun üzeri heyecanlı bir kalabalıkla tıklım tıklımdı. Şu anda tren,

herhangi bir istasyonun ışığının da sesinin de ulaşamayacağı kadar uzaklaşmıştı.

Comet'i buralardan çıkarmam gerek, diye düşündü. İçinde bu duyguyu neden hissettiğini, Comet'in çalışmasını sürdürmenin neden bu kadar önemli göründüğünü bilemiyordu. Boş vagonlarda giden yolcu sayısı pek azdı. İnsanların gidecekleri bir yer de ulaşacakları bir amaç da kalmamıştı. Eddie'nin mücadelesi onların hatırı için değildi. Kimin hatırı için olduğunu da anlayamıyordu. Buna cevap olarak kafasında iki cümle belirliyor; bunlar onu bir duanın belirsizliğiyle ve bir mutlağın yakıcı gücüyle motive ediyordu. Biri: 'Okyanustan okyanusa, sonsuza kadar' sözüydü, diğeri de, 'Bırakma sakın!' cümlesiydi.

Kondüktör bir saat sonra geri döndü. Ateşçi de yanındaydı. Ateşçinin yüzü garip bir biçimde asıktı.

"Bay Willers," dedi ateşçi yavaşça. "Bölüm merkezi cevap vermiyor."

Eddie doğrulup dikleşti. Akli buna inanmayı reddediyor ama aslında böyle bir şeyi beklediğini seziyordu. "İmkânsız," dedi alçak sesle. Ateşçi ona bakıyor, hiç kıpırdamıyordu. "Herhalde birileri hattaki telefonu bozmuş olmalı."

"Hayır Bay Willers. Bozuk değildi. Hat çalışıyordu. Ama bölge merkezi çalışmıyordu. Yani... orada cevap verecek kimse yoktu. Ya da canları cevap vermek istemedi."

"Ama bunun imkânsız olduğunu biliyorsun!"

Ateşçi omuz silkti. Artık insanlar hiçbir şeyi imkânsız saymıyordu.

Eddie ayağa fırladı ve kondüktöre, "Tren boyunca yürü," diye emir verdi. "Her kapıyı vur. Yani dolu kabinlerin kapılarını. Bak bakalım yolcular arasında hiç elektrik mühendisi var mıymış."

"Başüstüne efendim."

Eddie onların ne hissettiğini biliyordu. Kendisi de aynı şeyleri hissediyordu. Yolcular arasından öyle biri çıkmayacaktı. Yüzlerini

görmüşlerdi yolcuların. Uyuşuk, sönük ifadeli insanlardı hepsi. Eddie ateşçiye dönüp, “Benimle gel,” diye emretti.

Birlikte lokomotif çıkıldılar. Kır saçlı makinist, sandalyesinde oturuyor, kaktüslere bakıp duruyordu. Lokomotifin farı açıktı. Gecenin içine doğru, hareketsiz ve dümdüz uzanıyor, uzayıp giden raylardan başka hiçbir şeyi göstermiyordu.

Eddie paltosunu çıkarırken yarı emir yarı rica gibi bir sesle, “Arızayı anlamaya çalışalım,” dedi. “Biraz daha çaba gösterelim.”

“Peki efendim.” Ateşçinin sesinde direniş de umut da yoktu.

Makinist kendi cılız bilgi haznesini çoktan tüketmişti. Ak-lına gelen her türlü sorun kaynağını kontrol etmiş, bitirmişti. Emekleyerek motorun altına girmiş, üstüne çıkmış, vidaları söküp parçaları ayırmış, yeniden birbirine takmış, eline geçirdiği saati söken küçük bir çocuk gibi her şeyi yapmıştı. Ama tabii bilginin mümkün olduğuna çocuklar kadar büyük bir güven duyuyordu.

Ateşçi ikide bir kabinin penceresinden sarkıyor, kara ses-sizliğe bakıp ürperiyor, gece havası giderek serinliyormuş gibi davranıyordu.

Eddie Willers sesini güvenli çıkararak, “Kaygılanma,” dedi. “Elimizden geleni yaparız, olmazsa er geç bize yardım yollarlar. Trenleri kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde öylece terk etmezler.”

“Etmezlerdi,” dedi ateşçi.

Makinist ara sıra yağ lekeli suratını kaldırıp Eddie Willers’ın yağ lekeli suratına, yağ lekeli gömleğine bakıyordu. Bir ara, “Ne yararı var Bay Willers?” dedi.

Eddie hırsla, “Öylece bırakamayız!” diye cevap verdi. Aslında yalnız Comet’ten söz etmediğinin farkındaydı. Demiryolunun bile ötesinde anlamlar taşıyordu bu cevap.

Kabinden üç motor ünitesine, sonra yine kabine gidip geliyor, elleri kanıyor, gömleği sırtına yapışıyor. Lokomotifler hak-kında bildiği her şeyi hatırlama çabası içindeydi Eddie Willers. Üniversitedeyken ya da ondan önce öğrendiği her şeyi. Rockdale istasyonunda görevlilerin onu yedek lokomotiflerin durduğu yerden

koalamaya çalıştığı günlerden bu yana biriktirdiği her şeyi... Ama parça parça bilgiler bir işe yaramıyordu. Beyni tıkanmış gibiydi. Motor konusunun kendi mesleği olmadığını biliyordu. Bilmediğinin farkındaydı, o bilgiyi bulup çıkarmanın şimdi hayat memmat meselesi olduğunun da farkındaydı. Silindirlere, pervane kanatlarına, kablolar, ışığı hâlâ göz kırpan kontrol panellerine bakıyordu. Aklının çevresinde gezinen ve baskı yapan düşüncenin, bilincine girmesine izin vermemek için mücadele halindeydi. Matematiksel olasılık teorilerine göre ilkel insanların doğru bileşimleri kurup bu motoru diriltme şansı ne kadardı acaba?

Makinist, "Ne yararı var Bay Willers?" diye tekrarladı.

"Sana söyledim, böyle bırakamayız!" diye bağırdı Eddie.

Aradan kaç saat geçtiğinin farkında değildi ama ateşçinin bağırdığını duydu. "Bay Willers! Bakın!"

Ateşçi pencereden sarkmış, arkada kalan karanlıklara doğru bakıyordu.

Eddie Willers da dönüp baktı. Garip, küçük bir ışık, çok uzaktan, sallana sallana yaklaşıyordu. Çok yavaş geliyordu. Tanıdığı ışıkların hiçbirine benzemiyordu.

Bir süre sonra birtakım iri, kara gölgelerin yavaşça yaklaştığı duygusuna kapıldı. Hatta paralel bir çizgi üzerinde ilerliyorlardı. Işık yere yakındı ve sallanıyordu.

Eddie kulaklarını dikti ama hiçbir şey duyamadı.

Sonra çok zayıf, at nallarının boğuk sesine benzer bir tempo duyar gibi oldu. Yanındaki iki kişi, yaklaşan kara gölgelere giderek artan bir korkuyla bakıyordu. Çölün içinden doğaüstü bir yaratık üzerlerine doğru geliyormuş gibi bir halleri vardı. Onlar gelen gölgeleri tanıyıp neşeyle gülmeye başladığında bu sefer Eddie'nin yüzü hayalet görmüş gibi donuverdi. Onun gördüğü hayalet, ötekilerin düşündüğünden daha beter olmalıydı. Yaklaşan şey, kapalı at arabalarından oluşan bir konvoydu.

Sallanan lamba gelip lokomotifin yanında durdu. Lidermiş gibi görünen adam, “Dostum, sizi götürelim mi?” diyor, gülüyordu. “Kalakaldınız, değil mi?”

Comet’in yolcuları pencerelerden bakıyor, kimi de basamaklardan inip yaklaşıyordu. Atlı arabalardan, yüklenmiş eşyaların arasından da kadınlar bakıyordu. Kervanın arkalarında bir yerden bir bebek ağlaması duyuldu.

“Deli misiniz?” diye sordu Eddie Willers.

“Yo, ciddiylim. Bol bol yerimiz var. Sizi de götürürüz. Ama bir bedel karşılığında, tabii buradan kurtulmak istiyorsanız.” İnce uzun, tedirgin ifadeli bir adamdı. Fakat hareketleri rahat, sesi küstahtı. Gösteri çıkırtkanlarına benziyordu.

Eddie Willers boğulur gibi, “Bu Taggart Comet’i,” dedi.

“Comet, ha? Bana daha çok ölü bir tırtıl gibi görünüyor. Neyin var senin? Bir yere gittiğiniz yok, isterseniz de gitme imkânınız yok.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Herhalde New York’a varacağını sanıyor olamazsın, değil mi?”

“Evet, New York’a gidiyoruz.”

“Yani... duymadınız mı?”

“Neyi?”

“Siz kendi istasyonlarınızla en son ne zaman konuştunuz?”

“Bilmiyorum... Neyi duyduk mu?”

“Taggart köprüsünün yıkıldığını. Yok artık. Parça parça oldu. Ses ışını patlaması mı ne, öyle bir şeymiş. Kimse tam olarak ne olduğunu bilmiyor. Ama artık Mississippi’yi aşan bir köprü yok. Yani artık New York da yok... En azından senin benim gibi adamların ulaşabileceği bir New York...”

Eddie Willers bundan sonra ne olduğunu bilemedi. Dizleri gevşemiş, makinist koltuğunun yan tarafına yıkılmış, motor ünitesinin açık duran kapısına doğru bakıyordu. Orada ne kadar kaldığını da bilemedi. Ama sonunda, başını çevirdiğinde kendini yalnız buldu. Makinist ile ateşçi kabinden inmişti. Dışarıdan

sesler, ıgırlklar, hıçkırıklar, sorular geliyor, arada ıgırtkanın kahkahaları duyuluyordu.

Eddie kendini kabinin penceresine doğru sürükledi. Comet'in yolcuları ve mürettebatı, kervan lideri ile partial kılıklı yardım-cılarının çevresinde toplanıyordu. Adam elini kolunu sallıyor, emirler yağdırıyordu. Comet'ten inenlerden, nisbeten daha iyi giyinmiş olan bazı kadınlar, kapalı arabalara binmeye başlamıştı. Besbelli kocaları, ilk anlaşmaları yapanlar olmuştu. Kadınlar bir yandan hıçkırıyor, ellerinde zarif makyaj çantalarını taşıyordu.

ıgırtkan neşeyle, "Haydi binin ahali, gelip binin!" diye bağırıyordu. "Herkes yer açabiliriz! Biraz sıkışık olacak ama... Hareket halinde olmak herhalde burada çakallara yem olmaktan iyidir! Demir atların günü gerileride kaldı! Bizimkiler bildiğimiz eski atlardan! Yavaştır ama güvenlidir!"

Eddie Willers lokomotifin merdiveninden yarıya kadar indi, kalabalığı görebileceği, sesini duyurabileceği bir yere varmaya çalıştı. Tek eliyle üst basamağa asılıp öbür elini havada salladı. "Gidiyor olamazsınız, değil mi?" diye seslendi yolculara. "Comet'i terk ediyor olamazsınız!"

Ondan biraz uzaklaşır gibi yaptılar. Ona bakmak, ona cevap vermek istemiyorlardı. Akıllarının cevap bulamayacağı soruları duymak istemiyorlardı. Eddie onların panikle dolu suratlarını gördü.

ıgırtkan, "Teknisyenin nesi var böyle?" diye bağıırken parmağıyla Eddie'yi gösteriyordu.

Kondüktör yavaşça, "Bay Willers, işe yaramaz..." diye fısıldadı.

Eddie Willers, "Comet'i terk etmeyin!" diye bağırdı. "Vazgeçmeyin! Pes etmeyin!"

ıgırtkan, "Deli misin?" diye seslendi. "Demiryolu istasyonlarınızda ve merkezlerinizde neler olup bittiğinin farkında değilsin! Kafası koparılmış tavuklar gibi koşturup duruyor hepsi! Yarın sabaha kadar Mississippi'nin bu yanında hiçbir demiryolu çalışır durumda kalmaz herhalde!"

Kondüktör, “Gelseniz iyi olur Bay Willers,” dedi.

Eddie demir basamağa, elinin oraya yapışmasını istiyormuş gibi sarılarak, “Hayır!” diye bağırdı.

Çığırtnkan omuz silkti. “Eh, burası sana mezar olur!” dedi.

Makinist, Eddie’ye hiç bakmadan, “Ne tarafa gidiyorsunuz?” diye sordu.

“Gidiyoruz işte! Duracak bir yer arayacağız. Biz Californi-a’daki Imperial Vadisi’nden geliyoruz. Halk Partisi’nin adamları ekinlere de bodrumlara sakladığımız her türlü yiyeceğe de el koydu. Muhafaza edeceklermiş, öyle dediler. Biz de toplanıp yola koyulduk. Geceleri yolculuk etmek zorundayız, Washington yüzünden. Yaşayacak bir yer arıyoruz. Katılırsanız memnun oluruz arkadaşlar. Eviniz yoksa gelin. Ya da isterseniz sizi bir kente yakın bir yerde indiririz.”

Eddie umutsuzca düşündü. Kervanın adamları, bir yerlerde gizli, bağımsız bir yerleşim yeri kuramayacak kadar ahmak görünüyordu. Hatta kolaylıkla yağmacıya dönüşebilecek tiplerdi. Lokomotifin önündeki far nasıl kendine bir hedef bulamıyorsa bu adamların da bulacağı yoktu. Tıpkı o ışık gibi onlar da ülkenin bomboş topraklarında dağılıp yok olacaktı.

Eddie merdivenden ayrılmadı. Bakışlarını ışığın gösterdiği tarafa dikti. Taggart Comet’in son yolcusu da inip kervana binerken o bakmadı.

En son kondüktör ayrıldı. “Bay Willers!” diye seslendi umutsuz bir sesle. “Gelin siz de!”

Eddie, “Hayır,” diye karşılık verdi.

Çığırtnkan, lokomotifin yanında duran Eddie’ye bakarak kolunu yukarıdan bir yay çizercesine salladı. “Umarım ne yaptığını biliyordur!” diye bağırdı. Sesi yarı tehdit yarı acımaydı. “Belki buradan biri geçer de seni alır... Haftaya ya da gelecek ay! O da belki! Kim geçer ki buradan bugünlerde?”

Eddie Willers, “Çek git buradan,” dedi.

Arabalar sarsılıp gıcırdayarak gecenin içinde yola koyulunca Eddie dönüp kabine tırmandı. Hareketsiz lokomotifin içinde makinistin koltuğuna oturdu, başını artık işe yaramayan levyeye dayadı. Çaresiz kalmış bir transatlantiğin kaptanı gibi hissediyordu kendini. Kanolarla oradan geçen, kendi teknelerinin üstünlüğüyle övünen vahşiler tarafından kurtarılmaktansa gemisiyle birlikte batmayı tercih etmişti.

Derken birdenbire içinden umutsuz, haklı bir öfke dalgası, kör edici bir şiddetle kabardı. Ayağa fırladı, levyeye sarıldı. Bu treni çalıştırmak zorundaydı. Adını koyamadığı bir zaferin uğruna çalıştırmalıydı bu lokomotifi.

Düşünme, hesaplama, korkma aşamalarını geride bırakmıştı. Meydan okuyordu artık. Levyelerini rastgele çekiyor, çubuğu öne arkaya oynatıyor, işlemeyen pedala basıyor, hem uzak hem yakın bir görüntüyü seçebilmek için çabalıyor, bu umutsuz savaşını yalnızca o vizyonun beslediğini biliyor, onun uğruna devam ediyordu.

Vazgeçme, diye haykırıyordu zihni. Kafasında New York sokakları vardı. Vazgeçme! Demiryolu ışıkları hayalinde yanıp sönüyordu. Vazgeçme! Dumanlar fabrika bacalarından gururla yükseliyor, o dumanların arasından geçip tüm bu görüntülerin dibindeki hayale ulaşmaya çalışıyordu.

Eddie kabloları çekiştiriyor, birbirine bağlıyor, sonra ayırıyordu. Birdenbire zihninin köşelerinden, çam ağaçlarının üzerinde parıldayan güneş ışıkları belirliyordu. Dagny'nin adını anarak sessiz bir çılgılık attığını duydu. Dagny! Hâlâ gereksiz levyelerini çekiyor, hiçbir şeyi kıpırdatamayacak hareketler yapıyordu. Dagny, diye sesleniyordu on iki yaşındaki kıza, o korudaki güneşli meydana... Şimdi bu treni çalıştırmalıyım! Dagny, mesele buydu, sen bunu o zamandan biliyordun ama ben bilmiyordum. Dönüp raylara bakarken biliyordun. Ben sana, bu bir iş ya da hayatını kazanmak için için bir uğraş değil, dedim ama Dagny, iş zaten hayatını kazanmaktır ve insanlığı mümkün kılan da odur... İçimizdeki

en iyi şey odur, savunulması gereken şey odur... Onu korumak adına Dagny, şimdi bu treni çalıştırmalıyım...

Kendini kabinde yere düşmüş halde bulup artık yapabileceği hiçbir şey kalmadığını anladığında ayağa kalktı, merdivenden aşağıya indi. Aklında lokomotifin tekerlekleri vardı. Oysa makinecinin onları kontrol ettiğini biliyordu. Ayaklarının altında çölün tozlarını hissederek yere bastı. Dev bir sessizliğin içinde öylece durdu. Karanlıkta dalgalanan yaban otlarının sesini duyuyor, bu ses, Comet hareket edemezken kıpırdayabilen bir görünmez ordunun gülüşünü andırıyordu. Yakında bir yerden daha sert bir hışırtı duydu. Gri bir tavşanın arka ayakları üzerine kalkıp Taggart Comet vagonlarından birinin basamağına uzandığını, oraları kokladığını gördü. Cinayet işletebilecek bir öfkeyle fırlayıp tavşana doğru atıldı. Sanki o minik, gri yaratığı durdurmakla, ilerleyen bir düşmanı alt edebilecekmiş gibi. Tavşan dönüp karanlıklara doğru kaçtı. Ama Eddie, o düşmanı durdurmanın imkânsız olduğunu anlamıştı.

Lokomotifin önüne yürüdü, oradaki TT harflerine baktı, sonra rayların üzerine devrildi ve hıçkıra hıçkıra orada kalakaldı, bu arada farın hareketsiz ışığı onun başının üzerinden sınırsız boşluğa doğru uzanmayı sürdürdü.

Klavyeden Richard Halley'nin Beşinci Konçerto'su dökülüyor, pencerenin camından geçip havanın içinde yayılıyor, vadinin ışıkları arasında dolaşıyordu. Bir zafer senfonisiydi bu. Notalar birbirini izleyip akıyor, yükselişten dem vuruyor, kendileri de yükseliyordu. Bu müzikte yukarıya doğru bir hareketin biçimi vardı. Amaç olarak yükselişi seçmiş her insan eylemini ve düşüncesini kucaklıyordu. Sesler sanki bir güneş patlamasıydı, saklandığı yerden fırlıyor, açıkta dağılıyordu. Bu müziğin nerelerden geçip de kurtulduğu ancak içindeki belli belirsiz bir yankıdan belli oluyordu ama aslında hiçbir çirkinliğin, hiçbir acının var olmadığını, hiçbir zaman da

var olması gerekmediğini neşeli bir şaşkınlıkla anlatıyordu. Bu müzik, dev bir kurtuluş senfonisiydi.

Vadinin ışıkları, yerleri kaplayan karın üzerine düşüyordu. Çam ağaçlarının dalları üzerinde de kar birikintileri vardı. Ama huş ağaçlarının çıplak dalları uçlarını biraz yukarıya çevirmiş, baharda yaprak açmaya hazırlanıyordu.

Dağın yamacındaki ışıklı dikdörtgen, Mulligan'ın çalışma odasıydı. Midas Mulligan masasına oturmuş, önüne bir harita ile bir liste dolusu rakamı çekmişti. Bankasının varlığını hesaplıyor, yatırım projelerinin planını oluşturmaya uğraşıyordu. Seçtiği yerleri de kayda geçiriyordu: "New York, Cleveland, Chicago... New York, Philadelphia... New York... New York... New York..."

Vadinin dibindeki ışık dikdörtgeniyse Danneskjöld'ün evinin camıydı. Kay Ludlow bir aynanın önüne oturmuş, önüne eski bir çanta açmış, filmlerde kullandığı makyaj malzemelerinin rengârenk görüntüsüne düşünceli gözlerle bakıyordu. Ragnar Danneskjöld kanepeye uzanmış, Aristo'nun çalışmalarını anlatan bir kitabı okuyordu: "Çünkü bu doğrular, var olan her şey için geçerlidir, diğerlerinden farklı özel bir türle sınırlı değildir. Ve tüm insanlar bunları kullanır çünkü olmazsa olmaz varlıklar oldukları doğrudur. Anlayabilen herkesin sahip olması gereken bir ilke, hipotez değildir... Belli ki böyle bir ilke, tüm ilkelerden daha kesindir; bunun hangi ilke olduğunu hemen söyleyelim. Aynı niteliğin, belli bir zamanda, belli bir özneye, aynı şekilde hem ait olup hem de ait olmamasının mümkün olmadığı ilkesidir..."

Dönümlerce çiftlik arazisine bakan ışık dikdörtgeni, Yargıç Narragansett'in kütüphanesiydi. Yargıç masasına oturmuştu, lambasının ışığı eski bir belgeyi aydınlatıyordu. Bu belgede bulunan, günün birinde tüm değerlerin mahvedilmesine yol açmış bazı çelişkili ifadelerin altını çiziyordu. Şu sıra bir sayfaya yeni bir madde yazmakla meşguldü: "Kongre, üretim ve ticaret özgürlüğünü sınırlayan hiçbir yasa koyamaz..."

Ormanın dalları arasındaki ışık dikkörtgeni, Francisco d'Anconia'nın kulübesiydi. Francisco, yanan ateşten yükselip dans eden alevlerin yanı başında, boylu boyunca yere uzanmış, önündeki sayfaların üzerine eğilmiş, tasfiye tesisinin son çizimlerini tamamlıyordu. Hank Rearden ile Ellis Wyatt da şöminenin başında oturuyordu. Rearden, "Yeni lokomotiflerin tasarımını John yapacak," diyordu. "Dagny de New York ile Philadelphia arasındaki ilk demiryolunu kuracak. Tabii o..." Francisco son cümleyi duyar duymaz kafasını kaldırıp gülmeye başladı. Zafer ve rahatlatma gülüşüydü bu. Şu anda çatının yukarılarında bir yerlerde yankılanan Beşinci Konçerto'yu duyamıyorlardı ama Francisco'nun kahkahası da o seslere uyan bir kahkahaydı. Az önce duyduğu cümlenin içinde Francisco, kırsal bir yerde, serilmiş çimenlerin üzerine düşen güneş ışıklarını görüyordu. Motorların pırıltısını, yükselen yeni gökdelenlerin çeliğinin ışık yansımalarını, genç gözlerin geleceğe korkmadan ve belirsizlik hissetmeden bakabilmesini görüyordu.

Rearden'ın söylediği ve Francisco'yu çok güldüren cümle şöyle bir şeydi: "Tabii o herhalde isteyeceği parayla sırtındaki gömleği bile alacak ama... ben de ödeyebilecek durumda olacağım."

Dağın yaya olarak ulaşılabilir en yüksek kayası üzerindeki hafif pırıltı, yıldız ışığının Galt'ın saçlarındaki yansımasıydı. Galt orada duruyor, aşağıdaki vadiye değil, bu vadinin dışındaki dünyanın karanlığına doğru bakıyordu. Dagny'nin eli onun omzuna dayanmıştı. Rüzgâr Dagny'nin saçlarını uçuruyor, Galt'ın saçlarına karıştırıyordu. Onun bu gece dağlarda yürüyüşe çıkmayı niçin istediğini biliyordu Dagny. Neyi düşünmek istediğini biliyordu. Ne söyleyeceğini de kendisinin o sözü ilk duyan kişi olacağını da çok iyi biliyordu.

Dağların ötesindeki dünyayı göremiyorlardı. Orada yalnızca kayalar ve boşluk vardı. Ama o karanlık aslında bir kıtanın enkazını saklıyordu. Çatısız evleri, paslanan traktörleri, ışıksız sokakları, terk edilmiş rayları saklıyordu. Yine de çok uzaklarda, dünyanın

kenarındaki bir yerde, ufacık bir alev, rüzgârla dalgalanıp duruyor, kıvrıla kıvrıla inatçı varlığını sürdürüyordu. Wyatt Meşalesi'ydi o. Yırtılıp kopuyor, yine diriliyor, sönmüyor, söndürüleliyordu. Sesleniyor, çağırıyor, John Galt'ın şimdi söylemek üzere olduğu sözleri bekliyordu.

“Yol temiz artık,” dedi Galt. “Dünyaya geri dönüyoruz.”

Elini kaldırdı, çaresiz dünyanın tepesinde havaya bir dolar işareti çizdi.

Ayn Rand'ın Objektivizm felsefesinin bir özeti olarak görülen *Atlas Vazgeçti* destanlara özgü kahramanlarıyla ve kötü adamlarıyla, iyinin ve kötünün ne olduğuna dair sorularıyla bir roman formunda yazılmış olsa da aslında felsefi bir devrim amacı taşıyor.

Birleşik Devletler'de en büyük mucitler, sanayiciler, bilim insanları ve yetkin kişiler bir bir ortadan kayboluyor ve nereye gittiklerini kimse bilmiyor. Bu kaotik ortamda ekonomi tepetaklak olurken hırslı iş kadını Dagny Taggart, yönettiği kıtalararası demiryolunu ayakta tutmak için varını yoğunu ortaya koyuyor ancak gün geçtikçe dünyanın geri döndürülemez bir şekilde yıkıma sürüklendiği ve kurtuluşun mümkün olmadığı anlaşılıyor...

Büyük bir sanayi dehası insanların gözü önünde işe yaramaz bir sosyete çapkınına dönüşüyor, çelik endüstrisinde çığır açan yenilikçi bir üretici kendi elleriyle yıkımını hazırlıyor, çağının öncüsü olabilecek kadar yetkin bir filozof yasadışı yollara sapıyor ve dâhi bir besteci kariyerinin zirvesinde müziği bırakıyor... İnsanlığı ayakta tutan tüm değerler kaybolurken, devinimi sağlayan itici güç yok olmuşken kurtuluşu kim sağlayacak? Dünya yok oluşa mı sürüklenecek yoksa yıkıntıların arasında, var olmanın tanımı yeni baştan mı yapılacak?

Kolay kolay bir tanıma sığdırılamayan ve hem bir gerilim hikâyesi hem de felsefi ve siyasi bir roman olarak görülebilecek *Atlas Vazgeçti* ilk kez 1957 tarihinde okuyucuyla buluştu ve o günden bu yana yazılmış en etkili ve sansasyonel eserlerden biri olmayı sürdürüyor.

www.pegasusyayinlari.com

ISBN: 978-625-410-245-5

